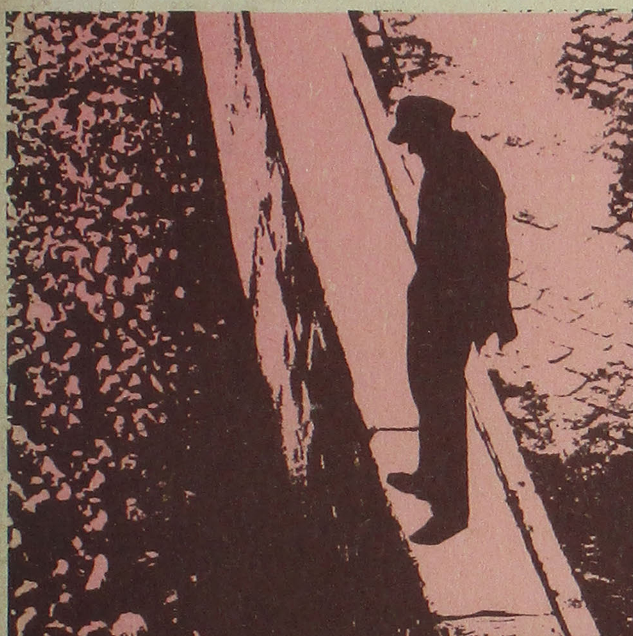
ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GRONDSLAGEN

JAARGANG 3-4
1934-1935

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

W. H. Luckhardt
2 april 1981

van Joop, Kees, Nico en Els gekregen.

GROND-SLAGEN

INHOUD

A. MÜLLER LEHNING: DE OPSTAND IN SPANJE

OVERZICHT: DE AUSTRO-MARXISTISCHE TRAGEDIE
DE NOORSCHE ARBEIDERSPARTIJ
HET SAARGEBIED EN HET INTERNATIONALE SOCIALISME

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBON

JAARGANG 3 NUMMER 1 193

GRONDSLAGEN
Uitgave van het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond
Sectie der Internationale Arbeiders Associatie (IAA)

Redactie: **A. Müller Lehning**
Adres van redactie: **Insulindeweg 2, Amsterdam-Oost**

Administratie: **Jeanne Hymans**
Harmoniehof 39III, Amsterdam-Z., Postgiro 57399

De **Abonnementsprijs** bedraagt per jaar **f 2.50**
Losse nummers voor den boekhandel **45** cent
Abonn.-prijs voor leden v/h N.S.V. f1.20 Losse nrs. **20** ct.
Bij collectief abonnementen zoowel voor leden als niet-leden reductie. Inlichtingen bij de administratie

ANARCHO–SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

1934

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

REDACTIE: ARTHUR MÜLLER LEHNING

DE OPSTAND IN SPANJE

I.

De historische en principieele beteekenis van het parlementarisme in de arbeidersbeweging laat zich langzamerhand uiteindelijk overzien: het is een der voornaamste en noodlottigste oorzaken van den critieken toestand, waarin zich heden de arbeidersbeweging internationaal bevindt.
De strijd, die sinds het opkomen der moderne arbeidersbeweging de twee groote stroomingen in het leven heeft geroepen, die men als autoritaire en anti-autoritaire richting pleegt aan te duiden, was een strijd om het parlementarisme: om de rol van het parlement en de beteekenis van de (parlementair-)politieke actie, en dus tevens een strijdvraag om den organisatievorm, die weer wezenlijk samenhing met de verschillende principieele opvattingen over den staat, dat wil tevens zeggen over het karakter van en den weg naar de socialistische maatschappij. Deze strijd, die van 1864 tot 1872 in de Eerste Internationale begon, in 1877 te Gent de onvermijdelijke scheiding handhaafde en later bij de opkomst der sociaaldemocratische bewegingen onverminderd werd voortgezet, werd voor de volgende tientallen jaren, althans voornamelijk in de niet-latijnsche landen, ten gunste van het parlementarisme beslist.
Men geloofde door middel van de stembus en het parlement de „politieke macht" te kunnen veroveren om door middel daarvan het socialisme in te voeren, maar het duurde niet lang of de marxistische theorie van de onvermijdelijke revolutionaire omwenteling der maatschappij, — onvermijdelijk door de „zelf-ontwikkeling" van het kapitalisme — maakte plaats voor een reformistische praktijk, die zich tevreden stelde met verbeteringen onder het kapitalisme en die leidde tot een principieele aanvaarding van en aanpassing aan het heerschende stelsel, waarvan de afschaffing alleen nog maar in het partijprogram en in de propagandistische redevoeringen werd verkondigd.
Niet de strijd voor onmiddellijke verbetering op zichzelf was het noodlottige van deze opvatting. Maar dat deze als hoofddoel der arbeidersbeweging werd gezien, dat de illusie gewekt werd, dat langs dezen weg het socialisme geleidelijk ingevoerd kon worden, dat deze verbeteringen in het kapitalisme langzamerhand verkozen werden boven den wil tot de vernietiging van een op uitbuiting en loonsysteem gebaseerd stelsel. De eenvoudige waarheid, dat alleen die veroveringen duurzaam konden zijn, waarvoor men bereid was en ook in staat was te strijden, werd niet begrepen en kon krachtens deze geheele reformistische gezindheid ook niet begrepen worden. En dat deze strijd er niet een is van parlementaire fracties, maar een sociale machtsstrijd, natuurlijk evenmin. Dat een klasse nooit vrijwillig van haar privileges afstand doet — deze historische waarheid werd terzijde geschoven, omdat men in den grond van de zaak de afschaffing van het kapitalisme niet meer wenschte en aan de ineenstorting van 't kapitalisme niet meer geloofde. De zelfgenoegzame bekrompenheid van partij- en vakvereenigingsbureaucraten, „voor wie het sociale vraagstuk was opgelost", had evenmin oog voor het feit dat de opbloei niet eeuwig kon duren: dat de hoogconjunktuur met zijn hooge loonen, die o.a.

samenhing met de uitbuiting der gekleurde rassen, slechts het voorspel was van een onvermijdelijk imperialistisch conflict, waardoor alle voordeelen, die het reformisme ooit zou kunnen verwerven met één slag zouden worden vernietigd.
In 1914 kwam de ontnuchtering. Maar pas in 1933 de ontmaskering en de ineenstorting. Ingebouwd in den burgerlijken staat, door reformistische illusies op een dwaalspoor gebracht, met huid en haar overgeleverd aan het kapitalisme in hoog- en laagconjunktuur, in crisis en oorlog, miste het proletariaat alle gezindheid en ook iedere mogelijkheid om zich op het oogenblik van de catastrophe tegen het heerschende stelsel principieel en actief te verzetten. En zelfs na den eersten wereldoorlog werd hetzelfde spel nog vijftien jaar lang optimistisch voortgezet.
Waar in dit verband de aandacht op gevestigd wilde worden, is het volgende: de huidige ineenstorting der politieke arbeiderspartijen is niet een incidenteele nederlaag, maar het definitieve einde van het parlementarisme, een woord, waaronder niet alleen de deelname door de arbeidersklasse aan het burgerlijke parlement verstaan wil worden, maar de geheele politieke actie en organisatievorm der marxistische arbeidersbeweging. Daartoe behoort dus zoowel het revisionistische en reformistische als ook het orthodoxe en revolutionaire marxisme.
Reeds voor den oorlog is de onhoudbaarheid, de bekrompen kortzichtigheid en zelfgenoegzaamheid van het reformisme door revolutionaire marxisten als Rosa Luxemburg aangetoond en gehekeld. Maar dit revolutionaire marxisme was te zeer een tweelingbroeder van het reformisme, aan denzelfden stam van het marxistische staatssocialisme ontsproten en in dezelfde organisatievormen gegoten, om de funeste gevolgen, die daaraan inhaerent waren op den duur te kunnen ontgaan. De korte Spartakus-episode kon misschien voor één oogenblik den schijn wekken, dat de revolutionaire geest sterker was dan de dogmatische leer. [1]) Maar na de definitieve splitsing van het marxisme, die in den oorlog begon en in de Communistische Internationale van 1919, (die eenige jaren later uitsluitend een aanhangsel werd van de regeering van Moskou en als instrument diende voor de buitenlandsche belangenpolitiek van het russische staatskapitalisme) haar definitieve uitdrukking vond, werd het parlementarisme onder nieuwe klinkende leuzen onder andere vlag, maar in wezen onveranderd voortgezet.
Niet zoozeer en niet in de eerste plaats zelfs om het feit, dat het parlement, naar de leuze luidde, als: revolutionaire tribune werd gebruikt! Een revolutionaire uitvinding die reeds alleen voldoende was om het niveau en het ware karakter van het revolutionaire marxisme — waartoe later ook de kleine marxistische oppositiepartijen als hier te lande: RSP. en OSP., overgingen — te onthullen; althans voor wie oog daarvoor heeft. Wie begrijpt niet, dat het niet zoozeer te doen is om het opportunistische argument en het opportunistische gebruik van een parlementstribune, maar dat het gaat om het geheele parlementarisme, in de eerste plaats om de parlementsverkiezing? Het

---

[1]) De duitsche Communistische Partij wees b.v. in dezen tijd, 1919, deelname aan de verkiezingen af.

geheele karakter van de politieke partij, namelijk het demagogische karakter, brengt het met zich mee, dat zij van parlementaire middelen niet af kan zien. Zij moet ze gebruiken, al is ze zoo anti-parlementair als het fascisme. Ze heeft ze noodig, vooral in een „democratischen" tijd als de onze, om haar doel — het doel van alle politieke partijen — de verovering van de politieke macht te bereiken. En de verovering der politieke macht dient ervoor — het is de definitie van de politieke partij — de bewuste of onbewuste machtsaspiraties van de politieke „leiders" te bevredigen en de belangen van haar „leden" te behartigen. [1])

Deze sociologische waarheid is niet minder juist, omdat men deze waarheid niet graag hoort, terwijl men toch de juistheid en de practijk ervan, dagelijks en in zijn duidelijkste vorm, in het russische bolsjewisme, in het italiaansche fascisme en in het duitsche nationaalsocialisme, bevestigd kan zien.

In dit „parlementarisme" vindt men ook de verklaring, dat na en ondanks den vijfden Maart hetzelfde spel, het spel om de macht op de ruggen der arbeiders, rustig en lustig wordt voortgezet. Deze politieke partijen hebben in het concentratiekamp en in de emigratie niets vergeten en niets geleerd en zij kunnen ook niets leeren, want evenmin als een klasse, verdwijnt de politieke partij vrijwillig van het tooneel. Daarom zal pas de fascistische contra-revolutie of de sociale revolutie een einde aan het parlementarisme der arbeiderspartijen maken, hoewel in het laatste geval steeds het gevaar dreigt, als in Rusland, dat de politieke partij op de golven der revolutie naar boven komt om als een troep regeerende bureaucraten de arbeidersklasse, die zich door middel van de sociale revolutie politiek en economisch wilde bevrijden, onder het juk van de staatsdictatuur te brengen.

In de organisatievorm der partij en haar onvermijdelijk parlementarisme is de voor velen onbegrijpelijke verklaring te vinden, dat ook na den vijfden Maart dit parlementarisme in zijn diverse schakeeringen rustig wordt voortgezet: autoritair en bekrompen, zelfgenoegzaam en demagogisch, opportunistisch en misleidend. In zooverre er critiek geoefend wordt blijft deze aan de oppervlakte en dient er slechts toe om dezelfde zaak onder een nieuwe firma voort te zetten.

Men treft veelal de opvatting aan, die de onhoudbaarheid en onbruikbaarheid van het parlement voor de arbeidersklasse erkent, maar die meent, dat „historisch gezien" het parlementarisme nuttig en noodzakelijk was. Dat is onjuist. Ook „historisch" bezien, juist historisch bezien is het oordeel over het arbeidersparlementarisme vernietigend en definitief. Wat nu blijkt is niet, dat op het oogenblik dit middel voor den bevrijdingsstrijd, laat staan voor den afweerstrijd der arbeidersklasse, niet meer bruikbaar is, maar dat het parlement voor de arbeidersbeweging en voor het socialisme geen enkele, hetzij dan negatieve, beteekenis heeft gehad. Ja, dat het parlementarisme de hoofdoorzaak van de huidige ineenstorting der arbeidersbeweging is geweest. Wat nu blijkt is, dat indertijd Bakoenin tegenover Marx, Landauer tegen Bebel, Domela Nieuwenhuis tegen Troelstra enz. enz. gelijk hebben gehad. Wat een Malatesta en een Kropotkin een halve eeuw geleden hebben geschre-

---

[1]) „Die monopolisierten Chancen", naar Max Weber schreef.

ven en wat in alle landen sinds tientallen van jaren door de anarchisten tegen het overmachtige verkiezingssocialisme is gepropageerd en wat als kleinburgerlijk is gehoond en als a-politiek is misverstaan, dat blijkt vandaag in het licht van de catastrophe scherper en juister gezien dan alles wat op grond van de theorie van de verovering van de politieke macht zestig jaar lang is beweerd. [1])

Het „kiesrecht" heeft de arbeiders onmondig gemaakt, de politieke „actie" heeft de arbeiders ontmand. Het heeft gemaakt, dat ze tot geen werkelijk verzet meer in staat waren en weerloos aan het fascisme werden uitgeleverd. Zooals Duitschland bewees, zooals Oostenrijk bewijst, zooals straks andere landen zullen bewijzen. Want het tijdperk van het fascisme, de politieke vorm van het kapitalisme, waaronder de economische wereldcrisis overgaat in den tweeden wereldoorlog, is pas begonnen. In den ondergang der burgerlijke democratie, voltrekt zich tevens de ineenstorting van de politiek der arbeidersbeweging van meer dan een halve eeuw.

De holle phraseologie, de parlementaire redevoeringen voor de galerij, de verkiezingsoptochten met bijbehoorende strijdmuziek, vlaggenparade en armbewegingen onder de leuze: „Massa-demonstratie tegen het fascisme" (die op niemand meer indruk maakte, allerminst op de fascisten, die ook op dit gebied den tegenstander ver overtroffen), het zwakzinnig gekrijsch om stemmen op de verkiezingsmarkt, de zoo listige maar armzalig huichelachtige eenheidsfront-tactiek, de militair georganiseerde „ijzere" en „roode" fronten, — in één woord, alles wat de marxistische leiders onder een „politiek" verstonden, en verstaan, — dit geheele „socialisme" der arbeiders-partijen — kortom het parlementarisme is voor goed en uiteindelijk bankroet. Dit alles is voor goed voorbij en dood. Ook al behoudt de wet der traagheid ook hier haar rechten, maar wat dood is wordt daardoor niet levend. En dat levende lijken als zoodanig niet worden erkend is geen bewijs van het tegendeel......

II.

Onder het aspect en met den achtergrond van het wereldhistorische en onherstelbare bankroet van het arbeidersparlementarisme in vrijwel alle landen moet men de gebeurtenissen en de revolutionaire ontwikkeling in Spanje bezien om de beteekenis ervan op volle waarde te schatten.

Het parlementarisme heeft in Spanje nooit dien invloed gehad als in andere landen. De parlementaire invloed en de regeeringsmacht van de sociaaldemocratie in de laatste twee en een half jaar mag men niet met de ontwikkeling van de sociaaldemocratie in andere landen vergelijken. Het was een schijnconjunktuur. De sociaaldemocraten waren politieke O.W.'ers van de republikeinsche omwenteling; vandaar ook de snelle en abrupte neergang. Het „parlementarisme" in Spanje was altijd zwak, omdat het anarchisme er sterk was. En het anarchisme was er sterk, omdat het vanaf den tijd der Eerste Internationale en sinds de dagen van Bakoenin zich uitte in syndicalistische vormen van organisatie en in syndicalistische methoden van strijd.

---

[1]). Dat de anarchisten juist hebben gezien is natuurlijk het gevolg van het feit, dat zij het „kernprobleem" van het socialisme nl. het staatsprobleem juist hebben ontleed.

Wat aan de propaganda van anarchistische groepen in alle landen nooit is gelukt, is aan de actie der anarchosyndicalistische arbeidersbeweging in Spanje gelukt: voor de eerste maal in de geschiedenis der moderne arbeidersbeweging en der burgerlijke „democratie" een zoo groot gedeelte van het proletariaat aan de demagogische verkiezingssfeer te onttrekken, de proletarische „kiezers" in zulken omvang van de stembus weg te houden, dat deze geheele vertooning als een schijnvertooning is onthuld en alle reëele beteekenis eraan is ontnomen. Het anarchosyndicalisme in Spanje heeft sinds tientallen van jaren een dam opgeworpen tegen de staatssuggestie, tegen het partijgeloof, tegen de verburgerlijking, tegen de verpolitiseering en tegen de versociaaldemocratiseering der arbeidersklasse. Het heeft in het bijzonder verhinderd, dat de arbeidersklasse na de omwenteling in 1931 aan de illusie van de democratische republiek, — de „arbeidersrepubliek" —, die niets anders was dan een halffeodale kapitalistische staat, ten offer viel. Ditmaal is het aan het anarchosyndicalisme gelukt het parlementarisme te breken.

Dit was de beteekenis van de stemonthouding der CNT. bij de verkiezingen van den negentienden November en den derden December. Zonder aan de verkiezingen deel te nemen heeft de CNT. de verkiezingen gewonnen: zij heeft practisch de geheele verkiezing ongeldig verklaard. Zij heeft den strijd opgenomen tegen het eenheidsfront van alle politieke partijen en tegenover de massale demagogie van links tot rechts stelde zij slechts deze ééne leuze: „arbeiders stemt niet, maar bereidt u voor op de sociale revolutie!" De stembusoverwinning van de reactie, de parlementaire basis der pre-fascistische regeering, de zware nederlaag der sociaaldemocratie — het heeft alles zijn waarde verloren. De schijnvertooning van het parlementarisme is tot een schijnvertooning in het kwadraat geworden; zelfs het marionnettenspel is niet meer echt: deze tweede Cortes van de tweede spaansche republiek is nog maar een lugubere comedie — die overigens niet lang zal duren....

Van dubbele beteekenis is deze ontmaskering van de demagogie van het parlementarisme op een oogenblik, waarop de „democratie" nog slechts dient als springplank voor het fascisme. Door de stemonthouding der CNT. is niet alleen het spel der democratie gebroken, maar is vóór alles de ware sociale situatie en het dreigende fascistische gevaar onthuld. Dat dit op een oogenblik gebeurde, waarop de politieke arbeiderspartijen in dezelfde noodlottige fouten vervielen, die tot dezelfde noodlottige gevolgen zouden geleid hebben als in andere landen, dat is van geweldige beteekenis, niet alleen voor de spaansche maar voor de internationale arbeidersklasse. Het is niet alleen van historische en principieele beteekenis, maar ook van practische beteekenis: niet door verkiezingsleuzen der sociaaldemocratie: „revolutie door middel van de stembus", niet door de onnoozele communistische propaganda: „stemt voor de arbeiders- en boerenregeering", maar door de stemonthouding is het revolutionaire proces en het revolutioneeringsproces van de massa op geweldige wijze versneld.

Niet meer alleen de arbeiders van de CNT. waren zich na de verkiezingen van het fascistische gevaar bewust. Het was nu voor de geheele arbeiders-

klasse zichtbaar. Dit gevaar zou natuurlijk niet verminderd zijn, indien de CNT. ook aan de verkiezingen had deelgenomen en op de sociaaldemocratie gestemd of een zestig of tachtig „syndicalistische zetels" in het parlement zou hebben veroverd. Het zou dit gevaar alleen hebben gecamoufleerd. Het zou buitendien slechts den weg hebben vrijgemaakt, waartoe in andere landen het parlementarisme der arbeiderspartijen heeft geleid: de arbeiders afgehouden hebben van den directen strijd, de werkelijke actie verlamd hebben, door de fictie, dat met het stembiljet en een parlementsfractie de opmarsch van de reactie te stuiten, de fascistische dictatuur te keeren zou zijn. De CNT. toonde trouwens weldra, dat ze bereid was op haar woorden daden te laten volgen. Dat de communisten desalniettemin beweren, dat de anarchosyndicalisten door de „misdadige tactiek der stemonthouding" de contrarevolutie hebben ondersteund en het fascisme hebben bevorderd, daaruit blijkt dat men te doen heeft met onnoozele halzen. Dat deze communisten in het buitenland verklaard hebben, dat de anarchosyndicalisten door fascisten en monarchisten werden betaald, dat bewijst, dat men te doen heeft met een politiek canaille.
Het resultaat van de verkiezingen had een revolutionaire toespitsing der politieke situatie tengevolge. De onrust onder de arbeidersklasse was groot. De overwinning van de reactie was een feit. Het fascisme stond voor de poort. Onder deze omstandigheden brak de opstand van den achtsten December uit.

III.

Door de politieke partijen is de anarchosyndicalistische opstand een „putsch" genoemd. [1]) Daaronder wordt dan verstaan — in socialistische terminologie pleegt men van „blanquisme" te spreken — de poging van een minderheid om gewapender- en verrassenderwijze de staatsmacht te veroveren. Onder „anarchistische putsch" wordt dan waarschijnlijk buitendien een zinlooze

---

[1]) Dit artikel werd vóór den opstand in Oostenrijk geschreven. Misschien is deze voor de marxistische krantenschrijvers aanleiding om wat zorgvuldiger met het discrediteerende begrip „putsch" om te springen, nu de geheele burgerlijke pers het gerechtvaardigde verzet der oostenrijksche arbeiders precies zoo gekwalificeerd heeft als de marxistische pers den opstand in Spanje. En toch was er in het laatste geval minder reden voor: in de eerste plaats had de opstand in Spanje een uitgesproken sociaal karakter en zijn doeleinden waren een volledige sociale revolutie, de vernietiging van den staat en het inbezitnemen van den grond en van alle productiemiddelen door de arbeiders en boeren. En in de tweede plaats: naar de leiders der oostenrijksche sociaaldemocratie zelf erkennen, was de opstand in Oostenrijk niet een opstand van de sociaaldemocratische massa's (noch in Weenen, noch in Oostenrijk brak de algemeene staking uit; de partij had zoolang met het verzet gewacht tot de reactie aan de arbeidersbeweging zware slagen had toegebracht — de spoorwegmannen waren reeds, onder den druk der regeering „buiten gevecht gesteld", vermeldt Bauer). Het is uitsluitend de „bewapende elite van de arbeidersklasse" — om met Bauer te spreken —, de militaire „Schutzbund" geweest, die gestreden heeft. Terwijl in Spanje daarentegen de geheele bevolking in tientallen dorpen en steden en in geheele streken — zooals in de provincies van Aragon — tot den opstand zijn overgegaan en in een reeks van groote steden over geheel Spanje de algemeene staking uitbrak!

oproerbeweging verstaan, of: „politiek banditisme” om met de redactie van „De Fakkel” te spreken.
Afgezien van hun onwetendheid inzake de spaansche arbeidersbeweging, staan de politieke partijen om te beginnen voor een raadsel: een poging tot revolutie, die niet door een politieke partij wordt gedecreteerd en niet door een politieke partij wordt geleid, dat is om te beginnen in hooge mate suspect. Dat de arbeidersmassa zelfstandig tot actie overgaat, dat kan natuurlijk geen politieke partij tolereeren. Dat is een onverantwoordelijke putsch, die bij voorbaat tot mislukking is gedoemd. Voor de spaansche zetbazen van het Stalin-concern werd de zaak daardoor buitendien nog gecompliceerd, dat te Madrid in het geheel geen bericht uit Moskou gekomen was dat er een revolutie in aantocht was. Men had alleen order gekregen voor de revolutie te „stemmen”. Ook van een directe actie tegen het dreigende fascistische gevaar was niets bekend, waarover men zich niet te verwonderen hoeft, daar men te Moskou tegenwoordig uitsluitend aandacht heeft voor de goede verstandhouding met fascistische regeeringen.[1]) Hoe dit ook zij: Den dag, nadat over geheel Spanje de omvangrijkste revolutionaire massabeweging die Spanje ooit heeft gekend was uitgebroken, verklaarde de spaansche Communistische Partij in haar hoofdartikel van haar te Madrid verschijnend officieele orgaan „Mundo Obrero” den negenden December 1933, dat ze niets te maken had met een putschbeweging, die niets anders was dan een provocatie van de heerschende klasse.[2]) In denzelfden geest schreven de stalinistische inktkoelies in het buitenland. Daar konden zij dat overigens ongestraft doen. Maar de verantwoordelijke auteur, die dit op den avond van den negenden December te Madrid deed verschijnen, zal zijn baantje wel verliezen....

---

1) Terwijl de communistische arbeiders in Italië, in Polen, in Turkije op de wreedste wijze worden vervolgd, onderhoudt Moskou de vriendschappelijkste betrekkingen met de fascistische regeeringen, sluit vriendschapsverdragen, stuurt en ontvangt militaire delegaties, waarbij die naar Turkije onder leiding van den sovjetcommissaris van Oorlog, Worosjilov, zelfs bij gelegenheid van het feest van de tienjarige onafhankelijkheid der turksche republiek voor den turkschen dictator als vriendschapsbetuiging een drietal oorlogsvliegtugen had meegebracht. Gaat aan communistische arbeiders niet eindelijk een licht op?

2) Het communistische blad schrijft o.a. woordelijk: „Opnieuw hebben de spaansche arbeiders en boeren te doen met 'n „putschistische” beweging, waarvan de omvang op dit oogenblik nog niet is te overzien. Maar wel kunnen we en moeten we eenige omstandigheden analyseeren, die de arbeiders in staat zullen stellen duidelijk te zien waarom het gaat, en in wiens belang deze putsch is...... Wie dit complot in werking heeft gezet met duidelijke contrarevolutionaire bedoelingen. In de lange revolutionaire geschiedenis van ons land zijn dergelijke daden niet onbekend. We hebben te doen met een tactiek van de bourgeoisie en alle heerschende klassen, die zich dikwijls herhaalt. Het is de provocatie, die door de politieke organen van de heerschende klassen in een critiek oogenblik van een revolutionaire situatie in werking wordt gezet...... Door putschen te organiseeren, geïsoleerde bewegingen, los van de massa-actie, wordt het contrarevolutonaire werk vergemakkelijkt. Dat de bourgeoisie provocaties van deze soort kan organiseeren, dat is voor alles aan de anarchistische leiders te danken, die tegenstanders zijn van massa-acties.... die den weg vrijmaken voor alle provocatorische handelingen. De houding van de Communistische Partij in dit opzicht is bekend, ze is een tegenstander van de putsch en een voorstander van de massa-actie.”

Een zonder meer klassieke beschouwing is overigens in Nederland door het orgaan van de Onafhankelijk Socialistische Partij, „De Fakkel", gegeven. Het is de moeite waard enkele zinnen te citeeren [1]):

„Anarchosyndicalisme is er altijd in Spanje geweest. Dat was ook onvermijdelijk. Vóórkapitalistische, kleinburgerlijke verhoudingen [2]) werken het in de hand...... [3]) Voor hen die het nog leeren moesten, heeft Spanje in de afgeloopen twee jaren bewezen, dat terrorisme niet beteekende in den klassenstrijd en, los van de massa-actie niet in staat is een reactionaire opmarsch en een reformistische ondergang tegen te houden. Opnieuw heeft het anarchosyndicalisme, profiteerend van de dadenloosheid van het reformisme, dat zich zonder eenig spoor van verzet uit zijn machtspositie liet verdrijven, [4]) een „algemeene staking" georganiseerd. Het blijkt weer niets anders dan de zooveelste putsch te zijn. Deze stakingen, geïsoleerd over het land verspreid zonder bindend centrum, zonder vast veldtochtplan, niet uit de massa geboren, maar gedicteerd, moeten eindigen in een afschuwelijke mislukking. Dat is geen opmarsch der sociale revolutie, dat is slechts een radicale kramptrekking.... Wat nog ontbreekt is een gecentraliseerde revolutionaire partij, die over het geheele land zijn vertakkingen heeft en zijn greep over de zoowel door het anarchosyndicalisme als door het reformisme teleurgestelde massa uitstrekt.

Die de strijdende eenheid tot stand brengt en de werkelijke volksbeweging op het juiste aanknoopingspunt weet tot stand te brengen."

Dit terloops: Dat een revolutionaire beweging een „bindend centrum" behoort te hebben, wordt ook door anarchosyndicalisten niet in twijfel getrokken. Het

---

1) Vgl. ook het commentaar bij het uitvoerige citaat van „De Fakkel" in „De Syndicalist" van 23 December 1933.

2) Spatieering van ons (M. L.)

3) Wij hebben op de „wetenschappelijkheid" van dit senile marxistische epigonengeleuter reeds in de boekbespreking van Beckman gewezen (in „Grondslagen", Jaargang II, pag. 23) en eraan herinnerd hoe deze onnoozele theoretische „verklaring van het syndicalisme samenhangt met marxistische dogma's van de industrieele ontwikkeling van het kapitalisme, en de daarmee samenhangende revolutionaire en socialistische mogelijkheden, waarvan 1917 de theoretische onhoudbaarheid eens en voor goed bewees. Een ieder, die het verloop van de russische revolutie kent en iets van de revolutie begrijpt, weet natuurlijk, dat niet de industrieele ontwikkeling de revolutie heeft veroorzaakt en dat niet een „proletarische" partij de revolutie heeft gemaakt, maar tachtig millioen boeren. Alleen „Tribune"-lezers gelooven, dat de russische revolutie het werk is van de Communistische Partij, of van de Partij van Stalin, zooals dat tegenwoordig heet. De voornaamste rol van de Communistische Partij is geweest, dat zij de zelforganen van arbeiders en boeren, die in de revolutie ontstonden, de sovjets, door een alles centraliseerende, militariseerende en terroriseerende staatsdictatuur heeft vernietigd. Als bureaucratenkaste en in het belang van deze bureaucratenkaste heeft de regeerende Communistische Partij het industrieele proces van het kapitalisme ten koste van de boerenmassa dan later voortgezet. Spanje — eveneens een agrarisch land — zal de tweede historische en practische weerlegging van de marxistische theorie zijn.

4) Eén van de vele staaltjes, waaruit blijkt, dat de critiek van een zgn. revolutionaire partij als de O.S.P. aan de oppervlakte blijft, en ondanks alle critiek op sociaaldemocratie en communisme volslagen in de parlementaire gedachtengang verstrikt is. De machtspositie, waaruit de sociaaldemocratie zich zonder spoor van verzet zou hebben laten verdrijven, bestond uit drie zetels in de burgerlijke coalitie-regeering, die in Spanje de beschikking heeft over een verworden en corrupt staatsapparaat!

gevaar, dat geïsoleerde acties en opstanden, die op verschillende tijdstippen en verschillende plaatsen uitbreken successievelijk onderdrukt worden is niet denkbeeldig. In dit verband schreven wij reeds eerder [1]):

„Dikwijls heeft het den schijn, dat de onophoudelijke stakingen, de chaotisch uitbrekende opstanden nù van het industrie-proletariaat, dàn van de landarbeiders, een onverantwoordelijke verspilling zijn van revolutionaire energie. Inderdaad: het gevaar van uitputting en het gevaar van ontmoediging bij het verloren gaan van deze geïsoleerde acties en opstanden, die voorloopig immers niet anders dan verloren kùnnen gaan, is niet denkbeeldig. Anderzijds is het natuurlijk niet minder juist, dat deze acties, dat deze stakingen, dat deze opstanden, dat dit spontaan uitbrekend verzet onvermijdelijke en noodzakelijke voorpostgevechten zijn voor de revolutie: de momenten van het revolutioneerings-proces der massa, de symptomatische uitbarstingen in een land, dat zich op weg naar de revolutie bevindt. Het is de taak en de onafwijsbare plicht van een revolutionaire organisatie als de CNT, deze uitbarstingen zooveel mogelijk te kanaliseeren, te coördineeren om ze vruchtbaar te maken voor het revolutionaire proces, dat tenslotte leiden moet tot de vernietiging van het geheele staatsapparaat: de voorwaarde van een revolutionairen wederopbouw van het economische leven. Hier het midden te vinden tusschen de vermijding van zinlooze putschistische daden, en het afwijzen van een vanzelfsprekend spontaan verzet, is een zaak van revolutionair inzicht en revolutionaire strategie."

Dit alles geldt in nog hoogere mate voor de revolutie. Meer nog dan anders geldt het hier rekening te houden met psychologische en organisatorische voorwaarden. Maar een revolutionaire situatie, die een revolutie mogelijk maakt, brengt het tevens met zich mee, dat deze psychologische voorwaarden niet eenvoudig af te lezen zijn als op een barometer! Het is waarschijnlijk het ongeluk van de spaansche arbeidersklasse, dat er niet het Partijbestuur van de OSP. zetelt, dat wel precies het „aanknoopingspunt" zou weten vast te stellen! Deze psychologische voorwaarden wisselen overigens niet alleen voor de verschillende streken van het land, maar zij kunnen dat doen van dag tot dag en in het concrete geval in Spanje deden zij dat bv. vanaf den twintigsten November, den dag na de eerste verkiezingen, tot den achtsten December, den dag van den opstand. Wie gelooft door middel van een „gecentraliseerde revolutionaire partij" revolutionaire uitbarstingen, die nog „te vroeg" zijn, te kunnen voorkomen, heeft nog niets van een revolutionair proces en van een revolutie begrepen. Een revolutionaire situatie als bv. tegenwoordig in Spanje en de aanwezigheid van een werkelijk revolutionaire arbeidersbeweging, die sinds tientallen van jaren gewend is met middelen der directe actie te strijden, brengt het met zich mee, dat deze arbeidersbeweging niet zoo geduldig is bij het steeds grooter wordende fascistische gevaar als b.v. het duitsche proletariaat, wier „gecentraliseerde revolutionaire partijen" het „juiste aanknoopingspunt" schijnbaar niet konden vinden .... De anarchosyndicalistische spaansche arbeidersbeweging is niet zoo geduldig als het papier van „De Fakkel", die als een arbeidersbeweging doet wat zij schrijft, nml. tot den aanval op het fascisme overgaat, deze met den lafhartigsten laster in den rug aanvalt. Zooals de politieke partij zich een revolutie niet anders kan voorstellen dan door de instelling van een staatsdictatuur, d.w.z. de staats-macht gemonopoliseerd in handen van de politieke partij, zoo brengt de kortzichtige opvatting

---

[1]) „De spaansche Revolutie", in „Grondslagen", Jaargang I, pag. 75, ook als brochure pag. 3.

van het „parlementarisme" met zich mee, dat men geen „bindend centrum" ontdekt, waar niets van een gecentraliseerde revolutionaire partij te zien is. Waarom bv. een bindend centrum niet tot stand gebracht kan worden door de directe vertegenwoordiging der economische arbeiders- en boerenorganisaties, zonder de tusschenkomst van een „partij" — dat is het geheim van „De Fakkel".
Dat de politici van „De Fakkel", en zij natuurlijk niet alleen, dit niet inzien, is, behalve het gevolg van hun „parlementaire" kortzichtigheid te wijten aan het feit, dat ze weinig op de hoogte zijn van de werkelijke verhoudingen in Spanje dank zij de minachting, die de heeren politici nu eenmaal hebben voor iedere revolutionaire beweging, wier beteekenis niet te meten is met het aantal parlementszetels van een gecentraliseerde revolutionaire partij! En dat het in dit opzicht treurig in Spanje gesteld is, dit is naast de mededeelingen van de voortdurende stakingen het eenige juiste van dit artikel van „De Fakkel". Zou het overigens niet vruchtdragender zijn inplaats van zotheden over de kleinburgerlijke grondslagen van het syndicalisme te verkondigen eens na te gaan of er wellicht niet een oorzakelijk verband bestaat tusschen het ontbreken van dergelijke gecentraliseerde revolutionaire partijen èn de aanwezigheid van een werkelijke revolutionaire massabeweging? Dat deze revolutionaire leiders, die zoo enthousiast kunnen schrijven over de massale straatdemonstraties van een paar honderd man slechts smalend lasteren over de geweldige massa-actie, die tot uiting komt in een revolutionaire stakingsgolf, die zich sinds maanden over een geheel land uitstrekt en waarin honderdduizenden arbeiders en boeren zijn betrokken — dat bewijst de revolutionaire en ook de moreele gezindheid van de schrijvers van „De Fakkel" en van hun collega's van de marxistische pers. Het bewijst overigens ook hun revolutionair inzicht inzake de sociaalpolitieke ontwikkeling in Spanje! Was overigens ook niet voor marxisten een revolutionaire stakingsgolf, zooals in de loop van 1933 in Spanje, steeds een van de teekenen van een „objectieve" revolutionaire situatie en van de „subjectieve" revolutionaire gezindheid der arbeidersmassa's?
Wat overigens het bindende centrum betreft: ter informatie van „De Fakkel", en wellicht van anderen diene het volgende: het anarchosyndicalisme in Spanje vindt zijn organisatorische uitdrukking in een over het geheele land verspreide organisatie van hoofd-, hand- en landarbeiders met op het oogenblik ongeveer een millioen leden: de Confederacion Nacional del Trabajo (nationale Confederatie van den Arbeid), de spaansche sectie der IAA. Haar organisatorische opbouw is als volgt: de op industrieele basis [1]) georganiseerde vakvereenigingen vormen plaatselijke of comercale [2]) federaties. Deze plaatselijke en comercale federaties vormen tezamen een regionale in een bepaald gedeelte van het land.
Zoo vormen de plaatselijke en „comercale" federaties van Catalonië de CONFEDERACION REGIONAL DEL TRABAJO DE CATALUNYA, enz.

[1]) Zoo zijn b.v. alle arbeiders werkzaam in de textielindustrie in Barcelona in het textielsyndicaat der CNT. georganiseerd, enz. Daarnaast bestaan in verschillende industrieën: industriefederaties.

[2]) In de comercale federaties zijn plaatsen vereenigd, die, in het algemeen, geen plaatselijke federaties bezitten. Ze vormen min of meer een economische eenheid.

Deze regionale organisaties hebben 'n groote zelfstandigheid, zij houden eigen congressen, geven eigen organen uit (het dagblad van Barcelona, „Solidaridad Obrera", is een orgaan van de Catalaansche regionale). De regionale organisaties vormen tezamen de Confederacion Nacional del Trabajo. De administratieve organen, het comité local, comité regional en het comité nacional worden alle op dezelfde wijze gekozen; in de plaats waar het gevestigd is, wordt het samengesteld doordat ieder syndicaat een afgevaardigde in het betreffende comité delegeert. Tusschen de nationale congressen van de CNT. vinden geregeld „plenums", nationale conferenties, plaats van afgevaardigden der regionales.
De CNT. wordt door de volgende regionales gevormd: Catalonië; Levante; Andaluzië en Estramadure; Midden-Spanje; Noord-Spanje; Aragon, Rioja en Navarra; Asturië; Galicië; de Balearen en de Canarische Eilanden. [1])
De CNT. is een organisatie met een sterk federalistisch karakter. Federalistisch wil zeggen: zelfstandigheid van samenstellende deelen en een organische opbouw van beneden naar boven en niet, zooals bij de politieke partijen, parlementarisme en den staat: van de spits naar de basis. Daar het zwaartepunt hier aan de top is, vallen ze bij een ernstige schok dan ook om. Een „bindend centrum" ontbreekt bij federalistische organisatie dus niet. Bij een arbeidersbeweging met een federalistischen geest, die de voorwaarde is voor een werkelijk revolutionaire gezindheid, is het des te begrijpelijker, wanneer men het hier boven gezegde over de psychologische en organisatorische voorwaarden in aanmerking neemt, dat een revolutionaire beweging uitsluitend in een gedeelte van het land uitbreken kan en niet over geheel Spanje.
Men kan ook redelijkerwijze van honderdduizenden hongerende boeren niet verwachten, dat zij met revolutionair verzet en de „expropriatie" van het grootgrondbezit zullen wachten tot er misschien eens een spaansche OSP. opdaagt om het „juiste aanknoopingspunt" te signaleeren.
In een revolutionaire situatie en in een land als Spanje zijn zulke spontane opstanden als in Januari 1932 in Catalonië, als in Januari 1933 in Catalonië en Andaluzië niet te vermijden en niet te verhinderen. En evenmin is het mogelijk, dat steeds de psychologische en organisatorische voorwaarden aanwezig zijn, dat in dergelijke gevallen overal elders tot den gewapenden opstand wordt overgegaan. Het is hier niet de plaats te onderzoeken welke factoren bij den laatsten opstand een rol hebben gespeeld en waarom in bepaalde gedeelten van Spanje de revolutionaire beweging alleen tot revolutionaire massastakingen beperkt bleef. Het geheele verloop van den opstand bewees overigens, dat revolutionaire spontaniteit revolutionaire discipline niet uitsluit. In welk land zou het mogelijk geweest zijn wat in Zaragossa gebeurde: dat op een oogenblik, toen na vijf dagen burgeroorlog de nederlaag

[1]) Deze regionale verdeeling van de CNT. komt voor een groot gedeelte overeen met de oude regionale verdeeling, d.w.z. de historische en geographische verdeeling van Spanje, voornl. dus van de vroegere koninkrijken. Sinds 1833 is Spanje administratief in 49 provincies verdeeld. Iedere regionale der CNT. bestaat dus uit een aantal van de tegenwoordige provincies. De regionale van Aragon, Rioja en Navarra bestaat b.v. uit de provincies Zaragossa, Huesca, Teruel, Logronjo en Pamplona.

bezegeld was, het leger de geheele stad had bezet, de arbeiderswijken huis voor huis werden doorzocht en 2000 der meest actieve strijders waren gearresteerd en de staat van beleg heerschte, de algemeene staking eerst werd afgebroken, nadat het plaatselijke Comité van de CNT., door middel van een illegaal gedrukt manifest, daartoe had opgeroepen!
Indien er fouten zijn gemaakt dan zijn dat fouten, die samenhangen met de kwaliteiten van het spaansche anarchosyndicalisme: geweldige spontaniteit, offervaardigheid en moed. Hierin bestaat de kracht der revolutionaire arbeidersbeweging in Spanje; deze kwaliteiten zijn een waarborg voor de uiteindelijke overwinning in den „eindstrijd", die niet meer lang kan uitblijven.

IV.

Waaruit bestond nu deze opstand in de steden en van het platteland van Spanje, die door alle marxistische partijen als een „putsch" werd gekenmerkt?
De opstand van 8—14 December was de omvangrijkste revolutionaire massabeweging, die de arbeidersklasse van Spanje heeft gekend en die de eerste directe poging was om den staat, het feodalisme en het kapitalisme te vernietigen. De revolutionaire beweging begon in de provincies van Aragon, maar breidde zich weldra over geheel Spanje uit. De gewapende opstand was het omvangrijkste in Aragon, waar vrijwel alle steden en dorpen in alle provincies tot den opstand overgingen en de zwarte en roode vlag der CNT. voor korten of langen tijd van de openbare gebouwen waaide, en waar politie en gendarmen werden ontwapend en de archieven werden verbrand. In Zaragossa, de hoofdstad van Aragon, werd vijf dagen lang een hardnekkige gewapende burgeroorlog gevoerd. Pas met behulp van het leger, voorzien van vliegtuigen, kanonnen en mitrailleurs kon de orde in Zaragossa en de provincies weer worden hersteld. Ook in andere deelen van Spanje, in het zuiden in Andaluzië en in het noorden in Vitoria, in het noordwesten in Asturië, in midden-Spanje in Castilië, brak in tal van plaatsen de opstand uit en waren de arbeiders en boeren meester van den toestand. In de voorstad van Barcelona werd dagenlang een barricadestrijd gevoerd. Over geheel Spanje brak de algemeene staking uit: in bijna alle groote plaatsen was ze volledig: in Vigo, la Corunja, Gijon, la Fuelgera, in Granada, Cadiz, Algeciras, Almeria, Cordova, Bujalance, Alcoy, Alicante, Valencia.
In Andaluzië proclameerde de CNT. de algemeene spoorwegstaking. [1]) Een putsch? — Een opstand, die alle kenteekenen had van een geweldige massabeweging, die al niet meer een voorpostengevecht, maar een ware generale repetitie van de sociale revolutie was.
Leerzaam en amusant is de rol van de communisten, wier bluf even grotesk is als hun laster infaam. Op het oogenblik, waarop over geheel Spanje een revolutionaire massaopstand was losgebroken karakteriseert den 9en December het te Madrid verschijnde officieele orgaan „Mundo Obrero" deze bewe-

---

[1]) Een uitvoeriger overzicht van de feiten vindt men in het artikel in „De Syndicalist" van 30 December 1933.

ging als een „putsch" en een „provocatie" der heerschende klassen, waarmee de Communistische Partij niets te maken had. Maar de „Rundschau" van 21 December 1933, het orgaan van de Communistische Internationale, dat te Bazel verschijnt, vermeldt: „De organisaties van de Communistische Partij hebben moeite gedaan zich aan de spits van de massabeweging te plaatsen", wat aan deze partij zonder eenigen noemenswaardigen aanhang, volgens dezen correspondent uit Madrid, op verschillende plaatsen ook gelukt zou zijn . . . (!) Zooals men ziet een zonderling geval: de communisten, die den 9den December te Madrid niets te maken wenschen te hebben met een anarchistische putsch plaatsen zich, volgens het bazelsche bericht van 21 December aan de spits van deze, „door de heerschende klasse georganiseerde provocatie". Gelukkig vinden we in dit artikel zelf de verklaring van dit vreemde gebazel. De zaak was namelijk deze. De opstand begon weliswaar als een anarchistische putsch, maar in zijn verloop onthulde deze zich als een geweldige massabeweging. En dat alles ondanks het feit, dat de „anarchistenleiders het eenheidsfront saboteeren", „dat zij door de leus van de stemonthouding de rechtsche partijen sterk begunstigd hebben" en „de energie van de arbeidersklasse in putschen verslingeren"! Nadat gewezen wordt op de algemeene situatie van Spanje, vervolgt de „Rundschau":

„In deze situatie van de tegenstelling van de krachten van de revolutie en de contra-revolutie is de anarchosyndicalistische poging tot een opstand van den veertienden tot den achttienden December uitgebroken, die naar alle regelen van de bakoenistische school voorbereid was, d.w.z. als een putsch van de anarchistische stoottroepen tot de stichting van het „anarchistische communisme". Deze poging veranderde zich echter in verband met de hierboven aangeduide situatie van de massa's in een machtige revolutionaire beweging van breede massa's en nam op enkele plaatsen het karakter van een burgeroorlog en van een boerenopstand tegen het regime van de kapitalististen en grootgrondbezitters aan. Het feit, dat de regeering haar geheele oorlogs- en burgeroorlogsapparaat moest inzetten en strafexpedities uitzond, dat er honderd dooden (waaronder tientallen van de guardia civil) en duizend gewonden zijn, bewijst dat men niet te doen heeft met een eenvoudige „putsch van anarchisten" . . . .

En daar men met een geweldige massabeweging te doen heeft, zijn natuurlijk de communisten van de partij. Zoo al niet den negenden December te Madrid dan toch den een en twintigsten December te Bazel. Zooals men ziet is het strijdende eenheidsfront, waarover „De Fakkel" zoo bezorgd was, al flink op weg. De rol, die de gecentraliseerde revolutionaire partij in Spanje te vervullen heeft kan men op de juiste waarde schatten, indien men weet dat bv. in de provincies van Aragon en Rioja, die in hun geheel tot den opstand overgingen, de geheele arbeiders- en boerenbevolking in de CNT. is georganiseerd.

De revolutionaire opstand van den 8sten December, was niet alleen een opstand tegen het dreigende fascisme, maar een eerste directe poging tot de sociale revolutie. De vernietiging van den staat, het in bezit nemen van de fabrieken en van den grond door de producenten.

Zonder twijfel was de poging „te vroeg". Maar, zooals weldra blijken zal niet zeer veel te vroeg. En is het niet wat vreemd, dat juist die politieke partijen zich over dezen te vroegen opstand tegen het fascisme zoo opwinden, die in andere landen de arbeidersbeweging tot den ondergang hebben geleid en in de

catastrophe hebben gedreven, omdat zij dank zij hun parlementarisme niet bereid waren en niet in staat waren tegen het fascisme anders te strijden dan met lange resoluties, met bluffende manifesten, met holle redevoeringen en demonstraties? Beter te vroeg dan — nooit! Reeds deze opstand alleen bewees, dat het fascisme in Spanje niet zoo gemakkelijk zal kunnen overwinnen, en dat de arbeidersklasse in Spanje niet als in de landen, waar de sociaaldemocratie en de Communistische Partij sterk waren, zich weerloos en eerloos zal buigen onder het juk der fascistische dictatuur.

Een revolutionaire beweging als de CNT. laat zich trouwens ook niet vernietigen. Niet door de reactie van de democratische republiek en niet door de terreur van de fascistische dictatuur. Ondanks de bloedige en wreede onderdrukking, ondanks het verbod van de geheele organisatie, het sluiten van alle vereenigingen en het verbod van de pers, ondanks de barbaarsche straffen van de „snelrechtbanken" en de arrestatie van een 20.000 actieve strijders van de CNT., is noch het geestelijk élan, noch de organisatorische kracht van de CNT. gebroken. De geheele organisatie functioneert illegaal, en haar pers verschijnt illegaal. Een politieke partij kan men „liquideeren", maar men kan geen revolutionaire beweging vernietigen, die de uitdrukking is van de zelforganisatie van het proletariaat.

Nog nooit is een strijdende arbeidersbeweging zoo laaghartig belasterd als het spaansche anarchosyndicalisme, maar de feiten spreken een te duidelijke taal, dan dat niet de arbeiders in alle landen, ondanks de voorlichting der sociaaldemocratische pers en van het stalinistische journaille, de waarheid zullen zien. De opstand van den achtsten tot den veertienden December was „te vroeg", zooals de geheele russische revolutie van 1905 te vroeg was, zooals alle opstanden te vroeg en toch onvermijdelijk zijn, die aan een revolutie vooraf gaan. Zooals de opstand van Jaca (December 1930), die vier maanden later tot de republikeinsche revolutie van den 10den April leidde, te vroeg was. Zooals de Juli-opstand van 1917 te vroeg was.[1]) Maar hij ging aan de revolutie van October vooraf.

De opstand van den achtsten tot den veertienden December waren de spaansche Julidagen. De spaansche October kan niet lang meer uitblijven.

---

[1]) In Juni 1917 bereidde de russische regeering een nieuw offensief voor. Op het land braken overal onlusten uit, terwijl de discipline in het leger reeds volkomen ondermijnd was en de soldaten reeds het front begonnen te verlaten om aanwezig te zijn bij de verdeeling van het grootgrondbezit. Dit alles verscherpte de politieke siuatie, die den derden en vierden Juli te Petersburg tot een opstand leidde, die onder den naam van de Julidagen bekend is. Uit Kroonstad kwamen 12000 anarchosyndicalistisch gezinde arbeiders en matrozen, die onder de leuze demonstreerden: „Weg met den oorlog, aan de arbeiders de fabrieken, aan de boeren het land, alle macht aan de plaatselijke Sovjets." De matrozen van Kroonstad werden ontwapend, de opstand mislukte. De reactionaire koers werd nog verscherpt, hetgeen het geheele revolutionaire proces versnelde. De bolsjewistische partij had deze opstand niet gewild, maar toen deze eenmaal uitgebroken was, poogde ze zich natuurlijk aan de spits te plaatsen (op het zesde congres der bolsjewiki verklaarde Stalin: „de partij wilde geen actie").

V.

De val van het corrupte clericale monarchisme kwam laat. Hij kwam in een tijd toen de historische periode van het fascisme en van de wereldcrisis reeds was begonnen. Vandaar dat de periode van de democratische republiek, die in de republieken van Centraal-Europa vijftien jaar heeft geduurd, in een goede twee jaar in Spanje was doorloopen. De republiek veranderde natuurlijk niets aan de sociale verhoudingen. De oude machten: het feodalisme, clericalisme, het militarisme, werden niet vernietigd. De middeleeuwsche macht van de kerk werd niet gebroken; op agrarisch gebied werd het feodalisme gehandhaafd. Het staatsapparaat van het monarchisme werd, met een republikeinsch etiquet voorzien, onveranderd overgenomen.

Na de verkiezingen van den negentienden November en den derden December, dóór deze verkiezingen, heeft de geheele arbeidersklasse, hebben óók de sociaaldemocratische arbeiders begrepen, dat er van deze democratische republiek voor het socialisme niets meer te verwachten valt. Wat de anarchosyndicalisten twee jaar lang niet opgehouden hebben te verklaren, dat deze kapitalistische democratie, dat deze half-feodale republiek niets anders was dan een voorhal van het fascisme, wordt eindelijk, zij het ook ter elfder ure, maar nog niet te laat, erkend. Dat de sociaaldemocratische leiders in het parlement en in de regeering door hun reactionaire politiek het hunne tot deze ontwikkeling hebben bijgedragen is van ondergeschikt belang bij het feit, dat de sociaaldemocratische arbeiders dit nu inzien en wenschen er een eind aan te maken. Want het fascisme staat voor de poort. Lerroux vervult geen andere rol dan Brüning. Maar er is één verschil, dat bij deze vergelijking van beslissend belang is en dat het geheele perspectief verandert. Brüning werd „getolereerd" door links, maar Lerroux wordt getolereerd door rechts. Terwijl de duitsche sociaaldemocratie de massa's kon afhouden van den directen strijd tegen het steeds grooter wordende fasctische gevaar, met de leus: liever Brüning dan Hitler, is deze mogelijkheid door de parlementaire verhoudingen dank zij de stemonthouding alweer van de CNT. niet meer aanwezig. Met de ondermijning en de ineenstorting van de „linksche" parlementsfracties zijn tevens de ficties en de illusies verstoord van de rol, die parlementaire fracties in den strijd tegen het fascisme zouden kunnen spelen! Dit alles is van geweldige beteekenis; het is, om het nog eenmaal te zeggen, te danken aan de „misdadige tactiek der stemonthouding" van de anarchosyndicalistische CNT., dat heden het „parlementarisme" in Spanje vernietigd is.

Ook voor de sociaaldemocratische arbeiders heeft het parlement, zooals de geheele democratische republiek, afgedaan. Reeds keeren de reactionaire onderdrukkingswetten der sociaaldemocraten zich tegen hun eigen beweging en niet meer alléén tegen de CNT.! Ook bij vele sociaaldemocratische leiders is het enthousiasme voor het parlement, nu zij een onbeteekenende minderheid zijn, in hooge mate bekoeld. Zij kunnen ook het fascistische gevaar niet loochenen, zoo min als Lerroux het nog kan camoufleeren. Zij hebben buitendien het lot van hun duitsche collega's voor oogen. Het hoofdartikel van „El Socialista" aan den vooravond van de verkiezingen, waarin verklaard werd,

dat de arbeidersbeweging slechts te kiezen had tusschen een socialistische meerderheid in het parlement of het concentratiekamp, wordt ook door geen sociaaldemocratisch arbeider meer ernstig genomen. Vandaag wordt het door iederen arbeider begrepen wat het van den beginne af aan was: verkiezingsdemagogie.

De eerste voorwaarde voor een sucesvollen strijd tegen het fascisme is nu in Spanje aanwezig: het „parlementarisme" is vernietigd. Men stelle zich voor, dat de mogelijkheid van de revolutie in Spanje afhing van degenen, die naar de stalinistische verkiezingsleus op de revolutie hebben gestemd! Het lot van het spaansche proletariaat zou zijn bezegeld. Men stelle zich voor, dat men Duitschland had nagevolgd, waar dertien millioen „anti-fascisten" op de twee politieke arbeiderspartijen hebben gestemd. — Het fascisme in Spanje zou een feit zijn. Maar de fascistische reactie zal in Spanje niet overwinnen. De opstand van den 8sten tot den 14den December bewees, dat de spaansche arbeidersklasse bereid is den strijd op te nemen. Zij heeft het fascisme een halt toegeroepen. Zij bereidt zich voor om het fascisme neer te slaan, om het kapitalisme te vernietigen. Dat marxistische krantenschrijvers in het buitenland hiervan, zacht gezegd, niets hebben begrepen, is van weinig belang. Wat telt, wat van beteekenis is, dat is dat de sociaaldemocratische arbeiders in Spanje dit signaal hebben begrepen, en den opstand met sympathie hebben begroet. Wel hebben zij ditmaal nog het parool van hun leiders gevolgd: zij namen er niet aan deel. De revolutionaire beweging bleef er uitsluitend een van de anarcho-syndicalistische massa's. Maar de moed en de wilskracht, waarmee deze opstand gevoerd is, en de offers, die gebracht werden, zullen niet tevergeefs zijn. Deze opstand heeft het strijdende eenheidsfront mogelijk gemaakt, dat een waarborg is voor de overwinning.

Fascistische dictatuur of sociale revolutie, dat is de keuze waarvoor de arbeidersklasse in alle landen vroeg of laat komt te staan. Ook in Spanje is de beslissende eindstrijd nabij.

Januari 1934. A. MÜLLER LEHNING.

VAN DER LUBBE.

....anders staat het met de persoon van v. d. Lubbe en de motieven, die hem hebben bewogen. Ten eerste omdat dit samenhangt met het vraagstuk van de persoonlijke daad in het algemeen, ten tweede omdat wij hem persoonlijk zeer goed gekend hebben, omdat we uit de persoonlijke omgang zijn eerlijk en kameraadschappelijk karakter kennen, omdat we weten, dat hij in een gezonde arbeidersbeweging tot de actiefste, moedigste kameraden zou hebben gehoord, maar dat nu, door de ontreddering in het proletarische kamp, zijn persoonlijke omstandigheden te veel zijn doen en laten gingen bepalen, en hij daardoor tot een daad is gekomen, die, hoe goed ook bedoeld, schadelijk was voor zijn klasse.

PERSDIENST VAN DE GROEPEN VAN INTERNATIONALE COMMUNISTEN.

OVERZICHT

DE AUSTRO-MARXISTISCHE TRAGEDIE

Na Duitschland: Oostenrijk. Wie de ontwikkeling sinds Maart 1933 in Oostenrijk heeft gevolgd, moest begrijpen, dat dit alles niet anders uitloopen kon dan op de ineenstorting, die nu een feit is. Met het austro-marxisme is het afgeloopen, zoo goed als met de partij van Bebel en het tragische einde van het „roode Weenen" heeft het onherstelbare bankroet van het internationale marxisme nog eens bloedig onderstreept.

Sinds elf maanden kon het fascisme in Oostenrijk van dag tot dag zijn macht versterken, zonder op eenig verzet van de kant van de sociaaldemocratie te stuiten. Naar het voorbeeld van de duitsche zusterpartij werd de oostenrijksche Brüning, die langzamerhand tevens de rol van von Papen vervulde, „getolereerd", terwijl Dollfuss van zijn kant de fascistische „Heimwehren" tolereerde en zich langzamerhand met hen verbond. De groote slag van den christelijk-socialen Dollfuss tegen de sociaaldemocratie was in den grond van de zaak dan ook een overwinning van Starhemberg, wiens voornaamste strijdleuze: „vernietiging van het austro-bolsjewisme" reeds door Dollfuss was overgenomen, en ook met het program der „Heimwehren": den fascistischen staat naar italiaansch voorbeeld op oostenrijksche wijze te realiseeren, was men al een flink eind op weg.

Maar de sociaaldemocratie is nu eenmaal — en niet alleen in Oostenrijk — niet te beleeren: met een kortzichtigheid, even naïef als misdadig, herhaalt zij overal de historisch-berucht geworden politiek van het „kleinere kwaad"; en zooals de duitsche sociaaldemocratie haar millioenen aanhangers op Hindenburg liet stemmen, de dictatuur van Brüning ondersteunde en met de fictie, dat door deze politiek de verovering van de macht door Hitler kon worden afgewend de arbeidersklasse bedroog en, nog erger, haar van iederen werkelijken strijd tegenover het fascistische gevaar terug hield, zoo hebben de Renners en Bauers, met het oog op het gevaar van een oostenrijksch nationaalsocialisme de arbeidersklasse afgehouden van den strijd tegen het grootere en onmiddellijke gevaar: de dictatuur van Dollfuss, die niets anders was dan het begin van het fascisme. [1])

Sinds het oogenblik — Maart 1933 — toen iedereen, behalve de leiders van partij en vakbeweging in Oostenrijk, begreep welk uur ook in Weenen geslagen had, is de sociaaldemocratie voortgegaan met de oude parlementaire politiek — ook al was het parlement, waarin de sociaaldemocratie sinds tien jaar bijna over de helft van alle zetels beschikte, eenvoudig bij decreet naar

---

[1]) Welke fascistische richting in laatste instantie de overhand zal krijgen is voor de politieke constellatie van Europa van belang. Voor de arbeidersklasse van Oostenrijk is het lood om oud ijzer — waarom zou zij kiezen tusschen den bijl van Goering en de galgen van Dollfuss? Zij hééft trouwens geen keus meer. In de beslissing die nadert, speelt de arbeidersklasse, wier leiders tezamen met de IIde Internationale hun laaste kaart op de fransche diplomatie hadden gezet — in plaats van op de economische macht van het proletariaat — geen rol meer. Of het reeds fascistische Oostenrijk bij het nationaalsocialistische Duitschland wordt ingelijfd of een protectoraat wordt van Mussolini wordt al niet meer te Parijs beslist en is voor de politieke en economische voorbereiding tot den oorlog trouwens van meer belang dan voor het socialisme in Centraal-Europa.

huis gestuurd. Het was niet alleen de kortzichtige politiek van het „kleinere kwaad", maar ook, en vooral, de kleine politiek van den geringsten weerstand. Zooals de Tweede Internationale — naar Kautsky bij het uitbreken van den wereldoorlog verklaarde — een instrument was voor den vrede maar niet voor den oorlog .... zoo zijn de partijen van deze Internationale nu eenmaal instrumenten voor de kapitalistische „democratie" en niet geschikt voor het tijdperk der fascistische dictatuur. De sociaal-democratie, sinds tientallen jaren gewend aan den „strijd" van het stembiljet, aan parlementarisme, aan reformisme, kan niet plotseling een revolutionairen strijd voeren, evenmin als zij, geheel ingebouwd in den nationalen staat, plotseling een internationalen klassenstrijd tegen den oorlog kan voeren, op het oogenblik als deze een bloedige realiteit wordt en niet meer met de phrases van congresresoluties en verkiezingsleuzen te bestrijden is. Maar de sociaaldemocratie kán nu eenmaal niet anders en daarom zal b.v. Alberda doorgaan en moeten doorgaan met het geleuter over de democratie, die verdedigd moet worden, terwijl deze democratie allang niet meer bestaat, en de sociaal-democraten haar zelf overigens altijd en overal hebben verkracht, waar zij de „politieke macht" hadden veroverd.

In Oostenrijk was de sociaaldemocratie sterk; zij beheerschte de geheele georganiseerde arbeidersbeweging; sinds 1919 regeerde zij Weenen; het onzinnige argument van de duitsche sociaaldemocraten, dat Hitler overwon dank zij de communisten, die de arbeidersbeweging „verdeeld" hadden, kan ditmaal geen opgeld doen: de communistische partij had in Oostenrijk geen beteekenis [1]); de sociaaldemocratie en zij alleen is verantwoordelijk voor de nederlaag der oostenrijksche arbeidersbeweging èn voor haar eigen ineenstorting ....

Hadden de sociaaldemocratische leiders den strijd aangedurfd elf maanden geleden, dan zou — er is geen twijfel mogelijk — de kans voor een nederlaag minder groot geweest zijn dan nu. Het enorme organisatieapparaat waarover deze leiders beschikten was toen nog intact: de partij, de vakbeweging, de „Schutzbund".

Maar de sociaaldemocratie heeft dien strijd niet gewild. Zij heeft niet tot verzet opgeroepen toen het parlement door een staatsgreep werd afgeschaft. Zij verzette zich niet tegen de invoering van de „noodverordeningen", die in strijd waren met de grondwet. [2])

Men herleze hoe een sociaaldemocraat — de secretaris der IIe Internationale — reeds maanden geleden den toestand schetste. [3])

Begin Februari bereiden de Heimwehren en de regeering zich voor om den beslissenden slag tegen de arbeidersbeweging te slaan. Maar nog altijd blijft de partij passief. De leiders willen geen actie. Zij zien blijkbaar geen anderen

---

[1]) Hetgeen voor de pers van de Comintern natuurlijk geen bezwaar is om over de belangrijke rol van de communisten bij den opstand te bazelen! „Wir kennen die Weise und kennen den Text und kennen die Herren Verfasser"......

[2]) Het werpt een kenmerkend licht op het regeeringsbeleid der sociaaldemocratie na de revolutie, dat deze dictatuurmaatregelen gebaseerd konden worden op een verordening uit het jaar 1917!

[3]) In dit tijdschrift. Jg. II, nr. 6. Fascisme en Sociaaldemocratie in Oostenrijk. pg. 136.

uitweg dan een compromis met Dollfuss! Zij verklaren, dat het plan van den „standenstaat" naar italiaansch voorbeeld voor de sociaaldemocratie geenszins onaanvaardbaar is! Zij zijn bereid om de dictatuur van Dollfuss te ondersteunen! Ziehier wat de voorzitter van het IVV. aan „Het Volk" verklaart: „Wij hebben bij de oostenrijksche arbeidersbeweging er steeds op aangedrongen een brug naar de regeering te slaan". En in het manifest van het IVV. over den opstand wordt gezegd: „Het IVV. kan bewijzen, dat sinds meerdere weken de voorwaarden voor een versterking van de regeering aanwezig waren door de verzekerde ondersteuning van de christelijk-socialen en de sociaaldemocratische partij" .... Een brug naar de dictatuur van Dollfuss! Een ondersteuning van een vrijwel fascistisch bewind!

Een groot gedeelte der arbeidersklasse begreep deze passiviteit van de partij niet. Maar de leiding van de partij en de vakbeweging had verklaard, dat de algemeene staking pas zou uitbreken, ingeval de partij verboden, de vakbeweging „gelijkgeschakeld", door een staatsgreep de grondwet veranderd, of wanneer aan Weenen het zelfbestuur ontnomen zou worden. Ofschoon van dag tot dag de toestand critieker werd en het duidelijk was, dat de dictatuur op weg was om alle vier gevallen — die dan later allen tegelijkertijd intraden — tot een realiteit te maken. De partij was nog wel niet verboden, maar wel haar pers en haar vergaderingen; de grondwet was wel niet veranderd, maar eenvoudig verkracht; Weenen had nog zelfbestuur, maar door de financieele noodverordeningen werd dit zelfbestuur ondermijnd en tot een aanfluiting gemaakt; en met de „gelijkschakeling" van de vakvereenigingen was reeds een begin gemaakt ....

Men behoeft zich er dus niet over te verwonderen, dat, na den opstand, een der leiders der oostenrijksche sociaaldemocratie kon schrijven: „Het is aan het partijbestuur sinds maanden steeds moeilijker geworden om aan de verbitterde arbeiders de noodzakelijkheid van deze afwachtende politiek duidelijk te maken" .... En zelfs na de aankondiging van het beslissende offensief en reeds het begin van het offensief (in Innsbrück wordt het volkshuis en het sociaaldemocratische dagblad door de Heimwehren bezet; den 8sten Februari wordt de „Arbeiterzeitung" te Weenen, het officieele orgaan van de partij bezet; den 11den Februari verklaart de vertrouwensman van de Heimwehren, minister Fey: „Vanaf morgen kunnen we aan het werk gaan en wij zullen dit werk tot een goed einde brengen"), blijft de partijleiding passief en waarschuwt tegen een te vroege actie!! „Maar de opwinding van de massa's — schreef een der leiders — had zulk een graad bereikt, dat deze waarschuwingen van het partijbestuur niet meer doordrongen".

De opstand, die tenslotte spontaan uitbrak, is niet door de partij gewild. Den 12den Februari verdedigt de „Schutzbund" te Linz zich met de wapens in de hand op het oogenblik, dat de zetel van de partij zou worden bezet, en gaat in de geheele stad tot den aanval over. Zoodra dit te Weenen bekend wordt, begint ook hier, zonder dat officieel het sein daartoe gegeven wordt, de opstand. Van de vitale bedrijven gaan echter alleen electriciteit en gas in staking. De gewapende strijd speelt zich uitsluitend in de arbeiderswijken af. Ook in andere deelen van Oostenrijk gaan de arbeiders tot gewapend verzet over. Wanneer desondanks de opstand binnen vier dagen kon worden neergesla-

gen, dan is dat in de eerste plaats een gevolg van het feit, dat van de zijde der arbeiders de strijd vrijwel uitsluitend beperkt bleef tot den sociaaldemocratischen „Schutzbund" en niet door economische actie door de overige arbeiders werd ondersteund. Althans niet in een wijze, die ook maar eenigszins in verhouding staat tot den omvang en den invloed der sociaaldemocratische vakbeweging in Oostenrijk. Zelfs in Weenen brak geen algemeene staking uit. Het geheele economische leven ging door, de burgerlijke pers, door sociaal-democratische arbeiders gezet en gedrukt, verscheen rustig verder, het verkeer stond niet stil toen de arbeiderswijken van Weenen met kanonnen werden gebombardeerd, waarbij vrouwen noch kinderen werden gespaard. Een onbegrijpelijk en tragisch schouwspel! Nooit zou dat in Spanje mogelijk geweest zijn!

Ook hier heeft zich de tactiek der sociaaldemocratie en van de reformistische vakbeweging, die steeds de ware strijd- en machtsmiddelen: de directe economische actie heeft afgewezen, op een verschrikkelijke wijze gewroken. Voor zoover men aan verzet dacht en het organiseerde lag steeds het geheele zwaartepunt op de gewapende actie. Maar een strijd uitsluitend met de wapens moest tegen de overmacht van regeeringstroepen, politie en Heimwehrbenden op een nederlaag uitloopen. Zelfs in Oostenrijk, waar de sociaaldemocratie al meer dan tien jaar over de sterkste „afweerorganisatie" beschikte van alle landen: de „Schutzbund", een volgens alle militaire regelen georganiseerd leger van tienduizenden sociaaldemocraten, dat ook over voldoende wapens beschikte. Het verbod van den Schutzbund een half jaar geleden had zijn jaren lang georganiseerde en geoefende kaders natuurlijk niet vernietigd. En de actie van de regeering en de Heimwehren om de wapens in beslag te nemen deed de onrust onder de arbeiders tot het uiterste toenemen.

Toen het verzet uitbrak was het te laat. De „afwachtende" politiek van de leiders, die maanden lang met de algemeene staking hadden gedreigd voor het geval dat enz. . . . . had er het zijne toe bijgedragen om de toch al niet aan economische en aan directe actie gewende sociaaldemocratische massa's te verlammen.

Zoo viel ook het „roode Weenen" en stortte de „ijzeren garde der Tweede Internationale" ineen.

Zal de les van deze nederlaag, nog geen jaar na de ineenstorting der duitsche arbeidersbeweging, worden verstaan? Ook hier heeft de sociaaldemocratie met haar beginselen en haar tactiek de arbeidersklasse naar den ondergang geleid. Alleen als dit wordt begrepen en er naar gehandeld, zal de heldhaftige strijd en de offers van de oostenrijksche arbeiders tegenover de overmacht van een bloeddorstig christelijk-sociaal fascisme niet tevergeefs zijn geweest. Dan zal de revolutionaire opstand van beteekenis zijn voor het verzet der arbeidersklasse in andere landen, waar óók het fascisme voor de poort staat.

Het blijft de roem der sociaaldemocratische arbeiders in Oostenrijk, dat zij zich niet, als de marxistische arbeidersbeweging in Duitschland weerloos en eerloos hebben willen buigen onder het juk van het barbaarsche fascisme. Daarvoor zal de geheele internationale arbeidersbeweging zonder onderscheid van richting hen eeren. Dat is niet alleen de eenige troost bij deze nieuwe en zware nederlaag van de arbeidersbeweging, maar het is ook een belofte voor lateren strijd.

A. M. L.

PAG.) Binnenkort zal worden beslist of de Arbeiders Partij in Noorwegen langs parlementairen weg aan de regeering komt, of dat het de vereenigde burgerlijke partijen zal lukken dit „dreigende gevaar" af te wenden. Bij de laatste verkiezingen voor de Storting (parlement) die den 16den October 1933 plaats vonden, vermeerderde de noorsche Arbeiderspartij, op een oogenblik, toen de internationale situatie voor het socialisme niet zeer gunstig was, haar stemmen-aantal met ongeveer 30% en werd daardoor met 69 parlementsleden van de 150 de sterkste partij in de Storting. De huidige situatie en ook de eigenaardige structuur en politiek van deze partij maken het gewenscht, een kort overzicht te geven van de ontwikkeling van de Arbeiders Partij in Noorwegen.

De NAP. werd met een sociaaldemocratisch program in 1877 gesticht. Haar opbouw kwam overeen met die van de engelsche Labour Party. In het begin streed zij hoofdzakelijk voor parlementair-democratische hervormingen. Na de verovering van het algemeen kiesrecht in 1898 en van het vrouwenkiesrecht in 1917 werd het zwaartepunt verlegd naar de 20.000 leden tellende vakvereenigingsbond, de AFL., die in 1899 gesticht was. Voor den oorlog telde de Partij 39.000 leden en 26% van de stemmen voor het parlement.

Reeds tijdens den oorlog kwamen de eerste teekenen van een eigenaardige ontwikkeling aan het licht. Ofschoon de NAP. zeer nauw met de engelsche Labour Party verbonden was en steeds bereid was haar voorbeeld te volgen, nam zij toch een afzonderlijke positie in, dank zij het min of meer afgezonderde karakter van Noorwegen, dat ook in de internationale politiek min of meer geïsoleerd stond.

De NAP. was steeds soepeler dan eenig andere partij van de IIe Internationale, aan wier stichting zij overigens deelgenomen had. Daarbij komt nog, dat vele leden van de noorsche Arbeiderspartij, waaronder ook de tegenwoordige leider van de Partij: T r a n m a e l, jarenlang in Noord-Amerika leefden, waar zij actieve leden der syndicalistische IWW. waren en van waar een zekere vlaag van revolutionair-syndicalistische gezindheid ook in Noorwegen nog doorwerkte. Dit alles bracht met zich mee, dat Tranmael in 1918 het collectieve lidmaatschap van de vakorganisaties aan de Partij verbood en dat de Partij in 1919 uit de IIe Internationale ging. Onder zeker voorbehoud wordt de Partij lid van de IIIe Internationale, maar reeds in 1923 komt het met deze tot een breuk vanwege kwesties als: organisatie van de partij, eenheidsfront, aansluiting van de vakorganisaties aan de RVI., „arbeiders en boeren regeering", — daar de NAP. in al deze vragen haar onafhankelijkheid wilde handhaven. Sindsdien staat zij buiten beide Internationales. Zij nam deel aan de mislukte internationale Conferentie in Augustus 1933, met het doel een „IVe Internationale" voor te bereiden.

Ze was slechts eenmaal, begin 1928, aan de regeering, maar werd na twee weken door de vereenigde burgerlijke partijen ten val gebracht. Volgens haar program van 1927 „kunnen de organen van een burgerlijken staat niet voor de stichting van een socialistische maatschappij gebruikt worden." In 1930 besluit de partij, „aan een parlementaire regeering slechts dan deel te nemen, wanneer

men de zekerheid heeft een onafhankelijke politiek in het belang van de arbeidersklasse te kunnen voeren".

De vaagheid van deze formuleering, zooals de geheele politiek van de Partij tot nu toe, bewijzen dat men haar radicale houding niet al te ernstig moet nemen. Haar actie beperkt zich tot het parlementarisme.

Onder zulke omstandigheden heeft de partij de relatieve meerderheid in het parlement veroverd. Haar huidige offensief is hoofdzakelijk veroorzaakt door de met schulden belaste boerenmassa's, die onder de agrarische crisis zeer te lijden hebben. Volgens parlementair gebruik had de liberale regeering Movinckel, die in de minderheid geraakt was, moeten afdanken. Maar ze beriep zich daarop, dat de Arbeiderspartij een „onwettige en anti-staatsgezinde" partij is, ze bleef aan het bewind en probeerde met ondersteuning van andere groote burgerlijke partijen, van de conservatieve en van de boerenpartij, en tevens door een gruwelpropaganda voor het geval de NAP. aan de macht zou komen een tegen-offensief te organiseeren. Het is haar ook gelukt om bij de opening van de Storting tegenover de NAP. met alle burgerlijke stemmen een motie van vertrouwen te krijgen en het crisis-program van de NAP. te doen verwerpen. [1])

Weliswaar heeft men als concessie een socialistischen kamervoorzitter gekozen, waarmee de NAP. schijnbaar genoegen genomen heeft. De partij weet, dat zij haar overwinning in de eerste plaats aan de boeren te danken heeft en probeert verder met haar agrarische voorstellen de boeren-partij te dwingen tegen de liberaal-kapitalistische regeering te stemmen. Het is niet uitgesloten dat dit ook zal gelukken. Dan zal de noorsche arbeidersklasse waarschijnlijk de ervaringen van het eerste experiment van MacDonald door te maken hebben. Wordt de NAP. echter door een heterogene, in den huidigen crisistoestand nauwelijks zeer stabiele, burgerlijke coalitie in de oppositie gedwongen,

---

[1]) De NAP. heeft een crisis-program ontworpen, dat ze zelf wilde doorvoeren. De voorstellen tot overwinning van den crisis bewegen zich op zuiver kapitalistische basis. Het werkverschaffingsprogram wil de 150.000 tot 180.000 werkloozen, die Noorwegen telt, weer in het productieproces doen opnemen, niet door te wachten op de onzekere opleving van de arbeidsmarkt en intusschen de werkloozen door ondersteuning van staat of gemeente voor verhongeren bewaren, maar door beschikbaarstelling van nieuwe geldmiddelen om het economische leven weer op gang te brengen. Om het arbeidsprogram ten uitvoer te brengen zou de Storting 140 millioen Kronen beschikbaar moeten stellen. Dit bedrag zou ingebracht moeten worden door de oplegging van een werkverschaffingsleening, door belastingverhooging (nieuwe successie- en vermogensbelasting), door de stopzetting van de afbetaling van de binnenlandsche staatsschuld en door vermindering van de militaire uitgaven. Deze werkverschaffingsleening zou waarschijnlijk geen succes hebben, daar de kapitalisten aan den staat nauwelijks nieuwe middelen beschikbaar zullen stellen, als de staat tegelijkertijd de afbetaling van de vroegere schulden stopzet. Tegen dit punt van het financieele program zouden de noorsche kapitalisten trouwens heftig in verzet komen. De Arbeiderspartij twijfelt intusschen zelf er aan, dat de burgerlijke partijen de belastingen zullen accepteeren. Daarom stelt zij voor het geval, dat de successie- en vermogensbelasting verworpen zouden worden een crisisbelasting voor van 1% voor het geheele inkomen van het land, dat belastingplichtig is, en dat op 1200 millioen Kronen jaarlijks wordt geschat. Dit crisis- en hervormingsprogram van de NAP. is een zuiver burgerlijk reformistisch ontwerp. De NAP. ziet van het doorvoeren van een socialistisch program af, om tenminste een gedeelte van de boeren-partij aan haar kant te krijgen. Maar dit is haar tot nu toe niet gelukt.

dan bestaat tenminste een zeer geringe hoop, dat zij noodgedwongen een buiten-parlementairen strijd zal beginnen, waartoe zij weliswaar uiterst weinig, maar toch meer neiging heeft dan eenig andere sociaaldemocratische partij in de wereld.

HET PROBLEEM VAN HET SAARGEBIED EN HET INTERNATIONALE SOCIALISME

(PAG.) Ook het probleem van het Saargebied — een erfenis van de laatste Wereldoorlog is een teeken van de zinloosheid van de imperialistische politiek. De internationale arbeidersbeweging is op het oogenblik vooral door haar verzwakking ten gevolge van de ineenstorting van de proletarische organisaties in Duitschland niet in staat aan dit probleem een socialistische oplossing te geven. Deze wordt uitsluitend door de heerschende machten bepaald; het socialisme heeft geen stem. De erkenning van de momenteele onmacht van de arbeidersklasse in Duitschland mag er niet toe leiden, dat men tot dit probleem in het geheel geen stelling neemt.
De Comintern heeft in dit verband een politiek gevoerd, die van de werkelijkheid totaal vervreemd is. Nadat haar oorspronkelijke leuze: Het Saargebied moet terug naar Duitschland, die zij ook na de overwinning van Hitler, toen de terreur het heftigste woedde, nog handhaafde, door de arbeidersbeweging met afschuw afgewezen werd, verkondigde ze vanaf de herfst 1933 als nieuwe eisch: „Stichting van een Radenrepubliek van het Saargebied". Was de eerste leus misdadig, de tweede is belachelijk.
Volgens de bepalingen van het Verdrag van Versailles moet de bevolking van het Saargebied erover stemmen of ze verder onder de contrôle van den Volkenbond blijven wil, of ze zich met Duitschland wil vereenigen, of bij Frankrijk wil aansluiten.
De arbeidersklasse kan de stemming afwijzen, of van de drie mogelijkheden die kiezen, die haar het voordeeligste schijnt of althans de minste nadeelen met zich meebrengt. De waarschijnlijke gevolgen van de vier mogelijkheden zullen de volgende zijn:
1. Hereeniging van het Saargebied met Duitschland zou het proletariaat aan de terreur van het fascisme van Hitler uitleveren. De economische positie van het Saargebied zou slechter worden. De werkloosheid zou grooter worden, daar de steenkool tegenwoordig hoofdzakelijk naar Frankrijk gaat, hetgeen door het tolverbond met Frankrijk vergemakkelijkt wordt. De socialistische beweging van alle richtingen zou vernietigd worden. Duizenden zouden van hun vrijheid worden beroofd en tientallen vermoord. Hereeniging met Duitschland zou het ergste voor de arbeidersbeweging zijn.
2. Vereeniging met Frankrijk zou voor den economischen toestand van 't land en de belangen van de arbeidersklasse nauwelijks beter zijn. De economische voordeelen, die op het oogenblik een gevolg zijn van zijn relatieve vrijheid en het tolverbond met Frankrijk, zouden, indien het gebied een deel van het groote land wordt, verloren gaan. In politiek opzicht zou er niet veel veranderen, daar onder de huidige omstandigheden in het Saargebied ook een demo-

cratisch bewind is. [1]) Inlijving bij Frankrijk zou de tegenwoordig bestaande tegenstellingen vergrooten, de revanche-neigingen van Duitschland nog versterken, het oorlogsgevaar doen toenemen. Het kapitalistische Frankrijk heeft een groot economisch en oorlogspolitiek belang bij het Saargebied. De steenkool van het Saargebied en de ertsen van Lotharingen vormen een ideale economische eenheid. Het fransche kapitaal beheerscht reeds vandaag het Saargebied. Door inlijving bij Frankrijk zou dit nog versterkt worden.
Maar inlijving bij Frankrijk vindt onder de bevolking geen noemenswaardige aanhang. Ze heeft geen kans op succes. Ook vanuit proletarisch standpunt is deze mogelijkheid niet aan te bevelen, daar hierdoor slechts een duitsch nationalisme zou ontstaan, dat op de socialistische bewustzijnsontwikkeling van het proletariaat slechts remmend zou werken.
3. Handhaving van den tegenwoordigen toestand, d.w.z. relatieve politieke zelfstandigheid onder contrôle van den Volkenbond. Een economische verbinding met Frankrijk zou economisch geen nadeelen met zich meebrengen. Ook zou de politieke vrijheid van vandaag blijven bestaan en de nationaalsocialistische terreur zich niet kunnen ontplooien. Een zelfstandig Saargebied zou ook een geschiktere bodem zijn voor den strijd tegen het nationaalsocialisme. Natuurlijk zouden steeds de arbeiders onder de kapitalistische uitbuiting te lijden hebben, maar deze kan alleen door een sociale revolutie binnen het raam van grootere revolutionaire omwentelingen in Europa afgeschaft worden.
4. Het niet deelnemen van de arbeidersmassa's zou naar alle waarschijnlijkheid de inlijving van het Saargebied bij Hitler-Duitschland ten gevolge hebben. Dit zou het grootste kwaad zijn. Wil men dit vermijden dan mag de socialistische en revolutionaire arbeidersbeweging bij de aanstaande volksstemming zich niet van de stemming onthouden. Welke van de drie mogelijkheden heeft onder de huidige omstandigheden het meeste kans op succes? Zou de stemming vóór de overwinning van het Derde Rijk gehouden zijn, dan had zonder twijfel de meerderheid vóór vereeniging met Duitschland gestemd. Vandaag is de meerderheid voor Duitschland niet zoo zeker. De sociaaldemocratie is op het oogenblik vóór de handhaving van den status quo; ook de meerderheid van de communisten zullen zonder twijfel voor de zelfstandigheid stemmen. Eveneens de liberale bourgeoisie. De beslissing ligt dus bij het Centrum. De meerderheid van de bevolking is katholiek. Ze heeft bij alle verkiezingen steeds op het Centrum gestemd. Indien het Centrum zich eveneens voor den status quo uitspreekt heeft Hitler het spel verloren. Tot nu toe heeft het Centrum nog niet officieel zijn houding bepaald. De beslissing van het Vaticaan wordt natuurlijk sterk beïnvloed door de tegenwoordige positie van de katholieke kerk in Duitschland. Voor de katholieke kerk biedt het Derde Rijk weinig reden tot tevredenheid. Aan de anderen kant is Von Papen nog steeds Vize-Kanzler. Hij komt uit het Saargebied en oefent op de geestelijkheid als op alle katholieke kringen een sterken druk uit. Van de houding van het Vaticaan en van het Centrum hangt het lot van het Saargebied af.

---

[1]) De vraag is buitendien of in 1935 Frankrijk nog een „democratisch" bewind heeft. De gebeurtenissen van den 6den Februari te Parijs, waar de parlementaire regeering door een straatdemonstratie van de reactie ten val werd gebracht heeft plotseling getoond, dat ook de fascistische vloed in Frankrijk op een gevaarlijke wijze aan het stijgen is. (Red.)

NARCHO - SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-
SLAGEN

JAARGANG 3

[illegible] Duitsland zou ver- [illegible] De kapitalistische [illegible]

[illegible] worden.

[illegible]

[illegible] in Europa [illegible]

[illegible] het Centrum [illegible]

[illegible]

NARCHO–SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 3 NUMMER 2-3 1934

GRONDSLAGEN
Uitgave van het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond
Sectie der Internationale Arbeiders Associatie (IAA)

Redactie: **A. Müller Lehning**
Administratie: **J. A. C. Caland-Hymans**
Amstelkade 181, Amsterdam-Z., Postgiro 57399

De **Abonnementsprijs** bedraagt per jaar **f 2.50**
Abonn.-prijs voor leden v/h N.S.V. f 1.20 Losse nrs. 20 ct.
Bij collectief abonnementen zoowel voor leden als niet-leden reductie. Inlichtingen bij de administratie

DE WEG NAAR HET DERDE RIJK

I. DE DUITSCHE SOCIAALDEMOCRATIE

Voor wie de gebeurtenissen in Duitschland van den buitenkant beziet zijn ze bijna onbegrijpelijk. Slechts weinigen begrijpen het karakter en de eigenlijke oorzaak van de zgn. „nationale revolutie". Men is in het bijzonder erover verbaasd, dat een land, dat over de grootste georganiseerde arbeidersbeweging beschikte zich zonder verzet liet overrompelen en zich liet neerslaan zonder ook maar het geringste verzet tegenover het dreigende gevaar te toonen. In werkelijkheid was de overwinning van het duitsche fascisme geenszins een overrompeling, maar het logische resultaat van een lange ontwikkeling, die door verschillende oorzaken begunstigd en versterkt werd.
Sinds den tijd der 1e Internationale heeft zich binnen het raam der europeesche arbeidersbeweging een diepgaande verandering voltrokken, die in de meeste landen tot dezelfde resultaten heeft geleid. In plaats van de propaganda-groepen voor de socialistische idee en de economische strijdorganisaties, die door het vooruitstrevendste gedeelte van de oude internationalisten als de natuurlijke organen voor de reorganisatie van de maatschappij in socialistischen geest werden beschouwd, traden de moderne arbeiderspartijen en de parlementaire medewerking binnen het raam van den burgerlijken staat. De oude socialistische opvatting en de socialistische propaganda, die den arbeiders van de verovering van den grond en van de industrieele bedrijven gesproken had, werd langzamerhand vergeten. Voortaan sprak men alleen nog maar van de verovering van de politieke macht en men kwam daarmee volkomen in het vaarwater van de kapitalistische maatschappij.
Doordat de nieuw ontstane arbeiderspartijen hun geheele werkzaamheid hoofdzakelijk instelden op de parlementaire actie der arbeidersklasse en de verovering van de politieke macht tot voorwaarde voor de practische verwerkelijking van het socialisme maakten, ontwikkelde zich in den loop der jaren een geheel nieuwe ideologie, die van de socialistische opvattingen van de 1e Internationale wezenlijk verschilde. Het parlementarisme, dat in de arbeiderspartijen van de meeste landen weldra overheerschte, lokte tal van burgerlijke elementen en op carrière beluste intellectueelen in het socialistische kamp, waardoor de reeds begonnen geestelijke wending nog meer versterkt werd en alle wezenlijke doeleinden, waarnaar het socialisme streeft, langzamerhand geheel op den achtergrond moesten treden. Zoo ontwikkelde zich inplaats van het constructieve socialisme van de oude Internationale een soort namaak, dat alleen den naam met het socialisme gemeen had.
Op deze wijze verloor het socialisme steeds meer het karakter van een nieuw cultuurideaal, dat de volken voor de omverwerping van de kapitalistische beschaving geestelijk voorbereiden en practisch klaar zou moeten maken en dat dientengevolge bij de kunstmatige grenzen van de nationale staten niet kon blijven stil staan. In de hoofden van de leiders van deze nieuwe phase der arbeidersbeweging vermengden zich de belangen van den nationalen staat steeds meer met de geestelijke belangen van de partij tot zij tenslotte in het geheel niet meer in staat waren een zekere grens te constateeren en

eraan gewend raakten het socialisme door de bril van het zgn. nationale belang te zien. Het kon dan ook niet uitblijven dat de moderne arbeidersbeweging zich langzamerhand als een noodzakelijk bestanddeel in den nationalen staat invoegde en aan den staat weer een innerlijk gehalte gaf, dat deze reeds had verloren.
Het zou fout zijn, indien men deze zonderlinge wending uitsluitend als een bewust verraad van de leiders zou beschouwen, zooals men dit dikwijls heeft gedaan. In werkelijkheid ging het om een zich langzamerhand aanpassen aan de gedachtenwereld van de kapitalistische maatschappij, dank zij de practijk van de tegenwoordige arbeiderspartijen, wat noodzakelijkerwijze op de geestelijke instelling van haar politieke dragers zijn uitwerking moest hebben. Dezelfde partijen, die zich eens hadden opgemaakt om onder de vlag van het socialisme de politieke macht te veroveren, zagen zich door de ijzeren logiek van de omstandigheden meer en meer in een positie gedrongen, waarin ze stuk voor stuk hun vroeger socialisme moesten prijs geven aan de nationale politiek van den staat. Ze werden, zonder dat dit aan de groote meerderheid van hun aanhangers ook maar tot het bewustzijn doordrong, stootblokken in den strijd tusschen kapitaal en arbeid, bliksemafleiders voor de veiligheid van de kapitalistische economische orde. De houding van de meeste van deze partijen bij het uitbreken van en gedurende den wereldoorlog bewijst, dat deze opvatting volkomen in overeenstemming met de feiten is.
In Duitschland, dat in het geheel geen anderen vorm van arbeidersbeweging had leeren kennen en dat buitendien een land was zonder revolutionaire tradities, vond dit ontwikkelingsproces grondig plaats en werkte later op de beweging in de meeste andere landen terug. Het sterke organisatie-apparaat van de duitsche sociaaldemocratie en haar schijnbare successen bij alle verkiezingen verschafte haar in het buitenland een grooter prestige dan ze verdiende. Men vergat, dat men alleen met verkiezingssuccessen te doen had, die de kapitalistische orde niet konden schokken; en naarmate de zusterpartijen in het buitenland in hetzelfde vaarwater kwamen, des te meer overschatten zij den invloed van de duitsche sociaaldemocratie en de macht van haar organisatie.
De actie van Ferdinand Lassalle had voor de duitsche arbeidersbeweging den weg gebaand en zijn invloed op de beweging bleef steeds bemerkbaar. Hij was het, die aan het duitsche socialisme diens bijzonder karakter gaf en in de jaren voor den wereldoorlog en de zgn. duitsche revolutie kwam dit karakter weer met alle kracht naar voren. Lassalle was zijn leven lang een fanatiek aanhanger van de staatsidee van Hegel en was buitendien een volgeling van den franschen staatssocialist Louis Blanc. Zijn aanhangers waren van de bevrijdende rol van den staat zoo overtuigd, dat hun staatsaanbidding van tijd tot tijd vormen aannam, die de liberale pers aanleiding gaf de beweging van Lassalle als een werktuig van Bismarck te kenmerken. Weliswaar ontbrak aan deze beschuldiging alle feitelijke grond, maar de zonderlinge houding van Lassalle tegenover het „sociale koningdom" maakte haar zeer verklaarbaar. Men is in het buitenland dikwijls van meening, dat Duitschland het meest „marxistische" land van de wereld is geweest en de barbaarsche strijd van de

nieuwe machthebbers tegen „het marxisme" heeft velen in deze meening versterkt. In werkelijkheid staat de zaak heel anders: het aantal werkelijke marxisten was ook in Duitschland zeer gering en de politieke opvattingen van de sociaaldemocraten werden veel meer door de ideeën van Lassalle beïnvloed dan door die van Marx en Engels.

Marx had weliswaar ook de verovering van de politieke macht tot voorwaarde voor de verwerkelijking van het socialisme verklaard, maar hij huldigde de opvatting, dat de staat, zoodra deze zijn zgn. taak vervuld zou hebben en de klassen en het monopolie in de maatschappij opgeheven zou hebben, als sociale instelling moest verdwijnen om voor een maatschappij zonder regeering plaats te maken. De deugdelijkheid van deze theorie werd door het bolsjewistisch experiment in Rusland grondig weerlegd. Want de staat is niet alleen de beschermer, maar ook de handhaver en de schepper van de monopolies en de klassenheerschappij in de maatschappij. Maar Marx heeft toch in ieder geval met het einde van den staat gerekend. Lassalle echter was een hartstochtelijk verdediger van de staatsidee en bereid iedere persoonlijke vrijheid op het altaar van den staat ten offer te brengen. Van hem erfden de duitsche socialisten hun bronstige staatsaanbidding en een groot deel van hun anti-vrijheidlievende opvattingen. Van Marx namen ze uitsluitend het economische noodlotsgeloof aan de onoverwinlijke macht van de economische verhoudingen over, dat, zooals ieder fatalisme, den wil verlamt en bij de massa's de gezindheid voor iedere ernstige revolutionaire actie systematisch ondermijnt.

Neemt men buitendien den eenzijdigen invloed in aanmerking, dien een door en door militaristische en bureaucratische staat als Pruisen op het geheele sociale leven in Duitschland uitoefende, dan begrijpt men wat zulk een opvoeding van de massa's tot resultaat moest hebben. Dat bleek dan ook tragisch en duidelijk bij het uitbreken van de duitsche November-Revolutie in 1918. De socialistische beweging van het land was in de lange jaren van parlementaire routine geestelijk geheel vastgeloopen en tot geen scheppende daad meer in staat. De invloedrijkste leiders der duitsche beweging en vooral Fritz Ebert, de eerste rijkspresident van de duitsche republiek, deden dan ook al het mogelijke om de revolutionaire stemming van de massa's, die na den oorlog begon, af te koelen en in wettelijke banen te leiden. Zij verzetten zich tot het laatste oogenblik tegen iedere te radicale maatregel en nog aan den vooravond van den negenden November publiceerde de „Vorwärts" een waarschuwend artikel om zijn geduldigen lezers de verzekering te geven, dat het duitsche volk voor de sociale revolutie nog niet rijp was. Men kan begrijpen wat het resultaat van zulk een revolutie moest zijn.

Reeds een jaar na de omwenteling van 1918 schreef een burgerlijk blad als de „Frankfurter Zeitung", dat de geschiedenis der europeesche volken tot nu toe geen revolutie gekend had, die zoo arm aan scheppende ideeën, zoo arm aan revolutionaire actie, was geweest. Inderdaad kan men de gebeurtenissen van 1918 nauwelijks een revolutie noemen. Een revolutie ontspringt aan den onweerstaanbaren drang van een onderdrukt volk, dat zijn ketenen verbreekt om een nieuwe toekomst te vormen. In Duitschland echter werd de revolutie

aan de natie van buiten af opgedrongen. Nadat de geällieerden verklaard hadden, dat een vrede met de dynastie van de Hohenzollern niet in aanmerking kwam, volgde de ineenstorting van het keizerrijk en van de duitsche dynastie om zoo te zeggen automatisch, om een einde te maken aan den oorlog, die voor Duitschland onherroepelijk verloren was. De omwenteling was meer opgedwongen dan vrijwillig.

Zonder twijfel waren er in Duitschland tal van eerlijke en ook moedige revolutionairen, die er naar streefden de revolutie door te zetten, maar zij vormden een kleine minderheid en waren niet in staat de resultaten van een opvoeding van lange jaren ongedaan te maken, en de millioenenmassa van de politieke en vakvereenigingsorganisaties der duitsche arbeidersklasse in beweging te brengen. Nooit bleek duidelijker dan toen, dat het bij een revolutionaire beweging minder aankomt op de technische organisatie van de massa's, dan wel op den geest die deze beheerscht. Een organisatie zonder revolutionair élan, zonder eigen initiatief is een fictieve macht, die op het oogenblik van de vuurproef te kort schiet. Dat was in Duitschland letterlijk het geval. Zonder noemenswaardige revolutionaire tradities had de duitsche arbeidersklasse buiten de parlementaire actie en de reformistische politiek van de vakvereenigingen geen andere strijdmethoden leeren kennen en zocht ze in deze uitsluitend haar heil. Zelfs het algemeen kiesrecht, dat in Frankrijk en andere landen eerst veroverd moest worden, viel den duitschers, om zoo te zeggen, als een geschenk bij de genade van Bismarck in den schoot. Zoo was de revolutie reeds van den beginne af tot mislukking gedoemd, en had niet de innerlijke spanning, die voor een diepgaande omwenteling noodzakelijk is.

II. DE SOCIAALDEMOCRATIE EN DE PRUISISCHE JONKERS

Het was het historische noodlot van Duitschland, dat het onder de leiding gekomen was van Pruisen, een half feodalen militairen staat, arm aan cultuur, die geheel onder den invloed van de jonkers stond. Het pruisische jonkerdom was steeds het middelpunt van alle sociale en politieke reactie in Duitschland. Het was een ruwe, ongecultiveerde, van het meest bekrompen eigenbelang bezielde kaste, wier domineerende positie tot een vloek moest worden van alle duitsche stammen en volken. Reeds de meerderheid van de duitsche patriotten van 1813 wilde van de eenheid van Duitschland onder leiding van Pruisen niets weten en Görres schreef in zijn „Rheinische Merkur" omstreeks den tijd van het Congres van Weenen, dat de „Saksers en Rijnlanders niet goed konden begrijpen waarom 4/5 van alle duitschers zich aan het verst gelegen 1/5 deel zouden moeten aanpassen, dat buitendien nog half slavisch en niet duitsch was."

Inderdaad was het slavische deel van de pruisische bevolking door de „verovering" van Silesië en de verdeeling van Polen onder Frederik II belangrijk grooter geworden en bedroeg meer dan 2/5 van alle inwoners van het land. Des te komischer is het dat het juist Pruisen was, dat zich in den lateren tijd als de hoeder van de „zuiver-duitsche" belangen opwierp.

Om deze reden had het de eerste en voornaamste taak van de duitsche revolutie moeten zijn de ongelukzalige macht van het pruisische jonkerdom in

Duitschland eens en voor goed te breken om de toekomst van het land te verzekeren. Maar dat kon alleen gebeuren, indien men de eigenlijke basis van den politieken invloed van de jonkers ondermijnde door de groote landgoederen in beslag te nemen. De eerste regeering van Duitschland na den oorlog was zuiver socialistisch en had zich reeds daarom tot deze taak geroepen moeten voelen. De burgerlijke revolutionairen van de fransche revolutie, die er geenszins socialistische ideeën op na hielden, hadden zeer goed begrepen dat zij Frankrijk slechts van de politieke hegemonie van de aristocratie en van de geestelijkheid bevrijden konden door de adelijke grootgrondbezitters te onteigenen. Maar de duitsche socialisten dachten niet aan zulke maatregelen. Hun geestelijke leiders vonden daarentegen een nieuwe theorie uit en probeerden hun aanhangers wijs te maken, dat een periode van economische neergang niet geschikt was voor socialistische experimenten. En toch zou een verdeeling van het grootgrondbezit van onafzienbare gevolgen zijn geweest, zelfs wanneer deze verdeeling niet om socialistische redenen, maar uit zuiver politieke motieven zou hebben plaats gevonden. Want zij zou de massa's van de kleine boeren tot verdedigers van de republiek hebben gemaakt, terwijl deze nu later tot haar verwoede vijanden werden.
Maar de leiders van de duitsche sociaaldemocratie raakten niet alleen niet aan de eigendomsrechten der pruisische jonkers, toen zij er de macht toe hadden, maar zij dachten er zelfs ook niet aan om de vermogens van de duitsche vorsten aan te tasten. Terwijl de half verhongerde massa's steeds dieper in de ellende zonken betaalde de republikeinsche regeering aan de vroegere vorsten fantastische sommen als „schadevergoeding". Daarbij ging het niet alleen om schadevergoedingen voor de door de Novemberrevolutie afgezette vorsten, maar ook om zulke, die sinds jaar en dag betaald werden aan de afstammelingen van kleine potentaten, wier landen al sinds 130 jaar van de kaart verdwenen waren. Aan de nakomelingen van vroegere obscure despoten betaalde het Rijk alleen jaarlijks de kleinigheid van 1.834.139.91 Mark.
Van de vorsten, die tot het uitbreken van de revolutie regeerden eischten alleen de Hohenzollern al een schadevergoeding op van 200 millioen goudmark. De eischen van alle duitsche vorsten samen zijn 4 maal zoo groot als de geheele Dawesleening. Terwijl men van de armsten der armen altijd maar weer de kleine ondersteuning verminderde, die niet voldoende was om ook maar in de allernoodzakelijkste behoeften te voorzien, kwam het in de hoofden van deze vorstelijke personnages niet op om ook maar van een cent af te zien om de verschrikkelijke ellende te lenigen. Gelijk Shylock eischten zij het volle pond en gaven aan de wereld een klassiek voorbeeld van hoe het in werkelijkheid met het zgn. gemeenschappelijke belang van de natie gesteld is. Als de leiders van de groote en sterk georganiseerde socialistische arbeidersbeweging, toen zij er de macht toe hadden, tegenover de pruisische jonkers en de duitsche vorsten ook maar over een honderdste gedeelte van de energie beschikt zouden hebben, die het overwinnend fascisme tegen hen en het vermogen van de duitsche arbeidersklasse aan den dag heeft gelegd, dan zou aan Duitschland en de overige wereld de smadelijke episode van het Derde Rijk zijn bespaard gebleven.

III. DE COMMUNISTISCHE PARTIJ EN DE IDEE VAN DE DICTATUUR

Indien eenerzijds de karakterlooze zwakheid van de sociaal-democratie en de vakvereenigingen, haar eeuwige besluiteloosheid en haar jammerlijke politiek van het „kleinere kwaad" de contra-revolutie zooveel maar mogelijk was in de kaart heeft gespeeld en aan het fascisme den weg heeft gebaand, dan heeft anderszijds de van tegenstrijdigheden vervulde politiek van de Communistische Partij, haar vijandschap tegen ieder vrijheidlievend beginsel, haar autoritaire instelling en haar gevaarlijk spel met de zgn. proletarische dictatuur de overwinning van de contra-revolutie in Duitschland slechts bevorderd en geestelijk voorbereid. Het is trouwens noodig hier duidelijk te zeggen, dat de overwinning van het bolsjewisme over de russische revolutie het begin is geweest van de fascistische contra-revolutie in Europa, want de idee van de dictatuur is op zichzelf contra-revolutionair en de grootste hinderpaal voor iedere scheppende werkzaamheid in den geest van de vrijheid en van het socialisme.

Iedere werkelijke revolutie, die aan een volk en daarmee aan de menschheid een nieuw perspectief opent voor haar geestelijke en cultureele ontwikkeling is veel minder gekarakteriseerd door datgene wat ze vernietigt dan door dat wat zij schept en waaraan zij nieuw leven geeft. Alleen door het nieuwe wat zich ontwikkelt overwint zij den geest van het oude en stelt zij de maatschappelijke vormen van wat geweest is buiten werking. Door het nieuwe op te bouwen vernietigt zij het oude en baant den weg voor een betere toekomst. Juist daarom is zij op de ontplooiing van alle scheppende krachten aangewezen, als zij nader tot het doel wil komen waarnaar zij streeft. Maar de dictatuur, die steeds alles tot een vaste norm wil herleiden en geen andere inzichten kan dulden dan die welke haar dragers om de een of andere reden als de eenig juiste beschouwen, vernietigt de scheppende krachten en den revolutionairen geest en dwingt menschen en dingen onder het juk van de politieke voorzienigheid, die voor alle anderen denkt en handelt en die daarmee alle nieuwe ideeën en perspectieven van de maatschappelijke ontwikkeling in de kiem verstikt. Daarom is de dictatuur nooit de drager van de revolutie, maar steeds de aankondiger van de beginnende contra-revolutie.

In Cromwell is niet de geest van de engelsche revolutie belichaamd, maar het brutale geweld van de contra-revolutie, die tot een nieuw despotisme ontaardde en die iedere vrije ontwikkeling den weg versperde. De dictatuur van Robespierre en van de Jacobijnen was niet het symbool van de groote omwenteling, die Frankrijk van den vloek van het feudalisme en van het absolute koningdom bevrijdde, maar ze was de doodgraver van de revolutie, en bereidde den weg voor de militaire dictatuur van Napoleon. Vandaag is het het bolsjewisme, dat de russische revolutie begroef en de geestelijke voedingsbodem schiep voor het fascisme.

Het socialisme kan voor de toekomst slechts beteekenis hebben, wanneer het zijn geheele streven er op richt om tegelijkertijd met de vernietiging van het monopolie van het bezit ook iederen vorm van heerschappij van den mensch over den mensch uit te schakelen.

Niet de verovering van de macht, maar de uitschakeling van het machtsprincipe uit het maatschappelijk leven moet het groote doel blijven, waarnaar

het streeft, hetgeen het nooit mag opgeven zonder zichzelf op te geven. Wie gelooft de vrijheid van de persoonlijkheid te kunnen vervangen door de gelijkheid van de belangen heeft het ware wezen van het socialisme nooit begrepen. De vrijheid kan door niets worden vervangen. De gelijkheid van de economische omstandigheden voor allen en iedereen is alleen de noodzakelijke voorwaarde voor de vrijheid van den mensch. Men kan deze nooit vervangen. Socialisme beteekent de solidaire samenwerking op grond van een gemeenschappelijk doel en van dezelfde rechten voor iedereen. Maar solidariteit berust op vrijen wil en kan niet afgedwongen worden, indien ze niet wil omslaan in tirannie om daarmee zichzelf op te heffen.
Ieder werkelijk socialistische actie moet daarom in kleine zoowel als groote dingen door de gedachte geleid worden, het monopolisme op alle gebieden tegen te gaan, vooral op dat van het economische leven, en de persoonlijke vrijheid, in het raam van het maatschappelijke verband met alle ter beschikking staande krachten uit te breiden en te beschermen. Iedere practische werkzaamheid, die tot andere resultaten leidt is op den verkeerden weg en voor het socialisme onaanvaardbaar. In dit verband moet men ook de geheele theorie van de „dictatuur van het proletariaat" als overgangsstadium van het kapitalisme naar het socialisme beschouwen. Zulke overgangen kent de geschiedenis in het geheel niet. Men kan alleen lagere en hoogere vormen in de verschillende omwentelingsphasen van het maatschappelijk gebeuren onderscheiden. Iedere nieuwe maatschappelijke orde is, uit den aard der zaak, in haar eerste stadium nog niet volmaakt; desalniettemin moeten alle ontwikkelingsmogelijkheden van haar toekomstige vormen in ieder van de nieuw geschapen instellingen aanwezig zijn, zooals in het embryo reeds het geheele schepsel aanwezig is. Iedere poging om in een nieuwe orde wezenlijke bestanddeelen van het oude systeem, dat zich overleefd heeft, in te voegen — en dat is het streven van iedere dictatuur onder welken naam ook — heeft tot nu toe steeds tot dezelfde negatieve resultaten geleid: òf dergelijke pogingen werden onmiddellijk bij het begin van de nieuwe vorming van de sociale levensverschijnselen mat gezet, òf wel de teere kiemen en het hoopvolle begin van het nieuwe werden door de starre vormen van het vroegere zoo sterk beknot en in haar natuurlijke ontplooiing gehinderd, dat zij langzamerhand weer wegkwijnden en haar innerlijke levensmogelijkheden verdorden.
Wanneer Mussolini beweert, dat er heden in Europa slechts twee landen zijn, waar de staat iets beteekent: Rusland en Italië, omdat men daar den geest van de vrijheid heeft verstikt; wanneer Lenin heeft kunnen zeggen, dat „de vrijheid slechts een burgerlijk vooroordeel" is, dan zijn dat onvermijdelijke resultaten van denzelfden gedachtengang, wier innerlijke verwantschap niet te bestrijden is. De cynische uitspraak van Lenin bewijst slechts, dat hij niet tot den socialistischen geest is doorgedrongen, maar in de oude voorstellingsvormen van het politieke jacobijnendom hopeloos is blijven steken. Het is trouwens onzinnig tusschen het autoritaire en het vrijheidlievende socialisme te willen onderscheiden: het socialisme zal vrij zijn of het zal niet zijn.
De Communistische Partij van Duitschland, met uitzondering van Rusland de sterkste communistische partij van Europa, leeft alleen van de fouten der sociaaldemocratie en produceerde zoolang zij bestond niet één enkele schep-

pende gedachte. Ze was nooit iets anders dan het willige orgaan van de russische buitenlandsche politiek en volgde gedwee ieder bevel uit Moskou op. Door deze trouwe navolging van Moskou wekte ze het geloof aan de onvermijdelijkheid van de dictatuur onder dat gedeelte van de socialistische arbeidersklasse van Duitschland, dat reeds ieder vertrouwen in de jammerlijke tactiek van de sociaaldemocratie had verloren. Het waren niet de slechtste elementen, die in het vaarwater der communisten kwamen. Vooral de jeugd, die uit den aard der zaak voor groote woorden en een revolutionair vocabulair meer in enthousiasme geraakt, daar zij daarachter nog iets anders vermoedt, toonde veel offervaardigheid en daadkracht, al miste zij ook voor een dieper inzicht in den toestand de noodige rijpheid. Maar juist dit waardevolle element werd door de leiding van de K.P.D. en haar raadgevers in Moskou op de schandelijkste wijze misbruikt en dikwijls tot dingen verleid, die de opkomende contra-revolutie wind in de zeilen gaf. Voor alles werd de jeugd tot een grenzenloos fanatisme opgezweept, die haar voor iedere redelijke beoordeeling van de dingen blind en doof maakte. Zulk een psychische instelling is echter de beste voedingsbodem voor het optreden van dictatoriale tendenzen en drukt op ieder protest tegen de reactionaire maatregelen van de tegenpartij het stempel van oneerlijkheid en huichelarij. Men kan niet te goeder trouw voor de verdediging van een vrijheid opkomen, wanneer men zelf de dictatuur, d.w.z. de opheffing van iedere vrijheid nastreeft. Men kan de aanvallen van de tegenstanders op de vrijheid van gedachte, de persvrijheid, op het recht van vergadering niet veroordeelen, wanneer men dezelfde maatregelen in Rusland rechtvaardigt, en als noodzakelijk beschouwt. Men kan niet protesteeren tegen de vervolging en de gevangenschap van revolutionairen in West- en Midden-Europa, zoolang de gevangenissen van Rusland zijn gevuld met revolutionairen van andere richtingen, wier eenige misdaad daarin bestaat, dat zij andere ideeën voorstaan dan officieel door de dictatuur voorgeschreven zijn.

Doet men dit toch, dan heeft de tegenstander gemakkelijk spel, door zich slechts op de toestanden in het „roode Vaderland" te beroepen.

Een feit is, dat zoowel Mussolini als Hitler veel van Rusland hebben overgenomen. De onverbiddelijke uitroeiing van iedere andere richting in het land, de rücksichtslose kneveling van iedere vrije gedachte, zonder welke ieder cultureel leven moet versteenen, de verandering van de vakvereenigingen in regeeringsorganen, en vooral de onbegrensde almacht van den staat, in alle problemen van het maatschappelijke en persoonlijke leven zijn verschijnselen, waarvoor het overwinnend bolsjewisme het voorbeeld geleverd heeft. Men zegge niet, dat het de doeleinden en niet de middelen zijn, die de dictatuur van het fascisme van de dictatuur van het bolsjewisme onderscheiden. Ieder doel komt in zijn middelen tot uiting. Het despotisme van de methode ontspringt altijd aan het despotisme van de gedachte. Alleen dengene, aan wie de vrijheid innerlijk vreemd is lijkt ze een „burgerlijk vooroordeel". Dat de vertegenwoordigers van het bolsjewisme oorspronkelijk een ander doel hadden dan de fascisten wordt niet ontkend; maar ze werden de gevangenen van hun eigen methoden, wier aanwending hen steeds meer van het beoogde doel moest verwijderen. Ze kwamen zelf in het raderwerk van de machine, waarmee ze

de wereld wilden verlossen. Wat hun oorspronkelijk als middel onontbeerlijk leek werd langzamerhand doel op zichzelf. Dat is het onvermijdelijke resultaat van iedere dictatuur. Wie werkelijk uit het russische experiment de logische consequenties wil trekken kan tot geen ander inzicht komen. Men kan de menschheid niet voor de vrijheid en voor het socialisme opvoeden, indien men haar aan een ijzeren dwang en een onbegrensd despotisme prijsgeeft, die haar scheppende krachten verstikt, haar wil verlamt, en haar innerlijk verlangen door een gevoelloos almachtig staatsapparaat langzamerhand doet versteenen. De russische revolutie is niet gestrand door ongunstige economische verhoudingen, maar door de dictatuur van het bolsjewisme, die haar levenskracht verstikte, haar geest verlamde en haar in de armen van een nieuw despotisme dreef.

Het feit, dat reeds bij de voorlaatste verkiezingen in Duitschland een niet onbelangrijk gedeelte van de communistische kiezers naar het nationaal-socialistische kamp overliep; het feit, dat een groot aantal vroeger communistische leiders lid werd van de stormafdeeling van het leger van Hitler, ja, dat zich zelfs geheele plaatselijke groepen van de K.P.D. bij de fascisten aansloten wijst erop, dat hier innerlijke samenhangen bestonden, die men niet mag voorbij zien wanneer men de geheele tragische beteekenis van de oorzaken wil begrijpen, die Duitschland in de armen van de bruine terreur dreef.

Om de fascisten de wind uit de zeilen te nemen, probeerde de communistische partijleiding hen in patriottische phrases nog te overvleugelen, en terwijl de Hitleraanhangers hun stompzinnig „Siegreich wollen wir Frankreich schlagen" brulden, sprak men in de communistische pers van een „opmarsch van het roode leger" aan de Rijn, verheerlijkte Radek in hoogdravende termen den nationalist Schlageter, die heden van Hitler een standbeeld krijgt, en maakte de pers van de K.D.P. zich tot het orgaan van deze en dergelijke ontboezemingen.

Zelfs aan het anti-semitisme van de duitsche fascisten deed men de smadelijkste concessies. Ruth Fischer, indertijd de meest verheerlijkte leidster van de duitsche communisten en zelf van joodsche afkomst, riep haar toehoorders in een berlijnsche studentenvergadering toe: „Hangt de joodsche kapitalisten aan de lantaarn"! Alsof Stinnes, Thyssen, Borsig, enz. van beter kaliber waren! Men kan begrijpen wat een verwarring zulk een agitatie in de hoofden van jonge en onrijpe menschen moest aanrichten.

Natuurlijk deed men deze concessie in de hoop de aanhangers van Hitler naar zich toe te trekken. Maar juist hierin bestaat immers het groote gevaar, dat men gelooft zulke bewegingen aan andere doeleinden dienstbaar te kunnen maken, doordat men de een of andere concessie doet. Het resultaat is slechts een vervalsching van de eigen ideeën en een gevaarlijke verzwakking van alle gezonde tegenkrachten tegen de nationalistische reacie. Er zijn nu eenmaal tegenstellingen, die zich niet laten overbruggen, want ook ideeën volgen hun eigen wetten en worden slechts door verwante bewegingen aangetrokken. De politiek van de uitermate slimme leiders van de K.P.D., die de aanhangers van het fascisme door patriottische concessies wilden paaien, heeft er slechts toe geleid den invloed van deze beweging te versterken en nieuwe aanhangers uit de eigen rijen in de armen van het fascisme te drijven.

R. ROCKER

DE HEDENDAAGSCHE ANARCHISTISCHE BEWEGING

De geschiedenis der menschelijke beschaving vertoont geen rechte, ononderbroken opgaande lijn. Haar diagram is een zigzag, beurtelings stijgend en dalend. De vooruitgang bestaat in den afstand, die de menschheid scheidt van haar primitieven staat van onwetendheid en barbaarschheid.

In dezen tijd schijnt de menschheid achteruit te gaan. Een golf van reactie vaagt over de landen van Europa, haar invloed en de uitwerking ervan worden over de geheele wereld gevoeld. Het Fascisme in Italië, het Hitlerregime in Duitschland, het despotisme in Rusland, de verderfelijke dictatuur in andere landen.

Er is geen vooruitstrevende en radicale partij, geen revolutionaire beweging, die niet geleden heeft onder de heerschende reactie. In sommige landen zijn zij volkomen onder de voet geloopen; in andere is hun werkzaamheid slechts voor het oogenblik lam gelegd.

Onafscheidelijk van elke tirannie en dictatuur, hoe ook genaamd, is de onderdrukking en het uitroeien van alles, dat haar uitsluitende heerschappij en overwinning in den weg staat. Zoo zijn bijvoorbeeld in Rusland de actieve anarchistische elementen (evengoed als de mensjewiki en de sociaalrevolutionairen) hetzij doodgeschoten, hetzij voor onbepaalden tijd gevangen gezet en verbannen. Hetzelfde lot heeft hen getroffen in Italië en Duitschland.

Maar ofschoon het Anarchisme, evenals alle andere libertaire en revolutionaire bewegingen, te lijden had van de reactie, toch heeft het in werkelijkheid en in beginsel veel minder verlies te boeken dan de socialistische partijen. De reden daarvan is te zoeken in bepaalde oorzaken, waarop de reactie over de geheele wereld berust. Men meent algemeen dat de oorlog, met haar menschenslachting en haar vernieling van alle hoogere waarden, het financieele bankroet dat er op volgde en de groote crisis geleid hebben tot den tegenwoordigen toestand. Maar deze onmiddellijke oorzaken zijn volkomen onvoldoende voor de verklaring van de ongeloofelijk snelle ontwikkeling en het succes van het fascisme in Italië en Duitschland en de verspreiding ervan over de geheele beschaafde wereld. Andere en machtiger factoren hebben het hunne er toe bijgedragen om te komen tot deze heftige reactie.

Deze factoren dragen meer een psychologisch dan een politiek of economisch karakter. De twee voornaamste waren de russische revolutie en het marxisme. De russische revolutie lichtte over de wereld als een baken van belofte en hoop voor allen, die verdrukt en onterfd waren. Zij bracht nieuwe hoop en enthousiasme in de harten van de massa's in elk land. De duitsche arbeiders trachtten zelfs het voorbeeld van hun russische broeders na te volgen. Maar deze lichtbaken verdoofde spoedig. De bolsjewiki, volbloed marxisten door de opvattingen van Lenin, leidden de in het volk levende aspiraties op zijwegen en maakten van hun revolutionaire doelstellingen een van de meest bloedige dictaturen, die de wereld ooit had gezien. Het despotisme van een politieke partij, van een kliek, nam de plaats in van het absolutisme der tsaren. Het resultaat bracht bittere teleurstelling voor millioenen arbeiders in alle landen, een teleurstelling, die een machtige steun bleek voor de reactionaire machten in elk land.

Toch zou deze ontgoocheling niet noodzakelijkerwijze geworden zijn tot een daadwerkelijk hulpmiddel in de handen der reactie, indien er niet iets anders bij gekomen was. Dit was de idee van het gezag, van den staat, de vereering van den leider, waarmee het marxisme en de socialistische partijen van elk land sinds jaren de massa's hebben doordrenkt.

Dit droeg er toe bij hun zelfvertrouwen te verzwakken, het beroofde hen van hun onafhankelijkheid in denken en doen en zette den domper op hun revolutionair élan en geloof. De duitsche sociaaldemocratie in het bijzonder heeft in dit opzicht de meeste schade aangericht. Langer dan twee generaties bracht zij het proletariaat groot in het parlementaire nietsdoen, in vertrouwen op politieke leiders en in het zich blindelings laten leiden. Deze scholing schokte het initiatief en het revolutionaire streven der arbeiders, vernietigde hun geloof in hun economische macht en maakte hen afhankelijk van de komst van den marxistischen Messias, die hen naar het beloofde land van het Socialisme zou leiden.

Op een zeker psychologisch moment kwam de Messias en het wachtende volk „hoorde hem met blijdschap".

Hij was wel geen „koscher" marxist maar hij en zijn nazi-partij verspreidden toch een sterke „socialistische" geur. Dat was genoeg, vooral na de bittere ervaringen der duitsche arbeiders met hun socialistische regeeringen, die het proletariaat verrieden en de arbeiders verdrukten en uitbuitten op dezelfde manier als de jonker-régimes dat vóór hen hadden gedaan.

Het is tragisch, dat het Socialisme, dat oorspronkelijk een beweging was, die naar bevrijding streefde, in den loop der tijden zóó verstoken werd van alle revolutionaire geest en strekking, dat het tot slachtoffer werd van een reactie, aan wier schepping het zelf had meegeholpen.

Wanneer de geschiedenis ons iets leert, dan is het wel dit: elke vooruitgang heeft bestaan in een zich losmaken, een zich onttrekken aan gezag — een zich bevrijden van het gezag van het dorpshoofd en van den stamtotem, van god, kerk en staat. Het wezen der vooruitgang is anti-autoritair. De vooruitgang der menschheid in de geschiedenis liep langs de lijnen van meer en steeds meer persoonlijke vrijheid en onafhankelijkheid der volken, van grootere zelfstandigheid in denken en handelen, hoogere cultuur en toenemende maatschappelijke welvaart. Alles wat dit proces vertraagde of verhinderde heeft gediend om de mensch tot slaaf te maken en is uitgeloopen op verval en reactie.

Bovengenoemde elementaire waarheden maakten, dat de anarchistische beweging veel minder onder de tegenwoordige reactie geleden heeft dan de socialistische partijen. Laatstgenoemden zien nu hun organisaties vernietigd en hoe hun millioenen kiezers gehoorzame en onderworpen volgelingen geworden zijn van de Mussolini's en Hitlers. Zij hadden zelfs niet genoeg revolutionair weerstandsvermogen om den strijd aan te binden. Sterker: de grondslagen zelf van het socialisme zijn vernietigd, zijn theorieën zijn valsch gebleken, zijn methoden door de ondervinding veroordeeld. Het socialisme heeft niet alleen zijn volgelingen verloren maar ook zijn ideologie. Geen wonder, dat de sociaaldemocraten in Amerika, Zweden

en België, de neo-socialisten in Frankrijk en andere landen zich van het proletariaat hebben afgewend en naar de bourgeoisie zijn overgeloopen voor de verwerkelijking van het socialisme!
De Anarchistische beweging daarentegen heeft slechts persoonlijke, oppervlakkige verliezen geleden. Het heeft behouden wat het meest vitale ding is in het leven en de groei van een wereld-bevrijdende beweging: zijn ideologie, zijn ideaal. Ja zelfs maakt deze gang van zaken het Anarchisme sterker en toont het de juistheid van zijn beginselen aan. Het parlementarisme is volkomen tekort geschoten. De marxistische dogma's zijn door de ervaring weerlegd. De socialistische geneesmiddelen zijn gewogen en te licht bevonden. De groote massa's zullen nooit weer terugkeeren tot het socialisme. De ervaring met Rusland en het verraad der sociaaldemocratische regeeringen in andere landen hebben de arbeiders verbitterd en de sociaaldemocratische politiek gemaakt tot een synoniem van verraad en mislukking.
De tegenwoordige golf van reactie zal voorbijgaan. De ervaring zal het volk leeren, dat de bevrijding uit de tirannie, de onderdrukking en de uitbuiting alleen door het Anarchisme kan worden bewerkstelligd in een maatschappelijke orde, die steunt op vrije, solidaire samenwerking zonder eenig bijmengsel van de verderfelijke en schadelijke gezagsidee. Solidariteit zonder vrijheid is onmogelijk; dit voert onvermijdelijk tot slavernij, openlijk of bedekt. De toekomst zal aan het Anarchisme behooren.

ALEXANDER BERKMAN.

VRIJWILLIGE DIENSTBAARHEID

De dapperen vreezen ter verkrijging van het goede dat zij eischen, geen gevaar, de werkzamen zien tegen geen moeite op; de laffen en versuften kunnen noch het kwaad verduren, noch het goede winnen; ze bepalen zich er toe dit te wenschen; doch al ontneemt de lafheid hun de kracht er aanspraak op te maken, het verlangen ernaar blijft hun van nature bij. Een dergelijk verlangen, de drang om allerlei te wenschen, wat, als het verkregen was, gelukkig en tevreden zou maken, is wijzen en dwazen, moedigen en lafaards gemeen. Er is slechts één ding, waarvan ik niet kan zeggen, hoe de natuur bij de menschen in gebreke blijft het te begeeren: dat is de vrijheid, zulk een kostbaar goed dat, als zij verloren is, alle ongelukken volgen. Het goede zelfs dat overblijft, verliest, door slavernij bedorven, alle smaak en geur. En toch, de vrijheid slechts wenschen de menschen niet, en naar het haast schijnt, om geen andere reden dan omdat, als zij haar wenschten, zij haar zouden hebben; het lijkt alsof zij alleen weigeren haar zich toe te eigenen, omdat zij te gemakkelijk te verkrijgen is.
Arme, ellendige lieden, dwaze volken, naties, eigenwijs in uw kwaad en blind voor uw hoogste goed! Gij laat u het schoonste en schitterendste van al uw inkomsten ontnemen, uw velden plunderen, uw huizen leeg stelen en van haar oude voorvaderlijke meubels berooven. Gij leeft zóó, dat ge kunt zeggen, dat

niets u toebehoort; het schijnt tegenwoordig reeds een groot geluk te wezen, voor de helft slechts te beschikken over uw goederen, uw familie en uw leven! En al die schade, dat ongeluk, dat verval, komt niet over u door vijanden, maar slechts door d e n vijand: door hem, dien gij even machtig gemaakt hebt als hij is, in wiens dienst gij zoo dapper in den oorlog gaat, voor wiens grootheid gij zelfs niet weigert, u bloot te stellen aan den dood. Toch heeft hij die u overheerscht, slechts twee oogen, twee handen, één lichaam, niets anders, dan wat de minste man van de tallooze inwoners uwer steden heeft; het eenige, wat hij méér heeft dan gij allen, is h e t v o o r r e c h t, d a t g ij z e l f h e m s c h e n k t, om u te niet te doen. Vanwaar zou hij zooveel oogen krijgen, om u te bespieden, als gij ze hem niet gaaft? Hoe zou hij u met zooveel handen slaan, als hij die niet van u kreeg? Vanwaar heeft hij de voeten om uw steden te vertreden, dan van u? Hoe anders heeft hij over u één greintje macht, dan door u zelf? Hoe zou hij u durven vertrappen, indien gij er niet in toestemde? Wat zou hij u kunnen doen, als gij niet de heler waart van den roover, die u besteelt, de medeplichtige van den moordenaar, die u doodt, de verrader van u zelf? Gij zaait uw vruchten, opdat hij ze verwoest; gij meubelt en vult uw huizen, om ze door hem te laten leegplunderen; gij voedt uw dochters op, om hem gelegenheid te geven zijn ontucht te verzadigen; gij voedt uw zonen op, opdat hij ze, in het gunstigste geval, in zijn oorlogen drijft, naar de slachtbank voert, van hen dienaars zijner hebzucht maakt en uitvoerders van zijn wraak. Gij beult u met arbeid af, opdat hij zich kan onderdompelen in genot en wentelt in lage geneuchten; gij verzwakt u zelf, om hem des te krachtiger en steviger te maken, zoodat hij u steeds korter in den teugel houdt. En toch — van al die onwaardigheden, die de beesten òf niet voelen òf niet verduren zouden, kunt gij u verlossen, niet door te trachten u daarvan te bevrijden, maar alleen door het anders te willen: w e e s t b e s l o t e n n i e t m e e r t e d i e n e n, e n g ij z ij t v r ij! Ik wil dus niet eens, dat gij hem op zij stoot of ter neer doet tuimelen; steunt hem slechts niet meer, en gij zult hem door zijn eigen gewicht ineen zien storten en verbrijzeld worden, als een geweldige kolos, waaraan men het voetstuk heeft ontnomen.

Uit: „Vrijwillige Slavernij" door Etienne de la Boétie (1530—1563). Uitg. N.V. Servire, Den Haag.

ERICH MÜHSAM

Op 12 Juli berichtte de duitsche pers, dat Erich Mühsam zich „opgehangen" had in zijn cel in het concentratiekamp Oraniënburg. Geheel ten onrechte werd hij een sociaaldemocratisch publicist genoemd. Eenige bladen brachten over het leven van den overledene enkele bijzonderheden, die volkomen in strijd met de waarheid waren en hem op grove wijze belasterden. Eenige dagen later werd van Praag uit een mededeeling van Zenzl Mühsam, de levensgezellin van den doode, over de geheele wereld verspreid, waarin werd verklaard, dat Mühsam reeds op 8 Juli bevel had gekregen van zijn bewakers en beulen, om zich van het leven te berooven, doch dat hij dit geweigerd had. Bovendien had hij dikwijls tegen zijn vrouw gezegd: „Wat er ook gebeurt, geloof nooit, dat ik zelfmoord zal plegen".

Geen pen vermag de kwellingen te beschrijven, die Erich Mühsam in de 16 maanden van zijn gevangenschap in duitsche concentratiekampen heeft doorgemaakt. Mühsam behoorde, evenals onze goede vriend, de ongelukkige jonge advocaat Hans Litten en de dappere pacifistische schrijver Carl von Ossietzky tot de uitverkoren slachtoffers van het tot een monster-tuchthuis geworden Duitschland. Ooggetuigen berichten, dat Mühsam — die bovendien altijd al een ziekelijk en lichamelijk hulpbehoevend man was — voortdurend blootgesteld was aan schandelijke, beestachtig gemeene kwellingen en regelmatig de smerigste en weerzinwekkendste arbeid moest verrichten. Zoo ging onze kameraad Erich Mühsam te gronde. Maar volgens alle berichten, die ons bereikten, bleef hij niettemin tot het laatste oogenblik ongebroken en standvastig in zijn gezindheid, hoewel hij al spoedig na zijn gevangenneming blijvend verminkt was. Sinds geruimen tijd had hij het gehoor volkomen verloren. Toen zijn beulen hem op zekeren dag mededeelden, dat hij op staanden voet zou worden doodgeschoten en hem zijn eigen graf lieten graven, bevalen zij hem, het Horst-Wessel-lied te zingen. Erich Mühsam zong de Internationale.

Zijn heele leven lang was Mühsam een onbuigzaam strijder. Geboren in 1877 in Lübeck als zoon van burgerlijke ouders liet hij op jeugdigen leeftijd de aanvankelijk gevolgde apothekersloopbaan varen en wijdde zich aan de litteratuur. De stof voor zijn gedichten ontleende hij aan het leven der arbeiders en aan de sfeer van den socialen strijd, met voorliefde ook uit het milieu der rampzaligsten onder de uitgestootenen. Met bijtende ironie geeselde hij den bourgeois, maar vergat aan den anderen kant niet den kleinburger in de arbeidersbeweging te brandmerken. Zijn op de sociaaldemocratie gemunt lied der revolutie was in ieders mond. Ook als schrijver van novellen en drama's trad hij op den voorgrond; herinnerd zij slechts aan zijn Sacco-Vanzetti-drama. Een serie theoretische onderzoekingen, revolutionaire manifesten, critische opstellen en een buitengewoon groot aantal politieke en litteraire opstellen vloeiden uit zijn pen. Zijn lyriek stond in dienst van propagandistische felle aanvallen en van revolutionaire eischen, zijn politiek proza had een zeer persoonlijk cachet en levendigen stijl; innerlijke drang en schitterende zeggingskracht deden hem onvergetelijke zinnen schrijven. Ter gelegenheid van zijn 50sten verjaardag verscheen een goede gezamenlijke uitgave van zijn levens-

werk, die uitgegeven werd door de „Gilde Freiheitlicher Bücherfreunde". Waarschijnlijk is het laatste werk van Mühsam de in 1932 gepubliceerde studie „Wat is Anarchisme" geweest, die later als brochure werd verspreid. Mühsam's hartstochtelijk revolutionair temperament, zijn drang tot consekwent zijn en zijn onzelfzuchtigheid — hij haatte het verstarde bureaucratische apparaat, dat zichzelf „arbeidsbeweging" noemde — maakten, dat hij al vroeg de ideeën van het libertaire socialisme aanhing. De in 1919 door de soldaten van Noske vermoorde Gustav Landauer werd zijn in blijvende dankbaarheid vereerde leeraar, wien Mühsam in de kern van zijn wereldbeschouwing steeds trouw bleef. Hij trachtte, evenals Landauer, revolutionaire drang tot daden te vereenigen met scherpen zin voor werkelijkheid; hij streefde ernaar, de socialistische idee over de machtspolitieke-materieele doelstelling heen, te wortelen in de kosmische elementaire verlangens der menschelijke ziel.

Erich Mühsam's politiek-sociale werkzaamheid vond voor den oorlog haar uiting in het door hem alleen geschreven tijdschrift KAIN, dat hij in München uitgaf. In de kunstenaarswereld en in de libertaire arbeidersbeweging te München was hij een goede bekende. Hij trachtte de ideeën van den Socialistischen Bond van Landauer te verspreiden in de meest uiteenloopende kringen, waarbij hij aan deze denkbeelden zijn eigen accent gaf. Met het uitbreken van den oorlog mocht KAIN niet langer verschijnen. Mühsam werd in breederen kring bekend, toen hij in de beiersche revolutie actief op den voorgrond trad. De uitgave van KAIN werd hervat en het werd een blad van een uitgesproken politiek karakter. Als volkscommissaris maakte Mühsam deel uit van de eerste münchener radenrepubliek, maar hij werd reeds op 14 April gevangen genomen bij het binnentrekken der sociaaldemocratische regeeringstroepen. De officieele duitsche leugenpers heeft Mühsam reeds na zijn gevangenneming in Februari 1933 verantwoordelijk gesteld voor de zgn. münchener gijzelaarsmoord, ja zelfs hem in zijn doodsbericht als deelnemer daaraan voorgesteld. Terwille der historische waarheid moet gezegd worden, dat deze moord op de gijzelaars eerst in de laatste dagen der tweede münchener radenrepubliek, die op geheel andere basis gevormd was dan de eerste en waarmee Mühsam niet meer het geringste te maken had en kon hebben, plaats vond.

Na vier jaren vestingstraf was het voornaamste doel van Mühsam *de vereeniging van alle revolutionaire arbeiders onder gemeenschappelijke vlag.* Mag hij daarbij in de keuze van zijn middelen dikwijls moeilijk te begrijpen zijn geweest, zoo zal men toch aan den anderen kant juist nu moeten begrijpen, dat zijn roep om eenheid in beginsel hard noodig was: Mühsam zag aankomen, dat een versplinterde arbeidersbeweging als de duitsche geen weerstand zou kunnen bieden aan den stormloop van het fascisme.

In talrijke vergaderingen van verschillende revolutionaire organisaties trachtte Mühsam destijds den partijgeest der duitsche arbeidersmassa's door zijn propaganda voor de revolutionaire raden-gedachte te bestrijden en de in de periode van 1918—1919 tijdelijk opgevlamde geest der revolutionaire eenheid weer wakker te roepen. Maar de tijden waren veranderd, langzaam begreep Mühsam de tragische situatie der arbeidersbeweging. Hij begon opnieuw op zijn

eisch van vrijheid den nadruk te leggen en zijn anarchistische ideeën op den voorgrond te stellen. Met bijzondere scherpte nam hij ook den strijd op tegen de klassejustitie. Aanvankelijk als spreekbuis voor hem persoonlijk, daarna als orgaan der Anarchistische Vereeniging gaf Mühsam in Berlijn, gedurende eenige jaren zijn FANAL uit, dat tenslotte onmogelijk werd gemaakt door een langdurig verbod der politie. In zijn laatste levensjaren gaf Mühsam zijn laatste kracht en zijn laatste cent aan een door hem alleen met liefde en zorg geleide particuliere hulp aan gevangenen, die hem zeer ter harte ging. Voortdurend bezocht hij tuchthuizen en gevangenissen, hielp waar hij kon en voerde in het belang van zijn beschermelingen een onophoudelijken, uitputtenden strijd met de ambtenaren.
Erich Mühsam's leven was één voortdurend offer voor de lijdenden en onderdrukten. Hij was daarbij niet eenzijdig, maar zijn hart stond open voor alles, wat goed en schoon was. Zelf gedurende zijn geheele leven arm en ziek, droeg hij in zich een vlammende liefde voor de gerechtigheid, waaraan hij onverschrokken uiting gaf en in wier dienst hij leed en zijn vreeselijk einde vond. Maar zijn naam zal blijven leven en nog met bewondering genoemd worden, wanneer de herinnering aan hen, die hem ten doode lieten folteren, reeds lang in onuitwischbare schande zal zijn ondergegaan.

H. R.

NESTOR MACHNO

Nestor Machno, die jaren lang de leider was van de opstandige boerenbevolking der Oekraïne, overleed op 25 Juli in het Tenon-hospitaal na een maandenlange ziekte. Het stoffelijk overschot werd verascht op het kerkhof van Père-Lachaise te Parijs.
Nestor Machno was een leidende figuur in de russische revolutie, een in vele opzichten merkwaardig man. Op zeer jeugdigen leeftijd vatte hij belangstelling op voor de revolutionaire beweging en toen hij 17 jaar was, werkte hij reeds als actief lid van een anarchistische groep in de Oekraïne. In 1908 veroordeelde de tsaristische regeering hem ter dood, maar met het oog op zijn jeugd werd het vonnis gewijzigd in levenslange gevangenisstraf. Hij werd gevangen gezet in de beruchte Butirki-gevangenis te Moskou, vrijwel de ergste hel van het russische strafstelsel, waar zijn van nature opstandige geest er aanleiding toe was, dat hij herhaaldelijk streng gestraft werd. Desondanks wist de jonge Nestor zich zijn gevangenschap ten nutte te maken: het grootste gedeelte van zijn tijd besteedde hij aan de studie en aan de verbetering van de gebrekkige opleiding, die hij als jongen ontvangen had. De Februari-revolutie opende voor hem, evenals voor duizenden andere slachtoffers van het tsarisme, de poorten der gevangenis.
Machno keerde terug naar zijn geboorteland, de Oekraïne, en wijdde zich daar aan de revolutionaire bewustmaking der massa's. Schitterend organisator en succesvol agitator als hij was, wierp zijn arbeid spoedig resultaten af. Hij

werd bijzonder geliefd onder de boerenbevolking van het Zuiden. Tijdens de bezetting der Oekraïne door de Duitsch-Oostenrijksche strijdkrachten, organiseerde Machno met veel succes een guerilla-oorlog tegen de invallers. Aanvankelijk een handjevol gewapende lieden, die voor hun geweren en munitie waren aangewezen op den vijand, nam zijn vertrouwde aanhang voortdurend toe in aantal en kracht, tot op een gegeven oogenblik het boerenleger van Machno uit 40.000 tot 60.000 man bestond, waaronder cavallerie en artillerie. Volbloed anarchist als Machno was, voerde hij oorlog tegen alle machten, die de Oekraïne aan nieuwe tyrannie en uitbuiting wilden onderwerpen. Om deze reden vocht hij zoowel tegen de Witten als tegen de Bolsjewiki, toen de laatsten een zoogenaamd „revolutionair" despotisme in het Zuiden trachtten te vestigen. Machno zag duidelijk het verschil tusschen de belangen van de Revolutie en van de massa's, tegenover die van het bolsjewistische partij-régime. Hij en zijn povstantsi (opstandige boeren) beschouwden als hun uiteindelijk doel de bevrijding van de Oekraïne uit tyrannie en heerschappij in elken vorm, mocht deze wit of rood zijn. Machnortchina, zooals de opstand der Machno-boeren in de Oekraïne werd genoemd, was een door en door revolutionaire beweging der massa's in het Zuiden van Rusland van de allergrootste beteekenis. Nestor Machno was de spil en de ziel van deze grootsche beweging. Door zijn groote capaciteiten als leider, zijn persoonlijke moed en bijna roekelooze toewijding aan zijn anarchistische vrijheids-idaal, vielen hem het vertrouwen, de achting en de bewondering der massa's in de Oekraïne ten deel. Zijn revolutionaire onbaatzuchtigheid en ongewoon krijgskundig inzicht dreven zijn leger tot daden van bijna ongeloofelijke heldhaftigheid en zelfopoffering ten behoeve van de revolutionaire zaak. Zijn volgelingen gaven hem den bijnaam „Batjka" Machno (dierbaar vadertje), hoogste uitdrukking voor zijn aanzien en bemindheid onder het volk.

Maar ofschoon Machno vocht tegen de invoering van het bolsjewistisch régime in de Oekraïne, aarzelde hij nooit de bolsjewiki te hulp te komen, wanneer de belangen van de revolutie dit eischten. Zoo was het in 1919 feitelijk het Machno-leger, dat Moskou redde uit het gevaar door generaal Denikin te worden ingenomen, toen deze de bolsjewistische strijdkrachten vrijwel vernietigd had. In 1920 was het wedorm Machno en zijn povstantsi, die Wrangel en zijn witte legers de beslissende nederlaag hielpen toebrengen.

De bolsjewiki deden steeds een beroep op Machno om hen te helpen, wanneer hun eigen militaire krachten niet in staat waren den voortgang van het witte leger te stuiten. Maar ondanks het feit, dat de bolsjewiki meermalen hun behoud te danken hadden aan de Machnovitsi, waren zij er voortdurend op uit, hem en zijn leger te vernietigen. Getrouw aan de psychologie van alle despotisme, kon het bolsjewistisch gouvernement zich niet neerleggen bij het feit, dat een groot deel van Rusland — feitelijk de geheele Oekraïne — weigerde het régime der Bolsjewiki te erkennen. Zeer goed wetende, dat Machno een overtuigd Anarchist was, wiens streven het was het Zuiden te bevrijden van elke tyrannie en ondanks de groote diensten die Machno's leger aan de Revolutie had bewezen, stelden de Bolsjewiki het voor alsof Machno en zijn boeren-volgelingen bandieten en contra-revolutionairen waren. Zij stelden

een prijs op Machno's hoofd, dood of levend en verlaagden er zich zelfs toe om heimelijk lieden naar zijn kamp te zenden om hem te vermoorden.
Ondanks alle gevaren en moeilijkheden van deze revolutionaire periode en ondanks het herhaalde verraad der Bolsjewiki, diende Machno gedurende 4 jaren onwankelbaar de revolutionaire zaak. Hij had gevochten tegen de duitsche indringers en hij ging voort te vechten tegen elke revolutionaire macht, die het volk der Oekraïne trachtte te onderwerpen, waaronder de legers van Denikin. Skoropadsky, Petlura, Grigorief en anderen. De Witten, evengoed als de Bolsjewiki haatten Machno en zijn boeren-opstandelingen met een doodelijke en onverzoenlijke haat. En terecht, want was het feit zelf van het bestaan van de Machno-beweging niet een uitdaging en een uittarting aan alle regeering en onderdrukking?
Met het belasteren van Machno gingen de Bolsjewiki zelfs nog verder dan de Witten. Toen geheime samenzweringen en openlijke militaire aanvallen er niet in slaagden Machno en zijn aanhangers te vernietigen, besloten de Bolsjewiki hem moreel ten onder te brengen. Zij waren het, die het eerst de leugen rondstrooiden, dat Machno een pogromsjtsjik, een Jodenvervolger, was en dat zijn leger zich schuldig maakte aan pogroms tegen de Joden. Maar het volk in de Oekraïne wist wel beter. Zij wisten dat geen bolsjewistisch generaal de Joden ooit tegen pogroms verdedigd had met de energie en de ijver van Machno. Zij wisten, dat Machno een Anarchist en internationalist was, en dat hij meedoogenloos elk teeken van rassenhaat onderdrukte. Eenige van zijn meest intieme vrienden waren Joden en een aantal bekende russisch-joodsche anarchisten waren zijn meest vertrouwde raadgevers en maakten deel uit van de onderwijs-afdeeling van het Machno-leger. Het is juist, dat een enkele maal, ofschoon uiterst zelden, gevallen waren voorgekomen van aanvallen op Joden in het gebied, dat bezet werd door de strijdkrachten van Machno. Maar in al die gevallen was komen vast te staan, dat deze buitensporigheden waren bedreven door alleenstaande aanhangers en dat Machno deze misdrijven zonder genade strafte. In dit verband moge er aan herinnerd worden, dat het bolsjewistische roode leger in dit opzicht ook niet vrij uitging, terwijl toch niemand er aan zal denken de leiders van het bolsjewistische leger er van te beschuldigen pogroms aan te moedigen. Wat Machno betreft, in eigen persoon en in het openbaar schoot hij Grigorief neer, het hoofd van een Witte bende van beruchte Jodenvervolgers, als een duidelijke les voor zijn heele leger en de geheele bevolking der Oekraïne.
Een overtuigd Anarchist, een groot revolutionair leider der massa's ging voor ons verloren door den dood van Nestor Machno. Hij stierf arm, eenzaam en vrijwel verlaten, ver van het volk dat hij liefhad en zoo trouw diende. Maar zijn geest bleef altijd bij de massa's in Rusland en tot zijn laatste ademtocht was hij er vast van overtuigd, dat eens de dag zou komen waarop dit onderdrukte, zwaar beproefde volk zou opstaan om voor goed af te rekenen met de tyrannie en het despotisme van het Bolsjewisme.

ALEXANDER BERKMAN.

HET SYNDICALISME IN DE ENGELSCHE ARBEIDERSBEWEGING TIJDENS DE OPKOMST VAN HET INDUSTRIEELE KAPITALISME [1])

De a r b e i d s s p l i t s i n g, die de noodzakelijke voorwaarde was voor de ontwikkeling van de kapitalistische productiewijze, was tevens de basis waarop de vakvereenigingen — „duurzame vereenigingen van loonarbeiders tot verbetering van hun levensstandaard" — konden ontstaan.
De arbeidssplitsing schiep in de eerste plaats de nieuwe productievorm der m a n u f a c t u u r, maar maakte tevens de aanwending der machine mogelijk op industrieele basis en heft daardoor zoowel de op het handwerk gebaseerde samenwerking als die der manufactuur, tot een hoogeren vorm van productie op. De scheiding dus van den arbeider van zijn productiemiddel — en van zijn arbeidsproduct —, die de arbeidssplitsing met zich heeft mee gebracht, maakt het ontstaan van vakvereenigingen mogelijk. Naarmate de arbeidssplitsing toeneemt en de leiding der industrieele productie van de uitvoering wordt gescheiden, naar diezelfde mate neemt ook de ontwikkeling van het vakvereenigingswezen toe. Bij het fabriekssysteem, waar deze scheiding geheel voltrokken is, waar de arbeider geen deel heeft aan koop en verkoop, waar het privaatbezit van productiemiddelen een l o o n a r b e i d e r s k l a s s e doet ontstaan wordt de ontwikkeling van vakvereenigingen in hooge mate versterkt en ontstaat een vakvereenigings b e w e g i n g.
Ook vóór het invoeren der machines ontstonden, voor het eerst bij de hoog gequalificeerde handwerkers der steden, vakorganisaties, die echter hoofdzakelijk een c o r p o r a t i e f karakter droegen en meer verticale groepsbelangen vertegenwoordigden dan horizontale solidaire klassebelangen.
Maar de actie voor het behoud van het „normale" loon en voor de handhaving van het leerlingenstatuut van de Elizabethwetgeving kon de industrialiseering en daarmee de verproletariseering van groote massa's van de handwerkers niet verhinderen. Het eerste verzet tegen deze verproletariseering was de opstand tegen de machines (1780, 1803, 1811, 1815, georganiseerde opstanden van de Ludditen). „Er is tijd en ervaring voor noodig — schreef Marx — eer de arbeider de machines van het kapitalistische gebruik ervan leert onderscheiden en daardoor zijn aanvallen, inplaats van op de stoffelijke productiemiddelen richt op den maatschappelijken uitbuitingsvorm ervan."
De arbeiders in de fabrieken waren voor het grootste gedeelte geen vroegere handwerkers, maar landarbeiders, vrouwen en kinderen, die door de agrarische revolutie naar de steden werden gedreven. Het is te begrijpen, dat het samenbrengen van groote massa's arbeiders in de fabrieken de vorming van vakvereenigingen bevorderde. Maar pas sinds 1825, toen de wetten, die de vereeniging van arbeiders verboden, werden opgeheven, nam de trade-unionbeweging een groote vlucht, te meer daar dit samen viel met de opheffing van de beschermende wetten van het handwerk („Elizabethwetgeving".) Pas

[1]) Fragment van een studie over het syndicalistische socialisme in de negentiende eeuw.

Wanneer de arbeiders eener bepaalde groep niet meer op de bescherming der overheid tegen concurrentie kunnen rekenen, sluiten zij zich met de andere groepen te zamen en ontstaat een vakvereenigingsbeweging. De pioniers van deze beweging waren niet de stedelijke handwerkers, maar de arbeiders van de textielindustrie.

De eerstvolgende jaren na 1825 worden gekenmerkt door de concentratie in de verschillende beroepen en door pogingen om tot een landelijk verband te komen. Zoowel bij de textiel- als bij de bouwvakarbeiders ontstonden in 1829 nationale unies. In 1829 hadden de katoenspinners een staking van zes maanden verloren, wat hen tot de overtuiging bracht, dat alleen een landelijke organisatie het tegen de ondernemers kon opnemen. In December 1829 werd onder leiding van John Doherty een conferentie bijeengeroepen, waar afgevaardigden uit geheel Engeland aanwezig waren en waar een nationale unie van alle katoenspinners werd gesticht. Lang heeft deze organisatie niet bestaan, maar voor de ontwikkeling tot een grootere eenheid is deze eerste nationale vereeniging van alle arbeiders in één beroep van groote beteekenis geweest. Een jaar later realiseerde Doherty zijn plan van één nationale associatie, die alle arbeiders van alle beroepen zou moeten omvatten: de National Association for the Protection of Labour" (de nationale Vereeniging tot Verdediging van den Arbeid). In Januari 1831 verscheen een weekblad: „The Voice of the People" (De Stem van het Volk), dat zich tot doel stelde „de produceerende klassen der maatschappij in één gemeenschappelijk verband samen te vatten". Doherty was de secretaris van de associatie, die 150 verschillende vereenigingen telde. In 1832 vereenigden de bouwvakarbeiders zich in een algemeen bouwvakarbeidersverbond, dat een federatief verbond was van verschillende bouwvakberoepen. Het stelde zich tot doel de loonen in iederen tak te verhoogen en gelijk te maken.

Deze bouwvakarbeidersorganisatie hield een jaarlijksche conferentie met gedelegeerden van de verschillende beroepen, bekend onder den naam van het bouwarbeidersparlement (buildersparliament). Op een dezer conferenties in September 1833 te Manchester, was Robert Owen aanwezig en ontwikkelde daar zijn opvattingen. Men aanvaardde Owen's program, dat hierin bestond, dat het bouwarbeidersverbond in één slag de geheele bouwindustrie zou overnemen en zich als een algemeen bouwgilde onder contrôle van het verbond moest reorganiseeren. Men zou niet langer over loonen en arbeidsvoorwaarden met de werkgevers onderhandelen, maar de industrie in eigen handen nemen.

Omstreeks denzelfden tijd — 6 October 1833 — op een congres der owenistische vereenigingen zette Owen zijn program uiteen over de groote maatschappelijke verandering, die aanstaande was. „Men is van plan nationale instellingen te scheppen om de geheele arbeidersklasse in een groote organisatie te omvatten, en iedere afdeeling bekend te maken met wat in de andere afdeeling gebeurt; alle individueele concurrentie zal ophouden; alle fabrieken zullen door nationale compagnieën beheerd en geleid worden .... Alle bedrijven zullen eerst bedrijfsorganisaties vormen, die uit het noodige aantal men-

schen zullen bestaan om de zaak op gang te houden.... Alle personen van een bepaald beroep zullen lid worden."
Het doel van dit congres was een samenwerking tot stand te brengen tusschen de vakvereenigingen en de coöperaties, ze te vereenigen tot een algemeen productieverbond om de kapitalistische productiewijze te vervangen. De vakvereenigingen zouden zich in coöperaties veranderen om door middel van de ruilbazars van Owen hun producten te ruilen. Een groote nationale organisatie is bezig te ontstaan, schreef de „Poor Men's Guardian" (De wachter der armen) [1]) — wier doel het verhevenste is dat men zich kan denken: „het herstel van de heerschappij der arbeiders over de vruchten van hun arbeid. Tot nu toe hebben de arbeiders hun energie verspild met den strijd tegen de ondernemers of tegen elkaar. Ze hebben zich nog nimmer een groot doel gesteld. Waarnaar ze tot nu toe streefden was het verkrijgen van een onbeduidende loonsverhooging of om een loonsverlaging te verhinderen. Deze en dergelijke doeleinden waren slavendoeleinden, ze raakten niet aan de wortels van het kwaad. Ze hadden geen radicale veranderingen op het oog. Ze wilden niet het systeem veranderen, maar het dragelijk en duurzaam maken. Nog erger: er wordt honger geleden om bijdragen te betalen voor ziekenen ouderdoms-ondersteuning, die de rijken hadden moeten betalen.
„Hoe verschillend van deze onbeduidende oogmerken van vroegere arbeidersverbonden is het doel, dat de gedelegeerden van het congres voor oogen hadden! Zij beoogden een volkomen verandering in de maatschappij, een verandering, die de omwenteling van de bestaande maatschappelijke orde beteekent." Zestig jaar vóór Pelloutier, veertig jaar vóór Bakoenin een volmaakte formuleering van het syndicalisme!
De organisatie, die deze verheven taak zou bewerkstelligen, werd in Februari 1834 onder den naam van de Grand National Consolidated Trades-Union (Groot Nationaal Verbond van Vakvereenigingen) definitief gesticht. Honderdduizenden sluiten zich bij de unie aan. Overal ontstaan vakvereenigingen.
In de jaren, dat van burgerlijk radicale zijde den strijd aangebonden werd tegen het feodale parlement, ontstond ook onder de trade-union-beweging een actie voor parlementaire hervorming. De beweging ging uit van de londensche handwerkers, die in 1831 de nationale unie der arbeidersklasse stichtten, die oorspronkelijk dank zij den invloed van Owen's propaganda, ook nog vakvereenigings- en coöperatieve doeleinden voorstond, maar wier hoofdzakelijke doel weldra de democratische hervorming van het parlement was. Lowett, Hetherington, Watson, O'brien, die onder den invloed van de burgerlijk radicalen Cobett en Hunt deze propaganda voerden, wilden gezamenlijk met de radicale bourgeoisie tegen de feodale macht strijden. Zij eischten stemrecht voor de arbeiders en het wetsvoorstel der kiesrechthervorming der Whigs was voor hen de eerste stap om door middel van het parlement het socialistische owenistische program te verwerkelijken. Ook toen de „Reformbill" — de nieuwe verkiezingswet — door de arbeiders nog schadelijker gevonden werd dan het oude kiesrecht, werd door

1) 19 October 1833, gec. bij Beer, pg. 260.

hen, in het bijzonder door O'brien, propaganda gemaakt voor het algemeen kiesrecht, dat alleen in staat zou zijn aan de uitbuiting der arbeidersklasse een einde te maken, daar de vijanden van het proletariaat de meesters waren van het parlement en de wet gebruikten om het monopolie te handhaven, dat de slavernij der produceerende klasse bestendigde. Daarom moesten de vakvereenigingen politieke organisaties worden. Door de politieke actie zou de maatschappij doelmatiger en sneller kunnen worden hervormd. Met het algemeen kiesrecht zouden de arbeiders het parlement kunnen veroveren en daardoor tot de beheerschers der productie worden.

Maar toen de „Reformbill" in 1832 wet geworden was, welke slechts aan de bourgeoisie het stemrecht verleende en de economische tegenstellingen des te sterker naar voren kwamen, vond deze propaganda voor politieke actie geen weerklank meer.

De belangstelling voor de politiek maakte plaats voor de propaganda voor de directe economische actie, waardoor de opheffing der loonslavernij tot stand te brengen was. Toen Owen aan de vakvereenigingen hun eigenlijke taak toewees: het maatschappelijke leven te hervormen, ontstond een geweldige ontwikkeling der trade-union-beweging over het geheele land, zooals later nooit meer in de geschiedenis der engelsche arbeidersbeweging zou voorkomen, en een ongekende golf van enthousiasme ging over het land. Men achtte den dag van het socialisme nabij.

Voor Robert Owen was het probleem, waarvoor de arbeidende klasse, zoowel de industrieele fabrieksarbeiders als de gepauperiseerde handwerkers en landarbeiders, zich gesteld zagen, een bij uitstek economisch probleem. Hij is een der eersten geweest, die de beteekenis der industrieele omwenteling voor de arbeidende klasse heeft gezien en die naar de middelen heeft gezocht de produceerende klasse aan de ellende, die het industrieele systeem met zich had medegebracht, te onttrekken. De politieke omvorming der maatschappij was dan ook voor hem, en voor vrijwel alle socialistische denkers van dien tijd, van volstrekt ondergeschikt belang. „Voor hem was de politieke democratie, die voor Cobett alles was, geheel ondergeschikt aan de industrieele democratie. Het ging voor hem om het gemeenschappelijke eigendom van en de contrôle over de industrie, gebaseerd op de economische samenwerking in het geheele industrieele proces, dat ontstaan was door de machines en het fabriekssysteem en dat het productieproces aan de los van elkaar staande en onafhankelijk van elkaar produceerende enkelingen had onttrokken. Voor Cobett was het eerst noodige het doen aannemen van een ingrijpende kiesrechthervorming, waarmee de vage voorstelling verbonden was van sociale veranderingen, die deze met zich mee zou brengen. Owen en zijn meer enthousiaste volgelingen waren overtuigd, dat een algemeene vrijwillige associatie van arbeiders voor productieve doeleinden op grond van zijn beginselen de politieke organisatie der maatschappij tot iets van relatief gering belang zou maken." [1])

Owens socialistische theorieën waren geenszins aangepast aan de psychologie van den niet-industrieelen handwerker, die zich door middel der owenistische

[1]) Webb, History of Trade Unionism, 1894, pg. 194.

coöperaties aan de gevolgen der industrialisatie poogden te onttrekken. Pumpiansky heeft in zijn „Ontstaan der engelsche Vakbeweging", waarin hij speciaal de periode, die hier behandeld wordt heeft onderzocht, de voorstelling gegeven, alsof het coöperatieve socialisme een sociaal ideaal was, dat geheel behoorde bij de klasse der zelfstandige producenten in het tijdperk van hun ondergang. Beseffend, dat zij onder de heerschappij van het kapitalisme hun economisch bestaan niet voldoende zouden kunnen handhaven, stelden de kleinburgers zich een ideaal voor oogen van een socialen staat, waarin iedere burger een zelfstandige producent zou zijn, in het bezit van zijn werktuigen en zijn arbeidsproduct. Ze beschreven een ideaal samenleven in communes, die gemeenschappelijk akkerbouw zouden bedrijven of zij brachten de productie-coöperaties als middel naar voren om hun bevrijding te bewerkstelligen. Al deze pogingen der zelfstandige producenten, die door Owen en Thompson en een reeks minder bekende sociale schrijvers van dien tijd voorgestaan werden, hadden de grondvesting van een nieuwen, den arbeiders goed gezinden, „socialen staat" tot doel. De opvattingen over dezen staat waren zeer verward; zij misten ieder historisch perspectief en waren daarom hoogst utopistisch. [1])

Deze voorstelling van zaken is onjuist en onhoudbaar. Noch Owen, noch Thompson, noch de andere sociale hervormers gingen uit van het sociale handwerkersmilieu. Owen was evenmin een utopist in dien zin dat hij geheel afgetrokken van de werkelijkheid een of ander ideale maatschappijvorm zou hebben uitgedacht en deze nu trachtte in practijk te brengen. Hij ging geheel uit van de realiteit, die de industrialisatie met zich had meegebracht en heeft ook de historische sociale afhankelijkheid niet uit het oog verloren. De beteekenis en de groote mogelijkheden der machine heeft hij evenals anderen ingezien en erkend. Hij keerde zich tegen de foutieve wijze, waarop zij werd aangewend: door het privaateigendom en vrije concurrentie werd aan den arbeider zoowel het voordeel van de machine als zijn arbeidsproduct onthouden. De machines, beheerscht door de geassocieerde producenten, het kapitaal in dienst van den socialen arbeid zou een redelijk productiesysteem tot stand kunnen brengen. De sociale verandering, die Owen op het oog had, wilde hij door vrijwillige associaties tot stand brengen. Zijn streven was om het privaateigendom en de concurrentie op te heffen door middel van productie-associaties van arbeiders, verbonden met coöperatie-associaties der consumenten.

In ieder geval waren de opvattingen van Owen, die een onmiddellijke diepgaande reconstructie van de maatschappij wilde bewerkstelligen door de directe actie van producenten en consumenten, heel wat minder utopistisch dan het, voor de arbeidersbeweging noodlottig geworden, „wetenschappelijke" marxisme, dat het socialisme beschouwde als het logische eindresultaat van het kapitalisme.

De politieke organisatie der maatschappij was voor Owen volstrekt van ondergeschikt belang: de politieke vrijheid zag hij als het gevolg der economische emancipatie, een gedachte, die een hoeksteen is van Owen's sociale op-

---

[1]) Anfänge des englischen Trade Unionismus. Ergänzungsheft „Neue Zeit").

vattingen en die op een klassieke wijze door James E. Smith, een aanhanger van Owen, in „De Pionier" met de volgende woorden is geformuleerd:

„De sociale vrijheid moet aan de politieke vrijheid vooraf gaan. Zoolang wij ons in den toestand van economische slavernij bevinden, zouden onze politieke rechten slechts dienen om de belangen van onze tyrannen te handhaven; men zou ons in het gareel van de partijen der slavenhandelaars spannen en aan hun doeleinden dienstbaar maken.... Onze toestand is geen politiek-parlementaire en de politiek kan nooit in ons belang zijn, zoolang wij geen economisch onafhankelijke macht in de maatschappij vormen." [1])

De beteekenis van Robert Owen voor het socialisme is door de Webbs in hun standaardwerk zeer eenzijdig becritiseerd en ook zijn invloed op de engelsche arbeidersbeweging onvoldoende naar voren gebracht. Zoowel Brentano [2]) als Bernstein hebben hierop gewezen en de laatste heeft als zijn meening uitgesproken, dat de Webbs eenigszins beïnvloed waren door het feit, dat zij in de practijk sectarische tendenzen te bestrijden hadden, bij welke zij overeenkomst met het owenistische utopisme ontdekten en dat een deel van de polemische stemming ook in de beoordeeling van Owen zelf heeft doorgewerkt. [3]) De Webbs noemen de poging van Owen om door middel van vakvereenigingen het socialisme practisch te verwerkelijken de slechtste poging van zijn experimenten. Daartegenover stellen zij „de moderne socialistische gedachte", de kapitalisten te vervangen door de beambten van de gemeente of van den staat, een gedachte, die echter in den tijd van Owen ondenkbaar was, omdat het parlement slechts een oligarchie en de plaatselijke bestuursorganen onbekwaam en corrupt waren. Deze gedachte van het staatssocialisme, die in dien tijd ondenkbaar zou zijn geweest, was echter in kiem reeds aanwezig bij degenen, die vóór alles het algemeen kiesrecht propageerden en niet ophielden te verklaren, dat alleen de invloed in het parlement en het beheerschen der staatsmachinerie, die de wetten maakte, de voorwaarde voor de economische bevrijding was. Wel waren er onder hen, die onder invloed der radicale democraten Cobett en Hunt voor de politieke hervormingen van het parlement hadden geägeerd, volgelingen van Owen, wel was voor de meesten het doel der parlementsverovering de verwerkelijking der leerstellingen van Owen, maar de beweging voor kiesrechthervorming, die in 1831 vanuit Londen haar uitgangspunt had genomen, had daarmede den grondslag gelegd voor het Chartisme, d.w.z. van de sociaaldemocratie, van het politiek-parlementaire socialisme. Tusschen de op de klassentegenstelling gebaseerde en historisch ontstane trade-unionbeweging en Owens idaal van de klassenharmonie en van den vredelievenden weg tot hervorming der maatschappij is oppervlakkig een tegenstelling zeer wel te constateeren. Maar in de practijk was deze tegenstelling niet wezenlijk, maar wèl wezenlijk was de tegenstelling van het samengaan van het politieke en coöperatieve beginsel. Het kenmer-

---

[1]) Pioneer, 1834, gec. bij Beer, pg. 266.

[2]) Lujo Brentano, Entwicklung und Geist der englischen Arbeiterorganisationen in Braun's Archiv, Band 8, pg. 75.

[3]) Bernstein in zijn nawoord van de duitsche vertaling van het boek der Webbs.

kende van Owens gedachtengang, (zoowel als van die van Thompson en Gray, die beiden invloed op de toenmalige arbeidersbeweging hebben gehad), was juist dat de omvorming der maatschappij alleen door vrijwillige associaties in het economische leven kon worden tot stand gebracht.
Dit sluit den parlementairen weg uit.
Zooals vele socialisten, zooals Marx en vele Marxisten na hem, heeft ook Owen zich vergist in de historische mogelijkheden en de historisch-economische ontwikkeling en in zooverre kwamen zijn practische pogingen „te vroeg"; in zooverre mocht hij terecht zeggen: „Ik ben mijn tijd vooruit". Ook heden zijn de grondbeginselen, die Owen bij zijn sociale experimenten hebben geleid, nog wel ter overdenking waard, nu wel gebleken is, dat zij veel minder utopistisch waren dan een „wetenschappelijk socialisme", dat de opheffing der kapitalistische productiewijze nog steeds van parlementarisme en van de „zelfontwikkeling der economische verhoudingen" verwachtte.
De Vakbeweging, die onder de leiding van het Groote Nationale Verbond van Vakvereenigingen zich opmaakte om het productieproces in eigen handen te nemen en de kapitalistische productiewijze op te heffen, is de grootste daadwerkelijke poging geweest den economischen grondslag van het socialisme te leggen, die de negentiende eeuw heeft gekend.
Het doel van het Verbond was blijkbaar over geheel Engeland een algemeene staking in het leven te roepen. Reeds vroeger was voor industrieele actie propaganda gemaakt en in 1831 was door William Bendow in zijn brochure: De groote nationale vacantie voor de eerste maal de idee der algemeene staking gepropageerd. Bendow wees hierin de algemeene staking als het middel bij uitnemendheid aan om het kapitalisme ten val te brengen: een maand rust, een maand „vacantie", waarin een congres der arbeidende klasse de wetten der gelijkheid zou vaststellen!
„Wanneer het volk zijn eigen strijd zal strijden, wanneer het zich tegen de meeste der tegenwoordige instellingen zal verzetten, wanneer het bewust zal zijn van zichzelf, d.w.z. wanneer het van zijn eigen macht en waarde overtuigd zal zijn, zal het ook de voordeelen genieten, die een volk behoort te genieten."
De propaganda, die door Owen hoofdzakelijk gevoerd was voor vermindering van den arbeidstijd, had reeds in 1833 geleid tot de propaganda voor een economische actie voor den achturendag.
Onder de katoenspinners van Lancashire ontstond een actie, weldra door alle textielarbeiders van Lancashire ondersteund, om door middel van een algemeene staking een korteren werktijd af te dwingen. „Het plan is, schreef Fielden, een radicaal fabriekbezitter, die met Owen deze beweging had ondersteund, dat de arbeiders op 1 Maart 1834 (den dag, waarop de wet, die den arbeidstijd voor kinderen beneden de elf jaar tot 8 uur beperkte, in werking zou treden) allen de fabriek zouden verlaten na acht uren werken met de eisch van handhaving van hetzelfde loon", een syndicalistische gedachte, die 70 jaar later opnieuw naar voren zou komen, toen het congres van Bourg der C.G.T. in 1904 het besluit nam: „Na 8 uur houden de arbeiders zelf op te werken".

De algemeene staking, die uitgeroepen zou worden, kwam echter niet tot stand, wel braken voortdurend partieele stakingen uit, die alle verloren gingen. Het orgaan der „Groote Nationale" was „De Pionier", die kort na het congres van het bouwvakarbeidersparlement in 1833 in Manchester werd gesticht en toen onder leiding van James Morrison verscheen. In „De Pionier" van 31 Mei 1834 vindt men, van de hand van Morrison, een samenvattend artikel over het streven der „Groote Nationale", dat evenals reeds andere artikelen in de „Poor Men's Guardian", nu een honderd jaar geleden, vóór de opkomst van de syndicalistische beweging in Frankrijk en voordien in de bakoenistische vleugel der Eerste Internationale, voor de eerste maal de grondbeginselen van het syndicalisme formuleerde:

„De politici, of ze uit de bezittende of uit de niet-bezittende klasse komen, zijn zoo kortzichtig, dat zij slechts verlichtingen verwachten: belastingverlaging, scheiding van staat en kerk, herziening der pensioenlijsten en andere dergelijke water- en melkhervormingen; en wanneer zij ze verkregen hebben, hoe is dan de toestand? Is hierdoor de macht van het kapitaal en degenen, die het monopolie in handen hebben, verzwakt? Is het handelssysteem (der vrije concurrentie) lamgelegd? Maar geheel afgezien van de tastbare resultaten — hebben de arbeiders door de discussie over dergelijke hervormingen ook maar eenig dieper inzicht in het maatschappelijk leven gekregen? Er is maar een methode dit weten en kunnen te verkrijgen: een algemeene vereeniging van het arbeidende volk met het doel diè zaken, waarin zij ervaring hebben, te leeren en te leiden. De vakvereeniging is de eenige weg, waardoor de arbeiders het algemeene kiesrecht kunnen verkrijgen; want in de vakvereeniging krijgen ze het door de practijk; hier zijn zij eerst leerlingen om daarna aan het beheer van hun zaken deel te nemen. Door hun groeiende macht en groeiende kennis zullen de vakvereenigingen, wanneer zij op de juiste wijze worden geleid, alle economische belangen van het land onder hun invloedssfeer brengen; door hun eigen kracht zullen zij een beteekenis krijgen, die in de maatschappij eenvoudig beslissend zal zijn. Als dit oogenblik aangebroken is, zullen wij alles hebben wat wij willen; wij zullen ook het algemeene kiesrecht hebben, want wanneer ieder lid der vakvereeniging gelijkgerechtigd is en de vakvereeniging tot het vitale orgaan van den staat wordt, dan zal de opperste leiding een vakvereenigingsparlement zijn, waarvan de samenstelling van de stem van een ieder der arbeiders zal afhangen. Het Vakvereenigingsparlement zal de economische belangen van het land in overeenstemming met den wil der vakvereenigingen leiden. Dit is de trap, waarlangs wij tot het algemeen kiesrecht opstijgen .... Bij ons begint het algemeen kiesrecht in het plaatselijk syndicaat, om dan de politieke macht te verslinden en in de algemeene economische organisatie van het arbeidende volk geabsorbeerd te worden".

HYR. BOSCH.

DE I.A.A. IN SPANJE

I. HISTORISCHE TERUGBLIK

De reis, die Fanelli in 1869 door Spanje maakte, wierp rijke vruchten af. Fanelli kwam in Spanje als drager van de sterke stroomingen, die destijds de centra der jonge arbeidersbeweging in Europa bezielden en die hem in Spanje aanstonds in innerlijk contact brachten met allen, die met hem in aanraking kwamen. Het resultaat van zijn propaganda was inderdaad veel omvangrijker en grooter, dan hij ooit had durven hopen. Wat Fanelli den kleinen kring van revolutionair gezinden in Madrid te zeggen had en wat hij ieder persoonlijk met groote intelligentie en met een juiste methode wist bij te brengen, verwekte het grootste enthousiasme onder de kleine groep van zijn jonge aanhangers en bewerkte, dat zij zich met volle energie en van ganscher harte gaven aan het doel, dat de vriend van Bakoenin hun had geopenbaard.

De ideëen van de Internationale Arbeiders Associatie vormden een hechte basis voor het verzet tegen het politieke despotisme en de ellendige economische toestanden in Spanje en werden zeer begunstigd door de sterk ontwikkelde revolutionaire instincten, die in dit land steeds sluimerden. Om die reden viel het zaad, door Fanelli uitgestrooid, op vruchtbaren bodem. De stoutmoedigheid der nieuwe leer en de onverschrokkenheid, waarmee de eerste groep in Madrid het opnam voor de nieuwe ideëen, bezorgden haar in korten tijd vele aanhangers.

De koene poging, op te komen tegen de voorstelling van een vrijen volksstaat, die destijds ook het meest vooruitstrevende gedeelte der politieke revolutionairen nog beïnvloedde, werkte als een bevrijdende daad. In plaats van de oude opvatting kwam de idee van de vrije federatie van vrije vereenigingen op het gebied van industrie en landbouw, zonder kunstmatige grenzen en zonder eenigen regeeringsvorm. Dit doel werd voor het spaansche proletariaat het leidende motief in zijn voortdurenden strijd om een betere toekomst. Men zag in, dat het verderfelijk raderwerk van de staatsmachine eerst volkomen onklaar moest worden gemaakt, voor er van een werkelijke sociale bevrijding sprake kon zijn. Zoo werd voor de spaansche arbeidersklasse de strijd voor haar economische bevrijding uit het juk van het kapitaal tegelijk een strijd tegen den staat. Daardoor kreeg de beweging dat uitgesproken anti-autoritaire karakter, dat haar tot den huidigen dag eigen is gebleven en haar zoo energiek doet opkomen voor de verwezenlijking van het communistisch anarchisme.

De oprichtersgroep in Madrid ontwikkelde een buitengewoon felle campagne voor de verspreiding der nieuwe ideeën en omdat het land er rijp voor was, verbreidde de jonge beweging zich met ongekende snelheid over het geheele land. Talrijke reeds bestaande organisaties gingen over tot de nieuwe leer, nieuwe groepen werden overal opgericht en spoedig was men in staat over te gaan tot het oprichten van de spaansche landelijke federatie (Federación Regional Española), die in korten tijd een der belangrijkste groepen der Internationale Arbeiders Associatie werd.

González Morago, Anselmo Lorenzo, Garcia Viñas, Farga Pellicer, Alerini,

Soriano, Albarracín en vele anderen breidden de beweging steeds meer uit. Een aantal nieuw opgerichte bladen als „El Obrero" in Palma", „La Federación" in Barcelona, „La Solidaridad" in Madrid, „La Emancipatión" en enkele anderen deden het hunne om uitdrukking te geven aan de ideeën der spaansche sectie, die in korten tijd meer dan zeshonderd plaatselijke groepen telde in het geheele land, waarvan Barcelona, Madrid, Valencia, Sevilla, Córdoba en Saragosa als de voornaamste centra der beweging beschouwd werden.

Na een periode van koortsachtige activiteit nam de nieuwe organisatie overal in het land toe aan beteekenis en invloed en de strijdroep der Internationale „geen plichten zonder rechten, geen rechten zonder plichten", klonk door de steden en dorpen van geheel Spanje. Op 19 Juni 1870 werd in Barcelona het eerste congres der spaansche landelijke federatie geopend, waar de beginselen der eerste Internationale, zooals de spaansche arbeiders deze opvatten, in helderen en ondubbelzinnigen vorm werden opgesteld. In zijn begroetingsrede verklaarde Farga Pellicer onder meer: „het recht, de plicht, de maatschappelijke noodzaak voeren ons hier samen, opdat wij ons de problemen der sociale economie duidelijk voor oogen stellen. De bevrijding der arbeiders kan slechts het werk der arbeiders zelf zijn, zoo wordt gezegd in de statuten der Internationale, waarmede men slechts wil zeggen, dat voor de bereiking van dit groote doel geen instelling en geen andere klasse in de maatschappij in aanmerking komt. Allen die van het monopolie en van uitbuiting leven, hebben er belang bij, ons in eeuwige slavernij te houden. Het kapitaal is de groote tyran, die de huidige maatschappij beheerscht; bijgevolg bestaat er thans voor de menschheid slechts één strijd van waarlijk sociale beteekenis: de strijd der armoede tegen het kapitalisme. De staat echter is de hoeder en de beschermer der maatschappelijke voorrechten en de kerk zegent deze en noemt ze de uitdrukking van den wil Gods. Het eenige wat ons overblijft, is het vinden van wegen en middelen om ons te bevrijden van het juk der loonslavernij, waarop onze afhankelijkheid berust. Daarom is het voor ons noodzakelijk, de heerschappij van het kapitaal, van den staat en van de kerk te vernietigen en op hun puinhoopen de anarchie, de vrije federatie van vrije arbeidersgroepen op te richten."

Ook het vraagstuk der politieke deelneming aan de instellingen van den burgerlijken staat kwam ter sprake. De conferentie van Valencia van 18 September 1871 en het congres van Córdoba hebben met den meesten nadruk het deelnemen aan politieke werkzaamheid ontraden, nadat de londonsche conferentie der Internationale onder invloed van Marx en Engels de landelijke organisaties van den grooten arbeidersbond tot deelneming aan het parlementaire systeem wilde dwingen. Op de internationale congressen van Saint Imier (1872), Genève (1873), Bern (1876) en Verviers (1877) kwam de spaansche delegatie steeds op de meest energieke wijze op voor de anti-parlementaire beginselen en ontwikkelde het karakter van den grooten toekomstigen strijd op heldere en weldoordachte wijze.

Onder de talrijke publicaties der spaansche landelijke federatie tot verdieping van de beginselen der Internationale zijn er enkele van zeer bijzondere betee-

kenis. Het duidelijkst echter komen de ideeën der spaansche internationalisten tot uiting in de manifesten, die ten doel hadden de actie der Internationale ook over Portugal uit te breiden.
De ideeën en organisatiemethoden van Bakoenin, den grooten voorganger der libertaire beginselen en der revolutionaire actie, gaven aan de Internationale in Spanje dat uitgesproken karakter van de daad, hetgeen voor de regeering aanleiding was tot heftige vervolgingen en in de Cortes de vraag ter sprake bracht van een verbod der geheele organisatie. Destijds richtte de federale raad der spaansche landelijke organisatie het bekende onverschrokken schrijven aan den minster van binnenlandsche zaken, dat, na de ideeën der Internationale op duidelijke en waardige wijze te hebben uiteengezet, eindigde met de woorden:
„Dit is de taak en het doel der Internationale, burger minister. Om dit doel te verwezenlijken, heeft de arbeidersklasse, in een juist inzicht van haar belangen en van het hooge ideaal der menschelijke bevrijding, zich aaneengesloten. Zij zal niet bukken voor de plagerijen en de vervolgingen, die men tegen haar beraamt. Begrijpt dit wel! De Internationale zal gerechtigheid scheppen, en wanneer de wet haar in den weg treedt, zoo zal dit tegen de wet in geschieden!" Op deze wijze trotseerden de spaansche internationalisten het gevaar, dat hun bedreigde. Zij namen deel aan de opstanden in de kantons van 1873—1874, en terwijl Marx met zijn partijgangers hen met hun haat en hun laster bezwadderden, streden zij in Cartagena, in Alcoy en in Andaluzië met heldhaftige vastberadenheid met de wapens in de hand. Spoedig daarna werd de spaansche Internationale buiten de wet gesteld; in vele andere landen ondergingen zij eenzelfde lot. Alle regeeringen maakten tegen haar front en trachtten haar pogen in de kiem te smoren. Maar de Internationale wijzigde haar organisatie zoodanig, als noodig was tegen de vervolgingen van haar aanhangers en zette den strijd voort, zonder ooit van haar doel af te wijken, dat reeds te diep wortel had geschoten in de massa's van het spaansche proletariaat, om nog te kunnen worden ongedaan gemaakt. In die jaren van vreeselijke reactie bewees de Internationale dat zij niet meer vernietigd kon worden.

* * *

In die jaren van onophoudelijke vervolgingen verloor de strijd der arbeiders haar innerlijken samenhang met den strijd van hun kameraden aan gene zijde der grenzen. In vele landen moesten de centra der Internationale dienen voor de politieke eerzucht der staatssocialistische partijen. Niettemin konden de ideeën en doeleinden der eerste Internationale niet meer worden uitgeroeid. Zij bleven leven, hoofdzakelijk onder de arbeidersmassa's der latijnsche landen, die hen verdedigden en beschermden tegen de verraderlijke aanslagen van hen, die zich in den strijd om de politieke macht met huid en haar hadden verpand aan staat en kapitaal. Zoo overwon het werk der Internationale alle moeilijkheden en hinderpalen, die de uitbuiters en beulen der arbeidersklasse haar in den weg stelden.

II. HET CONGRES IN DE „COMEDIA" (1919)

Het congres in de Comedia behoort om ettelijke redenen mede tot de schitterendste bladzijden in de geschiedenis der „Confederación Nacional del Trabajo". Toch is er één ding bij alles wat deze groote vereeniging van het revolutionaire proletariaat heeft verricht, dat later aanleiding zou geven tot berouw. De noodzaak van internationale betrekkingen deed zich steeds meer voelen. Duizend redenen drongen tot een revolutionair samengaan met de arbeiders aan gene zijde der grenzen. Niemand kon zich onttrekken aan den geweldigen indruk van de russische Octoberrevolutie van 1917, hoewel de berichten, die destijds uit Rusland tot ons doordrongen, zeer vaag en tegenstrijdig waren. Hoewel ons iedere mogelijkheid ontbrak, de gebeurtenissen te controleeren, verzekerde men ons, dat de opstand in Rusland veel gemeen had met onze eigen beginselen en doeleinden. De van haat vervulde aanvallen van een veile pers en de ring, die de regeeringen om Rusland sloten, om besmettingsgevaar in hun eigen landen te voorkomen, versterkten ons in deze overtuiging. Men vertelde ons, dat de vroegere grootvorst X. in een Moskousch restaurant bordenwasscher was, dat de grootgrondbezitter Y., die door de revolutie oneigend was, als loopjongen in een drukkerij was aangesteld, dat de vroegere generaal Z. bij een timmerman werkte en zoo meer. Wat ons betrof, wij zagen geen tegenspraak tusschen deze uitvoering in de practijk en onze beginselen, des te minder, daar wij ons steeds op het standpunt hadden gesteld, dat het verkrijgen van een aandeel in het verbruik van noodzakelijke levensbehoeften van zelf meebracht deelname aan de voortbrenging, zonder welke aan een voorziening in de menschelijke behoeften in het geheel niet kon worden gedacht. Weliswaar hielden wij nog steeds vast aan het standpunt, dat de enkeling zelf te beslissen had over den aard van zijn productieve werkzaamheid en dat hij niet aan banden mocht worden gelegd bij zijn vrije keuze; maar wij begrepen ook, dat, bij den vreeselijken noodtoestand waarin het russische volk zich bevond, niet iedere wensch kon worden vervuld, omdat het vóór alles er op aankwam in het allernoodzakelijkste te voorzien, teneinde de gemeenschap staande te houden. Zoolang het initiatief om deze dingen te regelen uitging van het volk zelf, wogen naar onze meening eventueele fouten en misslagen lichter dan de routine van bepaalde leiders. Een volk zou de gemaakte fouten kunnen inzien en later kunnen verbeteren, maar leiders, aan wie de geheele leiding wordt overgelaten, groeien gewoonlijk uit tot mandarijnen en bureaukraten. Uitgaande van deze overwegingen, stonden wij sympathiek tegenover de gebeurtenissen in Rusland, die ons in hun vollen omvang onbekend waren.

Nog meer! Wij zagen in dat, wat de pers aanduidde als „dictatuur van het proletariaat" en uit alle macht bestreed, de eenige manier was, waarop het russische volk zijn doel kon bereiken en velen onder ons vielen een dergelijke d i c t a t u u r bij. Het russische proletariaat was aangesloten bij de derde Internationale. Deze trachtte door haar agenten op sluwe wijze de CNT. te vangen. De autoritaire tendenzen van de derde Internationale waren zoo duidelijk, dat niemand ze over het hoofd kon zien. Maar wanneer het zeker

was, wat men ons over Rusland vertelde, dan was de russische organisatie de kern der derde Internationale en haar voornaamste steunpunt. Dan was het echter ook duidelijk, dat de autoritaire methoden der derde Internationale moesten worden geweten aan de oogenblikkelijke moeilijkheden in Rusland en zich met deze zouden wijzigen. Onze redeneering was logisch, maar ons uitgangspunt was onjuist. Zoo volgde, om kort te gaan, de aansluiting der CNT. bij de derde Internationale. Men heeft later verklaard, dat deze aan sluiting slechts een v o o r l o o p i g e was geweest. Het stenografisch verslag van die debatten ligt thans niet voor mij, maar het staat vast, dat het congres zijn toetreden deed afhangen van b e p a a l d e v o o r w a a r d e n, hetgeen niet hetzelfde is.

Waarin konden nu deze b e p a a l d e v o o r w a a r d e n bestaan, wanneer het congres rekening wilde houden met de gehouden stemming? Toch alleen hierin, dat men er zich van wilde overtuigen, of het bestaande régime in Rusland van slechts voorbijgaanden aard was, dan wel een blijvend karakter droeg. In het laatste geval moest de aansluiting der CNT. bij de derde Internationale automatisch vervallen.

Na verloop van tijd en dank zij betere en talrijker inlichtingen zagen wij eindelijk in, hoe wij ons vergist hadden. In den waan, te handelen in het belang van een vereeniging der revolutionaire strijdkrachten, hadden wij de revolutie verwisseld met een politieke partij, die alle macht van den staat in haar handen vereenigde en die de werkelijke russische revolutionairen vervolgde met een despotisme, dat in geen enkel land geëvenaard werd; en dit alles onder het voorwendsel, dat het belang van het proletariaat hiermee gediend werd.

III. DE CONFERENTIE VAN ZARAGOSSA IN 1923.

In het jaar 1923, na een periode van bloedige onderdrukking, die langer dan twee jaren duurde, waarin ettelijke van de beste strijders der CNT. vermoord werden door de reactionairen, vond in Zaragossa een algemeene landelijke conferentie plaats. In de loop van 1922 hadden wij vernomen van het bestaan der IAA. en van de internationale conferentie in Innsbruck, die bezocht was door gedelegeerden van verschillende landen. De IAA. was in December 1922 op het congres van Berlijn in het leven geroepen. Uit haar beginselverklaring en uit haar statuten maakten wij op, dat de IAA. zich ten doel stelde de grootsche tradities der Internationale Arbeiders Associatie voort te zetten en onder het proletariaat levend te houden. De ideeën en methoden der CNT. stemden volkomen overeen met die der IAA. en wij zagen in dat, ofschoon wij waren aangesloten bij de derde Internationale, onze plaats nergens anders was dan in de rijen der IAA.

Zoo gebeurde het, dat de conferentie van Zaragossa met algemeene stemmen en bijna zonder debat is overgegaan tot de aansluiting van de CNT. bij de IAA.. Sindsdien behoort de spaansche landelijke organisatie tot de IAA., waardoor zij verbonden is met het revolutionaire proletariaat der geheele

wereld. In 1931 hechtte het congres van Madrid zijn goedkeuring aan de beginselen, welke het congres van 1919 had aangenomen, waarbij het verklaarde: „De op het congres vereenigde gedelegeerden geven uiting aan de meening, dat zich in den schoot van de arbeidersorganisaties van alle landen steeds sterker de behoefte doet gevoelen aan een volkomen bevrijding der menschheid van iedere moreele, politieke en economische onderdrukking; het congres is de meening toegedaan, dat een dergelijk doel slechts door het gemeenschappelijk bezit van grond en productiemiddelen en door de volkomen uitschakeling van iedere staatsorganisatie, van welken aard ook, kan worden bereikt. Zoo verklaart het congres in volledige overeenstemming met de Internationale Arbeiders Associatie, dat het doel der spaansche CNT. slechts kan zijn de verwezenlijking van het libertaire communisme."
Deze verklaring staat niet alleen in elk opzicht in tegenspraak met het huichelachtige gedoe van Moskou, het weerspiegelt ook den waren geest der IAA. Voor het spaansche proletariaat is de IAA. slechts een hernieuwde poging van de grootsche taak der eerste Internationale. Het spaansche proletariaat is deze eerbiedwaardige traditie trouw gebleven en is altijd in haar strijd, van 1880 af, toen de beweging na de lange jaren der onderdrukking weer openlijk kon optreden, tot de dagelijksche opstanden van thans, opgekomen voor haar anti-kapitalistische en anti-staatsgezinde doeleinden. De spaansche arbeidersmassa's streven naar de afschaffing van de heerschappij van mensch over mensch, van volk over volk en naar de verwezenlijking van een waarlijk vrije gemeenschap, die niet gebonden is aan de grenzen der staten, op den grondslag van vrije federaties en associaties.
De IAA. proclameerde in de inleiding tot haar statuten: de Internationale streeft niet naar de verovering der politieke macht, maar naar het uitschakelen van alle functies van den staat uit het maatschappelijk leven. Haar aanhangers zijn de meening toegedaan, dat tegelijk met het monopolie van het bezit ook het monopolie van de macht moet verdwijnen en dat iedere staat, in welken vorm ook, zelfs in den vorm van de zoogenaamde dictatuur van het proletariaat, nooit dienstig kan zijn aan de bevrijding van den arbeid, maar altijd weer de schepper zal zijn van nieuwe monopolies en nieuwe voorrechten." Dat is het standpunt, dat het spaansche proletariaat in den loop van haar geheele geschiedenis steeds heeft ingenomen. Om die reden is zij met de IAA. organisch verbonden ter verdediging van dezelfde belangen, tot het nastreven van hetzelfde doel.

E. CARBO.

HET RADENSYSTEEM EN DE ITALIAANSCHE ANARCHISTEN

Wij publiceeren deze historische beschouwing over de opvattingen van de italiaansche anarchisten inzake het radenprobleem als een interessante bijdrage tot de discussie over deze voornaamste vraag van de sociale revolutie. Wij komen hierop binnenkort uitvoeriger terug. — (Red.)

De belangrijkste theoretici en propagandisten van de italiaansche anarchistische beweging hebben het russische radensysteem begroet als „de meest algemeene, de meest in contact staande met de massa, de meest directe en populaire en dientengevolge de minst absolute tirannieke en dictatoriale macht, die tot nu toe in de geschiedenis bestond", zooals Luigi Bertoni 8 November 1919 in „Il Risveglio" schreef.

Toen Errico Malatesta in December 1919 door het sociaaldemocratische blad „Avanti" geïnterviewd werd, sprak hij vol lof over de sovjets, „onder voorwaarde althans, dat ze los staan van iedere boven hen staande politieke macht, die de raden beheerscht en zich boven de autonome arbeidersbeweging stelt."

Later in een brief aan L. Fabbri (18 Mei 1931) sprak Malatesta over de situatie in Spanje en over de houding, die de spaansche anarchisten naar zijn meening ten opzichte van het parlement moesten innemen: „het gaat hier inderdaad om een wetgevend lichaam, dat de anarchisten niet mogen erkennen en aan welks verkiezing zij niet kunnen deel nemen. Als er nu eenmaal een constituante bestaat, dan is het natuurlijk beter, dat ze republikeinsch en federalistisch is dan monarchistisch en centralistisch. Maar de taak van de anarchisten is het om te zeggen en om aan te toonen, dat het volk zelf zijn nieuwe levenswijze moet organiseeren en zich niet aan de wet moet onderwerpen. En ik geloof, dat men de constituante zou kunnen beïnvloeden door de lokale, provinciale, regionale en nationale radencongressen, die op de arbeidersorganisaties steunen en over alle vragen zouden moeten discussieeren, die de bevolking interesseeren en die het noodzakelijke initiatief zouden moeten nemen bij de expropriatie, de organiseering van de productie, enz. Ze zouden de betrekkingen tusschen de verschillende plaatsen en instellingen tot stand moeten brengen, raadgeven en voorstellen doen."

Luigi Fabbri was het met Malatesta over deze quaestie geheel eens. Hij heeft de rol van de anarchisten in het radensysteem in zijn boek „Dictatuur en Revolutie" (1920) als volgt beschreven:

„In de raden kunnen de anarchisten en de revolutionairen in het algemeen hun dubbele negatieve en positieve taak op de verstgaande wijze vervullen: verdediging van de vrijheid tegen iedere zich nieuw vormende macht en sociale reconstructie op communistische basis. De raden, die samen met de andere proletarische organisaties geheel voldoende zijn voor een maatschappij zonder regeering en die tegenover den staat den voortdurenden weerstand van het volk, het vrije initiatief en de onafhankelijkheidsgeest van de massa's belichamen, zullen de autonome instellingen van de producenten zijn. Deze zullen zich onderling verbinden van dorpen en steden tot provincies en gewesten, tot de groote nationale eenheden, zelfs tot internationale unies naar gelang

de functies en de vormen van productie, de openbare diensten, het gebruik, de behoeften en de eischen, die bevredigd moeten worden.
De autonomie van de raden te verdedigen tegen iedere poging ze te beheerschen en tegen iedere staatsinmenging is een uitermate revolutionaire en ook anarchistische taak totdat deze autonomie door de algeheele uitschakeling van den staat en van de dictatuur geheel bereikt zal zijn. Eerst op dien dag zal men kunnen zeggen, dat de bevrijding van het proletariaat voltooid is en daarmee de bevrijding van de geheele menschheid werkelijk bereikt is."
In zijn brochure: Anarchisme en „Wetenschappelijk" Communisme (Milaan, 1922) schreef Fabbri: „De werkelijk vrijheidlievende raden-idee, ofschoon ze door de bolsjewiki vernietigd is en tot een bureaucratisch radertje in de dictatuur gemaakt werd, heeft niet voor niets de ziel van de russische mensch aangegrepen. In haar ligt de kiem van de nieuwe revolutie, de eenige die het ware communisme kan verwerkelijken: het communisme met vrijheid."
Op het tweede congres van de Unione Anarchica Italiana (Bologna 1—4 Juli, 1920) werd uitvoerig de houding besproken, die de aanhangers van de organisatie zouden innemen tegenover een in „Avanti", het orgaan van de italiaansche sociaaldemocratie, voorgesteld sovjetprogram en tegenover het besluit van het kort te voren gehouden congres van deze partij, in iedere stad en in ieder dorp arbeiders- en boerenraden in te stellen. Deze raden moesten gevormd worden voor de revolutie naar door de sociaaldemocratische partij gegeven richtlijnen ongeveer gelijk aan de in Rusland bestaande.
Het is noodzakelijk in te gaan op de historische atmospheer van het congres te Bologna, die voor de italiaansche anarchistische beweging van de grootste beteekenis was.

Enkele dagen te voren was in Ancona een opstand neergeslagen, waaraan anarchisten, socialistische revolutionairen en republikeinen gemeenschappelijk deelgenomen hadden. De spoorweg-boycot van militaire transporten voor Polen, dat met Rusland oorlog voerde, was aan den gang. Men was van plan een boycot te beginnen tegen het onder de Horty-terreur lijdende Hongarije. Men zag de mogelijkheid van een eenheidsfront tusschen de „Algemeene „Arbeidersconfederatie" het sociaaldemocratische vakverbond en de door de anarchisten beïnvloede syndicalistische „Unione Syndicale". Het iedereen fascineerende van de russische revolutie, de groote populariteit van de IIIde Internationale, de tendens van de anarchisten om gemeenschappelijk met de extreme socialisten op te trekken waren oorzaak, dat men op dit anarchistische congres de aansluiting van het anarchistische Verbond bij de IIIe Internationale besprak.

De discussie eindigde met een resolutie tot begroeting van de russische revolutie, die als „raden-revolutie" werd gekenmerkt, en met het aannemen van een tweede, door Fabbri voorgestelde resolutie, waarin o.a. gezegd wordt, dat het karakter van de IIIe Internationale door de tegenstrijdige en vage berichten moeilijk vast te stellen is, maar dat men naar wat intusschen bekend is, moet vermoeden, dat de moskousche Internationale in het teeken staat van autoritaire ideeën en van de uitsluitend autoritaire en parlementaire communistische tactiek, hetgeen de aansluiting van de anarchisten onmogelijk zou

maken. De verschillende resoluties bewijzen, dat het congres weliswaar verschillende meeningen huldigde over het bolsjewistische Rusland, maar dat er volkomen overeenstemming heerschte inzake de sovjetistische opvatting van de revolutie op zichzelf. De referent van het anarchistische congres te Bologna A. Molinari herinnerde aan de Commune van Parijs, aan de russische revoluties van 1905 en 1917, aan de duitsche, de hongaarsche en de oostenrijksche revoluties om het ware volkskarakter van de raden te demonstreeren, die spontaan tijdens of onmiddellijk voor de revolutie moeten ontstaan. Hij ontwikkelde zijn gedachtengang als volgt:
„De raden zijn organisaties, die vrijwel vanzelf in iedere stad ontstaan. Nadat de uitgebuiten in de revolutie de politieke en economische macht van de heerschende klasse hebben vernietigd, vereenigen zij zich in de raden om over de best mogelijke organisatie van de productie en de verdeeling der goederen te beraadslagen; eveneens over de bewapende verdediging van de revolutie en alle economische en sociale vragen, die het proletariaat na de bevrijding van iedere onderdrukking alléén heeft op te lossen.
In deze raden vereenigen zich het grootst mogelijke aantal arbeidersgedelegeerden (die in fabrieken en werkplaatsen worden gekozen) en de gedelegeerden van boeren en soldaten. Deze gedelegeerden kunnen ieder oogenblik worden afgezet en nieuw gekozen."
Sprekend over de agitatie-comité's, die in Italië tijdens den opstand in 1914, bekend onder den naam van de „roode week", levensmiddelen in beslag namen en verdeelden, zooals ook later opnieuw tijdens de hongeropstanden in 1919, ging Molinari voort:
„Een stap verder en men zou er toe gekomen zijn om een algemeene vergadering van arbeiders, boeren en soldaten bijeen te roepen om voor de voornaamste economische en sociale vragen een revolutionaire oplossing te vinden. Deze arbeiders-, boeren- en soldatenraden (of sovjets) zijn bij hun ontstaan gekenmerkt door een buitengewoon vrijheidlievend en gedecentraliseerd karakter. Ze kunnen als volgt gekarakteriseerd worden:

1. ze worden vrijwillig en spontaan gevormd in het oogenblik, waarop de arbeiders in den strijd tegen de klasse der uitbuiters overwinnen;

2. de raden worden van beneden naar boven gevormd, aan de basis, door de massa's in de fabrieken, op het land, in de mijnen;

3. ze beslissen zelfstandig over hun taak, over hun functies en hun betrekkingen tot andere revolutionaire organismen van het land;

4. ze hebben een uitgesproken tendens tot decentralisatie en het doel alle economische en sociale functies over te nemen, waardoor de raden zich tot een eenheid verbinden met de arbeidersorganisaties voor productie en distributie.

Dit is natuurlijk slechts het begin. Aan zulke raden hebben de anarchisten steeds deel genomen en zullen het op grond van hun vrijheidlievende opvattingen ook steeds doen. Wanneer van raden gesproken wordt, dan bedoelen de meesten deze spontaan en in het eerste oogenblik ontstane lichamen.
Eerst na het eerste oogenblik van de revolutionaire uitbarsting, waarop de

massa's niet van autonomie en zelfregeering afzien, zal men in de raden verschillende tendenzen aantreffen: socialisten, syndicalisten en anarchisten, die over de beste oplossing van de algemeene problemen van de sociale wederopbouw discussieeren.
In deze tweede periode kunnen de raden min of meer hun oorspronkelijk karakter verliezen naar gelang bepaalde richtingen overheerschen en naar gelang het zelfbewustzijn van de massa's. De laatste historische ervaring heeft bewezen, dat in verschillende landen, hetzij tengevolge van de onvoldoende actie van anarchisten en syndicalisten, of tengevolge van de systematische socialistische autoritaire en staatsgezinde propaganda, deze laatste strooming overheerscht heeft en verder overheerschen zal. Na korteren of langeren tijd (in Rusland heeft het bijna een jaar geduurd) hebben zich de arbeiders-, boeren- en soldatenraden in staatsorganen veranderd ten dienste van de proletarische dictatuur, onder elkaar nog slechts verbonden door de afhankelijkheid en de ondergeschiktheid aan een sterk gecentraliseerde, autoritaire en bureaucratische macht. In de eerste periode moet de geheele actie der anarchistische richting ontwikkeld worden om gedecentraliseerde, anti-autoritaire en federalistische ideeën door te zetten, die, wanneer zij ook niet overheerschen, toch altijd een weldadigen invloed kunnen uitoefenen op de oplossing van de groote revolutionaire problemen.
Omdat nu echter in Rusland de marxistische opvatting overwonnen heeft en in andere landen ook kan overwinnen, kan natuurlijk niemand aan de massa een systeem van arbeiders-, boeren- en soldatenraden van autoritair en staatsgezind karakter opdwingen. Alleen de vrije ontwikkeling van de krachten en de revolutionaire richtingen zal naar gelang de omstandigheden, naar gelang de plaats enz. een min of meer autoritair of vrijheidlievend systeem laten ontstaan."

Met het oog op de socialistische partij merkte de referent op, dat de sociaaldemocratische raden, die reeds in het raam van de burgerlijke maatschappij waren gevormd en slechts als voorbereiding tot de overname van de macht door de partij moesten dienen, niets anders waren dan een politiek manoeuvre en veroordeeld waren tot degeneratie door een aanhangsel te worden van de burgerlijke staatsmacht of van de socialistische partijdictatuur.

Met algemeene stemmen werd de volgende resolutie aangenomen: „Het congres is van meening, dat de raden uitsluitend ontstaan mogen en recht van bestaan hebben tijdens de periode van de overwinning van den strijd tusschen de uitgebuite en uitbuitende klassa. Ze kunnen slechts dan door de massa's, die vrijwillig hun sterkste revolutionaire activiteit ontwikkelen, als noodzakelijk beschouwd worden. Het vormen van raden binnen het raam van de burgerlijke orde schept slechts een kunstmatige organisatievorm voor een toekomstig revolutionair mechanisme, wat anti-revolutionair en utopisch is, want het nieuwe regime kan slechts het resultaat zijn van de economische sociale verhoudingen, die na de revolutie door de ontwikkeling van de vrije revolutionaire krachten gevormd worden. Daarom moeten de kameraden aan de eventueele vorming van raden geen waarde hechten. Voor het geval echter zulke organismen spontaan in de loop van opstanden en revolutionaire acties

ontstaan, is het de taak van de anarchisten daaraan deel te nemen en hun oorspronkelijk gedecentraliseerd, autonoom en federalistisch karakter te bewaren, opdat ze niet kunnen worden omgevormd in politiek-autoritaire, staatsgezinde organen, die een macht vormen boven de organen der producenten, die nieuwe sociale heerschersgroepen doen ontstaan en een nieuwe klassenverdeeling van de maatschappij voorbereiden."

De fascistische terreur en de contra-revolutie (1922) hebben ieder sovjetistisch experiment verhinderd.

Er bestaan tegenwoordig ettelijke opvattingen over het radensysteem, waartusschen groote verschillen bestaan. Maar deze zijn meer veroorzaakt door misverstanden over woorden, door een verschillende uitleg van historische feiten en voorspellingen over een italiaansche revolutie, dan door reëele ideologische afwijkingen.

C. BERNERI.

STALINISME EN DE INTERNATIONALE KLASSENSTRIJD.

Stalin op het 17de Congres van de Russische C.P.: „Tot aan het einde trouw te blijven aan de zaak van het proletarische internationalisme, aan de zaak van den broederlijken eindstrijd van de proletariërs van alle landen, dat zijn de eindconclusies."

Het Congres brengt kameraad Stalin een ovatie. De Internationale wordt gezongen. De aanwezigen juichen: Leve kameraad Stalin! Leve het Centraal Comité van de Partij!

ONDER DEN HIEL VAN DE KEMAL DICTATUUR.

Het kemalistische bewind heeft zich in enkele jaren in een openlijke dictatuur van de binnenlandsche groot-bourgeoisie en de groot-grondbezitters veranderd. Deze ontwikkeling maakte bepaalde maatregelen ten gunste van de reactionairen gewenscht. Vandaar de bedoeling van de regeering ter gelegenheid van den tienden verjaardag van de republiek een algemeene politieke amnestie te verkondigen. Wie met de klassenverhoudingen in Turkije niet bekend is, zou het als vanzelfsprekend vinden, dat een dergelijke politieke amnestie alle politieke daden, zonder onderscheid van richting omvat. Maar het officieuse dagblad van Constantinopel vermeldt, dat de overheid de vervolgingen en veroordeelingen die uit den revolutionairen strijd van het proletariaat ontstonden niet als politieke feiten beschouwt. De communistische gevangenen zouden net zoo behandeld worden als gewone misdadigers. M.a.w., de revolutionaire arbeiders en intellectueelen, die in de smerige kerkers van de burgerlijke republiek bij levenden lijve verrotten, omdat zij de onmiddellijke belangen en vrijheden van de massa verdedigd hebben, worden automatisch van de amnestie buitengesloten. Het gaat hier om de gezondheid en het leven van meer dan twee honderd van de moedigste en de meest toegewijde strijders van de arbeidersbeweging in Turkije.

(Communistisch persbericht.)

HET BEZOEK BIJ KEMAL PASCHA.

Het bezoek aan Turkije ter gelegenheid van het tienjarig bestaan der turksche republiek door een delegatie van de Sovjetregeering met kameraad Worosjilov aan het hoofd en de buitengewone ontvangst die haar in het met ons bevriende land ten deel viel, getuigt van de stabiliteit en de politieke beteekenis van de betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en Turkije."

(Molotov, Voorzitter van den Raad van Volkscommissarissen van de Sovjet-Unie, in zijn rede gehouden op de bijeenkomst van het Centraal Executief Comité van de Sovjet-Unie.)

DE CRISIS IN DE NATIONAALSOCIALISTISCHE DICTATUUR

DE BLOEDIGE 30STE JUNI

„Er zullen hoofden vallen."
Gregor Strasser.

(IAA.) De gebeurtenissen van Juni in Duitschland hebben de geheele wereld met verbijstering en ontzetting vervuld. Hetgeen zich in Duitschland afspeelde, waren niet meer buitensporigheden van een niets-ontziende dictatuur, maar het beteekende de ontketende barbaarschheid. Het waren de eerste ontbindingsverschijnselen van het misdadige regime, dat zichzelf als nationale regeering en nationale wedergeboorte aandiende.

Toen de ongehoorde terreur tegen de arbeidersbeweging, waartoe het in brand steken van den rijksdag het signaal gegeven had, een aanvang nam, liet de buitenlandsche bourgeoisie slechts een flauw protest hooren. De middeleeuwsche religieuse vervolgingen brachten meer beroering teweeg in de „beschaafde" wereld. Maar toen Hitler en Goering op de beruchte „bloedige" Zaterdag van den 30sten Juni hun mede-ministers en intiemste medewerkers zonder meer als dolle honden lieten neerschieten, toen kwam ook het geweten van de burgerlijke wereld in beroering. Afschuw en ontzetting vervulde de wereld. Het ontmaskerde fascisme deed zich kennen als een bloedig regime van avonturiers en bandieten. Men behoeft slechts een blik in de burgerlijke wereldpers te slaan, om daarin geconstateerd te zien, dat men Duitschland geschrapt heeft uit de rij der beschaafde landen en dat het fascisme een terugkeer tot de middeleeuwen beteekent. Duitschland, schreef de „Times", heeft opgehouden een europeesch en modern land te zijn. Sedert den oorlog is de wereld gewoon geraakt aan veel geweld, massamoord en terreur. Het bloedig despotisme van den staat is algemeen, en niet alleen waar het fascisme oppermachtig is. Men herinnere zich het neerslaan van de duitsche revolutie door den sociaaldemocraat Noske, het bloedbad der duizenden revolutionaire arbeiders en matrozen van Kroonstadt door den bolsjewiek Trotzki. Maar wat zich thans in Duitschland afspeelde, heeft men sinds de middeleeuwen, sinds de tijden der condottieri om Cesare Borgia, niet meer beleefd. De methoden van gangsters zijn verheven tot staatsmanskunst.

Nadat men in het derde rijk veemmoordenaars als Heines en zijn trawanten in de hoogste staatsbetrekkingen had geplaatst, heeft Hitler de veem verheven tot staatsjustitie. De politiemethoden van een Martínez Anido als staatkunde van het Derde Rijk.

Hitler, Goering en consorten hebben voorloopig de overwinning behaald. Maar het is een Pyrrhusoverwinning. Want de 30ste Juni is het begin van het einde van het Derde Rijk, al is het tijdperk der bloedige tyrannie, van moord en verraad nog niet ten einde. Bestond er eigenlijk een samenzwering behalve het moordplan van de gangster-regeering Hitler-Goering? Van eenig feit, dat waarschijnlijk maakt, dat een staatsgreep tegen Hitler werd voorbereid is niets gebleken. Tot nog toe heeft de Hitlerregeering ter motiveering van de massamoord in een historisch document slechts verklaard, dat de vermoorden moreel

gedegenereerde individuen en huurlingen waren en dat in de rijen der S.A. een grenzenlooze zedelijke verwildering heerschte. Maar de moreele kwaliteiten van den oppersten stafchef der S.A. waren over de heele wereld bekend. En ook, dat Heines een moordenaar was. Het werpt een licht op de moraliteit van den „Leider", dat hij zich tegen de verwildering en tegen de avonturiers, bandieten en huurlingen keerde op het oogenblik, dat zij een gevaar voor hem werden. Tot op dit oogenblik wist Hitler schijnbaar niet, wat de geheele wereld wist. Jarenlang waren de vermoorden zijn intiemste medestrijders geweest, aan wien hij te danken had, dat hij aan de macht gekomen was. Langer dan een jaar was het geheele duitsche volk verplicht geweest, hen als nationale helden te vereeren. Deze avonturiers en huurlingen werden tot de meest verantwoordelijke betrekkingen benoemd. Nu werden zij en alle anderen, die op de een of andere wijze gevaarlijk waren voor de alleenheerschappij van Hitler, als hazen neergeschoten. De hystericus Hitler en de aan morphine verslaafde bloedhond Goering hebben ditmaal nog de overhand weten te houden en dit door hun ontketende moordlust bewezen. De leiders der zoogenaamde tweede revolutie zijn dood. Het lied is uit: „S.A. marcheert" niet langer! Maar met de ontbinding der S.A. stortten ook de peilers in, waarop de alleenheerschappij van de Hitlerpartij berustte.
Toen Hitler zijn vroegere medestrijders op laffe manier liet vermoorden, bracht hij tezelfder tijd zijn eigen demagogisch verleden om hals. Het is Hitler's ongeluk geweest, dat de praetorianengarde van zijn regime, dat de bruine horden der S.A. geworven zijn door middel van zijn matelooze en huichelachtige demagogie. Deze demagogie keert zich thans tegen hem zelf. Deze massamoord op zijn medeministers en kameraden was niet alleen gericht tegen de denkbeeldige samenzweringen van deze leiders van het Hitler-leger, maar tegen den werkelijk dreigenden opstand der massa's. Deze opstand en daarmee het gevaar van een zoogenaamd nationaalsocialistisch bolsjewisme is onderdrukt, maar de overwinning is te duur gekocht.
Nóg regeeren Hitler, Goering en hun trawanten, want zij steunen nog steeds op de bajonetten. Maar deze zijn niet meer dezelfde van vóór den bloedigen Zaterdag. De knuppels en revolvers van in uniform gestoken werklooze proletariërs hebben het veld geruimd voor de van ouds beproefde bajonetten van het pruisische leger en van de pruisische reactie.
De werkelijke overwinnaars in dit historisch drama van moord en verraad der tyrannen onderling zijn de heeren von Blomberg — de rijksweerminister — en von Papen, die nog juist den dans ontsprong. Deze von Papen is aan Goering en Roehm gewaagd. Een avonturier als zij, weliswaar geen „homosexueele huurling", maar de voorname politieke intrigant uit de Herrenclub.

II.

Op 17 Juni hield von Papen, vice-kanselier in de Hitlerregeering, een opzienbarende rede in de universiteitsstad Marburg. Het opzien werd nog aanmerkelijk verhoogd door het feit, dat de redevoering door zijn mede-minister Goebbels, de opperleider der nationaalsocialistische demagogie, voor de pers verboden werd. Een ongewoon schouwspel, dat een fel licht wierp op de politieke

situatie, zoowel in den boezem van de regeering der dictatuur als op de politieke situatie in het algemeen. Von Papen, de vertegenwoordiger der Jonkers, de vertrouwensman van von Hindenburg, die bovendien goede verbindingen heeft met de rijksweer en met de duitsche zware industrie, trad voor de eerste maal openlijk op tegen de nationaalsocialistische dictatuur.
In de volgende woorden keerde von Papen zich tegen de alleenheerschappij der Hitlerpartij: „Het overwicht van een enkele partij in plaats van het terecht verdwenen systeem van meerdere partijen, komt mij voor historisch een overgangstoestand te zijn, die slechts zóólang recht van bestaan heeft, als noodig is voor het stabiliseeren der revolutie en tot de persoonlijke keuze weer in werking treedt."
Tegelijkertijd kwam hij op voor het herstel der monarchie: „Het gaat er niet om een klasse ten onder te houden — dat zou reactionair zijn —, maar te verhinderen dat er een klasse opstaat, die zich meester maakt van den staat en voor zich aanspraak maakt op de alleenheerschappij. Daarom meen ik, dat de duitsche staat eens haar bekroning zal vinden in een staatshoofd, dat eens voor al gesteld is boven politiek getwist, demagogie en den strijd tusschen economische- en klasse-belangen."

Zooals bekend was het von Papen geweest, die in de laatste dagen van Januari 1933 de intriges om Hindenburg gesponnen had, die voor Hitler de poort tot de macht geopend hadden. Het leek er op, dat de speculatie om de door de Hitler-demagogie ontketende volkshaat tegen de republiek van Weimar te gebruiken, om de in 1918 vernietigde heerschappij van de Junkerkliek weer te herstellen, misliep. Niet zonder bezorgdheid zag de conservatieve reactie naar de bruine zondvloed, die ook door haar eigen toedoen was doorgebroken. Het nationaalsocialisme stelde zich niet tevreden met enkele ministerzetels, maar maakte aanspraak op de alleenheerschappij. Het duldde geen andere goden naast zich. Ook de voormalige bondgenooten, de duitschnationale partij werd, zoo goed als alle anderen, geliquideerd en de viervoudige minister Hugenberg, de vertegenwoordiger van kapitaal en grootgrondbezit, zonder meer afgezet. De terreur kende geen grenzen. De volkomen gelijkschakeling begon. Duitschland werd een groot tuchthuis. Tienduizenden revolutionaire arbeiders en intellectueelen van alle richtingen vulden concentratiekampen en gevangenissen. Slechts één macht was er, die aan de gelijkschakeling ontkwam: de Rijksweer. Daarin heeft het pruisische militarisme zich weten te redden, is het in leven gebleven en sterker geworden. De duitsche sociaaldemocratie is het geweest, die na de ineenstorting van het pruisische militarisme in 1918 opnieuw het fundament heeft gelegd tot zijn herstel.
Het was de sociaaldemocratische regeering Ebert—Noske, die het militarisme in eere herstelde, om de revolutie neer te slaan. Het was de sociaaldemocratische rijkspresident Ebert, die deze reactionaire rijksweer in het belang van het kapitaal in 1923 uitspeelde tegen de revolutionaire arbeidersbeweging in Thüringen en Saksen. Zooals de spaansche sociaaldemocratie in 1931 heeft ook de duitsche, toen zij de politieke macht veroverd had, de grondslagen van de reactie onaangetast gelaten. Het feudalisme van het grootgrondbezit werd in 1918 in Duitschland evenmin als in 1931 in Spanje vernietigd. In Spanje

was dit het sociale fundament, waarop de politieke reactie opnieuw een gooi naar de macht kon doen. Zooals de spaansche sociaaldemocratie het geheele machtsapparaat van den monarchistischen staat voor haar eigen politieke dictatuur en in het belang van kapitaal en grootgrondbezit heeft gehandhaafd en uitgebreid — het leger, de Guardia Civil en Asalto — zoo smeedde de duitsche sociaaldemocratie, toen zij de politieke macht had veroverd, het machtsapparaat voor de reactie: de Rijksweer.
De rijksweer was nooit nationaalsocialistisch. Reeds had Hindenburg eenmaal gedreigd de rijksweer de straat op te zullen sturen, toen de bruine horden hun actie tegen de joden begonnen. Met misnoegen zag de rijksweerleiding de toenemende macht van de nationaalsocialistische S.A. in den staat, de oprichting van een bruin leger naast de rijksweer. De benoeming van den militairen leider der S.A., kapitein Roehm, tot minister in de rijksregeering was een stap verder op dezen weg. Roehm's eerzuchtige plannen gingen verder: zelf opperste leider te worden van de gezamenlijke weermacht van het derde rijk. De krachtdadige steun van de rijksweer bij de zuiveringsactie in de Hitlerpartij was in haar eigen belang: een gevaarlijk concurrent volkomen onschadelijk te maken. Zonder twijfel heeft de politiek der rijksweer bij de laatste duistere gebeurtenissen een groote rol gespeeld. Door het onschadelijk maken der S.A. heeft de rijksweer haar oorspronkelijke machtspositie teruggekregen. De eenheidsstaat van het nationaalsocialisme is ten einde. Dat is de politieke beteekenis van de „tweede revolutie", die op den bloedigen Zaterdag in de kiem werd gesmoord. Zij beteekent een verder herstel van het pruisisch militarisme. Tegen het gevaar van een tweede revolutie, tegen de „socialistische" demagogen, Goebbels en consorten, was de rede van von Papen op 17 Juni gericht. Hij achtte het oogenblik gekomen om het roer om te gooien. Hij vreesde, dat de tweede revolutie, waarvan de demagogen spraken, eenmaal werkelijkheid zou kunnen worden. Want het regime wankelde reeds. Het economisch bankroet was een feit, waaraan alle propagandaredevoeringen van Goebbels niets konden veranderen. De financieele toestand was meer dan katastrophaal: de goudvoorraden van de rijksbank waren uitgeput. De werkloosheid was slechts in schijn verminderd, doordat men honderdduizenden werkloozen in de arbeidskampen tot soldaten africhtte. De geheele arbeidersbeweging had intusschen begrepen, waar het derde rijk hen gebracht had. De regeering van Hitler en Goering was ontmaskerd als de regeering der grootgrondbezitters en van het grootkapitaal. Het verzet tegen de dictatuur begon vasteren vorm aan te nemen. Duitschland ontwaakte.
Vooral de S.A., het leger van de honderdduizenden in uniform gestoken werklooze proletariërs, begon onrustig te worden. Zij eischte de tweede revolutie, de verwezelijking van het socialistisch programma, dat Hitler hen vóór en na den staatsgreep steeds had voorgespiegeld. En niet ten onrechte meende von Papen, dat een dergelijke revolutie, dat een opstand der S.A. een gevaar beteekende voor de heerschende klasse. Hij wilde een dam opwerpen tegen den invloed der S.A. en der nationaalsocialistische partij in het belang der conservatieve reactie. Men kan als zeker aannemen, dat Roehm de golf van ontevredenheid en onrust in de S.A. wilde benutten om zijn eigen machtspositie te versterken. Het is natuurlijk dwaasheid in Roehm de vertegen-

woordiger te zien van de socialistische en revolutionaire richting in de S.A. Het socialisme van Roehm zou op zijn best te vergelijken zijn met het socialisme van Noske. Een geslaagde staatsgreep van de S.A., de avonturier Roehm als socialistisch dictator, zou te vergelijken zijn met Cesare Borgia als paus! Met de vermoording van Roehm en de andere leiders der S.A. is het gevaar voor een staatsgreep geweken. Het is waarschijnlijk, dat Hitler en Goering de Bartholomeüsnacht hebben aangegrepen, om al hun gevaarlijke tegenstanders tegelijkertijd om te brengen. Tot de slachtoffers behoort Gregor Strasser, een der intelligentste leiders van de Nazi-partij, die kort voor Hitler aan de macht kwam, zich afscheidde. Van hem stamt het woord: „Er zullen hoofden vallen". De laffe moord op den vroegeren kanselier, generaal von Schleicher, wordt niet zoozeer verklaard door het feit, dat hij betrekkingen onderhield met Roehm, als wel door den wensch van Goering, een gevaarlijk tegenstander kwijt te raken.
De orde is hersteld, maar de chaos, waarin het nationaalsocialisme Duitschland gestort heeft, is door massafusileering niet ongedaan gemaakt! Roehm is dood, maar de S.A.-mannen zijn gebleven. Vroeg of laat zullen zij tegen de regeering van het kapitaal en het grootgrondbezit in opstand komen. De bloedige ontbinding van de stormtroepen der nationaalsocialistische revolutie is het begin van de ontbinding van het nationaalsocialisme. De crisis van de Hitlerdictatuur beteekent echter niet de val van de fascistische overheersching. Integendeel: de dictatuur van het kapitaal is straffer geworden. Het machtsapparaat der dictatuur heeft zich in het voordeel van de heerschende klassen verschoven. Heerschzuchtige en avontuurlijke „huurlingen" waren bruikbaar, zoolang zij als politieknuppels en als waakhonden van den kapitalistischen staat de arbeidersbeweging neersloegen. Maar toen de geuniformeerde bruine slaven in opstand kwamen, werden zij tot een gevaar. Roehm heeft zijn werk gedaan en Roehm kan gaan. Voor de instandhouding van de orde hebben de heerschende klassen weder de beschikking over een betrouwbaar apparaat: het pruisische beroepsleger. Met de versteviging van de kapitalistische dictatuur zijn tegelijkertijd de kansen gestegen van de meest reactionaire klasse van Duitschland, de Jonkers, die altijd vasthouden aan het herstel der monarchie. Het werk, dat von Papen met zijn staatsgreep op 20 Juli 1932 met behulp van de rijksweer begon, vond zijn voortzetting in Hitler's bloedige episode van 30 Juni. Toen Hitler zijn S.A. in bloed liquideerde, vervulde hij dezelfde historische rol, als toen hij haar opbouwde met geldelijke steun van de zware industrie: de rol van politiek agent der monopolistische kapitaal-bourgeoisie. Sinds den 30sten Juni is echter niet slechts het machtsapparaat van de dictatuur veranderd, maar heeft ook een verschuiving plaats gehad in de strijdende klassen. De millioenen slachtoffers van de „socialistische" demagogie van het nationaalsocialisme „ontwaken". De partij van Hitler en Goering zal er zich in het vervolg toe bepalen, een, zij het voorloopig ook nog gewichtige, bijrol te vervullen in de intriges en klieken der heerschende klassen in hun onderlingen strijd om de macht.
Doch de door beide marxistische partijen en door het nationaalsocialisme bedrogen massa's zullen zich opmaken tot den strijd voor de sociale revolutie.

A. M. L.

ORGANISATIE DER TYRANNIE

Nu echter kom ik, naar ik meen, waar het geheim, de veer der overheersching, de steun, het fondament van de tyrannie is gelegen. Wie meent, dat slechts de hellebaarden der garde of de instelling der wacht de tyrannen bewaart, vergist zich naar mijn meening sterk; men gebruikt ze, geloof ik, meer voor den vorm, als een soort vogelverschrikkers, dan dat men er werkelijk vertrouwen in heeft. De boogschutters kunnen wel onhandigen verhinderen om onbewapend het paleis binnen te dringen, maar niet hen, die voldoende zijn gewapend om hun onderneming te doen slagen. Het is bovendien gemakkelijk te berekenen, dat van de romeinsche keizers er lang niet zooveel door de hulp van hun boogschutters aan allerlei gevaar ontsnapten, als er door hun eigen wachten werden gedood. Het zijn dus niet escadrons te paard, noch compagniën te voet, in één woord het zijn niet de wapenen die den tyran verdedigen. Men zal het niet dadelijk willen gelooven, en toch is het een feit: het zijn altijd eigenlijk maar een paar menschen, die den tyran handhaven: 4, 5 of 6, die het heele land in dienstbaarheid houden. Altijd luistert de tyran naar enkelen, die of uit zichzelf tot hem zijn gekomen, of door hem geroepen werden en medeplichtigen aan zijn wreedheid, metgezellen bij zijn genoegens, koppelaars voor zijn lust, deelgenooten aan zijn vele plunderingen te zijn. Dit 5- of 6-tal richt hun chef zóó af, dat hij maatschappelijk niet alleen voor zijn eigen slechtheden, maar ook voor de hunne verantwoordelijk schijnt. Zoo'n 6-tal heeft er weer 600 onder zich, die hetzelfde met hèn doen, als zij met den tyran. En die zeshonderd hebben onder zich 6000, die zij een goed baantje hebben gegeven, bestuur over een provincie of het beheer der duiten, opdat zij aan hun gierigheid en wreedheid handlangersdiensten bewijzen en, wanneer het oogenblik gekomen is, uitvoeren, wat daaruit volgt. Dezen doen dan weer zooveel kwaad, dat zij zich alleen onder bescherming der eersten kunnen handhaven, en slechts door hun protektie de toepassing van wet en straf ontgaan. Dan komt pas de groote nasleep. Wie er plezier in heeft, dit net te ontwarren, zal zien, dat niet zesduizend, maar honderdduizenden, millioenen, op deze wijze verstrikt zijn in de macht van den tyran, die, als Jupiter bij Homerus, zich erop kan beroemen dat hij, wanneer hij aan de ketting trekt, alle goden tot zich naar boven haalt.
Dit is de reden, waarom de senaat onder Julius Caesar zoo groeide; waarom men nieuwe functies schiep en ambtenaren aanstelde — wat, goed beschouwd, geenszins de hervorming van het recht, maar nieuwen steun der tyrannie beduidde —. Kortom, door gunsten en directe of indirecte voordeelen, die de tyrannen uitdeelen, komt het eindelijk zoover, dat er bijna evenveel menschen zijn, wien de tyrannie voordeelig schijnt, als wien de vrijheid dierbaar zou wezen. De dokters zeggen, dat indien er in ons lichaam iets door ziekte is aangetast en er ook op een andere plaats iets ziekelijks ontstaat, dit dadelijk naar het bedorven gedeelte gaat. Evenzoo verzamelt zich, zoodra een vorst zich tot tyran verklaard heeft, al het slechte, al de droesem van het koninkrijk — ik zeg niet: een hoop gauwdieven en schurken, die aan een staat noch goed noch kwaad kunnen doen; maar zij die door brandende eerzucht en felle heb-

zucht zijn bezield — om hem heen, en ondersteunen hem, niet slechts om deel aan de buit te hebben, maar ook om onder den grooten tyran zelf kleine tyrannen te wezen.
Doen zoo ook niet de groote dieven en beroemde struikroovers? De eenen zoeken het land af, de anderen vervolgen de reizigers om ze te berooven; dezen liggen in hinderlaag, genen op wacht; hier vermoordt, ginds plundert men, en al is er onder hen geen hierarchie, toch zijn sommigen slechts knecht, anderen hoofd van de bende. Maar tenslotte is er niet één, die niet van de hoofdbuit profiteert, of daar tenminste niet op uit is. Men zegt, dat de siciliaansche zeeroovers zich niet alleen in zóó grooten getale vereenigden, dat men Pompejus den Groote op hen moest afzenden, maar ook, dat zij verscheidene groote en schoone steden tot hun bondgenooten maakten, in wier havens zij, als ze van hun tochten terugkwamen, zich in volkomen veiligheid brachten. Ter belooning gaven dan de zeeroovers dien steden een of ander voordeel voor haar heling.
Zoo maakt de tyran zich den eenen onderdaan door den anderen dienstbaar, en wordt hij behoed door hen, voor wie hij, als ze iets waard waren, zelf op zijn hoede moest wezen. Het is gelijk men zegt: men splijt hout met wiggen van hetzelfde hout. Ziedaar dus eindelijk zijn eigenlijke boogschutters, lijfwacht en hellebaardiers! Niet alleen hebben zij soms van hem te lijden, maar die ellendigen, van God en menschen verlaten, zijn gelukkig dat leed te verduren, om het dan weer terug te doen, niet aan hem die het hun aandeed, doch af te wentelen op hen die het, evenals zij zelf, ondergaan moeten tot zij niet meer kunnen.
Uit: „Vrijwillige Slavernij" door Etienne de la Boétie (1530—1563). Uitg. N.V. Servire, Den Haag.

„TOLEREERING" VAN DE DICTATUUR.

Wij hebben 11 maanden lang altijd weer geprobeerd om tot onderhandelingen met Dollfuss en met de democratische fractie van de christelijk-sociale partij te komen. Wij hebben hen steeds weer onze ondersteuning aangeboden voor een vergaande grondwetsherziening en voor buitengewone volmachten voor den duur van twee jaar. Als tegenprestatie hebben wij voor ons niets anders verlangd dan de elementairste wettelijke bewegingsvrijheid voor de partij en voor de vakorganisaties. Maar al onze pogingen liepen te pletter op het starre neen van Dollfuss.
In de elf maanden, dat wij naar een vreedzame oplossing zochten heeft zich echter het staatsgeweld op militaristisch gebied geweldig versterkt, zijn de Heimwehren bewapend geworden en zijn aan de andere kant groote groepen der arbeidersklasse, in de eerste plaats de spoorweglieden, door den zwaren druk van de regeering murw geslagen, ontmoedigd en buiten gevecht gesteld. Waren wij op een vroeger oogenblik den strijd begonnen, dan zou onze actie grooter en algemeener geweest zijn en het uitzicht op een overwinning gunstiger. OTTO BAUER

HET BANKROET VAN HET PARLEMENTARISME.

De oostenrijksche sociaaldemocratie had 600.000 leden in een land met 6½ millioen inwoners. Bij alle verkiezingen na den oorlog hebben meer dan 40% van het oostenrijksche volk en bijna ⅔ van de bevolking van Weenen sociaaldemocratisch gestemd. De oostenrijksche arbeidersbeweging was niet verdeeld, de communisten vormden slechts een onbeduidende minderheid. Dat een zóó geweldige partij vernietigd kon worden houdt natuurlijk de socialisten van alle landen bezig. Begrijpelijkerwijze vragen zij zich af, of niet ernstige tactische fouten van de partij de tragische catastrophe mede hebben veroorzaakt. OTTO BAUER.

STELLINGEN OVER DE NATIONAAL-SOCIALISTISCHE DICTATUUR IN DUITSCHLAND.

I. De vestiging van de dictatuur der N.S.D.A.P., die door de pers dezer dictatuur wordt aangekondigd als nationale revolutie, is geen revolutie in dezen zin, dat ze een revolutionaire omwenteling van de economische grondslagen van het maatschappelijk leven bracht. Het privaatbezit aan productiemiddelen, aan grond en bodem, blijft evenals in alle andere burgerlijk kapitalistische landen, ook haar grondslag. Maar binnen de kapitalistische economie hebben structuurveranderingen plaatsgevonden. Het privaatbezit leidde, gedreven door den drang der kapitalen naar concentratie, over syndikaten, kartels, trusts naar monopoliekapitalisme, om tenslotte onder de dictatuur van het staatsapparaat den vorm van staatskapitalistisch beheer aan te nemen.

II. De dictatuur van de N.S.D.A.P. is de politieke doorvoering van wat zich op economisch terrein reeds had voltrokken. De belangen van de bezittende klasse worden hoe langer hoe meer waargenomen door kapitaalorganisaties met monopoliekarakter. Deze kapitalistische monopolies dicteeren op hun terrein, voor de particuliere kapitaalbezitters de voorwaarden voor het deelnemen aan het productieproces. Zij heffen de vrije beschikking over kapitaal en productie op en vernietigen de bewegingswetten van het „vrije", liberale kapitalisme. Maar ze garandeeren het kapitaal tevens een bepaalde rentabiliteit, die zonder monopolistisch beheer niet meer mogelijk is. Dit is dan ook de reden, waarom het kapitalisme thans den vorm van monopoliekapitalisme heeft aangenomen.

III. Het „vrije" kapitalisme, dat op economisch terrein in evenwicht werd gehouden door de werking van zijn bewegingswetten (op kapitaal-, waren- en arbeidsmarkt), vond dit evenwicht op politiek gebied in een meer of minder democratische ordening.

Deze democratische ordening, kenbaar aan het parlementaire stelsel, liet de verschillende belangengroepen naar voren komen, en had tot taak of door evenwicht van de sterkere groepen, of door compromis, steeds opnieuw het door tegenstrijdige belangen verstoorde evenwicht te herstellen. Doordat op politiek gebied een evenwicht der tegenstellingen niet meer te bereiken was, zette zich ook hier dezelfde tendens door, die op economisch terrein reeds gezegevierd had; in de plaats van de democratie, van het parlementaire stelsel, treedt de dictatuur van het staatsapparaat. De politieke en ook de ideologische bovenbouw van de maatschappij krijgen dezelfde structuur, die de economische onderbouw reeds verwezenlijkt had. Het „vrije spel der krachten" wordt ingetoomd, het monopolie over recht, de zeggingschap over wat men moet doen en laten, komt in handen van de sterkste belangengroep, die het staatsapparaat gebruikt om haar wil door te zetten. Dit is de gang der ontwikkeling in alle kapitalistische landen, die in Duitschland door de oprichting van de dictatuur van de N.S.D.A.P. voltrokken werd.

IV. De historische taak van de dictatuur van het staatsapparaat is den wettelijken toestand van het vrije kapitalisme te vervangen door een wettelijken toestand, die het kapitaalmonopolie in alle takken van bedrijf beschermt, bevordert, en waar het nog niet aanwezig is, in het leven roept.

De geheele bezittende klasse neemt door middel van haar staatsapparaat dezelfde maatregelen, die de kapitaalmonopolies — organisch uit het vrije kapitalisme gegroeid — met succes toegepast hebben. Alle groepen van de bezttende klasse verwachten van de dictatuur van het staatsapparaat, door middel van door de wet voorgeschreven monopoliseering van alle bedrijfstakken, een behoorlijke winst. Maar evenals bij de rationaliseering van enkele bedrijven, deze een extrawinst op de overige bedrijven behalen, die verdwijnt, zoodra de geheele bedrijfsgroep gerationaliseerd is, zoo moet ook de poging falen, om door generaliseering van het monopolie, het geheele kapitalistische bedrijfsleven te doen rendeeren. De reeds onder het vrije kapitalisme bestaande monopolies in de zwaarindustrie en derg., hadden levensvatbaarheid, doordat ze een extrawinst maakten ten koste der overige bedrijven. Als het geheele bedrijfsleven in monopolies georganiseerd is, wordt dit resultaat te niet gedaan.

V. De onder staatsdwang in monopolies georganiseerde bedrijfsgroepen kunnen van elkander geen extrawinst meer behalen, en dus moet hun gezamenlijke kracht zich naar buiten keeren. 't Zijn twee bronnen waaruit de buit moet komen: in het binnenland de klasse der loonarbeiders en alle groepen, die niet door kapitaal-monopolistische maatregelen van de staat in hun bezit beschermd worden. De andere bron is het buitenland. Voor de handel met het buitenland vormen echter de autarkische maatregelen van zoogoed als alle landen een ernstig beletsel.

VI. Het monopolie van bezit aan produktiemiddelen en kapitaal is in het vrije kapitalisme reeds voldoende om de loonarbeiders in afhankelijkheid te houden. Maar toch was er voor de loonarbeiders nog deze bewegingsvrijheid, dat ze hun baas konden kiezen; terwijl er een arbeidsmarkt was, waar de prijs van de arbeidskracht, het arbeidsloon, door vraag en aanbod wed bepaald.
Deze betrekkelijke vrijheid is in den loop van de kapitalistische ontwikkeling gaandeweg in een steeds vastere gebondenheid veranderd.
Het was een gewone toestand geworden, dat de bezitters van nagenoeg alle bedrijfsgroepen zich ten opzichte van de arbeidsmarkt onderling verbonden, om de prijs van de arbeidskracht voor een vooraf vastgestelde tijdsduur vast te stellen. Ook de loonarbeiders hadden van hun kant in de vakorganisatie organisatorische lichamen geschapen, die door het afsluiten van collektieve arbeidscontrakten met de kapitaalorganisaties regelend trachtten op te treden bij het vaststellen van de prijs van de arbeidskracht. De staat, schijnbaar boven beide partijen staande, verleende aan deze contrakten wettelijke kracht en gebruikte zijn machtsapparaat om verzet van de zijde de arbeiders te onderdrukken. Zoo werd reeds onder het vrije kapitalisme de betrekkelijke bewegingsvrijheid van de loonarbeiders steeds meer opgeheven. Wat bleef was de democratische schijn.

Maar nu het bezit aan productiemiddelen en kapitaal den vorm van door den staat voorgeschreven monopolies heeft aangenomen, wordt ook bij de bepaling van de prijs van de arbeidskracht de democratische vorm opgeheven.
De vakvereenigingen, die feitelijk reeds tot zelfstandige lichamen buiten de arbeiders waren vergroeid, worden tot staatslichamen omgevormd. Ze zijn niet meer — ook formeel niet — verantwoording aan de arbeiders schuldig, maar worden tot uitvoerend orgaan van het dictatoriaal regeerend staatsapparaat.

VII. De arbeiders voelen deze verandering der vakvereenigingen van zelfstandige lichamen tot staatsorganen nauwelijks, omdat ze er toch reeds lang geen invloed meer op hadden.
Deze staatsvakorganisaties (Arbeidsfront) hebben het monopolie van organisatie der loonarbeiders verkregen, en hun voornaamste taak is er voor te zorgen, dat geen van de arbeiders afhankelijke organisaties ontstaan. Verder moeten ze onder de loonarbeiders den geest kweeken die afziet van elk zelfstandig optreden, die gedragen wordt door „arbeidsdiscipline" en die vol vertrouwen het behartigen van de belangen der loonarbeiders aan den staat overlaat. Deze maatregelen, tezamen met de scherpste terreur van de staatsmacht tegen elke poging tot verzet, geeft aan de bezittende klasse het volledige monopolie over de arbeidskracht. De winstbron arbeidskracht is hun geheel uitgeleverd, en de omvang van de buit wordt alleen begrensd door de natuurlijke grenzen die aan de uitbuiting van de arbeidskracht gesteld zijn.

VIII. Deze ontwikkeling van het vrije kapitalisme tot monopoliekapitalisme, en de daaruit voortkomende structuurveranderingen der democratische vormen tot dictatoriale en monopolieverhoudingen, vindt plaats in alle moderne kapitalistische landen. In Duitschland heeft deze ontwikkeling haar tot nu toe meest volkomen vorm aangenomen door de vestiging van de dictatuur van de N.S.D.A.P. De bijzondere verschijningsvormen waaronder zich deze dictatuur voordoet — dat het de nationaal-socialistische partij is, die de dictatuur uitoefent, de fel anti-marxistische propaganda die ze voert, en ook dat ze opgroeide in afweer van de gevolgen van den verloren oorlog 1914—18, vindt verklaring in de bijzondere omstandigheden van het Duitsche kapitalisme.

IX. Het Duitsche kapitalisme vocht in den wereldoorlog om zijn plaats als imperialistische wereldmacht. De leiding van dezen strijd lag, zooals vanzelf spreekt, bij de hooge militairen. Toen de wereldoorlog naar buiten verloren werd, verloren de leidende kringen gelijktijdig hun macht over den binnenlandschen vijand, over de met de marxistische leer van den klassenstrijd doordrongen arbeidersklasse. Onmiddellijk na de nederlaag begonnen de militaire kringen den strijd tegen den binnenlandschen vijand, vormden de z.g. vrijcorpsen, en sloegen met wapengeweld, door de sociaal-democratische regeering te hulp geroepen, de naar socialisatie strevende revolutionaire arbeiders neer. Reeds in 1920 deden ze een greep naar de staatsmacht (2de Kapp-Lüttwitz Putsch) maar ze hadden nagenoeg de geheele bevolking tegen zich. Ook hadden ze ten opzichte van den invloed, dien de zegevierende Ententestaten op de Duitsche politiek hadden geen kans.
Uit deze kringen is de latere N.S.D.A.P. gegroeid. Voor het binnenland schreef ze den strijd tegen de marxistische leer van den klassenstrijd, tegen het buitenland de opheffing van het Versailles-vredes-verdrag op haar vaandel. Zoo werd de N.S.D.A.P. de voorvechtster voor het herstel van Duitschlands positie in het wereldimperialisme, en gelijktijdig de voor het monopoliekapitalisme bruikbare organisatorische vorm voor de verdere knechting van het Duitsche proletariaat.

X. Het verdrag van Versailles drukte sinds 1918 als een looden last op het Duitsche Rijk. Gedurende de eerste 10 jaar voldeden het Duitsche industrie- en bankkapitaal echter aan de betaling der oorlogsschulden en de „wederopbouw" van Noord-Frankrijk, omdat ze er millioenen aan verdienden. De industrieelen presenteerden hun rekeningen aan het Duitsche Rijk, dat de benoodigde sommen gedeeltelijk uit de massa's perste, gedeeltelijk uit de Dawes- en Youngleening fourneerde. De massa's werden geplunderd ten behoeve van de Duitsche en Ententekapitalisten.

XI. Zoodoende ontstond binnen de arbeidersklasse en binnen den handeldrijvenden middenstand, de intellectueele beroepen en de boeren een strooming, om 't verdrag van Versailles te doorbreken. Zoolang industrie- en bankkapitaal nog aan het verdrag verdienden, kon deze strooming zich echter niet doorzetten. Maar toen de leveringen in „natura" vervangen werden door betaling in klinkende munt, bekoelde ook de liefde van de Duitsche groot-bourgeoisie voor het verdrag; ze ging de nationalistische beweging steunen.

XII. De feitelijke dragers van de nationaal-socialistische beweging waren de middengroepen en de grootgrondbezitters, die geen voordeelen, maar alleen nadeelen van het verdrag hadden, waarbij ze een groot deel van de arbeidende klasse in hun propaganda meetrokken.

XIII. Bij de naleving van het verdrag, bij de uitmergeling der massa's werd het voortdurend moeilijker de sociale tegenstellingen door middel van de democratie, de samenwerking van Kapitaal en Arbeid, te overbruggen, zoodat reeds sinds jaren buiten het parlement om geregeerd werd door middel van „noodverordeningen".
(Wij in Holland zouden zeggen: „Bij Koninklijk Besluit"). Het parlement bestond alleen nog maar, om den democratischen schijn levendig te houden. Deze versluierde dictatuur werkte alleen ten voordeele van de groot-bourgeoisie.

XIV. Dat de middengroepen en de grootgrondbezitters de leiding namen in het „nationale herstel" bepaalde den inhoud der beweging. De democratie was uitgewerkt en dus kon 't alleen gaan naar een dictatuur, die de middengroepen meenden te kunnen uitoefenen. Deze dictatuur had echter als inhoud de gedwongen samenwerking der klassen, de „eenheidsstaat".

XV. De propaganda voor de nationale verheffing in de eenheidsstaat vond een goeden klankbodem bij de arbeidersklasse, omdat een wezenlijke omvorming der ideologieën daartoe niet noodig was. De arbeidende massa's waren door alle partijen tot en met de K.P.D. in nationalisme opgevoed, terwijl de samenwerking der klassen door parlement en vakbeweging alle jaren door gepropageerd was. Het ging er daarom alleen om, de oude gedachtegangen in de nieuwe vorm van den eenheidsstaat te gieten. De oude ideologieën verschenen in een nieuw kleed.

XVI. De nationaal-socialistische beweging wist de geheele jeugd van 10 tot 30 jaar in zich op te nemen, zoodat de fascistische dictatuur op deze breede massa rust. De groot-bourgeoisie heeft de leiding van den eenheidsstaat op zich genomen, waarbij haar dictatuur door deze breede jeugdmassa's wordt gesteund. Het is daarom geen dictatuur van 't proletariaat, maar wel een dictatuur met behulp van het proletariaat; een toestand, die met de Russische dictatuur van de bolsjewistische partij te vergelijken is. De ouderen van de arbeidersklasse (sociaaldemocraten) houden vast aan hun traditioneele opvattingen betreffende de parlementaire democratie en deze leveren daarom geen steunpunt voor de nationaal-socialistische dictatuur.

XVII. De nationaal-socialistische dictatuur kan het Duitsche kapitalisme alleen een betere basis voor winstvorming geven ten koste van de loonarbeiders. De arbeidersklasse zal in 't vervolg de volle zwaarte van den druk der dictatuur te voelen krijgen, waardoor ook de liefde van de jongere generatie voor dit regiem moet bekoelen. Ook de middengoepen komen bedrogen uit, want hun door den staat gewaarborgde monopolie op de kleinhandel kwijnt weg gelijk met de slinkende levensstandaard van de arbeidende klasse. Alleen zij, die in het de dictatuur uitoefenende staatsapparaat zijn opgenomen, zijn er met hun belangen onmiddellijk aan verbonden. Wat de gevolgen van de nieuwe regelingen voor het boerenbedrijf, die in wezen op een collectiviseeren onder staatsdwang neerkomen, zijn zullen, valt nog niet te zeggen, omdat hier blijkbaar nog ontwikkelingsmogelijkheden zijn. Weet de dictatuur deze mogelijkheden uit te buiten, dan zal het landbouwbedrijf de dictatuur steunen.
Maar niet het welzijn van de arbeidersklasse, ook niet het in 't leven houden van de middengroepen en de ontwikkeling van het boerenbedrijf zullen in de verdere politiek van de nationaal-socialistische diktatuur den doorslag geven. De voorwaarden voor het rendeeren van het in de groot-kapitalistische monopolies belegde kapitaal vormen de leiddraad voor de politiek van de dictatuur, en aan deze voorwaarden kan alleen worden voldaan als het Duitsche kapitaal van zijn betalingsverplichtingen aan het buitenland bevrijd wordt en gelijktijdig ruimte krijgt op de buitenlandsche markten voor de afzet van zijn waren. Dit gaat echter lijnrecht in tegen de belangen van het buitenlandsche kapitaal, en daarom kan de nationaal-socialistische dictatuur niet anders doen, dan de internationale conflictstof in een snel tempo ophoopen, tot uiteindelijk een beslechting der geschillen met de wapenen er het gevolg van is.

XVIII. Met dit uiteindelijk gevolg heeft de nationaal-socialistische dictatuur van den beginne af rekening gehouden, en ze spant alle krachten in om de geheele bevolking in deze politiek mee te sleepen. En oogenschijnlijk heeft ze succes, daar iedere critiek is uitgebluscht, iedere poging tot verzet zonder genade vertrapt wordt, de krijgstucht tot eerste deugd is verheven, en niemand zich aan dezen geestelijken dwang kan onttrekken. Onder deze verhoudingen kan zich natuurlijk geen arbeidersbeweging legaal ontwikkelen. Het werkingsveld is van den directen strijd naar de elementaire illegale propaganda verlegd. Ook het ontketenen van allerlei ontijdige acties is slechts schijnrevolutionarisme, dat alleen tot nuttelooze nederlagen voert. De meest elementaire propaganda, die de klassenverhoudingen in den eenheidsstaat analyseert, en aan illegale groepen een klaar inzicht geeft, kan voorbereiding zijn voor massabewegingen, die komen moeten wanneer ook deze dictatuur faalt.

(Persdienst van de groep van Internationale Communisten.)

ARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GRONDSLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 3 NUMMER 4 1934

NARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 3 NUMMER 4 1934

BIJ HET BROCHURENDEPOT
O. VONK, Joos de Moorstraat 17[1], Amsterdam

Rudolf Rocker:
Syndicalisten houdt stand . . . . Prijs 5 cent

Albert de Jong:
Het Rapport-Welter . . . . Prijs 8 cent
Een tweede 1914? . . . . Prijs 2 cent
S.D.A.P. en C.P.H. . . . . Prijs 2 cent

A. Müller Lehning:
De Spaansche Revolutie . . . . Prijs 8 cent
Rationalisatie en de 6-urige arbeidsdag Prijs 5 cent

GRONDSLAGEN
Uitgave van het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond
Sectie der Internationale Arbeiders Associatie (IAA)

Redactie: **A. Müller Lehning**
Administratie: **J. A. C. Caland-Hymans**
Amstelkade 181, Amsterdam-Z., Postgiro 57399

De **Abonnementsprijs** bedraagt per jaar **f 2.50**
Abonn.-prijs voor leden v/h N.S.V. f 1.20 Losse nrs. 20 ct.
Bij collectief abonnementen zoowel voor leden als niet-leden reductie. Inlichtingen bij de administratie

NAAR AANLEIDING VAN HET VEERTIG-JARIG BESTAAN DER „SOCIAAL-DEMOCRATISCHE ARBEIDERSPARTIJ IN NEDERLAND"

(Persoonlijke herinneringen)

Niemand, die in de zoogenaamde „Oude beweging" van het Socialisme in Nederland actief heeft medegewerkt, zal kunnen ontkennen, dat de vervlakking, de ontzenuwing, de algeheele verlamming van de Sociaal Democratische Arbeiders Partij, die zich thans zóó naakt openbaart, onzen parlementairen socialisten van den aanvang af duidelijk is voorspeld. Voorspeld door personen uit het revolutionaire kamp van de meest verschillende richting: mannen als Sam. W. Coltof, Domela Nieuwenhuis, Methöfer, Luitjes, A. Rot en hoe ze allen mogen heeten.
Ik wil hier uit eigen persoonlijke herinneringen putten, en verwijs in het bizonder naar mijn, reeds in 1891 verschenen brochure: Het Socialisme van den Heer Van der Goes, door Clemens.
Met F. van der Goes kon er principiëel worden gediscuteerd van revolutionaire zijde, evenals met mannen als F. M. Wibaut, A. H. Gerhard en anderen, die een brug vormden tusschen de Radicale partij en den ouden Sociaal-Democratischen Bond. Ze wisten het, dat we niet bij elkander behoorden. Ik herinner me de woorden van Wibaut aan mij gericht: „Ik geloof niet, dat onze plaats is, had hij aan Tak en Van der Goes gezegd, in de socialistische werkliedenbeweging." En wanneer tenslotte juist h u n n e opinies de overhand mochten behouden in de in 1894 nieuw opgerichte Sociaal-Democratische Arbeiders Partij, indien de baantjesgasten van de parlementaire actie zelfs verder zijn afgezakt, dan het den eerlijken theoretikers lief was, indien mannen als Van der Goes het in de tegenwoordige sociaaldemocratische beweging niet meer hebben kunnen uithouden, dan is dit, omdat het afzakkingsproces in de nieuwe parlementaire partij een onvermijdelijke, natuurlijke evolutie was.
Kort na het verschijnen van de bovengenoemde brochure had ik een principiëel debat met Van der Goes in het toenmalige gebouw der Diamantbewerkers, een debat, waaraan tenslotte ook Anseele van Gent deel nam. Nimmer is voor mij het principiëele verschil tusschen de beide bewegingen zóó duidelijk aan het licht gekomen.
Waarin zat dit verschil? Er zijn gesalariëerden in elk modern volk, voor wie de tegenwoordige maatschappelijke orde niet in haar grondslagen behoeft te worden aangetast, elementen, voor wie een verhooging van salaris of traktement, weduwen-en weezenpensioen, invoering van een behoorlijke vacantie, enz., als parlementaire hervormingen, het eigenlijke doel van hun streven en werken uitmaken. Maar met zulke hervormingen, welke eigenlijk de burgerlijke Radicale partij had behooren dóór te voeren, konden de bouwvakarbeiders, metaalbewerkers, textielarbeiders enz. bij de toenemende werkeloosheid geen vrede nemen. H u n strijd moest noodzakelijkerwijs worden een strijd om het eigendom, en wat voor onderwijzers en ambtenaren, voor spoorwegarbeiders, enz. voldoende mocht heeten, k o n het niet zijn voor de groote massa der hand- en hoofdarbeiders in de midden- en groot-industrieën.

Hetzelfde was het geval met ons program. Ik riep mijnerzijds Van der Goes toe: „Gij kúnt geen twee heeren dienen; gij moet kiezen tusschen het eerste principiëele gedeelte van ons program, waarin de onmogelijkheid wordt erkend om de oude maatschappij op te kalefateren, en het tweede gedeelte, krachtens hetwelk de partij aan den parlementairen oplappingsarbeid behoort deel te nemen." Inderdaad was deelneming aan den parlementairen arbeid niet de taak van socialisten. Was de sprong tusschen de beide deelen van het oude sociaal-democratische program misschien te groot, dan had het hoofdgewicht op de propaganda voor de omwerping der grondslagen van het maatschappelijke leven behooren te worden gelegd, maar moest aan de individuen vrijheid worden gelaten als kiezers eventueel aan de verkiezingen voor gemeenteraad of Tweede Kamer deel te nemen. Ik achtte dit in die dagen nog den eenigen uitweg, omdat het maatschappelijke leven zelf te samengesteld is, om door welk program ook in zijn geheel te worden omvat.
Reeds dragen de verkiezingen voor een gemeenteraad, waar méér practische maatregelen en geen wetgeving aan de orde zijn, een geheel ander karakter dan de parlementsverkiezingen. Bovendien kwamen in verschillende streken locale invloeden in het spel.
Tenslotte erkennen wij allen, dat oppositie tegen de invoering van slechte wetten, of propaganda voor de doorvoering van een goede wet, noodzakelijk kunnen zijn. Maar als revolutionaire socialisten hadden wij ons met het éene, zoomin als met het andere te bemoeien, en de sociale wetgeving betrof tenslotte in haar geheel de vakbeweging. Zij echter, die op de parlementaire hervormingen het hoofdgewicht van den strijd gingen leggen, moesten wel tenslotte, onder kapitalistische verhoudingen, vastraken in het moeras van de kleinburgerlijke verhoudingen, zóó als de Sociaal Democratische Arbeiders Partij in Nederland en elders erin is vastgeraakt, hopeloos vastgeraakt.
Met F. van der Goes was dit alles principiëel te bespreken, want hij is een eerlijk man. Geheel anders was dit met Mr. P. J. Troelstra.
Troelstra was een man met twee zielen. Het éene oogenblik was hij verbazend revolutionair, maar als de actie gevaarlijk werd, haalde hij bakzeil. Hij was de aangewezen hoofdman van een bent van beroepspolitiekers van het genre Vliegen, Schaper, Hermans, die, eenmaal aan het afzakken, geen maat meer kenden. En dikwijls gold het hier personen voor wier actie in den aanvang wij, aan het oude Recht voor Allen, — Ik denk in het bizonder aan gesprekken met Domela Nieuwenhuis, Sam Coltof, A. Rot enz. —, ons hart vasthielden, terwille juist van hun uitspattingen.
Een bittere glimlach kwam mij voor een paar weken nog om de lippen, toen ik bizonderheden las omtrent de deelneming van den vroegeren „Rooden Duivel", L. M. Hermans, aan een plechtige audiëntie bij hare majesteit, de Koningin der Nederlanden. Wat moet er toen in de ziel van dien verkleurden Duivel zijn omgegaan, die vroeger de vuilste argumenten tegen het koningshuis inbracht? Wanneer elementen als deze beroepspolitiekers het tenslotte zelfs hun hoofdman Troelstra al te benauwd hebben gemaakt, dan is dit enkel omdat vulgaire menschen, eenmaal op een hellend vlak met versneld tempo steeds dieper zinken.

Wat is de oorzaak geweest, waardoor de revolutionair socialistische krachten, in ons volk sluimerend, òf reeds ontwaakt, aan het onvruchtbare parlementaire hervormingsstreven op den grondslag der huidige maatschappij geen voldoende tegengewicht hebben kunnen bieden?
De hoofdoorzaak van dit verschijnsel ligt voorzeker in de langzame evolutie, die elk volk doormaakt en die door haar tragen loop, door voortdurende reacties gestuit, zoo gemakkelijk ons allen, als individuen, teleurstelt. De evolutie die wij, in de voorhoede der socialistische beweging, hadden doorloopen in enkele weken of maanden, moest wel aan een geheel volk tientallen jaren kosten. Wij hebben allen met dat feit nooit voldoende rekening gehouden en hebben de „sociale revolutie" verwacht — ik herinner het me nog zóó levendig — voor het jaar 1889!!
Maar een bijkomende oorzaak van gewicht, waardoor wij tegenover den wassenden parlementairen stroom machteloos stonden, was onze eigen reddelooze verdeeldheid in het revolutionaire socialistische kamp.
Kort na het congres te Rotterdam, waar de oude Socialisten-Bond uitéén viel (Kerstmis 1897) werd ik te Hilversum door de echtgenoote van Domela Nieuwenhuis opgevorderd, in Nederland te blijven en den Socialistenbond voort te zetten. — Goed, heb ik geantwoord, maar alleen onder voorwaarde, dat Domela wegtrekt en niet links van mij afbreekt, wat ik help opbouwen. — O neen, Ferdinand blijft doorgaan; wanneer de kameraden hem noodig hebben, kunnen ze naar hem komen!"
Domela Nieuwenhuis wilde niet meer werken in eenigerlei organisatie.
Ik zette toen in zijn tegenwoordigheid het onmogelijke, het hopelooze van zoo'n strijd voor ons anderen uiteen: Rechts de Sociaal Democratische Arbeiders Partij. Tusschen háár en ons, de zoogenaamde „parlementaire anti-parlementairen" van 't slag Hermans, sterk vertegenwoordigd aan de Zaan en in Friesland. Links van ons Domela Nieuwenhuis, zwevend naar het individualisme met een nieuw op te richten orgaan, en verder links nog de min of meer zuiver individualistische anarchisten, als Luitjes, Methöfer en zooveel anderen, onder wie ternauwernood twee kameraden te vinden zouden zijn, die positief — niet in afbrekingstaktiek — dezelfde opinies verdedigden. — Is het de moeite waard, zelfs indien wij in het Centrum met mannen als A. Rot, Bergmeyer, van Emmenes, I. I. Samson enz. de meerderheid mochten hebben, zoo vroeg ik, om den strijd te aanvaarden? Maar die strijd is van te voren hopeloos verloren".
Het is noodig, dat ik juist hier, in een syndicalistisch orgaan, onze rampzalige verdeeldheid in die dagen ter sprake breng, omdat juist de beginselen van de organisatie, en in het bijzonder van de vakorganisatie aan die verdeeldheid het meest tot grondslag dienden.
Mij was in 1892 op het socialistische congres opgedragen,als internationaal secretaris van den Bond, de vakbonden bijeen te roepen, om te trachten een Nationaal Arbeids Secretariaat te stichten. In het raam van mijn artikel hier, zou het mij te ver voeren, uitéén te zetten, hoe weinig de noodzakelijkheid, of zelfs maar de mogelijkheid van nationaal en internationaal samenwerken onder de voormannen der vakbeweging toen nog werd begre-

pen. Er werd mij, in het bizonder door de Tabaks- en Sigarenbewerkers, tot voorwaarde van de oprichting gesteld, dat ik persoonlijk als secretaris van het N.A.S. zou optreden, hetgeen ik onder den term „voorloopig" maandenlang heb aanvaard.
Maar zelfs met Domela Nieuwenhuis, die destijds toch nog niet zóóver tot het individueele anarchisme overhelde als later, of als bijvoorbeeld Luitjes en Methöfer, had ik a a n h o u d e n d geschil omtrent de beginselen der vakorganisatie. — Al die voorzitters en secretarissen met wie gij samenwerkt, ze mogen zich n u nog revolutionair noemen, zei hij mij bij zoo menige gelegenheid, worden onze toekomstige meesters en tyrannen. Zie maar naar het buitenland!
En dan placht ik te antwoorden: — Ik zou over die kwestie wel met U willen discussieeren, wanneer we samen over honderd jaren mochten terugkomen op deze aarde, maar op d i t oogenblik is de oprichting en de versterking der vakbeweging een dringende noodzakelijkheid. Zonder hechte organisatie blijven de zwakkeren onderdrukt.

* * *

Wanneer ik dit principiëele verschil omtrent de eischen der organisatie hier ter sprake breng, dan zou ik toch niet tot het misverstand aanleiding willen geven, alsof mannen als Domela, Luitjes, Kaspers of Methöfer enz. ongeneigd zouden zijn geweest, op bepaalde oogenblikken met de vakbeweging samen te werken. Ze waren revolutionairen, en vooral in geval van werkstakingen, traden ze evengoed als wij anderen, meer rechts staanden, als sprekers op. Ook bij gelegenheden als het Meifeest bleek samenwerking mogelijk.
Ik heb hier alleen de diepe verdeeldheid van de revolutionaire groepen en personen door een sterk sprekend feit willen karakteriseeren.
En ik heb dit te meer willen doen, thans onder de moeilijke omstandigheden die wij tegenwoordig kennen, omdat ook n u w e e r de rampzalige verdeeldheid over geheel den linkervleugel van de Nederlandsche arbeidersbeweging, de hoofdoorzaak van aller zwakheid is.
In het Calvinistische Nederland wil iedere leeraar zijn eigen kerkje hebben, en in de Nederlandsche arbeidersbeweging is men tot geen enkele groote daad in staat, omdat onze kameraden altijd zoeken naar wat ons verdeelt en niet naar wat ons vereenigt, naar hetgeen wij samen gemeen hebben met elkaar.
Want de tijden zijn t e ernstig om veel onderling ruzie te maken. Die tijden vragen niet meer, zooals voorheen, alléén n e g a t i e v e k r i t i e k op a n d e r e n. Ze eischen p o s i t i e v e m a a t r e g e l e n, waarbij de pioniers, de vooraanstaanden m o e t e n leeren, de passen wat in te houden, opdat ook de groote massa's van de bevolking kunnen volgen.

Parijs, September 1934. CHRISTIAAN CORNELISSEN.

DE DICTATUUR VAN HET PROLETARIAAT EN HET RADENSYSTEEM

Men weet op welk een afschuwelijke, sadistische en beestachtige wijze de anarchistische dichter en revolutionair, Erich Mühsam op bevel van Goering en Goebbels door de Stormtroepen van Hitler 16 maanden lang is gemarteld en tenslotte vermoord. Een ieder, die van de nuchtere feiten kennis neemt, moet zich hebben afgevraagd: is dit in dezen tijd mogelijk?; — niet op den Balkan, waar de marteling van politieke gevangenen aan de orde van den dag is, maar in het land van Goethe, die overigens een honderd jaar geleden reeds profeteerde: „Het zal lang duren eer de duitschers zullen hebben opgehouden barbaren te zijn." — Wat is de legende van Golgotha vergeleken bij de werkelijkheid van den lijdensweg van Erich Mühsam in de gevangenissen en concentratiekampen van het Derde Rijk. Dat geen wereld-actie en geen wereld-protest heeft kunnen verhinderen, dat weerlooze gevangenen psychisch en physisch letterlijk werden, en worden doodgemarteld, is niet alleen een teeken van de ineenstorting der duitsche beschaving en de geestelijke ontreddering van het duitsche volk, maar ook een symptoon van de verwildering, waarin zich de geheele wereld onder de voortschrijdende reactie op weg naar den tweeden wereldoorlog bevindt. Sinds Goebbels de ophitsing tot moord op Erich Mühsam in December 1933 in de nationaalsocialistische pers begon met de infame en bewuste leugen dat hij verantwoordelijk zou zijn voor de zgn. gijzelaarsmoord te München, die plaats vond toen Mühsam wegens zijn deelname aan de beiersche Raden-Republik reeds in de gevangenis was, stond het vast wat zijn lot zou zijn, indien hij in de handen der fascisten viel. Hijzelf heeft trouwens toen gezegd: „dit is de voorbereiding tot mijn vermoording". De provocatie van den Rijksdagbrand was ook zijn noodlot, als voor zoovelen. Zijn voornemen Duitschland te verlaten werd door zijn arrestatie in denzelfden nacht onmogelijk gemaakt.

Met een zeldzame moed, met een onbegrijpelijk uithoudingsvermogen hield hij stand. Naar gelang zijn toch al zwakke gezondheid werd ondermijnd groeide de kracht van zijn geest. Men kon wel zijn duimen breken, maar niet zijn overtuiging. Men kon hem door een schijn-executie martelen, maar hem niet dwingen een fascistisch lied te zingen en niet verhinderen, dat hij de Internationale zong. Ook in de hel van Oranienburg is hij de zaak trouw gebleven, waarvoor hij zijn levenlang heeft gestreden: de proletarische revolutie en de anarchistische vrijheid.

Het is aan de fascisten niet gelukt zijn overtuiging te breken maar na zijn dood schijnen de communisten het er op aan te leggen zijn overtuiging te vervalschen! Terwijl de regeering van het „proletarische vaderland", „den machtigen Sovjetstaat", die 1/6 van de aarde regeert, enz. geen vinger heeft geroerd voor de slachtoffers van de fascistische terreur, voor geen enkele van de onmiddellijk en meest bedreigde communisten en intellectueelen, zijn de stalinisten van meening, dat men in ieder geval de dooden wel voor de propaganda kan gebruiken.

In de communistische pers worden de opvattingen van Mühsam doodeenvoudig vervalscht. In de „Gegenangriff", een der bladen van het Münzenberg-concern, schrijft o.a. Egon Erwin Kisch, een der bekende „vrienden van Sovjet-Rusland", een artikel, waarin hij de onbeschaamdheid begaat,

van Erich Mühsam een vriend van de Communistische Partij te maken. Dat is natuurlijke een infame leugen, maar een nieuw bewijs van de bekende weinig scrupuleuse methoden. Vijftien jaar geleden, toen de russische revolutie nog niet als nu verworden was, en Erich Mühsam gedurende zijn vijfjarige gevangenschap te Niederschönenfeld, de juist in deze jaren beslissende wending in Rusland slechts beperkt kon volgen, kon hij van meening zijn, dat in Rusland het Radensysteem verwerkelijkt was, en dat in de Derde Intenationale zich allen moesten vereenigen voor de Raden-Revolutie in alle landen. Maar het duurde niet lang of hij zag wat er van de raden en van de Derde Internationale terecht gekomen was. Rudolf Rocker heeft in zijn necrologie er nog aan herinnerd hoe Mühsam een uitnoodiging om naar Sovjet-Rusland te komen slechts bereid was te aanvaarden, indien hij door een van zijn russische anarchistische vrienden begeleid zou worden. Van de reis naar Rusland kwam dus niets.

Na zijn gevangenistijd — hij was tot vijftien jaar veroordeeld maar werd na vijf jaar begenadigd, wijdde hij zijn geheele activiteit aan de politieke gevangenen en was ook langen tijd lid van de IRH. De houding van de IRH. ten opzichte van de vervolgingen van de anarchisten en syndicalisten in Sovjet-Rusland had hem er reeds toe gebracht zijn medewerking aan de IRH. uitsluitend te beperken tot het practische werk in het belang der duitsche gevangenen. Den 15den Januari 1929 deelde hij het bestuur van de IRH. mede, dat hij als lid bedankte, in verband met het feit, dat de IRH. een steunactie was begonnen voor de communistische pers, waaruit openlijk bleek, dat zij niets anders was dan een filiaal van de Communische Partij en de Comintern, dan een van de vele planeten van de zon van Moskou. „Want het is mij onmogelijk", schreef hij in dien brief, „om lid te zijn van een organisatie, waarin ik genoodzaakt ben een partijpolitiek te bevorderen, die ik voor verkeerd houd en schadelijk voor de revolutionaire arbeidersbeweging".

Dit is duidelijk, niet waar? Behalve dan voor lieden als Egon Erwin Kisch en zijn geestverwanten. De geheele revolutionaire werkzaamheid van Erich Mühsam, alle jaargangen van het door hem uitgegeven „Fanal", zijn geheele leven tot aan zijn dood waren gewijd aan den strijd voor het vrijheidlievende socialisme en hij heeft steeds het marxisme in al zijn schakeeringen bestreden. Erich Mühsam was anarchist en neigde steeds meer naar het syndicalisme. Kort voor den Rijksdagbrand was ik met hem samen en vertelde hij mij van de anonieme dreigementen, die hij schriftelijk en telefonisch ontving. Ondanks het gevaar dat hem dreigde had hij geen angst en legde hij een bijna kinderlijk optimisme aan den dag. Hij accepteerde in deze dagen zelfs een uitnoodiging van een hem volkomen onbekende nationaalsocialistische jeugdgroep om in gesloten kring een lezing over anarchisme te houden! Wij spraken toen ook over het oude thema anarchisme en syndicalisme en constateerden glimlachend, dat er geen nieuwe argumenten pro en contra naar voren te brengen waren. Hij verklaarde mij toen: „Al heb ik nog wel mijn bezwaren en al zie ik het gevaar van een belangenorganisatie voor de anarchistische idee — ik ben het toch wel met jullie eens. Hij beschouwde zich trouwens als tot de syndicalistische Faud. behoorend en hij werd ook in oogenblikken van spanning op de vergaderingen van de functionarissen en vertrouwensmannen van de organisatie steeds uitgenoodigd.

Wij zijn niet in staat geweest Erich Mühsam aan zijn beulen te ontrukken, maar wij zullen niet toestaan, dat zijn geestelijke nalatenschap wordt vervalscht. Wij roepen niet alleen zijn geestverwanten, maar ook alle eerlijke revolutionaire arbeiders en intellectueelen op, om te protesteeren tegen de infame poging om zijn naam en zijn dood te gebruiken voor een duistere partij-politiek, die hij zijn geheele leven heeft bestreden.
Wij publiceeren hieronder een fragment uit zijn laatst verschenen werk (De Bevrijding van de Maatschappij van den Staat. Wat is communistisch Anarchisme. Berlijn, 1933, Uitgeverij Fanal. 48 pag.) over het radensysteem. Duidelijk genoeg blijkt ook nogmaals hier, dat Erich Mühsam wel een aanhanger was van de sovjets, maar niet van Sovjet-Rusland, en dat hij zeer goed heeft gezien, dat de raden-idee door de zgn. dictatuur van het proletariaat in Rusland in het tegendeel is verkeerd en dat de verwerkelijking van de radenmaatschappij door de sociale revolutie slechts mogelijk is zonder en tegen de bolsjewistische partij.

A. M. L.

Van klassestaat spreken beteekent tweemaal hetzelfde zeggen. Een staat is niets anders en kan niets anders zijn dan het gecentraliseerde uitvoerende apparaat van een van het volk afgescheiden klasse, om het ontrechte en tot beheerschte klasse vernederde volk te onderdrukken. De administratieve werkzaamheid van den staat verdeelt daarom de menschelijke gemeenschap in maatschappelijke klassen, door grond en bodem met de door menschen vervaardigde productiemiddelen als eigendom van een bevoorrechte klasse te beschermen en door de vrijwel allen omvattende groep der bezitloozen slechts in staat te stellen van deze productiemiddelen gebruik te maken met inachtneming van het beginsel der onaantastbaarheid van het eigendomsrecht en met instandhouding van het karakter der arbeidsprestatie als een verhuur van arbeidskracht. Uitsluitend met dit doel is de staat geschapen, nooit heeft hij gediend voor een ander doel, nooit zou hij daarvoor kunnen dienen. Alleen daar, waar een heerschende groep staat tegenover een onderworpen groep, heeft de staat een zin, heeft hij reden van bestaan.
Eerst met het ontstaan van het individueele eigendom tot het uitbuiten der menschheid kon de staat ontstaan en is hij ontstaan. Met de ontplooiing van het kapitalisme, dat de materieele uitbuitingsprincipes der bezitters tot het middelpunt van het geheele menschelijke leven maakte, vergrootte en verruwde de staat voortdurend het weefsel van wetten, contrôle en dwangmaatregelen, waardoor het proletariaat onder het juk der bevoorrechte klasse moet worden gehouden. Aan den anderen kant zijn het echter de marxistische socialisten, die behalve de materialistische wereldbeschouwing ook de gecentraliseerde organisatievorm, dit wezenlijke kenmerk van den kapitalistischen staat, als basis voor het opbouwen van een niet-kapitalistische maatschappij willen overnemen.
Wanneer er commentaren zijn op de marxistische leer, die willen aantoonen, dat het wezen van het kapitalisme bepaald wordt, doordat particuliere uitbuiters de beschikking hebben over de productiemiddelen, doch dat de beschikking daarover door den staat reeds zou mogen worden uitgelegd als een

kenmerk van socialisme, dan kan niet scherp genoeg stelling worden genomen tegen een dergelijke vervalsching en verdraaiing van het socialistische beginsel. Staatskapitalisme, ook al wil men het staatssocialisme noemen, heeft met werkelijk socialisme niets gemeen, is integendeel de vorm van kapitalistische slavernij, die het meest vijandig staat tegenover den geest van gemeenschapszin, van wederkeerigheid en van zelf-verantwoordelijkheid, zonder welke geen socialisme kan bestaan. Daarbij is het volkomen onverschillig, of de staat door het proletariaat veroverd wordt om hem geleidelijk om te vormen en in te richten voor socialistische levensvormen, dan wel of men in plaats van den door de revolutie vernietigden privaatkapitalistischen staat een andere schept, waarin van den aanvang af een staatsapparaat contrôle uitoefent op de verplichtingen van hen, die de arbeidskracht der arbeiders, die aan deze zelf onttrokken is en die deze zelf niet vrij kunnen benutten, uitbuiten. Ook de concessie aan het gezond verstand van die socialisten, die erkennen, dat staat en maatschappelijke gelijkheid niet kunnen samengaan, is waardeloos, daar zij meenen, dat de staat,, die geregeerd wordt met de bedoeling over te gaan tot een socialistische maatschappijvorm, de eigenschap heeft met het verdwijnen van het kapitalisme zich zelf overbodig te maken, af te sterven en een maatschappij van federalistisch georganiseerde gelijkgerechtigden in staat te stellen een volstrekt socialisme in te voeren. Een staat sterft niet af, maar wordt sterker, door de grondslagen, waarop hij rust, verder uit te bouwen. De grondslagen van den staat zijn de kapitalistische klassenverhoudingen, en het maakt geen verschil of de klassentegenstellingen hun oorsprong vinden in het feit, dat enkele particulieren beschikken over den grond en de productiemiddelen, dan wel ontstaan doordat de beschikking daarover wordt overgedragen op een klein aantal machthebbers in den staat. Mag het al uit moreel oogpunt meer bevredigend zijn te weten, dat het recht op uitbuiting zich niet in de handen van persoonlijke hebzucht bevindt, — waar het op aankomt is, dat een einde gemaakt wordt aan alle uitbuiting, niet daarop, dat zij aan bepaalde personen wordt onttrokken. Voor den produceerenden mensch is het van geen beteekenis, of zijn prestatie ten goede komt aan een naamlooze vennootschap, die de baten uitkeert in den vorm van dividenden aan lieden, die niets te maken hebben met het werk zelf, dikwijls niet eens weten, wat er wordt geproduceerd in het bedrijf, waarvan zij aandeelhouders zijn, — dan wel of de staat beslag legt op het inkomen uit zijn arbeid. Het resultaat blijft voor hem hetzelfde: het product van zijn arbeid behoort hem niet toe, het is onttrokken aan zijn beschikking, en zijn voordeel ligt niet dáárin, dat het product er is, maar alleen daarin, dat hij loon ontvangt voor de vervaardiging ervan. Aan het loonstelsel wordt niet het minste veranderd door de vervanging van het privaatkapitalisme door het staatskapitalisme, het loonstelsel is evenwel het kenmerk der uitbuiting.

Derhalve moet het privilege vernietigd worden. Het kan slechts vernietigd worden, indien in plaats van de arbeidsregeling van boven af de zelfbeschikking der arbeidende massa's treedt.

Over den aard, de beteekenis en de taak van het Radensysteem heerschen wijdvertakt de meest verwarde voorstellingen, en zelfs in de libertaire arbei-

dersgroepen vindt men de meest tegenstrijdige opvattingen, òf en op welke manier raden moeten worden gevormd en hoe deze moeten functioneeren. Deze verwarring is ten top gevoerd door het invoeren van het radenbegrip in staatswetten en kapitalistische productiemethoden.

Men heeft, om in schijn tegemoet te komen aan den eisch der arbeiders de bedrijven en het arbeidsproces zelf te controleeren, aan commissies uit hun midden medezeggenschap gegeven, aan de leden daarvan den naam bedrijfsraden gegeven en op die wijze een revolutionair maatschappelijk beginsel aangepast aan de zuigpomp der kapitalistische uitbuiting. Tegelijkertijd heeft men gebruik gemaakt van het systeem der parlementaire democratie, dat wel de grootst denkbare tegenhanger is van de raden-gedachte, om de samenstelling van de contrôlecommissies, aan wie slechts zeer beperkte rechten zijn toegekend, te laten regelen door partijcentrales en hen daarvan afhankelijk te maken. Zelfs daar, waar de revolutie reeds onder de leuze „Alle macht aan de raden!" de overwinning der arbeiders en boeren bewerkte, werden de raden dienstbaar gemaakt aan den staat en de partij en, in plaats van invloed uit te oefenen op het maatschappelijk leven en dit in socialistischen geest te leiden, tot niets dan werktuigen der overheid vernederd. Wanneer, zooals telkens weer gebeurt, Anarchisten hieruit de gevolgtrekking maken, dat de geheele raden-idee nu toch wel gebleken is een hinderpaal te zijn voor de vrijheid, dan begaan zij dezelfde denkfout als iemand, die uit het doen en laten der staatsjustitie zou willen afleiden, dat een werkelijk sociaal recht een onmogelijkheid zou zijn. Het vervalschen van een idee kan de idee zelf nooit weerleggen.

Raden als dragers der socialistische gemeenschap zijn de lasthebbers van allen, die deelnemen aan de algemeene productie, waardoor de arbeidende massa's zich individueel inschakelen in het maatschappelijk levensproces. In een tijdperk, dat geen uitbuiting kent, verricht ieder mensch zonder uitzondering, tenzij hij zich buiten het maatschappelijk gebeuren stelt, radendiensten.

Alleen moeten natuurlijk gedurende het overgangstijdperk der revolutie zij, tegen wien de revolutie gericht is, verre gehouden worden van alle arbeid in de raden. Daar de allereerste taak der raden bestaat in de afschaffing der kapitalistische uitbuiting en in de verwerkelijking der socialistische gemeenschap, kunnen personen, die het socialisme niet wenschen, tot het opbouwen van het socialisme niet geroepen worden. In deze periode hebben de raden tot bijzondere taak, dwangmaatregelen der proletarische klasse te nemen, die dienen om contrarevolutionaire pogingen te breken en te verhinderen, dat onder het motief, dat de revolutie in gevaar is, nieuwe regeervormen ontstaan, die spreken over macht van de raden, om in het geheim hun eigen macht te bevestigen en die spreken van een dictatuur van het proletariaat, om zelf dictator te kunnen spelen.

De anarchisten doen goed, zoo weinig mogelijk gebruik te maken van den term dictatuur van het proletariaat, hoewel bij een juiste opvatting van het radenbegrip en zonder verdraaiing daaronder moeilijk iets anders kan worden verstaan, dan het onderdrukken van verzet tegen de proletarische klasse door het proletariaat. De gewelddadige onderdrukking van contrarevolutionaire samen-

zweringen door gewapende bestrijding, revolutionaire rechtbanken en iedere andere daartoe geschikte aanwending van beschermende maatregelen is zoolang noodig, als de overwonnen klasse nog beschikt over machtsmiddelen en aanvallen op de revolutionaire rechten der arbeidersklasse te vreezen zijn. Een revolutionaire dictatuur van klasse tegen klasse is onmisbaar tijdens de periode van strijd, maar deze dictatuur is niets anders dan de revolutie zelf. Maar desondanks kan aan geen enkele revolutionaire leider, aan geen enkele groep, aan geen enkele partij en aan geen enkele uitgezochte schare der revolutie het recht worden gegeven, socialistische proletariërs te beheerschen en te vervolgen, onder welk voorwendsel dan ook.

D e m a r x i s t e n v e r s t a a n o n d e r d i c t a t u u r v a n h e t p r o l e t a r i a a t d e d i c t a t u u r v a n e e n m a r x i s t i s c h p a r t i j b e s t u u r, w a a r a a n z i j z e g g e n s c h a p o o k o v e r d e r a d e n, het recht van wetgeving, belastingheffing en het op iedere wijze vertegenwoordigen der revolutie, tot oorlogsverklaringen en verdragen met buitenlandsche mogendheden toe, toekennen. Deze partijkliek zou zich zoogenaamd slechts als heerschende macht mogen opwerpen tot de volkomen invoering van het socialisme. D a a r e c h t e r i e d e r e c e n t r a l i s t i s c h e r e g e e r m a c h t s t a a t b e t e e k e n t, s a m e n g a a n d e m e t h e t o p k o m e n v a n a u t o r i t e i t, b e v o o r r e c h t i n g v a n e n k e l e n, i n b r e u k o p d e g e l i j k h e i d, z o o i s e e n d e r g e l i j k e d i c t a t u u r n i e t s a n d e r s d a n h e t v r i j m a k e n v a n d e n w e g v o o r e e n o n d e r d r u k k e n d e k l a s s e, v o o r n i e u w e u i t b u i t i n g e n v o o r a l l e s c h a d e l i j k e i n v l o e d e n, w a a r d e r e v o l u t i e m e e h e e f t a f g e r e k e n d. Het invoeren van het socialisme is derhalve onder een dergelijke voorgewende proletarische dictatuur nooit te bereiken, en de nieuwe macht zal zich niet eerder terugtrekken, voor zij door een nieuwe revolutie ten behoeve van de raden voorgoed is weggejaagd.

Het radensysteem schept, wanneer het juist wordt toegepast, geen bureaucratie, geen privileges van enkelingen, geen alomvattende machtssfeer. Want een opdracht van de gemeenschap aan de raden verandert in geen enkel opzicht de verhouding van gelijkwaardigheid tusschen opdrachtgevers en lasthebbers. De radenorganisatie is een federatief verbond van alle produceerende en consumeerende krachten, te beginnen in den nauwsten kring van elkaar rakende belangen tot de meest omvattende economische betrekkingen toe.

In de organisatie der raden is elk individu betrokken en de aanwijzing van deze of gene lasthebber tot het verrichten van een of andere dienst, tot het toelichten van het een of andere plan, tot het plegen van overleg in een zaak met elders verblijvende vertegenwoordigers der raden, tot het ten uitvoer brengen van of toezicht houden op een projekt, dat door de gemeenschap voor noodig wordt gehouden of waartoe deze besloten heeft, tot het motiveeren van een meening of tot het onderzoeken van een voorstel van de tegenstanders, geeft hem, die hiermede belast is, geen voorrechten boven hen, die hem hebben aangewezen en ontheft ook geen der opdrachtgevers van de verantwoordelijkheid voor de daden van den lasthebber. Alle opdrachten blijven afhankelijk van den wil van hen, die ze geven; degene, die de opdracht krijgt, is niets

anders dan het uitvoerend orgaan van de corporatie, die hem het gedeelte van het werk overlaat, waartoe zij hem geschikt acht; hij is uitvoerder van den wil van een bepaalde gemeenschap, en wel uitvoerder van dien wil voor dat bepaalde geval, dat hem is opgedragen. De ontzaggelijke veelvoudigheid van het maatschappelijk leven brengt mede ontelbare uitingen van maatschappelijk dienstbetoon zoowel in de kleinste als in de gewichtigste dingen, zoodat de verdeeling der maatschappelijke plichten in onophoudelijke wisseling alle krachten in beslag neemt, allen onder de voortdurende contrôle van allen staan, ieder, verantwoordelijk voor zich zelf en voor het geheel, de eenheid van gemeenschap en individu waarborgt, waardoor de gelijke aanspraken van allen en de wederkeerige hulp in alle gemeenschappelijke aangelegenheden wordt verzekerd. Iedere aanwijzing van een lasthebber geschiedt onder het voorbehoud, dat hij op elk oogenblik kan worden ontheven van zijn opdracht, het op zich nemen van een dienst is steeds vrijwillig en heeft plaats onder het voorbehoud er van te kunnen afzien, voor het geval de uitvoerder zich niet opgewassen voelt tegen de moeilijkheden of een ander voor meer geschikt houdt om het gemeenschappelijk welzijn te behartigen. Daarom zijn alle verkiezingen, die aan bepaalde personen voor bepaalden tijd algemeene volmachten geven, vooral wanneer zij uit partijoogpunt geschieden en beinvloed worden door centrale instanties, die buiten de onmiddellijk belanghebbende arbeidersgroep staan, parlementaire instellingen, die met de radenorganisatie der maatschappij niet het geringste hebben uit te staan. In een kapitalistisch productiesysteem bestaan geen raden: raden in de revolutie worden gevormd uit den wil, hetgeen politiek en economisch noodzakelijk is, te doen uitgaan van de bedrijven en, met uitschakeling van regeerende beambten, in een vrijwillig wederkeerig onderling begrip der revolutionairen zelf te doen; na de overwinning der revolutie zijn de raden de organen der gemeenschap, die beslissen en besturen, die de geheele maatschappij omvatten en de structuur ervan in stand houden.

D e o p b o u w d e r r a d e n o r g a n i s a t i e brengt derhalve geen moeilijkheden ten aanzien van het actief of passief kiesrecht of de evenredige vertegenwoordiging. Zoolang de revolutie nog geen vasten voet gekregen heeft, blijft het deelnemen aan de leiding van het maatschappelijk gebeuren vanzelfsprekend beperkt tot de socialisten, wier doel het is, de revolutie onder alle omstandigheden rechtstreeks tot haar uiteindelijk doel te leiden: de ordening der vrijheid in de klassenlooze maatschappij volgens het radenbeginsel. Zij moeten zich, uitgaande van de bedrijven en de woonwijken en met volledige op den achtergrondstelling van alle vroegere richtingsverschillen en met besliste uitschakeling van elke opdringerige inmenging van geleerde politici en autoritaire betweters, aaneensluiten volgens hun gemeenschappelijke invloedssfeer en arbeidsterrein en het initiatief nemen tot de beraadslagingen en de verdeeling der werkzaamheden, die bevorderlijk zijn voor het aankweeken van den nieuwen geest en voor het invoeren van de nieuwe maatschappelijke en economische vormen. Daartoe behoort ook de nauw met elkaar samenhangende taak der arbeiders- en boerenraden, maatregelen te nemen voor de voorziening in de algemeene behoeften, evenals op elk gebied producenten en

consumenten moeten streven naar eensgezind optreden in de leiding van het economisch leven. Op het platteland moet door voorlichting en propaganda, echter vooral niet door bekeering met geweld, uitgaande van de steden, de radengedachte duidelijk worden gemaakt, in dier voege, dat voordat de socialistische gelijkheid mogelijk wordt gemaakt, de verovering der raden als steunpunten voor de economisch oppermachtige groote boeren verhinderd wordt. Waar nog uitbuiting in de een of andere vorm mocht voorkomen, mogen de organen der raden slechts werktuigen zijn der uitgebuiten en benadeelden en moeten zij derhalve, voorzoover betreft de boerenraden, voor alles de kleinboeren, de landarbeiders en de armen uit de dorpen omvatten. De arbeiders uit de steden moeten er bij het opbouwen der radenmaatschappij vooral op bedacht zijn, dat nauwlettend acht geslagen wordt op het federalistisch karakter der socialistische organisatie van het allereerste begin af. Een radenstaat, die het aanlegt op een centrale overkapping der organen der raden binnen zekere grenzen, misbruikt de raden, die daardoor zelf rechteloos gemaakt worden en ten doode opgeschreven. Een radenmaatschappij, een radenrepubliek — het woord republiek beteekent geenszins zonder meer een staatsvorm, maar ieder zelfbestuur van een gemeenschap door het volk — een radenmaatschappij is slechts denkbaar als federatief samenstel en kan nooit een staat zijn of in een staatsbestel een plaats vinden.

ERICH MÜHSAM.

OVERZICHT

VOLKENBONDSCOMMUNISME

Maart 1921: Kroonstad en de N.E.P.; October 1928: het begin van de vijfjaarplannen; September 1934: „Sovjet-Rusland" lid van den Volkenbond! — dat zijn de mijlpalen op den weg van de verwording der russische revolutie. Stalin, de „leider van het wereldproletariaat" in Genève, het land „waar het socialisme wordt opgebouwd", opgenomen in den kapitalistischen imperialistischen Statenbond, de Derde Internationale op sleeptouw van het fransche imperialisme, dat is het definitieve en zichtbare einde van de moskousche politiek der wereldrevolutie, die trouwens sinds meer dan 10 jaar reeds niets anders was dan een politiek in het belang van het staatskapitalistische Rusland.

Toen de revolutionaire matrozen en arbeiders van Kroonstad door het roode leger van Trotzki werden gemassacreerd, de russische revolutie definitief werd geliquideerd, alle revolutionaire arbeiders, die voorstanders waren van de Sovjets, maar niet van de bolsjewistische partijdictatuur, werden gearresteerd en gevangengezet, verbannen en vermoord, werd ook de N.E.P. ingevoerd en het internationale kapitalisme weer binnengehaald. In 1928 begon de opgezweepte campagne om het socialisme „in vijf jaar op te bouwen". Niets van de proclamaties van dit beruchte vijfjaarplan werd gerealiseerd: geen daling van de productiekosten, geen daling van de warenprijzen, geen loonsverhooging voor de industriearbeiders, geen verbetering van levensvoorwaarden in de voedselvoorziening, geen definitieve oplossing van het „broodprobleem" (door

de collectivisatie van den landbouw). Daarentegen werd wel op de ruggen der arbeiders met de meest kapitalistische methoden, door rationalisatie en uitbuiting, door loonklassensysteem en letterlijke slavernij (passysteem) een „zware" industrie opgebouwd, een productiemiddelenindustrie, die weliswaar geen grondslag gelegd heeft voor een volledig socialisme, maar wel voor een volledige oorlogsindustrie, hetgeen trouwens ook het geheime en eigenlijke doel van het groote plan was. In dit opzicht heeft Rusland inderdaad binnen enkele jaren de meest vooruitstrevende industrieele landen van het Westen „ingehaald en voorbij gestreefd".

Tegelijkertijd werd ook het politieke contact met de kapitalistische staten steeds inniger. Met het fascistische Italië, de eerste der groote mogendheden, die de diplomatieke betrekkingen met Rusland weer had opgenomen, werd een vriendschapsverdrag gesloten en weldra kwamen fascistische oorlogsvliegtuigen naar het proletarische vaderland, en bezochten als contra-prestatie de militaire en maritieme deskundigen van de wereld-revolutie het land van Mussolini, waar de communistische beweging bloedig was uitgeroeid. Met de dictatuur van Kemal Pascha werden eveneens de vriendschappelijkste betrekkingen onderhouden, waarvan het karakter bij het tienjarig bestaan der turksche republiek waardig gedemonstreerd werd door het geschenk van een aantal oorlogsvliegtuigen, die de minister van oorlog persoonlijk kwam brengen. Jarenlang heeft Rusland verbindingen met Duitschland onderhouden en zijn militaire voorbereiding voor de revanche in het geheim ondersteund: het leverde wapens voor de rijksweer, die deze dan tegen communistische arbeiders in Duitschland kon gebruiken, terwijl de rijksweer haar oorlogsindustrieën in Rusland had. Vandaar, dat indertijd de Derde Internationale aan de Duitsche Communistische Partij de opdracht gaf voor den strijd „tegen Versailles", om gemeenschappelijk met de nationalisten de passieve oorlog aan den Ruhr te doen omslaan in een actieve, om den klassenstrijd met den „nationalen bevrijdingsstrijd" te verbinden, om zich te verzetten tegen de regeering van de „nationale schande", want de strijd aan den Ruhr moet gevoerd worden en „wij wijzen in principe geen enkel middel van dezen strijd af". Karl Radek hield toen den 28sten Juni 1923 in het uitvoerend comité der Communistische Internationale zijn rede over Leo Schlageter, „den dapperen soldaat der contra-revolutie", die door het nationaalsocialistische Duitschland als de eerste soldaat van het Derde Rijk wordt gehuldigd. Het officieele orgaan van de duitsche Communistische Partij maakte toen propaganda voor het eenheidsfront — van fascisten en communisten — het stelde zelfs zijn kolommen open voor de medewerking van de nationalistische reactionairen en verklaarde, dat de communisten bereid waren om met de nationalistische officieren „tegen het fransche imperialisme te strijden".

Deze funeste, karakterlooze en in den volsten zin van het woord, contrarevolutionaire politiek der duitsche Communistische Partij had aan de arbeiders de oogen kunnen openen over het ware karakter en het gevaar van de door de russische regeerings-politiek beheerschte Derde Internationale. Wanneer klassenbewuste en revolutionaire arbeiders, die te goeder trouw de schijnrevolutionaire leuze van Moskou volgen op het oogenblik nu de laatste etappe

bereikt is nog niet tot inzicht komen, dan is werkelijk niet in te zien wat hen er ooit toe zou kunnen brengen.

De leus: „tegen Versailles" is verouderd! Rusland wordt lid van het geneefsche instituut, welks voornaamste taak het steeds geweest is den vrede, namelijk dien van Versailles, te handhaven. Jarenlang is de arbeidersklasse door het sociaaldemocratische volkenbondspacifisme misleid geworden. Het pseudo-antimilitarisme van de opportunistische en reformistische sociaaldemocratie heeft al het mogelijke gedaan om de arbeidersklasse af te houden van den directen antimilitaristischen strijd en in overeenstemming met haar parlementaire, arbeid- en kapitaal verzoenende politiek ook dit internationale parlement, dit consortium van diplomatieke vertegenwoordigers der kapitalisten en zelfs der bewapeningskapitalisten, als een vredesbond aangeprezen. Maar het aureool van Genève verbleekte meer en meer, totdat de ontwapeningscomedie, die twee jaar geleden met het geneefsche klokkengelui en het bombardement van Shanghai begon, het ook aan sociaaldemocratische buitenlandsche overzichtschrijvers onmogelijk maakte het bankroet nog langer te camoufleeren en de werkelijkheid te negeeren. Met kapitalistische politici waren kleinburgerlijke en sociaaldemocratische pacifisten het eens, dat voor den vrede van dezen Volkenbond niets meer te verwachten was en dat het versnelde tempo van den bewapeningswedloop de catastrophe onvermijdelijk maakte.

Dat de Volkenbond een Statenbond is van imperialisten, die den vrede niet kunnen organiseeren, omdat de kapitalistische grondslagen van de maatschappij en de imperialistische tegenstellingen met mathematische noodzakelijkheid naar oorlog drijven is natuurlijk ook door de communisten nooit ontkend.

Men behoeft slechts te herinneren aan de artikelen, waarmee sinds jaar en dag de geheele communistische pers de „sociaalfascisten" wegens hun volkenbondspolitiek met het geheele bolsjewistische scheldvocabulair heeft overladen. Dat het kapitalisme naar oorlog drijft, dat de kapitalistische wereld zich op weg bevindt naar den oorlog en dat de vertegenwoordigers der kapitalistische regeeringen te Genève de oorlogsvoorbereiding niet kunnen verhinderen, dat kunnen zelfs de communisten niet loochenen. Ofschoon de russische bolsjewiki aan de kwaal van overdrijving lijden, willen zij toch niet in ernst aannemelijk maken, dat de Sovjet-staat, hoe machtig deze ook is, door zijn blote aanwezigheid te Genève den politieken grondslag der kapitalistische staten heeft veranderd. Dat het lid worden van den Volkenbond, die Lenin een gezelschap van struikroovers heeft genoemd, in het belang zou zijn van de wereldrevolutie — een argument waarmee in de laatste jaren de meest contra-revolutionaire practijken der Derde Internationale werden gemotiveerd ging blijkbaar zelfs voor stalinistische propagandisten de grenzen van het mogelijke te buiten. Wat onthuld werd, was door geen revolutionaire demagogie meer te camoufleeren. Er bleef niets anders meer over dan een plomp politiek boerenbedrog. Om aan revolutionaire arbeiders en de arbeiders van Sovjet-Rusland aannemelijk te maken, dat ook te Genève dezelfde vredespolitiek gevoerd wordt als te Moskou en dat plotseling deze Volkenbond tòch, zooals jarenlang de sociaal-

democratie beweerde, een instrument kan zijn om den kapitalistischen vrede te handhaven, hebben de stalinistische journalisten van de „Pravda" tot de „Tribune", opdracht gekregen om de geniale ontdekking te doen dat er twee soorten van imperialistische staten zijn: de eene, die den oorlog onmiddellijk wil,, de andere die geen belang heeft bij den onmiddellijken oorlog. De eerste is buiten de Volkenbond, de tweede is lid van den Volkenbond. Met de tweede groep kan Sovjet-Rusland samenwerken in het belang van den vrede. Tot de eerste groep behooren — natuurlijk — de vijanden van Sovjet-Rusland; dat zijn de oorlogszuchtige landen; dat tot de groep waarmee Sovjet-Rusland den vrede verzekeren wil het fascistische Italië en het zwaar bewapende imperialistische Frankrijk behoort is voor de volkenbondscommunisten geen bezwaar. Dat de russische regeering sympathie heeft voor het instituut van Genève is trouwens vanzelfsprekend, want Rusland is zelf een Volkenbond: „de gedachte van de vereeniging van naties houdt op zichzelf voor de Sovjetstaat en zijn ideologie", aldus Litvitnof den 18den September te Genève, „theoretisch niets onaannemelijks in. De Sovjet-Unie is zelf een Volkenbond in de beste zin van het woord". Welk een argument! Is het denkbaar, dat Lenin de Federatie der Russische Sovjet Republieken met de Wilsonsche instelling die in samenhang met het zgn. vredesverdrag in het leven geroepen is, zou hebben kunnen vergelijken? Maar Sovjet-Rusland heeft zich nu eenmaal veranderd, merkt de kapitalistische pers op, zoodat het als waardig lid in den imperialistischen kring kan worden opgenomen, temeer daar het permanente contact van de sovjet-diplomaten met die van de andere mogendheden onvermijdelijk zal moeten leiden tot de aanvaarding van de methoden van deze diplomaten en daar de politieke constellatie nu eenmaal deze is, dat bij een bedreiging van Japan Sovjet-Rusland op zijn minst de neutraliteit der europeesche mogendheden noodig heeft — constateert het officieuse fransche regeeringsorgaan Le Temps — is het in het belang der Sovjet-regeering op te houden met een propaganda in de koloniën van deze mogendheden, die overigens sinds eenigen tijd in werkelijkheid belangrijk verminderd schijnt te zijn". Men kan nu eenmaal niet twee heeren dienen: de bondgenoot zijn van Barthou èn van het door het fransche imperialisme onderdrukte indochineesche volk.....
De pers van Sovjet Rusland constateert, dat door het lid worden van Sovjet-Rusland de autoriteit van den Volkenbond, vooral met het oog op de arbeidersmassa's, die het vertrouwen in den Volkenbond begonnen te verliezen, versterkt is.
Commentaar is hier werkelijk overbodig! Voor het eenheidsfront met de sociaaldemocratie is inderdaad geen enkel bezwaar. En van dit eenheidsfront naar het oorlogsfront is maar één stap.
In 1914 motiveerden de keizersocialisten hun godsvrede met de pruisische jonkers en het duitsche imperialisme door op het russische despotisme te wijzen, terwijl de Vanderveldes en de Cachins daarentegen weer gezamenlijk met ditzelfde Rusland de „democratie" tegen het pruisische gevaar beweerden te verdedigen. Hetzelfde spel wordt op het oogenblik herhaald.
Onder de schoone leuze: „Verdedigt de Sovjet Unie", poogt de russische regeering het proletariaat in de armen te drijven van de bourgeoisie van die

imperialistische landen, waarmee het in den volgenden oorlog verbonden is. „Verdedigt de Sovjet-Unie" beteekent niet meer alleen: verdedigt de uitbuiting van de russische arbeiders en boeren door de staatskapitalistische burokraten der stalinistische partij, maar ook: arbeiders aller landen vereenigt u met het fransche imperialisme, met het italiaansche fascisme! Op de vergadering te Amsterdam naar aanleiding van het beruchte „Wereldcongres tegen den Oorlog", dat al in dit teeken stond, hadden wij reeds gelegenheid op te merken: aan deze verdediging van de Sovjet-unie doen wij niet mee.

A. M. L.

AANSCHOUWELIJKE LESSEN DER ALGEMEENE STAKING.

Wij hebben onlangs gewezen op een veelbeteekenend verschijnsel, dat zich voordoet in de rijen van het Amerikaansche proletariaat — op het ontwaken van het klassebewustzijn en het te voorschijn komen van den wil tot de daad. Wij hebben toen onze overtuiging uitgedrukt, dat op het klassebewustzijn noodzakelijk ook de daad moest volgen. Wij hebben ons niet vergist. Wij behoefden niet lang te wachten. De daad kwam en wel in den onverwachten en grootschen vorm van de algemeene staking in San Francisco, een gebeurtenis — kan men zeggen — bijna geheel nieuw voor Amerika en tegelijkertijd van buitengewoon veel beteekenis. Niet minder beteekenisvol schijnen ook de woorden van W. Brown, den leider van de vereeniging van vrachtrijders in Minneapolis, die, zich richtende tot de arbeiders, hen vroeg: zullen wij die menschen (de politie) toestaan ons als honden neer te schieten of zullen wij beginnen tegenstand te bieden? De algemeene staking en de woorden van Brown getuigen van een buitengewoon belangrijke en diepe ommekeer in het Amerikaansche proletariaat, dat geëxploiteerd wordt door de bourgeoisie en door de leiders der Unions, die de arbeidersvereenigingen met behulp van de heerschende klasse hebben gemaakt tot een burcht van het kapitalisme en een bron van persoonlijke winst. Maar zelfs in de meest rechtsche arbeidersvereenigingen, die erg reformistisch zijn, kan — onder gunstige omstandigheden — zooals wij destijds uiteenzetten — het klassebewustzijn ontwaken en het besef van het ware doel, dat door de arbeiders dient nagestreefd te worden, levendig worden, zoodat deze vereenigingen noodlottig worden voor het kapitalisme, welks steunpilaren zij eerst waren. En het is heel goed mogelijk, dat de algemeene staking van San Francisco het begin zal blijken te zijn van een dergelijke ommekeer. Het is heel goed mogelijk, dat zij het uitgangspunt wordt van een inslaan door de Amerikaansche arbeidersbeweging van nieuwe wegen — nieuw althans voor Amerika — die leiden tot den revolutionairen klassestrijd, tot de erkenning van de eenige ware methoden van directe actie en tot het zich stellen van de fundamenteele taak van het proletariaat — de vernietiging van het kapitalisme en van den Staat. Zoo begint het Amerikaansche proletariaat het punt te naderen, waar het Europeesche proletariaat al lang was aangekomen. En dat is geheel vanzelfsprekend en logisch, want gelijke oorzaken hebben ook gelijke gevolgen. Het aan den dag treden van die gevolgen werd in Amerika kunstmatig verhinderd, maar zooals altijd en overal is de

logiek van de historische ontwikkeling onevenredig sterker dan de wenschen van personen of klassen. Het proces van de sociale ontwikkeling gaat, zooals de lange historische ervaring bewijst, langs de lijnen van het te boven komen van het tegenwoordige staatskapitalistische systeem; dit proces kan men ophouden, maar stop zetten kan men het nooit. Ook het kapialistische Amerika heeft het niet stop gezet, zooals blijkt uit de gebeurenissen, die zich voordoen — dat gaat niet alleen boven de kracht van Amerika, maar ook boven die van de geheele kapitalistische internationale. Nu, dat de arbeiders tegen den wil van den kapitalistischen lijfwacht-staat en tegen den wil van Green en tegen den wil van de overige lakeien van het kapitalisme geproefd hebben van de zoete vrucht van een plaatselijke algemeene staking, is te verwachten dat vroeg of laat, maar onvermijdelijk, ook de nationale algemeene staking zal komen en daarna, maar misschien al eerder, zullen de amerikaansche arbeiders het gevoel leeren kennen van internationale solidariteit dat hun, dank zij de bemoeiingen van de Greens en de Johnsons, tot nu toe onbekend was.

Men kan zich voorstellen, hoe bang mevrouw bourgeoisie dan zal zijn, die nu, bij slechts één plaatselijke staking al in een staat van onbeschrijfelijke ontzetting en vreeselijke hysterie vervallen is! Maar dat moment komt iederen dag nader: met het meedoogenloos vergoten bloed der stakende arbeiders wordt de arbeiderssolidariteit opgebouwd en het zuivert de vertroebelde blik van het proletariaat millioen maal beter en sneller dan alle gesproken en geschreven propaganda van alle radicale leiders tezamen.

De bourgeoisie nu kan niet ophouden met bloedvergieten, want hardheid is haar natuur, terreur haar methode van regeeren, het ligt dus voor de hand, dat dat moment onvermijdelijk en onafwendbaar komen moet. De bourgeoisie begrijpt dat alles en begrijpt het veel beter dan de overgroote meerderheid der arbeiders, daarom bestrijdt zij ook de verspreiding van de idee der algemeene staking met de energie van een man, die voor zijn leven vecht. Daarom wendt zij al zedeprekend, om zich te verdedigen alle middelen aan, zonder zich over hun moraliteit te bekommeren. Zij versmaadt beslist niets, dat ook maar eenigermate haar heerschappij kan verdedigen en bevestigen — laster, leugen, bedrog, meineed, omkooperij, verraad, het aanblazen van lage hartstochten bij de massa's, het ophitsen van het eene deel van het volk tegen het andere, van de eene natie tegen de andere, vaderlandsliefde, religie (Christus voor de massa's en Machiavelli voor zichzelf), pogroms, moorden, alles, alles wordt gebruikt. Dat alles is duidelijk aan het licht gekomen bij de algemeene staking in San Francisco.

De reactie hierop van de bourgeoisie bij monde van haar groote vertegenwoordigers en de pers, die het proletariaat helaas niet bezit, is in dit verband karakteristiek. Voor alles begon de bourgeoisie voorbeelden te zoeken van onderdrukking van dergelijke stakingen. De engelsche algemeene staking van 1926 scheen zulk een voorbeeld. Toen „coöpereerde" de regeering „met de goedwillende groepen van de bevolking", dat is: zij organiseerde de onderkruipers; de kranten legden op deze feiten den nadruk en raadden hun regeering aan op overeenkomstige wijze te handelen, wat het stadsbestuur van San Francisco niet aarzelde te doen: het organiseerde enorme groepen. De

Brisbanes wezen op een ander verschijnsel van den strijd van de engelsche regeering met de algemeene staking: zij vestigden er de aandacht op, dat de staking neergeslagen was, niet alleen met behulp van het publiek, maar ook met behulp van de wet, niet alleen dat volgens deze de algemeene staking „onwettig" verklaard was, maar het parlement decreteerde ook, dat ieder, die aan een dergelijke staking deelnam en de arbeidersleiders, die voor het uitlokken ervan verantwoordelijk waren, door inbeslagname van hun eigendom „tot de laatste cent" en ook door confiscatie van de vereenigingskapitalen, gestraft zouden worden.
Deze herinnering is tegelijkertijd een aansporing en een eisch, gericht tot de amerikaansche regeering om op dezelfde wijze op te treden, natuurlijk in naam van de democratie en van de rechten van de meerderheid des volks, die heden ten dage uit niemand anders schijnt te bestaan dan uit de Brisbanes en uit hun broodheeren, de Hearsts.
Generaal Johnson acht, uitgaande van de belangen van de arbeiders, stakingen een noodzakelijk kwaad, maar zij baten, zooals de oorlogen, niemand iets en hun eenig resultaat is bloedvergieten en blauwe plekken".
Hij heeft absoluut niets tegen de afzonderlijke stakingen, waarin de arbeiders blauwe plekken oploopen, maar hij is zeer beslist, ook in het belang der arbeiders, tegen solidaire, gezamenlijke stakingen, algemeene stakingen, waarin de bourgeoisie blauwe plekken oploopt, want voor den generaal beteekent zulk een staking burgeroorlog en, natuurlijk in het belang van de geheele natie — waaronder de generaals alleen zichzelf verstaan, hoewel de arbeiders denken, dat ook zij bedoeld worden — riep de generaal uit: „de staking moet afgeloopen zijn!"
De algemeene staking, suggereerde de generaal de arbeiders, terwijl hij zelf de dictatuur van de allerkleinste minderheid vertegenwoordigde, is „de dictatoriale, tyrannieke heerschappij van de minderheid ...." „Dat is de regeering van de minderheid. Dat is de dictatuur. Dat is het einde van de democratie. Dat is een tyrannie en deze mag niet geduld worden door een vrij volk, zelfs niet voor één moment."
Deze klassieke uiting van burgerlijke leugen en bedrog is onnavolgbaar en had zulk een uitwerking, dat den heer Green zelfs de tranen van ontroering in de oogen schoten en hij in het openbaar verklaarde, dat de arbeiders van San Francisco een geweldige fout hadden begaan. De generaal sprak zijn vertrouwen uit, dat „de conservatieve arbeidersleiders den strijd tegen de algemeene staking zouden winnen". Helaas heeft hij zich daar niet in vergist; het blijkt, dat ook in de arbeidersbeweging zich genoeg lieden bevinden, die zich gemakkelijk laten verleiden door den prijs, die de regeering op het hoofd van Dillinger heeft gesteld en graag de rol spelen van „het meisje in het rood" gedurende vele en vele jaren. Tot die categorie van menschen behoort ongetwijfeld mijnheer Green, de voorzitter van de Amerikaansche Federatie v. d. arbeid, nog banger voor de algemeene staking dan de bourgeoisie zelf, uitbuiter van den nood der arbeiders en lakei van het kapitalisme van beroep — volgens hem, moeten de arbeiders n.l. de verdragen met de ondernemers hooger stellen dan de sympathie met hun mede-arbeiders en de solidariteitsstaking in strijd achten met de geest en de letters A.F.T.

De burgemeester van Pittsburg, Mac Neir, noemde de staking van San Francisco „anarchie" en eischte, dat alle gemeentelijke ambtenaren van Pittsburg, die lid zijn der Unions, onmiddellijk hun lidmaatschap zouden opzeggen, omdat anders het gepeupel dreigt te heerschen en dat zij loyaal zouden zijn tegenover het gemeentebestuur, dat vaderlijk voor hen zorg draagt.
De orde, die gevestigd wordt door het gepeupel d.i.door de werkende massa's, is anarchie, maar de orde die gevestigd wordt door de geldkliek, waartoe ook Mac Neir behoort — ziet ge — is democratie, en loyaliteit t.o.v. deze democratie is het toppunt van vaderlandsliefde. Welke krant wij ook inzagen, steeds zagen wij één schuldige, één bandiet, één Dillinger, één vijand der gemeenschap no. 1, te weten de stakende arbeiders, en aan den anderen kant als vertegenwoordigers van het volk, de ondernemers, onschuldige slachtoffers van dien vreeselijken bandiet, tegen wien de staat optrok met leger, politie, bommen, gassen, machinegeweren, artillerie, tanks, pers, radio, theater, kerk, gevangenis en geld.
De collectieve bandiet, nl. het proletariaat, gebruikt tegen dat alles het eenige wapen, dat eeuwenoud is, en altijd zegevierend, de broederlijke solidariteit. Juist deze arbeiderssolidariteit noemen de Johnson's „anarchie", „dictatuur van de minderheid", „tyrannie", „burgeroorlog", „een onamerikaansch en onvaderlandslievend verschijnsel".
Daarom verlangt meneer bourgeois, alvorens in onderhandelingen te treden met de stakers, ook altijd dat dit wapen wordt neergelegd en dat de staking beëindigd wordt.
En zoo blijkt het dus, dat de strijd der arbeiders tegen de dictatuur van de uitbuiters, de strijd voor echte economische en politieke democratie is: het einde van de democratie, de dictatuur van de minderheid — (De arbeiders zijn de minderheid, en de kapitalisten de meerderheid, democratie!)
De eenvoudige strijd van de arbeiders om een stuk brood met boter is de roode revolutie, die leidt tot dat waartoe de bolsjewiki Rusland hebben gebracht. Maar intusschen zijn de eischen van die „roode revolutie" volvoerd door de havenarbeiders, zeer en zeer eenvoudig:

1. Erkenning van hun vakvereeniging door de ondernemers.
2. Contrôle op de voorwaarden bij het aannemen van arbeiders.
3. Verhooging van de arbeidsloonen.
4. Verkorting van de arbeidsweek.

Ziehier waarom de bourgeoisie zulk een geschreeuw aanhief. De ondernemers weigerden aan de eischen der arbeiders te voldoen, deden een beroep op de politie en vormden hun troepen van huurlingen (een zuiver amerikaansch verschijnsel en blijkbaar, volgens de inzichten van de amerikaansche rechtsgeleerden, volkomen constitutioneel en democratisch) en begonnen onder hun bescherming onderkruipers te huren. De protesteerende stakers schoten zij op den 5den Juli neer en tot grootere dekking haalden zij 5000 man van de nationale garde van de staat Californië in de stad. Hierna maakte de idee van de algemeene staking zich snel van de arbeiders meester en de eene vereeniging voor, de andere na, begon het werk neer te leggen uit sympathie, de staking nam een algemeen karakter aan.

Aan het werk toog de machine van de kapitalistische leugen, de pers, die de openbare meening begon te bewerken ten gunste van de arme ondernemers, tegen de verschrikkelijke stakers.
„De staking is uitgelokt door een radicale minderheid, waaronder zich eenige communisten bevinden, met het doel een industrieele revolutie te beginnen aan de kusten van de Stille Oceaan. (Waarom alleen aan de kust, dat blijft het geheim van de bang geworden bourgeois-raven, die in iedere staking het spookbeeld zien van hun ondergang.)
„De leider van het stakingscomité van de zeelieden, Harry Bridge, is australiër". „De algemeene staking is het werk van agents provocateurs". „De stakers willen een proletarische regeering vestigen". „De agenten van de russische regeering staan achter de stakers. De voornaamste opruiers zijn vreemdelingen". „Zullen de arbeiders van San-Francisco die duistere elementen toestaan", vroeg de burgerlijke pers, „zich meester te maken van hun vereenigingen en ze te vernietigen in naam van hun duistere doeleinden?"
Vandaar de hysterische kreten: „Troepen, meer troepen! Onmiddellijk staat van beleg! Wij verkeeren in een oorlogstoestand! Alle vreemdelingen moeten uitgewezen worden. De wet tegen het misdadige syndicalisme moet in volle werking gezet worden. Vernietigt de radicalen als ratten. Organiseert goedwillende vereenigingen van burgers voor de vervolging der radicalen. En de „zwarte honderd, van echt Amerikaansche burgers" zooals in het tsaristische Rusland, begonnen onder leiding van den vice-president van de stoomvaartlijn, Charles Wheeler, hun actie: de lokalen van de arbeidersvereenigingen in elkaar te slaan, het meubilair te vernielen (eigendom n.l. is heilig en onaantastbaar, alleen wanneer het in handen is van de bourgeoisie) en den arbeiders de hersens in te slaan.

De bewakers der orde — de politie — onderhouden op kosten van de werkende bevolking, voor de onderdrukking van diezelfde bevolking, kwam natuurlijk, evenals in Rusland ten tijde van de jodenpogroms, altijd te laat aanloopen tot verdediging van de democratische rechten van de mishandelden.

De arbeiders werden bij honderden gearresteerd, slechts omdat zij radicalen, waren, volgens het vermoeden van de zwarte honderd en de politie — (volkomen wettige maatregel tot verdediging van de vrijheid van geweten, van politieke overtuiging en andere burgerlijke vrijheden!) — en werden in de arrestantenhokken gedreven als krijgsgevangenen en de rechter, de verpersoonlijking van onpartijdigheid, hoonde „onpartijdig" de gearresteerden en beloofde hen „onpartijdig" te zullen vonnissen volgens bolsjewistisch voorbeeld, allen tezamen, zonder zich bezig te houden met een onderzoek naar de mate van individueele „schuld" van ieder in het bizonder. En de heer Brisbane, opperlakei van Hearst, stelde, de arbeiders bespottend, zijn broodheeren gerust met de woorden: „De machtige tanks van het leger der vereenigde staten, sterk genoeg, om steenen muren om te rameien en haast ongevoelig voor gesmeten stokken, steenen en flesschen, hebben indruk gemaakt op het publiek, op de stakers en anderen". Deze Brisbane, die de ontelbare kranten van Hearst vult en de rol speelt van de russische jodenvervolgers, rechtvaardigt de vervolgingen en hoont de slachtoffers: „Wanneer zij, die vervolgd werden, werkelijk

communisten en „rooien" waren, zijn zij het slachtoffer van de „directe actie", die zij, zooals bekend is, zelf hebben aanbevolen. Zij kunnen dus niet protesteeren tegen methodes, die niet noodzakelijk zijn, daar waar rechtbanken bestaan."

Dit alles moeten de arbeiders weten en goed begrijpen en beoordeelen. De arbeiders moeten zich bijtijds voor oogen houden, waartoe de bourgeoisie in staat zal zijn, wanneer het werkelijk gaat om de vraag van haar bestaan als klasse. De arbeiders moeten niet vergeten, dat er slechts twee naties zijn — het proletariaat en de bourgeoisie — waartusschen geen vrede kan zijn, maar slechts oorlog, die noodzakelijkerwijze moet eindigen met de overwinning van het proletariaat. Hoe beter het proletariaat georganiseerd zal zijn, hoe duidelijker het zijn doel zal zien en zijn historische zending, hoe sneller de overwinning zal komen en vrede, vrijheid en welvaart op aarde zullen heerschen.

G. MAXIMOF.

WAAROM REBELLEEREN DE BOEREN?

Wanneer arbeiders van de industriesteden, tot wanhoop gebracht door chronische honger en door het kapitalisme, dat hen worgt, rebelleeren en allerlei stakingen, indrukwekkende demonstraties en marschen organiseeren en zelfs zich meester maken van steden, dan is dat volkomen begrijpelijk: de arbeiders strijden tegen de onderdrukkers-uitbuiters.

Maar waarom rebelleeren de amerikaansche boeren, die hun boerderij en land bezitten? Want de boer is eigen baas, niet te vergelijken met een proletariër, die gedwongen is zijn arbeidskracht aan den ondernemer te verkoopen. Waarom komt hij dus in opstand?!

Op het eerste gezicht schijnt het, dat de situatie van den boer onvergelijkelijk beter is dan de situatie van den proletariër, maar feitelijk blijkt, dat de situatie van den een zoowel als van den ander jammerlijk is, want de boer is, hoewel hij in naam eigenaar is van zijn landerijen, tot over zijn ooren afhankelijk van het bankkapitaal: zijn land en bezit zijn verpand om hypotheek en crediet te krijgen, waarvoor hij een zeer hooge rente moet betalen — behalve nog de gewone belastingen.

In de dagen van voorspoed was de schuldenlast en de druk der belastingen veel minder en niet zoo drukkend als in de jaren van de economische crisis, die begon na de bekende beurskrach van najaar 1929, toen de groote financieele haaien, nadat zij de middenstand en de kleine bourgeoisie, die aan de beurs speculeerde, verslonden hadden, zich op de boeren stortten met het bepaalde doel „hen als klasse te liquideeren". Het gevolg ervan was een geleidelijke prijsdaling van de producten van den landbouw, waarvan de rentabiliteit met het jaar verminderde.

Volgens de gegevens van het ministerie van landbouw bedroeg het netto-inkomen der boeren in 1929 12 milliard dollar der 85 milliard $ van het nationale inkomen. In 1930: 9 van de 77 milliard, in 1931: 7 van de 45 milliard en in 1932: 5 van de 40 milliard. De opbrengst van de katoen daalde van 1.389 millioen dollar in 1929 tot 397 millioen dollar in 1932. En de opbrengst

van de veeteelt daalde van 6,5 milliard dollar in 1920 tot 3 milliard dollar in 1932. Met andere woorden, het inkomen van de gemiddelde amerikaansche boer bedroeg in 1929: 840 $, in 1930: 560 $, in 1931: 340 $; in 1932 en 1933 waren de farmers gedwongen hun toevlucht te nemen tot stakingen, die hun geen noemenswaardige verbetering brachten, hoewel zij met een verbitterden klassenstrijd gepaard gingen. Volgens de gegevens van hetzelfde ministerie van landbouw is de hypothecaire schuldenlast der farmers driemaal zoo groot als ten tijde vóór den oorlog: in 1910 bedroeg zij 3320 millioen dollar, in 1920: 7858 millioen dollar en in 1930: 9241 millioen dollar. Als gevolg van de executies van de farms, die in 1930 zeer talrijk waren en vooral in 1932 en 1933, verminderde de hypothecaire schuldenlast met 8% en bedraagt thans 8500 millioen dollar.

De totale schuld der boeren bedraagt 12 milliard $, waarvan 70% toekomt aan de assurantie- en credietmaatschappijen en aan de banken, en 30% aan particulieren.

Het grootste deel der schuldenlast (60%) rust op de 12 noord-westelijke staten: Ohio, Indiana, Michigan, Illinois, Wisconsin N. en Z., Dacota, Iowa, Nebraska, Kansas en Missouri. In deze staten bevinden zich 33% van alle amerikaansche farms, waarvan het land en de gebouwen geschat worden op meer dan de helft van de waarde van alle farms, die zich in de vereenigde staten bevinden. De overige 40% van de schulden der boeren komen op de westelijke staten (14,5%), de zuidelijke-middenwestelijke staten (13,5%), de noordelijke atlantische staten (6,5%) en zuidelijke atlantische staten (5,5%).

Alleen al de hypotheekrente, die 900 millioen $ in het jaar beloopt, en de belastingen, die in 1914 4% van het totale inkomen der boeren verslonden, in 1929 11% en in 1933 20%, namen zoo sterk toe, dat de boeren niet in staat bleken hun verplichtingen na te komen, want de prijzen der landbouwproducten daalden tijdens de depressie met 60% en bedragen nu 70% van de prijzen van vóór den oorlog, terwijl de prijzen der industrieele producten tot 120% gestegen zijn.

Dat beteekent, dat de boer gedwongen is het handels- en industrieele kapitaal voor alles duurder te betalen en dat in het vorige jaar ter betaling van een en dezelfde rekening viermaal meer landbouwproducten noodig waren dan in 1914. De hooge rente en ondragelijke belastingen, gepaard met de verlaging der prijzen der landbouwproducten door toedoen van het speculeerende kapitaal, hebben de amerikaansche boeren tot wanhoop gebracht en hen tot stakingen en onlusten gedreven.

Eén bushel tarwe bracht den farmer in 1914 90 dollarcents in, in 1932 15 à 25 c., in het vorig jaar niet meer dan 30 cents voor 60 pond, terwijl de consument voor een pond brood 8 tot 9 cent betaalt. Hieruit blijkt, dat wat de speculant gemiddeld aan den boer voor één bushel tarwe van 60 pond betaalt, hijzelf van den consument voor één pónd ontvangt. Hetzelfde geldt voor rogge, haver, gerst enz. Ossen en koeien werden verkocht voor 2, 3 en 4 $ per stuk, varkens voor 2 $, een dozijn eieren voor 4 dollarcents, maar de consumentenprijzen zijn niet slechts 10 maal, maar soms 100 maal hooger dan die, welke door de speculanten aan de boeren betaald worden. Wanneer de

slager een os of een koe voor 4 $ koopt, dan krijgt hij bij een minimum gewicht van 300 pond tegen een minimum marktprijs van 20 cents per pond, een som van 60 dollar en maakt dan 1500% winst.

Het kapitalistisch stelsel heeft tot grondslag niet de bevrediging der behoeften van de bevolking maar uitsluitend d e w i n s t: hoe minder waren op de markt en hoe grooter vraag daarnaar, hoe voordeeliger voor de speculanten, want de prijzen worden opgejaagd en zij maken grootere winsten. Daarom vernietigen de groote tusschenhandelaars-speculanten vaak de „overschotten" om de door hen aan den consument opgelegde hooge prijzen hoog te houden. Zoo worden b.v. in de Vereenigde Staten „overschotten" van fruit in zee geworpen, vruchtboomen vernietigd, terwijl de boeren geen geld hebben voor steenkool en de kachels met mais en graan stoken. In Zuid-Amerika worden de locomotieven met tarwe gestookt. In Canada werden twee millioen bushels tarwe verbrand. In Australië werden ongeveer 1 millioen schapen afgemaakt. In Brazilië zijn honderdduizenden zakken koffie in zee gegooid en de regeering gebruikt koffie als brandstof op de spoorwegen en de stoomschepen; in Egypte zijn 150.000 balen katoen verbrand, in Holland zijn ongeveer 200.000 varkens afgemaakt, in Denemarken ± 15.000 melkkoeien; In Mexico zijn door de regeering enorme hoeveelheden bananen vernietigd. Dit alles wordt gedaan ter verhooging van de prijzen en tot het behalen van grooter winst, met de bedoeling geld te persen uit de werkende bevolking, die het meestal niet bezit. De brutaliteit en de gemeenheid van de gierige jakhalzen van het kapitalisme kennen geen grenzen: de levensmiddelen worden door hen vernietigd wanneer er groot gebrek aan is bij hen die werkloos en zonder geld zijn.

Dat verscherpt de klassetegenstellingen, vergroot het banditisme en leidt tot talrijke stakingen en opstanden der arbeiders en boeren, die een onophoudelijken strijd voeren voor een plaatsje onder de zon.

De boeren, in het nauw gebracht door het bank- en industriekapitaal, verhieven luide hun stem: eerst zonden ze hun klachten aan hun vertegenwoordigers in het congres en aan hun senatoren, waarin ze wezen op de algemeene financieele moeilijkheden en nooden; daarna gingen zij over tot een felle veroordeeling van de bestaande orde en zeiden, dat het „beter was het geheele economische systeem omver te werpen en alles opnieuw te beginnen, dan door te gaan met wat thans gebeurde", dat „een echte opstand naderde, terwijl de wetgevers doorgingen met vioolspelen, terwijl Rome in brand stond", dat „de revolutie ieder oogenblik kon uitbreken" enz. enz. Daarna gingen de boeren, die geen hulp van de wetgevers kregen, over tot de directe actie en richtten hun krachten op den strijd tegen het kapitaal en het gezag, wat senator Borah revolutie noemde. Inderdaad droegen de gebeurtenissen van 1932—1933 in veel plaatsen der Vereenigde Staten het karakter van revolutionair optreden, want de ongehoorzaamheid aan of het verzet tegen het gezag, dat door de een of andere oorzaak niet in staat was het georganiseerde optreden der boeren tegen te gaan , kan men niet anders noemen dan revolutionair. Weliswaar kwam het niet tot ernstige militaire botsingen behoudens enkele kleine uitzonderingen, maar de dreigende revolutie naderde, omdat de klassetegenstellingen en de strijd steeds scherper vormen aannamen en ver-

sterkt werden door het meedoen van steeds nieuwe lagen der arbeidende bevolking.
Gewoonlijk zette de boerenbond bij een staking de levering van levensmiddelen naar de steden stop en plaatste posten van stakers op de wegen, die de treinen, lastauto's en wagens tegenhielden; indien zij daarin landbouwproducten aantroffen werden deze vernietigd of onbruikbaar gemaakt: het graan werd uitgestrooid, de melk uitgegoten, het pluimvee uit de kooien vrijgelaten en de lastauto's of wagens omvergeworpen, soms verbrand, zelfs werden spoorwegbruggen opgeblazen. En wanneer de publieke verkooping van de roerende en onroerende goederen van een faillieten boer wegens nietbetaling van schulden en belastingen werd bekend gemaakt, dan verschenen op deze verkooping honderden rustige maar vastberaden boeren, die de aangekondigde verkooping niet toelieten. Dank zij de dreigende houding der boeren tegenover de advocaten, de agenten van de verzekerings-, crediet en landbouwmaatschappijen en tegen de sheriffs, eindigden de verkoopingen meestal ermedee dat het bezit op legale wijze voor een paar cent verkocht werd en de bezitter op zijn farm bleef, want de opkoopers gaven het gekochte direct aan den faillieten buurman terug. Om te oordeelen over de stemming en de vastberadenheid der boeren is het voldoende te wijzen op de resoluties, die in Mei 1933 door het pan-amerikaansche boerencongres in Des Moines aangenomen werden, waarbij 1500 afgevaardigden uit 24 landbouwstaten aanwezig waren. Deze resolutie beval den boeren aan „geweld te gebruiken wanneer andere middelen en de verzoeken aan de geldlords niet hielpen" en waarschuwde dat het proclameeren van den oorlogstoestand „een algemeene bloedige revolutie tot gevolg zou kunnen hebben". De verantwoordelijkheid daarvoor komt neer op de hoofden „van diegenen, die zich verbeelden, dat men in onzen tijd vrije burgers met behulp van militaire tyrannie kan schrik aanjagen, onderdrukken en levensvoorwaarden voor hen scheppen, die herinneren aan de vroegere slavernij en lijfeigenschap".
Het congres uitte zijn leedwezen over de boerenopstanden in Le Marse, maar was nog meer verontwaardigd over het onmenschelijke optreden, dat dergelijke gebeurtenissen onvermijdelijk maakten."

(Wordt vervolgd.)

K. PHILIPPOWITSJ

RECTIFICATIE

Ten onrechte werd in het vorig nummer van Grondslagen als schrijver van het artikel „De weg naar het Derde Rijk" A. Müller Lehning genoemd. Het artikel is van de hand van Rudolf Rocker.

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GRONDSLAGEN

…DISCH VAKVERBOND

NUMMER 5-6 1934

sterk werden door het stroomen van steeds nieuwe lagen der arbeidende bevolking.
[illegible] de boeren [illegible] een stelling de levering van levensmiddelen aan de steden [illegible] en plaatsten posten van stakers op de wegen, die [illegible] en wagens tegenhielden; hadden zij daarin landbouwproducten [illegible], werden deze vernietigd of onbruikbaar gemaakt; het [illegible] de melk uitgegoten, het [illegible] uit de kannen [illegible] of wagens omvergeworpen, soms verbrand, zelfs werden [illegible] opgehouden. En, wanneer de publieke verkooping van de roerende en onroerende goederen van een failliete boer wegens niet-betaling van schulden en belastingen werd bekend gemaakt, dan verschenen op deze verkooping honderden [illegible] maar vastberaden boeren, die de aangekondigde verkooping niet toelieten. Dank zij de dreigende houding der boeren tegenover de advocaten, de agenten van de verzekeringen, [illegible] en tegen de sheriffs, eindigden de verkoopingen meestal [illegible] voor een paar cent verkocht werd en de [illegible], want de opkoopers gaven het gekochte direct aan den vorigen eigenaar terug. Om te oordeelen over de stemming en de vastberadenheid der boeren is het voldoende te wijzen op de resolutie, die in Mei 1933 door het [illegible] boerencongres in Des Moines aangenomen werd, waarbij 1400 afgevaardigden uit 26 landbouwstaten aanwezig waren. Deze resolutie [illegible] van „geweld te gebruiken wanneer andere middelen [illegible] niet helpen" en [illegible] tot het proclameeren van den oorlogstoestand „een algemeene bloedige revolutie tot gevolg zal kunnen hebben". De verantwoordelijkheid daarvoor legt men op de houding „van diegenen, die zich verbeelden, dat men in [illegible] kan [illegible], die herinneren aan de [illegible]."
Het [illegible] over de boerenopstanden in Le Mars, maar [illegible] over het [illegible] optreden, dat [illegible]."

(Wordt vervolgd.)

[illegible]

RECTIFICATIE

[illegible] in het [illegible] nummer van [illegible] als schrijver van het artikel „De weg [illegible]" A. Müller-Lehning genoemd.
Het artikel is van de hand van Rudolf Rocker.

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 3 NUMMER 5-6 1934

BIJ HET BROCHURENDEPOT
O. VONK, Joos de Moorstraat 17[1], Amsterdam

Rudolf Rocker:
Syndicalisten houdt stand .... Prijs 5 cent

Albert de Jong:
Het Rapport-Welter .... Prijs 8 cent
Een tweede 1914? .... Prijs 2 cent
S.D.A.P. en C.P.H. .... Prijs 2 cent

A. Müller Lehning:
De Spaansche Revolutie .... Prijs 8 cent
Rationalisatie en de 6-urige arbeidsdag Prijs 5 cent

GRONDSLAGEN
Uitgave van het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond
Sectie der Internationale Arbeiders Associatie (IAA)

Redactie: **A. Müller Lehning**
Administratie: **J. A. C. Caland-Hymans**
Amstelkade 181, Amsterdam-Z., Postgiro 57399

De **Abonnementsprijs** bedraagt per jaar **f 2.50**
Abonn.-prijs voor leden v/h N.S.V. f1.20 Losse nrs. 20 ct.
Bij collectief abonnementen zoowel voor leden als niet-leden reductie. Inlichtingen bij de administratie

CATALONIË EN DE OPSTAND IN SPANJE

Met de opstand in de eerste dagen van October, toen de latente en permanente crisis tot een bloedige uitbarsting kwam, is een nieuwe phase in de ontwikkeling der spaansche revolutie begonnen. De reactie, voorbereid onder het republikeinsch-sociaaldemocratisch bewind Azaña-Caballero, versneld na de overwinning der rechtsche partijen bij de laatste parlementsverkiezingen (19 November 1933), toen de radicale partij van Lerroux, getolereerd door Gil Robles, aan de regeering kwam, geloofde haar uur voor een beslissende slag gekomen.
Nadat Gil Robles, o.a. naar aanleiding van de aarzelende houding der regeering tegenover Catalonië, niet langer bereid bleek de regeering te ondersteunen — waarin zijn partij nog niet direct vertegenwoordigd was — bleven er nog slechts twee parlementaire mogelijkheden over: een coalitie-regeering Lerroux-Gil Robles, steunend op een parlementaire meerderheid of ontbinding van het parlement en nieuwe verkiezingen. Daar de president van de republiek tot deze tweede mogelijkheid niet geneigd bleek, was voor de links-republikeinsche partijen en de sociaaldemocratie de laatste hoop vervlogen op legale wijze opnieuw aan de macht te komen.
De staatsgreep was door de sociaaldemocratie sinds langen tijd voorbereid. Sinds de nederlaag bij de laatste verkiezingen, dank zij de stemonthouding der C.N.T. hadden de sociaaldemocratische leiders als Caballero en Prieto hun revolutionaire redevoeringen gehouden en verklaard, dat er van deze Republiek voor de arbeiders niets meer te verwachten was. Zooals gemakkelijk te voorzien was, keerden de aartsreactionaire wetten, die de sociaaldemocratie in het parlement had aangenomen, en die door de sociaaldemocratische ministers tegenover de spaansche revolutionaire en syndicalistische arbeidersbeweging waren aangewend, zich tegen degenen, die ze in het leven hadden geroepen. Ditmaal werden ook de stakingen van het sociaal-democratische vakverbond — op grond van de wet van Caballero — de „wet van de achtste April" — onwettig verklaard en het sociaaldemocratisch dagblad — op grond van de door de sociaaldemocratie aangenomen „wet op de publieke orde" — gecensureerd en in beslag genomen. Toen de sociaaldemocratische politici protesteerden, werd van regeeringszijde verklaard: men begreep deze protesten niet. De regeering hield zich strikt aan de door de sociaaldemocratie aangenomen, en overigens uitstekende wetten. Wat de arbeidsconflicten betreft, zoo hield de regeering zich geheel aan de practijk van het ministerie van arbeid, zooals deze door minister Largo Caballero was ingevoerd.
Tegenover het gevaar en de provocatie van een regeering, die door de katholieke en reactionaire grootgrondbezitters, verkapte monarchisten, gevormd zou worden, kon de sociaaldemocratie voor een staatsgreep rekenen op de sympathie van de door haar beïnvloede arbeidersmassa's. Maar een revolutionaire beweging, die niet door de C.N.T. gesteund wordt, is in Spanje tot mislukking gedoemd. En dat de C.N.T. er geen belang bij had de regeering van Casas Viejas weer aan het bewind te brengen is duidelijk. Evenmin als door middel van de stembus wenschte zij dit te doen door de opstand. Maar de aspirant-dictatoren konden rekenen op de steun van de regeering van Catalonië! Van-

daar, dat het zwaartepunt en het centrum van de staatsgreep in Barcelona lag. Niet voor niets bevond Manuel Azaña, ex-minister van oorlog, ex-minister-president van de republikeinsch-sociaaldemocratische coalitie zich in deze dagen in de onmiddellijke nabijheid van Companys, de president der Generalitat, wiens geheele politiek trouwens door Azaña werd geïnspireerd.
Zonder twijfel is Azaña de meest intelligente figuur onder de republikeinsche politici, maar ook een der meest rücksichtslose, zooals hij tijdens zijn geheele regeeringsbewind bewees, toen hij met zijn sociaaldemocratische collega's de syndicalistische arbeidersbeweging meedoogenloos en bloedig onderdrukte. Zoolang Azaña aan het bewind was, toonde hij zich, zooals trouwens ook de sociaaldemocratie, een verwoed aanhanger van het centralisme en zette hij de oude monarchistische traditie van den spaanschen eenheids-staat voort. Eenmaal in de oppositie ondersteunde hij uit zuiver opportunistische overwegingen de autonome catalaansche regeering, zooals de sociaaldemocratische ex-minister Priëto niet in het geringste bezwaar had om een eenheidsfront te sluiten met de baskische nationalisten — die de regeering, waarvan hij deel uitmaakte nota bene had onderdrukt! — omdat men profijt hoopte te trekken uit de conflicten van de regeering met de autonomistische en separistische bewegingen. [1])
Het eeuwenoude conflict, dat op de historie van de spaansche staat een stempel drukt, heeft ook onder de Republiek geen bevredigende oplossing kunnen vinden: alle gewelddadige pogingen sinds 500 jaar om een spaansche eenheid tot stand te brengen zijn slechts in schijn gelukt. Ook heden nog bestaat er geen spaansch ras en geen spaansche nationaliteit. De tegenstellingen tusschen de verschillende stammen van het Iberische Schiereiland met verschillende talen en die leven onder geheel andere klimatologische en economische verhoudingen, anders naar aard en wezen, hebben altijd weer aanleiding gegeven tot politieke conflicten en tot revolutionaire opstanden. Toen in 1479 door het huwelijk van Ferdinand en Isabella de koninkrijken van Castilië en Aragon werden vereenigd en daarmee de grondslag werd gelegd voor de spaansche politieke eenheid, werd ook een beslissende stap gedaan tot vernietiging van de plaatselijke en gewestelijke vrijheden, privileges en rechten. Maar ze zijn levend gebleven in de geest van het volk. Vandaar dat in geen land van

---

[1]) De beweging voor volkomen autonomie is in de baskische provincies niet minder sterk dan in Catalonië. In de grondwet is weliswaar vastgelegd, dat de provincies, samengesteld uit de gemeenten, het recht hebben om hun eigen administratieve en politieke zaken te regelen. Maar in de practijk kwam van dit grondwetsartikel niets terecht. Een uitvoerende wet werd nooit aangenomen. De leden van de „Provinciale Staten" zijn sinds de republikeinsche omwenteling nooit gekozen geworden, maar eenvoudig door de regeering van Madrid benoemd. Toen in Augustus, ondanks het verbod van de regeering van Madrid de gemeenten in de baskische provincies eenvoudig zelf tot de verkiezing van een zgn. interprovinciaal comité overgingen, waarvan de taak van ouds was de economische belangen met Madrid te regelen greep de regeering met geweld in, zette de gemeentebesturen af en arresteerde honderden. De nationalistische revolte werd door de sociaaldemocratie ondersteund, de sociaaldemocratische ex-minister Prieto presideerde de vergadering der nationalisten en oogstte grooten bijval toen hij de baskische nationaalhymne aanhief.....

Europa het federalisme zoo sterk leeft als in Spanje; vandaar o.a. ook het anarchistische karakter der revolutionaire arbeidersbeweging. De eenheid, waartoe de verschillende volken gedwongen werden, was uitsluitend een eenheid van het geloof. De sterkste stimulans was dan ook de kerk en het scherpste wapen, waarmee de spaansche eenheid werd gesmeed, was de inquisitie. Vandaar, dat in geen land de kerk zóó met het politieke regime verbonden was en is als in Spanje. De eenheid van Spanje was het werk van de met recht genoemde „katholieke koningen": het absolutisme, het centralisme en het clericalisme was één. De beweging voor een zelfstandig Catalonië vond op het eind van de vorige en het begin van deze eeuw een sterke opleving, dank zij de economische belangen der opkomende catalaansche industrie, die in botsing kwam met de economische politiek van Madrid. Tot de val van het monarchisme droeg de catalaansche beweging het hare bij: trouwens nog vóór in Madrid de revolutie uitbrak, was reeds te Barcelona de catalaansche Republiek geproclameerd. Maar de toezeggingen van de voorloopige regeering te Madrid deden Macia tot een compromis besluiten: hij stelde zich tevreden met een vergaande autonomie binnen het raam van de spaansche staat. Maar deze autonomie, die door het parlement onder de naam van el estatuto in de grondwet werd vastgelegd, was een concessie van de republikeinsche partijen tegen wil en dank en werd door de rechtsche partijen van den beginne af aan op de heftigste wijze bestreden. De doorvoering van het „statuut", waarbij o.a. op het gebied van onderwijs, justitie en politie zelfregeering was verkregen, werd vertraagd en op alle mogelijke wijzen gesaboteerd.

Sinds in Madrid weer een rechtsche koers heerschte, begon een versterkte oppositie tegen de catalaansche autonomie. Een door het catalaansche parlement aangenomen agrarische wet, die zich tegen de grootgrondbezitters richtte en die in het belang was van de kleine pachters, werd te Madrid onwettig verklaard. Een scherp conflict was het gevolg. Deze tegenstellingen werden van catalaansche zijde versterkt door de separatistische regeeringsvleugel, de Estat Catalá, — één van de fracties van de Esquerra — waartoe o.a. de minister van binnenlandsche zaken, Dencas, behoorde, die voor de afscheiding van Catalonië van Spanje opkwam. Het was onder de druk van deze richting, die ook in dit opzicht door de Alianza Obrera ondersteund werd, dat Companys, de president der Generalitat, Zaterdagavond, 6 October, om 8 uur, de catalaansche republiek binnen het raam van de federalistische spaansche republiek proclameerde, de regeering te Madrid voor afgezet verklaarde en zijn regeering tot het voorloopig bewind van de nieuwe spaansche republiek uitriep. [2])

---

[2]) De houding der syndicalisten tegenover een onafhankelijk Catalonië is bekend: zij wijzen die af. Bij de invoering van het statuut, in September 1932, schreef „Solidaridad Obrera": „De catalaansche arbeiders moeten er zich rekenschap van geven dat voortaan niet alleen het ministerieele departement te Madrid de vervolgingen tegen de syndicaten en de anarchisten zal gelasten, maar dat daartoe ook de Generalitat te Barcelona met enthousiasme haar medewerking zal verleenen. Met ieder nationalisme ontstaan nieuwe boeien, nieuwe despoten, nog meer nuttelooze bureaucratie en nog meer dwangmiddelen om de privileges van de uitbuiters en de rijken veilig te stellen.... Wij weten, dat wij nu een vijand meer hebben, die des te gevaarlijker

Het verloop van de feiten is bekend. Generaal Batet, de bevelhebber van het spaansche garnizoen, beantwoordde een uur later deze proclamatie met machinegeweren en kanonnen. De regeering had in de loop van de dag tienduizenden van haar aanhangers bewapend en kon rekenen op de steun van haar geheele politiemacht. De historische nacht der Esquerra-revolutie was echter slechts een droevige vertooning. De revolutionaire daden van de bewapende kleinburgers beperkten zich tot het aanhouden van passanten. Nadat Batet de door de politie verdedigde regeeringsgebouwen met kanonnen had laten bombardeeren, was er van de aanhangers van de regeering, die nu tot overgave gedwongen was, niets meer te bespeuren. Ze haastten zich met achterlating van geweren en revolvers naar huis. In den vroegen Zondagochtend wapperde overal in Barcelona reeds de spaansche vlag van de overwinnaars en juichte het nationalistische plebs het spaansche leger en de trouwe guardia civil op de boulevards toe.

En de arbeidersbeweging? — Te Barcelona bestond de Alianza Obrera, een eenheidsfront van een reeks van politieke partijtjes en vakvereenigingsorganisaties, zonder noemenswaardigen aanhang: de drie communistische groepen, de syndicalistische „vakorganisaties in oppositie", de U.G.T. en twee min of meer achter de Esquerra staande kleinburgerlijke organisaties van grooteren omvang, de rabassaires — kleine pachters — en de organisatie van handels- en kantoorbedienden. De eenige arbeidersorganisatie van belang, de C.N.T., zonder welke in Barcelona en Catalonië geen revolutionaire en geen volksbeweging mogelijk is, maakt er geen deel van uit.

En in Catalonië stond de C.N.T. buiten de wet. De links-republikeinsche Esquerra-regeering, die zichzelf gaarne als het bolwerk tegen het fascisme betitelde, voerde een ware fascistische strijd tegen de C.N.T. Terwijl in geheel Spanje na de onderdrukking sinds de opstand van December 1933 de C.N.T. weer legaal kon functioneeren werd zij in Catalonië door de regeering onderdrukt. Alle vakvereenigingen waren gesloten, haar pers steeds weer verboden, honderden en honderden militanten van de C.N.T. gearresteerd en gevangengehouden zonder vorm van proces, zonder eenige aanklacht voor eenig strafbaar feit. Op bevel van Dencás, en het hoofd der politie Badía, vond een ware fascistische terreur tegen de anarchistische en syndicalistische beweging plaats. De gearresteerde militanten werden herhaaldelijk op beestachtige wijze in de politiegevangenissen mishandeld.

Nog aan de vooravond van de opstand tegen de nieuw gevormde fascistische en verkapt monarchistische regeering van Madrid vonden nota bene massa-arrestaties van syndicalisten plaats en werd het syndicalistische dagblad te Barcelona verboden. Toen de syndicalistische arbeiders gehoor gaven aan de oproep van het regionaal-comité om zelfstandig de door de regeering gesloten

is, omdat hij zich dichter in onze buurt bevindt". Dat alles werd letterlijk bewaarheid. Ook het nationale probleem zal in Spanje pas worden opgelost door de sociale revolutie, die de centralistische eenheidsstaat van Madrid vernietigt. De communisten, demagogisch en opportunistisch als altijd en overal, ondersteunden natuurlijk het kleinburgerlijke catalaansche nationalisme en waren bondgenooten van de „Estat Catalá".

vakvereenigingsgebouwen te openen, greep onmiddellijk de politie in, ondersteund door bewapende Esquerra-aanhangers. Er vielen gewonden en er vonden honderden arrestaties plaats. In de loop van de dag verklaarde Dencás, door middel van de radio, dat tegen de anarchistische elementen, die gepoogd hadden de orde te verstoren met de scherpste middelen zou worden opgetreden.

Deze feiten moet men kennen om de gebeurtenissen in Catalonië te begrijpen, die beslissend waren voor wat zich verder in Spanje afspeelde. Het verklaart de passiviteit van de C.N.T. De C.N.T. had er niet het geringste belang bij een regeering te ondersteunen, die haar tot het laatste uur nog onderdrukte en vervolgde en die, indien zij overwonnen had, de revolutionaire arbeidersbeweging in Catalonië onder een wreedere dictatuur zou hebben gebracht dan Primo de Rivera. De C.N.T. dacht er trouwens niet aan om haar medewerking te verleenen voor een opstand tegen het dreigende fascisme van Gil Robles, die geen ander doel had dan opnieuw de links-republikeinsch-sociaaldemocratische regeeringscoalitie Azaña-Caballero in het zadel te helpen, m.a.w. het fascisme van links, de dictatuur met republikeinsch masker, niet alleen te Barcelona, maar ook te Madrid.

Want dat was het doel van de revolutie. In afwachting, dat de arbeidersbeweging buiten Catalonië door een opstand de regeering tot val zou brengen, proclameerde Companys het voorloopige bewind voor de eerste regeering Azaña van de derde republiek. Men weet wat de regeering Azaña met de sociaaldemocratische ministers beteekend heeft: een ononderbroken bloedige terreur tegen de revolutionaire arbeidersbeweging: het bloedbad van Casas Viejas, de deportatie van anarchisten en syndicalisten naar Afrika, meerdere duizenden in de republikeinsche gevangenissen, het verbod van de syndicalistische pers en van de geheele organisatie. Kortom: het sociaaldemocratische fascisme van links.[3])

Het was een van de politieke naïveteiten van politieke bandieten als Dencás en Badia, te denken, dat een revolutionaire volksopstand in Catalonië zonder en zelfs tegen de C.N.T. zou kunnen worden doorgevoerd. En daar ook buiten Catalonië de C.N.T. niet tot een opstand overging bleef deze gelocaliseerd. Alleen in Asturië nam de C.N.T. aan de opstand deel, die hier een sociaalrevolutionair karakter droeg. De arbeiders waren dagenlang meester van de toestand. Maar de opstand werd met behulp van koloniale troepen, van het vreemdelingenlegioen en met de modernste strijdmiddelen van het leger neergeslagen. De hoofdstad van Asturië werd door bombardement uit de lucht voor een deel verwoest. Het aantal dooden wordt op drie duizend geschat. Waarom lieten de sociaaldemocraten hun partijgenooten in Asturië in de steek? Waarom beperkten de sociaaldemocraten in Madrid zich tot algemeene staking en tot schijngevechten met de gewapende macht? Waarom brak in de baskische provincies, — hèt industriegebied van Spanje, waar de sociaal-

---

[3]) Vergl. het artikel: De Sociaaldemocratie in Spanje in Grondslagen, IIde Jaargang, pag. 103 e.v. en De Spaansche Verkiezingen en de Crises der Republiek, pag. 121 e.v.

democratie eveneens een overheerschende invloed had, niet de opstand uit? Het antwoord is tweeledig. In de eerste plaats had de beweging in Asturië een karakter aangenomen, dat de grenzen van een sociaaldemocratische staatsgreep ver had overschreden; de socaaldemocratische leiders voelden er blijkbaar niets voor een opstand te riskeeren, die een ware sociale revolutie dreigde te worden. En in de tweede plaats: met de val van de Esquerra-regeering was ook de basis voor hun staatsgreep ineen gestort.
De regeering is meester van de toestand. Maar deze bloedige overwinning zal haar duur komen te staan. De reactie is zich er trouwens van bewust. Met koortsachtige haast wordt opnieuw het militaire staatsapparaat versterkt....; de eenige redding voor de handhaving van de orde en rust. Maar de strijd gaat voort. De arbeidersklasse is niet verslagen. Zij heeft nu nog slechts één vijand tegenover zich: de vereenigde machten van kapitaal, grootgrondbezit en de kerk, de contra-revolutie en de fascistische staat. Deze strijd zal in Spanje niet beëindigd zijn voordat de sociale revolutie verwerkelijkt is. De fabriek aan de arbeiders, het land aan de boeren, dat blijft de leuze van de anarchosyndicalistische C.N.T., dat is de leuze waaronder de sociale revolutie in Spanje zal plaats vinden. En deze revolutie, de revolutie, zal niet het werk zijn van politieke partijen, niet van republikeinsche en niet van marxistische....

HET GEVAL DE KADT

De spaansche tragedie luidt de titel van een beschouwing over Spanje in het tweede nummer van „De Nieuwe Kern", een zich socialistisch noemend maandblad, dat een élite-socialisme propageert en daarvoor een „menschenslag" noodig heeft „dat het goed genoeg meent met de massa om haar te verachten en zich van haar meeningen en gevoelens niets aan te trekken, behalve dan voor zooveel dat noodig is om die massa op den duur te leeren beheerschen".
Tragisch, meer dan de opstand in Spanje en méér dan tragisch is het gesteld met den schrijver van dit artikel, een der vroegere leiders der O.S.P. en redacteur van deze „Nieuwe Kern", waarvan het niet moeilijk is te profeteeren, welke vruchten die nog zal ontwikkelen. De onzin, die de marxistische pers gewoonlijk over Spanje ten beste geeft, is eenerzijds te wijten aan de beroepsmatige, hulpelooze onwetendheid van sociaaldemocratische journalisten en anderzijds aan de niet minder beroepsmatige zwendel van de stalinistische bureaucratie. De spaansche tragedie van De Kadt is al meer een geval voor de psycho-analyse, — om het gematigd uit te drukken. In de programmatische stellingen voor en van „De Nieuwe Kern" wordt o.a. een nieuw socialisme geëischt, dat tot „eerbied afdwingende prestaties in staat zal moeten zijn". Hoe dit ook zij, de aanwending van deze stellingen op Spanje is zonder twijfel een verbazing afdwingende prestatie van onwetendheid en van incompetentie. Niet alleen, dat de schrijver blijk geeft niets te begrijpen van de spaansche politieke ontwikkeling, niets te begrijpen van de spaansche psychologie en van de verhoudingen in de arbeidersbeweging — maar hij kent zelfs de doodeenvoudige feiten niet, die iedere opmerkzame krantenlezer kan weten. En op dit drijfzand van volslagen onwetendheid en gebrek aan ieder inzicht worden heele constructies opgebouwd, wordt de lezer vergast op diepzinnige beschouwingen, historische perspectieven en conclusies: kortom, een pracht materiaal voor de élite-theorie om de massa te beheerschen. Ziehier het menschenslag, dat alle socialistische scholen en richtingen veracht als „traditioneel socialisme" en dat zich van kennis en feiten niets hoeft aan te trekken!

Dit artikel op de voet volgen zou vervelend zijn en ook vermoeiend: men ploetert rond in een moeras. Het betoog te weerleggen is lastig: geklets kan men moeilijk weerleggen. Maar het heeft soms zin het als zoodanig te signaleeren.
Het volgende moge voldoende zijn: De Kadt weet niet dat de sociaaldemocratie in Spanje tot 1933 regeerde en niet tot 1932: pas in September 1933 vond de gebeurtenis plaats, waarvan de beteekenis volgens den schrijver pas „toen", „een jaar later", duidelijk werd. Aan dat imaginaire jaar worden natuurlijk „wetenschappelijke" politieke beschouwingen vastgeknoopt: een eerbied afdwingende fantasie. De sociaaldemocraten werden ook niet, zooals de schrijver meent, door Azaña opgevolgd („even zwak als phrasenrijk", sic), maar de regeering die ten val werd gebracht, was juist de coalitie-regeering Azaña-Camballero-Prieto. Dat de regeeringsverandering géén opzien gebaard zou hebben is een feit, dat ook weer alleen in het imaginaire jaar plaats greep.
De Kadt spreekt over een C.N.T. van Pestaña en hij weet niet, dat Pestaña al bijna sinds twee jaar niets meer met de C.N.T. heeft te maken — een illustratie hoe de schrijver op de hoogte is van de spaansche arbeidersbeweging. De Kadt weet niet, dat de C.N.T. géén deel uitmaakte van het zgn. eenheidsfront, zoodat al zijn diepzinnige beschouwingen en theoretische conclusies in het belang van zijn élite-socialisme weer in de lucht hangen. De Kadt begrijpt niets van de politieke verhoudingen en hij weet niets van de politieke situatie in Catalonië, maar hij leutert rustig over strijdorganisaties, „die 150.000 man telden"; over „millioenen", die tot den opstand overgingen; over het „platteland", dat aan de kant van de opstand stond; over Madrid waar het hardnekkigst gevochten zou zijn enz. — terwijl in Madrid alleen schijngevechten plaats vonden, terwijl het nergens buiten Asturië tot een gewapende opstand kwam. Zelfs een póging om uiteen te zetten, waaruit nu eigenlijk de „revolutionaire beweging" bestond en welk doeleinden zij nastreefde blijft achterwege.
Omdat de C.N.T. het regiem Azaña-Caballero niet weer aan de macht wenschte te brengen, concludeert de Kadt: „dat is dus liever fascisme dan een burgerlijke republiek". Dat dit beteekent: nòch fascisme van rechts nòch fascisme van links — dit eenvoudige standpunt is waarschijnlijk moeilijk te begrijpen als men zich in het moeras bevindt. Men zou kunnen vragen: maar waarom kwam de C.N.T. dan niet in opstand tegen het toch dreigende fascisme van rechts. Dat dit het probleem is, dát hier een probleem is, dat ziet De Kadt niet en dat kan hij ook niet zien, omdat hij niets weet en niets begrijpt.
Het bovenstaande artikel geeft een uiteenzettiing, waarom de C.N.T. den 5en October niet tot de opstand kon overgaan in Catalonië, hetgeen naar De Kadt „een eigen gebied, een versterkt kamp als het ware was, waarop de actie in het overige Spanje kon steunen". Kommentaar is na het bovenstaande artikel overbodig.
Of de C.N.T. met kans op succes in October de strijd voor de sociale revolutie, — de éénige waarvoor zij strijdt — had kunnen beginnen, terwijl zij gedwongen was, die op twee fronten te voeren, dat is, zooals reeds gezegd, een probleem, het tactische kernprobleem, dat het „menschenslag" van „De Nieuwe Kern" zelfs niet vermoedt. Wij zouden geneigd zijn de aandacht van den schrijver te vestigen op het eenige verstandige artikel, dat in de marxistische pers in dit verband verschenen is, n.l. in het orgaan van zijn vroegere partij, als dit überhaupt zin zou hebben voor iemand, die het woord proletariaat en proletarisch alleen nog maar in aanhalingsteekens gebruikt.

A. M. L.

WAAROM REBELLEEREN DE BOEREN? (SLOT)

Zulk een beslistheid en hardnekkige tegenstand van de boeren, die dapper opkwamen voor de verdediging van hun levensrechten en de verkoopingen in de war stuurden, die aan de bank of verzekeringsmaatschappij in het geheel slechts een paar dollars opbrachten ter betaling van een schuld, die eenige duizenden bedroeg, leidden tot het stop zetten der executies. De geldbaronnen sloegen alarm, de centrale en federale overheid gaven gehoor aan hun oproep en waren gedwongen een moratorium af te kondigen zoogenaamd tot het welzijn van de in de schuld zittende boeren, die feitelijk, zooals de president van een hypotheekbank het uitdrukte, de uitvoering der wetten onmogelijk hadden gemaakt.

Wat trachtten de boeren te bereiken met hun optreden? Welke waren hun eischen? In de eerste plaats eischten zij inflatie. Onder Hoover begonnen de prijzen van de landbouwproducten snel te dalen, als gevolg van de deflatie en de daling van het arbeidsloon. Dientengevolge verloor de arbeidende bevolking van de Vereenigde Staten als voornaamste consument van brood, boter, melk en andere landbouwproducten zijn vroegere koopkracht, want het geld geraakte in handen van een kleine groep speculanten in de steden, daarom bleven de boeren zonder koopers en de geldlooze arbeiders zonder landbouwproducten. De door Roosevelt begonnen partieele inflatieverhooging der prijzen van de producten, — heeft de situatie van de industrieele arbeiders, die een bedelaarsloon krijgen, nog meer verergerd, waarvan de in den laatsten tijd toegenomen heftige stakingen getuigenis afleggen. Het arbeidsloon is volgens statistische gegevens gemiddeld met 1% gestegen, terwijl de prijs van de verbruiksgoederen met 3% de hoogte in is gesprongen. Het is duidelijk, dat de koopkracht van de industrieele arbeiders dus met 2% is gedaald.
Verder eischten de boeren een moratorium voor de aflossing der hypotheken, wat zij ook bereikten, en een vermindering der belastingen, die 25% van hun inkomen opeischten.

In geval van een verlaging der belastingen en van de hypotheekrente zouden de boeren geen steun van de regeering behoeven; daarom zonden de boeren uit Minnesota een petitie aan het congres, waarin het heet: „Wij vuile boeren eischen onmiddellijke afschaffing van de marktwet, ontbinding van den boerenraad en een zoo spoedig mogelijke liquidatie van zijn werkzaamheden, evenals stopzetting van de heele actie, die de steun aan de boeren tot doel heeft. Wij willen slechts de regeeringsuitgaven beperken door een verlaging van onze belasting van 50%; wij eischen eveneens verlaging van de rente van onze schulden en het vaststellen van een billijk tarief voor onze producten. Wanneer dit alles gedaan zal zijn, laat ons dan met rust."
Het zij hier vermeld, dat volgens de inlichtingen van de subcommissie van het congres, de regeeringsuitgaven van de laatste 20 jaar met 400% zijn toegenomen. Het onderhoud van het staatsapparaat kost de bevolking van de Vereenigde Staten bijna 13.5 milliard dollar, terwijl het inkomen van de boeren en de arbeiders de 10 milliard niet overschrijdt en het inkomen van de groot-industrieelen, handelaars en speculanten 30 milliard bedraagt, behalve

het inkomen, dat zij ontvingen door de rente op de staatsobligaties, die vrij van belasting zijn. Men ziet nu waarom de Amerikaansche boeren en arbeiders in opstand komen: beide worden door de speculanten en den staat beroofd, terwijl de geldkoningen als Morgan, Mellon e.a. zonder belasting te betalen milliarden verdienen en op de werkende massa's van Amerika parasiteeren. Eind October van het vorig jaar ging over de landbouw-staten een geweldige golf van heftige boeren-stakingen, uitgeroepen door de Nationale Boeren Associatie, die meer dan twee millioen leden telt. In de proclamatie van de associatie werd gezegd, dat de boeren geen belasting zouden betalen, voordat in de behoeften van hun gezin voorzien was; ze geen schulden zouden afbetalen, voordat al hun productieonkosten vergoed zouden zijn; dat zij hun huizen niet verlaten zouden en zoodoende elke verkooping onmogelijk zouden maken; dat zij geen waren behalve de allernoodigste zouden koopen en hun producten niet onder de zelfkostende prijs zouden verkoopen, maar ze met de arbeiders en werkloozen ruilen zouden voor voorwerpen, die ze op hun farms noodig hadden, uitgaande van de zelfkostende prijs voor beide partijen. De staking, die zich over 21 staten uitbreidde duurde ongeveer een maand en ging gepaard met bloedige botsingen. In de 5 graan produceerende staten werden 70000 man gemobiliseerd ter bestrijding van de stakende boeren, die op hun beurt 250000 man gemobiliseerd hadden. Onder leiding van veteranen werden in vele plaatsen militaire boerenafdeelingen gevormd, die de treinen beschoten, zuivelfabrieken, spoorwegbruggen en dergelijke in de lucht deden vliegen.

De administratie van Roosevelt, die „hervormingen" invoert, voordeelig voor de baatzuchtige en inhalige ondernemers, die de NIRA gebruiken om hun inkomen ten koste van de arbeiders en boeren te vergrooten, heeft een nieuwe landbouwpolitiek ingevoerd, die neerkomt op „planmatigheid" en „stabilisatie van de prijzen" van de landbouwproducten.

Indien de nieuwe economische politiek (NIRA) over het geheel genomen mislukt is, wat wel blijkt uit het verslag van de commissie van Clarence Darrow, die in opdracht van president Roosevelt een onderzoek heeft ingesteld in de 8 voornaamste takken van industrie en tot de conclusie is gekomen, dat de codices van de NIRA voor de steenkool-, staal-, electriciteits-, rubber-, film- en andere industrieën slechts de groote ondernemers helpen ten koste van de kleine, om maar te zwijgen van de arbeiders en boeren, zoo heeft ook de planmatige politiek t.o.v. de prijsstabilisatie schipbreuk geleden, omdat het heele plan van Roosevelt opgebouwd was voor de geldbaronnen om de werkende massa tot op de laatste mogelijkheid uit te persen. Indien eenige industrieën, zooals de staalindustrie, het arbeidsloon met 10% verhoogd hebben, dan winnen hierbij niet de arbeiders, maar de ondernemers, want de waarde van den arbeid die 20% van de marktprijs van het staal uitmaakt, doet bij een verhooging van het arbeidsloon met 10%, de prijs slechts stijgen met 2%, terwijl de prijzen van het staal met 7% verhoogd zijn, waardoor de kapitalist een winst maakt, die 3,5 maal zoo groot is als het „verhoogde" arbeidsloon.

Volgens de meening van Washington kan de stabilisatie van de prijzen der landbouwproducten door een inkrimping van het zaaioppervlak bereikt worden

en met dit doel heeft de regeering met de boeren 500.000 contracten gesloten ter inkrimping van het zaaioppervlak, dat in dit jaar met ⅛ verminderd is ten opzichte van 1933, d.w.z. met 44 millioen acres, waarbij de regeering zich bereid heeft verklaard van 10 tot 17 dollar te betalen voor elke onbebouwde acre (4047 M2.) land, die wèl geheel geschikt is voor bebouwing, maar waarvan de bebouwing volgens het plan overbodig is. Dat vereischt reusachtige sommen, die betaald worden door de consumenten van de landbouwproducten. Men moet hieraan toevoegen, dat tengevolge van een ongekende droogte in 11 Noord-Westelijke staten, die graan produceeren, 75% van de graanoogst mislukt is en tengevolge van gebrek aan voer en water de veestapel in vele plaatsen sterk gedecimeerd werd. Vele boeren hadden niet slechts geen vee meer, maar ook geen producten voor de eerste levensbehoeften; thans wordt door de federale overheid reeds steun uitgekeerd aan 5 millioen boeren.
Uit het bovenstaande blijkt, dat de hoofdrol in de onderdrukking en uitbuiting der arbeiders en boeren door het kapitalisme wordt vervuld, waartegen de gezamenlijke strijd van de amerikaansche werkende massa's gericht moet worden, een strijd voor opheffing van het verouderde, onrechtvaardige systeem, waarbij de werkende bevolking van Amerikä door enkele personen beroofd wordt. Met andere woorden: men moet den strijd van de werkende massa's richten op de verwezenlijking van de idee van ware rechtvaardigheid, gelijkheid (in rechten en plichten), vrijheid en broederlijkheid der volkeren. Hiertoe behoort ook de strijd voor de bevrediging van de dagelijksche behoeften en voor de verbetering van de levensvoorwaarden van de werkende massa's.

K. PHILIPPOWITSJ.

DOCUMENTEN OVER HET EENHEIDSFRONT

In alle landen is de discussie over de tactiek van het eenheidsfront aan de orde van den dag. Door het toetreden van Sovjet-Rusland tot de Volkenbond en de vriendschappelijke betrekkingen met het imperialistische Frankrijk, die meer en meer het karakter aannemen van een militair verbond, is de quaestie van het eenheidsfront, en zelfs van samensmelting der socialistische en communistische organisaties in Frankrijk in een geheel nieuw stadium getreden. Terwijl tusschen de beide politieke partijen een eenheidsfront is tot stand gekomen, dat tot nu toe echter tot geen enkel practisch resultaat in de strijd tegen het fascisme heeft geleid, zijn de twee vakcentrales, de reformistische C.G.T. en de communistische C.G.T.U. op weg om zich te vereenigen. Practisch zal deze vereeniging hierop neer komen, dat de communistische vakorganisaties, wier aanhang van jaar tot jaar geringer werd, zich weer bij de C.N.T. zouden aansluiten. Daar de basis voor deze vereeniging de onafhankelijkheid van de vakbeweging van de politieke partij is en door de numerieke meerderheid der C.G.T. ook de reformistische leiding ten volle gehandhaafd blijft, beteekent dit zoowel de liquidatie van de communistische vakvereenigingspolitiek als de liquidatie van de Roode Vakvereenigings-Internationale.
Op het laatst gehouden Congres van de C.G.T.S.R., de fransche sectie der

I.A.A., op 1, 2 en 3 Nov. 1934 te Parijs, werd met algemeene stemmen besloten de C.G.T.S.R. voort te zetten en zich niet bij de C.G.T. aan te sluiten om de eenvoudige reden, dat deze vakcentrale geen enkele waarborg biedt voor de klassenstrijd, zooals het revolutionaire syndicalisme die verstaat en voor de doeleinden die het zich stelt. Ook tegenover het eenheidsfront stelde het Congres zijn houding vast.

De tweede, hier onder afgedrukte, resolutie over het eenheidsfront werd aangenomen op de Conferentie van de Federatie van russische anarcho-communisten van de Vereenigde Staten en Canada, te Chicago, 2 en 3 Sept. 1934.

I.

Resolutie betreffende de eenheid van organisatie, de eenheid van actie en het eenheidsfront, aangenomen op het Vde Congres van de C.G.T.S.R.

Het Vde congres van de C.G.T.S.R. verklaart, dat het revolutionaire Syndicalisme, dat in Frankrijk wordt vertegenwoordigd door onze Centrale en internationaal door de I.A.A., tot taak heeft, zich nadrukkelijker dan ooit te stellen tegenover alle politieke partijen; vrijheid van gedachte, van propaganda en voor het voeren van actie op te eischen; zijn leer van klassenstrijd en directe actie te stellen tegenover de methode van samenwerking en verbroedering met het Kapitalisme, in welken vorm ook, en de regeeringen, welke ook,

Constateert, dat de bevrijding der arbeiders slechts kan worden verkregen door de Sociale Revolutie, die het werk zal zijn van de arbeidersmassa's gezamenlijk, als klasse, in het tijdperk van den beslissenden strijd, dat alle krachten van het kapitalisme tegenover hen zal brengen.

De maatschapplijke omwenteling, die het gevolg en het uitvloeisel zal zijn van de revolutionaire actie der massa's, zal het werk zijn:

1e. der arbeiders, die aangesloten zijn bij hun syndicaten, federaties, gewestelijke bonden, Confederatie en Syndicalistische Internationale;

2e. van de individuen die gegroepeerd zijn in hun op federalistischen grondslag nationaal en internationaal vereenigde gemeenten.

Bijgevolg gaat het Congres over tot de volgende verklaring:

I. EENHEID VAN ORGANISATIE.

Dat het een voorstander is van de door alle arbeiders vurig gewenschte eenheid van organisatie. Het Congres is er volkomen van overtuigd, dat alleen een hecht aaneengesloten klasse van arbeiders en boeren de historische zending van het stedelijk en landelijk proletariaat zal kunnen vervullen en de nieuwe orde zal kunnen verwezenlijken, welke de sociale revolutie in het leven zal roepen.

Evenwel verklaart het Congres, dat om dit doel te bereiken, de eenheid van de krachten waarover de arbeiders beschikken, tot stand moet komen in den vorm van een Syndicalistische Centrale, die besloten is haar volkomen onafhankelijkheid te handhaven ten opzichte van alle partijen en alle regeeringen;

daadwerkelijk en voortdurend de klassenstrijd en de directe actie te voeren; zonder ophouden te strijden tegen Kapitalisme en Staat; als doel van haar streven de sociale revolutie te stellen, in de zekerheid, dat deze de eenige uitweg is uit de huidige toestand.

In aanmerking nemende dat de eenheid van organisatie, zooals die door de C.G.T. en de C.G.T.U. verwezenlijkt wordt, geen enkele der hierboven genoemde waarborgen biedt; dat

geen enkele der oorzaken, die aanleiding zijn geweest tot de scheuring, is weggenomen; dat de eenheid, die wordt voorbereid, als ze tot stand komt een hachelijke zaak zal blijven, omdat ze niet zal steunen op gemeenschappelijke beginselen, ideologie, strijdmiddelen en doeleinden; dat deze eenheid derhalve niet bestand zal zijn tegen de druk der feiten; dat het zitting nemen in nationale en internationale organen, die door het kapitalisme in het leven werden geroepen om zijn bestaan te redden en dat het programma der Etats Généraux du Travail en de daarmee samenhangende plannen, die daaruit zijn voortgevloeid, niet de grondslag kunnen vormen voor een Eenheid, die bij machte is voor eenzelfde taak alle groepen van arbeiders en boeren van dit land bijeen te brengen,
verklaart het Congres, dat de C.G.T.S.R. niet kan medewerken aan het tot stand komen van een dergelijke Eenheid, die stelselmatig de fundamenteele doeleinden van het syndicalisme zal ontkennen en tegen de werkelijke belangen van het proletariaat zal ingaan.
Het roept derhalve de arbeiders op om zich aaneen te sluiten, als klasse, in de revolutionaire syndicaten van de C.G.T.S.R., deze in het leven te roepen, overal waar dit mogelijk zal blijken en onvermoeid de doeleinden na te jagen, die zijn aangegeven in het oprichtingsmanifest van Lyon, dat het aanzijn gaf aan de C.G.T.S.R., waarvan de handhaving en de ontwikkeling meer dan ooit een gebiedende eisch is.

II. EENHEID VAN ACTIE DER VAKVEREENIGINGEN.

Het Vde Congres, in aanmerking nemende, dat de verdediging van de onmiddellijke eischen der arbeiders behoort tot een der eerste plichten van de drie C.G.T.'s in hun dagelijkschen strijd tegen het kapitalisme en den staat;
Verklaart, dat er niets tegen is, dat beperkte bondgenootschappen worden aangegaan voor een nauwkeurig omschreven doel tusschen de syndicaten, die tot eenzelfde beroep, stad of streek behooren en deel uitmaken der drie C.G.T.'s en der autonome groepen.
Het Congres beveelt derhalve een gemeenschappelijke actie aan, telkens wanneer de omstandigheden dit zullen meebrengen.
Het Gongres is er overigens van overtuigd, dat een aldus opgevatte actie, dank zij de aangewende middelen, geschikt is de arbeiders nader tot den beslissenden strijd te brengen en dat zij de werkelijke organisatorische eenheid zal voorbereiden, die in het actieve stadium der revolutie zal bezegeld worden.
Maar het congres verklaart, dat het optreden van een dergelijke eenheid geen aanleiding kan geven tot het ontstaan van bizondere Syndicaten, van overwicht van de eene Centrale over de andere, tot het prijsgeven van de methodes van de klassenstrijd en directe actie.

III. EENHEID VAN ACTIE DER INDUSTRIE-FEDERATIES.

De eenheid der actie uitbreidend van de corporatie tot de industrie, is het Vde Congres van meening, dat het wenschelijk is, dat de syndicaten van eenzelfde industrie en die tot de verschillende C.G.T.'s behooren of autonoom zijn, wanneer de omstandigheden zulks eischen, tijdelijke bondgenootschappen sluiten, beperkt tot de duur van die bepaalde strijd, met welomschreven doel, onder toezicht van hun federaties.
Maar het stelt er prijs op te verklaren, dat deze bondgenootschappen niet kunnen leiden tot afscheiding van syndicaten en federaties van de bestaande Centrales en groepen.
Het schrijft nadrukkelijk voor, dat de federaties geen enkel der beginselen mogen opofferen, die zijn aangegeven in het oprichtingsmanifest, noch de methoden der directe actie en de klassenstrijd.
Het Congres is er van overtuigd dat, evenals dit het geval was met de eenheid van actie in de Vakvereenigingen, de eenheid van actie in eenzelfde tak van industrie de organisatorische eenheid zal voorbereiden en dat zij de methoden, de beginselen en de doeleinden van het revolutionaire syndicalisme met toenemende kracht zal doen aanvaarden.

IV. EENHEIDSFRONT.

Het Congres is er van overtuigd dat, bij bepaalde gelegenheden, een aaneensluiting van alle krachten van den arbeid onontkoombaar zal zijn, met name in den strijd tegen het fascisme en den oorlog.

Het verklaart naar aanleiding van de lessen, die getrokken kunnen worden uit de laatste gebeurtenissen in Spanje, dat deze aaneensluiting alleen mogelijk zal zijn volgens een nauwkeurig omlijnd programma en doel, zonder bij haar ontstaan eenig organisatorisch karakter aan te nemen.

Bijgevolg zal de C.G.T.S.R. haar krachten niet ter beschikking mogen stellen dan wanneer zij volkomen op de hoogte is gebracht en moet zij daarbij werken in de richting van de principieele doeleinden die zij nastreeft.

Iedere verdedigende strijd is in staat aanvallend te worden en iedere begonnen actie moet ten doel hebben: 1e. den tegenstander te slaan; 2e. onze plannen te verwezenlijken.

Het is dus niet voldoende om, wanneer de strijd begonnen is, den tegenstander d o e l l o o s den pas af te snijden, maar men moet ook weten wat men vervolgens doen zal, wanneer men de overwinning heeft behaald.

Het komt er dus op aan terstond aan den strijd een positief en welomlijnd doel te geven en niet te strijden voor de verwerkelijking der doeleinden van de andere machten, doeleinden die lijnrecht tegenover de onze staan.

Het Vde Congres constateert overigens, dat de koortsachtige en onverpoosde actie, die sinds eenigen tijd gevoerd wordt ten gunste van een „proletarisch eenheidsfront" en die door de communisten wordt aangeprezen, zoowel in Frankrijk als overal elders op bevreemdende wijze samenvalt met de nieuwe politieke belangen van de sovjetregeering en met het lid worden van de U.d.S.S.R. van den Volkenbond.

In deze omstandigheden, waar de politieke kunstgrepen van Moskou en diens beide Internationales den toon aangeven, acht het Vde Congres zich verplicht de kameraden te waarschuwen tegen alle vormen van eenheidsfront, die worden voorgesteld door politieke partijen of door vakvereenigingsinstanties, die voeling houden of verbonden zijn met deze partijen.

Het Vde Congres keert zich bijgevolg tegen alle eenheidsfronten, antifascistische en andere, die niet tot doel hebben de volkomen vernieuwing van het huidige regime door de anti-autoritaire en anti-staatsche Sociale Revolutie.

II.

Resolutie over het eenheidsfront, aangenomen op de Conferentie van de Federatie van russische anarcho-communisten van de Ver. Staten en Canada.

Overwegend, dat het regiem van de zgn. dictatuur van het proletariaat in de U.S.S.R. geen enkele politieke vrijheid aan het land heeft gelaten en het regiem der staatsslavernij heeft ingevoerd;

Overwegend, dat de communisten van alle landen dit regiem verdedigen en rechtvaardigen en er naar streven het in andere landen in te voeren;

Overwegend, dat de socialisten van de IIde Internationale eveneens naar de dictatuur streven en, verbonden met de bourgeoisie, een politiek van brutaal geweld voeren tegen de revolutionaire antidictatoriale en libertaire arbeidersbeweging, zoodals bijvoorbeeld in Spanje, waar de socialisten van de IIde Internationale, die de macht in handen hebben, de revolutionaire arbeidersbeweging met behulp van fascistische methoden onderdrukken;

Beschouwen wij, russische communistische anarchisten in de Vereenigde Staten en Canada, het eenheidsfront met de partijen van het dictatoriale socialisme, die de geestelijke vaders zijn van het moderne fascisme, als een volslagen onmogelijkheid.

Men zal slechts dán van eenheidsfront kunnen spreken, wanneer de socialistische en communistische partijen van de dictatuur zullen afzien, wanneer in Sovjet-Rusland alle vrijheden zullen zijn hersteld, wanneer de russische bolsjewiki alle gevangenen en politieke verbannenen in vrijheid zullen hebben gesteld en wanneer het eenheidsfront in Sovjet-Rusland zal zijn tot stand gekomen.

Zonder deze onmisbare voorwaarden is het eenheidsfront tegen het wereldfascisme, zooals dat door communisten en socialisten wordt voorgesteld, een misleiding, waarachter het communistisch fascisme der U.S.S.R. schuil gaat; wanneer aan deze voorwaarden niet de hand wordt gehouden, is het eenheidsfront tegen kapitalisme en uitbuiting een misleiding, want men wil hiermede de afschuwelijke uitbuiting van het russische proletariaat verbergen en de vreeselijkste vorm van het kapitalisme: het Staatskapitalisme; wanneer deze voorwaarden niet worden uitgevoerd, dan is het eenheidsfront voor de bevrijding van proletarische gevangenen uit de kapitalistische gevangenissen een misleiding, want de communsten van alle landen billijken het despotisme der U.S.S.R. en nemen daardoor de verantwoordelijkheid op zich voor de terechtstellingen, de gevangenschap en de ballingschap van russische arbeiders en boeren, partijlooze revolutionairen, anarchisten en socialisten; het eenheidsfront is, zonder de verwerkelijking van deze voorwaarden, een misleiding, want de socialisten van de IIde Internationale hebben gerechtvaardigd en rechtvaardigen nog steeds — en daarmede nemen zij de verantwoordelijkheid ervoor op zich — de fascistische methoden der spaansche socialisten, die de revolutionaire arbeidersbeweging illegaal verklaren, de arbeiderspers onderdrukken en duizenden revolutionaire arbeiders en boeren in de gevangenis werpen. Het eenheidsfront is volkomen onmisbaar, maar dit onmisbaar eenheidsfront kan en moet tot stand komen door de arbeidersklasse zelf door middel van de directe actie tegen de staatskapitalistische systemen, zonder en tegen de politieke partijen, die een staatssocialisme en staatscommunisme voorstaan, wier volledige overwinning, zooals in Rusland, leidt tot het invoeren van een „rood fascisme".

Wij zijn voor den oorlog tegen het fascisme, maar de oorlog tegen het fascisme beteekent voor alles, oorlog tegen elke dictatuur, die de grondslag vormt van elk fascisme, en voor de Sociale Revolutie, die het proletariaat en daarmede de geheele menschheid bevrijdt van het juk van het kapitalisme en van den staat. Met ander woorden, de oorlog tegen het fascisme beteekent de oorlog voor het brengen van het libertaire communisme.

Wij zijn voor het eenheidsfront der revolutionaire arbeiders van alle landen,

Voor ons beteekent dit eenheidsfront de revolutionaire economische organisatie van de geheele proletarische klasse, met gebruikmaking van de methoden der directe actie en waarbij zij alle pogingen der politieke partijen, die deze organisatie willen beïnvloeden, te niet doet.

Wij beschouwen het bijgevolg als onze heilige plicht mede te werken aan de vorming van een dergelijk eenheidsfront en, daar wij in de voorste rijen staan van het proletarische leger, alle arbeiders op te roepen met ons deel te nemen aan den strijd tegen den staat, tegen het kapitalisme, tegen de dictatuur en tegen de terreur in alle landen, en ten bate van het libertaire communisme.

Stakingen, boycots en alle andere doeltreffende middelen — dat is ons antwoord op alle fascistische provocaties, aan alle dictatuur.

RESOLUTIE VAN DE S. A. C.

Het Secretariaat der I.A.A. zond eenige tijd geleden aan alle secties een circulaire in zake de kwestie van het eenheidsfront, waarbij aan de Secties verzocht werd hun meening kenbaar te willen maken. Wij publiceeren hieronder het antwoord van de Zweedsche Sectie der I.A.A.: de Sveriges Arbetares Central Organisation.

De aaneensluiting van de socialistische massa's tot een eenheidsfront voor den gemeenschappelijken strijd tegen een gemeenschappelijken vijand is wenschelijk. De mogelijkheid om dit eenheidsfront te verwerkelijken, is evenwel gering en wordt minder naarmate de massa's al strijdend naderen tot de onteigening, d.w.z. tot de beslissende phase in de vernietiging van het kapitalisme en de verwerkelijking van het socialisme.

Het eenheidsfront tusschen verschillende richtingen is theoretisch mogelijk, wanneer het gaat om een doel en een taak van het oogenblik. Een eenheidsfront kan worden bereikt, wanneer het gaat om bepaald vastgestelde en beperkte werkzaamheden. Een eenheidsfront is theoretisch mogelijk, wanneer het gaat om het neerslaan van reactionaire aanvallen, die gericht zijn tegen de arbeidersbeweging in het algemeen, zooals b.v. het verzet tegen reactionaire wetgeving. In den dagelijkschen strijd kan het tenslotte herhaaldelijk voorkomen, dat de mogelijkheid moet gezocht worden om de verschillende richtingen tot een gemeenschappelijke actie te brengen. De S.A.C. heeft van haar kant tegen een dergelijke tijdelijke gemeenschappelijke strijd met scherp omschreven taak geen enkel bezwaar, want zij heeft meerdere malen bij dergelijke gelegenheden haar medewerking verleend. Een dergelijk bondgenootschap of eenheidsfront is altijd het gemakkelijkst te vormen, wanneer het gaat om een zuiver negatieve taak: te strijden tegen de reactie, te verhinderen, dat klassewetgeving tegen het proletariaat wordt ingevoerd, gemeenschappelijk te strijden tegen het fascisme enz. En natuurlijk ook dán, wanneer het gaat om den economischen dagelijkschen strijd.

Het eenheidsfront is bijna altijd een onmogelijkheid, wanneer het gaat om strijd voor een positief doel, en wel hierom, omdat de theoretische meeningsverschillen en principieele tegenstellingen hierbij terstond aan den dag treden. Een eenheidsfront laat zich onmogelijk denken, wanneer het gaat om den strijd voor de sociale revolutie zelf.

Het Syndicalisme, dat streeft naar de vernietiging van den staat kan zooals vanzelfsprekend is, wanneer het gaat om de maatschappelijke omwenteling, niet samengaan met een partij of vakorganisatie, wier doel de verovering van de staatsmacht is. Dat kan daarom niet, omdat het onmogelijk is, tegelijk te streven naar de vernietiging en naar de verovering van de staatsmacht. Men kan slechts één doel najagen, en niet beide tegelijkertijd.

Op het oogenblik, waarop het Syndicalisme een compromis sluit en een eenheidsfront aanvaardt ter verovering van de staatsmacht, houdt het op een syndicalistisch bezielde beweging te zijn, het gaat op in de beweging, die streeft naar het staatsgezag. Dan heeft het Syndicalisme zelfmoord gepleegd en kan het zich laten begraven. Op het oogenblik, waarop partijen of vakorganisaties,

die zich de verovering der staatsmacht ten doel hebben gesteld, zich oplossen in een eenheidsfront voor syndicalistische doeleinden en voor de vernietiging der staatsmacht, houden zij op aanhangers te zijn der staatsautoriteit, want zij zijn samengesmolten met de syndicalistische beweging. Een van deze alternatieven is het noodwendig gevolg van een eenheidsfront voor de sociale revolutie. Daar het echter even ondenkbaar is, dat de naar verovering der staatsmacht strevende partijen en organisaties van hun doel afzien, als het ondenkbaar is, dat de syndicalistische beweging van haar doel afziet, zoo kan men daaruit de slotsom trekken, dat een eenheidsfront ter doorvoering van de sociale revolutie niet kan worden tot stand gebracht.

De gedachte van een splitsing van de macht in een economische en in een politieke afdeeling na de gemeenschappelijke revolutie is onzinnig. Zou het economisch leven door de syndicalistische organisaties zelfstandig worden geleid, dan beteekent dit machteloosheid of niet-bestaan van het politieke staatsapparaat. Zou het economisch leven, het bankwezen en de credietinstellingen (wanneer deze behouden blijven), de productie, het transport- en verkeerswezen en de distributie door de syndicalistische organisaties worden gecontroleerd, dan zou het politieke staatsapparaat afhankelijk zijn van de naar syndicalistische beginselen opgebouwde en werkende organen voor het economisch leven en zou dit geleidelijk zijn ondergang tegemoet gaan. Wanneer het politieke staatsapparaat het geheele maatschappelijke leven souverein zou beheerschen, dan zouden de economische organen in een afhankelijke positie geraken en langzaam hun vrijheid verliezen, zij zouden in de staatsorde worden ingevoegd en als vrije maatschappelijke organisatie ondergaan. Het federalisme en het staatscentralisme kunnen niet naast elkaar bestaan. Daarom heeft ook het bolsjewisme in Rusland het Sovjetsysteem naar federalistischen trant, dat uit de revolutie spontaan was ontstaan als uitdrukking van den scheppingsdrang der massa's, moeten afschaffen en den totalen staat met de absolute politieke staatsmacht moeten invoeren.

Moeten deze conclusies er echter noodwendig toe leiden, dat het proletariaat geen gemeenschappelijken strijd voeren kan?

Iedere socialistische richting met een vaste overtuiging streeft ernaar, beslissende invloed te krijgen op de arbeidende massa's. Maar alle richtingen kunnen niet gelijktijdig in het bezit komen van doorslaggevenden invloed.

Daaruit volgt, dat een groep van botsingen voor bepaalde onderdeelen onder leiding van een bepaalde richting geraakt. Wanneer een officieel eenheidsfront al niet kan worden gevormd, dan behoeft dit toch niet uit te sluiten, dat alle richtingen zich aaneensluiten voor den te voeren strijd, want het is van meer beteekenis, dat de strijd gewonnen wordt, zelfs wanneer met het doel niet zonder meer kan worden ingestemd.

Een verloren strijd kan namelijk een beslissende overwinning voor de reactie beteekenen. Algemeene regels kunnen voor dergelijke situaties niet worden opgesteld. Iedere bizondere toestand heeft haar eigen karakter en de tactiek moet in elk afzonderlijk geval worden aangepast aan den stand van zaken. In een revolutionaire situatie kunnen de verhoudingen dezen vorm aannemen, dat de verschillende richtingen — zonder officieel een eenheidsfront te vor-

men — zich in den strijd achter de machtigste beweging aansluiten, en wel uit de overweging, dat een nederlaag noodlottig zou moeten worden voor de arbeidersklasse en dat in ieder geval de overwinning van een andere socialistische richting te verkiezen is boven de nederlaag. De toestand kan somtijds deze zijn, dat een zich afzijdig houden in een beginnenden strijd een moreele en organisatorische nederlaag van de syndicalistische beweging kan beteekenen en een onherstelbare schade ten gevolge kan hebben. Het kan ook gebeuren, dat de syndicalistische massa's, wanneer de leiding passief blijft, worden meegesleurd door de golven van den strijd en door de algemeene geestdrift. In dit geval kunnen de syndicalistische massa's bij gebreke van een duidelijk te volgen gedragslijn onder den invloed geraken van een tegengestelde richting en misbruikt worden als werktuig voor verkeerde doeleinden.

In revolutionaire situaties — zelfs wanneer deze daardoor ontstaan, dat een andere richting in de arbeidersbeweging zich het eerste in den strijd heeft begeven — moet de syndicalistische beweging actiever zijn dan ooit. Slechts door activiteit en strijd kan zij het vertrouwen der massa's winnen en haar invloed doen gelden.

In hoeverre de syndicalistische beweging den doorslag vermag te geven en de revolutionaire beweging haar stempel kan opdrukken en een syndicalistische doelstelling kan geven, hangt natuurlijk van de sterkteverhoudingen af, waarin zij tot andere richtingen staat. In een dergelijke situatie mag niettemin de syndicalistische beweging het recht van haar eerstgeboorte niet voor een officieel eenheidsfront prijs geven. Zij mag zich, integendeel, niet binden. Terwijl zij haar plaats in de gevechtslinie inneemt, moet zij trachten de massa's te winnen voor haar syndicalistische doeleinden.

Omvat zij slechts een zoo geringe minderheid, dat er voor haar niet aan te denken valt, zich aan de spits van de revolutionaire beweging te stellen, dan moet zij er in elk geval naar streven, in zoo groot mogelijke mate gehoor voor haar standpunt te vinden.

STAAT EN CULTUUR

Het volgende artikel van Rudolf Rocker is een fragment uit zijn nieuwe, uit drie deelen bestaande werk: „Het Nationalisme en zijn Verhouding tot de Cultuur". Tot nu toe kon dit boek niet in het duitsch worden gepubliceerd. Vertalingen in het engelsch en het spaansch zijn in voorbereiding. In het bijzonder worden de heden ten dage weer opgeld doende rassentheorieën hier critisch onderzocht en de rol van het nationalisme beschreven. Op grond van een omvangrijk materiaal van de politieke en cultureele geschiedenis van alle volken en alle tijden toont Rocker aan, dat de staat, dat de nationaal-politieke eenheid van een volk nooit een gunstige invloed op de ontwikkeling van de cultuur heeft uitgeoefend, dat deze integendeel steeds als een rem heeft gewerkt. Juist de tijdperken van een nationale versplintering zijn de groote cultuurperioden in de geschiedenis geweest. Men vergelijke ook het artikel van Rocker „Het Machtsbeginsel in de Geschiedenis" in dit tijdschrift, Jaargang II, pag. 63—69.

REDACTIE.

Griekenland en Rome zijn slechts symbolen. Hun geheele geschiedenis is een voortdurende bevestiging van de groote waarheid, dat hoe meer in een volk de machtspolitieke tendenzen de overhand krijgen en op de noodlottige gedachte der wereldheerschappij uitloopen, des te dieper het peil daalt van zijn geestelijke cultuur, des te meer de scheppingsdrang sterft en elke ontvankelijkheid der ziel, in een woord elke menschelijkheid. Het geestelijke wordt verdrongen door een doode techniek, die nog slechts berekeningen kent en zich niet ophoudt met ethische beginselen; de koude mechaniseering der dingen treedt in de plaats van de levende bezieling van iedere maatschappelijke bezigheid, die alleen in staat is, de geest te bevruchten en tot een scheppende daad op te wekken. De organisatie der maatschappelijke krachten is dan niet langer een middel voor de hoogere doeleinden der gemeenschap, iets dat organisch geworden is en nog steeds groeit; zij wordt tot een leeg doel in zichzelf en leidt tot een geleidelijke verstarring van alle geestelijke krachten. En hoe meer de mensch zich zijn innerlijke leegheid bewust wordt, die slechts een gevolg is van de mechaniseering van het maatschappelijk leven, des te vertwijfelder klemt hij zich vast aan den dooden vorm en zoekt alle heil in de techniek, die zijn ziel verteert en zijn geest tot een woestenij maakt. Rabindranath Tagore, die als Aziaat nog meer onbevangen tegenover de techniek staat en nog niet gevangen is in haar greep, heeft de diepe beteekenis van dit gebeuren in zijn volle diepte gepeild, wanneer hij zegt: „Wanneer de organisatiemachine begint een grooten omvang aan te nemen en de machinearbeiders tot deelen der machine worden, dan wordt het individu tot een schim vervluchtigd, alles wat mensch was, wordt machine en draait aan het groote rad der politiek zonder het minste gevoel van medelijden en zedelijke verantwoordelijkheid. Ook al komt het voor, dat zelfs in dit ziellooze bedrijf de zedelijke natuur van den mensch nog tracht, zich staande te houden, de drijfriemen en raderen knarsen en piepen, de

draden van het menschelijk hart raken verstrikt in het raderwerk der menschelijke machine en slechts met moeite kan de zedelijke wil een bleek en misvormd beeld geven van dat, waarnaar zij streefde. [1])

Daarom is de nationaal-politieke eenheid, die steeds techniek ten koste der cultuur beteekent, geen middel, dat de scheppende en vormgevende kracht van een volk bevordert, integendeel, zij wordt een hinderpaal voor iedere hoogere geestelijke cultuur, doordat zij het zwaartepunt van elk maatschappelijk gebeuren verschuift naar politiek terrein en elke maatschappelijke bezigheid onderwerpt aan de contrôle van de nationale machine, die met haar ijzeren ledematen iedere innerlijke drang naar hoogere doeleinden in den mensch verstikt en alle uitingen van het cultureele leven, voor zoover de leiders daartoe bij machte zijn, in bepaalde vormen dwingt, die aan de bizondere doeleinden van den nationalen staat aangepast zijn.

De „kunst van menschen te regeeren", is nooit de kunst geweest van menschen op te voeden, omdat zij slechts de beschikking heeft over geestelijke tyrannie en zij er op uit is al het leven in den staat onder één bepaalde norm te brengen. Opvoeding beteekent het ruim baan maken voor de natuurlijke aanleg en eigenschappen der menschen en ze tot zelfstandige ontwikkeling brengen. De opvoedingsdressuur van den nationalen staat verstikt echter deze natuurlijke ontplooiing der innerlijke eigenschappen, doordat zij den mensch van buiten af dingen bijbrengt, die hem van oorsprong volkomen vreemd zijn, maar die niettemin zijn leven tot richtsnoer moeten strekken. De „nationale wil", wat alleen maar een voorzichtige omschrijving is van den wil tot macht, bleef nog steeds de kracht, die elk cultureel gebeuren verlamde; waar zij den toon aangeeft, kwijnt de cultuur, verzanden de bronnen van de scheppingsdrang, daar men hen het voedsel onttrekt, om daarmee de alles verslindende machine van den nationalen staat te verzadigen.

Griekenland was de bakermat van een groote cultuur en verrijkte de menschheid gedurende duizenden jaren, niet o n d a n k s, maar o m d a t het in politiek en nationaal opzicht versplinterd was. Omdat het geen politieke eenheid vormde, daarom konden de samenstellende deelen zich in volle vrijheid ontplooien en hun bizondere eigenschappen ongestoord tot uitdrukking brengen. Door de versplintering der politieke partijen is de grieksche cultuur groot geworden. Omdat de cultureele scheppingsdrang, die in de grieksche gemeenschap zoo onweerstaanbaar tot uiting kwam, de begeerte naar politieke macht der kleine minderheden verre de baas was en daarom aan de persoonlijke vrijheid en aan het zelfstandige denken veel grootere speelruimte liet, daarom en daarom alleen vond de rijke veelvoudigheid van het cultureele willen een onbegrensd arbeidsveld en behoefde zich niet dood te loopen tegen de starre grenzen van een nationale eenheidsstaat, wiens doel het slechts is, ieder geestelijk leven dienstbaar te maken aan zijn nationale doeleinden en elk maatschappelijk gebeuren binnen zijn grenzen dienstbaar te maken aan zijn enge belangensfeer.

Rome kende deze innerlijke tweespalt niet; de gedachte der politieke autonomie bleef zijn leiders volkomen vreemd. Het was reeds een gesloten eenheid,

---

[1]) Rabindranath Tagore, Nationalisme, blz. 17.

toen het voor het eerst van zich deed spreken in de geschiedenis en de idee der politieke eenheid loopt als een roode draad door alle tijdperken van zijn lang historisch bestaan. Rome heeft op het gebied van politieke centralisatie het hoogste volbracht, wat een staat maar kan doen; maar juist om die reden bleven de romeinen in het geheele verloop van hun geschiedenis een volk, dat in de hoogste mate improductief was, dat bijna zonder uitzondering was aangewezen op het navolgen van uitingen van vreemde culturen, zonder dat zij ook maar bij machte waren dieper in te dringen in de geest van vreemde voortbrengselen der cultuur.

De romeinen besteedden alle maatschappelijke krachten, waarover zij te beschikken hadden, zonder uitzondering voor het streven naar politieke machtsoefening, dat met elk nieuw succes nog toenam en tenslotte in een letterlijke machtswellust ontaardde, die met niets menschelijks meer rekening hield en hun tijd noch begrip liet voor andere doeleinden. De natuurlijke cultureele ontvankelijkheid der romeinen leed schipbreuk op de romeinsche staat en diens arbeidsveld, dat zich bepaalde tot het veroveren en behouden van de wereldheerschappij. De politieke techniek zegevierde over de scheppende geest der cultuur en offerde alle maatschappelijke krachten op aan een niet te verzadigen machine, tot ten slotte niets meer overbleef, wat geofferd kon worden en het ziellooze mechanisme onder zijn eigen gewicht moest ineenstorten.

Doch deze verschijnselen bepalen zich niet slechts tot Griekenland en Rome; zij treden in alle tijdperken der menschelijke geschiedenis op en leidden tot nog toe steeds tot dezelfde resultaten. Dit duidt erop, dat wij hier te maken hebben met een zekere noodwendigheid in de gebeurtenissen, die het natuurlijk gevolg is van de beteekenis, die een gemeenschap hecht aan haar cultureele taak of aan het najagen van machtspolitieke doeleinden.

Nooit stond de cultuur in Italië op hoogeren trap als in den tijd van de 12de tot de 15de eeuw, toen het geheele schiereiland in ettelijke honderden kleine gemeenschappen was versplinterd en van een nationaal-politieke eenheid in het geheel niet gesproken kon worden. Te dien tijde waren de vrije steden werkelijk oasen van een hoogere geestelijke en stoffelijke cultuur en bereikten een trap van scheppend vermogen, die slechts werd overtroffen door hun verwonderlijke veelzijdigheid en die sindsdien niet weer bereikt is. Laat men de grieksche stedenrepublieken buiten beschouwing, dan is er geen ander tijdperk in de geschiedenis der europeesche volkeren aan te wijzen, dat in zoo korten tijd een dergelijke hoeveelheid onsterfelijke cultuurwerken heeft voortgebracht. De bekende engelsche geleerde Francis Galton, de grondlegger van de wetenschap der „biometrie" en der „erfelijkheidswetten", heeft er reeds in zijn werken op gewezen, dat alleen Florence in dat zeldzame tijdvak meer mannen van beteekenis op elk gebied van het cultuurleven heeft opgeleverd, dan alle monarchistische staten van het toenmalige Europa tezamen.

Inderdaad geleken de italiaansche steden in dien tijd vruchtbare kiemcellen voor het geestelijk en cultureele leven en openden geheel nieuwe gezichtspunten van een maatschappelijke ontwikkeling voor de europeesche menschheid, die later door het opkomen van den nationalen staat, den toenemenden invloed van de groote kooplieden en het feit, dat machtspolitieke tendenzen

de overhand kregen, in geheel andere richting werd gedrongen.
In de steden ontstonden de noodzakelijkste voorwaarden voor een wedergeboorte der wetenschappen, die geheel in verval waren geraakt toen de geest van de kerk de overhand had genomen. Immers verbood nog in 1209 een kerkelijke vergadering in Parijs aan geestelijken de studie van natuurwetenschappelijke geschriften, die van de oude naar de christelijke wereld waren gekomen. Reeds in de 10de eeuw ontstond in Salerno een hoogeschool van wetenschappen, voornamelijk medicijnen, waar hoofdzakelijk arabische en joodsche artsen werkten. De school heeft er veel toe bijgedragen, arabische wetenschap en arabische opleiding, die destijds het hoogst stonden, in Italië en daardoor in geheel Europa te verspreiden.

Een groot aantal belangrijke uitvindingen werden gedaan in dat schitterend tijdperk der menschelijke cultuur, waarvan vele de noodzakelijke voorwaarden geschapen hebben voor de groote ontdekkingen aan het einde der 15de eeuw. De magische persoonlijkheid van Leonardo da Vinci, die niet alleen in de verschillende vormen van kunst een der grootste meesters van alle tijden is geweest, maar die ook op elk gebied van het natuurwetenschappelijk onderzoek als denker van den eersten rang werkzaam was en vooral in de mechanica buitengewoon veel heeft gepresteerd, is in zijn verbazenwekkende veelzijdigheid en zijn geniale grootheid wel het symbool van dien zeldzamen tijd, waarin de scheppingsdrang van den mensch zich zoo indrukwekkend wist te uiten. In de steden kwam het handwerk tot bloei op ongekende wijze. De menschelijke arbeid werd in eer hersteld en gold niet langer als schande. In de steden van Noord Italië werd het fijnste borduursel, de prachtigste zijde vervaardigd. Iedere stad wedijverde met de anderen in het vervaardigen van bewerkt staal, prachtig goudsmeedwerk en dagelijksche gebruiksvoorwerpen; smeedwerk, het gieten van metaal, werktuigkunde en alle andere producten van handwerkkunst bereikten een volmaaktheid, die thans nog onze bewondering wekt, zoowel door haar onuitputtelijke afwisseling als door het fijne en het degelijke van de afwerking.

Wat in die bloeiperiode der cultuur op alle gebieden der kunst werd voortgebracht, steekt uit boven alles wat sinds den ondergang der Helleensche wereld ooit werd gemaakt. Ontelbare bouwwerken in alle steden van het schiereiland weerspiegelen den geest van dat geweldige tijdperk, waarin de polsslag van de gemeenschap zoo machtig klopte en kunstenaars, handwerkers en geleerden gemeenschappelijk samenwerkten, om het hoogste te bereiken, waartoe zij in staat waren. In de openbare gebouwen der steden, in hun kathedralen en raadhuizen, hun klokketorens en poorten, aan wier opbouw de geheele gemeente medewerkte, openbaarde zich het „scheppend genie der massa's", zooals Kropotkin het noemde, in zijn volle grootte, zijn eindelooze veelvoudigheid; aan elk werk gaf het zijn geest, bracht de doode steen tot leven, gaf uitdrukking aan al het diepe verlangen, dat in de menschen sluimerde en naar bevrediging streefde en vormde den band, die hen als gemeenschap tezamen hield.

Wat de menschen destijds tot die grootsche gemeenschappelijke samenwerking verbond, was zeker een diep-religieus gevoel, doch het was niet de starre

dogmatiek der kerken, die dit wonder volbracht, maar het in hen levende besef van diepste verwantschap, dat in de gemeenschap wortelde en deze onzichtbare eenheid schiep, die den menschen niet van buiten af werd opgedrongen, maar het natuurlijke uitvloeisel was van hun innerlijk gevoelsleven. Omdat de mensch van die tijden steeds het besef behield van den levenden band, die hem met alle anderen verbond was het niet noodig, dat het gemeenschapsgevoel hem werd opgedrongen door dwang van buiten. Slechts uit dezen geest kon een vrij scheppen ontstaan, dat alle vormende krachten in den mensch losmaakte en daarmede het sociale leven der gemeenschap tot volle ontplooiing bracht. Op deze wijze werden de maatschappelijke voorwaarden voor de grootsche scheppingen der bouwkunst van dat geweldige tijdperk eerst vervuld.

En evenals de architectuur, zoo bereikten beeldhouwkunst en schilderkunst een hoogte, die slechts in de maatschappij der Grieken haar gelijke vindt. Voor het ontstaan der zuid-italiaansche beeldhouwschool in de eerste helft der 13de eeuw en de werken van Niccolo Pisano in Toscana tot aan de meesterwerken van Donatello, Verrocchio, Sansovino en Michelangelo, telde vrijwel iedere stad een aantal voortreffelijke beeldhouwers, die werkten met een gemeenschapszin, die vleugelen gaf aan hun persoonlijke begaafdheid.

Nooit is er een periode geweest, die in zoo korten tijd een dergelijk aantal groote schilders voortbracht en waarin zulk een massa van groote en allergrootste werken, die men thans nog als hoogtepunten der schilderkunst beschouwt, geschapen werd. Vele der grootste meesters waren verwonderlijk veelzijdig en werkten tezelfdertijd als schilder, beeldhouwer, bronsgieter, architect en ambachtsman. Zoo noemde Pindemonte, Michelangelo den „man met de vier zielen" omdat hij den Dag des Oordeels had geschilderd, Mozes gebeiteld, de koepel van den Sint Pieter gewelfd en sonnetten van geweldige kracht gedicht had. Zoo ontbloeide in de steden van Italië een cultuur, wier rijkdom en grootheid ons nog steeds in verbazing brengt, een cultuur, die in enkele eeuwen het land een geheel ander aanzien gaf en het maatschappelijk leven een zin gaf, dien het vroeger nooit bezeten had.

Tezelfdertijd ontwikkelde zich de italiaansche taal en met haar de litteratuur van het land. Overwoog aanvankelijk de stijl der siciliaansche troubadours in de litteratuur, langzamerhand begon het toscaansche taaleigen te overheerschen en nam steeds meer in beteekenis toe door de rijke cultuur der toscaansche steden. Dichters als Guinicelli, Cavalcanti en Davanzati schreven er in; maar eerst het geweldige dichtwerk van Dante gaf aan de taal de ontembare zeggingskracht, de soepele vormen en het teere coloriet, die haar in staat stelden alles tot uitdrukking te brengen, wat de menschenziel in beroering bracht en naar bevrediging haakte. En naast Dante werkten Petrarca en Boccaccio en vormden het instrument van den geest, de taal.

Deze schitterende cultuur, die zich van Italië over de meeste steden van Europa verspreidde en ook daar tot geheel nieuwe vormen van het maatschappelijk leven leidde, ontplooide zich in een periode, dat het land in politiek opzicht volkomen versplinterd was en de nationale eenheidsgedachte nog geen macht had over den geest der menschen.

Het geheele land was bedekt met een net van zelfstandige gemeenschappen, die hun plaatselijke onafhankelijkheid met evenveel naijver beschermden als de bewoners der oude grieksche stedenrepublieken. In de gemeenten vereenigden ambachtslieden en kunstenaars zich in hun eigen broederschappen en gilden. De gilden waren niet slechts de dragers en de regelaars van de maatschappelijke productie, zij vormden ook den feitelijken grondslag voor het politieke kader der gemeenschap. De federatie der gilden was de politieke basis, waarop de gemeente berustte. Politieke partijen en beroepspolitici in de tegenwoordige beteekenis bestonden niet. Ieder gilde koos zijn gemachtigde in den raad der gemeente, die daar de opdrachten van hun organisaties hadden uiteen te zetten en door gemeenschappelijke besprekingen met de afgevaardigden der andere gilden tot overeenstemmnig trachtten te komen op den grondslag van vrijwillige afspraken. Daar alle gilden zich ten nauwste verbonden voelden met de algemeene belangen der stad, besliste bij de stemmingen het aantal vertegenwoordigde corporaties. Dezelfde werkwijze gold ook voor de federatie der steden; het kleinste dorp had hetzelfde recht als de rijkste en grootste gemeente, daar zij zich vrijwillig bij den bond had aangesloten en hetzelfde belang had bij haar werkzaamheden als alle andere gemeenten. Tezelfder tijd bleef ieder gilde in de stad en iedere stad in de federatie een zelfstandig organisme, dat over zijn eigen financiën, zijn eigen rechtsgebied en zijn eigen bestuur beschikte en verdragen met andere groepen en corporaties kon sluiten en opzeggen al naar het verkoos. Slechts de gemeenschappelijkheid van taak en belangen bracht de afzonderlijke gilden en gemeenten met verwante groepeeringen tezamen, om met vereende krachten plannen van grooteren omvang uit te voeren. De lasthebbers der gilden en gemeenten hadden de voorstellen van hun organisaties slechts te verhelderen en toe te lichten en van de meeningen der zusterorgansiaties kennis te nemen, die zij op de algemeene vergadering van hun eigen leden moesten uiteenzetten en toelichten. Het gilde zelf nam de besluiten of hechtte zijn goedkeuring aan de gemaakte afspraken. Het voordeel van dit systeem bestond hierin, dat zoowel de afzonderlijke leden van het gilde als de lasthebbers in de gemeente alle functies van hun werkzaamheid met gemak volkomen konden overzien. Ieder handelde en nam beslissingen in zaken, die hij door en door kende, en waarover hij als kenner en deskundige mocht meespreken. Vergelijkt men deze regeling met de parlementen en wetgevende lichamen van den modernen staat, dan springt terstond in het oog, dat zij moreel hooger staat. Noch de tegenwoordige kiezer, noch de man, die hem in het parlement zoogenaamd vertegenwoordigt, zijn in staat het reusachtige raderwerk van het politieke centrale apparaat in zijn geheel of ook maar bij gedeelten te overzien. De afgevaardigde ziet zich bijna dagelijks genoodzaakt over dozijnen vragen te oordeelen, die hij niet uit eigen ervaring kent, en bij de beoordeeling waarvan hij steeds op anderen moet afgaan. Dat een dergelijk systeem noodzakelijkerwijze tot de ergste misstanden en ongerechtigheden moet leiden, is niet tegen te spreken. En daar de afzonderlijke kiezer om diezelfde reden in het geheel niet meer in staat is, het doen en laten van zijn zoogenaamde vertegenwoordigers te overzien en te controleeren, is de kaste der beroepspolitici, van wie velen slechts hun eigen voordeel

beoogen, des te gemakkelijker in staat, in troebel water te visschen en de deur te openen voor elk moreel bederf. Behalve deze in het oog vallende nadeelen, die juist thans in alle parlementair geregeerde landen zoo ondubbelzinnig aan den dag treden, is de zoogenaamde centrale vertegenwoordiging ook de ergste belemmering voor elke maatschappelijke vooruitgang en staat in rechtstreeksche tegenspraak met alle wetten der natuurlijke ontwikkeling. Wij weten, dat iedere maatschappelijke vernieuwing zich aanvankelijk in een kleine kring doorzet, en slechts langzamerhand invloed krijgt op de massa. Juist daarom is het federalisme de beste waarborg voor een ongestoorde ontwikkeling van zaken, doordat het aan elke gemeente de mogelijkheid laat, binnen haar eigen kring alle maatregelen te treffen, die zij voor de belangen van haar medeburgers noodig acht. Zij is daarom in staat, terstond over te gaan tot het onderzoek in de practijk, om nieuwe ideeën aan de hand van positieve ervaringen te beproeven, en werkt daardoor opwekkend en prikkelend op alle naburige gemeenten, welke op deze manier zelf in staat zijn, de in aanmerking komende nieuwigheden zelf na te gaan en zich van de doelmatigheid of ondoelmatigheid te overtuigen. Bij de centrale vertegenwoordigende lichamen van onzentijd is een dergelijk aanschouwelijk onderwijs volkomen uitgesloten, want het is een natuurwet, dat in dergelijke lichamen juist de achterlijkste deelen van het land het sterkst vertegenwoordigd zijn. In plaats dat de meest geavanceerde gemeenten met het sterkste geestelijk leven aan de overigen het goede voorbeeld geven, ziet men hier juist het tegendeel gebeuren: de platste middelmatigheid drijft hier steeds boven, en verstikt elken scheppingsdrang reeds in de kiem; de acherlijkste en geestelijk traagste deelen van het land leggen de in cultureel opzicht meest ontwikkelde menschengroepen aan banden en verlammen hun ondernemingsgeest door hun verzet. Aan dit feit kan ook het beste kiesstelsel niets veranderen; integendeel, het draagt er dikwijls nog toe bij, de dingen nog hopeloozer en schriller vorm te geven. De reactionaire kern ligt in het systeem van de centrale vertegenwoordiging van het geheele maatschappelijke leven, en wordt door de verschillende vormen van kiesrecht in het geheel niet geraakt.

Men vergelijke de machtige cultuur van de groote federalistische tijdperken van Italië met de epigonen-cultuur van den nationalen eenheidsstaat, die aan de italiaansche patriotten zoo lang als het hoogste doel van al hun wenschen voor oogen zweefde, en men begrijpt zonder meer het geheele verschil tusschen twee vormen, wier geestelijke en cultureele resultaten even ver uit elkaar moesten liggen als de geestelijke voorwaarden voor hun geheele maatschappelijke structuur. De aanhangers van de nationale eenheid en voor alles Mazzini, die zijn geheele leven had gewijd aan deze gedachte, waren er vast van overtuigd, dat een eensgezind Italië uitverkoren was om aan de spits van alle europeesche volkeren te gaan en een nieuwe periode in de menschelijke geschiedenis in te leiden. Met de geheele zwijmelende begeestering van zijn politiek mysticisme verklaarde Mazzini: „In mij leefde het geloof aan Rome. Binnen de muren van Rome had het leven zich tweemaal ontwikkeld als eenheid der wereld. Terwijl andere volkeren voor eeuwig verdwenen waren na gedurende korten tijd hun zending te hebben vervuld, terwijl geen van hen

tweemaal de leiding had genomen, was in Rome het leven eeuwig en de dood onbekend .... Waarom zou niet uit een derde Rome van een Italiaansch volk, waarvan de voorteekenen mij voor oogen zweefden, een derde grootere eenheid ontstaan, die aarde en hemel, recht en plicht in harmonie zou brengen, die niet tot de enkeling, maar tot de volkeren een woord over hun zending op aarde, dat hen in vrijheid en gelijkheid zou bijeenbrengen, spreken zou?"
Mazzini geloofde aan de goddelijke zending van Italië in de toekomstige geschiedenis van Europa met de mystieke geestesvervoering van een bezetene; zij vormde voor hem het geestelijk uitgangspunt van de „Unita Italiania", want de „historische zending van Italië" kon slechts hier haar uitgangspunt vinden. Voor hem was de nationale eenheid in de eerste plaats een kwestie van macht, want ofschoon hij steeds de mond vol had van het volk, was dit volk voor hem slechts een abstract begrip, dat hij aanpaste aan het wezen van zijn nationalen staat. Slechts uit de politieke eenheid kon Italië de krachten putten, die het in staat zouden stellen zijn vermeende historische zending te vervullen. Vandaar zijn kreet tegen het federalisme: „Het jonge Italië is unitarisch: want zonder eenheid bestaat er geen werkelijke natie, omdat er zonder eenheid geen macht bestaat en Italië, omringd door unitarische naties, die sterk en naijverig zijn, in de eerste plaats machtig zijn moet. Het federalisme zal het tot de machteloosheid van Zwitserland brengen, en het moet onafwendbaar onder den invloed van de een of andere naburige natie geraken. Het federalisme zal opnieuw voedsel geven aan de naijver der verschillende deelen, die nu is verdwenen en zoo Italië tot de middeleeuwen terug doen vallen .... Als gevolg van de vernietiging van de eenheid der groote italiaansche familie, zal het federalisme de zending, die Italië onder de menschheid te vervullen heeft, volkomen verijdelen." [1])
Mazzini en zijn aanhangers verwachtten van het tot stand komen van den nationalen eenheidsstaat een geweldige opbloei van de italiaansche cultuur, die, wanneer zij eenmaal bevrijd zou zijn van de banden der vreemde overheersching, zich tot een ongekende hoogte zou ontplooien. Maar in de eerste plaats moest de italiaansche eenheid de vrijheid van het volk grondvesten en een einde maken aan elke vorm van slavernij. Hoe vaak hadden de italiaansche patriotten den natuurlijken vrijheidsdrang der Italianen in gloedvolle woorden verheerlijkt en in het bizonder tegenover de Franschen met innerlijke trots betoogd. Carlo Pisacane, de hartstochtelijke sociaal-patriot, die weliswaar geen aanhanger was van de politieke metaphysiek van Mazzini, maar hem als mensch hoog schatte, en die in 1851 gevallen is voor de bevrijding van zijn land, velde een zeer ongunstig oordeel over de Franschen in zijn groot werk: „Saggi storico — politici — militari sull' Italia". Hij noemde hen een volk zonder zin voor vrijheid, dat weliswaar dikwijls van vrijheid de mond vol had, maar innerlijk volkomen slaafsch was en uit zucht naar roem ieder despoot om den hals viel. Hij stelde daar tegenover de instinctieve vrijheidsliefde der Italianen, die hun lot nooit en nimmer aan een dynastie zouden verpanden in kuddeachtige, onderdanigheid, en betoogde steeds weer, dat een

[1]) Algemeen onderricht voor de verbroederden van het jonge Italië: 1831.
Uit: Guiseppe Mazzinis Politischen Schriften; Deel I, pag. 105. Leipzig 1911.

eensgezind Italië nooit door het geweld van een bevoorrechte minderheid, maar alleen uit de vrijheid van het volk kon ontstaan. Mazzini en de meeste van zijn aanhangers hadden over Frankrijk dezelfde ongunstige meening en staken hun opvatting niet onder stoelen of banken.
Deze lieden hadden er zelfs geen flauw vermoeden van, dat hun streven onfeilbaar moest leiden tot dat, waarvan zij de Franschen een verwijt maakten. Geen enkele eenheidsstaat heeft tot dusver voor het cultureele streven ruimere perspectieven geopend, maar heeft steeds geleid tot het wegkwijnen van elken hoogeren vorm van geestelijke cultuur. Iedere nationaal-politieke eenheid had tot nog toe altijd een vergrooting van het machtspolitieke drijven van kleine minderheden tengevolge, die met den ondergang der geestelijke cultuur gekocht moest worden. Voor alles heeft echter de nationale eenheid nog nooit de vrijheid van het volk bewerkt, maar altijd alleen maar de innerlijke slaafschheid tot bepaalde normen gebracht, wat dan voor vrijheid werd versleten. Mocht Pisacane zich nog de illusie maken, dat een werkelijke natie in haar schoot geen bevoorrechte klassen, standen of kasten zou kunnen dulden, de ervaring heeft nog altijd geleerd, dat de nationale staat er altijd op uit is geweest, bepaalde voorrechen te scheppen en de bevolking van het land in kasten en standen in te deelen, ja dat deze indeeling zelfs ten nauwste met zijn heele bestaan samenhing. Hoe helder en nadrukkelijk had Proudhon het Mazzini en zijn aanhangers voorspeld, wat de italiaansche eenheid het volk brengen zou: „Elk oorspronkelijk karakter gaat in het land op elk gebied door de centralisatie van het openbare leven — want dit is de eigenlijke naam voor de zoogenaamde eenheid — verloren. Een centrale staat van 26 millioen zielen, zooals Italië dat zou zijn, verslindt alle vrijheid van de provincies en de gemeenten ten bate van een hoogere macht: de regeering. Wat is deze eenheid der natie in werkelijkheid? Het is het opgaan van alle afzonderlijke volksstammen, waarin de menschen leven en zich van elkander onderscheiden, in het abstracte begrip der natie, waarin niemand kan ademen en niemand den ander kent .... Om 26 millioen menschen te regeeren, wien men de zelfbeschikking ontroofd heeft, heeft men een reusachtige machine noodig; en om deze machine in gang te brengen heeft men een reusachtige bureaucratie en een legioen beambten noodig. Om zich naar binnen en naar buiten te beveiligen, heeft men een staand leger noodig, kader, soldaten, huurlingen. Dit moet van nu af de natie voorstellen. Vijftien jaar geleden schatte men in Frankrijk het aantal beambten op 600.000. Dit aantal is sinds den staatsgreep niet minder geworden. De sterkte van het leger en de marine is hiermee in verhouding. Dit alles is voor de eenheid onmisbaar: dit zijn de normale uitgaven van den staat, uitgaven, die tengevolge van de centralisatie steeds grooter worden, terwijl de vrijheid der provincies steeds kleiner wordt. Deze grootsche eenheid kan niet zonder roem, glans, luxe, een indrukwekkende civiele lijst, gezanten, pensioenen enz. In een dergelijke eenheidsstaat houdt ieder de hand op. En wie betaalt die parasieten? het volk!
Wie eensgezinde natie zegt, bedoelt daarmee een natie, die aan haar regeëring is verkocht .... En het voordeel van een dergelijk eenheidsregime? Dat heeft niet het volk, maar de in den staat regeerende kasten en klassen."

De geniale Franschman heeft de eigenlijke beweegreden van alle streven naar nationale eenheid helder ingezien. Wat hij den Italianen voorspelde, is alles letterlijk uitgekomen. Al meenden Pisacane en zijn vrienden, dat het slechts in Frankrijk mogelijk was, dat de geheele natie zich aan de eerste de beste avonturier toevertrouwde, die haar groote beloften deed en in de eerste plaats haar zucht naar roem bevredigde, zoo heeft het voorbeeld van Mussolini ons sindsdien geleerd, dat de nationaal-politieke eenheid ook Italië rijp maakte voor dergelijke dingen. Want ook dit is een gevolg van de centralisatie in den staat: hoe meer zij in de menschen het persoonlijke initiatief, den drang om zichzelf te helpen verstikt, des te meer voedt zij in hem het geloof aan den „sterken man", die een einde zal maken aan alle ellende. Eigenlijk is dit geloof ook niet anders dan een stuk politieke religie, die den mensch het gevoel van zijn afhankelijkheid van een hoogere macht diep in de ziel plant.
Wat Proudhon destijds reeds duidelijk had zien aankomen, omdat zijn blik niet vertroebeld was door een blind ontzag voor den staat, dat kunnen onze moderne staatssocialisten van de sociaaldemocratie tot de verschillende filialen van het russische bolsjewisme toe, thans nog niet inzien, daar zij de opvattingen van hun jacobijnsche voorouders nog niet van zich hebben kunnen afschudden.
De nationale eenheid bracht Italië slechts de verbureaucratiseering van het openbare leven, maar zij verstikte alle scheppingsdrang in het volk en offerde elk streven naar hoogere cultuur op aan de machtspolitieke plannen van staatslieden en hun lastgeefster: de bourgeoisie. Voor de materieele belangen van kleine minderheden in het land is de eenheidsstaat steeds een zegen geweest; voor de vrijheid van het volk en voor iedere hoogere geestelijke cultuur steeds een ramp.
En hoe ontwikkelden de gebeurtenissen zich in Spanje? Toen de Arabieren van Afrika uit het schiereiland binnendrongen, bevond het rijk der Westgothen zich reeds in een toestand van innerlijk verval. De Gothen hadden na de onderwerping van het land aan de overwonnen inwoners twee derde van hun grond en bodem ontnomen en deze als goederen in de doode hand vermaakt aan de adel en de kerk. Daardoor ontwikkelde zich, vooral in het zuiden van het land, een heerschappij van grootgrondbezitters en hiermee samengaande een ruw feudaal systeem, waaronder de opbrensten van de landbouw steeds ongunstiger werden. Het land, dat eens een graanschuur van Rome was geweest, verwilderde steeds meer en veranderde in enkele eeuwen in een woestenij. Door de gruwelijke vervolgingen der joden, vooral onder Sisebut, die volkomen onder de invloed der kerk stond, werd het economisch leven zwaar getroffen, want handel en industrie waren voor het grootste gedeelte in handen der joodsche gemeenschappen. Toen Sisebut een onmenschelijke wet had afgekondigd, waarbij den joden slechts de keuze werd gelaten over te gaan tot het christendom ofwel gescalpeerd te worden en als slaven te worden verkocht, weken 100.000 joden uit naar Gallië, 100.000 naar Afrika, terwijl 90.000 zich lieten doopen. Bij dit alles kwamen nog de voortdurende twisten over de troonopvolging, waarbij vergift en dolk, verraad en sluipmoord geen geringe rol speelden. Slechts zóó is het verklaarbaar, dat de

Arabieren in zoo korte tijd het geheele land konden veroveren zonder noemenswaardige tegenstand.
Ook déze hoogontwikkelde cultuur ontplooide zich in een tijdperk van politieke decentralisatie, waaraan ook de monarchistische staatsvorm niets kon veranderen. Zelfs toen Abderrachman III zich officieel tot kalief opwierp en daardoor steun gaf aan het monarchistisch beginsel, was hij gedwongen vergaande concessies te doen aan de onafhankelijkheidszin van de bevolking, daar hij maar al te goed wist, dat een strenge centralisatie van de staatsmacht terstond een botsing zou verwekken met de oude gebruiken der arabische stammen en der Berbers, die het heele rijk aan het wankelen zou kunnen brengen. Het land was verdeeld in zes provincies, aan het hoofd waarvan een soort stadhouder stond. De groote steden hadden een gouverneur, de kleinere plaatsen een kadi, de dorpen een onderrechter of hakum.
„Deze beambten waren echter", zooals Prof. Diercks in zijn spaansche geschiedenis aantoont, „in zekeren zin slechts tusschenpersoon tusschen de rijksregeering en de gemeenten. Het bestuur van deze laatste was volkomen zelfstandig; in het bizonder daar, waar geheele stammen of familiegroepen samenwoonden, heerschte onbeperkte autonomie. Arabieren zoowel als Berbers leefden volgens hun oude wetten en instellingen en duldden geen inmenging der autoriteiten in hun aangelegenheden. Een gelijke vrijheid genoten de christenen, die uit hun midden hun graven kozen. Deze laatsten regelden met de bisschoppen het gemeentebestuur en waren tegenover de regeering verantwoordelijk voor de vervulling van de staatsburgerplichten van hun geloofsgenooten en voor de juiste heffing der belastingen. De bisschoppen werden vrijelijk gekozen door de gemeente, hadden echter de goedkeuring noodig der kalifen, op wien het daarop betrekking hebbende hoogheidsrecht der gothische koningen was overgegaan. Op dezelfde wijze waren de burgerlijke betrekkingen der joden geregeld, wier opperrabbijn meestal tevens hoofd der gemeente was." [1])
Inderdaad gelukte het den heerschers van de Omyaden-dynastie nooit gedurende hun driehonderdjarig bestaan, de teugels strakker aan te trekken en de regeering van het land meer centralistisch in te richten. Iedere poging in deze richting leidde tot eindelooze opstanden, weigering om belasting te betalen, tijdelijke afzetting der kaliefen. Zoo vormde het rijk een tamelijk los geheel, dat terstond in zijn afzonderlijke bestanddeelen uiteenviel, toen Hischam III in 1031 zijn waardigheid van kalief neerlegde en de plaats van zijn vroegere werkzaamheden verliet met de berustende woorden: „Deze generatie is evenmin geschikt om te heerschen als om te gehoorzamen." Cordova werd toen een republiek, en het vroegere rijk viel uiteen in enkele dozijnen Taifas, kleine staatjes, die geen centrale regeermacht meer gehoorzaamden. Juist toen bereikte echter de moorsche cultuur haar hoogste bloei. De kleine gemeenschappen wedijverden in hun zorg voor het geestelijk leven, voor kunsten en wetenschappen; en het verval van het staatsgezag deed niet de minste afbreuk aan deze ontwikkeling der cultuur, integendeel, het bevorderde deze ontwikkeling.

---

[1]) Dr. Gustav Diercks, Geschichte Spaniens von den frühesten Zeiten bis auf die Gegenwart. Band II. S. 128. Berlin 1896.

doordat het haar beschermde tegen alle hinderlijke politieke belemmeringen. Ook in het christelijk Spanje is duidelijk op te merken, hoe de vloed der cultureele ontwikkeling rijst en daalt, al naar de staatsmacht gebonden is aan bepaalde grenzen voor haar werkzaamheid, dan wel een omvang aanneemt, waarbij zij niet meer gebonden is aan eenige inwendige beperking en waarbij zij heer en meester wordt over alle gebieden van het maatschappelijk leven. Toen de Westgothen door de Arabieren waren verslagen, vluchtte een deel van hun uiteengeslagen leger naar het gebergte van Asturië, waar zij een staatje vormden, dat een kommervol bestaan leidde en van waaruit zij voortdurend invallen deden in het door de Arabieren bezette gebied. Zoo ontwikkelde zich de eindelooze strijd tusschen het kruis en de halve maan, die langer dan zevenhonderd jaar duurde en die de enge samenwerking van de kerk met het nationale streven der spaansche christenen ten gevolge had, dat den lateren spaanschen eenheidsstaat zijn eigenaardig kenmerk en het spaansche katholicisme zijn bizonderen vorm gaf, dien het in geen ander land heeft aangenomen.

Toen in den loop van deze bloedige en verbitterde gevechten de Arabieren meer en meer terrein verloren, ontstonden in het begin der 12de eeuw in het noorden en het westen van het schiereiland nog een rij van andere christelijke staten als Aragon, Castilië, Navarra en Portugal, die tengevolge van de eeuwige troonopvolgingstwisten voortdurend met elkaar overhoop lagen en niet in staat waren een einde te maken aan de binnenlandsche troebelen, totdat aan het einde der 15de eeuw Ferdinand de Katholieke van Aragon en Isabella van Castilië regeerden over de talrijke staatjes. In de kleinere staten werd de vorst aanvankelijk gekozen en eerst later ontstond het erfelijk recht van troonopvolging. Maar zelfs toen door het innemen van Granada het laatste bolwerk van den Islam in Spanje was gevallen en door het huwelijk van Ferdinand met Isabella de eerste grondslag was gelegd voor den nationalen eenheidsstaat, duurde het nog geruimen tijd, voor de monarchie alle maatschappelijke instellingen van het land aan haar gezag kon onderwerpen. „In het economisch leven, in de administratie en in politiek opzicht bestond er nog geen natie", zooals Garrido opmerkte. „De eenheid werd slechts belichaamd in den persoon des konings, die regeerde over meerdere koninkrijken, die ieder hun eigen wetgeving, grondwet, gilde, ja hun eigen systeem van maten en gewichten hadden ....

„Voordat de nationale eenheidsstaat zijn volle macht kon ontplooien, moest hij eerst een einde maken aan de oude rechten der gemeenten en provincies, wier vrijheden waren vastgelegd in de zoogenaamde fueros ofwel stedelijke reglementen, en dat was geen geringe taak. Toen de Arabieren in het land kwamen, vluchtte slechts een klein deel der bevolking, voornamelijk de adel, in het ontoegankelijke gebergte in het noorden. De groote meerderheid van de iberische en romeinsche bevolking, maar ook een groot deel der armere gothische bevolking bleef rustig op hun oude woonplaatsen, vooral toen zij merkten, dat zij door de overwinnaars zachtmoedig werden behandeld. Velen gingen zelfs over tot den Islam. Doch allen, mohammedanen en christenen, deelden in de voordeelen van het federalisme der Arabieren, Berbers en Syriërs, dat

ruimte liet aan hun gevoel van onafhankelijkheid. Wanneer nu de Spanjaarden gedurende deze eindelooze oorlogen aan de Arabieren de een of andere stad of een nieuw gebied ontrukten, dan waren zij gedwongen, de oude rechten der bevolking te ontzien en onaangetast te laten. Maar daar, waar een langdurige strijd met de bevolking aan de verovering was vooraf gegaan, die medebracht, dat de inwoners moesten vluchten of door de overwinnaars werden afgemaakt, zagen deze zich gedwongen aan de nieuwe kolonisten een fuero te geven, die hen verregaande rechten en vrijheden liet. Dit was de eenige manier, om het heroverde gebied te vrijwaren voor tegenaanvallen en het voor de overwinnaars te behouden. De spaansche taal kent een groot aantal werken van beteekenis over de geschiedenis van deze stedelijke en landelijke gemeenschappen en hunne fueros, waaruit blijkt, dat het stedelijk bestuur berustte bij de volksvergadering, waartoe de inwoners iederen zondag met klokgelui werden uitgenoodigd, om over alle aangelegenheden van openbaar belang te beraadslagen en de noodige besluiten te nemen. [1])

De geest, die in deze gemeenschappen heerschte, was zeer democratisch en waakte nauwgezet over de plaatselijke rechten der gemeente, bereid, deze te allen tijde te beschermen met alle ter beschikking staande middelen en te beveiligen tegen inbreuken van den adel en van de kroon. In dezen strijd speelden de gilden der stedelijke handwerkslieden een belangrijke rol; deze gilden waren trouwens een zeer nuttig element in de rijke en afwisselende geschiedenis der spaansche gemeenten, waarin de zaak des volks belichaamd werd. Zoo merkt Zancada zeer juist op: „Onder de verschillende oorzaken van de groei der gemeenten is er een gemeenschappelijk element, dat de bloei van deze schepping des volks in sterke mate begunstigde. Dit element, dat vorst van veel invloed, was de vereeniging der arbeidende bevolking in gilden, die ontstaan waren als tegenwicht tegen de tyrannie der feudale adel, en onder wier bescherming de handwerker in staat was zijn rechten te doen ontzien; deze vereeniging was in elk opzicht een voortreffelijk middel, om de sociale en economische toestand der handwerkers te verbeteren". [2]) Zooals in dien tijd ook in andere landen, verbonden ook in Spanje de gemeenten zich in kleinere en grootere federaties, om hun oude rechten met meer klem te kunnen verdedigen. Uit deze bondgenootschappen en uit de stedelijke fueros, ontwikkelen zich in de afzonderlijke christelijke staten de Cortes, de eerste sporen der volksvertegenwoordiging, die in Spanje al een eeuw eerder dan in Engeland vasten vorm had aangenomen. Inderdaad is de herinnering aan de vrije gemeenten, de „municipos libros", in Spanje nooit geheel verloren gegaan en kwam in bijna alle opstanden, die het land sinds eeuwen op gezette tijden teisterden, steeds weer te voorschijn. Ook de zoogenaamde opstand der kantons van 1873 berustte op deze gedachte. Heden ten dage is er geen land in Europa, waar de geest van het federalisme zoo diep in het volk is geworteld, als juist in Spanje. Dat is ook de reden, waarom de socialistische bewegingen in dit land tot den huidigen dag een libertair karakter hebben behouden, zooals men dit in die mate bij geen ander volk meer aantreft.

---

[1]) Eduardo Hinojosa, El origin del régimen municipal en Castilla y León.

[2]) Präxiteles Zancada, El obrero en Espanja; blz. 44. Barcelona 1902.

In de christelijke staten in het noorden van het iberische schiereiland duurde het tamelijk lang, voordat er eigenlijk van cultuur gesproken kon worden. Vierhonderd jaar lang bleef bij het overschot van de westgothische bevolking het maatschappelijke leven zeer primitieve vormen vertoonen, zoodat er van een hoogere, zelfstandige cultuur bij hen in het geheel niet kon worden gesproken. Wanneer Diercks in zijn „Spaansche Geschiedenis" opmerkt: „De cultuur van het noorden van Spanje was geheel verschillend van die der zuidelijke gedeelten van het schiereiland. Zien we hier alle vormen van stoffelijke en geestelijke cultuur in bloei geraken, de staatkundige ontwikkeling daarentegen op een betrekkelijk zeer lage trap blijven staan en zich weinig wijzigen, zoo brachten de verhoudingen, die zich in het noorden ontwikkelden, juist de ontwikkeling en de nauwgezette regeling der rechtsverhoudingen met zich mede", zoo stelt hij daarmede een feit vast van de grootste beteekenis, waarvan hij de draagwijdte naar het schijnt in het geheel niet heeft doorzien. Juist omdat in het arabische deel van Spanje de staatsmacht er nooit in geslaagd is zich volkomen te centraliseeren, heeft de cultuur zich daar ongestoord kunnen ontplooien, terwijl zij in het noorden langen tijd niet veel te beteekenen had, omdat daar het streven naar politieke macht alle andere belangen op den achtergrond drong. Eerst na het innemen van Zaragoza en Toledo trad ook daar een groote verandering in, waarbij de moorsche invloed van doorslaggevende beteekenis was.
Slechts Catalonië en in het bizonder Barcelona maakt een uitzondering, want zij bereikten lang voor alle andere christelijke staten in Spanje een hoogen trap van maatschappelijke en geestelijke cultuur. Dit was het gevolg van de nauwe betrekkingen met Zuidfrankrijk, dat vóór de kruistochten tegen de kettersche Albigenzen, op geestelijk en cultureel gebied tot de meeste vooraanstaande landen van Europa behoorde. Ook voelden de Catalanen zich niet gebonden aan het verbod van den paus en dreven met de arabische staaten in het zuiden van het land een drukke en levendige handel, die hen natuurlijk ook in nader contact moest brengen met de moorsche cultuur. Zoo ontwikkelde zich in Catalonië een vrijere geest en een hooger cultureel peil dan in de overige christelijke staten van Spanje. Dit onderscheid, dat het despotisme der vorsten den Catalanen door de onderdrukking van hun oude rechten en vrijheden des te voelbaarder maakte, vormde hen tot de gezworen vijanden van Castilië en schiep die gapende tegenstelling tusschen Catalonië en de rest van Spanje, die ook thans nog niet volkomen overwonnen is.
Zoolang de koninklijke macht, die na het huwelijk van Isabella van Castilië met Ferdinand van Aragon, steeds absoluter vormen aannam, nog gedwongen was, de oude rechten der gemeenten en provincies te ontzien, bloeide in de steden een rijke cultuur, die den Spanjaarden aanvankelijk door de Arabieren werd overgedragen, maar die hen langzamerhand prikkelde tot de ontwikkeling van zelfstandige scheppingen.
In het begin der 16e eeuw stonden alle industrieën nog in volle bloei, en het leven in de steden had de bedrijvigheid van een bijeenkorf. De Spanjaarden hadden, zooals Garrido opmerkt, van de Arabieren geleerd wol te kaarden, te verven en te spinnen en de weefsels van Leon, Segovia, Burgos en Estramadura waren de beste ter wereld.

In de provincies Cordova, Granada, Murcia, Sevilla, Toledo en Valencia bloeide tezelfdertijd de zijdecultuur die voorzag in het onderhoud van het grootste deel der bevolking. En naast het handwerk en de industrie geraakten de kunsten, in het bizonder de bouwkunst, tot schitterende ontplooiing, waarvan de kathedralen van Burgos, Leon, Toledo en Barcelona getuigenis afleggen.
Met de eenwording van het rijk waren de innerlijke tegenstellingen tusschen de afzonderlijke staten, in het bizonder tusschen Castilië en de overige deelen des lands natuurlijk nog niet overwonnen. Daarom kon de koninklijke macht ook niet aanstonds de strijd aanbinden met de gemeenten; zij was integendeel herhaaldelijk gedwongen, zich te onderwerpen aan de besluiten der Cortes, die haar alleen het geld konden verschaffen, dat zij noodig had. Niettemin bereidde de machtige kardinaal Ximenez de Cisneros, de biechtvader van koningin Isabella, reeds den veldtocht voor tegen de afschaffing der „privileges" van de gemeenten.
Een der belangrijkste hulpmiddelen in dezen strijd voor de overwinning van het koninklijk absolutisme was de inquisitie, die men vaak slechts beschouwt als een bedenksel en een werktuig van de kerk. Ten onrechte! De inquisitie was alleen maar een bizondere afdeeling van het bestuursapparaat van het koningschap en hielp het in de eerste plaats de macht van het absolutisme te versterken en tot volle ontwikkeling te brengen. Daar in Spanje de eenheid van den nationalen staat met de eenheid des geloofs ten nauwste verbonden was, werkten kerk en staat tezamen, maar de kerk bleef veel meer een werktuig in handen van het koninklijk despotisme, dan omgekeerd de staat een werktuig in handen der kerk. Een feit is het, dat de inquisitie eerst door de spaansche koningen de afschuwelijke beteekenis heeft gekregen, die haar naam met de vloek van alle latere geslachten heeft belast. Garrido haalt in zijn boek over het „Spanje van heden" een statistiek aan van den abbé de Montgaillard, volgens welke van 1481 tot 1781 in Spanje 31.920 menschen levend werden verbrand: van 16.759 werd de beeltenis verbrand. Het totaal der slachtoffers (met verbeurtverklaring van hun eigendommen) bedraagt 341.029. Deze berekening is aan den lagen kant, zooals Garrido er aan toevoegt.
Ferdinand de Katholieke had reeds een poging gedaan, inperkingen van het oude gemeenterecht in verschillende deelen des lands door te zetten en had daarbij ook menig resultaat bereikt, hoewel hij nog zeer voorzichtig moest te werk gaan en zijn werkelijke bedoelingen achter allerlei voorwendsels moest verbergen. Onder Karel I (de duitsche keizer Karel V), zette de kroon met verdubbelden ijver haar pogingen in deze richting voort, wat in 1521 leidde tot den grooten opstand der steden van Castilië.
De opstandelingen behaalden aanvankelijk ook kleine successen, maar het leger der Comuneros werd spoedig daarop bij Villalar in den pan gehakt en Juan de Padilla, de leider van den opstand, werd met enkele andere opstandelingen terecht gesteld. Ongeveer terzelfdertijd werd ook de opstand der zoogenaamde „Germanias", de broederschappen en handwerkersgilden, in de provincie Valencia na bloedigen strijd neergeslagen. Door deze overwinningen van de kroon werd een bloedig einde gemaakt aan de oude stedelijke ver-

ordeningen, die in de christelijke staten van Spanje sinds den aanvang der 11de eeuw gegolden hadden. Toen tenslotte onder Philips II ook nog de opstand der Aragoneezen in het bloed der rebellen van Zaragoza was verstikt en de opperrechter Lanuza op bevel van den despoot, die daarmede zijn eed aan de grondwet schond, was onthoofd, zat het absolutisme vast in den zadel en kon ook niet meer door latere opstanden in andere deelen van het land ernstig in gevaar worden gebracht.
Daarmede was de nationale eenheidsstaat onder de leiding van het absolute koningschap in het leven geroepen. Spanje werd de eerste groote mogendheid der wereld, en zijn streven naar de politieke macht beinvloedde de maatschappelijke ontwikkeling der meeste europeesche landen in hooge mate. Doch tezamen met de zege der absolute eenheidsstaat in Spanje en met de brutale onderdrukking van alle plaatselijke rechten en vrijheden, droogden ook de bronnen op van alle materieele en geestelijke cultuur, en het land geraakte in een toestand van troosteloos verval. Zelfs de onuitputtelijke goud- en zilverstroomen, die van de jonge spaansche kolonies in Amerika over het moederland werden uitgegoten, konden het cultureel verval niet meer keeren en verhaastten het maar.
Door de onmenschelijke verdrijving der Mooren en der Joden, had Spanje zijn beste handwerkers en landbouwers verloren. Zoo kon het niet uitblijven, dat de kunstige bevloeiingswerken in verval geraakten en de vruchtbaarste streken in woestenijen veranderden. Spanje, dat nog in de eerste helft der 16de eeuw graan uitvoerde naar andere landen, was reeds in 1610 genoodzaakt, graan uit het buitenland in te voeren, ondanks de voortdurende afname der bevolking. Na de inname van Granada telde de bevolking van het land bijna 12 millioen menschen. Onder Philips II was het inwonertal teruggeloopen tot iets meer dan acht millioen. Een volkstelling, die gehouden werd in de 2de helft der 17de eeuw, kwam tot een totaal van 6.843.672 inwoners.
Was Spanje vroeger in staat niet alleen zijn kolonies te voorzien van alle noodige industrieproducten, maar ook nog aanzienlijke hoeveelheden zijde, stoffen en andere producten uit te voeren naar het buitenland, aan het einde der 17e eeuw was driekwart der bevolking aangewezen op buitenlandsche stoffen. De industrie was geheel in verval geraakt, en in Castilië en in andere streken zag de regeering zich genoodzaakt, het land aan buitenlanders te verpachten. Maar het belangrijkste was, dat de menschen onder de voortdurende vervolgingen alle lust tot arbeid hadden verloren. Wie maar eenigszins kon, werd monnik of soldaat, en de geestelijke duisternis nam grenzenloos toe. Men zag in zulk een mate op den arbeid neer, dat de academie van Madrid nog in 1781 een prijsvraag liet uitschrijven, waarin het bewijs geleverd moest worden, dat een nuttig handwerk geen schande voor den mensch was en in 't geheel niet in strijd was met zijn eer.

„De ellende had de trots doen verdwijnen en de vrijheid gedood", zegt Garrido in zijn werk over het huidige Spanje. „Het bijgeloof riep de vreeselijkste geesel op en bewerkte, dat de goederen voor het grootste deel in de doode hand kwamen. De neiging om fideicommissen te vormen en zijn bezittingen aan de kerk te schenken, had zulk een omvang aangenomen, dat bij het

begin van de revolutie der 19e eeuw, over meer dan driekwart van grond en bodem niet vrijelijk kon worden beschikt".

Men zou hiertegen kunnen inbrengen, dat juist ten tijde van het nationale absolutisme de spaansche litteratuur en ook de schilderkunst hun hoogtepunt bereikten. Doch men late zich hierdoor niet misleiden: wat hier werd voortgebracht, was slechts de geestelijke neerslag van een vroegeren tijd, die slechts bevruchtend werkte op enkele buitengewone geesten, wier scheppingen slechts bestemd waren voor een uiterst kleine maatschappelijke groep, maar in het volk zelf, dat in de diepste ellende en in de donkerste onwetendheid leefde, niet den minsten weerklank vonden. Daarom merkt Diercks ook zeer juist op: „Wanneer naast het staatkundig verval ook al op meerdere gebieden der cultuur, belangrijke prestaties tot stand kwamen, dicht- en schilderkunst tot krachtigen bloei kwamen, dan mag deze omstandigheid ons niet misleiden over de ware oorzaken van het algemeene verval en zij konden dit ook niet tegenhouden. Dergelijke tegenstrijdigheden treft men ook aan in het cultuurleven van andere landen. De levenskracht, die nog over was, kwam tot uiting op die gebieden, waarop onder den druk van kerkelijk en wereldsch despotisme alleen nog een arbeidsveld te vinden was". [1])

De hooge ontwikkeling der russische litteratuur onder het tsarisme is een voortreffelijk voorbeeld voor de juistheid van deze opvatting. Overigens duurde de schitterende opbloei der spaansche litteratuur niet lang, en het snelle verval deed zich later des te sterker gevoelen.

Ook in Frankrijk voerden de centralistische neigingen van den nationalen eenheidsstaat, de ophooping van alle politieke macht in handen van den koning ten koste van alle plaatselijke rechten en vrijheden der gemeenten en provincies tot die niet te verzadigen wereldmachtpolitiek, waarvan de meest typische vertegenwoordiger Lodewijk XIV is geweest en die Frankrijk en het europeesche vasteland in een afgrond van ellende en geestelijke verwildering störtten.

De revolutie bracht aan Frankrijk de republiek; maar deze had slechts dan zin, wanneer zij het tegendeel van het absolute koningschap wilde zijn en met dezelfde vastberadenheid wilde opkomen vóór het recht, als dit het tot nu toe had vertrapt. De republiek moest het symbool worden van de ware volksgemeenschap, waarbij ieder initiatief ook werkelijk van het volk uitgaat en wortelt in de vrijheid van het individu. Tegenover het koninklijke woord: „De staat ben ik" moest de republikeinsche spreuk: „De gemeenschap zijn wij" gesteld worden. De mensch moest tot het inzicht komen, dat hij niet langer gebonden was aan het doen en laten van een hoogere macht, maar dat zijn lot van nu af in zijn eigen handen en in eensgezinde samenwerking met zijn soortgenooten berustte. De republiek kon het volk slechts dan iets werkelijk nieuws brengen, wanneer zij het oude beginsel van de voogdij door het scheppend initiatief der vrijheid, de geestelooze dwang door de opvoeding tot geestelijke zelfstandigheid, de mechanische werkzaamheid van een uitvoerende macht verving door de organische ontwikkeling der dingen.

---

[1]) G. Diercks, Geschichte Spaniens; B. II. S. 394.

Doch de nieuwe mannen, die door de revolutie aan de macht gekomen waren, gingen andere wegen, want zij teerden op de tradities van een oud systeem, dat dieper wortel in hen had geschoten, dan zij zelf wel wisten.
Daar zij een dam opwierpen tegen de scheppende arbeid der revolutie en daardoor verhinderden, dat het systeem van het absolutisme met wortel en tak werd uitgeroeid, konden zij bij hun pogingen tot opbouw niet uitkomen boven halfheden, en moesten reddeloos steken blijven in het oude. De revolutie bevrijdde het volk weliswaar van het juk der koninklijke macht, maar daardoor geraakte het des te dieper onder het gezag van den nationalen staat. En deze keten bewees, dat zij hechter en doelmatiger was dan het dwangbuis der absolute monarchie, daar zij niet in den persoon van den heerscher, maar in de fictie van een abstracte „gemeenschapswil" gegrondvest was, die alles, wat leefde in het volk, wilde begrenzen tot bepaalde normen en daarmede elke eigen overtuiging en persoonlijk initiatief aan banden legde. Op deze manier kwam men weer te land bij het absolutisme, waarmee men meende te hebben afgerekend. Zooals de galeislaaf met een kogel aan zijn been, zoo sleepte de nieuwe burger zich door het leven met het abstracte begrip der natie, die men tot verzamelbak van den gemeenschapswil had gemaakt en verleerde daardoor de kunst van op eigen voeten te staan, die de revolutie hem nauwelijks had bijgebracht.
De „Republikeinen" gaven de republiek als inhoud het absolutisme in het gewaad der „natie" en maakten daardoor de werkelijke volksgemeenschap der res publica onmogelijk. Wat de mannen van het convent begonnen waren, dat zetten hun nazaten in alle latere volksopstanden vastberaden voort: zij hielden het absolutisme onder den naam van vrijheid in stand en volgden op slaafsche wijze de overleveringen der groote revolutie, wier glans tot heden alle teekenen van een werkelijke bevrijding heeft overstraald. Proudhon heeft deze waarheid in haar geheele diepte gepeild; daarom waren voor hem alle pogingen der politieke partijen, om de macht in handen te krijgen, slechts verschillende uitingen van absolutisme onder valsche vlag. Hij had geleerd in te zien, dat ieder, die een sociale omwenteling nastreefde door de verovering der politieke macht, noodzakelijk zichzelf en anderen bedroog. Want iedere macht is in wezen contra-revolutionair en wortelt in de ideeënwereld van het absolutisme, waar ook ieder systeem van uitbuiting haar wortels heeft. Het absolutisme is het beginsel der autoriteit, dat in staat en kerk zijn meest consequente vertegenwoordigers vindt. Zoolang dit beginsel niet overwonnen is, zullen de zoogenaamde „cultuurvolkeren" steeds dieper wegzinken in het moeras der machtspolitiek en van een doodsche techniek der voortbrenging, ten koste van hun vrijheid en hun menschelijkheid, waaruit voor ons alleen een nieuwe sociale cultuur der toekomst kan ontstaan.

Zoo zag ook Ibsen het, toen hij zeide: „De staat moet verdwijnen! Aan de revolutie neem ook ik deel! Ondermijnt het begrip staat, stel op den voorgrond, dat vrijwilligheid en geestelijke verwantschap het eenig noodige zijn voor een bondgenootschap, — dat is het begin van een vrijheid, die iets te beteekenen heeft! Een wisseling in de vorm van regeering is niets meer dan een gepeuter met graden — een beetje meer of een beetje minder . . . . Allemaal

dwaasheid. Ja, beste vriend, het komt er maar op aan, zich geen schrik te laten aanjagen door de eerbiedwaardigheid van het bezit. De staat vindt zijn wortels in deze tijd, hij zal ook zijn hoogtepunt in deze tijd beleven. Er zullen grootere dingen vallen dan de staat; alle religie zal vallen". [1])

Dezelfde ervaringen loopen als een roode draad door de geschiedenis van elk volk en leidden overal tot dezelfde gebeurtenissen: nationaal-politieke eenheid heeft nooit en nergens vruchtbare invloed gehad op de ontwikkeling der geestelijke cultuur van een land; integendeel, zij heeft deze steeds belemmerd, doordat zij de beste krachten der volksgemeenschap opofferde aan de niet te verzadigen machtsbegeerte van den nationalen staat en daarmede de diepere bronnen van elk geestelijk leven drooglegde. Juist de tijdperken van zoogenaamde „nationale versplintering" waren tot nog toe steeds de groote cultuurperioden der geschiedenis, terwijl de perioden der nationale eenheid onvermijdelijk hebben geleid tot den ondergang en het verval van alle hoogere cultuurvormen.

In het oude Duitschland bereikte de cultuur haar hoogtepunt in de vrije steden der middeleeuwen temidden van een wereld vol barbaarsche ruwheid. Het waren de eenige plaatsen, waar de kunst en het handwerk zich konden ontplooien, waar een vrijer denken nog een tehuis vond en waar een sociale geest de menschen verbond. De machtige bouwwerken der middeleeuwsche bouwkunst zijn nog steeds de groote symbolen van een cultureele ontwikkeling, welke behoort tot de schitterendste, die de duitsche geschiedenis heeft aan te wijzen. Maar ook de geschiedenis der jongere geestelijke cultuur in Duitschland is slechts een bevestiging van die oude waarheid, die tot nog toe helaas zoo slecht begrepen werd.

Alle groote veroveringen op geestelijk gebied in dit land gaan terug tot de tijd van zijn „nationale versplintering". Zijn klassieke litteratuur van Klopfstock tot Schiller en Goethe, de kunst van zijn romantische periode, zijne klassieke wijsbegeerte van Kant tot Feuerbach en Nietzsche, zijn componisten van Beethoven tot Wagner . . . . dat alles dateert van vóór de stichting van het Rijk. Met de overwinning van den duitschen nationalen staat begint echter ook het verval der duitsche cultuur, het verval van haar scheppende krachten en tezamen hiermede de triomf van het „Bismarkianisme", zooals Bakoenin de ziellooze vereeniging van militairisme en bureaucratie heeft genoemd. Nietzsche had volkomen gelijk, toen hij zeide: „Toen de andere volkeren van Europa belangstelling begonnen op te vatten voor de Duitschers, gebeurde dit tengevolge van een beschaving, die zij thans niet meer bezitten, ja, die zij met een blinde ijver hebben afgeschud, alsof het een ziekte was geweest; en toch wisten zij er niets beters voor in te ruilen dan de politieke en nationale waanzin." [2])

Inderdaad maakte de nationale eenheid van Duitschland een vergroot Pruissen, dat zich geroepen voelde, aan wereldpolitiek te doen. De kazerne werd de hoogeschool der nieuwduitsche mentaliteit. Wij werden groot op het ge-

---

[1]) Brief an Brandes vom 17 Februar 1873. Briefe von Henrik Ibsen; S. 159. Berlin 1905.

[2]) Nietsche, Werke; Band V. S. 179.

bied der techniek en der practische wetenschappen, maar bekrompen van geest en arm van ziel; voor alles echter ging de groote universeele opvatting van menschen als Lessing, Herder Goethe, Schiller, Jean Paul verloren, die eens de trots der Duitschers was geweest. Wij willen geen pleidooi houden voor het particularisme, noch voor de kleinere staten. Wat wij trachten te bereiken is de volkomen uitschakeling van het machtsbeginsel uit het maatschappelijk leven en bijgevolg de overwinning van den staat in welke vorm ook door een hoogere sociale cultuur, die gegrondvest is op de vrijheid van den mensch en op zijn sociaal gevoel voor gerechtigheid.
Dat verandert evenwel niets aan het feit, dat hoe grooter een staat is, en over hoe grooter machtsmiddelen hij de beschikking heeft, hij des te gevaarlijker wordt voor de menschelijke vrijheid en voor de vereischten voor een hoogere geestelijke cultuur. Beide verkeeren in een centralistische eenheidsstaat in het grootste gevaar. Dat heeft ook Carlo Pisacane juist ingezien, wanneer hij in zijn „Saggio sulla Rivoluzione" opmerkt: „Iedere regeering, ook het despotisme is somtijds in staat, de wetenschap te bevorderen en geniale mannen en groote geesten aan zich te binden; hetzij om een concessie te doen aan den geest des tijds, hetzij omdat dit in de lijn ligt van de persoonlijke neigingen van het staatshoofd. Daaruit mag men afleiden, dat hoe meer regeeringen er in een land zijn, des te grooter de waarschijnlijkheid is, dat de algemeene duisternis althans door enkele fakkels van den geest wordt verlicht."
En in zijn belangrijkste politiek geschrift: „Du Principe Fédératif" gaf Proudhon uitdrukking aan de gedachte: „De twintigste eeuw zal het tijdvak der federaties inluiden ofwel den menschheid zal wederom in een duizendjarig vagevuur omlaag storten. Het eigenlijke probleem, dat moet worden opgelost, is in werkelijkheid niet meer het politieke, maar het economische probleem."
Welnu, de twintigste eeuw heeft ons tot nu toe niet het federalisme gebracht, maar wel een onbegrensde toename van het centralisme. Waartoe deze ontwikkeling heeft geleid, toonde ons de wereldoorlog, toont ons vandaag voor alles de verscheurdheid van onze politieke en economische toestanden, het schrikwekkende tekort aan geest van dezen tijd en het ontbreken van elk dieper cultuurgevoel.

R. ROCKER.

HET STAATSPRINCIPE

In de grond van de zaak is de verovering niet alleen de oorsprong maar ook het hoogste doel van alle staten, groote of kleine, machtige of zwakke, despotische of liberale, monarchistische, aristocratische, democratische en zelfs socialistische, indien het ideaal van de duitsche socialisten, een groote communistische staat ooit verwerkelijkt wordt.
Dat verovering het uitgangspunt was van alle oude en moderne staten kan niemand in twijfel trekken, daar iedere bladzijde van de wereldgeschiedenis het voldoende bewijst. Niemand zal ook bestrijden, dat het min of meer erkende doel van de tegenwoordige groote mogendheden de verovering is.

Maar de minder groote en vooral de kleinere staten, zal men zeggen, denken slechts aan hun verdediging en het zou belachelijk zijn hen als veroveringszuchtig te beschouwen.
Het mag zoo belachelijk zijn als men wil, het is desalniettemin hun droom, zooals het de droom is van de kleinste belachelijke bezitter zich ten koste van zijn buurman uit te breiden, zich te vergrooten tot iedere prijs en altijd te veroveren is een onvermijdelijke aan iedere staat immanente tendens, welke ook zijn zwakte of zijn sterkte is, omdat het een natuurlijke noodzakelijkheid voor hem is. Wat is de staat anders dan de organisatie van de macht; maar in de natuur van iedere macht ligt het geen hoogere en geen gelijke te kunnen dulden — daar de macht geen ander doel heeft dan de beheersching en de beheersching slechts werkelijkheid wordt, wanneer alles wat haar hindert onderworpen is; geen macht duldt een andere, behalve wanneer zij daartoe gedwongen is, d.w.z. wanneer zij zich onmachtig voelt haar te vernietigen, ze ten val te brengen. Het bloote feit van het bestaan van een gelijke macht is de ontkenning van haar principe en een voortdurende bedreiging van haar bestaan, want ze is een manifestatie en een bewijs van haar onmacht. Dientengevolge bestaat tusschen alle naast elkaar bestaande staten voortdurende oorlog en hun vrede is slechts een wapenstilstand.
Het ligt in de natuur van de staat dat hij zich zoowel voor zichzelf als voor al zijn onderdanen tot absoluut doel stelt: Zijn welstand, zijn grootheid, zijn macht te dienen is de hoogste deugd van het patriotisme. De staat erkent geen andere; alles wat hem dient is goed, alles wat tegen zijn belang indruischt, wordt voor misdadig verklaard — dat is de staatsmoraal.
Daarom had de politieke moraal niet alleen nooit iets te maken met de menschelijke moraal, maar was haar absoluut tegenovergesteld. Deze tegenstelling is een onvermijdelijk gevolg van zijn beginsel: de staat die slechts een deel is, maakt zich met geweld tot het geheel; hij loochent het recht van alles wat, daar het niet de staat zelf is, zich buiten de staat bevindt en wanneer hij dit recht zonder gevaar voor zichzelf schenden kan zoo schendt hij het. — De staat is de ontkenning van de menschheid.
(1871.) BAKOENIN.

BAKOENIN EN DE INTERNATIONALE

Na acht jaren gevangenis en vier jaren verbanning in Oost-Siberië was Bakoenin eind December 1861, na een sensationeele vlucht over Japan en Amerika, te Londen aangekomen om onmiddellijk zijn, in 1849 onderbroken, revolutionaire werkzaamheid weer op te nemen. Het eerstvolgende jaar houdt hij zich hoofdzakelijk opnieuw met de poolsche kwestie bezig, terwijl vanaf 1864 zijn geheele aandacht en energie op de sociale en internationale revolutie worden geconcentreerd. Bakoenin woont vanaf dezen tijd in Italië en begint hier de organisatie van zijn geheimen internationalen bond van revolutionaire socialisten, de „Internationale Broederschap", waartoe oorspronkelijk uitsluitend italianen behoorden (o.a. Fanelli, die in December 1868 in opdracht van Bakoenin naar Madrid en Barcelona gaat en aldaar de grondslag legt voor de Internationale in Spanje), maar weldra ook franschen (o.w. de gebroeders Reclus, die Bakoenin op zijn reis van Londen naar Italië in 1864 te Parijs had leeren kennen), polen, russen, enz.

De ontwerpen, die Bakoenin in dezen tijd, met name in 1866, voor de statuten en beginselverklaringen voor deze geheime bond schreef, zijn de eerste, min of meer schematische formuleeringen van zijn toenmalige socialistische ideeën, zooals hij die voor de eerste maal openlijk op de congressen van de „Liga voor Vrede en Vrijheid" en daarna in de Internationale zou propageeren.

Met deze geheime bond beoogde Bakoenin door persoonlijke verbindingen zijn ideeën te propageeren en de revolutie, wier spoedig uitbreken algemeen verwacht werd, door de propaganda en de actie van de leden van deze bond in beslissende, dat wilde zeggen, in anti-autoritaire en federalistische geest te beïnvloeden. Het wezen van deze „Internationale Broederschap" had dus niets te maken met de talrijke geheime revolutionaire organisaties, die sinds Baboeuf, en naar het voorbeeld van zijn samenzwering, een normaal verschijnsel waren in het politieke leven der negentiende eeuw. Juist tegen dat, wat deze geheime politieke organisaties kenmerkte: hun doel de staatsmacht te veroveren, was Bakoenins onverzoenlijke strijd gericht. Evenmin hadden Bakoenins opvattingen iets uit te staan met wat men tegenwoordig „putschisme" noemt, waarmee men het „bakoenisme" oppervlakkig genoeg, dank zij ook vooral de bewust lasterlijke en ook ignorante marxistische „wetenschappelijke" geschiedschrijving, dikwijls gelijkstelt. [1])

Bakoenin had weliswaar een groot geloof in het „revolutionaire instinkt" van het volk, maar heeft niets feller bestreden dan juist het blanquisme, niet alleen in zijn jacobijnsch maar ook in zijn babouvistisch aspect, niet alleen de staat maar ook de „putsch". Zonder twijfel uit reactie, bijna over-geaccentueerd, schrijft hij in 1869: „Revoluties worden niet geïmproviseerd. Ze worden niet willekeurig gemaakt, noch door enkele noch zelfs door de machtigste bonden. Onafhankelijk van de wil van den enkeling en van iedere samenzwering worden ze altijd door de macht der dingen tot stand gebracht. Men kan ze voorzien, haar naderen aanvoelen, maar nooit haar uitbreken versnellen."

De anarchisten hebben duizendvoudig het woord van Bakoenin herhaald: „de drift der vernietiging is tegelijkertijd een scheppende drift" en het is veelal tot motto en basis van een simplistische destructietheorie geworden. Men vergat, dat Bakoenin dit anarchistische woord schreef toen hij in het geheel nog geen anarchist was; in den tijd toen hij zich juist van Hegels metaphysiek begon te bevrijden en tevens dank zij de hegelsche dialektiek zèlf van de conservatieve absolutistische, „redelijke" verheerlijking van de „werkelijkheid" en in jong-hegelschen zin het geschiedproces als een dialektisch proces begreep, waarvan het eenig absolute het eeuwig veranderlijke, het eeuwig revolutionaire was. Dat alles wat bestaat waard is, dat het te gronde gaat, dat leven slechts daarom leven is, omdat het de kiem van de dood in zich draagt — dat is de beteekenis van het slot, in onvervalscht hegelsche terminologie, van zijn beroemde artikel van 1842 „D e r e a c t i e i n D u i t s c h l a n d: „Laat ons dus den eeuwigen geest vertrouwen, die slechts daarom vernielt en vernietigt, omdat hij de ondoor-

---

[1]) Het „putschisme" is een wezenlijk bestanddeel van het samenzweringscommunisme van Baboeuf en Blanqui. Wanneer Bernstein in zijn revisionistische kritiek het babouvisme en blanquisme bestrijdt, dan heeft hij trouwens niet zoozeer het „putschisme" op het oog — de theorie van de verovering der staatsmacht bij verrassing door een revolutionaire minderheid, — daar dit in de historisch-materialistische ontwikkelingstheorie van den Marx nà 1848 reeds geen plaats meer had, maar dan bestrijdt hij het blanquisme als een geloof in de onmetelijke scheppende kracht van de staat. Dat de sociaaldemocratie jarenlang het bolsjewisme als „bakoenisme" heeft bestreden, met behulp van de beruchte historische marxistische dokumenten — dat is een onvergankelijke bijdrage tot de wetenschappelijkheid van het kautskiaansche „wetenschappelijke socialisme". — In het marxistische, blanquistische bolsjewisme kwam het blanquisme en zelfs het babouvisme tot ongekende bloei, en tot zijn wereldhistorische realiseering.

grondelijke en eeuwig-scheppende bron van al het levende is. De drift der vernietiging is tegelijk een scheppende drift." Maar ook van dit artikel geldt het woord van Engels: „De strijd werd nog met philosophische wapens gevoerd, maar niet meer om abstract-philosophische doeleinden."

Wanneer Bakoenin later, een kleine kwart eeuw daarna, zijn anarchistisch socialisme formuleert, dan zal blijken, dat zijn revolutionaire vernietigingsdrift allerminst nihilistisch van aard is, maar een wezenlijk constructief element in zich draagt. In 1867 merkt hij over de revolutie van 1848 op: „Het socialisme verloor deze eerste slag om een zeer eenvoudige reden. Het was rijk aan instinkten en theoretisch negatieve ideeën, maar hem ontbraken geheel de positieve en practische ideeën, die noodzakelijk zouden geweest zijn om op de ruïnes van het systeem der bourgeoisie een nieuw systeem op te bouwen."

Scherper nog en vollediger twee jaar later in zijn „protest van de Alliantie": „Niemand kan de wensch hebben te vernietigen zonder tenminste een vage voorstelling te hebben, die juist of onjuist mag zijn, van de orde, die degene, die op het oogenblik bestaat, zou moeten aflossen; des te levendiger deze voorstelling in hem is, des te sterker wordt zijn vernietigende kracht en des te meer ze de waarheid benadert, d.w.z. des te meer zij in overeenstemming is met de noodzakelijke ontwikkeling van de huidige sociale wereld, des te heilzamer en nuttiger wordt het resultaat van zijn vernietigende actie. Want de vernietigende actie wordt altijd bepaald, niet slechts in haar wezen en in de graad van haar intensiteit, maar ook in haar methodes, in de weg en de middelen, die zij gebruikt door het positieve ideaal, dat haar eerste inspiratie en haar ziel vormt."

De activiteit van Bakoenin en zijn „Internationale Broederschap" richtten zich allereerst tot Italië, waar hij een tegengewicht wil vormen tegen de actie van Mazzini en zijn religieus revolutionair nationalistisch program en zijn streven naar de italiaansche politieke eenheid. Sindsdien vormt het atheïsme, de bestrijding van alle metaphysiek en van alle autoriteit, een ijzeren bestanddeel van zijn vrijheidlievend socialisme. Wanneer in 1871 Mazzini de in bloed gesmoorde commune van Parijs aanvalt zal Bakoenin tot viermaal toe, in meesterlijke strijdschriften, tegen Mazzini en zijn „politieke theologie" te velde trekken en daarmee tot een opbloei der Internationale in Italië bijdragen.

In 1866 was te Napels, door Bakoenin, de eerste revolutionaire organisatie gevormd, waaruit de eerste italiaansche sectie der Internationale zou ontstaan, die ook later tweemaal in 1869 en 1872 Bakoenin naar de congressen der Internationale zal afvaardigen.

Bakoenin was te Napels, toen hij van een democratisch internationaal vredescongres hoorde, dat te Genève zou plaats vinden en waartoe vooruitstrevende democraten uit Frankrijk in verband met het fransch-duitsche oorlogsgevaar het initiatief hadden genomen. Ook de Internationale had dit initiatief met sympathie begroet: de partijsche sectie delegeerde naar het congres dezelfde afgevaardigden als naar het tweede congres der Internationale, dat 2—7 September 1867 te Lausanne plaats vond. 26 van de 64 gedelegeerden van het congres te Lausanne namen aan het stichtings-congres van de „Liga voor Vrede en Vrijheid" deel en het congres koos een commissie aan wie werd opgedragen de resolutie van het congres der Internationale inzake de oorlog, waarin werd vastgesteld, dat, om de oorlog te verhinderen, men de sociale organisatie radikaal moest veranderen, aldaar te overhandigen.

Bakoenin hoopte op dat congres, dat te Genève, 9—12 September, 1867, plaats vond, een gunstige gelegenheid te hebben, zoowel om propaganda te maken voor zijn revolutionaire geheime bond, als openlijk zijn socialistische ideeën te propageeren en wellicht de te stichten Liga voor zijn revolutionaire doeleinden te gebruiken. Hij houdt er zijn beroemde rede, waarin hij den staat de oorlog verklaart. De gecentraliseerde, bureaucratische en daardoor militaristische staat is onvereenigbaar, zoowel met de vrede als met de vrijheid; de „vereenigde staten van Europa" zijn onmogelijk bij de handhaving der tegenwoordige staten. „Wie met ons de vestiging van de vrijheid, van de gerechtigheid en van de vrede wil — aldus besloot hij zijn rede

in Genève — wie de triomf wil van de humaniteit, wie de radikale en vredige bevrijding van de volksmassa's wil, die moet als wij de ontbinding wenschen van alle staten in de universeele federatie van de vrije en productieve associaties van alle landen."

Bakoenin wordt lid van het „centrale comité" van de „Liga", dat tot taak heeft een beginselverklaring en een tweede congres voor te bereiden. Tevergeefs tracht hij met zijn opvattingen door te dringen. Hij ontwerpt een uitvoerig rapport, dat echter niet verscheen en pas een kwart eeuw later onder de titel: Federalisme, Socialisme en Anti-Theologisme (in het eerste deel der „Oeuvres" 1895) gepubliceerd zou worden. Voor de eerste maal geeft Bakoenin hier een min of meer uitvoerige uiteenzetting van zijn anarchistische ideeën, die overigens in groote trekken overeenstemt met zijn vroegere ontwerpen voor de „Internatonale Broederschap".

In de inleiding van zijn rapport komt Bakoenin onmiddellijk tot de kern van de zaak: zonder oplossing van het sociale vraagstuk geen vrede en vrijheid. „Wat zijn de beginselen van onze Liga?" — vraagt Bakoenin. — Zij noemt zich Liga voor Vrede en Vrijheid. Dat is reeds veel. Want daardoor onderscheiden wij ons van allen, die de vrede willen tot iedere prijs: zelfs tot de prijs van de vrijheid en de menschelijke waardigheid. De Liga onderscheidt zich ook van die vredesorganisaties, die zonder rekening te houden met de politiek gelooven, dat bij de handhaving van de huidige organisatie van de staten, de vrede mogelijk zou zijn. Tegenover deze pacifistische tendensen verklaart de Liga plechtig, dat ze niet gelooft aan de vrede en dat zij haar slechts wenscht onder voorwaarde van de vrijheid. Deze afdoende kritiek van het burgerlijke pacifisme is ook heden nog actueel en van toepassing op Vrouwen- en andere bonden, die de naam der toenmalige Liga dragen. De woorden vrijheid, democratie en republiek, vervolgt Bakoenin, zijn zeer verheven, maar ook dubbelzinnig. De Liga wil de vrede bouwen op de democratie, d.w.z. dat allen uitgesloten worden, die een monopolie wenschen. Onvereenigbaar met de vrede is vanzelf de monarchie, maar de republiek heeft slechts negatieve beteekenis. Het is niet voldoende de monarchie tot val te brengen om het volk te bevrijden. In tegendeel, de groote militaire, bureaucratische en politiek gecentraliseerde republiek moet noodzakelijkerwijze tot een mogendheid worden, die oorlogszuchtig is naar buiten en onderdrukkend naar binnen.

Wanneer tot tweemaal toe in Frankrijk de democratische republiek zich in een dictatuur en in een militaire dictatuur heeft veranderd, dan is dat te danken aan de politieke centralisatie, die door de monarchie en haar staatslieden was voorbereid en die zonder twijfel met de val van de monarchie zou zijn verdwenen, indien de revolutie ze niet weer hersteld had. Zoo heeft de groote fransche revolutie, die voor de eerste maal in de historie de vrijheid van de mensch heeft verkondigd, zich tot de erfgename gemaakt van de monarchie, die zij doodde, en tegelijkertijd deze ontkenning van alle vrijheid weer in het leven terug geroepen: de centralisatie en de almacht van de staat. Om de vrijheid en de vrede in Europa te redden moeten wij tegenover deze monsterlijke en onderdrukkende centralisatie der militaire, bureaucratische, despotische, constitutioneel-monarchistische, of zelfs republikeinsche staten, het groote, het heilzame beginsel van het federalisme stellen. Het federalisme wil eveneens de eenheid, maar niet die van het patriotisme, die een eenheid wil met uitsluiting van de vrijheid. Bij de zich vrij vormende eenheid van de zelfstandige deelen in een geheel, gebaseerd op de zelfstandigheid van de gemeenten, de gewesten,enz. worden de speciale rechten en belangen niet ontkend, ze is niet het graf van iedere locale prosperiteit, maar in tegendeel de bevestiging en de bron ervan. Maar de voorwaarde voor een dergelijke federalistische opbouw der maatschappij is een sociale organisatie, waar iedereen dezelfde ontwikkelingsmogelijkheden heeft en de uitbuiting onmogelijk is.

Het is duidelijk, dat de meerderheid der burgerlijke democraten van deze opvattingen niet veel wilde hooren. Op het eerstvolgende congres, 21—25 September 1868, te Bern, kon dan ook de splitsing tusschen de minderheid der revolutionaire socialisten en de meerderheid der burger-

lijke pacifisten en bourgeois-socialisten niet uitblijven. Bakoenin en zijn vrienden stelden de economische en sociale gelijkheid aan de orde en de aanvaarding daarvan tot voorwaarde voor verdere samenwerking. De splitsing werd daardoor onvermijdelijk.

Bakoenin voert op het congres viermaal het woord, en zet voornamelijk zijn federalistisch en atheïstisch program opnieuw uiteen. Tegenover het verwijt communist te zijn, verklaart hij: „Omdat ik de economische en sociale gelijkheid van de klassen en individuën vraag, omdat ik mij met het arbeiderscongres van Brussel voorstander verklaard heb van het collectieve eigendom, verwijt men mij communist te zijn. Welk verschil maakt ge dan tusschen communisme en collectivisme? .... Ik veracht het communisme, omdat het de ontkenning van de vrijheid is en omdat ik mij niets menschelijks kan denken zonder de vrijheid. Ik ben geen communist, omdat het communisme alle krachten van de maatschappij concentreert en doet absorbeeren in de staat, omdat het communisme noodwendig leidt tot de centralisatie van het eigendom in de handen van de staat, terwijl ik de afschaffing van de staat wil, de algemeele uitroeiïng van dit beginsel van de autoriteit en van de voogdijschap van de staat, die onder het voorwendsel de menschen moreel en beschaafd te maken tot op de huidige dag van hen slaven heeft gemaakt, hen heeft onderdrukt, uitgebuit en gedemoraliseerd. Ik wil de organisatie van de maatschappij en van het collectieve of sociale eigendom van beneden naar boven over de weg van de vrije associatie en niet van boven naar beneden door welke autoriteit het ook zij. Daar ik de afschaffing van de staat wil, wil ik de afschaffing van het individueele erfelijke eigendom, dat slechts een instelling is van de staat, dat niets anders is dan een consequentie van het staatsprincipe zelf. Ik wil de afschaffing van de klassen, zoowel in economisch, sociaal als politiek opzicht .... De historie van de revolutie zelf en van de vijf-en-zestig jaar, die er sindsdien op zijn gevolgd, bewijzen dat de politieke vrijheid zonder de economische vrijheid een leugen is. Gij kunt wel de gelijkheid der politieke rechten proclameeren, maar zoolang de maatschappij door zijn economische organisatie in verschillende sociale lagen verdeeld zal blijven, zal deze gelijkheid niets dan een fictie zijn. Om een realiteit te worden is het dus noodig, dat de economische oorzaken van dit klassenverschil verdwijnen".

Met 18 leden treedt Bakoenin uit de Liga uit, om onmiddellijk een nieuwe organisatie te stichten: de Internationale Alliantie der sociale democratie die zich bij de Internationale wil aansluiten en haar program aanvaardt. In de beginselverklaring, door Bakoenin ontworpen, werd o.a. gezegd: „De Alliantie verklaart zich atheïstisch. Ze wil de afschaffing van de eeredienst, de vervanging van het geloof door de wetenschap en van de goddelijke door de menschelijke gerechtigheid.

Zij wil vóór alles de politieke, economische en sociale gelijkmaking van de klassen en van de individuën van beiderlei geslacht, te beginnen met de afschaffing van het erfrecht en wenscht dat, in overeenstemming met het besluit van het laatste arbeiderscongres in Brussel, de grond, de productiemiddelen, zoowel als al het andere kapitaal, gemeenschappelijk bezit van de geheele maatschappij worden en slechts door de arbeiders, d.w.z. de industrieele- en landbouw-organisaties, benut kunnen worden."

Voor het congres te Bern was Bakoenin, die sinds het eerste congres der Liga in Zwitserland was blijven wonen, lid geworden van de Internationale: in Juli 1868 van de „centrale sectie" te Genève.

Het voorstel van de italiaansche en fransche leden van zijn geheime bond om, na het uittreden uit de Liga de Internationale Alliantie te vormen, had Bakoenin bestreden, daar hij een internationale organisatie naast de Internationale ongewenscht vond. Hij had liever uitsluitend de Internationale Broederschap gehandhaafd.

Toen nu de „Internationale Alliantie" een officieel verzoek tot de generale raad van Londen richtte om in de Internationale te worden opgenomen, wees deze dit verzoek terecht af; ging echter (9 Maart 1869) accoord met het voorstel, dat de groepen der Internationale Alliantie, met handhaving van het program der Alliantie en eigen statuten, als secties der IAA. zouden worden

beschouwd. Deze plaatselijke secties der Alliantie zouden nu een groote rol spelen in de verdere ontwikkeling der Internationale, vooral in romaansch-Zwitserland, in Spanje en Italië. In de beide laatst landen was het de Alliantie, die, met Bakoenin's program, de Internationale in het leven riep. Te Genève en in de zwitsersche Jura begint Bakoenin zelf zijn onvermoeide mondelinge en schriftelijke socialistische propaganda in de Internationale.
Het stuk wat hier volgt is een rede, die Bakoenin de 23ste November 1868 in een openbare vergadering te Genève hield. Met de redevoeringen op het congres te Bern, waarin hij de hoofdlijnen van zijn opvattingen over de politieke, economische, religieuse en nationale vraagstukken had uiteen gezet, vormt deze redevoering te Genève (met een programmatische brief — April 1868 — aan het tijdschrift „Le Démocratie") de eerste openlijke propaganda van zijn socialistische ideeën. Een verslag van de rede verscheen in het tijdschrift „La Liberté" van 5 December 1868, aan de hand waarvan de hiervolgende tekst vertaald is.

A.M.L.

REDE VAN BAKOENIN, 23 November 1868, te Genève

Wij zijn socialisten, d.w.z. dat wij allen willen: de gelijkheid van de politieke, economische en sociale voorwaarden voor allen; de gelijkheid van levensonderhoud, van opvoeding, van onderwijs, voor alle kinderen van beiderlei geslacht — en van de productiemiddelen voor alle menschen, vrouwen inbegrepen, die tot werken in staat zijn.
Wij willen de sociale rechtvaardigheid, de werkelijke vrijheid van ieder menschelijk wezen door de solidariteit van allen; wij willen de broederschap van alle menschelijke wezens op aarde, zonder onderscheid van natie, kleur of ras.
Wij willen dat er vrede heerscht op aarde, gebaseerd op de rede, verlicht door de wetenschap, gebaseerd op de menschelijke rechtvaardigheid, d.w.z. op de vrijheid en de gelijkheid en op de universeele broederschap.
Maar wie het doel wil, moet de middelen willen. Wij moeten dus de afschaffing willen van alle politieke grenzen, die in het leven geroepen zijn door het staatsgeweld. Wij willen de opheffing van de staten — hun verdwijnen in de vrije en universeele organisatie van de menschelijke samenleving.
Wie staat zegt, zegt vesting — zegt gewelddadige scheiding van een deel van de menschheid van alle andere deelen, eveneens opgesloten in andere staten, zegt rivaliteit, concurrentie en voortdurende oorlog der staten; zegt verovering, roof en patriotisch en glorierijk bloedbad naar buiten, en naar binnen: onderdrukking en gelegaliseerde en gereglementeerde uitbuiting van de arbeid van het volk in het belang van een heerschende minderheid.
De hartstocht, die in overeenstemming is met deze tweevoudige manifestatie van de staten noemt men patriotisme. Wij willen geen patriotisme meer, omdat wij de gerechtigheid, het menschelijke recht en de menschelijke broederschap willen.
Wie staat zegt, zegt voorrecht. Het voorrecht bij uitnemendheid, dat de basis is voor alle andere politieke en sociale ongerechtigheden is het individueele erfelijke eigendom. Dit eigendom heeft tot grondslag: allereerst zijn uitgangspunt, zijn historische en werkelijke basis: de verovering, een bloedig en brutaal feit, een misdaad tegen de menschheid en tegen de rechtvaardigheid, — een roof of een of ander bloedbad, en in de meeste gevallen zoowel het een als het ander; vervolgens de wijding van deze gewelddadige daad door de religie —

daar de godheid ten alle tijde de partij heeft getrokken van de handigsten en de sterksten; uit deze wijding is het juridische recht ontstaan, de versteende, gesystematiseerde en gelegaliseerde ongerechtigheid. Dat alles met elkaar noemt men de politieke staat.

We willen dus de afschaffing van deze staat, omdat hij geen andere taak heeft dan de bescherming van het individueele eigendom; en wij willen de afschaffing van het individueele eigendom, omdat, zoolang dit bestaat, er noodzakelijkerwijze ongelijkheid zal zijn. De maatschappij zal verdeeld blijven in twee deelen, waarvan het eene deel — de heerschende en uitbuitende minderheid — zal worden gevormd door alle gelukkigen der aarde, die dank zij deze erfwet in welstand geboren worden, en die van de maatschappij de opvoeding, het onderwijs en alle materieele en intellectueele, politieke en sociale middelen ontvangen, om dit uitbuitingswerk voort te zetten. Het andere deel zal de volksmassa's omvatten, de millioenen arbeiders, die niets anders erven dan de ellende en de onwetendheid van hun vaders, en die zich eeuwig veroordeeld zullen zien tot een harde arbeid, die hen nauwelijks in staat stelt te leven, maar die de welstand, de luxe en de beschaving van de bourgeoisie zal vermeerderen.

In plaats van het individueele eigendom willen wij het *gemeenschappelijke eigendom*, en in plaats van de staten, de steeds meer universeele organisatie der menschelijke samenleving door de vrije federatie van de productieve associaties in industrie en landbouw. Inplaats van een sociale organisatie, gebaseerd op het voorrecht en op de politiek van de staten, willen wij er een, die geen andere basis zal hebben dan de arbeid, dan de rechtvaardige en broederlijke verdeeling van alle arbeidsproducten.

De *Internationale Arbeiders Associatie*, pas een vier jaar geleden in het leven geroepen, is reeds tot een groote macht geworden, en als zoodanig door alle staatslieden erkend. Bij haar stichting heeft zij bewust de politiek uit haar program geweerd en de staatspolitiek overgelaten aan de bevoorrechten van de staten, aan de bourgeoisie. Wat de Internationale betreft: zij heeft zich om te beginnen slechts één doel gesteld: *de bevrijding der arbeiders van alle landen van het juk van het kapitaal.*

Een lange en bittere ervaring had aan de grondleggers van de Internationale bewezen, dat dit doel slechts door gemeenschappelijke krachten bereikt kon worden, door de vereeniging en de solidariteit van de arbeiders van alle landen. De economische wetenschap van haar kant bevestigde deze overtuiging, door het universeele aan te toonen van het sociale vraagstuk, dat geen enkel land, hoe vooruitstrevend en uitgestrekt het ook zij, op zichzelf zou kunnen oplossen, omdat, zoolang de concurrentie van de staten bestaat, er ook een noodzakelijke en voortdurende concurrentie tusschen de klassen en de individuën zal bestaan, maar deze concurrentie, dat is de oorlog, dat is de wederzijdsche uitbuiting en onderdrukking.

De Internationale Arbeiders Associatie, die zich bewust en vrijwillig buiten alle politiek houdt, deed dus slechts één enkele stap, één enkele daad, met het oog op het groote vraagstuk van de bevrijding van alle arbeiders van de

wereld. Maar deze daad en deze stap zijn onmetelijk. Ze houden de geheele revolutie in.
Door het recht te proclameeren van de arbeiders tot de gemeenschappelijke exploitatie van al het kapitaal, dat ontstaan is door het geaccumuleerde werk van alle vorige generaties, heeft zij de afschaffing geproclameerd, niet van het kapitaal, maar van het monopolie van het kapitaal, de afschaffing van het individueele eigendom, van het erfrecht, d.w.z. van het erfelijke recht op de uitbuiting van recht van anderen — zij heeft het gemeenschappelijke eigendom geproclameerd.
Door de gemeenschappelijke solidariteit van alle arbeiders van alle landen te proclameeren heeft zij de grenzen doorbroken en een begin gemaakt met de vernietiging van de staat. Zij heeft het patriotisme gedood, deze hartstocht, deze baatzuchtige deugd van de bourgeoisie. Door het simpele feit van haar bestaan heeft zij het bestaan van al deze tallooze vaderlanden ontkent en afgeschaft, die van het standpunt der aristocratische en der burgerlijke politiek heden nog Europa en de wereld verdeelen, zoodat voor de arbeiders er nog slechts twee aan elkaar vijandige landen in de wereld bestaan, die verdeeld door hun beginselen, hun aspiraties en hun belangen, zich weldra op leven en dood zullen bekampen: het eene is het kapitaal, het individueele eigendom, het monopolie, de uitbuiting, de onderdrukking — in een woord: de reactie; het andere is de arbeid, het menschelijke recht, de vrijheid van allen door de gelijkheid van allen, de gerechtigheid en de broederlijkheid — de revolutie.
Is dat niet wat we de sociale kwestie noemen? Is dat niet het beginsel, dat moet leiden tot de triomf van de democratische en sociale republiek?
Ziehier, na de veroordeeling van alle burgerlijke politiek, de ware, de eenige politiek van de Internationale Arbeiders Associatie. Dat is de politieke daad van deze Associatie, de grootste politieke daad, het grootste feit van onze dagen. Zij heeft de politiek van het volk ingewijd: de politiek van de ontkenning van het individueele eigendom en van de vernietiging van de staat.

OVERZICHT

DE TOESTAND

De economische wereldcrisis, die in 1929 begon en die reeds alleen door haar omvang, haar intensiteit en haar duur niet meer tot een „normale" crisis van het kapitalistische productie-systeem gerekend kan worden, heeft een bizonder kenmerk gekregen, dank zij de methoden om de crisis te overwinnen. Deze methoden hebben niet alleen tot een verscherping van de economische crisis bijgedragen, maar ook een politieke crisis met zich meegebracht, die het kapitalistische stelsel in zijn sociale grondslagen heeft geschokt. Welk een omvang de economische crisis aannam bewees Amerika, het rijkste land ter wereld, waar de krach in de herfst 1929 met één slag een einde maakte aan de „eeuwige prosperity". Sindsdien sleepte de crisis zich voort, verscherpt door de reeds voorafgegane rationalisatie, die de werkloosheid had vergroot.

Het diktatorische ingrijpen van de staat, die alle tot nu toe geldende grondbeginselen der kapitalistische economie over boord gooide en de toch al sterke monopolistische ontwikkeling van het amerikaansche kapitalisme nog accentueerde, verminderde de crisis niet en faalde eveneens in zijn poging kapitaal en arbeid te verzoenen, zooals de laatste stakingen van nog nooit gekenden omvang bewezen.
Duitschland is het typische voorbeeld waar de monopolistische ontwikkeling van het kapitalisme, en de economische crisis met zijn massa-werkloosheid, de sociale basis deed ontstaan voor een fascisme. Maar het nationaalsocialisme is al bankroet. Met zijn economisch program heeft het ook zijn socialistische demagogie over boord gegooid en heerscht alleen nog door de naakte terreur, maar de crisis die het door al zijn maatregelen heeft verscherpt kan het niet oplossen. Een andere weg dan de catastrophe is er niet. Voordien moet men met een herhaling van de dertigste Juni rekenen, of met meerdere herhalingen en als laatste perspectief: de dictatuur van de Reichswehr.
In alle landen zijn de pogingen om door protectionistische maatregelen de crisis te verminderen mislukt daar de afzet vanzelf spoedig zijn verzadigingsgrens vond aan de „binnenmarkt”, terwijl anderzijds de beperking van de eigen uitvoer door dezelfde maatregelen van andere landen ieder voordeel illusionair maakte. Een autarkische redding uit de crisis laat het internationaal vervlochten kapitalisme niet toe. Maar deze maatregelen, die de crisis hebben doen toenemen, die de tarievenoorlog, de oorlog van de tolmuren in alle heftigheid hebben doen ontbranden, zijn niets anders dan het voorspel van de oorlog „met andere middelen”. De crisis-specialisten hebben wel een nieuwe conjunktuur kunnen aankondigen, maar de eenige, die in het verschiet blijft is de oorlogsconjunktuur. Meer en meer wordt het waarschijnlijk, dat de eenige en onmiddellijke uitweg van de economische wereldcrisis de crisis van het kapitalisme zal zijn: de imperialistische oorlog.
Het definitieve bankroet van de lugubere comedie der zoogenaamde Ontwapeningsconferentie en daarmee van den Volkenbond beteekent de afsluiting van de democratisch-pacifistische periode, die met Versailles begon. Het beteekent ook het einde van het nederlaagspacifisme, van het Volkenbondspacifisme, van het pseudo-antimilitarisme. Men heeft de maskers laten vallen. De internationale politiek is uitsluitend nog een oorlogspolitiek; de internationale diplomatie heeft geen andere taak dan de voorbereiding en de organisatie der oorlogsconstellatie. Bij deze veranderde conjunctuur van het pacifisme en bij de kapitalistische gang van zaken in het algemeen behoort het dat bijv. de nederlandsche sociaaldemocratie de demagogie van haar antimilitarisme van de phrase nu al heeft verwisseld voor de politiek die in het uur van gevaar het vaderland niet in de steek laat.
Het gaat niet meer om de handhaving, noch om de revisie van het verdrag van Versailles. Alle kaarten worden opnieuw gemengd en het complex van imperialistische tegenstellingen en tegenstrijdigheden maakt iedere voorspelling onmogelijk hoe de partijen tegenover elkaar zullen staan als het bloedige spel begint. „De oorlog kan morgen beginnen” heeft Mussolini gezegd en het schot van Marseilles bewees, dat Mussolini ditmaal gelijk heeft. Het bewees

ook, dat de Balkan, Zuid-Oost Europa in het algemeen, ook nu weer, twintig jaar na Serajewo één der haarden is, die ieder oogenblik den wereldbrand kunnen ontketenen.

Het was trouwens al bij de mislukte Nazi-Putsch in Oostenrijk duidelijk geworden toen italiaansche troepen bij de Brenner werden saamgetrokken. Nergens als in de Donaulanden en de Balkan blijkt welk een kluwen de imperialistische tegenstrijdige belangen en intrigues vormen, dat niet anders dan een gewelddadige ontknooping kan vinden.

Het blok, dat het fransche imperialisme na de oorlog gevormd had brokkelt af. Polen liep reeds naar de vijand over en ook de vazalstaten der Kleine Entente worden niet meer zoo door de fransche generale staf en het goud van de „Bank van Frankrijk" beheerscht als nog voor enkele jaren terug. Duitschland, dat zich niet meer stoort aan de ontwapeningsclausules van het Verdrag van Versailles en dat onder de druk van dictatuur en terreur naar de oorlog drijft zoekt ook op de Balkan zijn bondgenooten. De invoeging van Joegoslavië in het duitsch-poolsch-hongaarsche blok is verleidelijk, maar het succes van deze pogingen wordt geremd door de joegoslavisch-hongaarsche tegenstellingen. Anderzijds wordt de vriendschap met Frankrijk weer door de Donau- en Balkan-politiek van Italië ondermijnd. Want in de eerste plaats ondersteunt Mussolini — voorloopig — Hongarije; in de tweede plaats richt hij zijn oogmerk op de kust van Dalmatië en in de derde plaats streeft hij naar het protectoraat van en de hegemonie over Oostenrijk, hetgeen door Joegoslavië méér gevreesd wordt dan de „Anschluss". Hoe belangrijk het blok der „Kleine Entente" voor het fransche imperialisme ook is — niet minder belangrijk is het te verhinderen, dat Italië in het komende conflict een tegenstander van Frankrijk wordt: een vijandelijke italiaansche vloot in de Middellandsche Zee beteekent een gevaar voor de verbinding met zijn geweldig afrikaansch oorlogsreservoir. Op deze wijze is de diplomatieke, politieke en militaire oorlogsvoorbereiding in volle gang. In alle landen werkt de oorlogsindustrie op volle kracht. De mislukte vlootconferentie verscherpt opnieuw de bewapeningswedloop. „De oorlog kan morgen beginnen": de onvermijdelijke strijd in de Stille Oceaan, de imperialistische oorlog om de hegemonie van Oost-Azië, om de verdeeling van China, kan niet lang meer uitblijven. In Zuid-Amerika is de oorlog trouwens al aan de gang. In Noord-Afrika, op de Balkan, in Mandsjoerije kan hij iedere dag beginnen en in West-Europa blijft het Saargebied een kruitvat. De beslissing van het Plebisciet staat voor de deur. Niemand kan met zekerheid de afloop voorspellen. Het resultaat is onzeker. De arbeidersbeweging koos de weg van de geringste weerstand en stemt voor de s t a t u s q u o, d.w.z. voor de Volkenbond en het fransche kapitalisme. De voorstanders van de s t a t u s q u o hebben verklaard, dat een terug naar Duitschland een versterking zou zijn van het oorlogszuchtige fascisme. Een gevaarlijke en opportunistische argumentatie om de tactiek der arbeidersbeweging op te bouwen op het m i n o f m e e r oorlogszuchtige karakter der kapitalistische staten! Een argument gelijk aan de ontdekking der sovjetrussische politici, dat er twee soorten van imperialistische staten zijn: de eene die o n m i d d e l l i j k den oorlog willen en andere, die niet onmiddellijk belang hebben bij den oorlog. Het zou

overigens kunnen blijken, dat een der imperialistische landen van de laatste soort, waarmee Rusland vriendschappelijk verbonden is, n.l. Italië, niet pas morgen, maar misschien reeds vandaag een kleine koloniale oorlog in Afrika begint. Maar het argument is onjuist.
Indien de tegenwoordige toestand gehandhaafd blijft zal juist dat aan Hitler de gelegenheid geven het duitsche volk tot een oorlogsroes op te zweepen. Maar dergelijke argumenten kunnen niet de houding van een arbeidersbeweging bepalen, die alleen een internationale strijd tegen het kapitalisme, tegen het fascisme en tegen de oorlog kan voeren. Indien de voorstanders der status quo de overwinning behalen dan zal weldra blijken, welk een karakter deze overwinning draagt. Zonder twijfel is dit het kleinere kwaad, zooals het tolereeren van Brüning en het stemmen op Hindenburg het kleinere kwaad was, zonder dat dit echter het grootste kwaad kon vermijden. Want het fascisme wordt niet door stembiljetten gekeerd. Niet in Duitschland, niet in het Saargebied en niet elders.
Maar terwijl de atmospheer geladen is ziet de arbeidersbeweging lijdelijk toe. De sociaaldemocratie heeft al weer de godsvrede gesloten, als steeds, met de bourgeoisie en de kommunistische partij is op weg om de door haar beïnvloedde arbeidersbeweging in de armen te drijven van de imperialistische regeeringen, die met het terroristische en staatskapitalistische Rusland in de tweede wereldoorlog verbonden zijn. Het eenheidsfront in Frankrijk, dat is het sociaaldemocratisch-bolschewistisch-imperialistische oorlogsfront!
92% van de menschheid wil de oorlog niet, verklaarde president Rooseveld aan Litvinof, die de schatting van 8% van de bewapeningsfabrikanten nog te hoog vond. Maar de arbeidersklasse, die alleen en alleen reeds door aanwending van haar economische macht de oorlog zou kunnen verhinderen ziet weerloos toe, in afwachting dat het kapitalisme een radikale oplossing vindt voor de werkloosheid van tientallen millioenen. Revolutionair schijnt alleen het kapitalisme te zijn. Het kapitalisme is in gevaar en nood breekt wet — al is het de grondwet. Wie dacht zich tegenover de fascistische regeeringsmaatregelen, bijv. in Nederland, op grondrechten te kunnen beroepen wordt door burgerlijke intellectueelen eenvoudig tot nar gestempeld: het blijkt n.l. dat boven de plechtige wetten en de heilige grondrechten er een ongeschreven wet bestaat, waarbij al degenen buiten de wet worden gesteld, die zich op deze grondrechten ook dan nog zouden willen beroepen, wanneer zij niet meer in het belang zijn van de heerschende klasse. Het kapitalisme kent geen defaitisme. Indien het zinkende schip alleen gered kan worden door alles over boord te gooien; dan alles over boord. Liever te pletter loopen dan afdanken. Liever de algemeene chaos, dan af te zien van het eenige recht van bestaan: de uitbuiting en de winst. Kortom: liever oorlog dan de revolutie — als de kapitalistische vlag maar blijft waaien, al is het ook over puinhoopen. Na ons de zondvloed. Want niemand twijfelt er heden wel meer aan, dat de storm van de kapitalistische wereldcrisis, die over de wereld gaat, het voorspel is van de orkaan die nadert.

20-XII-'34. A. M. L.

NARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GRONDSLAGEN

1935

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 4

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] A. M. [illegible]

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

1935

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 4

BIJ HET BROCHURENDEPOT
O. VONK, Joos de Moorstraat 17[1], Amsterdam

Rudolf Rocker:
Syndicalisten houdt stand . . . . Prijs 5 cent

Albert de Jong:
Het Rapport-Welter . . . . Prijs 8 cent
Een tweede 1914? . . . . Prijs 2 cent
S.D.A.P. en C.P.H. . . . . Prijs 2 cent

A. Müller Lehning:
De Spaansche Revolutie . . . . Prijs 8 cent
Rationalisatie en de 6-urige arbeidsdag Prijs 5 cent

GRONDSLAGEN
Uitgave van het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond
Sectie der Internationale Arbeiders Associatie (IAA)

Redactie: **A. Müller Lehning**
Administratie: **J. A. C. Caland-Hymans**
Amstelkade 181, Amsterdam-Z., Postgiro 57399

De **Abonnementsprijs** bedraagt per jaar **f 2.50**
Abonn.-prijs voor leden v/h N.S.V. f 1.20 Losse nrs. 20 ct.
Bij collectief abonnementen zoowel voor leden als niet-leden reductie. Inlichtingen bij de administratie

ANARCHO–SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 4 NUMMER 1 1935

OVERZICHT

HET BANKROET VAN DE STATUS QUO

Zoals te verwachten was, is het plebisciet in het Saargebied ten gunste van Duitsland uitgevallen; een resultaat als dit was door niemand verwacht: van de 588.005 stemmen 477.119, of méér dan 90% voor terugkeer naar Duitsland, 56.113 stemmen, nog geen 9% voor de status quo. Het is de grootste politieke en morele overwinning van Hitler sinds de rijksdagbrand-verkiezing van de 5de Maart. Dat dit het geval is, is minder aan Hitler dan aan zijn tegenstanders te danken: niet de nationaal-socialisten maar de voorstanders van de status quo hebben de stemming over het politieke lot van het Saargebied in het teken van vóór of tègen Hitler gesteld.
Het meesterlijke propaganda-lied van Bertold Brecht heeft niet mogen baten:

> Von der Maas bis an die Memel
> Da läuft ein Stacheldraht,
> Da hinter kämpft und blutet jetzt
> das Proletariat.
>
> Haltet die Saar Genossen,
> Genossen, haltet die Saar
> Dann werden das Blatt wir wenden
> Ab 13. Januar.

De twee marxistische partijen, die bij de laatste verkiezingen in 1932 over 1/3 van het aantal uitgebrachte stemmen beschikten — de communistische partij alleen bijna over 1/4 — brachten het nu samen, verenigd in het eenheidsfront, en daarbij nog ondersteund door katholieke dissidenten, tot nog geen 9%; na twee jaar Hitler-regering in Duitsland en dat bij een stemming, die formeel volstrekt geheim en die door de aanwezigheid der internationale troepen uiterlijk dit karakter ook kon handhaven! Zonder twijfel heerste reeds de terreur die de stemming heeft beïnvloed, maar men moet volslagen blind zijn voor de feiten en de werkelijke oorzaken van de ontstellende nederlaag van de status quo, indien men de 90% overwinning van het „duitse front" aan de terreur wijt. Het is omgekeerd: er was terreur omdat het Saargebied reeds nationaal-socialistisch was! Degenen, die geloofden het fascisme te keren door het Saargebied onafhankelijk te maken vergaten, dat de fascistische geest aan de grens niet halt maakt en de 13de Januari bleek tot ontsteltenis van de status-quo-aanhangers zèlf, dat het Hitlergevaar zich niet aan de andere kant van de duitse grens, maar zich binnen de eigen muren bevond. De omvang van de nederlaag, die reeds vast stond toen de bisschoppen van Trier en Speyer zich practisch voor de terugkeer naar Duitsland verklaarden, heeft de gehele onhoudbaarheid, het reformistische en onrevolutionaire standpunt van de status quo gedemonstreerd. De status-quo-propaganda heeft het voorgesteld alsof het erom ging het Saargebied al of niet bij het fascistische Duitsland in te lijven, terwijl de eenvoudige realiteit bleek te zijn, dat het Saargebied al even nationaal-socialistisch was als het Derde Rijk. Maar als het er dan om ging, zoals het er in alle landen om gaat het fascisme te bestrijden, hoezo kon men geloven dat dit mogelijk is door een actie voor een

stemming voor het separatisme; door tegen Duitsland te stemmen in een voor honderd percent duits gebied, dat 15 jaar geleden door een imperialistisch roofverdrag van Duitsland was afgerukt. Wie kon ook in ernst geloven, dat een werkelijke strijd tegen het fascisme in het Saargebied met succes gevoerd zou kunnen worden onder leiding van diezelfde politieke partijen, die in Duitsland de arbeidersklasse tot de nederlaag en in de ondergang hebben gevoerd? De leuze van de status quo zelf was er immers reeds het bewijs voor, want deze fameuze status quo betekende practisch niets anders dan het separatisme, dan de voorspiegeling, dat door de stemming voor een afzonderlijke staat het fascisme te keren zou zijn.

De gevolgen van deze hernieuwde politiek van het kleinere kwaad en de geringste weerstand zijn dan ook niet uitgebleven. De logische herhaling van het duitse bankroet; zoals ná de 5de Maart de marxistische arbeidersbeweging ineenstortte, zo gingen in het Saargebied reeds de 13de Januari de aanhangers van sociaaldemocratie en bolsjewisme met vliegende vaandels naar de vijand over. Zelfs bij de stembus hielden nog geen 9% stand.

Wat had trouwens een socialistische arbeidersklasse met dit alles te maken? Welk verschil maakte het voor haar uitgebuit te worden door het franse kapitaal of door duitse mijnbaronnen? Van socialistisch en revolutionair standpunt gezien had de arbeidersklasse geen partij te kiezen in dit politieke conflict om de buit van de imperialistische oorlog: niet voor Duitsland, niet voor Frankrijk en niet voor een nieuwe zelfstandige kapitalistische staat.

Vandaar, dat de franse en de duitse sectie der IAA., de CGTSR. en de FAUD., gezamenlijk met de IAA. in een manifest verklaarden:

„Moet onder zulke omstandigheden de bevolking van het Saargebied opgeroepen worden tot dit opportunistisch politieke spel om het bed voor de speudo-pacifistische duitse bourgeoisie te spreiden en een corrupt en decadent parlementarisme op de been te helpen, dat op dezelfde handige wijze de uitbuiting van de bevolking zal bewerkstelligen als het Hitler-regiem en de franse grote bourgeoisie? Moet de bevolking van het Saargebied de belangen van het wereldimperialisme behartigen door voor Frankrijk te stemmen en op deze wijze de atmospheer scheppen voor een bloedige oorlog tot „ redding van het Saargebied", op dezelfde wijze als men de Elsas „gered" heeft? Moet de bevolking van het Saargebied partij kiezen voor het wereldfascisme en voor het Duitse Hitler-fascisme in het bijzonder door voor Duitsland te stemmen — voor Duitsland, waarvan de naam op het ogenblik het afschuwelijkste voor het sociale leven van de volken betekent? De bevolking van het Saargebied moet opgeroepen worden om zich voor geen enkele van deze twijfelachtige doeleinden ter beschikking te stellen. Niemand heeft het recht de arbeiders en de boeren van het Saargebied aan te bevelen hun eerstgeboorterecht voor een schotel linzen te verkopen, ook al is deze schotel met franse, duitse of geneefse saus gegarneerd. Niemand heeft het recht de bevolking van het Saargebied te dwingen om te kiezen tussen de galg en de bijl en zich aan deze of gene onderdrukker te onderwerpen.

De bevolking van het Saargebied moet voor haar algehele economische bevrijding en sociale onafhankelijkheid strijden. Zij moet revolutionair zijn tegen de imperialistische franse bourgeoisie zo goed als tegen het dictatoriale Duitsland. Zij het binnen of buiten de grenzen van Duitsland, de bevolking van het Saargebied moet luid verkondigen — en de politieke situatie geeft haar vandaag een uitzonderlijke gelegenheid zich wijd en zijd te doen horen — dat zij vast besloten is tegen ieder misbruik, tegen iedere reaktie, tegen iedere verslaving te strijden, van welke zijde die ook moge komen.

De stemming stelt de bevolking van het Saargebied voor de keus tussen twee kwaden te kiezen.

Over het gehele plebisciet, over alle politici, over de gehele dictatorische kliek heen moeten de arbeiders van het Saargebied deze alle bestrijden door op hun vaan de fundamentele beginselen van de sociale bevrijding te schrijven.
De ontwikkeling in Duitsland mocht overigens ook de arbeidersbeweging geleerd hebben, dat noch de democratie de weg is naar het socialisme, noch democratische volksrechten door parlementaire methoden en volksstemmingen verdedigd kunnen worden.
Wie door voor de status quo te stemmen gelooft het fascisme te kunnen neerslaan, vervalt in dezelfde noodlottige fout van het kleinere kwaad als degene, die indertijd geloofde door de verkiezing van Hindenburg het tot de macht komen van Hitler te verhinderen."

Een succesvolle strijd tegen Hitler, de strijd tegen het fascisme in het Saargebied zo goed als in Duitsland en trouwens ook daarbuiten zal nooit gevoerd kunnen worden door de partijen van „het kleinere kwaad". Na Duitsland en Oostenrijk is het Saargebied nog eens een demonstratie van de werkelijke en noodlottige rol der politieke arbeiderspartijen. Zo is het bankroet van de status quo niets anders dan de status quo van het bankroet van het marxisme. Eerst een arbeidersbeweging, dit radicaal gebroken heeft met de politieke partij, die niet meer te vinden is voor de stembusactie van welk karakter ook, die zich niet meer in separatistische illusies laat wiegen, die het parlementarisme in al zijn vormen en ieder reformisme en opportunisme afgezworen heeft zal de grondslagen kunnen leggen voor een socialistische arbeidersbeweging die de strijd voor de sociale bevrijding zal kunnen voeren.
Heden gaat het om alles of niets. Heden is het kleinere kwaad altijd het grootste kwaad: het wordt van kwaad tot erger. Wie het compromis en het kleinere kwaad propageert verdedigt bij voorbaat de nieuwe nederlaag. Dat het zo geroemde „eenheidsfront" allerminst een waarborg is voor de „strijd tegen het fascisme" — ook dat is een les uit deze historie van de status quo van het Saargebied.

A. M. L.

DE COMMUNISTEN EN DE STATUS QUO.

Het resultaat van de stemming in het Saargebied heeft het oorlogsgevaar ongehoord doen toenemen.

Uit het Manifest van de Communistische Partij Duitsland (16 Jan. 1935).

In strijd met de verklaring van Hitler en Flandin is de stemming in het Saargebied niet de bevestiging van de vrede in Europa. Het oorlogsgevaar groeit.

Uit het Manifest van de Communistische Partij van Frankrijk.

Met groote bevrediging kunnen wij heden het succes van de aanwending van het recht tot zelfbestemming constateren. Wij moeten .... het duitse volk met de terugkeer van zijn zonen uit het Saargebied gelukwensen. Evenals mijn collega's begroet ik de definitieve oplossing van het probleem van het Saargebied, vooral vanuit het standpunt van de vrede, daar deze gebeurtenis een der belangrijkste hindernissen uit de weg ruimt op de weg naar de vrede.

Volkscommissaris Litwinof, 17 Jan. te Genève.

EEN ALARMSIGNAAL

Men vraagt zich algemeen af, of de onlangs bedreven moord op Kiroff, de rechterhand van Stalin, een op zichzelf staand toevallig feit was, dan wel integendeel een symptomatische daad, het gevolg van diepe en blijvende oorzaken, die aanleiding geven tot de veronderstelling dat soortgelijke gebeurtenissen zich vroeger of later zullen herhalen.
Het zou slechts een alleenstaand feit geweest kunnen zijn in een van beide hieronder vermelde gevallen:

1. wanneer het een daad was van de contra-revolutie (de echte), want deze kan niet sterk genoeg zijn om zijn terroristische werkzaamheid voort te zetten en tot ontwikkeling te brengen;
2. wanneer het een zuiver persoonlijke daad was (wraak of enig ander zuiver persoonlijk motief).

Nu moest de bolsjewistische regering zelf toegeven, dat de aanslag het werk was van de communistische oppositie, die in de partij zelf was ontstaan. En aan de andere kant zou de moordenaar voor zijn „rechters" deze krachtige verklaring hebben afgelegd: „Ik heb het land verlost van een deugniet. Ik sta niet alleen. Anderen zullen mij navolgen."
Onder deze omstandigheden kan de daad van Nicolajef niet beschouwd worden als een „toevallig" alleenstaand feit zonder meer.
Zeker, de oppositie is thans neergeslagen, gedecimeerd en verpletterd. De „leiders" zijn gevangen genomen of verbannen. Maar onder deze omstandigheden moet de vraag gesteld worden als volgt: de oppositie is neergeslagen, overwonnen en verpletterd, maar betekent dit, dat zij *gedood* is?
De geschiedenis leert ons dat, indien de bronnen waaruit een verzetsbeweging ontstaat, blijven vloeien, deze uit de as herrijst. Wat is de bron van de oppositie in de communistische partij in de U.S.S.R. en blijft deze bron bestaan?
Het verzet vindt zijn oorsprong in een diepe en tamelijk verbreide ontevredenheid, die de persoonlijke politiek van Stalin, gesteund door zijn helpers en door de bevoorrechte bureaucratie (de nieuwe rode adel) oproept in de communistische kringen zelf. Stalin, die zijn eigen persoonlijkheid niet kan veranderen en aan de andere kant gedwongen wordt door de gebeurtenissen om zijn politiek voort te zetten, Stalin blijft Stalin. Zijn persoonlijke politiek blijft dezelfde die men van hem kent. Zolang dus de „physieke" macht van deze dictator beveiligd wordt door de gezamenlijke krachten van de bevoorrechte klasse, van de politie, van de rode gendarmerie en van een groot gedeelte van het leger, handhaaft hij zich en regeert. *De bron der ontevredenheid blijft dus bestaan.*
De geschiedenis leert ons ook, dat wanneer een verzetsbeweging geen normale middelen tot zijn beschikking heeft om zijn grieven en wensen te uiten (drukpers, recht van vergadering, enz.), deze onafwendbaar, vroeg of laat, zijn toevlucht neemt tot dolk of bom. Heeft de communistische oppositie normale middelen tot zijn beschikking om zijn grieven en wensen te uiten? Neen, *geen enkel*. De regering van Stalin staat slechts een gematigde en

onschuldige critiek toe op de „kleine fouten in het raderwerk" van zuiver plaatselijk karakter. En bovendien wordt deze onvruchtbare critiek slechts in zeer beperkte mate toegelaten. Er wordt nauwlettend op toegezien. Zij staat onder censuur. Zij is vooral bestemd om de eenvoudigen van ziel in binnen- en buitenland een rad voor ogen te draaien. Stalin zelf, zijn regering, zijn daden staan boven alle critiek, zijn onaantastbaar, zijn heilig. Niemand heeft het recht zich daar in enig opzicht mee in te laten. De oppositie is aan handen en voeten gebonden en men heeft haar de mond gesnoerd. Zij is machteloos. Zij is gedoemd te zwijgen. Zo blijft het schot voor haar het enige middel om zich uit te spreken, zich kenbaar te maken, zich te doen gelden.
Onze gevolgtrekking ligt voor de hand. Wij hebben alle reden te geloven, dat het schot van Nicolajef het begin is van een nieuw tijdperk in de ontwikkeling van de U.S.S.R. De oppositie moet zich voldoende gesteund weten om een open, felle strijd aan te durven. Totnogtoe was haar dat onmogelijk. Thans begint zij. Zij zal er mee voortgaan.
Zal men alles in het werk stellen om deze te beletten? Zal men alle middelen van bescherming, van verdelging en van onderdrukking vertienvoudigen? Zeker, de strijd zal moeilijk, hard en ongelijk zijn. Maar wij betwijfelen ten sterkste, of men haar geheel zal kunnen onderdrukken. Wanneer de elementen der oppositie zich sterk en talrijk genoeg voelen, dan is het niet alleen de revolver, die hen goede diensten kan bewijzen: dan zijn er verder het mes, de bom en het vergif . . . .
Mogelijk is de plotselinge dood van Koeibysjef, die andere trawant van Stalin, een bevestiging van onze stelling. Men deelt ons mede, dat het een „natuurlijke" dood is geweest. In dit geval heeft de „natuur" Stalin werkelijk een lelijke poets gebakken: twee van zijn meest getrouwe, toegewijde en felste helpers in minder dan twee maanden omgekomen . . . .! Neen! Na de dood van deze beide mannen mogen wij met recht verwachten dat de onverbiddelijke maaier zijn zeis zal scherpen en zonder mededogen zal aankondigen: „Wie volgt"!
Wanneer onze beschouwingen en onze blik in de toekomst juist zijn, dan moet men zich afvragen, wat de bedoeling van de thans begonnen strijd mag zijn. Het is niet mogelijk te zeggen, wat de uitwerking van deze gebeurtenissen op het binnenland zal zijn, want deze uitwerking hangt af van verschillende omstandigheden, die wij thans, hier, niet kunnen beoordelen. Maar wat het buitenland betreft mag men de hoop koesteren, dat de gebeurtenissen, die thans nog in de U.S.S.R. smeulen en die daar binnenkort tot een uitbarsting zullen leiden, allen, die nu nog door het bolsjewistisch systeem in alle landen worden misleid, de ogen zullen openen.

WOLLIN.

DE INTERNATIONALE STRIJD TEGEN DE OORLOG EN HET EENHEIDSFRONT

Het hiervolgende artikel werd speciaal voor Duitsland geschreven, maar het is ook van belang voor de arbeidersklasse in andere landen. Het onderstreept nog eens de argumenten, die ook reeds hier te lande van revolutionair-antimilitaristische zijde zijn aangevoerd tegen het overstag gaan van het „radicale pacifisme" en de liquidatie van het karakterloze verkiezings-antimilitarisme, o.a. der nederlandse sociaaldemocratie, die in het fascistische en militaristische Duitsland een welkome aanleiding vond haar antimilitarisme-van-de-phrase vaarwel te zeggen en zich openlijk weer te bekennen tot haar wezenlijk noqit verloochende standpunt van het eenheidsfront met de kapitalistische bourgeoisie en de nationale staat.

Alleen diegene kan zich daarover verbazen, die nog in het misverstand bevangen is, dat een partij van Albarda en tutti quanti, waardige partijgenoten van Ebert en Noske, Grzesinski en Severing, ook maar iets met het socialisme zou hebben uit te staan. Het door en door contra-revolutionaire en eenvoudig belachelijke standpunt, het fascisme met behulp der eigen kapitalistische bourgeoisie te bestrijden is natuurlijk niets anders dan een opwarming van het fameuze argument van Bebel, dat de Kultur van het IIe Rijk tegen de russische barbaren verdedigd moest worden, terwijl de westeuropeese socialisten daarentegen weer, met tsaristische hulp, „democratie en vrijheid" tegen het pruisische socialisme te verdedigen hadden. Zooals in 1914 betekent dit alles ook nu niets anders dan de godsvrede met de bourgeoisie in oorlog en in vrede, die de socaaldemocratie met verloochening van alle socialistische beginselen nooit ontrouw geworden is. Dat deze openlijke zwenking naar militarisme, oorlog en fascisme, onder de leuze plaats vindt: tegen het fascistische gevaar — in het buitenland — dus gebruik makend van de anti-Hitler gezindheid der sociaaldemocratische arbeiders, dat behoort bij de mentaliteit, die dit soort politici nu eenmaal karakteriseert.

Het onderstaande artikel vestigt in het bijzonder de aandacht erop hoe deze militaristische en nationalistische houding der marxistische partijen een dolkstoot is in de rug van het toch reeds door de sociaaldemocratie en het bolsjewisme nationalistisch vergiftigde duitse proletariaat.

Wel verre van een dam op te werpen tegen het fascistische oorlogsgevaar, is deze politiek integendeel een schakel in de kapitalistische voorbereiding tot de imperialistische oorlog. Deze politiek is zoowel een morele ondersteuning van de positie van het oorlogszuchtige nationaal-socialistische regiem over de grens als wel een practische versterking van het fascisme in eigen land.

REDACTIE.

De socialistische beweging over de gehele wereld, in het bizonder in Europa, staat thans voor de vraag of het principiële en onvoorwaardelijke revolutionaire antimilitairisme en internationalisme der arbeidersbeweging moet worden opgegeven of niet.
Door zijn toetreden tot de Volkenbond heeft Rusland zich in de rij der burgerlijke staten geplaatst, die tegenwoordig door hun samenwerking een politieke isolering van Duitsland, tezelfdertijd een gemeenschappelijke militaire beveiliging tegen een mogelijke aanvalsoorlog van het nationaalsocialistische Duitsland beogen. De organisaties der IIIde Internationale, ook vroeger al geen zelfstandige revolutionaire bewegingen maar sinds hun oprichting nooit anders dan hulpmiddelen van de russische buitenlandse politiek, leggen hun ware aard, die tot nu toe voor de grote massa min of meer verborgen was gebleven, openlijker dan ooit aan de dag. Zij zijn gedwongen zich in buitenlandse aangelegenheden op hetzelfde standpunt te plaatsen als hun regeringen, daar deze met Rusland een bondgenootschap hebben gesloten. Deze houding heeft tot gevolg dat natuurlijk de eigenlijke sociaalrevolutionaire eisen van de socialistische beweging „voorlopig" ondergeschikt moeten worden gemaakt, waaruit zich noodzakelijk een nasleep van (ditmaal stalinistisch) neo-opportunisme en reformisme moet ontwikkelen. Hiermee dreigt het door de bolsjewistische theoretici voorspelde geval werkelijkheid te worden, dat de partijcommunistische arbeiders van een land met hun burgerlijke regering en ten bate van hun eigen uitbuiters in de oorlog trekken en zonder verzet voor hen moeten werken, omdat de buitenlandse belangen van een „proletaries" geregeerde staat dit verlangen. Voorlopig moeten zij echter hun eigen heersende klasse consekwent steunen in de buitenlandse politiek.
Onder deze omstandigheden komt ook een toenadering tot stand tussen de tot godsvrede geneigde en patriottische IIde en de IIIde Internationale, die tot uiting komt in verscheidene „eenheidsfront"-manoeuvres van de socialistische en communistische partijen en de aan deze ondergeschikte vakverenigingen, respectievelijk het brandende en zeer actuele verlangen van revolutionaire arbeiders naar socialistische eenheid voor de kar van staatspolitieke belangen spant.

Deze eenheidsfront-manoeuvres hebben geen zuivere revolutionaire waarde voor de werkelijke vereniging van de verschillende revolutionaire krachten van de afzonderlijke landen, maar vormen integendeel eerder de voorbereiding van een nieuw 1914 voor de internationale socialistische beweging.
De arbeidersmassa's moeten opnieuw door hun eigen leiders tot willoos oorlogsmateriaal worden gemaakt voor nationale imperialistische roofplannen! Een nieuwe 4de Augustus staat voor de deur. Stelselmatig bereiden zich ditmaal „socialistische" en „communistische" partijen al van te voren voor op een doelbewust opofferen van het revolutionaire internationalisme en een zich invoegen in het oorlogsfront! Dit is juist voor de zaak van het socialisme in Duitsland, dat eigenlijk door deze tactiek zou moeten worden gebaat, een verpletterende slag.

Dit is de noodlottige opvatting van het radicale pacifisme (het NEUE TAGEBUCH-Parijs met het slagwoord van Schwarzschild: „Real"-pacifisme tegenover „Abstrakt"-pacifisme; Einstein met zijn optreden tegen de dienstweigeraars; Kurt Hiller met zijn eis van een ijzeren — militaire! — verdedigingsring om Duitsland met bescherming van de „antimilitairisten", die alle défaitistische propaganda in de landen, die Duitsland vijandig gezind zijn, moeten achterwege laten), waarmee de IIde en IIIde Internationale met de regeringen, die in een anti-duits blok verenigd zijn, het eens zijn.
Hiermee wordt het socialistische, revolutionaire antimilitairisme door een geweldig gevaar bedreigd. Het socialisme zelf is bedreigd, want het wordt geofferd aan de belangen van een bepaalde groep staten, die gericht is tegen Duitsland en diens toekomstige bondgenoten. Zoals de laatste wereldoorlog werd voorgesteld als de grote strijd van de democratie tegen het (duitse) militarisme, zo moet de komende oorlog hetzelfde spel herhalen onder een motto, dat slechts iets gewijzigd is met het oog op de veranderde tijden, maar dat in wezen hetzelfde is gebleven!
De berekening van het bolsjewisme in dit experiment is waarschijnlijk deze, dat, nadat de met Rusland verbonden staten-groep als overwinnaar uit een komende wereldoorlog zou zijn tevoorschijn getreden, de volgende stap het binnendringen zou zijn van het bolsjewisme in de landen van zijn bondgenoten in de oorlog en het uitbreken van de revolutie in het overwonnen Duitsland en de daarmee geallieerde landen.
Ook al zou deze speculatie met het bloed der volkeren juist zijn, dan betekent een feitelijke ontwikkeling in deze richting alleen, dat in de toekomst op de puinhopen van een gegifgast, tot een ruïne gemaakt Europa de menselijke arbeid zou worden uitgebuit in plaats van door een in nationale gebieden ingesloten privaat-kapitalisme, door het internationale monsterkapitalisme, dat nog minder scrupules heeft, dat volkomen vijandig staat tegenover elke vrijheid, dat alles mechaniseert. Blijft echter deze ontwikkeling uit, zo valt de wereld in handen van het een of andere „burgerlijke" overwinnaars-imperialisme; ook wanneer de overwinning zou worden behaald door een groep van bondgenoten volgens frans systeem, dan zou dit slechts fascistisch kunnen zijn; het zou de arbeidersbeweging, nadat deze reeds eerder principieel zelfmoord zou hebben gepleegd, ook practisch nog volkomen vernietigen.
Overigens behoudt deze voorspelling haar waarde, al blijft de oorlog achterwege. Alleen al het aanpassen van het socialisme in het algemeen aan de imperialistische belangen van een bepaalde statengroep moet de revolutionaire beweging volkomen van aard doen veranderen, haar brengen tot zelfvernietiging en de gehele arbeidersbeweging opnieuw politiek tot in de grond bederven. Doelstelling en middelen tot verwezenlijking laten zich nu eenmaal niet ongestraft van elkander scheiden. Daartussen moet nu eenmaal steeds een zeker verband blijven bestaan.
Het vastkoppelen van de internationale arbeidersbeweging aan de nieuwe stalinistische volkenbondskoers zou werkelijk de kroon zetten op het verraad

der socialistische arbeidersbeweging aan staatspolitieke belangen, dat door de marxistische partijen in de arbeidersbeweging sinds tientallen van jaren systematisch wordt gepleegd.
Al deze geconstateerde feiten hebben echter slechts betrekking op de ogenblikkelijke europeese toestand, zonder rekening te houden met de spanningen tussen de continenten onderling en zonder rekening te houden met het feit, dat ook de betrekkingen tussen de europeese grootmachten onderling zich kunnen wijzigen. Is het franse systeem van bondgenootschappen, met Rusland daarin betrokken, een volkomen zekere factor?
Hier komt de betekenis van het machtspolitieke opportunisme, waar de belangen van het proletariaat aan worden opgeofferd, volledig aan het licht. Men weet, dat een zeer invloedrijke stroming in Duitsland (de staf van de rijksweer) een samengaan met Rusland, waarin deze kringen de toekomstige militaire bondgenoten van het Reich zien, wenst. In dit geval zouden de duitse arbeiders vrede moeten sluiten met het duitse fascisme — terwille van het „Vaderland van de arbeider".
In alle denkbare gevallen van de verdere ontwikkeling van het koortsachtige zoeken der grootmachten naar bondgenootschappen in de volgende wereldoorlog, wordt het socialisme bedreigt met een catastrofe, die vernietigender voor het socialisme zal zijn, dan de grote ineenstorting in 1914.
Een dergelijke politieke ontwikkeling zou noodzakelijk voor lange tijd de ondergang tengevolge hebben van alle libertair-socialistische stromingen over de hele wereld. Om dit gevaar te voorkomen, moeten de libertair-socialistische groepen van alle landen en in het bizonder de organisaties van de Internationale Arbeiders Associatie zich tot taak stellen, op te komen voor het samengaan van zo groot mogelijke groepen van het proletariaat op grondslag van de volgende beginselen:

De sociaalrevolutionaire libertaire beweging onderhoudt geen enkel contact met enige politieke partij. In de plaats van de verovering van de staatsmacht treedt het doel van de volkomen vernietiging van ieder staatsapparaat, van welke vorm ook.

Deze formule heeft slechts betrekking op het destructieve gedeelte van het revolutionaire program, dat zijn eigenlijke positieve inhoud tot uitdrukking brengt in de volgende opbouwende eisen:
De socialistische arbeiders en intellectuelen organiseren zich op de grondslag van hun natuurlijke productieve functies, economische belangen en culturele behoeften in bonden van producenten en consumenten en vrije verenigingen met een cultureel doel, die politiek volkomen onafhankelijk zijn en die zich reeds in de periode van de strijd om de rechten van hen, die uitgebuit en onderdrukt worden, in de kapitalistische maatschappij op de taak voorbereiden, zonder tusschenkomst van een staats-bureaucratie en met uitschakeling van ieder economisch monopolie, het sociale en culturele leven opnieuw te organiseren.

Deze groepen en bonden zijn in ieder onderdeel van hun organisatorische structuur op niets anders ge-

richt als op de rechtstreekse verwezenlijking van het socialisme en op de overname van alle economische en culturele functies van een socialistische maatschappij, zonder zich ook maar in het geringste onder het een of andere machtspolitieke systeem van afgevaardigden, van belangen van de eigen of van een vreemde staat, te stellen.

Zij moeten het voor een fundamentele, ja voor de toekomst van het socialisme in deze huidige periode vóór de oorlog als de meest gewichtige taak beschouwen, een brede antimilitairistische propaganda en actie van groot formaat te ontplooien. Deze heeft de toepassing van een radicale sabotage van iedere oorlog en van iedere voorbereiding tot de oorlog tot doel.

Deze sabotage begint, met de daartoe telkens aanwezige individuele of collectieve, passieve of actieve middelen, reeds vóór de oorlog en dient zich bij het uitbreken van de oorlog tot een revolutionaire actie te ontwikkelen, wil zij met succes worden bekroond. Deze doelstelling van de revolutionaire strijd geldt zowel voor de interne duitse verhoudingen als voor de revolutionaire arbeiders der landen, die door een duitse aanvallende oorlog worden bedreigd. Wanneer de arbeiders van deze landen hun antimilitairistische arbeid actief en consekwent volbrengen, dan betekent dit in het geheel niet, dat zij hun land overleveren aan het duitse imperialisme. Integendeel kan alleen een werkelijk antimilitairistische houding tegenover het duitse imperialisme de meest waardevolle bondgenoot voor hen winnen: het duitse arbeidende volk zelf.

Wanneer in geval van oorlog in de tegen Duitsland aaneengesloten staten of zelfs maar in een enkel van deze landen sociaalrevolutionaire opstanden tegen de oorlog zouden uitbreken, dan zal dit het signaal zijn waarop ook de onderdrukte duitse arbeiders in opstand zullen komen, die in die omstandigheden, voor de keuze gesteld tussen haar vernietiging door de oorlogsmachine of een gewelddadige poging tot bevrijding, zonder enige twijfel de revolutionaire oplossing zullen kiezen. Aan de andere kant zou echter het feit, dat Duitsland het in geval van oorlog aan de zijde van zijn tegenstanders met werkelijk nationaal aaneengesloten volkeren zonder innerlijk revolutionair verzet te doen zou hebben, de duitse arbeidersmassa noodzakelijk moeten doen vertwijfelen aan de internationale solidariteit en haar tot een des te gemakkelijker slachtoffer doen worden van de nationalistische stemmingmakerij in het land. Daardoor zouden echter de patriottische propagandaleugens van de nationaalsocialisten rechtstreeks worden gesteund. En dat niet alleen in geval van oorlog, maar reeds nu. Een socialistische arbeidersmassa in de niet-duitse landen, die thans haar antimilitarisme laat varen, speelt Goebbels (of diens opvolgers) de beste argumenten in handen. De duitse volksmassa's, die toch al door toedoen van de sociaaldemocratie en het partijcommunisme nooit volkomen vervreemd zijn van de nationalistische waanzin, die bovendien nog zijn opgegroeid met het militarisme en de pruissische discipline uit de school der marxistische partijen, hebben, zoals bekend, tegenover de nationalistische bacil ook nu al niet veel weerstandsvermogen getoond.

De radicale pacifisten, de staatssocialisten van alle richtingen, trachten met verenigde krachten te bereiken, dat het socialistische antimilitarisme, volgens hun beweren slechts „voorlopig" van het programma wordt afgevoerd: daarmee geven zij echter het socialisme zelf de genadestoot,, zij graven tegen hun eigen wil het historisch graf der vrijheid en helpen de volkeren om een staatsslavernij tegemoet te ijlen, die een tweede wereldoorlog op de voet zal moeten volgen en waarvan de gevolgen thans nog niet zijn te overzien. De in hun eigen ogen zo uitgeslapen „reëel"-pacifistische strategen, die tegenwoordig de beste beveiliging van de vrede en van het antifascisme zien in een versterking van de tegen Duitsland gerichte bewapening, spelen in werkelijkheid het dreigende wereldfascisme in de kaart, dat met of zonder oorlog het gevolg moet zijn van de bewapeningswedloop en de op de spits gedreven militairisering der wereld.

H.

HET FRANSE SYNDICALISME (1914—1925)

De hier volgende studie van Alexander Schapiro over het franse syndicalisme behandelt de periode vanaf de oorlog tot 1925 —, dat wil dus zeggen, dat over een betrekkelijk korte periode een concrete geschiedenis wordt gegeven, zoals dat in de meer algemene werken over dit onderwerp niet mogelijk is.

Deze periode, die met de oorlogsjaren begint, wordt gekenmerkt enerzijds door de val van het „revolutionaire" syndicalisme en de wending naar het reformisme, anderzijds door de voorbereiding van de latere splitsing, die jarenlang het stempel zou drukken op de ontwikkeling van de syndicalistische beweging in Frankrijk. Men vindt in het volgende een nauwkeurige beschrijving van de splitsing, en van de splitsingen, met de strijd om de internationale aansluiting, zoals men die ook hier ter lande uit de historie van het N.A.S. kent; men begrijpt waarom de eenheid niet meer mogelijk was en de „charte van Amiens" — hollands gezegd: de „ongeacht clausule" — niet meer te handhaven was en niet meer gehandhaafd werd; waarom de splitsing onvermijdelijk was, die trouwens dan weer tot een tweede splitsing en later (op het Congres te Lion in 1926) tot een „derde C.G.T.", de Confédération Générale de Travail Syndicaliste Révolutionnaire, de franse sectie der I.A.A., zou leiden.

De kwestie van de eenheid is op het ogenblik weer aan de orde van de dag en staat op de agenda van alle CGTs. Mocht de fusie tussen de communistische CGTU. en de reformistische CGT. tot stand komen dan zal de CGTSR., naar zij op haar laatste congres besloot, aan deze fusie niet deel nemen daar, naar haar mening, geen enkele der oorzaken, die aanleiding zijn geweest tot de scheuring, weggenomen is, en de geprojecteerde eenheid geen waarborgen biedt voor de verwezenlijking van de syndicalistische doeleinden.
Deze studie werd in 1925 geschreven en de schrijver geeft er de voorkeur aan ze in de toenmalige vorm onveranderd af te drukken. Men vergelijke overigens ook van dezelfde schrijver: „Enige Beschouwingen over de Geschiedenis van het revolutionaire Syndicalisme in Frankrijk" in dit tijdschrift, Jaargang 1, pag. 137—144 en de boekbespreking van Beckmans: Syndicalisme in Frankrijk in Jaargang II, pag. 16—24.

Redactie.

I.

In de jaren, die de grote oorlog voorafgingen, stond het franse syndicalisme op het hoogtepunt van zijn werkzaamheid, van zijn macht en van zijn invloed. Uit organisatorisch oogpunt bezien telde de franse C.G.T., die het revolutionaire syndicalisme belichaamde, kort voor de oorlog 600.000 leden. Ten aanzien van zijn werkzaamheid, behoeven we ons slechts haar optreden te herinneren tijdens de staking van Draveil in Juni 1908, met de algemene proteststaking, die daarop volgde alsook tijdens de staking, die bepaald was op 8 Augustus van hetzelfde jaar (toen de syndicalistische strijders Pouget, Griffuelhes, Yvetot en anderen werden gevangen genomen op bevel van Clémenceau, destijds minister-president), haar optreden op één Mei 1909 en in de belangrijke en dikwijls bloedige stakingen, die vrijwel overal plaats hebben gehad en die herhaaldelijk leidden tot het gevangen nemen der strijders, — zoals de staking van de lotelingen voor de marine in April 1910 te Marseille en die van de dokwerkers in Hâvre in Juli 1912.
Ideologisch bezien berustte de kracht en de eenheid van de C.G.T. in de jaren voor de oorlog op de beroemde resolutie van het congres van de C.G.T. van 1906, die algemeen bekend staat onder de naam van Charte d'Amiens (het congres van 1906 werd in Amiens gehouden).
In deze resolutie werd uitdrukkelijk vastgesteld, dat de C.G.T. onder zich verenigde „buiten elk politiek verband, de arbeiders die inzagen, dat er gestreden moest worden voor de vernietiging van het loonstelsel en van de

werkgevers". De resolutie omschreef de taak van het Syndicalisme in deze woorden: „het bereidt de volkomen bevrijding voor, die alleen verwezenlijkt kan worden door de onteigening der kapitalisten; als strijdmiddel beveelt het de algemene staking aan en het is van mening, dat het syndicaat, dat thans weerstandsgroep is, in de toekomst productie- en distributiegroep, uitgangspunt van de sociale herordening, zal zijn". De motie eindigde met het verzoek aan allen, die bij de syndicaten waren aangesloten, en die daarbuiten vrij waren om elke wijsgerige of politieke richting aan te hangen „in de syndicaten hun opvattingen niet ter sprake te brengen, die zij daarbuiten aanhangen". Later zullen wij zien niet alleen hoezeer een dergelijke eis in tegenspraak was met de aard van ieder mens, die een bepaalde levensopvatting heeft en daaraan trouw wil blijven en waarvoor hij anderen wil trachten te winnen, maar ook in welk een mate dit syndicalistisch beginsel, dat onaantastbaar scheen, verwaterd is door alle na-oorlogse schakeringen van het Syndicalisme.
Het congres te Hâvre vatte het vraagstuk van de houding ten opzichte van de politieke partij weer op — het betrof toen een poging tot vriendschappelijke samenwerking tussen de C.G.T. en de Parti Socialiste — en nam met verpletterende meerderheid het besluit tot handhaving van de zelfstandigheid en de onafhankelijkheid van de syndicalistische beweging.
Ook het probleem van het antimilitarisme werd door de C.G.T. evenmin vergeten. Op het congres te Marseille (1908) riep de volgende resolutie te wapen bij de eerste tekenen, die op oorlog wijzen:
„In aanmerking nemende, dat de aardrijkskundige grenzen naar verkiezing door de bezitters worden gewijzigd, erkennen de arbeiders slechts economische grenzen, die de twee vijandige klassen verdelen: de arbeidersklasse en de kapitalistische klasse.
Het Congres herinnert aan de spreuk van de Internationale: de arbeiders hebben geen vaderland! Bijgevolg is iedere oorlog slechts een aanslag op de arbeidersklasse en een bloedig en afschuwelijk middel om aan de eisen der arbeidersklasse te ontkomen.
Het Congres verklaart dat het nodig is, van internationaal standpunt bezien, de arbeiders er toe te brengen in geval van oorlog tussen de mogendheden de oorlogsverklaring te beantwoorden met de afkondiging van de algemene revolutionaire staking."
Nauwelijks vier jaar verliepen of reeds werden aan de horizon de eerste tekenen merkbaar van de naderende wereldbrand. De Balkan-oorlog laadde de atmosfeer met electriciteit, die niets goeds beloofde, want reeds was het eerste gerommel hoorbaar van de storm, die op het punt stond over de hele mensheid los te barsten.
Eens te meer wilde de C.G.T. zijn antimilitaristische houding scherper bepalen en wilde reeds nu een inzicht krijgen in de practische mogelijkheden in geval van oorlog, waarin de arbeidersklasse onweerstaanbaar zou worden meegesleept. Een buitengewoon congres van de C.G.T., op 25 en 26 November 1912 te Parijs bijeengeroepen, verklaart dat „wel verre van iets in een oorlog te willen opofferen, is de arbeidersklasse besloten van elke internationale crisis gebruik te maken om een revolutionaire actie te beginnen.

Op deze wijze had dus de C.G.T. herhaaldelijk verklaard, dat men de mobilisatie met een algemene werkstaking zou beantwoorden. En zijn enig voorwendsel om deze in Augustus 1914 niet af te kondigen was, dat enkele dagen voor de aanvang der vijandelijkheden de secretarissen der C.G.T. op het congres der belgische syndicaten, dat op 26 Juli 1914 te Brussel werd gehouden, de secretaris van het internationale secretariaat, Legien, ontmoetten, die eveneens secretaris was van de duitse C.G.T. en een invloedrijk lid van de duitse sociaaldemocratische partij; en dat deze, toen hem gevraagd werd wat de duitse C.G.T. dacht te doen in geval van oorlog en wat hij dacht van de noodzakelijkheid om een revolutionaire beweging te ontketenen, weigerde hierop te antwoorden....
De vermoording, enkele dagen later, van Jaurès op de 31ste Juli, bracht de leiders volkomen in verwarring en zij voelden zich als op een vulkaan. Zij verloren het hoofd. Wij willen hier de woorden herhalen van Dumoulin, in zijn brochure van 1918 „Les Syndicalistes Français et la Guerre": „Angst is niet iets syndicalistisch, of socialistisch, of iets anders met „istisch", zij is iets menselijks. De C.G.T. is bang geweest voor de oorlog, is bang geweest voor het verzet, eenvoudig omdat het mensen waren".
Dit is de enige verontschuldiging, die voor hen was te bedenken. Maar één ding werd zekerheid: de onvermijdelijke ineenstorting van het syndicalisme, zoals wij dat kennen uit zijn bloeitijd van 1906 tot Juli 1914.

II.

In de syndicalistische beweging heerst een stilte des doods. Het beruchte Carnet B, dat de politie op het punt stond toe te passen, werd verzacht dank zij de godsvrede van de C.G.T. met de kapitalistische bourgeoisie. De stakingen hielden op als bij toverslag. De vijf oorlogsmaanden van 1914 telden slechts 17 stakingen tegen een gemiddelde van 500 stakingen in dezelfde periode van de jaren, die aan de oorlog voorafgaan. De leiders der C.G.T. vergaten hun Charte d'Amiens en troostten zich met de gedachte dat, wanneer de oorlog zou zijn afgelopen, het kapitalisme en de burgerlijke staat hun verplichtingen zouden nakomen tegenover het proletariaat, dat, in de ure des gevaars, zijn leven, zijn bestaan ,zijn gezin en zijn klasse had opgeofferd. Onvermijdelijk moest deze samenwerking van de klassen tijdens de oorlogsjaren, die in de plaats was getreden van de strijd tussen de klassen, zoals die in de Charte d'Amiens werd verkondigd, een nieuwe geestesgesteldheid in de arbeidersorganisaties te voorschijn roepen. De arbeidersklasse ging op in de natie. Het algemeen belang verving alle andere overwegingen uit proletarisch oogpunt. Proletariaat en bourgeoisie deden hetzelfde werk, hadden schijnbaar hetzelfde doel, dezelfde plichten, dezelfde belangen. Men zei tegen elkaar, dat het „duizendjarig rijk" gekomen was, dat de klassen verdwenen waren, dat de tijden van voor de oorlog voorgoed voorbij waren, dat een bevrijdende revolutie niet meer nodig was, maar dat de oorlog, die uitbuiters en uitgebuitenen had versmolten, zowel dezen als genen zou zuiveren. De leiders der C.G.T.

werkten in die richting. Jouhaux zei immers, ter gelegenheid van de Eerste Mei 1915, „tegenwoordig moet de arbeidersklasse strijden voor het doen opnemen van haar wensen in het toekomstige vredesverdrag". Weliswaar was het niet van de strijd der arbeiders, dat hij sprak, maar van het slagveld der maarschalken en generaals, waar de arbeidersklasse vernietigd werd. En Jouhaux, die naarmate de oorlog langer duurde, steeds meer nadruk legde op het algemeen belang verklaarde in December 1917, dat hij geen onderscheid maakte tussen de belangen van het land en die van het proletariaat.
Deze opvattingen wonnen veld, ondanks de, weliswaar zeldzame, tekenen, die erop wezen, dat niet de gehele C.G.T., niet alle strijders voor het syndicalisme zonder verzet het hellend pad zouden betreden. En wanneer men terugziet op alle jaren, die sinds de oorlogsverklaring zijn voorbijgegaan, dan moet men erkennen, dat in deze geestesgesteldheid, die volkomen vreemd stond tegenover het revolutionaire syndicalisme en zijn klassenstrijd karakter, de eerste kiemen gezocht moeten worden van de latere splitsing, die de franse arbeidersbeweging in twee, zelfs drie delen zou splitsen, die zóó zwak waren, dat zij geen invloed op de gang van zaken meer hadden.
Het was de Federatie van Metaalbewerkers, met hun secretaris Merrheim, die het sein tot verzet in de C.G.T. gaf. Het eerste nummer van zijn blad —.L'Union des Métaux — dat verscheen na het begin der vijandelijkheden, ter gelegenheid van de Eerste Mei 1915, verklaarde openlijk: „deze oorlog is niet onze oorlog' . Met een aanval op de gedragslijn van de leiders der C.G.T., verklaarde de Federatie der Metaalbewerkers door middel van zijn dagblad, dat hij zijn stem had doen horen in het Comité Confédéral, „tegen diegenen onder ons, onder onze vrienden, die in strijd met de syndicalistische en internationalistische beginselen voornemens waren het moreel gezag van de C.G.T. in dienst te stellen van de regering, om aan de slachting en de vernieling, door de oorlog teweeggebracht, mede te werken".
Het was de stem van een roepende in de woestijn. En toch waren nauwelijks drie maanden voorbijgegaan sinds deze woorden waren geschreven of op de Confederale Conferentie, die door de C.G.T. was bijeengeroepen en op 15 Augustus 1915 werd gehouden — de eerste poging om na een jaar van oorlog een bijeenkomst van strijders voor het syndicalisme bijeen te roepen — telde deze minderheid reeds 17 stemmen tegen 81, die op de meerderheid waren uitgebracht. Maar bezien van uit het industriële voortbrengingsvermogen van het land, betekenden deze 17 stemmen maar zeer weinig. De meerderheid beschikte over de „zenuwen" van het land: de spoorwegen, de voedselvoorziening, de mijnen, de textielindustrie, terwijl de minderheid slechts kon rekenen op een enkele onmisbare industrie — de metaalnijverheid. De zwakte schrikt de minderheid niet af, die in September 1915 de conferentie van Zimmerwald bijwoont en ook van plan was in Mei 1916 naar Kienthal te gaan, wanneer de passen niet waren geweigerd, om van gedachten te wisselen met de internationalisten van andere landen over de propagandamiddelen tegen de oorlog.
Een diepere syndicalistische opleving werd in het land merkbaar onmiddellijk na de russische revolutie van Maart 1917, toen de val van het verfoeide

czarisme nieuwe hoop wekte onder de franse arbeidersmassa's. De Eerste Mei van dat jaar werd in Frankrijk als gewoonlijk gevierd, maar men voelde reeds dat de oorlog niet langer de enige bron van onrust voor het franse proletariaat vormde. De gebeurtenissen in Rusland hadden grote veranderingen teweeg gebracht en de franse arbeidersbeweging zou spoedig de eerste terugslag van die gebeurtenissen ondervinden.

Op 23, 24 en 25 December 1917 had het eerste congres van de C.G.T. tijdens de oorlog plaats. Dit Congres, — of liever conferentie, tengevolge van moeilijkheden, die de syndicalistische organisaties in de bezette gebieden ondervonden in hun bewegingsvrijheid en in vertegenwoordiging — werd gehouden te Clermont-Ferrand. De meerderheid — richting Jouhaux — en de minderheid — richting Merrheim — raakten daar slaags. Enerzijds was het „de arbeidersklasse als deel der natie" — demagogisch slagwoord van de godsvrede —, anderzijds de russische Octoberrevolutie die op welsprekende wijze de te volgen weg aangaf, — een revolutie waarvan de meerderheid niets wilde weten. Een motie van het Congres trachtte een verzoening tot stand te brengen tussen deze beide opvattingen, die zulk een diepgaand verschil vertoonden en trachtte de russische revolutie weg te gochelen door ze in één adem te noemen met de democratische formule van president Wilson.

Hieronder volgt de belangrijkste zinsnede van de resolutie:

„De Conferentie stelt opnieuw de volgende eisen op, zoals die reeds door president Wilson en door de russische revolutie zijn opgesteld en die nog altijd de eisen zijn van de franse arbeidersklasse: Geen veroveringen, het zelf-beschikkingsrecht der volkeren; herstel in hun onafhankelijkheid en teruggave van de bezette gebieden aan de landen die nu veroverd zijn; vergoeding van geleden schade; geen oorlogsschulden; geen economische oorlog, die op de vijandelijkheden volgt; vrijheid der zeeëngten en der zeeën; instelling van het verplichte scheidsgerecht om internationale meningsverschillen te regelen; oprichting van de volkenbond."

De minderheid besloot, op voorwaarde dat hun eigen motie zou worden opgenomen in het verslag, dat de C.G.T. zou uitgeven, de resolutie van de meerderheid te ondersteunen en zich zo goed mogelijk in de omstandigheden te schikken. Deze instemming was slechts een formele, want dadelijk na de Conferentie van Clermont-Ferrand, richtten de aanhangers van de minderheid een Comité de Défense Syndicaliste op en riepen hun eigen congres bijeen, dat in het begin van 1918 te St. Etienne werd gehouden.

De minderheid had al in Clermont-Ferrand, in een verklaring die van de spreekstoel was voorgelezen, medegedeeld: „de meerderheid van de C.G.T. heeft gemeend de eenheid te moeten opofferen aan de godsvrede".

De enkele motie van deze Conferentie deed niets af aan het feit, dat van lijnrecht tegenover elkaar staande opvattingen in de boezem van de C.G.T. was gebleken. Een opleving in het aantal stakingen gaf steun aan de beweging van de minderheid en op het Congres van St. Etienne op 19 en 20 Mei 1918, waaraan 120 afgevaardigden deelnamen, die 200 syndicalistische organi-

saties [1]) vertegenwoordigden, werd een motie aangenomen, waarin een beroep werd gedaan op het stedelijk- en plattelandsproletariaat om zich bij de stakers aan te sluiten. Tenslotte verklaarde het Congres, dat „wanneer de centrale organisaties (d.w.z. de C.G.T. en de Federaties der Beroepen) hun verantwoordelijkheid niet wilden of niet konden dragen en er zich aan onttrokken . . . . het Comité de Défense Syndicaliste gemachtigd was om de genomen beslissingen ten uitvoer te leggen".

Hiermee begon de strijd in de C.N.T. voor goed; uit de botsing tussen het revolutionaire syndicalisme en het op het algemeen belang afgestemde syndicalisme ontstond de eerste wrijving en de breuk, die het gevolg was van de oprichting van het Comité de Défense Syndicaliste, dat nog meermalen zijn alarmkreet „het syndicalisme loopt gevaar" zou moeten laten horen tegen andere afwijkingen, werd dieper en dieper. Het werd hoe langer hoe moeilijker de kloof te overbruggen, die de oorlog op deze wijze had veroorzaakt.

Het volgende congres zou te Limoges gehouden worden, maar de protesten, sinds de Conferentie van 1917, dat men opzettelijk ver van Parijs bijeenkwam uit vrees voor de minderheid, waren ditmaal zó hardnekkig, dat het Comité Confédéral, dat aanvankelijk Versailles, op enkele kilometers van Parijs had uitgekozen, ten slotte besloot het te Parijs zelf te houden. Op 15 Juli 1918 begonnen de eerste regelmatige zittingen der syndicalisten sinds Augustus 1914; het Congres hield zich voornamelijk bezig met één vraagstuk: de eenheid in de C.G.T., die aan het wankelen was gebracht door de politiek van de godsvrede die op slaafse en ultrapatriottische manier werd geleid door Jouhaux, die hoe langer hoe meer in zijn logge persoonlijkheid de hele C.G.T. leek te kristalliseren. Het Congres nam vrijwel woordelijk de motie over van de Conferentie te Clermont-Ferrand over de vredesvoorwaarden van Wilson, maar nam vierkant stelling tegen de russische Octoberrevolutie en eiste de tenuitvoerlegging van de voorwaarden „opgesteld door president Wilson, door de russische revolutie in haar aanvang en in geallieerde en internationale manifesten en zelfs door Zimmerwald".

Maar de grote meerderheid der syndicalisten liet zich door de frases van Wilson niet in slaap wiegen. De vrede moest verwezenlijkt worden, niet alleen in politiek opzicht, maar ook en vooral in economisch opzicht en met het oog op het welzijn der arbeiders. De C.G.T. was dus genoodzaakt een programma uit te werken van politiek-economische eisen teneinde de ontevredenen gerust te stellen en de oppositie, die het confederale organisme uit elkaar dreigde te rukken, de wind uit de zeilen te nemen.

Dit programma werd onmiddellijk na de wapenstilstand van November 1918 uitgewerkt. Maar reeds vóór de wapenstilstand, in de verwachting van een naderend einde van de grote slachting, had de C.G.T. de grondbeginselen, die in de Charte d'Amiens waren vastgelegd, volkomen laten varen. Een

---

[1]) De Federatie van Metaalbewerkers, hoewel van de aanvang af aan de zijde van de minderheid staande, had geweigerd aan dit congres deel te nemen, daar zij van mening was, dat het Comité de Défense Syndicaliste door het bijeenroepen van een congres van Federaties inbreuk maakte op de functies van de C.G.T.

maand voor de Conferentie van Clermont-Ferrand kwam de socialistische parlementsfractie bijeen om de toestand in ogenschouw te nemen. Jouhaux, de secretaris-generaal van de C.G.T., woonde de zitting bij en nam deel aan de beraadslagingen. Een maand voor het congres van Parijs, n.l. in Juni 1918, zette Jouhaux aan de afgevaardigden de eisen van de arbeidersklasse uiteen. Het was de theorie van de „arbeidersklasse als deel der natie", een theorie die het beginsel van de klassenstrijd als grondslag van het revolutionaire syndicalisme volkomen omverwerpt. Op deze manier bleef er dus niets over van de onafhankelijkheidsverklaring van de C.G.T. Het minimumprogramma, dat door de C.G.T. terstond na de wapenstilstand werd opgesteld, geeft de genadestoot aan de revolutionaire gezindheid van vóór de oorlog van de franse arbeidersklasse en vertoont de trekken van het na-oorlogse syndicalisme — van een syndicalisme dat door dik en dun reformistisch was.

Wordt vervolgd.

A. SCHAPIRO

DE COMMUNISTEN EN HET EENHEIDSFRONT.

De bij de IAA. aangesloten organisaties willen, dat de arbeidersvakverenigingen volkomen en practisch onafhankelijk zijn van politieke partijen, van regeringen en geen enkel belang hebben bij de politiek van de staat. Maar de communistische partijen jagen, terwijl zij de schijn aannemen ditzelfde te willen, het doel na de vakverenigingen tot simpele werktuigen te maken van hun partijpolitiek. Zo in het geval van Frankrijk.

Ten bewijze hiervan nemen wij enkele zinnen over uit een rede, die te Moskou gehouden is door O. Piatnitzki, de secretaris van de Comintern, aangaande het vraagstuk van het eenheidsfront. (Overgenomen uit „Les cahiers du Bolchéwisme" No. 21, 1 November 1934):

„Het vraagstuk van de leiding der vakbeweging is een vraagstuk van politieke en tactische aard, die het de leiding der communistische partij mogelijk maakt de massa's te veroveren. De eenheid der vakbeweging maakt het de communistische partij mogelijk een diepere invloed uit te oefenen als haar dit thans mogelijk is. Om die reden hebben de franse kameraden terecht de vraag der eenheid niet doen afhangen van de vraag van een onfhankelijke vakbeweging.

Wat betekent deze onafhankelijkheid? Zien de communisten er van af, hun communistische afdelingen in de vakverenigingen te vormen, hun politiek in deze na te jagen? Natuurlijk niet....

De franse communisten hebben, om een grote stap vooruit te kunnen doen in de verovering van de leiding der vakverenigingen, de formule der onafhankelijkheid aanvaard, maar dat betekent niet in het minst, dat zij hebben afgezien van hun taak om de eenheidsvakbonden met behulp van hun afdelingen en met alle middelen practisch te beïnvloeden. Daarom verlangen de communisten niet als voorwaarde voor een eenheidsfront, dat de formele leiding der partij in de vakbonden moet worden erkend, maar zij trachten door hun werk in de vakverenigingen de meerderheid der leden te overtuigen van de juistheid van de leiding der communistische partij."

EEN BRIEF VAN BAKOENIN AAN „LA DEMOCRATIE", APRIL 1868 [1])

De tijd der Messias-volkeren is voorbij. Vrijheid, gerechtigheid en inzicht zullen van nu af niet langer het monopolie zijn van deze of gene natie. Het initiatief — om een lievelingsterm van Mazzini te gebruiken —, dit initiatief (waarmee hij in navolging van Dante uitsluitend het schone Italië, zijn vaderland, wil tooien) behoort in het vervolg aan alle volkeren; het is, zij het ook niet in dezelfde mate, over alle verdeeld. Een werkelijke verdeling van arbeid, in juiste verhouding tot het geestelijke en morele kunnen van iedere natie, en het laatste woord in deze deling zal de federatieve organisatie van Europa zijn. Allen voor ieder en allen door ieder: dit moet thans onze zinspreuk, ons verlossingswoord zijn. De harmonie zou echter zeer gebrekkig, zij zou onmogelijk zijn, wanneer het licht en de machtige deelneming van Frankrijk ontbraken. Met het oog hierop begroeten wij allen met blijdschap dit ontwaken tot de vrijheid.

Ik kan mij zonder enig voorbehoud aansluiten bij het decentralisatiebeginsel, dat door U is opgesteld als een der uitgangspunten van Uw programma. Een harde en droevige ervaring van vijf en zeventig jaren van onvruchtbare verschuivingen tussen een meerdere malen opnieuw veroverde, maar telkens weer verloren gegane vrijheid en het meer en meer zegevierende staatsdespotisme, hebben Frankrijk en de wereld bewezen, dat in 1793 de Girondisten tegenover hun Jacobijnen juist hebben gezien. Robespierre, St. Just, Carnot, Couthon, Cambon en zo veel andere burgers van de Montagne (des Berges), waren grote en onverdachte patriotten, maar het blijft niettemin waar, dat zij de regeringsmachine, deze geweldige staatscentralisatie, in werking hebben gesteld, die de militaire dictatuur van Napoleon mogelijk, natuurlijk en noodzakelijk maakte en die alle latere revoluties overlevend, onverzwakt ja zelfs verstevigd en zorgvuldig in stand gehouden door de restauratie en door de Julimonarchie, evenals door de Republiek van 1848, onvermijdelijk moest leiden tot vernietiging van al de door de revolutie veroverde vrijheden.

Vele democraten van de oude unitaristische en ik zeg zelfs katholieke school — ofschoon zij het in de meeste gevallen is zonder het zelf te weten — denken ook nu nog, dat de gemeentelijke autonomie voldoende zou kunnen zijn en dat met de autonome gemeenten aan de ene kant en een sterk gecentraliseerde staat aan de andere kant de organisatie der vrijheid mogelijk zou zijn. Van dit geloof is de beroemde italiaanse democraat Joseph Mazzini een geestdriftig aanhanger. Ondanks mijn diep en oprecht ontzag voor de stichter van de moderne italiaanse eenheid, zou het bedroevend schouwspel, dat ditzelfde Italië ons tegenwoordig biedt, al voldoende zijn om mij aan de juistheid van zijn leer te doen twijfelen. Ik aarzel niet te zeggen, dat Mazzini en allen, die denken als hij, in ernstige dwaling vervallen. Neen, de gemeentelijke autonomie zal nooit voldoende zijn om in welk land ook de vrijheid te grondvesten, de alleenstaande gemeente zal altijd te zwak zijn om weerstand te bieden aan de drukkende centralisatie van alle wetgevende en uitvoerende macht in de staat. — Opdat de gemeentelijke autonomie tot werkelijkheid kan worden, is een machtiger tussenpersoon nodig tussen haar en de staat, dan zij zelf is: het departement of de autonome provincie. Men kan er zeker van zijn, dat daar, waar de provinciale autonomie niet bestaat, de zelfregering van de gemeenten slechts een fictie zal zijn. Aan de andere kant zal, wat Mazzini daarover ook mag zeggen, een innerlijk

---

[1]) Deze brief is een antwoord aan de democratische republikein Charles-Louis Chassin, met wie Bakoenin in de „Liga voor vrede en vrijheid" in aanraking gekomen was, op diens verzoek tot medewerking aan een door hem te Parijs uit te geven dagblad „La Démocratie". Naast de rede van Bakoenin op het congres te Genève (9—12 September 1867) is deze brief de eerste uiting van Bakoenins toenmalige socialistische ideeën, die in bredere kring bekend werd. De tekst is vertaald naar Werke, III, p. 73 e.v.

sterk gecentraliseerde staat naar buiten altijd alleen maar een vechtmachine zijn, die wel lid kan worden van een federatie van volkeren om ze te beheersen, maar nooit om zich onder gelijke voorwaarden met alle andere naties te onderwerpen aan de opperste wet der internationale gerechtigheid, dat wil zeggen, de zuiver menselijke gerechtigheid, die als zodanig staat tegenover de hogere theologische, politieke en juridische gerechtigheid der staten.

Ik zie met voldoening, dat de propaganda tegen de g o d s d i e n s t in Frankrijk ijverig ter hand wordt genomen. Een geest, die verward is in theologische en metaphysische ficties, die zich buigt voor een andere autoriteit dan de logische en experimentele wetenschap, kan slechts de politieke en sociale slavernij van een natie tot resultaat hebben. Wat de vertegenwoordigers der officiële moraal en uw spiritualistische democraten ook mogen beweren, alleen het wetenschappelijke en humanitaire materialisme is in staat, de vrijheid, de gerechtigheid en daarom ook de moraal te grondvesten op werkelijke brede en onomstotelijke grondslag. Is het werkelijk niet opvallend dat, terwijl de spiritualisten, uitgaande van de vrije wil, onvermijdelijk terecht komen in de leer van de autoriteit, dat wil zeggen in een min of meer openlijke of verdoezelde, maar in ieder geval volkomen ontkenning der vrijheid, — wij materialisten, uitgaande van een natuurlijke zowel als van een maatschappelijke fataliteit (onvermijdelijkheid), de toekomstige bevrijding der mensheid verkondigen?

Gij zijt s o c i a l i s t. Men heeft het recht niet, zich tegenwoordig democraat te noemen, wanneer men niet naast de meest volkomen politieke bevrijding van het volk een even vergaande economische bevrijding wil. Het is volkomen juist, dat gij de beide grote vragen, die in werkelijkheid slechts een enkele vormen: h e t p o l i t i e k e e n h e t s o c i a l e v r a a g s t u k, niet meer wilt scheiden.

Ik betreur evenals gij de verblinding van dit overigens, hopen we, niet al te grote deel van de arbeiders in Europa, die zich verbeelden, dat zij door zich van elk tussenbeide komen in de politieke aangelegenheden van hun land te onthouden, bizonder goed zorgen voor hun eigen materiële belangen, en die denken, dat zij de economische gelijkheid en gerechtigheid, waarnaar de arbeidersklasse tegenwoordig streeft, kunnen bereiken langs een andere weg dan die der vrijheid. De geschiedenis van alle landen en tijden is eenstemmig in haar getuigenis, dat de gerechtigheid niet wordt geschonken aan hen, die de gerechtigheid niet weten te nemen; de logica geeft de verklaring van deze geschiedkundige ervaring: het ligt niet in de aard van een privilege, van een monopolie, van een bestaande macht, te wijken of zich terug te trekken, zonder daartoe te zijn gedwongen; wil het recht zegevieren, dan moet het een kracht worden. Deze waarheid is zó eenvoudig, zó duidelijk bewezen door de ervaring van iedere dag, dat men er zich werkelijk over verwondert, dat er nog mensen zijn, die daaraan kunnen twijfelen. De gelijkheid zonder de vrijheid is een ziekelijke fictie, die door schurken werd bedacht om de dommen te bedriegen.

De gelijkheid zonder de vrijheid, dat is het despotisme van de staat, en de staat kan geen dag bestaan zonder minstens é é n uitbuitende en bevoorrechte klasse te bezitten: de bureaucratie, een e r f e l i j k e macht, zoals in Rusland en in China, of een f e i t e l i j k e macht zoals in Duitsland en bij U.

Ons aller grote en ware meester, Proudhon, zeide in zijn prachtig boek „Over de gerechtigheid in de revolutie en in de kerk", dat de rampzaligste verbintenis, die kon worden aangegaan, die zou zijn, die het socialisme met het absolutisme verenigde, het streven van het volk naar economische bevrijding en materiële welvaart met de dictatuur en de concentratie van alle politieke en sociale macht in de staat.

Moge ons derhalve de toekomst bewaren voor de zegeningen van het despotisme, moge zij ons echter redden van de verderfelijke en afstompende gevolgen van het a u t o r i t a i r e, d o c t r i n a i r e of s t a a t s s o c i a l i s m e. Laten wij socialisten zijn, maar laten wij nooit kuddevolkeren worden. Wij moeten de gerechtigheid, de gehele politieke, economische en sociale gerechtigheid slechts zoeken door middel van de vrijheid. Er is niets menselijks en

levends denkbaar zonder vrijheid, en een socialisme, dat deze uit haar midden bant ofwel deze niet aanvaardt als het enige scheppend beginsel en als uitgangspunt, zou ons zonder omwegen naar slavernij en bestialiteit terugvoeren.

Wanneer wij echter enerzijds elk socialistisch systeem, dat niet van het beginsel der collectieve en invididuele vrijheid doordrongen is, met nadruk moeten afwijzen, zo mogen wij ons onder geen beding inlaten met partijen, die verklaren zich afzijdig te willen houden van het sociale vraagstuk, het meest tragische en belangrijkste van alle problemen, waarmee de wereld van thans te maken heeft....

Uw grote revolutie, die haar grootse werk begon met de „Déclaration des Droits de l'Homme", zal haar taak eerst ten einde hebben gebracht wanneer zij, — niet alleen in Uw land, maar over de gehele wereld — de maatschappij naar de gerechtigheid zal hebben georganiseerd: een maatschappij, die bij de aanvang van het leven van elk van haar leden van beiderlei geslacht de gelijkheid van het uitgangspunt heeft georganiseerd, voorzover deze gelijkheid afhankelijk is van de sociale structuur, afgezien derhalve van de natuurlijke verschillen tussen de individuën; een maatschappij, die in economisch en sociaal opzicht aan ieder — naarmate van persoonlijke energie en talenten — de voor ieder gelijke feitelijke mogelijkheid biedt om de hoogtepunten van het mens-zijn te bereiken, in den beginne door opvoeding en onderwijs, vervolgens door de zelfstandige arbeid van ieder in vrije associatie of buiten elke associatie — een arbeid, die tegelijkertijd spier- en zenuw-, hand- en hersenarbeid is en die, als wettelijke bron van alle indivuele, maar niet erfelijke eigendom, als de voornaamste grondslag zal worden beschouwd van alle politieke en sociale rechten.

Dit is, naar mijn mening, het laatste woord van het revolutionaire program. Men moge de moeilijkheid van zijn verwerkelijking pijnlijk ondervinden, maar men kan niet zonder alle logica te kort te doen, ontkennen, dat een onmisbare voorwaarde voor werkelijke gerechtigheid daarin wordt gesteld. En wij, die afstand hebben gedaan van alle godsdienstig geloof, om het recht en de macht te hebben het menselijk geloof aan te nemen, wij moeten tot elke prijs het programma der gerechtigheid in stand houden.

Tenslotte zijt gij er van overtuigd, nietwaar?, dat elke nieuwe wijn in nieuwe zakken moet worden gedaan en dat wij, de rug toekerend aan de thans uitgeputte massa's mislukkelingen van de godsdienst, van het privilege, van de antisocialistische democratie en van de hogere politiek, al onze hoop moeten vestigen op dat deel der intelligente, ijverige, maar niet doctrinaire jeugd, dat zelf het verlangen koestert, op te gaan in de volksmassa's, om daar een leven te scheppen, dat in de hogere lagen der maatschappij kennelijk begint te ontbreken en dat het volk voldoende liefheeft en hoogacht, om het recht te hebben, het op te voeden en zo nodig het te leiden. In de eerste plaats echter moeten wij alles verwachten van de arbeidersklasse, die, moreel gesterkt door de arbeid en niet uitgeput door misbruik van de genietingen des levens, tegenwoordig de enige hoedster en draagster der toekomst is.

MICHAEL BAKOENIN.

DUITSLAND WAPENT ZICH!

Wanneer men de officiële uitlatingen van mannen van het nieuwe Duitsland ten aanzien van het vraagstuk van oorlog en vrede leest, vraagt men zich af, waarom de pacifisten eigenlijk in het concentratiekamp terecht zijn gekomen. Hitler zet de politiek van Stresemann voort. Niet alleen wordt met nadruk verklaard, dat het verdrag van Versailles zal worden nagekomen, maar ook wordt verkondigd, dat van iedere oorlogzuchtige bedoeling wordt afgezien. „Duitsland is ontwapend, en Duitsland heeft deze ontwapening volbracht onder de scherpste internationale controle; de militaire bezettingen werden uit het Rijnland teruggetrokken, de duitse vestingen werden met de grond gelijk gemaakt, onze schepen werden uitgeleverd, onze vliegtuigen onbruikbaar gemaakt, ons systeem van landsverdediging opgegeven en daardoor de vorming van reserves verhinderd," zo verklaarde Hitler op 17 Mei 1933 in de Rijksdag.

Volgens de officiële lezing der regering heeft Duitsland dus aan al zijn verplichtingen van het verdrag van Versailles voldaan, waarbij belangrijke beperkingen in zijn wapening werden opgelegd. Völgens zijn laatste rede voor het diplomatieke corps te Berlijn, wil Hitler vrede, niets dan vrede. Om Italië te winnen werd reeds voordat de partij aan de macht gekomen was, alle aanspraak op Zuid-Tirol opgegeven. Na het mislukken van de, met officiële duitse hulp opgezette, putsch te Weenen, werd ook plechtig afgezien van de aansluiting. Steeds weer legt Hitler er naar buiten, vooral tegenover buitenlandse vertegenwoordigers der pers, de nadruk op, dat het rijk geen enkele gebiedsuitbreiding nastreeft, maar uitsluitend zijn tegenwoordige (te Versailles vastgestelde) grenzen wil beschermen (een uitzondering werd slechts gemaakt voor het Saargebied, waarvan men toegaf, dat men het ten koste van alles aan het rijk wilde terugbrengen.)

Deze taal klinkt geheel anders dan die, waaraan de N.S.D.A.P. zijn succes te danken heeft. In al zijn vroegere redevoeringen en geschriften heeft Hitler het zijn aanhangers ingehamerd, dat Duitsland alleen door een oorlog weer groot kon worden en nieuw gebied kon veroveren voor zijn economische ontwikkeling. In „Mein Kampf" wordt openlijk gezegd, dat het doel der duitse buitenlandse politiek moet bestaan in het uitbreiden van het grondgebied en enkele bladzijden verder geeft hij dit nauwkeuriger aan door te schrijven: „Wanneer wij echter heden spreken van grondgebied in Europa, dan kunnen wij in de eerste plaats slechts denken aan Rusland en de van Rusland afhankelijke randstaten". Bovendien beschouwt Hitler het als de taak van het duitse volk, iedere poging te verhinderen dat aan de grenzen van het rijk een militaire mogendheid ontstaat „en zo nodig een dergelijke staat, wanneer die er al zou zijn, te vernietigen".

Dit kan slechts betrekking hebben op Frankrijk. Inderdaad wordt dit ook volmondig toegegeven. De duitse wil moet gevormd worden „tot de beslissende actieve uiteenzetting met Frankrijk", met het ondubbelzinnige doel van „de vernietiging van Frankrijk".

Het zijn niet alleen de rechtstreekse uitgaven die een beeld geven van de

duitse herbewapening. Ook de economische politiek is zeer leerzaam in dit opzicht. Een van de meest gewichtige dingen, waar het nationaalsocialisme op dit gebied naar streeft, is de voorbereiding van de landbouw en de voedselvoorziening op een door de oorlog veroorzaakte blokkade. „De vrijheid van een volk en zijn bewegingsvrijheid in de buitenlandse politiek is afhankelijk van de beveiliging van zijn voorziening met levensmiddelen", zo heet het bij Darré. Deze wordt beveiligd door de invoer van levensmiddelen te contingenteren, zonder zich te bekommeren om prijsstijging en verscherping der sociale ellende. Een afzonderlijk hoofdstuk is het aanleggen van reusachtige voorraden grondstoffen, die voor de oorlog van belang zijn, en die uit het buitenland worden betrokken. De statistiek leert ons hierover het volgende: De invoer van ijzer bedroeg in 1932 gemiddeld per maand 13.000, in April van dit jaar 75.000 ton. Voor nikkel zijn deze cijfers 200 ton en 640 ton, voor aluminium 150 en 450 ton. Hetzelfde is het geval met andere belangrijke materialen, zoals wol, katoen, vlas en rubber. Daarnaast wordt de industrie nog gedwongen, de bewerking van bepaalde stoffen te beperken, dan wel ze te vervangen door andere, opdat de voorraden niet verminderen. Aan de andere kant worden noodlijdende bedrijven zoals de duitse petroleumboring gesteund, alleen met het doel zich onafhankelijk te maken. De bereiding van synthetische benzine wordt, ondanks de hogere productiekosten, aangemoedigd enz. Deze planmatige economische politiek kan slechts op één manier verklaard worden. In de rechtstreekse bewapeningsindustrie heerst een koortsachtige bedrijvigheid. Siemens, A.E.G. en Loewe te Berlijn werken in drie ploegen, elk van acht uren, ten behoeve van de wapenindustrie.

Talrijke nieuwe draaibanken werden in gebruik genomen, die sinds de oorlog hadden stil gelegen. Zij dienen thans tot het vervaardigen van granaten van verschillend kaliber. Talrijke auto- en vliegtuigfabrieken werken op volle kracht. In verschillende streken van Duitsland bestaan er geen werkloze draaiers meer. Zelfs uit de concentratiekampen heeft men de specialisten gehaald. Ook in het buitenland worden bestellingen gedaan. De Zeissfabrieken laten de voor oorlogsdoeleinden nodige optische instrumenten niet in Duitsland vervaardigen, maar in hun hollandse bedrijven. Ook in talrijke andere takken van bedrijf wordt in Holland gewerkt voor duitse bewapeningsdoeleinden. Hier is de „bloedige internationale" aan het werk, waartegen het nu ook in Duitsland mode geworden is om te protesteren — althans voor zover zij tegen Duitsland is gericht. Maar de duitse militaire vakbladen publiceren zonder gewetensbezwaren aanbiedingen van tanks van de engelse firma Vickers.

De voornaamste rol in de bewapening van Duitsland speelt het vliegwezen. De uitgaven voor de luchtvaart zijn in 1933 tot het drievoudige gestegen. De begroting van het ministerie van luchtvaart is onder Göring tot het vijfvoudige gestegen. Zogenaamd zijn deze verhoogde uitgaven het gevolg van de vernieuwing van het oude materiaal van de Lufthansa, verder van de onderzoekingen op het gebied van het nachtvliegen, die natuurlijk voornamelijk voor de oorlog van betekenis zijn.

De meest uiteenlopende verenigingen en bonden worden van hogerhand

gedwongen uit particuliere middelen vliegtuigen te kopen. In de Bayerische Motorenwerke werken 2000 man zogenaamd aan een russische opdracht voor 400 vliegtuigmotoren. Duitse arbeiders van de hollandse Fokkerfabrieken worden naar Duitsland teruggeroepen.
De fabrieken van Adler, Auto-Union, Stoewer, Daimler-Benz, Maybach en alle andere autofabrieken met uitzondering van die, welke onder buitenlandse controle staan, zoals Opel, maken vliegtuigmotoren in massa's. De Bayerische Flugzeugwerke in Augsburg breidden hun personeel uit van 280 tot 1460 man; slechts één voorbeeld uit vele.
Nieuwe typen worden in het verkeer gebracht en gaan tegenover het buitenland door voor verkeersvliegtuigen. Dezelfde modellen worden aan het buitenland verkocht als militaire toestellen. Ook de grondorganisatie wordt verbeterd, het aantal moderne landingsterreinen neemt gestadig toe. Er worden onderaardse inrichtingen aangelegd. In Hannover, Frankfurt, Lyck, Essen, Freiburg, Münster en Dessau beschikt men reeds over onderaardse vlieghavens.
Men kan slechts gissingen maken naar het aantal machines, waarover men reeds nu beschikt. De Lufthansa b.v. deelt in haar jaarberichten mede het aantal afgelegde kilometers en vele andere bizonderheden, maar nooit het aantal van haar machines. De dom-brutale mededeling van Goering aan een engels journalist, dat Duitsland slechts 300 vliegtuigen bezat, verdient geen geloof. De Frankfurter Zeitung sprak in Juli 1934 reeds van 1200 stuks. Maar men zal dit getal enige malen moeten vermenigvuldigen om de waarheid naderbij te komen. Bij het uitbreken van de volgende oorlog zullen wolken van duitse bommenvliegtuigen de zon verduisteren om verschrikking en vernietiging over het vasteland te zaaien.
Duitsland wapent zich, daaraan kan geen twijfel bestaan. Het nationaalsocialisme is naar zijn aard niets anders, dan een nieuwe vorm voor de oude imperialistische tendenzen van het duitse rijk, die worden gedragen door de grootgrondbezitters en de zware industrie, die in een opgezweepte kleine burgerij een millioenen malen versterkte weerklank en in een arbeidersbeweging, die door haar eigen vroegere organisaties reeds was gedrild in staatsidee en lijdelijkheid, helaas slechts een weinig principieel verzet vinden. Er blijft geen andere uitweg meer, geen andere hoop, dan een actief sociaalrevolutionair antimilitarisme. **Onder deze omstandigheden neemt de verantwoordelijkheid van de arbeiders in de duitse wapenindustrie in geweldige mate toe. Hier is een terrein voor de directe actie.**
Weg met de arbeid in de wapenindustrie, weg met de oorlog, leve de sociale revolutie!

H. R.

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 4 NUMMER 2

[illegible] toegepast te [illegible]. In de Bayerische Motorenwerke [illegible] 2000 [illegible] arbeiders van de [illegible] Volkswagenfabriek [illegible].

De fabrieken van Adler, [illegible], Siemens, Daimler-Benz, Maybach en [illegible]. De Bayerische [illegible] in Augsburg [illegible] 250 tot 1100 [illegible].

[illegible] in Hannover, Frankfurt, [illegible], Freiburg, Münster en [illegible].

[illegible] De Frankfurter Zeitung sprak in juli [illegible] reeds van 1200 [illegible].

[illegible]

[illegible] Hier is een terrein voor de directe actie.

[illegible]

H. B.

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 4 NUMMER 2 1935

GRONDSLAGEN
Uitgave van het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond
Sectie der Internationale Arbeiders Associatie (IAA)

Redactie: **A. Müller Lehning**
Administratie: **J. A. C. Caland-Hymans**
Amstelkade 181, Amsterdam-Z., Postgiro 57399

De **Abonnementsprijs** bedraagt per jaar **f 2.50**
Abonn.-prijs voor leden v/h N.S.V. f 1.20 Losse nrs. **20** ct.
Bij collectief abonnementen zoowel voor leden als niet-leden reductie. Inlichtingen bij de administratie

DE EERSTE NOORSE ARBEIDERSREGERING

In de laatste jaren heeft de arbeidersbeweging gelegenheid gehad zich een schat van waardevolle lessen te verwerven, o.a. deze, dat een arbeiderspartij die de regering in handen heeft of door middel van het parlement aan de macht komt, niet in staat is de weerstand van het kapitalisme buiten het parlement te breken.

We hebben tal van arbeidersregeringen gehad, op vreedzame of revolutionaire wijze tot stand gekomen, die echter geen van allen in staat bleken de economische machtsverhoudingen ook maar in de geringste mate te wijzigen. We kunnen wijzen op het volledige fiasco van de MacDonald-regering in Engeland als voorbeeld van een arbeidersregering, die door een verkiezingsoverwinning in het bezit van de macht gekomen is; op de duitse sociaaldemocratie, die door een revolutie aan de macht kwam, doch in de practische uitoefening van de politieke macht binnen het raam van de burgerlijke maatschappij zich als vijand van de arbeidersklasse en van het socialisme ontpopte om het kapitalisme in stand te houden; op de „sovjet-regering", die de erfenis van de revolutie op een wijze beheert, die naast het in het leven geroepen staatskapitalisme ook het individuele kapitalisme weer laat opkomen.

We willen hier echter een nieuw experiment, een nieuwe ervaring vastleggen die, ofschoon ze behoort tot de hier voorafgaande, een poging is, in zeker opzicht van groot belang, nl. de arbeidersregering, die in Noorwegen gedurende 14 dagen een gastrol vervulde.

Bij de verkiezingen in Januari 1928 behaalde de arbeiderspartij een grote overwinning. Ze werd de grootste partij in het parlement. Er ontbraken echter nog enkele stemmen voor de absolute meerderheid. De burgerlijke partijen hadden het dus nog in de hand op zuiver parlementaire wijze de „sociale dwaling", waaraan de arbeidersregering zich eventueel zou schuldig kunnen maken, te corrigeren. De arbeiderspartij had geen zin de verantwoording voor de samenstelling van de regering op zich te nemen. De omstandigheden dwongen er haar echter toe. Zoodra de arbeidersregering in het zadel zat, werd er van de kant van de financiële wereld een interessante directe actie op touw gezet om de regering ten val te brengen. Eerst echter werd aan de regering in overweging gegeven een garantie van de staat voor de banken op zich te nemen. Dit was een soort verzekering tegen eventuële verliezen van de banken, waarbij de verzekeringspremie uit de magere kassen van de kleine middenstand betaald moest worden ten gunste van het bankkapitaal. Onder medewerking van de vroegere burgerlijke regering had men een deflatiepolitiek gevoerd, waarbij de noorse kroon op het normale peil van zijn waarde werd gebracht, hetgeen echter tegelijkertijd vreselijke toestanden voor het land met zich bracht.

Gedurende de crisisperiode met haar steeds verminderende geldwaarde (de noorse kroon was tot op de helft van haar normale waarde gezonken), kwamen zowel het land, de gemeenten, de kooplui als de industrie onder de schulden. Deze schuldenlast bestaat nog steeds, en drukt zwaar op het economische leven.

Leende men in die tijd 10 millioen kronen, die tijdens de sterkste inflatie 5 millioen kronen waard waren, dan betekende dit na het stijgen van de kroon op pari een schuld van 10 millioen. Gemeenten, handel en industrie werden zwaar belast. Men beweert, dat 30% der werkloosheid op deze deflatie terug te voeren is.
De boeren konden hun leningen niet aflossen, de gedwongen executies namen van dag tot dag toe en de ene boer na de andere was genoodzaakt van zijn grond en bodem afstand te doen. Ook op de banken oefenden deze toestanden hun invloed uit. De ene na de andere ging failliet. Dit alles had echter niets te betekenen bij dat wat ons nog te wachten gestaan zou hebben.
Om een al te grote krach van de banken te voorkomen had het grote bankkapitaal de oprichting van een garantiefonds geëist, waarin alle reserves van de nog beter gesitueerde banken verzameld moesten worden om de financieel zwakke te steunen. Om dit practisch door te voeren zou de staat de garantie moeten overnemen, d.w.z. de komende faillissementen betalen of het kapitaal geven, dat noodig was, om deze faillissementen te voorkomen.
Met deze openlijke plundering van de kleine middenstand ten gunste van het bankkapitaal kon de arbeidersregering natuurlijk niet meedoen. Toen ze dan ook op de eis van de bankhyena's weigerde in te gaan, begonnen deze hun directe „buitenparlementaire" actie om de parlementaire macht van de arbeiderspartij, d.w.z. de arbeidersregering, ten val te brengen.
Deze actie begon met een uitgebreide vlucht van het kapitaal en met een verhoging van het disconto van 5 op 6%. Het geld werd duur. De bedoeling was duidelijk. Degenen, die de contrôle over het geld hadden, schiepen zulk een situatie, dat de burgerlijke partijen gedwongen waren tegen de arbeidersregering te stemmen.
De partij, die dacht de macht in handen te hebben, werd door de eerste windstoot van de kapitalistische machten weggevaagd.
Het is niet oninteressant een keus te doen uit de uitspraken der arbeiderspolitici: „De macht bevindt zich niet meer hier in deze zaal, maar bij de bankzwendelaars, op de beurs, bij diegenen, die met het kapitaal op de vlucht slaan, bij de vaderlandsverraders", riep de minister van sociale zaken in het parlement uit. „Het is niet voldoende om bij een verkiezing je opvatting kenbaar te maken. De organisaties moeten versterkt worden. Zij drukken de werkelijke machtsverhoudingen uit, die de doorslag geven. Dit blijkt uit de regeringscrisis". De arbeiders moeten hun lessen trekken uit het verloop van deze crisis, schreef het hoofdorgaan van de noorse arbeiderspartij.
Het officiële orgaan der zweedse sociaaldemokraten schreef naar aanleiding hiervan: „Men houdt niet eens in schijn rekening met de uitdrukking van de volkswil. Tevergeefs zijn de kleine luiden in Noorwegen naar de stembus gestapt en hebben met de rechtse regering afgerekend. De overwinning die op de burgerlijke partijen werd behaald was vergeefs.
Er werd zo weinig acht geslagen op de kiezers, die aan de arbeiderspartij hun vertrouwen schonken, dat men haar in het gezicht spuwde en zei, dat men met haar bedoelingen helaas geen rekening kon houden .... Het is werkelijk een zeer ernstige zaak, wanneer op bevel van enige grote financiers de ondub-

belzinnige aanwijzingen, die de natie bij de stembus heeft gegeven, door een enkele pennestreek kunnen worden geschrapt."

In een latere beschouwing bekent het geciteerde blad onomwonden, „dat de overwinning van de arbeidersklasse over de machten, die de regering Hornsrud ten val brachten, niet in de eerste plaats een parlementaire kwestie is. Het gaat om de werkelijke macht van de arbeidersklasse, overal waar ze in het economische en sociale leven de dagelijkse strijd tegen het kapitalisme moet voeren. Een sterke vertegenwoordiging in het parlement is goed. Het belangrijkste echter is dat deze vertegenwoordiging op een georganiseerde klassenmacht kan steunen, die inderdaad een beslissend tegenwicht tegen de macht der kapitalistische klasse vertegenwoordigt.

Een vakbeweging, die, indien mogelijk, de gehele loonarbeidersklasse omvat en door een sterke organisatie en doelbewuste politiek onophoudelijk haar positie in het economische leven uitbreidt en versterkt, is de wezenlijke kracht, die buiten het parlement in het leven moet geroepen worden."

Het is bezwaarlijk aan te nemen, dat politici in hun erkenning van de parlementaire machteloosheid en de noodzakelijkheid van directe actie verder zullen gaan. Deze bekentenis is ons ook al voldoende. Ze zijn in ieder geval op de goede weg om uit de hemel van hun illusies te vallen en met beide voeten op de aarde te gaan staan. Ze zullen moeten inzien, dat de beslissende faktoren de buiten het parlement georganiseerde arbeidersmassa en de economische directe actie zijn, waarmee ze het economische en sociale leven direct moeten beïnvloeden.

Met het oog op het herhaalde mislukken van parlementaire acties heeft men zich blind gestaard op de phrase: „Wacht maar, tot we de meerderheid hebben". Wat zou een eventueele meerderheid voor betekenis gehad hebben in het noorse geval? Zou ze de werkelijke machtsverhoudingen op enige wijze hebben kunnen veranderen? Zou de economisch heersende klasse niet haar macht hebben behouden? Zou ze niet met haar economische macht iedere regering klein gekregen hebben?

Was het werkelijk zoo ver gekomen, dat de regering ook maar de geringste poging had ondernomen om de machtsmiddelen van de staat aan te wenden, dan was de beslissing eveneens buiten het parlement gevallen. Een lid der noorse arbeidersregering uitte zich na de ineenstorting van zijn regering op de volgende wijze: „Er zijn mensen die menen dat, wanneer de arbeiderspartij maar de meerderheid in het parlement krijgt, alles voor elkaar komt. Indien echter maar 70 à 80 leden van de Storthing d.w.z. de meerderheid van het parlement) achter de arbeidersregering zou hebben gestaan, had men beleefd, dat dezelfde belanghebbenden een economische chaos veroorzaakt zouden hebben en ongetwijfeld zou men dit benut hebben, als voorwendsel voor iets, dat nog veel erger is, nl. voor een fascistische dictatuur.

Zonder twijfel staat de heersende klasse overal klaar om voor het door de politieke democratie „verwijfde" staatsapparaat een ander in de plaats te stellen, geschikter om de onderdrukking van de arbeidersklasse door te voeren. De fascistische staat is hiertoe het geschiktste middel. Bij de economische dictatuur van het kapitalisme behoort een overeenkomstig staatsapparaat: de politieke dictatuur.

Indien de onwikkeling noodwendig tot een beslissing buiten het parlement voert, dan staan er twee wegen open: die van het syndicalisme of die van het bolsjewisme. Of het syndicalisme met de organisering van de arbeidersklasse op economische en industriële basis, met de opvoeding der massa's tot overname van de productiemiddelen, met het directe ingrijpen in het economische en sociale leven en het aanwenden van de economische en maatschappelijke macht om van binnen uit de oude maatschappelijke vormen te breken, de werkplaatsen en de fabrieken te expropriëren, de ondernemers uit te sluiten en de arbeidersklasse gereed te houden om het veroverde te verdedigen.
Of het bolsjewisme en zijn revolutie naar het oude recept en verovering van de politieke macht om een dictatuur te organiseren, welke onvermijdelijk tot een dictatuur over het proletariaat leiden moet, precies als de dictatuur van de fascistische staat; een dictauur die geen politieke vrijheid kan brengen, en ondanks haar volkomen politieke macht ongeschikt is het economisch leven te organiseren, en in het beste geval tot staatskapitalisme leidt en die dus aan het proletariaat politieke, noch economische vrijheid brengen kan.

(April, 1928) ALBERT JENSEN.

KAPITALISTISCHE PRODUCTIE EN WELVAART

Dit artikel is gebaseerd op de gegevens van het resultaat van een wetenschappelijk onderzoek ingesteld door de National Survey of Potential Product Capacity naar de werkelijke, de mogelijke en de wenselijke productiecapaciteit van het huidige productie-apparaat in de Ver. Staten van Amerika.

Geen land ter wereld waar de crisis zoo schril de tegenstellingen aan het licht heeft gebracht van de mogelijke welvaart voor allen en de werkelijke ellende van millioenen, als in het „rijkste" land ter wereld.

Volgens de laatste statistiek van de American Federation of Labor, het reformistische Vakverbond, bedraagt het aantal werklozen, 11.329.000; terwijl naar een officiële mededeling er bijv. alleen te New York 220.000 families van overheidssteun moeten leven!

Vernietiging van katoen, graan, vis, melk, koffie, vlees, vruchten, groenten, omdat van dit alles te veel is — om winst te maken — terwijl millioenen aan alles gebrek lijden, dat is een der meest kenmerkende symptomen der huidige crisis en een demonstratie niet alleen van de economische onhoudbaarheid van het huidige productiestelsel, maar ook van de morele onhoudbaarheid der tegenwoordige maatschappij.
De economen en statistici kwamen tot het overigens niet verrassende resultaat dat bij de huidige stand der productie-techniek het gehele land gemakkelijk in welvaart zou kunnen leven en dat er niet veel voor nodig is, om in alle behoeften van de gehele bevolking te voorzien. Hoewel zij niet van socialistische beginselen uitgingen kwamen zij desondanks tot

de slotsom, dat de opheffing der armoede onmogelijk is bij het huidige productie-stelsel en dat er geen welvaart mogelijk is zoolang er nog voor de winst en niet voor de behoefte wordt geproduceerd.
Dat desondanks als oplossing van het probleem de theorie van hogere lonen, die door verhoging van koopkracht een grotere afzet mogelijk maken, wordt verdedigd is naief en op het belachelijke af. Het is natuurlijk ondenkbaar dat bij het kapitalistische productie-proces door hogere of lagere lonen het productieproces gereguleerd kan worden. Een productie voor de behoeften heeft tot voorwaarde de afschaffing zoowel van het loonstelsel als van het monopolie der productiemiddelen.
Redactie.

„Wij waren verbaasd te zien, hoe weinig er nodig was om in de behoeften van het amerikaanse volk te voorzien."
Aldus begon Harold Loeb, de directeur van de nationale commissie tot het instellen van een onderzoek naar de mogelijkheden van de productie-capaciteit, zijn uiteenzetting van enkele van de belangrijkste vondsten van deze commissie van experts, die een nieuw licht hebben geworpen op de in Amerika bestaande mogelijkheden van productie en op de hoge levensstandaard, die hier mogelijk is.
Vooraanstaande mannen van wetenschap, bijgestaan door 64 geschoolde hulpkrachten, hebben zeven maanden lang een diepgaande studie gemaakt van drie onderwerpen: onze huidige productie in 1929, de met onze bestaande fabrieken mogelijke productie, en de productie die wenselijk is om in de behoeften van het volk aan goederen en diensten te voorzien.
„Wij kwamen tot het resultaat", verklaarde Loeb, „dat wij niet behoefden uit te rekenen op welke wijze men meer zou kunnen produceren dan een waarde van $ 4.370, tegen de prijzen in 1929, aan goederen en diensten per gezin, omdat wij niet meer zouden kúnnen verbruiken!
„Met dit bedrag kunnen wij, afgezien van de bestaanszekerheid en de voordelen, die met deze toestand samengaan, een toenemende hogere levensstandaard blijvend waarborgen, daar wij zowel verouderde installaties kunnen vervangen, als onze fabrieken kunnen uitbreiden in een tempo, dat zelfs sneller is, dan het bevredigende tempo van de jaren 1923—1929.
Voor de eerste maal in de wereldgeschiedenis was, naar Loeb verklaard, het economisch leven van een volk, bezien van uit zijn materiële inventaris, op een enkel stuk papier geplaatst. Dit werd gedaan op een door de commissie uitgewerkte tabel, die alle onderdelen van ons economisch leven omvat en deze vanuit de boven vermelde gezichtspunten beschouwd: de huidige productie van 1929, de voortbrengingscapaciteit van onze industrie en de wenselijke productie ofwel de begroting voor een hoge levensstandaard. De tabel laat grafisch zien, door de vaststelling van de behoeften van een gezin, hoe gemakkelijk ons productieapparaat in deze behoeften kan voorzien.
„De moeilijkheid is," vervolgde Loeb, „dat wij geestelijk er niet op voorbereid zijn om voordeel te trekken uit onze buitengewone technische mogelijkheden. Onze gedachtengang is niet die van vermeerderde productie. Wij denken aan

vergroting van de winsten. De mensen begrijpen niet, dat koopkracht en verbruikkracht noodzakelijk zijn om de machine te doen lopen.

„De werkgever verhindert de arbeiders deze $ 4.370 aan goederen en diensten te verbruiken, omdat hij nog bevangen is in een economisch systeem, dat de arbeid beschouwt als een goed, dat zo goedkoop mogelijk moet worden ingekocht. Hij tracht de laagst mogelijke prijs te betalen, waarvoor arbeid kan worden gekocht, ofschoon hij tegelijkertijd een afzetgebied nodig heeft voor de goederen, die zijn arbeiders vervaardigen."

Op deze wijze raakt hij, zooals Loeb aantoont, in de moeilijkheid, van een laag loon terwille van de winst of een hoog loon terwille van de afzet — en in beide gevallen gaat zijn winst verloren.

„Maar het spel is uit", verklaarde Loeb, „Wij hebben nieuwe methoden en nieuwe instellingen nodig.

De werkelijke revolutie was de revolutie van 150 jaar geleden in de industrie. De veranderingen, die nu nodig zijn, zijn veranderingen in de inrichting. De vorm van onze maatschappij is achter geraakt bij de veranderingen, die door de revolutie in de industrie zijn teweeggebracht. Wij moeten de maatschappijvorm wijzigen.

Er bestaat geen verontschuldiging voor het bestaan van al de steun-organisaties, tot welke vijf millioen gezinnen in Amerika tegenwoordig verzoeken richten om meer steun, terwijl ettelijke millioenen meer in ellende en nood verkeren.

Het amerikaanse volk bezit de middelen om in al zijn behoeften en noden te voorzien. In Amerika bestaat er gebrek, niet omdat het niet mogelijk zou zijn voldoende goederen te distribueren, maar omdat het volk zo arm wordt gehouden, dat het niet in staat is de goederen te kopen, die het nodig heeft en die het mogelijk is te produceren.

Dit is het simpele feit, dat naar voren komt uit een doolhof van statistieken die werden samengesteld door vooraanstaande geleerden, die het onderzoek van deze commissie leidden om vast te stellen, welke hoeveelheden dit volk kan produceren binnen de grenzen van zijn physieke macht en van zijn technische kennis.

Hun conclusies brachten aan het licht dat de eigenaars van productiemiddelen deze de helft van de tijd moeten stilleggen, genoodzaakt zijn niet te produceren, in één woord, de armoede blijvend moeten maken om winst te behalen. Op deze manier wordt ons huidige systeem een „samenzwering om het volk te verarmen".

In het tijdvak van 1929—1934 is het amerikaanse volk tekort gedaan aan goederen en diensten voor een bedrag van 287 milliard. Omdat deze goederen, die geproduceerd hadden kunnen worden, niet geproduceerd zijn, en omdat hetgeen beschikbaar was niet op doelmatige wijze is verdeeld, hebben millioenen mensen gebrek moeten lijden.

Toch had in deze jaren elk gezin in dit land goederen en diensten tot een waarde van $ 4.370 kunnen krijgen, een bedrag dat voldoende is om in vrijwel alle behoeften te voorzien, zonder nog rekening te houden met de bestaanszekerheid en talloze andere voordelen van verhoogde productie".

De commissie verklaart met nadruk, dat onder ons tegenwoordig op winst gebaseerd systeem, de vraag naar goederen gelijk of groter dient te zijn dan het aanbod, opdat de prijzen zich kunnen handhaven en er winst behaald wordt. Maar wanneer de lonen zo laag worden gehouden, dat de vraag daalt beneden de beschikbare voorraden, dan krimpt het op winst gebaseerde systeem de productie in om ze aan te passen aan de verminderde koopkracht. Op deze wijze vermindert het winst-stelsel tegenwoordig het inkomen der natie.

„Ofschoon wij de technische uitrusting, de natuurlijke bronnen en de nodige mensen hadden om in de behoeften van het volk te voorzien, produceren wij in werkelijkheid, zelfs in 1929, voor 43 milliard aan goederen minder, dan wij nodig hadden. Wij waren er mee tevreden genoeg te produceren om te voldoen aan de bestaande vraag, uitgedrukt in koopkracht.

Maar wij voorzagen niet in de vraag, die gesteld werd door de menselijke behoeften!

En deze fout werd verergerd door een gebrekkige distributie. Ongeveer 59% van de gezinnen — meer dan 16 millioen gezinnen op een bevolking van 65 millioen — had een jaarlijks inkomen beneden de 2.000 dollar, een inkomen dat onvoldoende is voor een behoorlijke levensstandaard. Natuurlijk verhinderde dit beperkte inkomen hen te kopen wat zij nodig hadden. En tengevolge van hun geringe koopkracht werd de goederenproductie op haar beurt ingekrompen.

In 1929 was het tekort:

Gevogelte	600	millioen	pond
Melk	31	„	„
Boter	2	milliard	„
Groente	4	„	„
Fruit	16	„	„

De 429.352 woningen, die in dat jaar gebouwd werden, waren „volslagen onvoldoende" om de bevolkingsvermeerdering op te vangen, zelfs zonder rekening te houden met de normale waardevermindering en afbraak. Wij hadden gemiddeld een half costuum en $1/_6$ overjas per jaar en per man geproduceerd.

Maar wanneer wij gebruik hadden gemaakt van ons mensenmateriaal, van onze hulpbronnen en technische uitrusting, dan konden wij méér voedsel hebben gehad dan nodig is voor een rijkelijk rantsoen; onze textielfabrieken hadden onze kleerenvoorraad van 1929 gemakkelijk kunnen verdubbelen. Onze bouwondernemers hadden nieuwe moderne, goed ingerichte huizen met 6 kamers kunnen bouwen ten getale van $1\frac{1}{2}$ millioen per jaar.

De commissie toont aan, dat met slechts geringe inspanning aan allen een behoorlijk levenspeil kan worden gewaarborgd.

En toch vechten millioenen Amerikanen om steunverlening.

Wanneer het amerikaanse volk zijn voortbrengingsapparaat op volle kracht wenst te gebruiken, dan moet iedereen in dit land in staat worden gesteld om zoveel massaproductie-goederen te verbruiken als hij nodig heeft.

Maar om deze productie op volle kracht en dit levenspeil te handhaven, is het nodig, dat elk gezin voor een waarde van $ 4.370 verbruikt in goederen en diensten. Met andere woorden, wij moeten in staat zijn alles te kopen wat wij kunnen voortbrengen teneinde de hoge levensstandaard in stand te houden."

Dit is het verrassend ontwerp, dat door de Nationale Commissie tot het instellen van een onderzoek naar de mogelijkheden van de productie-capaciteit is opgesteld.

Niemand kan, het doet er niet toe over hoeveel geld hij beschikt, meer eten dan een bepaalde hoeveelheid voedsel, meer dan een betrekkelijk beperkt aantal huizen bewonen, of kleren en andere dingen verbruiken. Dit alles is behoorlijk voorzien in het door de commissie geschatte bedrag van $ 4.370. Wat betreft kostbare voorwerpen, zoals zeldzame schilderijen, met het bereiken van een algemeen hogere levensstandaard en de daarmee samengaande vrije tijd, zullen deze schaarse dingen ongetwijfeld in veel grotere mate worden vervaardigd dan ooit tevoren en zij, die er prijs op stellen, zullen in de gelegenheid zijn ze te verwerven.

Maar zodra de mensen voor minder dan $ 4.370 aan goederen en diensten gaan verbruiken dan hetgeen noodzakelijk verbruikt moeten worden, wil het productie apparaat zonder schokken blijven werken, dan volgt een ineenstorting. De boer zal blijven zitten met een voorraad graan, die hij niet kan verkopen, omdat er niet genoeg brood gegeten wordt, zodat hij op zijn beurt niet kan kopen en zo ontstaat een vicieuse cirkel; ofwel de auto-industrie heeft een overschot aan wagens, zodat de industrie ophoudt staal en kolen te gebruiken, de mijnen geen afzet meer hebben en hun arbeiders op straat zetten, waardoor een andere vicieuse cirkel ontstaat.

Om deze redenen is ons economisch systeem — op winst gebaseerd — een jammerlijke mislukking geworden, zoals de commissie aantoont.

Armoede regeert in de Verenigde Staten, heeft dit altijd gedaan en zal blijven regeren — ofschoon het niet noodzakelijk is — zolang het amerikaanse volk niet voldoende geld zal hebben om alles te kopen wat ons voortbrengingsapparaat kan voortbrengen.

Onder een productiesysteem, dat op winst steunt, verminderen de werkgevers, in plaats van de lonen te verhogen om de arbeiders in staat te stellen voldoende te verbruiken om het productieapparaat op volle kracht te laten werken, de productie om in de beperkte vraag van te laag betaalde arbeiders te voorzien.

Zelfs de regering steunt door middel van de NRA., AAA. en andere instellingen voor de productiebeperking, de werkgevers in hun „samenzwering om de productie in te perken en de bevolking te verarmen."

Ons tegenwoordig systeem is een stelsel van bewuste inkrimping van de productie, samengaande met technische vooruitgang. Dit is een opvallend kenmerk van het fascisme in Europa. Er bestaat onder een op winst gebaseerd systeem, zoals blijkt, geen middel om onze volledige productiecapaciteit te benutten tot het opvoeren van ons levenspeil.

En de arbeiders beginnen de vraag te stellen: waarom dan vastgehouden aan het produceren om winst?

DE DICTATUUR IN URUGUAY

De rol van het engelse en noordamerikaanse imperialisme bij het instellen van de dictatuur.

Ook Uruguay betaalt zijn tol aan de wereldcrisis; om velerlei redenen vormt het in dit opzicht geen uitzondering op de landen, die het zwaarst getroffen zijn door het algemene politieke en sociale bankroet.
Het verval, waardoor de in economisch, politiek en industrieel opzicht verst ontwikkelde oude volkeren in een wanhopige economische onzekerheid zijn gestort, grijpt ook met ontstellende snelheid die amerikaansche volken aan, die nog aan de aanvang staan van hun algemene ontwikkeling en die tengevolge van de bizondere omstandigheden, waarin zij verkeren, overgeleverd zijn aan politieke vrijbuiters, die zich door herhaalde stoutmoedige staatsgrepen van de macht trachten meester te maken en pogen zich te verrijken.
De economische structuur van Uruguay is half-koloniaal; de imperialistische belangen zijn er zo ver in doorgedrongen, dat de onafhankelijkheid van het land in gevaar is geraakt. Er zijn slechts weinig landen in Zuid-Amerika, die ontsnapt zijn aan een volkomen onderwerping aan het imperialisme — hetzij door hun aardrijkskundige ligging dan wel door hun betrekkelijke armoede in vergelijking met de reusachtige mogelijkheden tot uitbuiting, die dit werelddeel biedt.
In Uruguay buiten noordamerikaanse en engelse kapitalisten de transportmiddelen uit, verder de publieke diensten als water- en gasvoorziening en bovendien het economisch fundament van het gehele land: de vleesconservenindustrie van de beide grote firma's Swift en Anglo.
De economische heerschappij van het imperialisme neemt allerlei vormen aan: monopolie van de buitenlandse handel, financieel zeggenschap door contrôle op de banken en op de uitgifte van leningen, industriële penetratie van het land door oprichting van trusts en monopolies, die de productie bepalen en de arbeiders aan een schaamteloze uitbuiting onderwerpen. Dit alles in zulk een sterke mate, dat het niet alleen gaat om economische en financiële horigheid, maar om de feitelijke politieke voogdij van het imperialisme, zoals bij het instellen van de dictatuur duidelijk aan het licht is getreden.
De internationale economische crisis bracht de val van alle traditionele en economische systemen met zich mee. De Landelijke Bond (Federacìon Rural) en de Commissie voor Economisch Toezicht (Comitè de Vigilancia Economica), waarvan alle kapitalistische groepen van het land lid zijn en die gevormd worden door grondbezitters en veefokkers, de meest conservatieve groep, die tengevolge van de crisis met ondergang wordt bedreigd, — deze organisaties waren de eerste, die een sterke en soepele regering eisten.
Hiertoe voerden zij een stelselmatige campagne tegen de vroegere regering, de democratie en het parlementarisme.
In wanhoop over het naderend bankroet, zagen zij geen andere uitweg dan de instelling van de dictatuur, die dan, desnoods illegaal, de hele wetgeving zou moeten te niet doen, die in de loop van 30 jaar door de burgerlijk-liberale

regering was ingevoerd. Op deze manier wilde men alle vooruitgang van de arbeidersklasse ongedaan maken en tegenhouden.
De democratische regering was niet in staat, een oplossing te vinden voor de problemen, die de crisis met zich meebracht. Het parlement had zijn bestaansrecht verloren, redevoeringen en altijd maar weer redevoeringen bewezen de totale onmacht tegenover de crisis, de werkloosheid en de honger. Zo zag het land eruit vóór de instelling van de dictatuur.

De economische basis van het land: de veeteelt.

De verdeling van de grond is in Uruguay een van de ergste en ondragelijkste ongerechtigheden. De bevolkingsdichtheid bedraagt 10 inwoners per vierkante KM. Trekt men hiervan de bevolking der steden af, dan bedraagt de dichtheid 5 inwoners per vierkante KM. Het grootste deel van de plattelandsbevolking leeft en werkt op andermans grond, die toebehoort aan een kleine groep van minder dan 300 grondbezitters, die zelf niet op het land werken en daar ook niet wonen.
Deze klasse had tengevolge van haar bevoorrechte positie steeds een beslissende invloed gehad op de lotgevallen van het land. Het hele economische leven drijft op de veeteelt. 80 tot 100% van de voor de import benodigde deviezen zijn afkomstig van de opbrengst van deze tak van industrie.
Hoe zal het er in een dergelijk land gaan uitzien, dat drijft op een enkele industrie, wanneer de markt voor een zo belangrijk product van deze industrie als het vlees, plotseling gesloten wordt?

De machthebbers in de „nationale" industrie.

Behalve de grote veeteelt bestaan er nog verschillende industrieën, die voor de binnenlandse markt produceren, maar ook deze werken met buitenlands kapitaal, en zijn op de wijze van het engelse en amerikaanse kapitalisme in de vorm van trusts en monopolies georganiseerd.
Textielindustrie: vijf van de grootste fabrieken in deze branche bevinden zich in handen van de firma Soulas, een frans geldmagnaat, die van Parijs uit de prijzen dicteert en deze, zoals hem goeddenkt, voor het gehele gebied van Rio de la Plata „reguleert". Deze industrie voorziet geheel in de behoeften van het land en haar politiek is sinds enige tijd gericht op het vormen van een monopolie. Zij verheugt zich bovendien in de bescherming van de regering, die tolmuren heeft opgericht.
Binnenscheepvaart: hier heeft de trustvorming in versnelde mate plaats. Practisch bestaat er al een monopolie voor de gehele rivierscheepsvaart in Uruguay, Paraguay en Argentinië, dat door de grote firma Mihanovich wordt uitgeoefend, die dank zij de hulp van de regering al haar concurrenten uit de weg wist te ruimen.
Schoenfabrieken: sinds enkele jaren heeft hier trustvorming plaats, die reeds zeer ernstige gevolgen heeft gehad. Het heeft ettelijke concurrenten te gronde gericht om zijn monopolistische politiek te kunnen doorvoeren en eenheid in de productie te kunnen bereiken, te verkopen znoder tussenhandel en te arbeiden met de methoden van de moderne rationalisering.

Alcoholmonopolie: Reeds enige jaren is het alcoholmonopolie in handen van het franse kapitalisme onder de firma Meillet, dank zij de medewerking van de regering. Dit is een van de voordeligste bedrijven in dit land, vooral omdat de oprichting van nieuwe fabrieken tot het bereiden van alcohol verboden is. Al deze industrieën, die ten onrechte binnenlandse worden genoemd, en alle magnaten, die hen leiden of controleren, waren de eerste en ijverigste aanhangers van de dictatuur.

De schuld van het imperialisme.

De vrijbuiters van de grote kapitalistische ondernemingen geraakten in de internationale crisis en kregen te lijden van de druk der sterke internationale concurrentie op de wereldmarkten. Zij stelden alles in het werk om Uruguay voor zich te behouden, wat hen tot dusver geen moeilijkheden had bezorgd. Het landsbestuur begon een politiek, die beoogde het scheppen van „autonome industriële verbonden", d.w.z. de uitbuiting van belangrijke industriën door de staat zelf — de enige vorm, waarmee men in schijn de crisis kon oplossen. Op deze manier wilde men het grote leger der bureaucratie in dit land: 100.000 man, de grootste bureaucratie ter wereld in verhouding tot het kleine inwonertal, in stand houden. De oprichting van staatswege van koelinrichtingen, de naasting van de telefoon, het oprichten van de A.N.C.A.P., die de petroleummaatschappijen moest controleren, het monopoliseren van de verkoop van alcohol door de staat, de oprichting van grote electrische installaties tot het verwerken van melk — dit alles betekende een tijdlang een gevaar voor de grote trusts en vormden destijds het middelpunt van een economische politiek van interessante, maar aarzelende pogingen, die werden ondernomen om het land aan de klauwen van de imperialisten te ontrukken.
De grote ondernemingen, vooral van het engelse en amerikaanse imperialisme, waren onaangenaam verrast, misschien minder met het oog op de directe betekenis van deze gebeurtenissen als wel uit vrees voor de internationale gevolgen, die zij zouden kunnen hebben — daarom verdroegen zij dit eigenmachtig optreden slechts kort. Het goud van de Standard Oil en van de Royal Dutch begon te rollen. Wallstreet en Londen bereidden achter de schermen de aanval voor, die hen weer in het bezit moest stellen van de verloren privileges. Zij konden daarbij rekenen op de hulp van enkele gewetenloze leden der regering, wier relaties met de buitenlandse kapitalistische belangen algemeen bekend waren. Zo kwam de dictatuur van Terra tot stand, die zich staande houdt met behulp van het buitenlandse imperialisme.

Onloochenbare bewijzen voor de schuld van het imperialisme.

De buitenlandse maatschappijen waren de steunpunten van de dictatuur Terra. De millioenairs uit Uruguay maakten gemene zaak met de dictatuur en het imperialistisch kapitalisme ondersteunde hen. De feiten tonen dat duidelijk aan: buitenlandse zaken in Londen erkende Terra op de dag na de staatsgreep en wenste hem geluk.

De tramwegmaatschappijen tekenden voor de nieuwe regering terstond een lening van 300.000 pond sterling en kregen daarvoor binnen 24 uur een concessie tot fusie der beide bestaande ondernemingen. Zij kregen toestemming tot het verleggen van lijnen, tot het afschaffen van abonnementen en goedkope arbeidersbiljetten; bovendien beloofde men hen de concessie voor het oprichten van nieuwe autobusdiensten, opdat zij het verkeer volkomen zouden kunnen monopoliseren.
De kapitalisten Mailhos van het tabaksmonopolie en Meillet van het alcoholmonopolie betaalden ettelijke duizenden peso's voor de voorbereiding van de staatsgreep, later droegen zij bij om de dictator door het „volk" te laten huldigen.
Daar de kapitalistische ondernemingen uit de telefoon verdrongen waren, maakte de dictatuur gebruik van de invoering van de automatische telefoon, om opnieuw de vroegere amerikaanse firma te bevoordelen, door aan haar de oude telefoonnetten te verpachten tegen een som, die in geen enkele verhouding stond tot de kosten van de aanleg van het net. De spoorwegmaatschappijen leenden aan de regering een millioen peso's, de Portland-maatschappij gaf ook een millioen, een derde millioen werd door de firma „Londen-Parijs" verschaft. Al deze leningen werden verstrekt tegenover de verplichting van de regering deviezen te leveren, opdat men bevroren kapitalen naar het buitenland zou kunnen overmaken.
De imperialistische belangen zagen in de dictatuur het middel om de uit de uitbuiting en de ellende der arbeidersklasse verdiende dividenden naar huis te kunnen sturen. Ettelijke van dergelijke millioenenoperaties met de grote industrieën en de particuliere banken in ruil voor schandelijke concessies zijn bekend geworden, van talrijke andere vermoedt men slechts.
Het duidelijkst blijken de nauwe verbindingen uit de door de dictatuur gedane benoemingen. Om de leiding van de A.N.C.A.P. aan te vullen — een organisatie van de staat om de uitwassen in de petroleumindustrie tegen te gaan en de maatschappijen concurrentie aan te doen — werden door de regering de vertegenwoordiger van de engelse maatschappij en een lid van de noordamerikaanse Standard Oil benoemd.
Ook de rijks-koelinrichtingen waren door de staat opgericht, om de veeteelt te beschermen tegen de engelse manoeuvres in het gebied van Rio de la Plata. Zij hielden zich bezig met het verwerken van vlees, het bereiden van vet en de export van deze producten.
Toen de dictatuur aan de macht kwam, vertrouwde zij de vertegenwoordiging in Londen toe aan de Southamerican Purchaising Agency, een van de grootste firma's, die van de vleestrust deel uitmaakten. Zo werd de hele veeteelt van het land uitgeleverd en van de staatskoelinrichtingen een onderdeel gemaakt van de grote ondernemingen.
Hier bleef het niet bij. Bij het laatste feest van de 25ste Augustus, deed de „Vereniging van Vaderlanders", die openlijk de dictatuur steunt, door een der sprekers een beroep op de schoolkinderen om een hoera aan te heffen op Engeland. Dezelfde redenaar hief een loflied aan over de beschavende zending van het imperialistische roofsysteem. Zijn rede eindigde met de woorden: „De

britse vlag behoort steeds naast de kleuren van ons land te waaien!" Dit alles wijst er op, welk een activiteit de britse agenten in ons land ontplooien.

De resutaten van de dictatuur.

Sinds de aanvang van de dictatuur van Terra — 31 Maart 1933 — hebben wij er herhaaldelijk op gewezen, dat deze toestand niet van lange duur kon zijn. Daartoe waren de krachten, die het fascisme in Uruguay ondersteunen, te zwak. De laatste revolutionaire gebeurtenissen tonen aan, dat het einde van de dictatuur reeds gekomen is.
In de eerste maanden, toen een talrijke politie en het onzijdige leger de dictatuur steunden viel het gemakkelijk het regime staande te houden, maar spoedig veranderde dit.
De pers had een bericht gebracht van een besparing van 10 millioen peso's op de begroting, maar zelfs de minister van financiën moest toegeven, dat deze besparing slechts schijnbaar was en tevens, dat de geldmiddelen volkomen in de war waren. Van alle beloften is niets vervuld. De werkloosheid is bijna verdubbeld. Het aantal faillissementen in handel en industrie is ontstellend. De prijzen van brood en vlees zijn gestegen, ofschoon op de markten voor het vee belachelijke prijzen worden betaald. Voor versterking van leger en politie zijn meer dan 700.000 peso's uitgegeven. Oorlogsschepen zijn in aanbouw. Er werd onder de bourgeoisie een inzameling gehouden, om de politie te kunnen voorzien van de meest moderne wapens. Het leger is nieuw en modern uitgerust. Aan de andere kant heeft men plannen om scholen, gymnasia en zelfs universiteiten te sluiten, om te bezuinigen. De grote massa van het volk is er van overtuigd, dat de dictatuur moreel en financieel een mislukking is.
Het is gelukkig, dat een dergelijke crisis dezelfde eigenschap heeft als ziekten, die het menselijk gestel heilzaam beïnvloeden. Deze crisissen brengen de werkelijke algemene denkbeelden naar voren en verhelderen deze. Het baat de dictatuur niet, dat zij de terreur aanwendt om deze misdadige toestand te doen voortduren. Zij kan voor korter of langer tijd de vrijheid verstikken, maar het ogenblik zal komen, zoals het in de geschiedenis der volkeren steeds gekomen is, waarop een vrij en zelfbewust volk zijn door de dictatuur met voeten getreden rechten herovert.

FRANCISCO CARRENJO.

DOKUMENTEN OVER HET EENHEIDSFRONT

Brief van het Secretariaat der IAA. aan de CNT. de spaanse sectie der IAA. over het eenheidsfront:

De brief van het Secretariaat van de IAA. over het eenheidsfront werd in Juni 1934 gezonden aan het Comité Nacional van de CNT. en het Plenum der „Regionales", dat 23 Juni en de volgende dagen te Madrid plaats vond. (Men vindt de text van de brief afgedrukt in het Plenum-Protocol: Actas del Pleno Nacional de Regionales de la Confederación Nacional del Trabajo, celebrado en Madrid el 23 de Junio de 1934 y días sucesivos, pag. 29 en 30).

Deze Plenums van de CNT., nationale conferenties van afgevaardigden van alle regionale (gewestelijke) organisaties, waaruit de Confederación is samengesteld, (verg. Grondslagen Jaargang III, 1934, Nr. 1, pag. 11) vinden om de paar maanden plaats. Ze zijn van des te meer belang voor alle organisatorische en tactische vragen de CNT. betreffend, daar een congres waarop alle syndicaten direct vertegenwoordigd zijn sinds Juni 1931 niet meer plaats vond. Ofschoon meerdere malen voorbereid, werd het houden van een congres onmogelijk gemaakt door de onophoudelijke onderdrukking en vervolging waaraan de CNT. sinds drie jaren, vanaf het ogenblik dat de socialisten aan het bewind waren, bloot stond.

Het eenheidsfront was in Spanje een brandende kwestie geworden na de parlementsverkiezing in de herfst 1933, die dank zij de stemonthouding van de CNT., tot een vernietigende nederlaag van de „partijen van Casas Viejas" had gevoerd. De revolutionaire opstand van de CNT. in December 1933, de revolutionaire redevoeringen van de socialistische leiders, de voorbereidingen van de UGT., de grote gemeenschappelijke stakingen van de CNT. en de UGT., met name te Madrid (de bouwvak-, de kelner-, en de metaalstaking), de algemene staking van 34 dagen te Zaragoza, had ook binnen de CNT., althans in bepaalde gewesten, een tendens doen ontstaan voor een gemeenschappelijke revolutionaire actie.

Op het Plenum te Madrid, waar deze vraag op de agenda stond, bleek echter reeds, dat alleen de regionale van Asturië zich nog voor een eenheidsfront uitsprak, terwijl op het Plenum van de asturische Regionale enige tijd later een grote minderheid zich tegen een alliantie met de socialisten keerde. Het Plenum te Madrid besloot desondanks voor deze kwestie een nationale conferentie van alle syndicaten bijeen te roepen, terwijl de afgevaardigde van Asturië, de secretaris van het regionale comité, José María Martínez, die in de October-opstand werd gedood, verklaarde dat Asturië zich naar het besluit van deze conferentie zou schikken. Deze vond echter niet meer vóór de October-gebeurtenissen plaats, terwijl op het ogenblik deze kwestie in Spanje niet meer actueel is.

Hoewel de hieronder afgedrukte brief aan de CNT. van het secretariaat van de IAA. uit de aard der zaak geschreven is met het oog op de verhoudingen in Spanje, zoo zijn toch naar ons lijkt de leidende gedachten en de principiële beschouwingen ervan ook van belang en van actuele betekenis voor alle andere landen, waar de discussie over het eenheidsfront in de arbeidersbeweging aan de orde van de dag is.

Redactie.

Aan het Plenum der regionales.
Aan het Landelijk Comité van de CNT.

Waarde Kameraden,

Het Secretariaat der IAA. heeft reeds meerdere malen het Landelijk Comité van de CNT. en de verschillende Plenums der gewestelijke federaties, die sinds de stichting van de republiek gehouden werden, op de hoogte gebracht van de diepe belangstelling, die de in de IAA. georganiseerde arbeidersklasse van de geheele wereld koesterde ten aanzien van de ontwikkeling van onze beweging in Spanje. Daar komt bij dat deze belangstelling geenszins een platonisch karakter draagt. Het is een belangstelling die een gevolg is van het feit, dat onze internationale beweging nauw verbonden is op de grondslag van dezelfde beginselen van dezelfde hartstochtelijke en geestdriftige wil niet alleen om gemeenschappelijk te strijden voor de sociale revolutie, maar ook om gezamenlijk de nieuwe socialistische orde op te bouwen op de onvergankelijke grondslagen van de federalistische en staatloze maatschappij.

Van alle kanten — uit Duitsland en Polen, uit Frankrijk en alle andere landen waar een sectie van de IAA. bestaat, bereiken het secretariaat informaties over de opvattingen van onze kameraden. Deze opvattingen knunen op de volgende wijze worden geresumeerd: „het internationale fascisme heeft in de meeste landen onze revolutionaire bewegingen vernietigd. Het internationale socialisme is in alle landen op schandelijke en misdadige wijze bij de opmars van de fascistische reactie ineengestort. Slechts op één enkel land blijft nog onze hoop gericht, dat de sociale revolutie de fascistische reactie zal overwinnen, Spanje. Wanneer Spanje verloren gaat — dan is de laatste hoop verloren. De reactie zal, wanneer ze eenmaal op alle fronten de overwinning zal hebben behaald de laatste sporen van revolutionaire gezindheid uitroeien en de menselijke vooruitgang zal op ruwe wijze en voor lange tijd worden stop gezet.

Deze opvatting, die in onze internationale, waarvan vele secties gedwongen zijn illegaal te werken, de overhand heeft, noopt het secretariaat van de IAA. het landelijk comité van de CNT. en het Plenum der gewestelijke federaties, die te Madrid bijeen zullen komen, een probleem voor te leggen, dat grote verwarring had gesticht in de internationale beweging door zekere uitingen in verband met dit probleem in Spanje zelf. Het gaat om de kwestie van het e e n h e i d s f r o n t. Het secretariaat der IAA beweert niet het probleem te kunnen oplossen noch een afdoende theoretische formule ervoor te vinden. Maar het meent dat het van het grootste belang is enkele kanten van het probleem van het eenheidsfront aan de spaanse revolutionaire organisaties voor te leggen.

Naar onze mening is het allereerst nodig op ondubbelzinnige wijze de betekenis vast te leggen van het eenheidsfront tussen de CNT. en elke andere organisatie, die niet hetzelfde einddoel nastreeft noch dezelfde tactiek heeft als de CNT. Overigens blijken er verschillende opvattingen te bestaan. Voor sommigen gaat het om een o v e r e e n k o m s t met andere v a k v e r e e n i g i n g s organisaties voor een speciaal doel. Voor anderen is het een eenheidsfront met andere vakvereenigingsorganisaties, dat reeds meer of minder o r g a n i s a t o r i s c h e vormen aanneemt. Voor nog anderen is het een e e n h e i d v a n a c t i e niet alleen met vakvereenigingsorganisaties maar ook met politieke groeperingen. Tenslotte betekent het voor sommigen de

mogelijkheid van een revolutionaire eenheid tussen *arbeidersorganisaties* en *politieke partijen* tot een doel, dat niet beperkt wordt tot de grenzen van een plaats of zelfs een gewest.

Het is dus in de eerste plaats nodig zich goed rekenschap te geven van de betekenis, die men wil hechten aan de verschillende benamingen waarachter een en dezelfde idee schuilt.

Gaat het in de eerste plaats om een gemeenschappelijk front met andere elementen om in één slag het einddoel van de CNT. — de sociale revolutie — te verwezenlijken, waarvan de eerste daad de vernietiging van de staat en de afschaffing van het parlementaire stelsel zou zijn? Zoo ja, dan behoeven we slechts te vragen met wie.

Men spreekt van de Socialistische Partij, van de Communistische Partij en haar verschillende vertakkingen, men spreekt van de UGT.

Welnu, het doel van de socialistische partij, van de communistische partij is duidelijk. Het is bovendien hetzelfde: de *verovering van de politieke macht*. Daar dit doel in lijnrechte tegenspraak staat tot het doel van de CNT. — de *vernietiging van de politieke macht* — moet men van te voren weten, voordat men de een of andere overeenkomst aangaat, wie van beiden het beginsel zal aanvaarden van een *compromis* om tot een daadwerkelijk eenheidsfront te geraken.

Kunnen de socialisten en de communisten zich veroorloven het op een accoordje te gooien met de verovering van de macht? Van hun programma van de *algehele* verovering van de macht willen zij noch kunnen zij afzien, maar zij zouden er misschien voor voelen haar met bondgenoten te *delen*. Zou de CNT. zelfs maar in overweging kunnen nemen haar tegen de staat gerichte houding te laten varen door een compromis te sluiten en door de aanvaarding van de uitoefening van een gedeelte van de politieke macht?

Bezien we de zaak wat concreter: Zou de CNT. in de hoop dat een eenheidsfront met de socialistische partij (wij kunnen de communisten er buiten laten die, met inbegrip van alle hulporganisaties en afgescheiden groepen slechts een onbetekenende handvol vormen, zoowel in aantal als vooral moreel) de ondergang van de reactie zou kunnen verhaasten, de gedachte aanvaarden van een *tijdelijk minimum-programma*, dat in de eerste plaats de contrôle van het economische leven in het land in handen van de CNT. zou omvatten terwijl het aan een andere — in dit geval aan de socialistische partij, zijn tijdelijke bondgenoot, het gehele verdere raderwerk van de staat, van het politieke en sociale leven zou overlaten.

Zou deze economische contrôle door de CNT. kunnen worden uitgeoefend in volledige vrijheid van handelen? Hoe zou een dergelijke contrôle vrijelijk kunnen worden uitgeoefend zolang de staat nog bestaat? Zou het leger worden afgeschaft? Zal het strafstelsel in werking blijven? Zal het parlementaire stelsel, waaraan de socialisten blijven vasthouden, ook in de vervolge het sociale leven blijven beïnvloeden? Deze vragen te willen oplossen overeenkomstig de beginselen van de CNT. zou hetzelfde betekenen als de quadratuur van de cirkel te willen vinden.

Indien de CNT. thans slechts een orgaan is voor de revolutionaire strijd, dan zal ze op de dag na de sociale revolutie een orgaan moeten zijn van de *sociale* wederopbouw; zij zal niet alleen moeten *produceren* maar ook verdelen, ontwikkelen. Wanneer andere groepen, die op het standpunt staan van de politieke macht en de staat, de opvoeding in handen nemen en het politieke leven in het land gaan beheersen, dan zal de strijd tussen deze groepen en de CNT. onvermijdelijk na de eerste dag van de gemeenschappelijk gemaakte revolutie moeten ontbranden. De revolutie zou dus mislukt zijn. Men zou weer geheel opnieuw moeten beginnen.

Trouwens, ook al zou in theorie een minimum-program te verwerkelijken zijn, dan weten wij maar al te goed, dat de minimum-programma's onvermijdelijk het einddoel worden van hen die ze aanprijzen en er voorstanders van zijn. Maar een practische realisering van de splitsing van de macht is een economisch en een politiek deel tussen de CNT. en een of andere politieke partij kan slechts tot een monsterlijk compromis leiden, dat onvermijdelijk de ondergang zal meebrengen van degene die het compromie heeft gesloten: in dit geval — de CNT.

Het lijkt ons derhalve volkomen duidelijk dat samenwerking n a d e r e v o l u t i e met welke politieke partij ook onmogelijk is, zoolang de politieke partij de verovering van de politieke macht op haar program heeft staan.

Maar zelfs de samenwerking met een politieke partij, d i e a a n d e r e v o l u t i e v o o r a f g a a t, met het doel een door beide partijen verafschuwd regime te vernietigen is eveneens onmogelijk zolang een dergelijke samenwerking een compromis vooronderstelt aangaande het voornaamste punt: de rol van de staat. Dat politiek uiteenlopende groepen in dagen van strijd tot gemeenschappelijke actie komen — niets is begrijpelijker. Dat die groepen gemeenschappelijk optrekken op grond van een compromis, dat de grondslagen van de sociale revolutie bedreigt — niets is gevaarlijker. Blijft over de vraag van een gemeenschappelijk front met de UGT.

Vergeten wij een ogenblik dat de UGT. door nauwe banden verbonden is aan de socialistische partij en vragen wij ons af wat haar leiding nastreeft. Kent men van haar tot nu toe ook maar de geringste uitlating ten gunste van de bevrijdende sociale revoluie? Heeft de UGT. zich uitgesproken voor een revolutionaire beweging, waarvoor de vernietiging van de staat de onmisbare voorwaarde zou zijn voor de opbouw?

Heeft de UGT. ook maar een enkele maal, toen haar politieke vrienden met haar vroegere algemene secretaris aan het hoofd van de staat stonden, enige critiek uitgeoefend op het regime van onderdrukking, dat deze op de dag na de vestiging van de republiek hebben ingesteld? Welke waarborg bestaat er, dat zij dit morgen niet weer zullen doen wanneer, bij toeval, hun vrienden de macht weer in handen zouden hebben? Alles vragen, die de voorstanders van een eenheidsfront met de UGT. nooit zullen kunnen beantwoorden zonder toe te geven dat elk compromis waarin wij zouden moeten toestemmen, wanneer wij een gemeenschappelijk front zouden vormen met de leiders van de UGT., uitsluitend en alleen in het belang zou zijn van deze leiders en van de sociale reactie.

Wij zeggen uitdrukkelijk: met de l e i d e r s van de UGT. Want niemand kan er aan twijfelen, dat een overeenkomst met de UGT. slechts mogelijk en te verwerkelijken is met degenen, die een beslissende invloed hebben op de politiek van de UGT., die dezelfde is als de politiek van de spaanse socialistische partij. Ook weer in dit geval zouden we dus te doen hebben met een v a k v e r e n i g i n g s-organisatie, waarvan echter de voormannen en de leiders in werkelijkheid de leiders zijn van de p o l i t i k e partij. Elke mogelijkheid van een overeenkomst, die de overwinning van de bevrijdende revolutie zou kunnen verhaasten wordt dus meer dan riskant daar wij op onze vroegere veronderstelling terug komen: die van de mogelijkheid van een accoord op grond van een compromis van een minimum-programma tussen de CNT. en de socialistische partij, een veronderstelling, die we hebben moeten afwijzen, daar ze practisch niet te verwezenlijken is en rampzalig voor de revolutie zou zijn, zelfs wanneer ze in het bereik der mogelijkheden lag.

Maar onder deze omstandigheden komen we ertoe ons af te vragen of het werkelijk onmogelijk is een of ander accoord met de UGT. tot stand te brengen met uitsluiting van een overeenkomst met haar leiders.

Inderdaad ligt hier het uitgangspunt, en het enige uitgangspunt van waaruit het probleem van het eenheidsfront gesteld kan worden.

De arbeiders en boeren van Spanje zijn diep doordrongen van een vrijheidlievende en revolutionaire gezindheid zonder onderscheid tot welke politieke of vakverenigingsorganisatie ze behoren.

Al hebben zich betreurenswaardige afwijkingen voorgedaan, dank zij het overwicht in de centrale leiding van reformistische en politieke opportunisten, de breede massa's blijven desalniettemin vasthouden aan de ideeën van vrijheid en revolutie.

Het komt ons derhalve voor dat alle pogingen van de CNT., in het bizonder van haar gewestelijke, Rantonale en plaatselijke federaties en van haar syndicaten, op één enkel doel dienen te worden gericht: plaatselijke overeenkomsten met een vast omschreven doel.

Het eenheidsfront ter gelegenheid van het wegzenden van de kinderen van de stakers van

Zaragoza, de algemene staking zelf, zijn treffende voorbeelden, van wat een eenheidsfront tot stand kan brengen. Deze gemeenschappelijke acties hebben behalve het specifieke doel, dat ze nastreven en dat ze in het algemeen bereiken nog een andere ver-strekkende betekenis: ze voeden de arbeidersmassa's op om het buiten de leiders en de bevelen van de centrale leiding te stellen. Deze betekenis is voor ons van het allergrootste belang.
Een onophoudelijke activiteit van onze syndicaten, plaatselijke organisaties, enz. om de overeenkomstige organisaties van de UGT. in de revolutionaire actie te betrekken — dat zal het parool moeten zijn van de CNT. in de kwestie van het eenheidsfront. Revolutionair eenheidsfront van onder op, de plaatselijke afdelingen van de UGT. te onttrekken aan de anti-revolutionaire politiek van hun leiders door een plaatselijke revolutionaire opvoeding door dagelijkse directe actie gebaseerd op een strijd tegen de politiek, tegen de verkiezingen, tegen het parlement en tegen het fascisme: dat zijn de voornaamste punten waarop een eenheidsfront kan worden gevormd, dat ons aanmerkelijk vlugger tot het einddoel zal brengen dan het geringste compromis met hen, die altijd onze verklaarde vijanden zijn geweest.
Dit zijn de overwegingen die bij het secretariaat van de IAA. opkomen ten aanzien van het vraagstuk van het eenheidsfront met politici van allerlei slag. We hopen dat de gehele CNT. deze tactiek zal volgen. Zij zal niet alleen de banden versterken tussen de leden van de CNT. onderling maar ook de banden die de CNT. verbinden met hun kameraden van andere landen. Zij zal een versterking betekenen van de gehele Internationale.

Juni, 1934. Het secretariaat van de IAA.

HET FRANSE SYNDICALISME

III.

Dit minimumprogram, dat voorgelezen werd van het podium in de vergadering, die op 24 November 1918 door de C.G.T. was belegd, begon als volgt: „Terwijl de C.G.T. haar groet brengt aan de russische, oostenrijks-hongaarse en duitse revoluties, eist zij van de franse democratie, dat deze niet voor hen zal onderdoen in het vervullen van haar sociale eisen; zij verlangt dan ook (!) dat alle grondwettelijke vrijheden: het recht van vereniging, het recht van vrije meningsuiting weer zullen worden ontzien; dat de censuur zal worden afgeschaft; dat een volledige amnestie zal worden afgekondigd en dat de vreemdelingen uit de concentratiekampen zullen worden ontslagen".
Zo zag de C.G.T. zich genoodzaakt te erkennen, dat de godsvrede voor de arbeiders weinig had opgeleverd. De revoluties in de andere landen vervullen haar met schaamte en zij wendt zich tot de franse regering met het verzoek om als minimum en als gevolg van deze revoluties de grondwettelijke vrijheden te ontzien! Het is niet verwonderlijk, dat tegenover de kennelijke zwakheid van de C.G.T. de minderheid steeds groeit en sterker wordt.
Maar de motie van het congres te Parijs eiste meer dan een terugkeer tot de grondwet. „De C.G.T. eist, zowel voor de demobilisatie als voor een snel zich weer aan de voortbrenging voor vredestijd aanpassen van de oorlogsproductie, de instelling van een nationale economische raad, voorgelicht door plaatselijke economische raden .... die de algemeene regels voor de demobilisatie en de voorwaarden voor het economisch herstel zullen vastellen ...."

Van de eisen, die het minimumprogram bevatte, noemen wij in politiek opzicht: de oprichting van de volkenbond; geen annexaties; algemene ontwapening. In syndicalistisch en economisch opzicht: de acht-urendag; contrôle der gemeenschap op de particuliere ondernemingen in naam van de staat door producenten en consumenten, en vooral door hun vertegenwoordigers („telkens wanneer de concentratie of de afspraken der kapitalisten betreffende onze grondstoffen, onze producten of levensvoorwaarden een dergelijk overwicht uitoefenen, dat het hun mogelijk is de waarde daarvan verkeerd te beïnvloeden, dan zal het staatsmonopolie het aangewezen middel zijn om de productie in evenwicht te brengen. . . .”); de strijd tegen de alcohol, de krotten en de werkloosheid; het verbod van buitenlandse arbeidskrachten; de uitbreiding van de sociale verzekeringen; de wetgeving op de volksgezondheid en de beveiliging van de arbeid; de instelling van een internationaal arbeidsbureau; de afschaffing van douanerechten en accijnzen op voedingsmiddelen; strengere toepassing van de wetten op de inkomstenbelasting en de oorlogswinst.
Verloren is een arbeidersbeweging, die een minimumprogram opstelt . . . . dat door de Staat en door de parlementaire bourgeoisie moet worden verwezenlijkt. Het is voldoende zich een doel voor ogen te stellen, dat met minder tevreden is dan het uiteindelijk doel of het „minimum” wordt onvermijdelijk het „maximum”. Elk reformisme is juist het gevolg van deze verkeerde opvatting van het doel van een sociale organisatie.
Doordat de C.G.T. van dit minimumprogram „de grondslag van haar actie, tot haar wensen waren vervuld” maakte, heeft zij daardoor haar gehele verleden, haar gehele tactiek, haar gehele strijdlust en opstandigheid verloochend; zij heeft de samenwerking met de andere klassen aanvaard teneinde haar minimumprogrma ingewilligd te zien — hetgeen altijd de lijn der minste weerstand betekent. De theorie van „alles of niets” wordt vervangen door de theorie van het „iets is beter dan niets”, zegt Jouhaux in zijn toespraak tot de „syndicalistische linkerzijde”.
Maar laten wij eens nagaan, wat dit „iets” heeft opgeleverd:
Van de in het minimumprogram opgenomen eisen zijn de volkenbond en het internationaal arbeidsbureau inderdaad een feit geworden. Van het grootste belang voor de C.G.T. zijn deze beide organen, die in samenstelling en doel beide door en door anti-arbeider-gezind zijn. Iedere arbeidersorganisatie moest zowel tegen de een als tegen de ander strijden.
De acht-urendag is inderdaad wet geworden. Maar iedere arbeider kan U zeggen, dat zij alleen op papier bestaat. En haar verovering — haar verovering in de practijk, daadwerkelijk, — is in het Frankrijk van vandaag nog evenzeer aan de orde van de dag als in het Frankrijk van voor de oorlog.
Wat de rest der opgestelde eisen betreft: wij zijn nog even ver van hun verwezenlijking als ooit.
Het minimumprogram is meer dan een door de leiders der C.G.T. begane grove fout geweest: het is een misdaad geweest, die op beslissende wijze en voor lange tijd de weerstand van de arbeidersklasse heeft gebroken.
Voor een korte spanne tijds heeft de politieke invloed van de C.G.T.

aan deze laatste een grote naam verschaft onder de grote proletarische massa's. Men hoopte, dat het minimumprogram binnen zeer korte tijd verwezenlijkt zou zijn en de arbeiders stroomden naar de deuren van de C.G.T. om lid te worden. Binnen een jaar na de wapenstilstand telde de C.G.T., die in 1914 slechts 600.000 leden telde, reeds meer dan twee millioen leden. Het enthousiasme van een hernieuwde activiteit was op zijn hoogtepunt. Al in de eerste maanden van 1919 sprak men over de naderende Eerste Mei. De C.G.T., sterk met haar minimumprogram en haar deelname, via Jouhaux, aan de vredesconferentie, schijnt haar activiteit van vóór de oorlog weer te ontwikkelen. Voor het eerst verschijnen te Parijs op 1 Mei 1919 geen dagbladen. De staking is indrukwekkend. Maar de regering treedt handelend op. Zij laat de politie los op de betogers. Er vloeit bloed, doden en gewonden worden vrijwel overal opgeraapt .... De klassenstrijd is weer ontbrand. Welk een slag in het gezicht van hen, die spraken van de „arbeidersklasse als deel der natie", van hen, die de eenheid voorbereidden. De vrede met Duitsland was nog niet getekend of de franse regering haast zich de oorlog te verklaren aan de arbeiders, die, nog kort geleden, werden verzocht hun bloed te offeren op de slagvelden van het wereld-imperialisme.
Arme C.G.T., met haar minimumprogram. De gebeurtenissen groeien haar over het hoofd. De stakingen nemen in aantal toe. De mijnwerkers roepen in Juni 1919 de algemene staking uit voor de arbeiders onder de grond; 300.000 metaalbewerkers staken bijna tezelfder tijd; de arbeiders in de schoenfabreiken, in de kledingindustrie, de bankbeambten .... overal strijd tussen de klassen, die zich niet stoort aan minimumprogramma's en conferenties, die door generaals worden gepresideerd. De C.G.T. moet wat doen — of anders heeft zij als revolutionaire macht afgedaan. De actie ontwend, verschanst achter haar programma van sociale wetgeving, dat in de plaats is gekomen van haar program van directe actie vóór de oorlog, is de C.G.T. aarzelend en weifelend, zij dekt de begonnen stakingen op tamelijk halfslachtige wijze, meer met verklaringen, dan met daden. Het kan niet worden ontkend, dat de C.G.T. sprak van een gemeenschappelijke actie met de engelse en belgische syndicaten .... een manier om de zaak te rekken. Het is juist, dat de C.G.T. opnieuw een Eerste Mei wilde voorbereiden — een dag waarop alle arbeiders in het geweer zouden worden geroepen — en dat zij zelfs deze dag vaststelde op 21 Juli in overeenstemming met de syndicalistische organisaties in Engeland en Italië. De order tot de algemene staking, op 3 Juli door de C.G.T. uitgegeven, werd door de gehele georganiseerde franse arbeidersklasse met geestdrift ontvangen. Volgens de verklaringen van de C.G.T. zelf, moest die dag alle arbeid worden neergelegd. Maar ...., op de vooravond van 21 Juli laste de administratieve commissie van de C.G.T., bang geworden door de uitgebreidheid van de beweging en terugdeinzend voor de verantwoordelijkheid, die zij niet wilde dragen, de algemene staking af en verschoof haar naar een latere datum.... die nooit werd vastgesteld. Een beweging, die naar alle kentekenen een groots karakter zou hebben gedragen, werd verstikt. De C.G.T. heeft besloten bakzeil te halen. Een nieuwe syndicalistische politiek krijgt vat op haar — die van het algemeen belang,

die van nu af hoe langer hoe meer tegenover de belangen van de arbeidersklasse zal komen te staan.
Op het congres van de C.G.T. te Lyon (15—20 September 1919) herhaalde de motie der meerderheid, onder voortdurend verzet van de minderheid, woord voor woord de Charte d'Amiens en spreekt niet van het minimumprogram. Zij tracht de minderheid tevreden te stellen door de politiek van het algemeen belang te vermengen met een uitdrukkingswijze, die ontleend was aan de politiek van vóór de oorlog, en geeft ten slotte geen enkele leiddraad voor de te volgen lijn aan. Het enig practisch voorstel is de organisatie van een economische raad van de arbeid. Deze Raad komt tot stand in November 1919, verkrijgt de medewerking van de Union Syndicale der technici in de industrie, van de syndicalistische handelsunie en van de landbouwunie, van de federatie van beambten en van de federatie der coöperaties, maar sterft spoedig aan verval van krachten. Intussen wordt te Washington de internationale arbeidsconferentie gehouden. Getrouw aan haar nieuwe tactiek van het algemeen belang, besluit de C.G.T. er aan deel te nemen, waarbij zij steunt op de motie van vertrouwen van het congres te Lyon. Vol geestdrift voor de volkenbond, waarvan de arbeidsconferentie een onderdeel vormt, „zal de C.G.T. naar Washington gaan met de vaste wens mede te werken tot de verwezenlijking van een internationale arbeidswetgeving." [1]) Een „voorlopig comité van de minderheid" verzet zich tegen deze medewerking van de C.G.T. en het jaar 1920 begint onder zeer slechte vooruitzichten voor de eenheid in de C.G.T.
Te beginnen met Februari 1920, wordt de eerste breuk zichtbaar. De Federatie van spoorwegarbeiders besluit de staking af te kondigen zonder vooraf de goedkeuring te vragen van de C.G.T. De stakingen nemen in aantal toe, in de eerste plaats op 1 Mei 1920 en onmiddellijk daarna een nieuwe golf van grote stakingen, die doen denken aan de stakingen van 1919 door hun aantal en door het aantal arbeiders, dat er aan deelneemt. Maar er vallen ook grote nederlagen te boeken. De tweede staking der spoorwegarbeiders, in Mei, die bijna een maand heeft geduurd, kan niet worden voortgezet. De spoorwegarbeiders besluiten weer aan het werk te gaan, maar meer dan 20.000 van hun kameraden worden ontslagen en hebben moeten wachten op de amnestie van 1925, alvorens zij weer werden aangenomen! Een algemene afmatting doet zich gevoelen. De strijdlust van de eerste dagen na de oorlog is verdwenen. Het aantal leden van de C.G.T. vermindert zienderogen; de ontevredenheid neemt toe. Een dergelijke atmosfeer moet noodzakelijkerwijs onhoudbaar worden. De leiders van de C.G.T. verliezen de grond onder hun voeten. Aan de andere kant wordt de C.G.T., onmiddellijk na de grote stakingen in Mei 1920, strafrechtelijk vervolgd wegens inbreuk op de wet van 1884 op de arbeidersverenigingen. Het feit, dat dergelijke vervolgingen begonnen worden na de door de C.G.T. bewezen diensten aan de „nationale verdediging" toont aan hoe vast de franse bourgeoisie besloten was de vijand „in de schoot der natie" neer te slaan. De crisis wordt scherper. De zwakheid der leiders tegen-

---

[1]) Manifest van het Bureau Confédéral van de C.G.T., „La Bataille", 10 October 1919.

over de gebeurtenissen en tegenover de reactie, die het hoofd weer opsteekt, versterkt de aanhang van de minderheid. Aan de vooravond van het Congres van Orleans, dat op 26 September 1920 zou worden begonnen, kwamen de vakverenigingen van de minderheid te Parijs bijeen om hun houding op het kongres van de C.G.T. te bepalen.
Op deze conferentie van de minderheid werd voor het eerst openlijk de vraag gesteld van de betrekkingen met Moskou. De rode syndicalistische Internationale bestond nog niet, maar een voorlopige raad, die te Moskou was samengesteld na het tweede congres van de communistische internationale, zou de revolutionaire syndicaten van de gehele wereld bijeenroepen tot een internationale zitting in Moskou. Europa wist zeer weinig af van de gang van zaken in het Rusland der Sovjets en de glans van de revolutie van November 1917 leefde nog altijd in de harten van de arbeiders van alle landen.
Het sociale karakter van de russische revolutie — vooral zoals zich dat in den beginne aftekende, maakte diepe indruk op de franse revolutionairen en dit kon ook moeilijk anders. De conferentie van de minderheid te Parijs besloot dan ook in beginsel deel uit te maken van de toekomstige syndicalistische internationale. Maar reeds op het congres van Orléans was het besluit van de minderheid niet meer eenstemmig. Aansluiting bij Moskou zou betekenen afstand doen van de autonomie der vakverenigingen: er vormde zich dus een minderheid in de minderheid. Als altijd verkreeg de motie van het algemeen belang de meerderheid van stemmen van de deelnemers. Van de 2222 uitgebrachte stemmen verkreeg de reformistische politiek van Jouhaux de steun van 1478 stemmen, terwijl 644 stemmen werden uitgebracht op de minderheid, en een honderdtal zich van stemming onthield.
Wij herinneren tussen haakjes aan het goochelstukje, dat door het secretariaat van de C.G.T. werd uitgehaald in het aan het congres voorgelegd verslag, waarin de motie van het vorig congres (van Lyon) wordt herhaald met weglating van de volgende karakteristieke zinsnede:
„de arbeidersbeweging verklaart, dat zij de verantwoordelijkheid (voor de zorg voor productie en consumptie) op zich moet en op zich kan nemen, maar zij verklaart tevens dat iedere poging in deze richting onverenigbaar is met het huidige régime; de oproep tot de arbeid, welke de arbeiders bereid zijn te beantwoorden, kan van nu af slechts samengaan met de volledige erkenning van de rechten van de arbeid."
Deze goocheltoer doet zien hoe de meerderheid op weg was naar een samenwerking tussen de klassen.
De aanhangers van de minderheid komen opnieuw, in Orléans zelf, bijeen, onmiddellijk na het Congrès Conféderal, weigeren gehoor te geven aan de beslissingen van dit laatste, besluiten binnen de gewone organisaties der vakverenigingen Comités Syndicalistes Révolutionaires (C.S.R.) op te richten en protesteren tegen de aantijgingen, dat zij een scheuring zouden wensen. Dit laatste protest, hoe oprecht bedoeld, blijft niettemin buitengewoon . . . kinderlijk, om het zacht uit te drukken. Het was duidelijk, dat de oprichting der C.S.R., hun samenwerking in een Centraal Comité, hun oproeping tot een congres, de uitwerking van hun statuten, enz., onvermijdelijk tot een splitsing

moest leiden. Van haar kant verloor het uitvoerend orgaan van de C.G.T. haar koelbloedigheid en het Comité Central National uitte in November 1920 haar eerste dreigement: „De C.G.T. achtte het haar plicht de organisaties te waarschuwen tegen de onvermijdelijke gevolgen van hun deelname (aan de C.S.R.), die van de kant van de federaties en de departementale unies zou kunnen uitlokken tot maatregelen van uitsluiting, waartegen de C.G.T. niet zou kunnen tussenbeide komen." Deze aanmaning was een rechtstreekse aansporing tot de uitsluiting en inderdaad begonnen deze uitsluitingen al in December. Maar de C.S.R. blijven in bijna alle federaties vorderingen maken. Zij zijn zelfs vertegenwoordigd op de internationale conferentie der revolutionaire syndicalisten, die van 16 tot 21 December te Berlijn gehouden werd, waar de houding wordt bepaald, die deze zullen aannemen op het eerste congres van de Rode Internationale.
Ondertussen eindigt het proces tegen de C.G.T. wegens inbreuk op de wet van 1884 met de ontbinding van C.G.T., die op 13 Januari 1921 wordt uitgesproken.
Dit was het beste antwoord, dat de franse regering kon geven aan de voorstanders van de samenwerking in de C.G.T., die koppig vasthielden aan de wens te willen werken voor het algemeen belang, wat noodzakelijk meebracht samenwerking met regering en bourgeoisie. Deze laatste waren het, die deze samenwerking niet wensten en zeer wel inzagen — op hun manier — op welke wijze de klassenstrijd gevoerd diende te worden.
De ontbinding van de C.G.T. is een dode letter gebleven, want zo gemakkelijk het was het centrale apparaat te ontbinden, zo onmogelijk werd dit toen het er om ging de 4000 syndicaten te ontbinden, die C.G.T. vormen. De order tot ontbinding is niet ongedaan gemaakt en hangt, als een zwaard van Damocles, boven de organen van de confederatie.
De C.G.T. bekommerde zich niet om het vonnis van de strafrechter, maar wilde de minderheid onderdrukken door het bijeenroepen van een buitengewoon congres tegen Juli 1921. Kort voor dit congres (dat op 25 Juli te Rijssel zou worden geopend), hielden de aanhangers van de minderheid hun eigen bijeenkomst, waaraan meer dan 300 afgevaardigden deelnamen. Men was reeds op de hoogte van de besluiten van het Congres der Rode Syndicaten, dat juist te Moskou gesloten was en dat besloten had tot een samensmelting van de nieuwe syndicalistische internationale en de communistische internationale.
Dit noodzaakte het congres der minderheid zijn instemming met de R.V.I. op te schorten „onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat haar statuten de autonomie van de vakverenigings-beweging waarborgen". Maar reeds is, ondanks protesten van beide kanten, de Charte d'Amiens een dode letter. Het eene deel, met handen en voeten gebonden aan de volkenbond en diens gehele raderwerk en al meer afglijdend naar de Socialistische Partij om „de zegepraal der democratie" te bewerken; het andere deel, dat aansluiting zoekt bij de Communistische Partij en de spreekbuis wordt van de russische regering, — zo verzinkt de franse syndicalistische beweging in de modderpoel der politiek, waaruit zij niet meer weet op te staan. Deze stand van zaken heeft

haar weerslag op de gehele arbeidersklasse. Van de 2 en zelfs $2\frac{1}{2}$ millioen leden, die de C.G.T. in het begin van 1920 telde, heeft zij er op het einde van dat jaar nog slechts 600.000. over, d.w.z. zij is teruggegaan tot de cijfers van vóór de oorlog. De inzinking was groter dan men had verwacht.
En de stakingsbeweging — dat wil zeggen de polsslag van het revolutionaire proletariaat — kwijnde en doofde bijna uit.

Wordt vervolgd.

A. SCHAPIRO

DE ARBEIDERSPARTIJEN EN HET NATIONAAL-SOCIALISME.

Geen wonder, dat honderdduizenden, later millioenen naar dit nationaal-socialisme overliepen. Want de massa's herkenden hierin hun eigen program! De algemene staatscontrôle op het hele bedrijfsleven was het begin en voor een goed deel ook het einde van wat ze als socialisme geleerd hadden. De nationaal-socialisten richtten zich juist tegen de socialistische beweging, omdat deze te laf bleek, om haar eigen program door te voeren. De sociaal-democratie kroop voortdurend voor het kapitaal in haar schulp en deinsde voor de consekwenties van haar „socialistische" program terug. De nazi's verklaarden, dat de heren bonzen de arbeidersklasse alleen gebruikten, om een groot parasitair beambtenapparaat erop na te houden, dat zich van de contributiegelden der arbeiders een bestaan verzekerde.
Het nationaal-socialisme deed een beroep op de levende krachten in de maatschappij, om het parasitaire beambtendom der socialistische beweging weg te vagen en met de practische doorvoering van het socialisme, zoals dit altijd geleerd werd, te beginnen. De nationaal-socialistische beweging zou de uitvoerder van het testament van de oude arbeidersbeweging zijn! Wat is er nu voor geheimzinnigs in, dat de massa's naar het nationaal-socialisme gingen? In de oude arbeidersbeweging hadden deze massa's de staat leren zien als de toekomstige verzorger van het hele maatschappelijke leven. Socialisme was in de ogen der brede massa's niet anders dan staatsexploitatie van de „rijpe" bedrijven en staatscontrôle op het private kapitaal. De oude beweging was ook altijd „nationaal", men sprak daar ook altijd van de „volksgemeenschap". Voor zover men sprak over klassenstrijd was dat eigenlijk niet meer dan met woorden vasthouden aan begrippen, die men reeds lang in de praktijk over boord gegooid had. Het gebruik van woorden als klassenstrijd en klassenbelangen berustte alleen nog op traditie uit de beginperiode der arbeidersbeweging. Het waren voor de oude sociaal-democratie en de vakbeweging begrippen met een verouderde inhoud geworden.
Ook ten opzichte van het leidersvraagstuk kon de nationaalsocialistische beweging geheel bij de oude beweging aansluiten. In de oude beweging was het een vanzelfsprekendheid, dat de „leiders" de inhoud en de gang der beweging bepaalden. Waar de oude „beproefde leiding" niet in staat bleek het socialisme, of wat de massa's daarvoor hielden, door te voeren, waren deze direct geneigd, de nieuwe leiders te volgen, die beloofden ernst van hun eisen te maken. Deze massa's hadden nog nooit geleerd zelf te strijden, zodat ze ook niet anders konden, dan de hoop vestigen op nieuwe leiders.

PERSDIENST G.I.C.

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GRONDSLAGEN

[illegible]

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 4 NUMMER 5 1935

[illegible]

Wordt vervolgd.

A. SCHAPIRO

DE ARBEIDERSPARTIJEN EN HET NATIONAAL-SOCIALISME

[illegible]

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 4 NUMMER 3 1935

GRONDSLAGEN
Uitgave van het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond
Sectie der Internationale Arbeiders Associatie (IAA)

Redactie: **A. Müller Lehning**
Administratie: **J. A. C. Caland-Hymans**
Amstelkade 181, Amsterdam-Z., Postgiro 57399

De **Abonnementsprijs** bedraagt per jaar **f 2.50**
Abonn.-prijs voor leden v/h N.S.V. f1.20 Losse nrs. 20 ct.
Bij collectief abonnementen zoowel voor leden als niet-leden reductie. Inlichtingen bij de administratie

HET FRANSE SYNDICALISME

IV.

Het is zeer leerzaam naast de ontwikkeling — of liever de verstarring — van de franse vakbeweging gedurende de oorlog en haar ontaarding na de oorlog, na te gaan hoe het stond in die periodes met het uitbreken van stakingen en te zien of „het aantal stakingen van het franse proletariaat op de een of andere wijze de algemene toestand van de arbeidersbeweging weerspiegelt."

Wij laten hier de cijfers spreken vanaf het jaar 1906, het jaar waarmee onze studie aanvangt (Congres en Charte van Amiens):

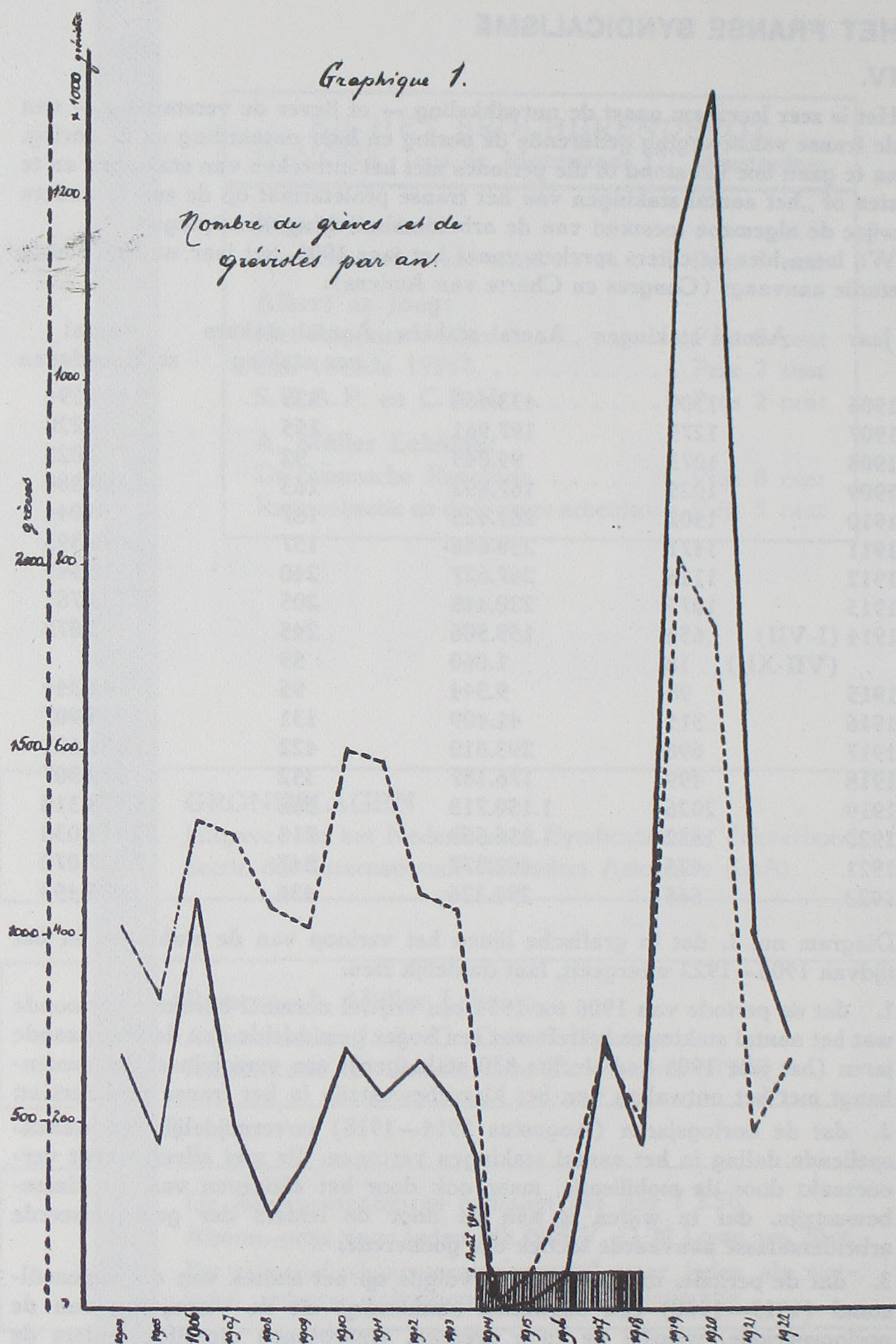
Jaar	Aantal stakingen	Aantal stakers	Aantal stakers per staking	Aantal stakingsdagen
1906	1309	433.466	335	9.438.594
1907	1275	197.961	155	3.562.220
1908	1073	99.045	92	1.752.025
1909	1025	167.492	163	3.559.880
1910	1502	281.425	187	4.830.044
1911	1471	230.646	157	4.096.393
1912	1116	267.627	240	2.318.549
1913	1073	220.448	205	2.223.781
1914 (I-VII)	654	159.506	245	2.192.078
(VII-XII)	18	1.060	59	
1915	98	9.344	95	44.344
1916	315	41.409	131	235.907
1917	696	293.810	422	1.481.621
1918	499	176.187	352	979.907
1919	2026	1.150.718	568	15.478.318
1920	1832	1.316.559	718	23.112.038
1921	475	402.377	847	7.027.070
1922	665	290.326	436	3.035.493

Diagram no. 1, dat in grafische lijnen het verloop van de stakingen in het tijdvak 1906—1922 weergeeft, laat duidelijk zien:

1. dat de periode van 1906 tot 1914 een vrijwel normaal karakter vertoonde wat het aantal stakingen betreft met een hoger gemiddelde dan de voorgaande jaren (het jaar 1905 had slechts 830 stakingen), een verschijnsel dat samenhangt met het ontwaken van het klassebewustzijn in het franse proletariaat;

2. dat de oorlogsjaren (Augustus 1914—1918) onvermijdelijk een onheilspellende daling in het aantal stakingen vertonen, die niet alleen wordt veroorzaakt door de mobilisatie, maar ook door het afsterven van dit klassebewustzijn, dat te wijten is aan de door de leiders der georganiseerde arbeidersklasse aanvaarde tactiek der godsvrede;

3. dat de periode, die onmiddellijk volgde op het sluiten van de wapenstilstand (1919—1920) een ontwaken aankondigt uit de verstijving van de oorlogsperiode, waarbij de enge grenzen, waarbinnen diezelfde leiders de

Graphique 1.
Nombre de grèves et de grévistes par an.
x 1000 grévistes
grèves
1200
1000
2000 800
1500 600
1000 400
500 200
0
1 Août 1914
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922

beweging wilden beperken, werden overschreden en de beweging de door de C.G.T. opgeworpen dijken doorbreekt. Een nieuwe opleving maakte zich kenbaar en had moeten worden aangemoedigd. Maar de politiek van het algemeen belang en van de samenwerking tussen de klassen, die op openlijke en cynische wijze gevoerd werd door de leiders van de C.G.T. — Volkenbond, Internationaal Arbeidsbureau en later de Nationale Economische Raad en de steun aan het linkse blok — sleept de arbeidersklasse mede op het hellende vlak der samenwerking; het gevolg daarvan is —

4. het volkomen mislukken van de aanval van de arbeidersklasse op het patronaat, moedeloosheid en onverschilligheid. De scheuring — een gevolg van de politiek van het algemeen belang — doet de rest en het tijdvak van 1921—1922 doet zien, dat de enige activiteit, die nog op het gebied van de staking bestaat — gericht is op het behoud van hetgeen reeds verworven was. De stakingen krijgen een zuiver verdedigend karakter: het proletariaat heeft noch de moed, noch de wil om tot de aanval over te gaan. Met moeite behoudt het, wat het verworven heeft. De verandering in het karakter van de arbeidersstrijd — van de aanval naar de verdediging — wordt ons duidelijk in de hieronder volgende tabel II:

De door staking verkregen resultaten.

Jaar	Totaal aantal stakingen	Eisen geheel ingewilligd	Eisen gedeeltelijk ingewilligd	Verloren stakingen
1906	1309	278	539	490
		21.27%	41.23%	37.50%
1907	1275	263	490	522
		20.63%	38.43%	40.94%
1908	1073	185	324	564
		17.24%	30.20%	52.56%
1909	1025	217	385	423
		21.17%	37.56%	41.27%
1910	1502	307	598	597
		20.44%	39.88%	39.68%
1911	1471	261	529	681
		17.75%	35.92%	46.33%
1912	1116	193	382	541
		17.29%	34.23%	48.48%
1913	1073	183	371	519
		17.05%	34.58%	48.37%
1914	672	129	217	326
		19.20%	32.29%	48.51%
1915—1918	1608	387	761	388
		24.08%	47.35%	24.15%
1919	2026	501	1082	443
		24.7%	43.4%	21.90%
1920	1832	463	787	582
		25.3%	43.00%	31.75%

1921	475	113	125	237
		23.80%	26.20%	50.00%
1922	665	164	177	324
		24.60%	26.60%	48.80%

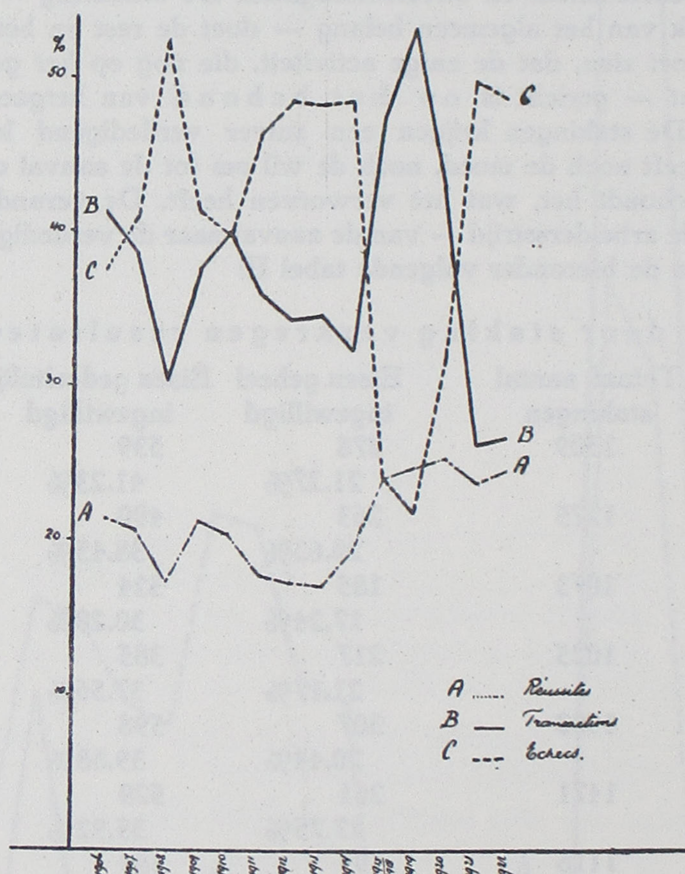
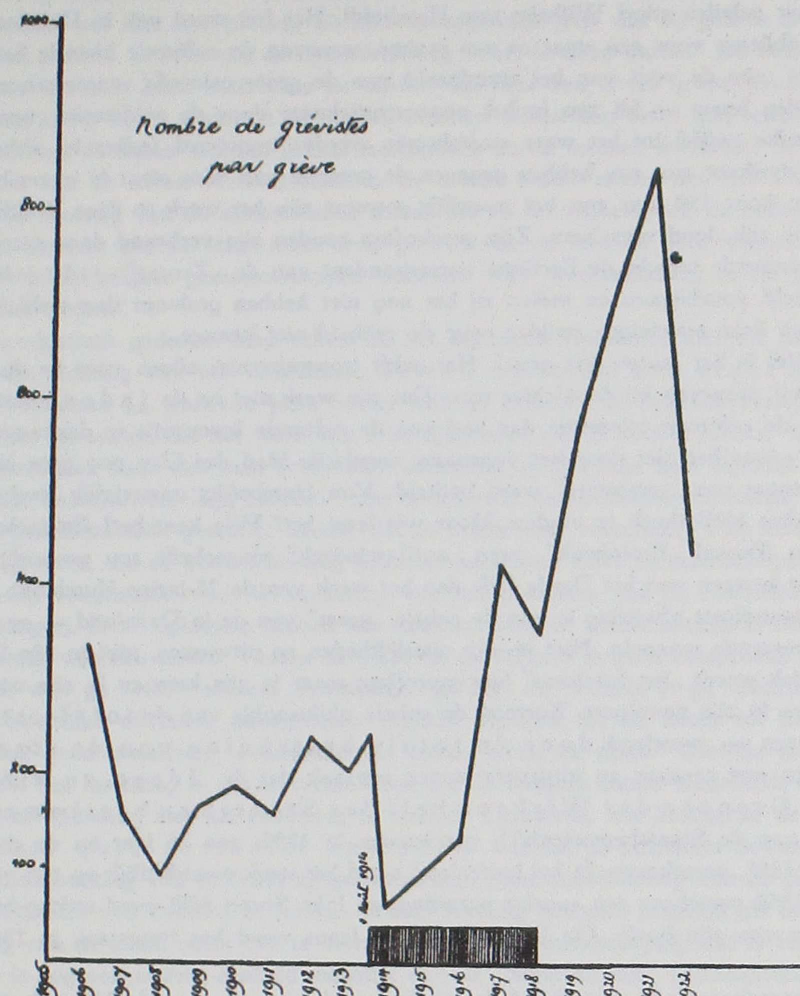

Diagram no. 2 laat opnieuw zien, dat afgezien van het aantal gewonnen stakingen, dat vrijwel op dezelfde hoogte blijft, het aantal door een vergelijk beëindigde stakingen, dat aanzienlijk steeg met de toenemende stakingsdrang van na de oorlog, een scherpe daling vertoont ten voordeele van het aantal mislukte stakingen van het ogenblik af, dat de stakingsbeweging een verdedigende houding aanneemt. De met een vergelijk beëindigde stakingen zijn dus een teken van zwakheid geweest van de kant van het proletariaat, evengoed als van de werkgever. Zodra voelen deze laatste zich de sterkeren, of de zwakheid van de arbeiders komt duidelijk aan het licht door het aanmerkelijk toenemen van het aantal mislukte stakingen.

Het derde diagram (het aantal stakers per staking), bevestigt opnieuw de zelfde stand van zaken. (Het aantal stakers stijgt regelmatig tot 1918 en daalt plotseling na de nederlagen van 1919—1920, waarvan wij het ernstige karakter hebben aangetoond.

Tenslotte willen wij er op wijzen, dat in de voor-oorlogse periode (1906—1913) het aantal stakings-dagen per staking 3230 bedroeg en dit aantal na de oorlog (1913—1922) steeg tot 9730. Met andere woorden, de stakingen na de oorlog kenmerken zich eerder door hun o m v a n g dan door hun v e e l v u l d i g h e i d. Deze omvang is het gevolg van twee verschijnselen: er hebben m e e r stakers aan deel genomen en de stakingen hebben l a n g e r g e d u u r d. Het grote aantal nederlagen in datzelfde tijdvak schijnt er dus op te wijzen, dat het voortduren van een staking geen gunstig voorteken is voor een succesvolle afloop.

Wordt vervolgd.

A. SCHAPIRO

WILHELM VON HUMBOLDT EN DE STAAT

Honderd jaar geleden stierf Wilhelm von Humboldt. Het feit werd ook in Duitsland herdacht: een lastig jubileum voor een staat en een regime, waarvan de culturele historie begon met het autodafé aan de voet van het standbeeld van de grote geleerde, staatsman en humanist. Zou hij heden leven — hij zou in het concentratiekamp door de soldateska van Hitler en Goering zonder twijfel tot het ware staatsbegrip worden opgevoed, indien hij althans niet bijtijds er de voorkeur aan zou hebben gegeven de grenzen van déze staat te overschrijden; minder nog dan voor 150 jaar zou het mogelijk geweest zijn het werk te doen drukken, dat pas vele jaren na zijn dood verscheen. Zijn geschriften zouden zijn verbrand door dezelfde studenten — constateerde terecht de Berlijnse correspondent van de „Temps" — die iedere dag aan zijn standbeeld voorbijgaan en indien zij het nog niet hebben gesloopt dan wellicht omdat zij het werk van deze overtuigde strijder voor de vrijheid niet kennen.
Zonder twijfel is het laatste het geval. Het geldt trouwens niet alleen voor de studenten van de universiteit, waarvan hij de stichter was. Dat zijn werk niet op de index staat is dan ook minder aan de culturele tolerantie dan wel aan de culturele ignorantie te danken van een bewind, dat — was het niet door het voorname engelsche blad der City nog geen jaar geleden? — met de naam van „gangsters" werd betiteld. Von Humboldts onsterfelijk werk is dus nog in iedere duitse bibliotheek te vinden. Maar wie leest het? Wie kent het? En toch: geen „Kapitaal", geen illegaal „Bruinboek", geen „antifascistisch" vlugschrift zou gevaarlijker kunnen zijn voor het bestaan van het Derde Rijk dan het werk van de 25-jarige Humboldt, dat de volledigste en grondigste afwijzing is van de gehele „geest" van de in Duitsland — en niet minder elders — heersende waanzin. Niet in zijn uiterlijkheden en uitwassen, niet in zijn ideologie en in zijn politiek wordt „het fascisme" hier getroffen, maar in zijn kern en in zijn wezen, in zijn voorlopers en in zijn navolgers. Kortom: de gehele philosophie van de totale staat wordt hier afgewezen en weerlegd door de totale bestrijding van de staat.
Moeilijkheden met censuur en uitgevers waren oorzaak dat de „Ideen zu einem Versuch, die Grenzen der Wirksamkeit des Staates zu bestimmen", („Over de grenzen van de Staatsbemoeienis"), geschreven in 1792, pas 16 jaar na de dood van de schrijver, in 1851, verschenen. In het buitenland werd het werk onmiddellijk op zijn volle waarde geschat. In 1854 verscheen een engelse vertaling, en John Stuart Mill werd erdoor beinvloed bij het schrijven van zijn boek „On Liberty"; in het frans werd het tweemaal, in 1866 en 1867 vertaald.
Bij zijn onderzoek over de staat hield de schrijver zich niet, als zoveel philosophen, bezig met speculatieve beschouwingen over het „wezen van de staat", of met zijn verschillende vormen en inrichtingen. Hij stelt de vraag, waarvoor de staatsinstelling eigenlijk dient of juister: waarvoor deze zou kunnen dienen. Hij ging daarbij uit van het doel van de mens: de hoogste en meest harmonische ontwikkeling van zijn krachten in zijn individuele eigenaardigheden. Het ideaal van samenleving is deze, waar ieder mens vanzelf en uit zichzelf en voor zichzelf zich ontwikkelt en deze ontwikkeling is slechts mogelijk in vrijheid. Het hoogste goed van de samenleving is juist de veelvormigheid, terwijl de inmenging van de staat alleen tot éénvormigheid kan leiden.
Het beginsel, dat de regering voor het geluk en het welzijn, zoowel physiek als moreel, voor de natie zou moeten zorgen is het ergste en drukkendste despotisme. Alle ingrijpen van de staat in het persoonlijke leven van de burgers is uit den boze. Noch op het gebied van het huwelijk, van moraal, van religie heeft de staat een taak. De religie te willen bevorderen door de staat is absurd. Voor de ware deugd is trouwens ook geen religie nodig. Ze is onafhankelijk van alle en onverenigbaar met op bevel en op autoriteit geloofde religie. Blijft alleen nog het strafrecht. Maar ook hier is de taak van de staat gering. Een staat waar de burgers met wetten en dwang tot zedelijke handelingen zouden worden bewogen zou wel een rustige staat kunnen zijn, maar meer op een hoop gevoede slaven dan op een vereniging van vrije mensen lijken.

De in vrijheid begane misdaden zijn nog altijd beter dan de door de dwang verhinderde. „Door niets wordt de rijpheid tot de vrijheid meer bevorderd, dan door de vrijheid zelf. Deze mening zullen diegenen wel niet aanvaarden, die zich herhaaldelijk juist van dit gebrek aan vrijheid als voorwendsel hebben bediend om de onderdrukking voort te doen duren." De beperking van de vrijheid door de staat heeft buitendien het nadeel dat deze een steeds groter aantal inrichtingen en personen nodig heeft, waarvan de meeste intussen alleen nog maar met tekens en formules te doen hebben; de zaken worden geheel mechanisch en de mensen machines; de mensen worden terwille van de zaken verwaarloosd. In de meeste staten neemt dan het aantal staatsdienaren en de omvang van de administratie steeds toe en de vrijheid van de onderdanen af......
„Het ware streven van de staat moet erop gericht zijn de mensen door vrijheid daarheen te leiden, dat gemakkelijker gemeenschappen ontstaan wier werkzaamheid in de plaats van de staat kunnen treden."
Dat is anarchistisch gedacht. Men rekent in het algemeen Humboldt niet tot het anarchisme, maar tot die richting van het liberalisme, die een minimum aan staat en aan staatsautoriteit voorstond en waarvan John Stuart Mill en Spencer de bekende vertegenwoordigers zijn. Het lijkt me echter, dat het werk van deze tijdgenoot van „Political Justice" (1793) dichter bij het anarchisme staat dan men gewoonlijk aanneemt en dat men hem eigenlijk als de duitse Godwin kan beschouwen. Zijn „Ideeën" zijn doordrenkt van een anti-autoritaire geest, die het tot het vrijheidlievendste geschrift maakt, dat in duitse taal verscheen. Von Humboldt is ook de eerste geweest, die de onderscheiding gemaakt heeft van staat en maatschappij en daarmee de weg heeft vrijgemaakt voor de oplossing van het probleem van de individuele vrijheid en de maatschappij. Deze oplossing binnen het staatsverband te willen zoeken is het zoeken naar de quadratuur van den cirkel. Tussen de staat en de vrijheid is geen compromis mogelijk. „Gij kunt doen wat ge wilt," schreef Proudhons „Voix du Peuple", gij ontkomt niet aan het onverbiddelijke dilemma: onbegrensde vrijheid of druk tot de dood, tot de brandstapel. Hier bestaat geen tussenweg, evenzomin als tussen leven en dood." Met de schone legende, dat de staat een instelling is om te verhinderen dat de burgers elkaar wederzijds opvreten is al evenmin een oplossing van het probleem te vinden. Trouwens, wie beschermt de gemeenschap tegen de staat: quis custodiet custodes, wie zal de bewakers bewaken?
Zonder wisselwerking van individu en gemeenschap, geen ontwikkeling van de persoonlijkheid, geen mogelijkheid van cultuur. In isolatie is ontwikkeling evenmin mogelijk als in boeien. Minder dwang van de staat, maar des te meer banden in de maatschappij, dat is Humboldts conclusie. Er is nog een andere eenheid mogelijk dan de „Staatsanstalt" (staatsinstelling) namelijk „Nationalanstalt", „Nationalverein" (nationale gemeenschap). „Enkele delen van de natie en deze als geheel moet slechts vrijheid gegeven worden om zich door verdragen te verbinden." In deze zin geeft Humboldt de sleutel tot de oplossing van het staatsprobleem. Hij was de eerste anti-staatsgezinde federalist.
Dat geen vrijheid en geen cultuur mogelijk is binnen de staat, dat de individuele vrijheid tot voorwaarde heeft de vrijheid van maatschappelijke groepen, dat niet door de dwang van de staat, maar door het behoren tot deze op zichzelf vrije — en door verdrag verbonden — maatschappelijke groepen de individuele vrijheid haar natuurlijke beperking vindt — dat is de geniale ontdekking van von Humbolt, die het perspectief opent voor een geheel nieuwe wereld. Alleen een geest als hij, die niet in philosophische abstracties over de vrijheid speculeerde, maar diep en humaan als na hem in Duitsland niet meer, een besef had van geestelijke vrijheid en menselijke waardigheid en voor wie de vrijheid niet het einddoel was van de historie, maar het enig ware levende beginsel van individu en gemeenschap, kon toen tot deze conclusie komen.
Een halve eeuw later uitte Stirner in deze geest zijn protest tegen de staat en maakte met name Proudhon het federalisme tot de politieke grondslag van zijn maatschappelijk systeem. In 1851 schreef Proudhon: „Geen autoriteit meer, d.w.z. wat men nog nooit heeft gezien en nog nooit heeft begrepen, de overeenstemming van het belang van ieder met het belang van

allen, de vereenzelviging van de collectieve souvereiniteit met de individuele souvereiniteit."
Het is wel zonder meer begrijpelijk, dat deze „verdragen" tussen zelfstandige maatschappelijke eenheden, die als het ware de gehele maatschappij als een net moeten omspannen, het tegendeel zijn van het fictieve „maatschappelijke contract" van het natuurrecht, dat in Jean Jacques Rousseau's philosophie leidde tot de noodlottige theorie van de „volkssouvereiniteit", en de zoogenaamde „democratie", die niet alleen de „tyrannie der meerderheid" betekent, maar practisch tot niets anders geleid heeft dan tot het staatsdespotisme van bureaucratische partijklieken.

Er kan in het kader van deze enkele aantekeningen op dit alles niet nader worden ingegaan en ook niet uitgewijd over federalisme en socialisme en de samenhang van de gecentraliseerde staat met de kapitalistische uitbuiting, en waarom het één niet kan verdwijnen zonder het ander.

Von Humboldt schreef zijn „Ideeën" in de tijd van de bestorming van de Bastille, die echter weldra gevolgd werd door de jacobijnse orgie, die sindsdien voortwoedt en op het oogenblik geheel Europa bedreigt met de zwarte reactie van een industrieel feodalisme en een staatsslavernij als nooit te voren. Het sociaaldemocratische en bolsjewistische staatssocialisme, de totale staat van fascisme en nationaalsocialisme —: dat alles is één, dat behoort bij elkaar als regerings- en oppositie-partijen in het parlement, dat gaat aan elkaar vooraf en dat volgt elkaar op, dat is diep verbonden door dezelfde religie: de afgoderij van de staat. Wie deze opvatting tot nu toe wat vreemd vond, zal ze na het lezen van von Humboldts werk zonder twijfel begrijpen. Sinds 150 jaar waren deze ideeën nooit zoo actueel als vandaag.

Er schijnt voor de mensheid en de cultuur voorlopig in deze geest niet veel te verwachten; er schijnt geen uitweg uit het staastotalisme, uit het despotisme, uit het barbarisme. De tijd is nog ver, dat Duitsland weer het Duitsland van von Humboldt zal zijn. In 1850 schreef Granowski aan Herzen: „Het is om je verstand te verliezen. Belinsky is te benijden, dat hij op het juiste ogenblik is gestorven. Veel fatsoenlijke lieden zijn de wanhoop nabij, en bezien alles met een doffe onverschilligheid, — wanneer zal deze wereld in elkaar storten......?" —
Wanneer zal de mensheid zich van het juk van de gangsters bevrijden? Wil, als de nood het hoogst is, ook de redding nabij zijn, dan zal het *écrasez l'infâme* toch luider moeten weerklinken en meer lansen voor de vrijheid gebroken. Indien het uur van de verlossing van het despotisme te lang op zich laat wachten, moet men zich dan niet afvragen of, waar Attila's staatssocialisme zijn sporen achterliet, nog wel het gras van de vrijheid groeit?

Les Planas, Mei 1935. A. M. L.

MAX NETTLAU 70 JAAR

Max Nettlau, de geschiedschrijver van de ideeënwereld van het anarchisme en een der meest vooraanstaande beschrijvers van de socialistische beweging in het algemeen, wien de gehele internationale wereld van het vrijheidlievende socialisme onvergankelijke dank verschuldigd is, viert in deze weken zijn 70ste geboortedag. Het valt mij moeilijk een ook maar enigermate volledig beeld te geven van de betekenis van Nettlau, te minder, daar de gebeurtenissen in Duitsland mij beroofd hebben van alle aantekeningen, correspondentie en andere documenten, zodat ik hier slechts in het kort uit mijn herinneringen kan putten.

Max Nettlau werd op 30 April 1865 te Weenen als zoon uit duitse ouders geboren. Uit zijn eerste jeugd en van de onmiddellijke oorzaken, die hem naar de socialistische beweging brachten, is mij weinig bekend; ik weet slechts, dat

hij reeds als jong student in de letteren gegrepen werd door de beweging, die destijds in Oostenrijk en vooral in Weenen machtig opbloeide. Het was in de tijd, toen de partij der radicalen in de industriegebieden van Bohemen en in alle belangrijke steden van het land volkomen de overhand kreeg en de richting van de gematigde socialisten of sociaaldemocraten geheel op de achtergrond werd gedrongen.
Na het royeren van Wilhelm Hasselmann en Johan Most uit de duitse sociaaldemocratische partij na het congres van Wijden in 1880, sloot de grote meerderheid van de socialistische arbeiders in Oostenrijk zich aan bij Most, wiens blad, de „Vrijheid", destijds in groten getale over de oostenrijkse grens werd gesmokkeld en over het land werd verspreid. De radicale partij beschikte over een groot aantal bekwame en moedige propagandisten en had de weense „Zukunft" tot een goed geleid centraal orgaan gemaakt. De schandelijke vervolgingen van de regering, die honderden radicalen gevangen zette en in het bizonder de geheime verspreiding der „Freiheit" met barbaarse straffen bedreigde, droeg er slechts toe bij, het weerstandsvermogen van de partij te versterken en haar steeds verder naar links te drijven.
Het beroemde en beruchte Merstallinger-proces, dat de regering in de gelegenheid moest stellen met de radicale partij op beslissende wijze af te rekenen, liep uit op een volkomen nederlaag voor de rijksjustitie. Jozef Peukert, de toenmalige redacteur van de „Zukunft", verdedigde de beweging voor de rechtbank op bekwame wijze en het resultaat van de maatregelen van de regering was slechts, dat de radicalen in aanzien toenamen en niet alleen uit de rijen der arbeiders, maar ook uit de kringen der jonge intellectuelen nieuwe aanhangers toestroomden. In die jaren werd Nettlau voor de beweging gewonnen, die hij in het bizonder door zijn historische studies sindsdien zulke onschatbare diensten heeft bewezen. Johann Most vond in Nettlau een voortreffelijk medewerker voor zijn blad, waaraan hij evenwel slechts anonym kon medewerken. Zijn eerste artikel in de „Freiheit" over „Joseph Déjacque, een voorloper van het communistisch anarchisme" verscheen in 1890. Van toen af leverde Nettlau een gehele serie waardevolle bijdragen voor het blad, die de lezers vooral met de historische ontwikkeling van de beweging op de hoogte brachten. Genoemd zij hier in het bizonder de studie „Zur Geschichte des Anarchismus" (1890), die spoedig daarop verscheen als afzonderlijke brochure onder de titel „Die historische Entwicklung des Anarchismus", en die vaak aan Most werd toegeschreven. Ook de eerste proeven van zijn levensbeschrijving van Bakoenin verschenen in de „Freiheit" (Zur Biographie Bakunins, 1891). Van zijn verdere opstellen noem ik nog zijn „Beschouwingen over de duitse sociaaldemocratie", waarin hij de gehele latere ontwikkeling van de partij voorspelde.
Het was vooral het artikel „Zur Geschichte des Anarchismus", dat een diepe indruk maakte op de ijverige aanhangers van de jonge anarchistische beweging in Duitsland. Tot die tijd beperkte de gehele anarchistische litteratuur in de duitse taal zich tot enkele brochures van Kropotkin, „Gott und der Staat" van Bakoenin, de strijdschriften van Johann Most en enkele andere. Grotere werken bestonden er in het geheel niet en wij jongeren hadden destijds

geen vermoeden van het bestaan van de werken der oudere litteratuur, zoals Stirners „Einziger", de geschriften van Moses Hess, Karl Grün, Wilhelm Marr, noch van het bestaan van de talrijke vertalingen van de werken van Proudhon uit de 50er en 60er jaren.

Om die reden was de studie van Nettlau voor velen van ons als een openbaring. Nettlau zelf is thans over die eerste arbeid slecht te spreken. Dat dit werk niet volmaakt kon zijn, in het bizonder niet volmaakt in de betekenis van Nettlau, spreekt vanzelf; dat verandert echter niets aan het feit, dat zij voor zo velen van ons en voor mijzelf een leiddraad geworden is, die ons de stoot gaf ons bezig te houden met het bestuderen van de historische ontwikkeling van de beweging en haar ideeën. In deze betekenis heeft zij meer bijgedragen tot de geestelijke bevruchting van enkelen, dan Nettlau zelf kon vermoeden.

Gedurende vele jaren werd Nettlau in beslag genomen door de voorbereiding en de bewerking van zijn monumentale levensbeschrijving van Bakoenin, zijn levenstaak, die voor hem nog steeds niet afgesloten is. Slechts weinigen hebben er een vermoeden van, welk een reusachtig materiaal hier verzameld en verwerkt is. Er was wel niemand uit de wijdvertakte kring om Bakoenin, die Nettlau niet had opgezocht en ondervraagd. Tot dit doel ondernam hij reizen, verzamelde oude correspondentie en een massa nooit gepubliceerde manuscripten, die door hem aan de vergetelheid werden ontrukt. Zo schiep hij voor zichzelf de grondslag, waarop de beschrijving van dit geweldige leven eerst mogelijk kon worden. Hier werden bronnen geopend, die geen ernstig onderzoeker thans zonder meer kan voorbijgaan; inderdaad berust alles, wat sindsdien over Bakoenin, zijn kring en de geschiedenis der eerste Internationale is geschreven, min of meer op het materiaal, dat eerst door de onderzoekingen van Nettlau aan het licht werd gebracht, en dat hij met zo ongekende toewijding wist te schiften, te ordenen en te gebruiken.

Helaas was er totnogtoe geen gelegenheid het breed-opgezette werk in druk te laten verschijnen. Slechts vijftig exemplaren werden geruime tijd geleden door Nettlau zelf gehectografeerd en kwamen in het bezit van enkele in de beweging zeer op de voorgrond tredende kameraden en in de grote bibliotheken van Londen, Parijs, Berlijn, Weenen, New-York enz. Een spaanse uitgave, die enkele jaren geleden in Buenos Aires werd voorbereid, moest tengevolge van de onderdrukking van onze beweging helaas worden afgebroken. Er steekt iets tragisch in, dat Nettlau de vreugde niet mocht beleven, zijn voornaamste werk in druk voor zich te zien.

Nog betreurenswaardiger is het, dat de beweging tot dusver niet in staat was, in dit opzicht helpend in te grijpen; het dient gezegd, dat er ook onder ons niet veel zijn, die over voldoende historische zin beschikken om het reusachtige werk van Max Nettlau naar waarde te schatten. Het is altijd mijn droom geweest, dat onze uitgeverij in Berlijn, die een gehele reeks voortreffelijke werken van Nettlau heeft uitgegeven, vroeg of laat zou kunnen overgaan tot de uitgave van de grote levensbeschrijving van Bakoenin; helaas vernietigden de overwinning van het moderne barbarendom in Duitsland en de grondige vernieling van onze uitgeverij alle toekomstplannen.

Op aandrang van Elisée Reclus stelde Nettlau in 1896 zijn „Bibliographie de

l'Anarchie" samen, die in 1897 te Brussel verschenen is, een werk van ongeveer 300 bladzijden, dat een opsomming bevat van alle tot dusver verschenen anarchistische publicaties — kranten, boeken, brochures enz. —, voor zover dat maar mogelijk was. In de gehele beweging was er niemand dan Max Nettlau, die deze taak op zich kon nemen; op hem alleen kon, door zijn uitgebreide talenkennis en zijn veelomvattende historische studiën, de taak rusten een dergelijk werk te volbrengen.
Elisée Reclus, die een voorwoord schreef bij het werk van Nettlau, zei daarin, dat hij zelf nooit geweten had, hoe rijk wij zijn en dat hij zich verbaasd had over de massa van het verzamelde materiaal, hoewel de schrijver geenszins aanspraak maakte op volledigheid. Inderdaad was dit werk voor ieder, die zich ernstig bezighield met de geschiedenis en de ideeën van de libertaire beweging, een onuitputtelijke bron, en vele van ons werd het daardoor eerst mogelijk gemaakt, dieper door te dringen in deze wetenschap.
Toen na de wereldoorlog de anarcho-syndicalistische beweging in Duitsland opbloeide, richtten wij een uitgeverij op, die een gehele reeks van belangrijke werken en een rijke litteratuur van brochures in de loop der jaren uitgaf. Ik wendde mij destijds tot Nettlau met het verzoek, voor de uitgevers een beknopt werk over de geschiedenis van het anarchisme te schrijven. Met vreugde begon hij hieraan, maar onder de vlijtige handen van de onderzoeker ontstond een groot aantal van uiterst belangrijke werken, die voor de internationale litteratuur van het anarchisme een geweldige verrijking betekenden op een gebied, waarop zij tot dusver bizonder arm was geweest, namelijk in de optekening van haar eigen geschiedenis. De syndicalistische uitgeverij gaf vijf van deze werken uit en heeft zich daardoor verdienstelijk gemaakt voor de gehele beweging. In „Vorfrühling der Anarchie" behandelt Nettlau de ontwikkeling van de vrijheidlievende ideeënstromingen van de oudste tijden tot het optreden van Proudhon. Het boek „Der Anarchismus von Proudhon bis Kropotkin" brengt een rijk materiaal over de libertaire bewegingen en ideeën ten tijde van Proudhon in de verschillende landen en maakt uitvoerig melding van de geschiedenis der eerste Internationale en de machtige invloed van Bakoenin en zijn vrienden, tot het opkomen van het communistisch anarchisme, dat in Kropotkin zijn belangrijkste vertegenwoordiger vond.
Het deel „Anarchisten und Sozialrevolutionäre" bevat de ontwikkeling van de beweging tot 1890. Het brengt veel nieuw materiaal over de illegale werkzaamheid in de afzonderlijke landen in de tijd van de reactie na de parijse commune en de revolutionaire gebeurtenissen in Spanje en Italië.
Deze drie delen zouden nog door meerdere worden gevolgd, die reeds in manuscript bestonden en de geschiedenis van de beweging tot de tegenwoordige tijd behandelen. Helaas werd door de gewelddadige ondergang van onze uitgeverij in Berlijn aan alle verdere plannen een einde gemaakt. Verder publiceerde de uitgeverij nog de beide monografieën „Errico Malatesta — het leven van een anarchist" en „Elisée Reclus", die een rijke aanvulling betekenen voor het materiaal, dat reeds in de drie eerste delen werd bijeengebracht. In het spaans verschenen de werken „Documentos Ineditos sobre La Internacional" (Onuitgegeven documenten over de Internationale) en „Bakunin

y la Alianza en España" (Bakoenin en de Alliantie in Spanje), en in het italiaans het belangrijke boek „Bakoenin en de Internationale in Italië in de jaren 1864—1872", waarvoor Malatesta een uitgebreid voorwoord schreef. Al deze werken bijeen bevatten ware schatten voor de geschiedenis der beweging en getuigen van de veelomvattende kennis van de samensteller en van de onvermoeibare arbeid, die hij al die jaren heeft verricht. Behalve deze grotere werken heeft Nettlau nog een groot aantal kleinere geschriften gepubliceerd, die in verschillende talen zijn verschenen en talrijke bijdragen in de organen van het libertaire socialisme in alle landen. Er zal wel geen enkel anarchistisch tijdschrift ter wereld zijn, dat nooit een bijdrage van Max Nettlau heeft gebracht of uit een ander tijdschrift heeft overgenomen.

Bovendien onderhoudt Nettlau een uitgebreide correspondentie met kameraden in alle landen, en zijn brieven zijn altijd opwekkend en ademen dikwijls een fijne humor, die men in zijn geschriften niet aantreft. Als mens is onze kameraad een prachtige persoonlijkheid met een diep-gewortelde zin voor onafhankelijkheid en vrijheid in denken en doen, die niet de geringste dwang verdraagt. Allen, die zo gelukkig waren met hem in nader contact te komen, hebben hem leren liefhebben en hoogachten. Maar deze man, die zijn gehele leven heeft gewijd aan een groot ideaal en die de zaak der vrijheid en der sociale gerechtigheid zulke onschatbare diensten heeft bewezen, leeft onder meer dan bescheiden omstandigheden en heeft vooral na de oorlog een voortdurende strijd te voeren met de noden van het dagelijks leven. Ik weet, dat onze vriend niet gaarne ziet, dat men in het openbaar over deze dingen spreekt; maar ik beschouw het als mijn plicht daarop bij deze gelegenheid te wijzen. De beweging in alle landen heeft grote verplichtingen aan deze man, die zich met onvermoeibare vlijt en zeldzame begaafdheid wijdde aan een taak, die de taak van ons allen is.

Wij zijn allen zijn schuldenaars, en het is niet meer dan billijk, dat wij ons daarvan juist bij deze gelegenheid rekenschap geven. Wij wensen onze vriend alle goeds en vooral, dat zijn onschatbare kracht nog langen tijd behouden moge blijven voor de zaak der vrijheid en der menselijkheid.

RUDOLF ROCKER

DE REPUBLIKEINSE PARTIJEN IN SPANJE

Onbekende grootheden en paradoxen van de tegenwoordige politieke situatie in Spanje.

De bewering, dat de politiek tot in het merg verrot is, mocht een kwart eeuw geleden een phrase zijn, ze is het vandaag niet meer. Integendeel. Het is een levende realiteit, die zich ieder ogenblik aan ons opdringt. Ze is niet een van de gemeenplaatsen, die men van tijd tot tijd gebruikt om maar iets te zeggen, maar een waarheid, die door niemand kan worden geloochend.

Het gaat, zoals men weet, om een algemeen verschijnsel. In alle landen zijn de partijen — van alle richtingen — door en door verrot. Maar we geloven

niet, dat dit ergens aan omvang en aan intensiteit, die beschamende afmetingen aanneemt als in Spanje. De tegenstellingen tussen wat men doet en wat men zegt zijn een dagelijks verschijnsel. Koersveranderingen van 180° vinden met een scandaleuse veelvuldigheid plaats. En de corruptie neemt dergelijke vormen aan, dat niemand probeert ook maar de schijn te bewaren. Allen, die meedoen aan de verkiezingskermis en naar de macht streven, hebben iedere houding verloren. Men kan volkomen begrijpen, dat buitenlandse kameraden dikwijls verbaasd zijn over de duizelingwekkende snelheid van de gebeurtenissen in dit land, waaraan het te danken is, dat wat gisteren nog hoogst actueel was, vandaag alweer verouderd is. In de meeste gevallen ontstaan volkomen onverwachte wendingen en alles lijkt paradoxaal. En dat is natuurlijk. Het karakter van de feiten wordt bepaald door de natuur van de menselijke factoren, die in hun verloop ingrijpen. Om de politieke gebeurtenissen te begrijpen moet men een min of meer exacte kennis bezitten van de psychologie en de eigenaardigheden van het volk en van de historische samenhang en ontwikkeling, waarvan de invloed in zijn handeling tot uiting komt. Gaat het om de regeerders of om degenen, die naar de regels van het politieke spel de hoop koesteren aan de macht te komen, dan moet men buiten de reeds genoemde factoren rekening houden met de druk, die de voortdurende onrust en sociale strijd, die in Spanje een dynamisch karakter vertoont, als nergens elders, veroorzaakt. Deze druk reduceert dikwijls, zoals gemakkelijk is aan te tonen, de wil van de marionetten, die aan de politiek doen, tot nul.
Daarom zijn wij, die het temperament en de geaardheid van het volk en het land, waartoe we behoren en waar wij zelf onze eerste rebellische uitingen stamelden, kennen, over alles wat gebeurt niet verbaasd. Wij hadden er mee gerekend. Wij wisten, dat van de republikeinen niets anders te verwachten was dan wat ze tot nu toe hebben gedaan.
Niets van wat ze doen is in strijd met hun karakter. Velen beschouwen hun gedrag als absurd. Wij niet. Integendeel. Wij zien in deze houding een bewijs van logische samenhang. Het is een opvatting, die zich vanzelf opdringt: dat de tweede republiek een trouwe navolgster is van de eerste.

De geschiedenis herhaalt zich.

Bepaalde gebeurtenissen in een volk staan niet op zichzelf, maar zijn aan een biologisch proces verbonder. Men kan het heden niet begrijpen zonder het verleden te kennen. Deze noodzakelijkheid is des te grooter als het erom gaat de handelingen van de politieke partijen en van hun leiders in een bepaalde periode te onderzoeken. Want er zijn twee factoren, die in de politiek nooit uit het oog mogen worden verloren. Ten eerste: de onverbiddelijke eisen van de regeringsfunctie; ten tweede: de dwang der omstandigheden, die op de politieke partijen drukt en waartegen de heiligste voornemens en stalen wil te pletter lopen. Deze twee factoren stellen allen voor de onvermijdelijke keus: òf definitief af te zien van de macht — in dit geval zouden ze niets meer in het parlement te zoeken hebben — òf zich aan te sluiten bij de eenmaal ingeslagen richting en te doen als de anderen. In het laatste geval, en dat is tot

nu de regel zonder uitzondering, is er tussen de verschillende partijen niet het geringste verschil te ontdekken. Een middenweg is niet te vinden.
De overeenkomst tussen wat in 1873—74 gebeurde en dat wat in de tegenwoordige republikeinse periode plaats grijpt, spreekt duidelijk genoeg. Want ook de eerste republiek had haar Casas Viejas. Indertijd vonden geen deportaties plaats naar Villa Cisneros, maar de schepen transporteerden hun vracht van rebellisch mensenvlees naar de Carolinen, de Palaos- en de Marianeneilanden. De scène waarop zich de tragedie afspeelde was een andere. Maar het infame spel was hetzelfde. De herinnering aan de cantonale opstandelingen van Alcoy, Cartagena en Andalusië, die met bloedige letters in de historie geschreven is en die niet meer uitgewist kan worden, bewijst de juistheid van onze bewering.
Het verleden en het heden van de republiek vertonen een absolute overeenstemming met de brutaalste en bloedigste onderdrukkingsperiode van de monarchie. De republiek gaf ons het voorbeeld van het zuiverste fascisme, dat zich met een democratisch masker poogde te bedekken. Haar brutale houding bewijst duidelijk de waardeloosheid van de politieke etiquetten.

Onbetrouwbaarheid, verbittering en lafheid.

Zoals de houding van de tweede republiek tegenover het meest opstandige deel van het proletariaat — de arbeiders, die genoeg hebben van de mishandeling en de ellende, die hun rechten kennen en moedig strijden om deze te veroveren — de voortzetting was van wat de eerste heeft gedaan, zo vindt de tegenwoordige laffe en verachtelijke houding van de republikeinen reeds een concreet antecedent in de crisis van October, die tot de gebeurtenissen leidde, die zoveel bloed en tranen hebben gekost.
Er van overtuigd, dat wanneer de ijzeren kanseliers in 1873 en 1874 reeds tot niets in staat waren, de bordpapieren kanseliers van 1935 helemaal niets zouden kunnen en inziend, dat alle Metternichs en alle Trepovs onmachtig waren om de verlangens van het proletariaat te onderdrukken, probeerden de republikeinen in October — zoals ze het reeds van te voren zonder succes hadden gedaan — het proletariaat met vleierijen te winnen. Zij wensten, dat de arbeiders hun kracht in dienst zouden stellen van hun persoonlijke streven naar de macht. Ze geloofden, dat ze hun doel gemakkelijker zouden kunnen bereiken door te dreigen met het schrikbeeld van de fascistische dictatuur.
De crisis in October werd, zoals te voorzien was, opgelost doordat drie ministers van de CEDA.[1]), ondergeschikten van Gil Robles, lid werden van de regering. Het voorwendsel was uitstekend. En het werd flink uitgebuit. „De republiek gaat te gronde", zeiden ze. „Het fascisme is aan de macht", schreeuwden ze luid. En daarmee, ofschoon op indirecte wijze, riepen ze de arbeiders op tot de mobilisatie tegen het fascisme. Tot iedere prijs moest worden verhinderd, dat de nieuwe regering in functie trad. Dat was de leus. Maar

¹) Een blok van rechtse partijen, dat geleid wordt door Gil Robles, wiens partij: de Katholieke Agrarische Volkspartij, het belangrijkste gedeelte ervan vormt.

de arbeiders begrepen zeer wel het ware motief van al dat geschreeuw en ze wisten waaraan ze zich te houden hadden. Ze hadden nog levendig de gewelddadigheden en de onderdrukkingswoede in herinnering, waarvan ze de slachtoffers waren geworden toen degenen alle macht in handen hadden, die nu tegen het zogenaamde fascisme tekeer gingen in naam van de helemaal niet bestaande „republikeinse vrijheden". De arbeiders herinnerden zich de huiszoekingen en de arrestaties, de monsterlijke deportaties, de veroordelingen zonder enige vorm van proces, zonder aanklacht, zonder verdediging en zonder beroep. Ze herinnerden zich de begane moorden.
En ze bewezen door hun houding, dat ze niet wensten op te trekken met hun beulen van gisteren, die opnieuw in het zadel wensten te komen, en die morgen opnieuw de beulen zullen zijn.
De behandeling, die het revolutionaire deel van de arbeidersklasse had ondervonden van degenen, die nu weer trachtten haar sympathie te winnen, maakte een toenadering onmogelijk. Het was niet alleen een kwestie van eer, maar ook van zelfbehoud.

De door de republikeinen op zes Oktober gepubliceerde verklaringen.

De republikeinen dachten, dat hun alarmgeschreeuw in staat zou zijn de weerzin te overwinnen, die bij de arbeiders was ontstaan, dank zij hun vroegere houding. Tot dit doel publiceerden ze enkele verklaringen, die een nieuw bewijs vormen voor hun onophoudelijke bedriegerijen. Het is noodzakelijk deze verklaringen bekend te maken, want ze zijn een dokument voor de scandaleuze leugenachtigheid van hun auteurs. De opvallende tegenstelling tussen dat, wat deze predikers van de „onsterfelijke beginselen van de democratie" indertijd beweerden en hun huidige laaghartige en verachtelijke houding verklaart veel.
De partij van Azaña, de man van Casas Viejas, die beloofde de opstand van Figols binnen de 24 uur te smoren, de man die „schoten in de buik" beval en wenste, dat in de barbaarse onderdrukking van de opstand van Januari 1933 „gevangenen noch gewonden" werden gemaakt, zei het volgende „De linkse republikeinen verklaren, dat het monsterlijke feit, dat de regering van de republiek aan haar vijanden wordt uitgeleverd, een verraad is. Zij breken alle verbindingen met de huidige instellingen van de regering af en maken bekend, dat zij besloten zijn alle middelen aan te wenden ter verdediging van de republiek."
De verklaring van de Nationaal Republikeinse Partij zegt het volgende: „Naar aanleiding van het feit, dat een regering als de huidige is gevormd, waarin elementen vertegenwoordigd zijn, die tegen de grondwet hebben gestemd en die, zoals hun program en hun houding bewijzen, een politiek voeren die op de ondermijning van alle grondslagen van het in Spanje geconstitueerde regiem is gericht, meent de Nationaal Republikeinse Partij, overtuigd, dat de wijze waarop de crisis is opgelost een evident gevaar is voor de veroverde vrijheden, verplicht te zijn tot de verklaring, dat zij alle solidariteit ver-

breekt met de elementen en de politieke instellingen die vandaag de republiek aan haar vijanden uitleveren en zij verlangt tegelijkertijd de hulp van alle democraten om ze opnieuw te veroveren."
De leider van de Nationaal-Republikeinse Partij, die deze verklaring ondertekende is Sanchez Román. Hij is ervan overtuigd dat hij de belangrijkste rol in het politieke leven speelt, terwijl hij geen idee heeft van de politieke en sociale problemen en buitendien de arbeidersklasse veracht. Zijn opvattingen zijn niet minder reactionair dan die van Gil Robles.
Ook de Conservatief-Republikeinse Partij had voor de galerij haar vuurwerk klaar. Zij verkondigde letterlijk het volgende: „zonder de posities op te geven, die wij vanaf de eerste dag hebben ingenomen, steeds trouw aan onze eisen en aan onze beginselen, die wij, zowel in de regering als in de oppositie, sinds het bestaan van de republiek hebben gediend, zien wij met bitterheid en verbazing, dat de republiek in handen gekomen is van degenen, wier doel het is uit de wetgeving en uit de grondwet van de republiek alles te verwijderen wat het wezen van het regiem uitmaakt en die vijandelijk gezind zijn aan alles wat de belichaming is van de 14de April 1931. Niemand kan zich dan ook verbazen, dat wij ons onverzoenlijke vijanden verklaren van deze misvormde en anti-democratische republiek en dat wij alle solidariteit en relaties afbreken met een regiem, dat zichzelf ontrouw geworden is en dat wij onvoorwaardelijk bestrijden."
De leider van de partij, die deze taal spreekt, is de heer Maura. De heer Maura was de eerste minister van binnenlandse zaken in de voorlopige regering. Welke verschillen kan men ontdekken tussen deze heer en de politici van uiterst rechts? Geen enkele. Reeds enkele maanden na het uitroepen van de republiek werd hij overal, zelfs door de republikeinen, die de eerlijke overtuiging hadden, dat het nieuwe regiem een ander karakter moest dragen — slechts „de man van de 180 doden" genoemd. Hij is de zoon van Antonio Maura, een van de ergst reactionaire regeerders, die Spanje ooit heeft gekend en die in de historie bekend is als de hoofdschuldige aan de moord op Ferrer, de stichter van de moderne school, in 1909. Men is verbaasd en verontwaardigd op deze wijze iemand te horen spreken, die, toen hij minister was, niet tevreden was als hem niet iedere morgen kon worden gemeld, dat weer een arbeider was vermoord. Hij beging alle misdaden en willekeurigheden waarmee iemand, die aan de macht is, zich kan bezoedelen. Hij vervolgde de arbeiders met een onuitsprekelijke woede. Toen hij als minister aftrad begeleidde hem een onuitblusbare haat van de arbeidersklasse.
Nadat de heren Maura, Sanchez Román en Azaña hadden gesproken kon de heer Martínez Barrio het stilzwijgen niet meer bewaren. Het nationale comité van de Republikeinse Unie verklaarde het volgende: de Republikeinse Unie voelt zich gedwongen openlijk te verklaren, dat de zoeven gevormde regering waarvan o.a. een politieke groep deel uitmaakt, die niet de volkswil vertegenwoordigt, de Republikeinse Unie er toe dwingt iedere samenwerking en iedere solidariteit met de organen van dit regiem te verbreken. Zij beschouwt dit als haar plicht op grond van de overtuiging dat de politiek ten onrechte is ver-

valst. Wij vragen aan en wij verwachten van de republikeinse democatie de meest besliste ondersteuning om aan het regiem zijn ware karakter weer terug te geven.
De heer Martinez Barrio is een ex-anarchist. Het is belachelijk iets eerlijks te willen verwachten van ondubbelzinnige renegaten.
Het springt in het oog, dat deze verklaringen gebaseerd waren op een voorafgaand accoord van de verschillende republikeinse fracties. Ze stemmen vrijwel overeen. Maar daar men vreesde dat deze verklaringen niet voldoende zouden zijn om de arbeidersklasse in het geweer te brengen, meende men nog iets sensationelers er aan te moeten toevoegen. Daarmee werd de jeugdorganisatie van de partij van de ex-anarchist belast, die de regering met de doos van Pandora moest bedreigen. Deze jeugd publiceerde een manifest, waarin men het volgende kon lezen: „Aan de openbare mening! Gezien de uitlevering van de republikeinse macht aan de clericaal-monarchistische groepen, die verenigd zijn met de verraders van het regiem, verklaart de jeugd van de republikeinse unie:

1. dat de grondwet door degenen geschonden is, die de plicht hebben haar te beschermen;
2. dat de legaliteit ophoudt wanneer de grondwet niet meer gerespecteerd wordt;
3. dat wanneer het land buiten de wet wordt gesteld alleen door een revolutie de wet weer te herstellen is."

Zooals men ziet doen de brutaliteiten der ouderen niet onder voor de grappemakerijen der jongeren.

De verachting van de arbeiders voor alle partijen.

Deze verklaringen en proclamaties waren niet in staat het volk in te palmen, want dat was het wat men tenslotte wenste. Iedereen wist waaraan hij zich te houden had. De arbeiders bewezen het duidelijk genoeg in die dagen, dat het fascisme niet een of ander begrip is, maar een bepaalde manier van optreden van de regeerders. En ze hebben gezien hoe fascistische methoden practisch werden aangewend door dezelfde zogenaamde politici van links, die tot een antifascistische strijd zouden willen oproepen met de bewering dat het fascisme alleen bij de rechtse partijen te vinden is.
Maar toen de republikeinen gezien hadden, dat ze alleen bleven, haastten ze zich de beweging in Asturië en Katalonië voor de gehele wereld te veroordelen, dezelfde beweging die ze in overeenstemming met de regering van Katalonië en de socialisten, direct of indirect, hadden voorbereid.
Zoals vele socialistische leiders lieten ze de zaak in de steek, wasten hun handen in onschuld en belastten anderen met de verantwoordelijkheid voor de beweging.
Sindsdien hebben ze gezwegen. Ze zwegen bij de regeringscrisis, die tot een voorlopige breuk tussen Lerroux en de CEDA leidde, en tot de vorming van de „regering van 30 dagen" voerde. Ze zwegen toen de laatste crisis werd opgelost. En dit zwijgen spreekt een duidelijke taal.

Want hoe staan de zaken? Wanneer in October 1934 het feit, dat de CEDA. drie ministeries bezette, het fascisme betekende, dat hen ertoe dwong totaal te breken met een republiek, die geen republiek meer was, hoe kunnen deze republikeinen zich nu weer met dit regiem verzoenen en aan de debatten in het parlement deelnemen nu er niet drie, maar vijf ministers van de CEDA. in de regering zijn?
De leden van de regering, die niet voor de grondwet hebben gestemd zijn heden talrijker dan toen. Buitendien is Gil Robles, de leider van de fascisten, zij het ook van de fascistische machteloosheid, vice-president van de regering. Na dit alles zal men de houding van de republikeinen begrijpen. Ze is het resultaat van hun lafheid en van hun ontstemming. Nu het bleek, dat ze zich vergist hadden en dat het volk, dat hen kent, niet zijn bloed en zijn kracht wenste te geven om voor hen de kastanjes uit het vuur te halen en de man van Casas Viejas en de socialisten weer aan de macht te brengen, zouden ze bereid zijn de ergste reactie vrij spel te geven zonder ook maar te pogen daartegen te protesteren, waartoe ze trouwens ook niet in staat zijn.
Gelukkigerwijze stoot het fascisme in zijn drang naar de totaliteit op bepaalde moeilijkheden .... Gil Robles aan de macht is niet het fascisme; voorzover het dit is, gaat het om een fascisme, dat zeer veel overeenstemming vertoont met het anti-fascisme van republikeinen en socialisten.
Wij kunnen reeds nu twee dingen vaststellen: ten eerste, dat de soep niet zo heet gegeten wordt als ze wordt opgediend; ten tweede, dat het fascisme van degenen, die op het ogenblik regeren zich in niets onderscheidt van het anti-fascisme van degenen, die in de oppositie zijn ....

EUSEBIO C. CARBO

OVER DE OCTOBER-GEBEURTENISSEN IN SPANJE

Brief van het secretariaat der IAA. aan de C.N.T.

Waarde Kameraden,

De bloedige gebeurtenissen in Spanje liggen reeds vijf maanden achter ons. Een rilling liep door de arbeidersklasse van de gehele wereld, toen zij de eerste berichten vernam van de opstanden in Asturië en Catalonië en van de meedogenloze weerwraak van de regering, die daarop volgde. De ongerustheid over de rol, die door de CNT. in de October gebeurtenissen van 1934 is gespeeld, is totnogtoe niet verdwenen. Hoewel wij natuurlijk alle beledigingen en verdachtmakingen van onze onverzoenlijke vijanden van ons afwijzen, zijn wij het niettemin aan ons zelf verplicht tezamen met U de oorzaken en gevolgen van de October-opstand te onderzoeken om de houding en de daden van onze spaanse Centrale in het juiste licht te stellen. Dit is van te meer belang omdat alle secties van de IAA. en onze anti-etatistische beweging in het algemeen verre van gerust zijn over de gevolgen, die de nederlaag van de Octoberbeweging voor de CNT. kan meebrengen. Het is daarom onze plicht een uiteenzetting te geven van deze gebeurtenissen, er de politieke ondergrond van bloot te leggen en op die wijze aan de arbeiders in het algemeen en aan onze eigen beweging in het bizonder de ondubbelzinnige houding van de CNT. duidelijk te maken.
Het is voor niemand twijfelachtig of de gebeurtenissen van October 1934 spruiten rechtstreeks voort uit twee bronnen: de begeerte van de socialisten hun verloren macht te herwinnen, en die

van de communisten om door middel van de tactiek van het eenheidsfront voor hun partij de aanhang te winnen, die hen in zo aanzienlijke mate ontbreekt. Deze tactiek vond haar feitelijke uitwerking in de schepping van de „Arbeidersalliantie". Men dient wel te begrijpen, dat het te betreuren is, dat de Landelijke Conferentie van de CNT., die met spoed had moeten worden bijeengeroepen door het landelijk comité volgens de beslissing van het plenum der afdelingen, dat volgde op de gebeurtenissen in December 1933, niet bijeengeroepen is. Wij zijn er zeker van, dat indien er spoed betracht was, men wellicht niet de houding zou hebben te hoeven betreuren van onze kameraden in het gewest Asturië betreffende het vraagstuk van het eenheidsfront en dat wij niet het verlies zouden hebben te betreuren gehad van een aanzienlijk aantal slachtoffers onder de beste van onze kameraden in Asturië, een verlies dat zonder twijfel te wijten is aan het vormen van een eenheidsfront in die streek, waar het falen van de socialisten het duidelijkst aan het licht trad.
Wij twijfelen er niet aan, dat de landelijke conferentie, wanneer zij gehouden was, zonder omhaal of dubbelzinnigheid haar afwijzende houding tegenover de een of andere overeenkomst hetzij met de socialisten, hetzij met de communisten, zou hebben vastgelegd. Zij zou de poging om een politieke staatsgreep in October 1934 te ondernemen, die, wanneer zij geslaagd was slechts ten voordeele van de socialistische en communistische partij zou hebben gestrekt, in de kiem hebben gesmoord.
Ons standpunt ten opzichte van de vraag van het eenheidsfront is U reeds bekend. [1]) Na de de gebeurtenissen in December 1933 en aan de vooravond van Uw Plenum, hadden wij U geschreven, dat met de politieke partijen geen enkele overeenkomst mogelijk was. De October-gebeurtenissen hebben de gegrondheid van deze opvatting helaas maar al te duidelijk aan het licht gebracht. — Wat hebben de politieke partijen in October 1934 gewild? Voor de socialisten moest het een springplank betekenen naar de Verloren Macht. Voor de communisten was het de kans om vaste voet te krijgen in het maatschappelijk gebeuren in Spanje. En ten nadele van ons, ten nadele van de CNT., moest deze tweeledige poging worden verwezenlijkt. De CNT. heeft dus terecht in Catalonië geweigerd zich door een van beide op sleeptouw te laten nemen. De CNT. heeft in Aragon, in Andalusië en vrijwel overal elders goed gedaan door zich niet in een maar al te doorzichtige hinderlaag te laten lokken.
Wanneer onze kameraden in Asturië en in Madrid met socialisten en communisten hebben gepacteerd om tot een gemeenschappelijke actie te geraken, dan is dit waarschijnlijk om redenen van opportunistisch psychologische aard: onze kameraden, die in die streken in de minderheid zijn, hebben gemeend, dat het toch mogelijk zou kunnen zijn, dat socialisten en communisten voldoende revolutionaire zin hadden om samen met de anarchisten voor een bevrijdende revolutie op te trekken. Thans, a posteriori, weten zij wat wij alle a priori wisten. Eens te meer zijn onze kameraden in goed vertrouwen jammerlijk teleurgesteld. Een van de slachtoffers van dit misplaatste vertrouwen, onze vriend José Maria Martínez, had het zelf voor zijn dood reeds ingezien.
De numeriek zwakke aanhang van de CNT. in Asturië en het Centrum had bij de strijders in die streken de zin voor de werkelijkheid en voor de lessen van het verleden afgestompt.
De nederlaag in Asturië, die niet te wijten is aan het tekortschieten van de CNT,, maar wel aan het verraad der socialisten, stelt dit in een helder licht.
Wanneer er in de rijen van CNT. ooit voorstanders geweest zijn van de een of andere „Alliantie" met een politieke partij, dan hebben de October-gebeurtenissen hier schoon schip gemaakt en wij zijn er zeker van dat de CNT. nu meer dan ooit eensgezind zal staan tegenover alle compromissen, die alleen maar zouden leiden tot nieuw verraad en nieuwe diepe teleurstellingen.
De na October in Spanje zelf en in al onze centrales aan de dag getreden neiging om het

[1]) Vergl. Grondslagen Jrg. IV, Nr. 2, pag. 39 e.v.

C.N. [1]) verantwoordelijk te stellen voor de ramp, omdat het niet het „sein" tot de opstand zou hebben gegeven aan de Afdelingen „die klaar stonden en alleen op dit sein wachtten om te beginnen", berust op geen enkele reële grondslag.

Of wel de geest van de opstand leefde in het land en kreeg vat op de grote massa's der arbeiders en in dat geval zouden, sein of geen sein, de gewestelijke federaties in beweging zijn gekomen, meegesleept door de geestdrift der massa; of wel. deze geestdrift schitterde door afwezigheid en de arbeidersklasse nam, dank zij haar natuurlijk instinct, het huichelachtig geschreeuw der socialisten niet ernstig op, — dan zouden de gewesten misschien op een sein van boven-af in beweging zijn gekomen, zonder dat de massa's zich zouden hebben verroerd.

Bovendien — en wij menen, dat onze spaanse kameraden het hierin met ons eens zijn — ligt het geenszins op de weg van het C.N. om te bevelen. Zijn taak is verband te leggen. Daar een algemene regeling niet getroffen kon worden — en, wij herhalen het, het niet bijeenroepen van de landelijke conferentie draagt daar schuld aan — kon vanzelfsprekend het „sein" niet gegeven worden.

Het komt ons voor, dat ook hieruit voor de toekomst lessen te trekken zijn. Het Secretariaat van de IAA. is van mening, dat tweeërlei gedachtengang — overigens van zeer uiteenlopende aard — van invloed zijn geweest op de wijze waarop, buiten Spanje, de Octobergebeurtenissen zijn uitgelegd.

Enerzijds meenden sommige onder onze kameraden in de mogelijkheden, die een gezamenlijke actie had kunnen bieden, een argument te kunnen ontdekken ten gunste van de theorie van het kleinere kwaad...... een theorie, die vooral in die landen vat schijnt te krijgen op onze kameraden, waar een absoluut fascisme heerst en door welke men, gezien onze numerieke zwakheid, ertoe geneigd raakt, een keuze te doen tussen bij voorbeeld, het particuliere kapitalisme en het staatskapitalisme, tussen de dictatuur van het proletariaat en de dictatuur van het fascisme; tussen de democratie der bourgeoisie en het conservatieve socialisme. En op dezelfde wijze als waarop sommigen meenden, dat het bij voorbeeld in de Saar de plicht van onze kameraden was geweest te kiezen tussen het Duitsland van Hitler en het franse kapitalisme en de Volkenbond ten gunste van deze laatsten, waren anderen van mening, dat het in Spanje verkieslijker was samen te gaan met de socialistische beulen dan met de fascistische beulen. Zoals een kameraad het onlangs uitdrukte: men hield zich bezig met de keus tussen de pest en de cholera.

Onze kameraden, die voorstanders zijn van het kleine kwaad, hebben zich nog niet opgewerkt tot het inzicht, dat een derde mogelijkheid, die zij volkomen vergeten, onze keus blijft: onze eigen weg te gaan, zonder afwijkingen naar de ene of de andere zijde en vooral zonder ons met onze vroegere en toekomstige vijanden te verzoenen. Wij moeten niet vergeten, dat de bolsjewisten in Rusland in 1917 slechts een handvol vormden. Maar zij hadden de moed van hun overtuiging.

Wij zijn er zeker van dat de CNT. tegen deze theorie van het kleinere kwaad, die onze beweging dreigt te doen vervallen tot een gevaarlijk opportunisme met succes zal kunnen ingaan door de banden te versterken, die al haar leden verenigen tot een duidelijk omschreven revolutionair programma, dat elk compromis en alle opportunistische aanvechtingen uitsluit — zowel in de verkiezings- als in de revolutionaire periode.

Een andere overweging — van meer belang en begrijpelijker — had onder onze kameraden ernstige verwarring teweeggebracht. De persberichten — vooral de socialistische en communistische bladen in de verschillende landen — hadden ons doen geloven dat zoal niet op 5 October, dan toch zeker op 8 October — ter gelegenheid van de verwarring van de „Catalaanse Republiek" het geschikte en spychologische moment was aangebroken om de straat op te gaan en de revolutie af te kondigen.

---

[1]) Comite Nacional (Landelijk Comité).

Wij geloven niet, op grond van de gedetailleerde berichten, die ons tot nog toe bereikt hebben van alle kanten over de geestesgesteldheid, die in Spanje in October 1934 heerste, dat het psychologisch moment voor een volk wiskunstig moet samenvallen met het psychologisch ogenblik voor een individu of voor een beperkte groep individuën.
Wanneer de Octoberdagen werkelijk op de arbeidersklasse de uitwerking ahdden gehad van een vloedgolf, die alles wat haar in de weg komt wegvaagt, dan zou het psychologisch moment zijn volle uitwerking hebben gehad: de opstand zou algemeen zijn geweest en de gewestelijke en plaatselijke afdelingen van de CNT. zouden zonder uitzondering zijn opgetrokken, meegesleept door alles overstromende opstand van boeren en arbeiders.
Wanneer daarentegen alleen de leiders — met hoe goede bedoelingen ook — (en wij herinneren bij deze gelegenheid aan onze brief van 17 Januari 1933 over de individuele verantwoordelijkheid der leiders en de betekenis van het psychologisch moment) — zich uitsloven voor een psychologisch moment, dat het gevolg is van hun eigen geestesgesteldheid en alleen berust op hun eigen geestdrift, een zuiver persoonlijk psychologisch moment en, bijgevolg, mechanisch —, dan zou de opstandige beweging, die daaruit zou kunnen voortvloeien slechts een uiterst beperkt karakter hebben vertoond...... beperkt tot de leiders, die hun eigen geestesgesteldheid zouden hebben vereenzelvigd met de geestesgesteldheid der grote massa's — en laten wij niet vergeten, dat zonder deze geen enkele grote revolutionaire overwinning mogelijk is —, en die nog niet de onweerstaanbare aandrang zouden ondergaan van de een of andere revolutionaire prikkel.
De bewegingen van Januari en December 1933 zijn daar treffende voorbeelden van. De beweging van October 1934 is zonder twijfel een geheel andere, ondanks het karakter, dat de politici aan deze beweging hebben toegeschreven. Daarom zijn wij er van overtuigd, ondanks tegenovergestelde zienswijzen en ondanks enkele argumenten, die hun oorsprong vinden in een te ver gedreven sentiment voor „de strijd om de strijd", dat het psychologisch moment nooit wordt voorbereid in de hersenen van onze leiders. Het vindt zijn diepe wortels onder de arbeiders zelf.
Deze overwegingen brengen ons opnieuw tot dezelfde gevolgtrekkingen, waartoe wij vroeger reeds gekomen zijn ten aanzien van de vraag hoe de CNT. in de toekomst zou moeten te werk gaan. De laatste gebeurtenissen hebben bewezen hoe gevaarlijk het voor een revolutionaire organisatie is zich door de paniek te laten meeslepen dan wel zich af te zonderen zonder enig contact met haar omgeving.
Wij twijfelen er niet aan of de CNT. zelf is zich thans van deze gevaren bewust en van het enige middel hiertegen: de reorganisatie van de CNT. op grondslagen, die een blijvende daadwerkelijke en krachtige band tussen het C.N. en de gewestelijke federaties zouden scheppen; die zouden voorkomen, dat kameraden verantwoordelijkheid op zich nemen, waardoor het federalistisch beginsel, waarop de gehele organisatie berust, volkomen wordt vervalst, die tenslotte, als een middel om de systematische activiteit van het C.N. en de Regionales werkelijk doeltreffend te maken, de regelmatige en periodieke contributiebetaling van de leden van de CNT zou invoeren — een allerbelangrijkste uiting van blijvende collectieve verantwoordelijkheid.
Het Secretariaat der IAA. kan verder niet nalaten opnieuw te wijzen op de noodzakelijkheid voor de CNT. om eindelijk in een nationaal congres bijeen te komen. De gebeurtenissen, die elkaar met duizelingwekkende snelheid zijn opgevolgd sinds het buitengewoon congres in 1931, dwingen tot een nauwgezet onderzoek van de problemen, waarvoor het spaanse proletariaat in het algemeen en de CNT. in het bizonder is geplaatst. Alleen een Congres van alle Syndicaten kan de verantwoordelijkheden voor de beweging op zich nemen. Het C.N. is verplicht alles te doen om bij de eerste daarvoor in aanmerking komende gelegenheid een dergelijk Congres zonder uitstel dringend bijeen te roepen en ook werkelijk te houden. Het gaat hier wellicht om de instandhouding van onze gehele beweging.
De revolutionaire beweging over de gehele wereld, waarvan de IAA. het middelpunt vormt of die nauwe verbindingen met deze onderhoudt, volgt steeds van zeer nabij de lotgevallen van

onze CNT. Onze Centrales weten en voelen, dat de revolutionaire strijd over de gehele wereld voor een groot gedeelte afhangt van de successen en tegenslagen van de spaanse CNT. Moge dit de CNT. nog meer doen beseffen van welk overwegend belang haar strijd is, zoowel voor deze als voor gene zijde der Pyreneeën.
Voor de Sociale Revolutie en voor het Vrije Communisme.

Maart 1935. Het Secretariaat der IAA.

NOGMAALS HET GEVAL DE KADT

In het Maartnummer van „De Nieuwe Kern" „polemiseert" J. de Kadt tegen mijn aantekening naar aanleiding van zijn „Spaanse Tragedie". Was zijn artikel zelf een ontstellend bewijs van incompetentie en van zijn slordige arrogantie — dit naschrift onthult de intellectuele moraliteit en mentaliteit van onze „elite-socialist". Men oordele: „de lompen-proletarische theorie van het sociaalfascisme, die hij (M. L.) verkondigt, bewijst een keer te meer, dat het „proletarische anarchisme" gebleven is wat het was: de politiek van het lompenproletariaat." Is het de moeite waard dergelijke humbug te signaleren? Zonder twijfel: zooals het van belang is tegen hondsdolheid te waarschuwen.
De Kadt kondigt aan, dat hij voortaan aan mijn „geschrijf" verder geen aandacht meer zal besteden. Daar men, naar dezelfde auteur op pagina 178 van „De Nieuwe Kern" meedeelt, uitsluitend voor „denkende mensen" moet schrijven en niet voor het „geestelijke plebs" is dat geheel in de haak. Ik daarentegen zal, terloops ook aan zijn verdere geschrijf aandacht besteden, want zijn beweringen, dat het „elite-anarchisme" van Kropotkin en anderen in hem een betere verdediger vindt dan in de lompen-anarchisten, waartoe ik behoor, doet nog veel verwachten. De tegenstelling van een „elite-anarchisme van Kropotkin" en een „proletarisch anarchisme" toont reeds aan, dat zijn oriëntering op dit gebied van hetzelfde alooi is als zijn kennis van de zaken in Spanje.
Maar ter zake. Ik zou, zoo maakt hij de argeloze lezers van „De Nieuwe Kern" wijs, een „ondergeschikte fout" in zijn artikel ontdekt hebben. [1]) Alsof ik „een fout" had ontdekt! — en niet beweerd, dat zijn gehele artikel één aaneenschakeling is van onjuistheden en van onzinnigheden aan elkaar hangt. Maar ik zal mij door de even domme als brutale opmerkingen van De Kadt niet laten verleiden, dàt te doen wat ik schreef wat vervelend was, n.l. zijn artikel op de voet te volgen en van alinea tot alinea weerleggen, omdat de polemiek met iemand die niets weet en er maar wat op los kletst weinig amusant is. Zijn opmerking over Pestaña bewees hoe hij op de hoogte was van de C.N.T. Zijn een jaar te vroeg dateren van het uittreden van de socialisten uit de regering en het opvolgen van Azaña bewees hoe hij op de hoogte is van de politieke gebeurtenissen. In Spanje zou het eenheidsfront hebben bestaan: „in de loop van 1934 wordt dit front in geheel Spanje gevormd". Maar in Spanje bestònd en bestáát dit eenheidsfront niet. Hij weet van niets en hij begrijpt niets. Noch van de rol van de republikeinen, noch van die van de socialisten, om van de revolutionnaire arbeidersbeweging te zwijgen. „De wel kleine, maar toch niet onbelangrijke partij van de werkelijke burgerlijke democraten, de partij van Azaña stond naast de socialisten in de strijd en ze gedroeg zich — we zullen dat nog zien — niet slechter dan de bij uitstek proletarische C.N.T,. de anarcho-syndicalistische vakbeweging." Eén zoo'n citaat is voldoende. En men kan met dergelijke cita-

[1]) Namelijk zijn niet op de hoogte van de loopbaan van Pestaña. Dat hij het feit, dat de geroyeerde ex-secretaris van de C.N.T. bij het parlementarisme is beland, een bevestiging vindt van zijn spaanse tragedie-inzichten, dat is de komische noot in deze tragedie. Pestaña als bondgenoot van De Kadt: les renégats se touchent.

ten pagina's vullen. Het geheel bestáát uit dergelijke enormiteiten. Dat is geen „ondergeschikte fout", dat is zelfs niet „fout", dat is eenvoudig onqualificeerbaar grotesk.

Alleen nog dit. Het hijgende artikel begint met te constateren, dat 1934 al twee „ondergangen" gebracht heeft. In Februari Oostenrijk, in October Spanje. Ofschoon anders dan in Duitsland de fascistische reactie met de wapens in de hand werd ontvangen: „is het resultaat precies hetzelfde geweest als in Duitschland". „Er zijn zoveel punten van overeenkomst tussen de tragedie van Linz-Wenen-Bruck en die van Barcelona-Madrid-Oviedo, dat de gedachte zich al vanzelf opdringt", enz.

Ziehier een staaltje van het inzicht èn van de stijl van de schrijver: de literaire stijl van de journalistieke dilettant en dat alles voorgedragen op de toon van de schoolmeester als profeet. Deze gehele gewichtige beschouwingen hebben de waarde van een betoog van Kokadoris op de markt, waarmee niemand in ernst een discussie begint.

Zelfs een lezer van „De Nieuwe Kern", die zo weinig op de hoogte is van wat er zich in Spanje afspeelt als de redakteur, die hem voorlicht, zal zich misschien afvragen hoe het met die „punten van overeenkomst" staat, als hij hoort, dat in Spanje de socialisten reeds weer een eenheidsfront vormen — met de burgerlijke partijen! — met het oog op nieuwe verkiezingen; dat de door de regering gesloten syndicaten van de U.G.T. en zelfs van de C.N.T. weer geopend worden, en dat door de arbeidersorganisaties weer groote openbare vergaderingen worden gehouden. En zelfs deze lezer zal wellicht begrijpen, dat de tragedie van de „spaanse tragedie" niet in „Barcelona-Madrid-Oviedo", maar elders te zoeken is.

Maar zoals reeds gezegd: het geval De Kadt is een hòpeloos geval. Hij zal wel door blijven gaan met zijn hysterisch en arrogant „gejammer" over de nederlaag van het proletariaat en het socialisme. Maar hij kan gerust zijn: tot het lompenproletariaat rekenen wij deze elite-socialist werkelijk niet. Hij behoort tot het lompen-intellect.

A. M. L.

BOEKBESPREKING

Barthélemy de Ligt: *LA PAIX CREATRICE. Histoire des principes et des tactiques de l'action directe contre la guerre.* (Paris, Marcel Rivière, 536 pag. in twee delen.)

Deze uitgebreide franse uitgave van het eerste deel van „Vrede als Daad" (Arnhem, 1931) behandelt de strijd tegen de oorlog van de oudste tijden tot heden, voorzover deze op strict religieuse motieven berust. Twee verdere delen zullen hetzelfde onderwerp onderzoeken voorzover het gaat om religieuse motieven met humanitaire en universele tendens en voorzover ze sociaal en algemeen menselijk zijn. Het is overbodig te wijzen op de zorgvuldigheid waarmee voor een groot aantal van enerzijds uitgebreide en niet gemakkelijk te overziene bewegingen en stromingen, anderzijds voor weinig bekende en vergeten mannen en groepen een internationale literatuur uitvoerig en tot haar nieuwste publicaties is benut, waardoor men de stand van het onderzoek over ver uiteenliggende vraagstukken kan overzien. Het is zonder speciale vakkennis niet mogelijk de verschillende hoofdstukken op zichzelf te beoordelen en men kan er zich slechts over verheugen een algemeen overzicht te krijgen en op veel vermoede of min of meer reeds bewezen samenhangen in het geestelijke leven van oude en oudste tijden opmerkzaam gemaakt te worden.

Daar het werk ook een deel van de actieve anti-oorlogsactie van de schrijver vormt, staat dit onderwerp op de voorgrond, terwijl het objectief deze eerste plaats toch wel eerst kreeg sinds zulk een propaganda intensiever werd gevoerd, dus nauwelijks sinds 150 jaar. Daarom zou men liever voor de gehele tijd het materiaal, dat op de genoemde drie grote groepen van motieven betrekking heeft bij elkaar, naast elkaar in plaats van gescheiden zien. Het gaat tenslotte om het intellectuele en ethische ontwaken van een aantal mensen van alle tij-

den, waarom zich dikwijls groepen vormden, die soms zeer talrijk werden, hetgeen echter met verzwakking van de oorspronkelijke impuls en het oorspronkelijk initiatief is samengegaan.

Hoe kon men hier religieuse, humanitaire, sociale, algemeen- menselijke motieven van elkaar scheiden? Wat betekent overigens „religieus" anders dan een fictie, die mensen op grond van hun eigen aanleg, van hun milieu, van veelvuldige indrukken uit zichzelf ontwikkelen — dus een spiegelbeeld van henzelf, dat weer door talrijke factoren beïnvloed en vertroebeld wordt.

Zoo is voor de oudere en naïeve tijd een scheiding niet mogelijk. Voor later is religie een bewuste verstarring van het denken ten gunste van een fictie in tegenstelling tot de onafgebroken vooruitgang van de wetenschap en zij verliest daarom haar macht over de mensen, die ongelovig of onverschillig zijn. Het is interessant te vernemen, dat van 100.000 noord-amerikaanse dominées 13.000 tegen de oorlog zijn, maar het zou interessanten zijn te weten hoeveel van de 100.000 scheikundigen tegen de gifgassen zijn. De religieuse krijgsbestrijding was te zwak toen de religies levende factoren waren. En ze heeft vandaag nog veel talrijker tegenstanders tegen zich.

Ging het nu in al de vele hier opgenoemde historische gevallen werkelijk om geweldloosheid? Waren niet juist al de op zichzelf staande onafhankelijke denkers vóór alles strijders, die dikwijls zonder macht, zonder wapens een vijandelijke wereld om hen tegemoet traden! Wie strijdt moediger, de onbuigzame, eenzame martelaar of de bewapende bende, die hem verscheurt? Deze ethische moed is strijdkracht — „geestelijke weerbaarheid" naar De Ligt's eigen uitdrukking — niet vrede, en vreedzame mensen zijn er altijd pas dan geweest, wanneer hen dit op velerlei wijzen met dwang werd gesuggereerd en de verschrikkelijke gehoorzaamheid, de „vrijwillige slavernij", zich ontwikkelde.

Daarom lijken mij actieve opstandelingen, onafhankelijke denkers, oprechte ethici, de fatsoenlijke mensen van alle tijden, niet te scheiden en ik had ze graag in dit mooie werk alle bij elkaar gezien en hun wisselwerking nader leren kennen. Ook ontbreekt de sterkste vertegenwoordiger van de vrijheid en van de rebellie, in wiens fictie zoveel menselijke ontwikkeling belichaamd is — waarvan de sporen elders niet meer te vinden zijn — de duivel, die in het mooie boek: „La mort et le diable" (1880) van Pompeyo Gener, geanalyseerd werd. Uit dit alles met elkaar ontstaan inzichten in het vooruitstrevende strijdmilieu van de oude tijden, waarin dan ook de eerste humanitaire opwellingen opkomen tegen wreedheid, tegen moord op ieder gebied, ook solidaire gevoelens tegenover de dierenwereld, waarop in het werk van De Ligt herhaaldelijk gewezen wordt.

Ook in het heden zijn wij allen strijders, ieder op zijn manier en het voorbeeld van Tolstoi, wiens strijdwijze zo werd misverstaan en hem daardoor zozeer van zijn invloed beroofde, zou ons moeten duidelijk maken dat het noodzakelijk is van de uitdrukkingswijze van de mystiek over te gaan tot veel preciesere vormen om aan de goede zaak de duidelijkste uitdrukking te geven.

Dit verandert niets aan de bevrediging, dat een zoo omvangrijk materiaal toegankelijk is gemaakt.

16.V.35. M. N.

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GRONDSLAGEN

ALEXANDER SCHAPIRO: HET FRANSE SYNDICALISME
(Slot)

H. R.: HET ANTI-AUTORITAIRE SOCIALISME IN [illegible]

R.: GUSTAV MAYERS ENGELS-BIOGRAFIE

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 4 NUMMER 4 1935

[illegible]

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 4 NUMMER 4 1935

GRONDSLAGEN
Uitgave van het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond
Sectie der Internationale Arbeiders Associatie (IAA)

Redactie: **A. Müller Lehning**
Administratie: **J. A. C. Caland-Hymans**
Amstelkade 181, Amsterdam-Z., Postgiro 57399

De **Abonnementsprijs** bedraagt per jaar **f 2.50**
Abonn.-prijs voor leden v/h N.S.V. f 1.20 Losse nrs. 20 ct.
Bij collectief abonnementen zoowel voor leden als niet-leden reductie. Inlichtingen bij de administratie

HET FRANSE SYNDICALISME (slot)

VI.

Van toen af kan men niet langer spreken van een arbeidersbeweging in Frankrijk. Er bestaat alleen nog vakverenigingspolitiek, onderling gekibbel tussen voormannen, chefs en leiders, schandalen en beledigingen, grofheden en wederzijdse beschuldigingen — maar er is niets dat wijst op het bestaan van enige activiteit onder de arbeidende massa zelf.

Op het congres in Rijssel (Juli 1921) geraakten de aanhangers van de minderheid en van de meerderheid handgemeen en schoot een van de afgevaardigden zijn revolver af. Dit revolverschot zou later nog eens gehoord worden onder de aanhangers van de minderheid, na de tweede splitsing. Het rapport van het Bureau Confédéral verkreeg op het congres te Rijssel de meerderheid der stemmen, maar een aanmerkelijk geslonken meerderheid. Van de 2950 stemmen kreeg Jouhaux er 1556; de minderheid kreeg er 1348; er werden 46 blanco stemmen uitgebracht.

Het belangrijkste punt op het congres was de ontwikkelingsgang der vakverenigingen. De lange, eindeloze debatten leidden tot niets. De stemming over het rapport had reeds over de houding der vakverenigingen beslist. De cijfers waren vrijwel gelijk: 1572 voor Jouhaux en voor de samenwerking tussen de klassen; 1325 tegen het reformisme der vakverenigingen; 66 blanco.

De aanhangers der minderheid zijn zelf verbaasd over hun succes. Bijna de helft van de C.G.T. is op hun hand! Het lezen van deze cijfers heeft het lot van de beweging beslist. Weldra zal een tweede C.G.T. worden opgericht. Bovendien giet de C.G.T., bij monde van haar Comité Confédéral National, olie op het vuur door in September 1921 een motie aan te nemen, waarin wordt verklaard, dat „afdelingen der vakverenigingen inbreuk maken op de discipline, wanneer zij deel uitmaken van groepen, die buiten het vakverenigingsleven staan, hetzij van wijsgerige, hetzij van politieke aard. In geen geval mogen zij behoren tot de Comités Syndicalistes Révolutionnaires". Deze sommatie is de laatste druppel . . . .

De Comités Syndicalistes Révolutionnaires (C.S.R.), gesterkt door het succes, dat de aanhangers van de minderheid te Rijssel hebben behaald, roepen nu hun eigen congres bijeen en doen een beroep op alle vakverenigingen van de C.G.T. om daar hun afgevaardigden heen te zenden. Dit Confederale Congres, dat over het hoofd van de C.G.T. heen werd bijeen geroepen in strijd met de meest elementaire beginselen, die voor een bond van vakverenigingen gelden, had plaats op 22 December 1921. Het succes was ook ditmaal geweldig. Het aantal stemmen, dat te Rijssel 1350 had bedragen, stijgt op het congres der C.S.R. tot 1528. Dit betekent, dat wanneer de aanhangers der minderheid een weinig geduld hadden gehad en wanneer zich niet al aanstonds onder hen het streven had baangebroken om zich *tot elke prijs* af te scheiden — omdat Moskou op dat ogenblik die afscheiding gaarne zag — zij op het volgende congres van de C.G.T. bezit hadden kunnen nemen van het raderwerk der confederatie en de vakverenigingsbeweging gezond hadden kunnen maken. Maar de communistische intriges wilden hier niet van weten en onze kame-

raden, anarchisten en revolutionaire syndicalisten, zijn in de val gelopen. De franse communisten moesten de syndicaten in handen krijgen om er willoze werktuigen van te maken. Kort voor het eerste Congres van de nieuwe Confederatie, die opgericht was op het congres der C.S.R. in December 1921 en die van nu af de naam zal dragen van Confédération Générale du Travail Unitaire (C.G.T.U.) [1]), namen haar afgevaardigden deel aan de voorlopige internationale conferentie der revolutionair-syndicalisten (Berlijn, Juli 1922), waar zij zich in beginsel eens verklaarden met de resolutie, die op dat congres werd opgesteld, de resolutie, die enkele maanden later werd goedgekeurd door het oprichtings-congres van de Internationale Arbeiders Associatie. Maar nadat zij nauwelijks op tijd waren teruggekomen uit Berlijn om deel te nemen aan de zittingen van het congres der C.G.T.U. te Saint-Etienne (26—28 Juni 1922), bleken deze afgevaardigden een minderheid te vormen onder de minderheid van vroeger. De C.G.T.U. wordt communistisch en neemt het besluit toe te treden tot de Rode Vakverenigings Internationale [2]). Om niet onmiddellijk te breken met de nieuwe minderheid (in de C.G.T.U.), die de intriges van Moskou begint te doorzien, neemt men het besluit, niet tot de R.V.I. toe te treden, tenzij deze op haar volgend congres de bekende paragraaf 11 van haar statuten verandert, die betrekking heeft op de organische band tussen de R.V.I. en de communistische internationale.
De nieuwe C.G.T.U. geeft aanvankelijk blijk van een zekere revolutionaire daadkracht. De staking der metaalarbeiders te Hâvre, die zich tot een vrijwel algemene staking van de hele stad uitbreidt, brengt in geheel Frankrijk een golf van geestdriftige solidariteit teweeg. Op 26 Augustus (1922) lokken de door de regering gezonden troepen een vechtpartij uit; er vloeit bloed; drie doden en 15 gewonde arbeiders liggen op de straten van de havenstad. Twee dagen later doet de C.G.T., die zich om het bloed der arbeiders weinig schijnt te bekommeren, een beroep op de financiële offervaardigheid van haar aanhangers. Maar de C.G.T.U. wil verder gaan. Op dezelfde dag schrijft zij voor de volgende dag (29 Augustus) een algemene solidariteitsstaking uit voor geheel Frankrijk. De C.G.T. verschuilt zich achter een besluit, dat haar weinig eer aandoet: „De C.G.T. is van mening, dat een uiting van solidariteit in geld meer effect heeft en van meer nut zal zijn voor de zaak der metaalbewerkers in Hâvre, zodat onze vakbonden gewoon aan het werk zijn gebleven"! Maar de syndicaten van de C.G.T. hebben gewerkt, omdat de C.G.T.

1) De term „unitaire", toegepast op hen, die zich afscheiden, klinkt wel eigenaardig. Hij werd gekozen gedeeltelijk uit naïviteit (dat men de organische eenheid kan herstellen door zich te splitsen) en gedeeltelijk uit demagogie — het onmiskenbare erfdeel der communisten van alle landen.

2) Wij wijzen er op, dat op 11 Juni het Uitvoerend Comité van de Communistische Internationale te Moskou draconische besluiten nam tegen de Revolutionair-Syndicalisten. Maar de franse communisten hebben zich wel gewacht deze te publiceeren vóór het congres van Saint-Etienne. Onmiddellijk daarna maakt de Humanité ze openbaar (in het nummer van 2 Juli). Daarin wordt gezegd, dat de aanhangers van de nieuwe minderheid „medogenloos moeten worden verdreven", opdat zij niet meer in staat zullen zijn „de arbeidersklasse de onberekenbare schade te berokkenen, die zij hen vroeger hebben gedaan en die zij hen nog altijd doen."

geweigerd heeft de solidariteitsstaking af te kondigen! De staking der „unitaires” vond veel weerklank.
Op het tweede congres van de R.V.I. (Moskou, November 1922), komt men tegemoet aan de wensen van de afvaardiging van de C.G.T.U., ten aanzien van artikel 11. De organische band tussen R.V.I. en C.I. wordt vervangen door een van de omstandigheden afhankelijke verbintenis. Onmiddellijk na de terugkeer der afgevaardigden in Frankrijk wordt, in overeenstemming met de besluiten van Moskou, te Parijs een comité van actie opgericht tussen de C.G.T.U. en de franse communistische partij .... De syndicalisten, die reeds wantrouwend staan tegenover alles wat het stempel van Moskou draagt, doorzien de goochelarij, waarvan de franse arbeidersbeweging te Moskou ten aanzien van artikel 11 het slachtoffer is geworden; het Comité van Actie is daar het bewijs van. Het Comité ter verdediging van het Syndicalisme (ditmaal van de C.G.T.-Unitaire — niet het comité van de C.G.T. voor de splitsing) verdubbelt zijn activiteit, sluit zich aan bij de Internationale Arbeiders Associatie, die te Berlijn in December 1922 was opgericht ter gelegenheid van het Internationaal Syndicalistisch Congres en hoopt het franse syndicalisme tot nieuw leven te brengen. Maar het is te laat. Het buitengewoon congres van de C.G.T.U. (Bourges, November 1923) keurt de aansluiting bij Moskou goed en de C.G.T.U. zet met volle zeilen koers naar de troebele wateren van het staats-communisme.
Een laatste druppel deed de beker overlopen. Op 11 Januari 1924 worden twee syndicalisten op een door de communistische partij belegde vergadering in het gebouw der vakverenigingen te Parijs, door revolverschoten gedood. Een daarop volgend door de C.G.T.U. ingesteld onderzoek, heeft duidelijk aan het licht gebracht, dat een communist de dodelijke schoten heeft gelost en dat de communistische partij er de morele aanstichter van was en er de verantwoordelijkheid voor droeg. Deze tragische gebeurtenis maakte voorgoed een einde aan de toch al wankele samenwerking tussen syndicalisten en anarcho-syndicalisten enerzijds en de communisten anderzijds. De tweede scheuring in de arbeidersbeweging stond voor de deur.
Op de dag van de begrafenis van de slachtoffers van het rode fascisme, dat reeds in opkomst was, belegden de syndicalisten een vergadering. De sfeer, die daar de overhand had — wilde de breuk met de C.G.T.U. en zelfstandigheid tegenover de beide Confederaties. Een beslissing wordt niet genomen. De voorstanders van de zelfstandigheid vrezen, dat hun heengaan uit de C.G.T.U. deze voorgoed onder de leiding van de communistische partij zal brengen. Maar de diepe scheur, die in de C.G.T.U. is ontstaan, wordt met de dag breder.
Ondertussen zette de C.G.T. haar reformistische koers voort langs de weg, die zij zich sinds de oorlog had uitgestippeld. Haar eerste congres na de splitsing werd gehouden te Parijs van 31 Januari tot 4 Februari 1923. In een sfeer van rust en verdoving werden alle voorstellen en ontwerpen van de leiding van de C.G.T. zonder veel bespreking aangenomen. Na de innerlijke onenigheden van de jaren 1919—1922, konden de leiders van de C.G.T. zich eindelijk gerust voelen; de orde was hersteld; eindelijk kon men rustig slapen en de

aanhangers sussen met verschillende wetsvoorstellen op de buitenlandse werkkrachten, de sociale verzekeringen en andere pogingen van sociale wetgeving, die nog heden ten dage zorgvuldig opgeborgen liggen in de ministeriële portefeuilles.
Maar in 1924 staan de verkiezingen voor de deur. De C.G.T. laat deze gelegenheid niet voorbijgaan .... om opnieuw met haar minimumprogramma voor de dag te komen, dat voor deze gelegenheid is bijgewerkt. De toenemende activiteit in de arbeiderswereld — de golf van stakingen in Februari en Maart 1924 — verontrust de leiders van de C.G.T.; zij willen opnieuw deze energie in slaap wiegen door de lapmiddelen van de sociale wetgeving. Jouhaux met zijn stokpaardje, de Economische Raad „van consumenten en producenten" (lees: van arbeiders en patroons), heeft niets geleerd van zijn vroegere mislukking van de Economische Raad van de Arbeid, die sinds lang ter ziele is gegaan en dringt opnieuw aan op de oprichting van deze Raad *in de Staat*. Tegelijk kondigt de C.G.T. met veel ophef de herleving van haar minimumprogram aan. De voorstellen voor de sociale wetten worden weer voor de dag gehaald: de verzekeringen, de ongevallenwet, de bescherming van vrouwen en kinderen, de goedkeuring van de Conventie van Washington betreffende de acht-urendag, de heffing op het kapitaal, de nationalisatie van de industrie, enz. enz.
Het was duidelijk, dat dit minimumprogramma, dat vlak voor de verkiezingen de kiezers werd voorgehouden, alleen een poging van de socialistische partij was om de stemmen der syndicalisten te winnen. De verschillende onderdelen van het programma van de C.G.T. waren opgenomen in de verkiezingsprogramma's van de socialistische candidaten. Maar het programma was meer dan een socialistische verkiezingszwendel. Het was een oproep aan de arbeiders *deel te nemen* aan de verkiezingen ten behoeve van de burgerlijke democratie. Het is in de eerste plaats een beroep van de syndicalisten van de C.G.T. op de democratie: „Wanneer de franse democratie", heet het in dit appèl, gepubliceerd in „Le Peuple", haar verleden vergeet en zich tevreden stelt met een wijziging in de bezetting van de leidende functies, wanneer zij niet wil inzien, dat haar belang samenhangt met de ontwikkeling van de sociale vooruitgang en met de verwerkelijking van de gerechtigheid in de wereld, wanneer zij zich niet uiteindelijk ten doel stelt de samenwerking met alle volkeren, die de vrede willen organiseren, wanneer zij concessies doet aan het nationalisme, dan zal de overwinning, waarop zij hoopt, tevergeefs zijn behaald ...."
Het wordt 1 Mei 1924. De werkloosheid is tamelijk groot, maar alles verloopt rustig. „Le Peuple", „orgaan van het syndicalisme", officiële spreekbuis van de C.G.T., die van zich zelf verkondigt, dat zij steunt op de Charte d'Amiens, publiceert op 4 Mei in een hoofdartikel „Wij verdedigen een programma .... Tegen de reactie? Altijd. Voor het blok der linkerzijde? De arbeiders zullen daar onderscheid tussen weten te maken".
Maar opdat er geen enkele twijfel kan bestaan over de rol van de C.G.T. bij de verkiezingen, zegt een hoofdartikel in „Le Peuple" van 7 Mei zonder omwegen:

„. . . . zonder ons te mengen in de strijd der partijen, was het goed gezien van de C.G.T. om door het bekend maken van haar programma kleur te geven aan de verkiezingsstrijd . . . . zoals de zaken staan, kan geen enkel syndicalist, die zich bewust is van de dreigende gevaren, aan de arbeiders de raad geven zich buiten alle politiek te houden. W i j b e s c h i k k e n o v e r z o w e i n i g w a p e n s, d a t w i j o o k h e t s l e c h t s t e w a p e n n i e t m o g e n w e g w e r p e n."
Dit was het bevel aan de syndicalisten om op het linkerblok te stemmen!
De verkiezingen van de 11de Mei verschaften dit linkerblok de overwinning. Jouhaux jubelt. De beloning laat niet op zich wachten. Kort daarna richt Herriot de nationale economische raad op, stuurt Jouhaux naar de Volkenbond en maakt uit de C.G.T. voor zich een tamelijk kneedbaar propagandawerktuig voor de democratie.
De C.G.T.U. blijft van haar kant de grote trom roeren voor de eenheid in de vakbeweging. Om de stroming voor zelfstandigheid, die na de communistische moord van de 11de Januari veld won, af te leiden, begint de C.G.T.U. met verdubbelde ijver haar intriges om tot eenheid te geraken. Bij elke aanleiding, hoe gering ook, stelt de leiding van de C.G.T.U. aan de C.G.T. voor, een eenheidsfront tegen dit of tegen dat te vormen.
Het ingebreke blijven van de C.G.T. en haar deelneming aan het linkerblok, worden door de communisten en de syndicalo-communisten bij elke gelegenheid uitgebuit. Maar er ontstaat een nieuwe bron van moeilijkheden. In October 1924 scheidt het syndicaat van de bouwvakarbeiders van de Seine — het machtigste lid van de Bond van Vakverenigingen van de Seine in de C.G.T.U. — zich voorgoed van deze laatste af en verzoekt de Landelijke Bouwvakfederatie ,waar zij deel van uitmaakt, hetzelfde te doen.
Enkele dagen later, op 1 en 2 November, beleggen de vakbonden, die het standpunt van de minderheid in de C.G.T.U. aanhangen, een vergadering en besluiten: 1. voorgoed met de C.G.T.U. te breken; 2. zich zelfstandig te maken en een band te scheppen tussen alle zelfstandige syndicaten in Frankrijk. Deze bond heeft de naam aangenomen van Union Fédérative des Syndicats Autonomes de France (U.F.S.A.).
Dit was een derde verkapte C.G.T., maar die er door gebrek aan levenskracht en omdat zij niet in staat was de verspreide elementen van het van de beide C.G.T.'s onafhankelijke syndicalisme samen te brengen, niet in slaagde vaste voet te krijgen in het franse vakverenigingsleven.
Een enkel typerend feit verbindt de U.F.S.A. met de C.G.T.U. Beide zijn het gevolg van een scheuring. Wanneer zij breken met de moeder-organisatie verklaren beide, dat zij dit doen terwille van de e e n h e i d in de vakbeweging! Beide verkondigen urbi et orbi dat door de scheuring de eenheid zal worden hersteld. Maar terwijl de U.F.S.A. zelfs niet in staat is geweest haar eigen eenheid op te bouwen — de Bouwvakfederatie heeft bij voorbeeld altijd geweigerd toe te treden en gaf er de voorkeur aan zelfstandig te blijven — ziet de C.G.T.U., die aanvankelijk haar aandelen had zien stijgen en zelfs stand had weten te houden tegen alle aanvallen, haar ster verbleken; zij zal zich binnenkort verplicht zien zich bij de C.G.T. aan te sluiten, wil zij haar aanhang niet volkomen uiteen zien vallen.

Tegelijk met de herhaalde en eentonig wordende verklaringen van de drie nationale organisaties, dat zij de eenheid van de franse vakbeweging hartstochtelijk wensten, bleef de steeds feller wordende strijd tussen de aanhangers van deze organisaties voortduren. De laatste groots opgezette poging om tot eenheid te geraken, was het confederale congres van de C.G.T. in September 1925. De C.G.T.U. besloot haar nationaal congres op dezelfde dag en in dezelfde stad (Parijs) te houden. Een voorstel tot samensmelting werd aan de reformisten gedaan en een Interconfederaal Congres werd (door de C.G.T.U.) onmiddellijk na de beide afzonderlijke congressen bijeengeroepen. Maar de C.G.T. weigerde te onderhandelen en weigerde deel te nemen aan het „Eenheids-Congres". De U.F.S.A. van haar kant diende bij beide congressen een schriftelijke verklaring in. Deze gehele politiek van wederzijdse „voorstanders der eenheid" leidde tot niets.... zij was van alle kanten onoprecht. De algemene staking van 12 October 1925, afgekondigd door de C.G.T.U. en de franse communistische partij tegen de oorlog in Marokko en Syrië, was een al te doorzichtige politieke manoeuvre om door de arbeiders met geestdrift te worden begroet. De staking was een onmiskenbare mislukking en verergerde de toestand van de arbeidersklasse nog meer, want elke proletarische beweging die, nog voor zij uitbreekt, tot een nederlaag is gedoemd, verzwakt de strijdlust van een beweging in aanzienlijke mate. De drie nationale organisaties bestaan nog steeds — of beter gezegd, de drie winkels, die niets van waarde hebben aan te bieden....

VII.

De Charte van Amiens bestaat niet meer.... Door allen geschonden, is zij nog slechts een wrak, dat door de golven van het onstuimige leven wordt heen en weer geslingerd.

Inderdaad, de arbeidersbeweging kan niet en moet niet de speelbal zijn van een of andere politieke partij. De dag, waarop een arbeidersbeweging zich onder een politieke partij stelt — hoe proletarisch deze beweging ook mag zijn — is deze beweging gedoemd ten onder te gaan en het speeltuig en het werktuig te worden van deze partij.

Maar de onafhankelijkheid van het syndicalisme van elke partij, het verzet van het syndicalisme tegen elke politieke inmenging betekent nog niet, dat het syndicalisme vormeloos moet blijven. De klassenstrijd verplichtte het revolutionaire syndicalisme het probleem van de rol van de staat onder ogen te zien en zijn houding daartegenover te bepalen. In dit geval kan men onmogelijk van de leden der vakbonden verlangen, dat zij op de drempel van hun syndicaat hun theoretische bagage achterlaten, zonder welke zij niet in staat zullen zijn om ook maar het kleinste probleem op te lossen, dat buiten de grenzen valt van de kleine vak-actie.

Het syndicalisme moet de botsing met sociologische en revolutionaire stromingen niet vrezen, temeer daar het de hersenarbeid van zijn leden niet aan banden kan leggen.

De strijd van de Eerste Internationale tussen de aanhangers van het autoritaire staats-centralisme en de aanhangers van het vrijheidlievende anti-etatis-

tische federalisme gaat scherper dan ooit verder. Tussen deze beide ideologieën, die elkaar uitsluiten, bestaat geen tussenweg: men moet kiezen. En in Frankrijk, waar het syndicalisme in verschillende stukken is gebroken, zien wij deze zelfde strijd opkomen met deze verwikkeling, dat de voorstanders van de staat op hun beurt in twee verschillende stukken zijn verdeeld: de democratische staatsaanhangers, die de samenwerking tussen de klassen mogelijk achten, vertegenwoordigd in de reformistische C.G.T., en de dictatoriale staatsaanhangers, vertegenwoordigd in de bolsjewistische C.G.T.U.

Aan de andere kant is de anti-autoritaire federalistische vleugel in de loop der jaren enorm verzwakt, zij is zeker van de te volgen gedragslijn en wankelt tussen een anti-etatisme in de zin van Bakoenin en een hardnekkige afzijdigheid van alle ideologie en „philosophie". Deze alle perken te buiten gaande afzijdigheid, die elke wil tot actie verlamt en die achter een uiterlijke onafhankelijkheid een diepe angst verbergt voor alles wat op een „wereldbeschouwing" lijkt, heeft het herstel van het syndicalisme in Frankrijk nog bemoeilijkt. Men heeft zich geworpen op de polemiek met de partijen, men heeft zich tegenover alle gesteld, zonder in staat te zijn geweest zijn eigen gedragslijn vast te stellen.

Tengevolge van deze versnippering van de franse arbeidersbeweging is de toestand van de arbeidersklasse in Frankrijk slechter dan ooit. Zij heeft geen ruggegraat, zij heeft geen initiatief, geen karakter.

Het geroep om „eenheid in de vakbeweging", dat van alle kanten wordt aangeheven, zal niet in staat zijn om de arbeidersklasse haar energie terug te geven. De mechanische eenheid, zal nog geen revolutionaire eenheid ten gevolge hebben: deze laatste zal alleen mogelijk zijn wanneer elke lust tot samenwerking tussen de klassen en met de communistische dictatuur van het syndicalistische programma zal zijn verdwenen en wanneer het nieuwe handvest van het verjongde syndicalisme, met herhaling van haar verzet tegen elke deelneming aan de politiek en aan een partij, ondubbelzinnig de anti-autoritaire en en anti-etatistische beginselen zal inhouden van het libertaire communisme. Eenmaal op deze fundamentele basis gesteld, zal de toekomstige C.G.T. moeten beginnen met onder zich te verzamelen „alle arbeiders, die zich de te voeren strijd bewust zijn", niet alleen tot het doen verdwijnen van de loonarbeid en van de werkgevers, maar ook van de Staat in al zijn vormen en zij zal volledige vrijheid moeten laten aan elk lid zijn politieke denkbeelden zowel in als buiten het syndicaat tot uitdrukking te brengen. De leden hebben niet het recht om de besluiten van hun partij of groep buiten het syndicaat aan dit syndicaat op te dringen, maar het is hun recht te trachten hun syndicaat te beïnvloeden om een of andere ideologie te aanvaarden, zonder welke de arbeidersorganisaties altijd slechts beperkte corporatieve verbanden zullen blijven.

De revolutionaire arbeidersbeweging in Frankrijk zal niet tot bloei komen, zolang deze fundamentele beginselen niet door het syndicalisme zullen zijn erkend.

1925. A. SCHAPIRO

DE FEDERALISTISCHE BEWEGING IN BELGIË TIJDENS DE EERSTE INTERNATIONALE

Welke plaats de belgische federalistische beweging, het belgische libertaire socialisme in de 1ste Internationale heeft ingenomen, blijkt uit de brief van Bakoenin van 23 Januari 1872 aan de internationalisten van de Romagna: „Van alle europese internationale organisaties is, dit kan ik zonder voorbehoud zeggen, de belgische federatie de meest intelligente, de ijverigste en meest actieve, de best georganiseerde en in elk opzicht de belangrijkste".
Bakoenin stelt haar zelfs hoger dan de spaanse federatie en noemt als reden hiervan: „De belgische federatie heeft een geheel eigen oorsprong. Men vindt namelijk in België tegenwoordig een handvol, hoogstens vijftien, aanhangers, jongelieden uit bourgeoiskringen door geboorte en opvoeding, die zich echter geheel gegeven hebben aan de zaak van het proletariaat en gebroken hebben met alle banden van het gevoel, van de gewoonte, van het belang en de ijdelheid, die hen vroeger met de bourgeoisie verbonden. Zes of zeven van hen kenmerken zich door een buitengewone en door zeer degelijke kennis verdiepte intelligentie, die door haar alomvattende veelzijdigheid op een bizonder hoog peil staat".
Juist als de italianen, zegt Bakoenin verder, is het belgische volk volgens zijn tradities van oudsher federalistisch. 1)
Deze historische tradities worden weer bizonder levendig omstreeks 1860, in een tijdperk van politieke en economische centralisatie in Europa. In 1862 verschijnt in Brussel een door de arbeider Hector Morel geschreven brochure: „De nationaliteiten, beschouwd van het standpunt van vrijheid en individuele autonomie." „De autoriteit", zo wordt daarin gezegd, „is het natuurlijke en logische gevolg van de nationaliteiten, van de politieke en administratieve centralisatie. Wanneer dus de revolutie — en daarover kan geen twijfel bestaan — de overwinning van de vrijheid tot doel heeft, dan moet men noodzakelijkerwijze de grootste nadruk leggen op decentralisatie en daartoe propaganda maken voor de organisatie van sociale groepen, die zich op het standpunt stellen van de autonomie van de gemeenten en van het federalisme."
„De wet", zegt de schrijver verder, „is en kan niet anders zijn dan een middel tot onderdrukking en slavernij en wel het meest gehate van alle, omdat zij zich steeds laat gelden in naam van de gerechtigheid en van het recht . . . ."
Proudhon's ideeën over de sociale gerechtigheid, over de federalistische organisatie van de maatschappij, waren op deze en dergelijke manier al sinds enige tijd verbreid in de kringen der belgische arbeiders vóór de oprichting van de I.A.A. in 1864. Zijn geschriften, evenals zijn in België doorgebrachte verbanning, beïnvloedden de strijd voor de sociale bevrijding in België in de richting van een libertaire, federalistische opvatting — op dezelfde wijze waarop

1) Men zie daarover: Bakoenin „Werke" III, Berlin 1924, bl. 194 e.v. De degelijke en uitgebreide „Histoire de la Démocratie et du Socialisme en Belgique depuis 1830", Brussel—Parijs 1906, van Louis Bertrand geeft de democratisch-socialistische ontwikkeling in België sinds de revolutie van 1830 — zij het van het standpunt van de staatssocialisten en parlementaristen.

enkele tientallen jaren later het werk van Elisée Reclus in België de libertaire socialistische tendens leven inblies en versterkte.
Terwijl in België, zoals bijna overal in de europese landen, in Frankrijk, Italië, Duitsland enz., de „openbare mening" onder invloed stond van de door de bourgeois-staat gevoerde propaganda voor centralisatie, verspreidden reeds in België, zowel als in Frankrijk, bepaalde kringen, wier woordvoerder Proudhon was, de idee van een nieuwe federalistische organisatie van de maatschappij, die niet berustte op de door middel van staatsapparaten afgekondigde wetten, maar op de vrije wilsovereenkomst der producenten. 2)
Behalve de revolutionair denkende arbeiders waren het vooral groepen van jonge studenten, die door de geest van Proudhon waren aangetrokken. En het waren niet alleen de staat en de kapitalistische particuliere eigendom, waartegen de anti-autoritaire opvattingen van deze kring opkwamen.
In 1860 toont P. E. Depuijdt in de brusselse „Revue Trimestrielle" de mogelijkheid aan van het naast elkaar bestaan van de verschillende socialistische richtingen — met verdraagzaamheid en zonder de afstotende, naar de dictatuur hakende vernietigingsdrift van de politieke partijen. De practische resultaten moesten overtuigen, dit was ook de bedoeling van Gustav Landauer met zijn kolonisatieplan in 1919 en deze vrijheid was het, die wij van de socialisten tegenover de oekraïnische boeren met Machno verlangd hebben.
Zoals in het naburige Duitsland maakte ook in België in de 60er jaren de economische centralisatie, in wisselwerking met de politieke centralisatie, snelle voortgang. 3)
Intussen vertoont de ontwikkeling der belgische arbeidersbeweging in die tijd, in tegenstelling tot Duitsland, waar het centralistische Marxisme steeds dieper wortel schoot, waartoe in de eerste plaats ook de ideeën en de propaganda van Lassalle de bodem voorbereidden — een in verhouding sterk vertegenwoordigde anti-autoritaire socialistische tendens.
Het waren dus niet uitsluitend zuiver economisch-politieke redenen — de econ.-pol. centralisatie — maar vooral de omstandigheid, welke persoonlijkheden in de afzonderlijke landen voor de socialistische idee propaganda maakten, die de doorslag gaf voor de ontwikkeling, hetzij in de richting van het autoritaire, hetzij van het libertaire socialisme.

---

2) Een groot deel van de pers bevond zich al spoedig na de revolutie van 1830 in handen van de „Société générale pour favoriser l'industrie nationale".
Van de belgische publicisten (de aanhangers van St. Simon, Fourier, Blanqui enz. laten wij hier buiten beschouwing), voor wie de opkomst der bourgeoisie niet de bevrijding van het arbeidende volk betekende, moeten genoemd worden: Louis de Potter, Adolf Bartels, Lucien Tottrand, Jacques Cats en de broeders Delhasse. Verder Jean Pellering, Collins en Napoleon de Kaijzer. Voor het grootste deel zelf afkomstig uit de kringen van de bourgeoisie, bleven zij voor een deel ook aanhangers van het katholiscisme en hun hervormings-ideeën zijn een mengsel van metaphysica, collectivisme en federalisme, ook staatssocialisme, zodat Proudhon, die in 1858 in Brussel zijn „La justice dans la révolution en dans l'église" schreef, wel de helderste ideeën over het federalisme had.

3) In 1850 was het aantal P.K. (paardekrachten) in België 65930. In 1870 348.246. Tegelijkertijd werden de sterkte van en de uitgaven voor het leger voortdurend verhoogd.

Men kan aannemen — wat b.v. de opvatting was van Benoît Malon —, dat hierbij ook het vraagstuk van de verschillende temperamenten en de historische traditie der volkeren een rol speelde.
Wel is het een feit, dat in de hier geschetste ontwikkeling de vlaamse secties in de 1ste Internationale het minst anti-autoritair waren ingesteld, terwijl in het waalse deel van België, in Frankrijk, in frans Zwitserland, in Spanje het federalisme vaste voet kreeg.
Maar heeft niet een persoonlijkheid als Domela Nieuwenhuis een overwegend aandeel gehad bij het in het leven roepen van een krachtige libertair-socialistische beweging in het „nuchtere Holland" en zien wij tegenwoordig niet, hoe twee volken van zo uiteenlopend temperament als het duitse en het italiaanse passief of actief onder de invloed van dezelfde mentaliteit staan?
Het was dus volstrekt niet noodzakelijk, dat in Duitsland het marxistische socialisme in sterke mate de overhand kreeg.
Neen, dezelfde „conspiration de silence", die Marx zijn burgerlijke tegenstanders verweet ten aanzien van zijn burgerlijke theorieën, dezelfde methode pastten Marx en zijn vrienden toe ten opzichte van de ideeën van de libertaire socialisten — en dat niet alleen, in hun autoriteitsfanatisme schrikten zij niet terug voor een bewuste verkeerde weergave en voor een verdraaiing van de denkbeelden van Proudhon, Bakoenin e.a.
Deze geestelijke scheiding tussen het anti-autoritaire en het autoritaire socialisme ontstond niet, zoals Max Nettlau constateert „door welbewuste verwerping van het libertaire socialisme door de duitssprekende en andere arbeiders", maar omdat de oudere socialisten met internationale ervaring, waarop zij vertrouwden, zoals Marx, Engels, W. Liebknecht, J. Ph. Becker, F. H. Sorge e.a., hen opzettelijk afkerig maakten van elk ander socialisme dan het hunne, en er hen kennis van lieten nemen, nadat het onherkenbaar verminkt was. [4])
Zo overwon in Duitsland grotendeels het marxisme.
In België, waar tegenwoordig de marxistische P.O.B. de boventoon voert en waar thans het libertaire socialisme slechts door zwakke groepen wordt vertegenwoordigd en ook tot uiting komt in de stakingen die s p o n t a a n en t e g e n de wil van de P.O.B. en van de reformistische vakverenigingsbureaucratie uitbreken, had de beweging een opwaartse, althans niet afnemende, gang kunnen nemen.
Denken wij een ogenblik, dat die belgische studenten, die „handvol jongelieden", die in verbinding met de groep studenten te Parijs omstreeks 1865 de „Rive Gauche" en andere tijdschriften uitgaven, die de drijvende kracht vormden van een plan tot oprichting van een „Federatieve Wereld Associatie" — een jaar voor de oprichting van de I.A.A., — die achtereenvolgens in 1865, 1867 en 1868 de studentencongressen in Luik, Brussel en Gent organiseerden, ook op rijpere leeftijd hun oude libertaire denkbeelden, ik zou willen zeggen, hun innerlijke overtuiging trouw waren gebleven!
Toegegeven, dat een tijdperk van industriële hoogconjunctuur een massa aan-

4) Nettlau: Der Anarchismus von Proudhon bis Kropotkin, Berlin 1927, bl. 146.

hangers naar het reformistische staatssocialisme had doen overgaan — toch zou het libertaire socialisme in België dan minder terrein verloren hebben, dan toen inderdaad het geval was.
Wel werden enkele voortreffelijke medewerkers aan de „Rive Gauche", zoals Rogeard en Longuet in 1865 België uitgewezen, maar er bleef nog een kern van krachten over, die bleef schrijven in de geest van het federalistische socialisme — helaas nog slechts gedurende enkele jaren.
Het voornaamste was, dat de arbeiders de propaganda voor de directe economische actie begrepen hadden, zoals de stakingen van Seraing, Flemalle enz. later bewezen.
In 1866 schreef Paul Lafargue in de „Rive Gauche": „Wij verafschuwen alle regeringen, de blauwe republiek even goed als de constitutionele monarchie of enige andere regeringsvorm. Wij willen de anarchie. In plaats van de macht te willen veroveren, willen wij ze vernietigen". Korte tijd later werd hij zelf een aanhanger — al werd hij ook door Marx niet geheel vast in de leer genoemd — van het socialisme van het Communistisch Manifest. En een der voormannen van deze propaganda-organisatie van het federalisme in België, die in 1863 de strijd tegen de reactie en het clericalisme aanbond — Caesar de Paepe — was ruim tien jaar later van het libertaire naar het staatssocialisme omgezwaaid.
Gaan wij thans eerst, in grove trekken, de ontwikkeling na van het belgische federalisme, na de oprichting van de I.A.A. in 1864.
Op het tweede congres van de I.A.A. in 1867 te Lausanne, vertegenwoordigd Caesar de Paepe als afgevaardigde der Belgen tegenover de franse afgevaardigden Tolain, Chemalé het standpunt, dat niet alleen wegen en mijnen moesten worden gecollectiviseerd, maar ook de grondeigendom, derhalve een verwerping van het mutualistische standpunt van Proudhon, die het probleem van de rechtvaardige ruil op de voorgrond plaatst. [5]) Het denkbeeld van Proudhon over de ruilbanken, de idee van de rechtvaardige ruil met instandhouding van de particuliere eigendom maakt in deze kringen langzamerhand plaats voor het collectivistische beginsel van Bakoenin — aanvankelijk b.v. in het bezit van de grond, daarna ook met betrekking tot de industriële productiemiddelen.
Wel kwam voorlopig een nauwere band tussen de belgische federalisten en Bakoenin nog niet tot stand, maar zij brengen in een brief van 16 Januari 1869 de algemene overeenstemming van hun ideeën met die van Bakoenin naar voren. De Paepe, Hins, Verrijcken, Brismée e.a. hielden het alleen voor doelmatiger een minder openlijke atheïstische propaganda te voeren en de behandeling van het erfrechtsvraagstuk beschouwden zij als van minder belang. Voor de „Alliance de la démocratie sociale", die organisatie van bizonder vertrouwde volgelingen van Bakoenin, voelden zij evenmin iets.
Bakoenin schreef van zijn kant over de Belgen (6 April 1870): „De Belgen zijn wat argwanend, zij staan enigszins wantrouwend tegenover de Alliantie —

5) „La vraie mutualité, nous l'avons dit, est celle qui donne, promet et assure service pour service, valeur pour valeur, credit pour credit, garantie pour garantie." P. J. Proudhon: De la capacité des classes ouvrières.

zij zijn ook wat doctrinair en voor de Alliantie is in hun leer geen plaats. Niettemin zullen zij, daar hun programma het onze is en zij daarbij toegewijde, oprechte en persoonlijk onbaatzuchtige mannen zijn, zich tenslotte gedwongen zien, ons gelijk te geven."
Het congres der I.A.A. te Bazel in Septembre 1869, waar het probleem van de „volksstaat" besproken werd, zag naast Bakoenin ook Eugène Hins als tegenstander hiervan optreden, zoals de hier volgende woorden van Hins doen zien: „. . . . laten wij liever de regeringen in hun vuil laten verzinken, laten wij hen niet onze morele steun geven. En wel hierom: de Internationale is en moet zijn een staat in de staat; laat de staten op hun wijze hun weg gaan, tot onze staat de sterkste is, dan zullen wij op de puinhopen der staten de onze oprichten, volkomen voorbereid, volkomen uitgewerkt, zoals hij in iedere sectie bestaat. Ga heen en maak plaats, zal men dan zeggen." Dat de Belgen echter niet de illusie hadden, dat deze nieuwe organisatie van de maatschappij zonder strijd te bereiken zou zijn, blijkt uit het verslag van de Paepe, waarin wordt gezegd: „De arbeiders zullen niet het geduld hebben de resultaten van een langzame en vreedzame ontwikkeling af te wachten, die eeuwen duren zal; zij zeggen, dat zij lang genoeg geleden hebben en dat zij het einde van hun lijden wensen te beleven. Met de grootste waarschijnlijkheid zal dus de hervorming van de eigendom niet door een blinde en onvermijdelijke ontwikkeling, maar door de doelbewuste tussenkomst van de intelligentie (op een andere plaats: gedwongen liquidatie) der mensen plaats vinden, niet door evolutie, maar door revolutie . . . ." 6)
De vragen, die op het derde congres van de I.A.A. in Brussel (1868) reeds waren besproken, n.l. betreffende de eigendom van de grond en van de industriële productiemiddelen, werden op het congres van Bazel in 1869 scherper omlijnd. De franse afgevaardigden Chemalé, Tolain en Murat hielden vast aan hun standpunt als tegenstanders van de collectieve eigendom, daarentegen was Eugène Hins, die nog op het congres van Brussel tot de felste tegenstanders van de collectieve eigendom had behoord, van mening veranderd, had zijn opvattingen over de mutualistische privaateigendom gewijzigd en was gekomen tot de aanvaarding van het collectief bezit. 7) Hier in Brussel ontwikkelde Hins ook het denkbeeld van de weerstandsorganisaties, waarop in het congresverslag van Brismée wordt gewezen. Deze organisaties, voorlopig nog een middel om het verzet van de arbeiders tegen het kapitaal te organiseren, waren bestemd om later, na de vernietiging van de loonslavernij, de kiemcellen te worden van de nieuwe federalistische maatschappelijke orde. Het zou dan hun taak zijn de productie te organiseren en de terugkeer van de oude centralistische toestanden te verhinderen, „de oude politieke systemen worden vervangen door de vertegenwoordiging van de arbeid (représentation du travail)."

6) Mémoire sur la propriété terrienne prés. au Congres de Bâle, Bruxelles 1869.

7) Het verslag van de brusselsche sectie op het congres te Bazel zegt: „......dat op deze wijze het collectivisme en het mutualisme, die op het congres te Brussel als rivalen en vijanden tegenover elkaar schenen te staan, integendeel elkander aanvulden: het collectieve eigendom van de grond maakt de billijke ruil, het wederkerig dienstbetoon mogelijk......"

Omstreeks 1870 komt dan ook het plan op van de oprichting van een arbeidersparlement, een tegenhanger van de burgerlijke politieke parlementen, waarin de economische problemen van het proletariaat door de arbeiders zelf zouden worden besproken. Eerst in 1875 kwam de oprichting daarvan in Brussel tot stand, maar door de partij-politieke aspiraties der „jongeren" (Bertrand, Barzin e.a.) had het een geheel ander karakter gekregen en het werd, naar L. Bertrand in zijn levensbeschrijving van de Paepe beweert, het uitgangspunt van de belgische arbeiderspartij (P.O.B.) — waardoor het marxisme in België vaste voet kreeg. Voorlopig bleef echter de belgische socialistische arbeidersbeweging voor verreweg het grootste deel afkerig van partijpolitiek en anti-autoritair. [8])
Het congres van de I.A.A. in Brussel had verklaard in geval van oorlog de algemene staking te zullen afkondigen, d.w.z. de sectie van ieder land zou, voor het geval de regering van dit land een oorlog zou willen beginnen, een oproep doen om de arbeid neer te leggen. De belgische sectie heeft dit plan niet in practijk kunnen brengen, omdat België zelf niet in de frans-duitse oorlog betrokken werd. [9]) Daarentegen hadden de gebeurtenissen bij gelegenheid van de Commune in 1871 in zoverre invloed op de belgische sectie, dat de vlaamse groepen onder de indruk van het neerslaan van de Commune in de richting van de politieke hervormingsstrijd werden gedreven. Het was dus geen toeval, dat op het 5de congres van de I.A.A. in 1872 in Holland, waar deze reformistische richting met grote meerderheid was vertegenwoordigd, een meerderheid werd gevonden voor het voorstel van de Generale Raad om de leden van de I.A.A., Bakoenin en Guillaume, uit te sluiten op grond van hun zogenaamde samenzweringen en van hun destructieve actie binnen de I.A.A.
Evenals de „Internationale", het orgaan van de belgische sectie, onvermoeibaar voorlichting gaf over de bedoeling en de gebeurtenissen van de parijse Commune (wat door de „jongeren" niet actueel werd genoemd), zo stonden ook de belgische organisaties achter hun afgevaardigden, die op het congres in Den Haag met de afgevaardigden van de zwitsersche Jura-Federatie in de minderheid bleven.
De golf van stakingen, die te beginnen in 1868 in het waalse deel van het land op grond van loonsverlagingen begonnen was en waarbij het in Montigny en Seraing tot heftige botsingen met de militaire macht was gekomen, ebde weg tijdens de oorlog van 1870—1871.
Na 2 of 3 jaren voorspoed werd de belgische industrie, vooral de textielindustrie in het dal van de Vesdre, in het jaar 1873 door een uiterst zware crisis getroffen. De belgische federalisten bereidden zich op een beslissende

8) De afgevaardigde Hubert Bastin brengt op het congres te Bazel verslag uit over de federatie in het Vesdre-dal: het aantal leden is in minder dan een jaar van 400 tot 6000 toegenomen"...... als propagandamiddel hebben wij verder bijeenkomsten belegd...... in het afgelopen jaar hebben wij 90 vergaderingen gehouden. Het maandelijks verschijnen van ons blad „le Mirabeau" in een oplage van 4000 exemplaren, wordt nu in een 14-daags blad met dezelfde oplage omgezet......"

9) In Juni 1870 kwam het te Verviers naar aanleiding van het oproepen van de lichtingen 1863 en 1865 tot verbitterde protestdemonstraties van de Internationalisten.

strijd met de staat en het kapitaal voor en dit verklaart het bericht van de Internationalisten van Verviers en Antwerpen in het „Bulletin" van de Jura-Federatie: „Tussen dit congres (Den Haag) en het volgende zullen wij zien, wie de beste resultaten zal behalen, wanneer het uur van de beslissende strijd is gekomen, wij, de wegbereiders van de revolutie, of de marxistische contra-revolutionairen."

De belgische federatie hield met Paschen 1873 haar congres in Verviers. Reusachtige arbeidersmassa's ontvingen de afgevaardigden aan het station, overal waren soldaten opgesteld, in Luik, Namen, Gent lagen de troepen gereed en de civiele garde was onder de wapenen geroepen.

De afgevaardigden waren van mening, dat het in het vervolg niet meer op partiële stakingen aankwam, maar op de algemene staking met als doel de onteigening der kapitalisten. Op een voorstel van de belgische federale raad om voor de stakende arbeiders van Verviers een inschrijving te openen, antwoordden deze in „Mirabeau", dat te Verviers verscheen: „Wat ons aangaat, wij zullen onze ellende verdragen en ons voorbereiden op de revolutie, waarbij wij hopen, dat alle arbeiders ons weldra de solidariteit zullen betonen, die hen met ons verenigt en wel op andere wijze dan door geldelijke bijdragen."

De houding van de Belgen ten opzichte van de Generale Raad te Londen wordt gekenmerkt door het voorstel van Verrijcken, om een commissie te belasten met de uitwerking van een statuut van de I.A.A., dat geen rekening zou houden met de instelling van een Generale Raad, welk voorstel ook werd aangenomen. De autoritairen in de I.A.A., vooral de „Volksstaat" van de duitse aanhangers van Marx (Marx zelf moest in zijn critiek op het program van Gotha van 1875 de gedachte van een „Volksstaat" laten vallen), namen wraak voor deze verwerping van de centrale instantie door de anti-autoritairen voor „Bonapartisten" uit te maken. Het feit, dat enkele franse Mutualisten met Bonaparte min of meer vrede hadden gesloten, was voor de Marxisten voldoende om dit te beweren, waartegen in „Mirabeau" en in de te Luik verschijnende „Ami du Peuple" fel werd geprotesteerd. In deze strijd nam de „Internationale", die te Brusel verscheen, reeds een dubbelzinnige houding aan, waarvan de oorzaak vooral te zoeken was in het reformisme van de vlaamse groepen.

Nadat de „Internationale" gedurende meerdere (5) jaren de spreekbuis van de Federalisten was geweest, werd zij in 1873 opgeheven en op het Kerstcongres van de belgische federatie in 1873 werd de te Verviers verschijnende Mirabeau aangewezen als orgaan van de Federatie en werd ook bepaald, dat de zetel van het I.A.A.-bureau voor 1874 in België zou zijn.

Ondertussen verzetten de door de crisis getroffen arbeiders zich hardnekkig tegen loonsverlagingen en dergelijke maatregelen, de stakingen van de werktuigkundigen in Henegouwen en van de wevers in Dison en het Vesdre-dal vonden levendige bijval. Talrijke acties voor geldelijke bijstand werden op touw gezet, hoewel men zich van de ontoereikendheid wel bewust was.

Op het congres van de I.A.A. te Gent, waar de engelse afgevaardigde Hales het standpunt innam: de anarchie is de wet van de dood, kwam o.a. de spaanse afgevaardigde Viñas op tegen de volksstaatsocialisten. Viñas ver-

klaarde bovendien: om de heerschappij van het kapitaal te vernietigen, is het niet voldoende om een vreedzame algemene staking af te kondigen, maar moet men tot de opstand overgaan (s'insurger).
In deze periode van stakingen publiceerde de luikse „Ami du Peuple" ook een brief van een groep belgische onderofficieren, waarin werd gezegd, dat zij weliswaar nog een geheime groep in het leger vormden, „maar zodra onze vrienden de roep der vrijheid laten weerklinken, zullen wij tonen wie wij zijn en dat wij onze plicht weten te vervullen."
De gedeeltelijke stakingen, die in Februari en Maart 1874 weer uitbreken in de kolenmijnen van Flemalle en Flenu, waren aanleiding voor de regionale raad van de belgische federatie, die nu haar zetel had te Verviers, om een manifest tot de belgische secties te richten, waarin werd gewezen op het onvruchtbare van de tot dusver gebezigde strijdmethoden en waarin de vraag werd gesteld, hoe de strijd met meer uitwerking kon worden gevoerd.
Over de geest in de belgische federatie wordt men ingelicht door het verslag van de afgevaardigde Demoulin, dat hij uitbracht op het congres, dat dat jaar in Brussel plaats vond: hij geeft verslag van de staking van de wevers in het Vesdre-dal, waar ondanks nederlagen geen ontmoediging heerst. De luikse federatie en die van het kolenbekken van Charleroi zijn vrijwel op peil gebleven. De federatie van de Borinage reorganiseert haar krachten. Tengevolge van een staking, die verloren werd, bevindt het centrum zich in een crisis. Daar staat tegenover, dat in Vlaanderen nieuwe groepen worden gevormd.
In de discussie over anarchie en de arbeidersstaat, die zich ontspint naar aanleiding van de vraag: door wie en hoe worden in de toekomstige maatschappij de publieke diensten verricht? is de houding van César de Paepe reeds aarzelend. Het, voornamelijk door hem opgestelde verslag van de brusselse sectie vertoont staatssocialistische strekkingen en Gomez (Farga), de spaanse afgevaardigde antwoordt: „Het rapport van de brusselse sectie brengt ons weer terug tot de staat en, welke beperkingen de opstellers ervan ook maken — de logische gang van zaken zal de arbeidersstaat er toe leiden, een autoritaire staat te zijn, zoals alle tegenwoordige staten dat zijn."
Het congres besloot het bovengenoemde vraagstuk voorlopig over te laten ter bespreking door de federaties afzonderlijk en de behandeling uit te stellen tot het volgende congres.

De stakingen, die in de loop van het jaar 1875 door de mijnwerkers in de Borinage en de omstreken van Luik worden gevoerd, eindigen alle met nederlagen, maar hebben tot gevolg, dat de arbeiders tot het inzicht komen van de noodzaak van een internationale aaneensluiting der arbeiders en vele sluiten zich aan bij de I.A.A. (Tegelijkertijd vormen ook de mijnwerkers, de mecaniciens, de kleermakers en andere bedrijfsgroepen vakorganisaties).

De te Gent verschijnende „Vlaamsche Lantaarn" was het gedrukte propagandamiddel der internationalisten voor het vlaamse gebied, terwijl in het waalse land de te Luik verschijnende „Almanach Socialiste" werd verspreid. Zoals gezegd werd in 1875 te Brussel de arbeiderskamer opgericht. In de loop van de tijd organiseerde deze onder leiding van C. de Paepe een reeks lezingen

over sociale economie, de naam die ook gegeven werd aan het weekblad, dat deze lezingen publiceerde. In deze arbeidskamer werden de discussies tussen de „jongeren" (Ph. Coenen, J. Barzin, L. Bertrand e.a.) en de „ouderen" (Brismée, Steens, Verrijcken) over de methoden in de strijd van de arbeidersbeweging verder voortgezet. De „jongeren", die tot een parlement wilden komen, dachten zich als doel een algemene belgiese vakarbeidersbeweging, terwijl de „ouderen" weliswaar federalisten, maar ook Internationalisten waren en van een afzonderlijke nationaal-reformistische vakbeweging niets wilden weten. Ook bij deze discussies nam C. de Paepe een verzoenende houding aan, zijn vroeger zo aanvallende geest was verzwakt, waaraan wellicht zijn snel verergerende kwaal (hij stierf pas 48 jaar oud) voor een deel schuld was. Toen in Gent, Antwerpen en andere vlaamse steden een beweging ontstond tot opheffing van de kinderarbeid in de fabrieken, die haar doel trachtte te bereiken door een petitie aan de regering, was C. de Paepe een van de ijverigste voorstanders van deze reformistische tactiek. Elisée Reclus, die destijds een reis door Holland en België maakte, schrijft daarover in een brief aan Rodolphe Kahn: „Hierbij de interessante brief van C. de Paepe, die mij niet overtuigd heeft. Wanneer men zich eenmaal op de weg van de verzoekschriften heeft begeven, is het zeer moeilijk weer terug te keren op de weg van de revolutie." 10)

De reformistische stromingen van de vlaamse secties worden door de waalse groep scherp afgekeurd, maar langzamerhand dringt het parlementaire socialisme ook in hun afdelingen door.

Cesar de Paepe trachtte op het 8ste congres van de I.A.A. in 1876 te Bern zijn nieuwe houding te rechtvaardigen: hij ziet de situatie in België veranderd door het optreden van nieuwe, jongere elementen in de socialistische arbeidersbeweging. De oude elementen zijn naar zijn mening verdwenen en de arbeiders moeten de strijd op andere wijze voeren. Hij verklaart dat, terwijl in het waalse deel van België vele secties zijn opgeheven (met uitzondering van het Vesdre-dal, waar ook de oude opvattingen gehandhaafd bleven), daarentegen in het vlaamse gebied de beweging zich verder ontwikkelde.

Inderdaad brokkelt het federalisme thans af en zelfs in de kolommen van de „Mirabeau" dringt het centralistische socialisme door, de artikelen van de anti-autoritairen worden niet meer opgenomen en Sellier, een frans uitgewekene, verklaart in een artikel in Mirabeau: de autonomie betekent de splitsing. Niettemin slaagden de anti-autoritairen, die zich in „l'Etincelle, Cercle de l'Economie Sociale" te Verviers hadden aaneengesloten, erin door hun energieke inspanning om in 1877 „Mirabeau" weer op hand te krijgen. Het blad blijft nog verschijnen tot 1880, maar bereikte nooit weer zijn vroeger peil.

Het congres van de belgische federatie te Brussel, dat op 3 Juni 1877 plaats vond, verwierp nog eenmaal de partij-politieke tendenzen: het congres weigerde zich aan te sluiten bij de te Mechelen opgerichte sociaal-democratische partij en besliste, dat het congresbesluit van Gent moest worden gehandhaafd.

---

10) Zie M. Nettlau: Elisée Reclus, Berlin, 1928, bl. 203.

Hierop besloten de Vlamingen hun particuliere organisaties in stand te houden en het in hetzelfde jaar gehouden internationale socialistencongres in Gent nam met 22 tegen 9 stemmen de volgende resolutie aan: „Het congres verklaart .... dat alle politieke middelen moeten worden aangewend, die leiden tot de sociale bevrijding van allen", en een buitengewoon congres van de partij-socialisten in Januari 1879 te Brussel zette de belgische socialistische partij voor. Caesar de Paepe werd echter een van de ijverigste medewerkers van de in 1881 opgerichte Liga voor Kiesrechtshervorming.
Opgemerkt dient te worden, dat Peter Kropotkin, die in 1877 te Verviers was, van mening was, dat althans de federalistische elementen in het Vesdre-dal hadden kunnen worden gered, wanneer hier een energieke, volhardende kracht beschikbaar was geweest. Maar de jonge generatie ging ten onder in het reformisme en al verklaarde het in September 1877 nog eenmaal te Verviers bijeenkomende congres van de I.A.A., dat alle partijen, of zij zich socialistisch noemden of niet, één reactionaire massa vormen — het partij- en parlementaire socialisme had in België overwonnen, althans in zijn uiterlijke organisatorische vorm.
De spontane massa-acties van September en October in het kolenbekken van Bergen en die te Gent, bij gelegenheid van het koninklijk bezoek, werden door de reformisten het werk van opruiers genoemd, waarop het „Bulletin" van de zwitserse Jura-federatie antwoordt: „Deze acties zijn niet het werk van opruiers, maar de werkelijke overtuiging van de gentse arbeiders en de legaliteits-opvatting is een persoonlijk standpunt van belgische congres-redenaars," 50 jaren van parlementair socialisme in België hebben het resultaat doen zien: een reusachtig partij- en vakverenigingsapparaat zonder gevechtswaarde, dat de partiële stakingen van de afzonderlijke bedrijfstakken de een na de ander laat verbloeden, dat ministerstractementen in zijn zak steekt en de munitieproductie organiseert, dat de strijd der arbeiders voor de socialisatie ombuigt in de parlementaire „actie" voor een „plan van den arbeid".

H. B.

EEN LEVENSBESCHRIJVING VAN ENGELS DOOR GUSTAV MAYER

De geschiedenis van het oudere socialisme dankt aan Professor Gustav Mayer een bijdrage, die nieuw licht werpt op de jeugd van Friedrich Engels, een onmisbare bijdrage tot verheldering van de eigenaardige band tussen Marx en Engels, die niettemin, ondanks alles raadselachtig blijft, wanneer men haar de maatstaf van een werkelijke vriendschap aanlegt. Door de vermeerderde uitgave van het eerste deel (1919) en het nieuw verschenen tweede deel (beide van einde 1932; den Haag, Martinus Nijhoff, 1934, IX, 1, 393 en 585 blz. in gr. 8°) overzien wij thans het leven van Engels uit een zeldzaam volledig bronnenmateriaal, waaraan verspreide geschriften, manuscripten, brieven, talloze litteratuur van tijdgenoten, allerlei acten enz. ten grondslag lagen. Wij kennen thans ook het begin van Marx uit al het beschikbare materiaal en

veel uit zijn latere briefwisseling enz. Het komt mij voor, dat beide mannen enorm verschillend zijn en dat zij slechts één eigenschap gemeen hebben: een gebrek aan goedheid, dat hen, misschien met uitzondering van de naaste huiselijke kring, tot vijanden van allen maakte, hoever hun eigen vriendschap werkelijk reikte, is ondanks alles nog niet helder. Marx was in hooge mate iemand, die alles om zich heen vernietigde; wanneer een geestelijke prestatie hem dwong tot ontzag, rustte hij niet, tot hij een weerlegging had geschreven en haar, naar zijn mening, had afgemaakt en vernietigd. Engels was aanvankelijk bizonder ontvankelijk, navolgend en trachtte zich aan alles, wat nieuw was, aan te passen; wat hem beviel, dat deed hij na, schreef in dezelfde stijl en zin. Zo had Engels een bonte, veelzijdige jeugd en nam ook de radicale philosophie en het socialisme met vreugde in zich op, terwijl Marx van jongsaf tegen alles tekeer ging en werkelijk — naar het gedicht van Engels (1842), dat met behulp van Edgar Bauer, destijds zijn intiemste vriend, zou vervaardigd zijn (I, bl. 82): „. . . . Geballt die böse Faust, so tobt er sonder Rasten, als wenn ihn bei den Schopf zehntausend Teufel fassten". Zo moest Marx al vroeg als mens vereenzamen, onverschillig of hij in Berlijn, aan de Rijn of in Parijs woonde, terwijl Engels zich overal gaarne liet opnemen in de solidariteit der zich vrij ontwikkelende radicale kringen, zich op de hoogte stelde van het engelse en franse socialisme, van de werken van Godwin, Owen, de Chartisten, Fourier enz. en van het werkelijke volksleven.
Prof. Mayer zegt als resultaat van zijn uiteenzetting (I, bl. 288) dat Engels „nog vroeger dan Marx het moderne kapitalisme begrepen, de positie van het proletariaat daartegenover omschreven, de synthese tussen duitse philosophie en engelse nationaaleconomie beproefd, zichzelf aanhanger van het communisme genoemd en de internationale aaneensluiting van de communisten geëist en er toe bijgedragen heeft". Dat is zonder twijfel juist. Uit een omgeving vol levendige radicale en socialistische indrukken in Duitsland en Engeland kwam Engels in de tweede helft van 1844 in Parijs en van toen af was de socialistische levende wereld voor hem nog slechts een corpus vile: er bestond alleen nog maar Marx, die de radicale philosophie reeds achter zich had gelaten, die het meestal nog primitieve socialisme minachtte, evenals de liberalen en democraten, met wie hij tot dusver had gewerkt, en die zich de weerlegging van al deze richtingen ten doel had gesteld, evenals het prediken van een automatische ontwikkeling, gevolgd door het ingrijpen van een dictator.

Engels had in ieder geval in Engeland gezien, dat betrekkelijk weinigen werkelijk socialisten (Owenisten) werden en een veel groter aantal Chartisten met politieke verwachtingen, en nog meer, door hun positie als arbeiders — Trade-Unionisten. Beiden verwachtten dus weinig of niets van het socialisme en alles van een wijziging van de coulissen, die de arbeidersklasse op de eerste plaats moest brengen, zoals na 1789 de bourgeoisie in Frankrijk de nieuwe eerste stand werd. Zij werden van toen af verachters en vijanden van het socialisme, dat zij als een secte en een utopie beschouwden en systematisch bestreden en wel in zijn meest bloeiende verschijningen, zoals Max Stirner, Proudhon, Bakoenin enz.

Deze strijd vulde hun leven van 1845 tot 1883 en 1895, en zij lieten numeriek talrijke arbeidersgroepen achter, die trouw hadden gezworen aan het dogma van vijandschap tegenover alle levend socialisme en dit nog doen; dat de woorden communisten, socialisten, sociaaldemocraten door hen worden gebezigd, verandert hier niets aan en was en is slechts misleidend.
Aan zichzelf overgelaten zou Marx als door en door onsociaal wezen waarschijnlijk te gronde zijn gegaan, nadat hij alles om zich hen letterlijk „vernietigd" had. Engels, die zeker in veel nauwer contact met het werkelijke leven stond, zoals wij thans weten, deed ook Marx voeling houden met het leven en beschikte op die wijze in zekere zin over hem, wat hem bevrediging moet hebben geschonken. Dit machtsgevoel vergoedde voor Engels de feitelijke scheiding van het leven zijner tijdgenoten, die hem nu, zoals ook aan Marx zelf, bijna alle minderwaardig voorkwamen. Niettemin bleef hij altijd geneigd met al het nieuwe en interessante van vroeger in een zeker contact te treden, dat echter nooit boven dilettantisme uitkwam.
Beiden waren sinds 1845 geestelijke kluizenaars in de bloeiende negentiende eeuw, wat door vele uiterlijke betrekkingen niet weggenomen werd, daar het beiden in alles aan liefde ontbrak. Dergelijke mannen konden daarom slechts de stoot geven tot het vormen van partijen en daarbij aansluitende organisatievormen, wier machtsgevoel, hardheid en routine grenzenloos waren en die vreemd stonden en staan tegenover ethiek en vrijheidszin.
In de eeuw van het eindelijk ontwaakte intensieve wetenschappelijke onderzoek, waarvan de methoden, de werktuigen en de internationale samenwerking zulke reusachtige resultaten meebrachten, bleven Marx en Engels kleven aan de bij de theologie aanknopende metaphysica en persten de levende krachten in hun oude schema.
Niet zonder goede gronden noemde Bakoenin het „Kapitaal" de „economische metaphysica van Marx", zoals hij terecht van Mazzini's „politieke theologie" sprak. Toen alle vrije denkers zich verheugden over de schitterende vooruitgang van de natuurwetenschappen en het begrip der evolutie eindelijk de ketenen van de starre scheppingsleer had verbroken, was zelfs Marx zo verstandig, Darwin niet aan te vallen, maar te laten doorschemeren, dat hij deze in ieder geval als een natuurwetenschappelijke Marx op één lijn naast zichzelf erkende. Maar de onverbeterlijke dilettant Engels greep naar maan en sterren en perste deze en de gehele bloeiende natuur in zijn oude dialectiek, op precies dezelfde manier, waarop destijds talrijke theologen hun oude scheppingsleer evolutionistisch trachten te moderniseren en te rehabiliteren. Het is komisch dat, toen vertegenwoordigers der wetenschap als Einstein, over het kolossale manuscript over dialectiek en natuur, dat hun werd voorgelegd, de schouders ophaalden, zij daarop zelfs bij de Marxtheologen in ongenade vielen. Het is verblijdend, dat zelfs Bernstein eenmaal schreef, dat de prestaties van Marx en Engels niet „dank zij de Hegelse dialectiek, maar ondanks deze" tot stand kwamen (II, bl. 448). Dit alles is interessant, wanneer het evenals de geschiedenis van de theologische dwalingen als een geschiedenis der dogma's wordt beschreven; maar in het boek, dat voor ons ligt, wordt de lees- en schrijflust van Engels sub specie aeternitatis beschouwd, alsof dit alles werkelijk waarde

had. Wij kunnen het slechts diep betreuren, dat het gelukte, aan een aantal niet gevormde mensen de vereenzaamde ideeën van deze beide mannen als een evangelie te suggereren, waardoor langzamerhand aan de strijd voor de vooruitgang ongeloofelijk vele krachten werden onttrokken en zo geheel op de achtergrond geraakten, zodat een nieuwe slavernij onder hun eigen dictatoren (Rusland) of onder vreemde dictatuur hun droevig lot werd. Al hetgeen Marx en Engels deden is hiervoor in de hoogste mate verantwoordelijk: zij waren, evenals Mazzini, zeer ernstige hinderpalen voor de vooruitgang en lieten, toen hun markante persoonlijkheden waren verdwenen, een in routine verstarde, massa achter, die niet tot handelen in staat was, hetgeen meer was, dan waarop de thans het hoofd opstekende reactie durfde hopen.

Dit is natuurlijk niet het standpunt van professor Gustav Mayer, die echter toch nu en dan de abnormaal asociale aard van beide mannen belicht. B.v. . . . . „Hij (Bakoenin) kon het niet, zoals Marx en Engels en voor hen Hegel, stellen buiten een speciale ethiek (II, 212) . . . ." „Hij (Bakoenin) deed zijn best om zelfs de tegenstander, die hij op leven en dood bestreed, rechtvaardig te beoordelen. Bij Engels was de behoefte hieraan nooit bizonder sterk geweest, en dit was steeds minder geworden, sinds . . . ." (II, 212) „Daarentegen ondervond hij (Engels) niet het verlangen de innerlijke motieven, die verder afstaanden of zelfs tegenstanders dreven, recht te doen wedervaren . . . . Dat beide vrienden het gevoel voor de waarde van anderen gemakkelijk vergaten, wordt voor een groot gedeelte verklaard door hun ontzaggelijke vereenzaming . . . ." (II, 213). „Kwamen er, onbekend met de weg, die de dialectische noodzakelijkheid wees [bedoeld wordt: met de weg, sinds 1844 door Marx en Engels in hun verbeelding als de weg van de vooruitgang beschouwd] sociale kwakzalvers, onschuldige lieden, die het een of andere patentmiddel aanbevalen [bedoeld wordt: andersdenkende socialisten], of onstuimige revolutionairen, die eerst de oude wereld wilden vernietigen, om plaats te maken voor een betere [men haalt toch gewoonlijk een oud huis tegen de grond, voor men op dezelfde plaats een nieuw gaat neerzetten], dan behandelden Marx en Engels hen als schadelijke dwazen of als gevaarlijke misdadigers. Zij hadden zich op grond van diepgaande studiën en door onvermoeide waarneming van alles, wat er in alle delen van de wereld en op alle gebieden van wetenschap gebeurde [waren zij de enigen, die studeerden en waarnamen? De briefwisseling doet zien, dat beiden niet zelden slecht georienteerd en dilettantisch waren.], een alles omvattend beeld van het werken der maatschappelijke krachten verworven, en zij verdroegen niet, dat aan de juistheid daarvan getwijfeld werd . . . ." (II, 213).

. . . . „In zijn Vertrouwelijke Mededeling (1870) liet Marx zich ertoe verleiden ook Bakoenins persoonlijke onkreukbaarheid ongegrond verdacht te maken. Maar wanneer het hem toescheen, dat zijn levensdoel in gevaar werd gebracht, dan vielen voor hem bijna [sic] alle bedenkingen weg. En dit kon des te gemakkelijker gebeuren, omdat de haat zijn phantasie dan zo vergiftigde, dat het beeld van de tegenstander in zijn ogen onherkenbaar vervormd werd" (II, 222) . . . . „Dit pamflet: Die angeblichen Spaltungen in der Internationale" [1872, Engels schreef hiervan het grootste deel], bevatte de gemeenste aan-

vallen van zakelijke en persoonlijke aard op Bakoenin" (II, 239) .... „De niets ontziende strijdwijze, die Marx en Engels tegenover Bakoenin voor geoorloofd hielden" (II, 243). „De overtuiging en onbaatzuchtigheid, waarop zij voor zichzelf aanspraak maakten, wilden zij niet erkennen in hun tegenstander [Bakoenin] .... „De onjuiste voorstelling, die zij zich van Bakoenin en van diens motieven maakten" .... „Marx en Engels hielden thans elk middel voor geoorloofd om Bakoenin te verhinderen zich van de Internationale Arbeiders Associatie meester te maken" [sic] (II, 243) .... „Marx treft het verdiende verwijt, dat hij de strijd tegen de politieke tegenstander (Bakoenin) ook ditmaal op particulier terrein overbracht [door in het geheim gebruik te maken van een document, voor de onbetrouwbaarheid waarvan hij uitdrukkelijk gewaarschuwd was, en dat hij nooit in 't openbaar liet zien; het is den schrijver van deze bespreking echter bekend]. Engels treft het verwijt, dat hij Marx hiervan niet weerhouden heeft." (II, 250) .... „toen zij (Marx en Engels), geprikkeld door de anarchistische elementen in de beweging, op de Conferentie van Londen [1871] aan de gehele Internationale hun opvatting van de theorie en de practijk der arbeidersbeweging wilden opdringen." (II, 252) .... enz.

Deze en andere plaatsen doen zien, dat een zo toegevend beoordelaar als professor Gustav Mayer als eerlijk man niet kon nalaten laagheden te signaleren, als verontschuldiging waarvoor hij tenslotte altijd slechts kan aanvoeren, dat Marx en Engels zo van de juistheid van h u n opvattingen overtuigd waren, dat zij zich verplicht voelden, andersdenkende kameraden of tegenstanders op niets ontziende wijze met alle middelen te bestrijden. Dat deden zij sinds 1844 40 tot 50 jaar lang en voedden hun aanhangers daarin op, zodat zich de bekende chinese muur om het marxisme vormde, waar Eduard Bernstein en enkele anderen bij gelegenheid een blik overheen wierpen, een muur, die later door Lenin en anderen hemelhoog versterkt werd en waaraan thans 100 millioen russen als bij de bouw van de pyramiden herendiensten moeten verrichten — een orgie van autoriteit, die het voorspel was van de vele andere orgieën van deze tijd.

Onder dergelijke omstandigheden kan men zich ook niet verheugen over de vele „gemoedelijke" plaatsen in deze zorgvuldig geschreven biografie, omdat het „vreugdige" in het leven van wrede, heerszuchtige mensen ons geen belang inboezemt. Engels was een opgewekt, vlijtig jongmens, dat de eerzucht koesterde zich op te werken uit een milieu van zakenmensen tot een intellectueel vooruitstrevend milieu. Na enige successen sloot hij zich juist aan bij de enige man, die het toppunt van egocentrische geïsoleerdheid en van ongebreidelde heerszucht was. Was hun vriendschap ooit een werkelijke? Vermoedelijk nam zij in het leven van hen b e i d e n een veel geringere plaats in dan meestal wordt aangenomen. Engels maakte zich voor Marx onmisbaar en was de enige man, die door Marx met omzichtigheid behandeld werd, ofschoon deze bij de dood van Engels' eerste levensgezellin al zijn ruwheid van gemoed toonde. Hier ontbreken nog intieme betrouwbare inlichtingen en deze zullen ook wel moeilijk of in het geheel niet meer te krijgen zijn dan wel zijn zij door de dochters van Marx vernietigd. (II, 356)

De levensbeschrijving maakt gebruik van allerlei brieven, in het bizonder uit de nalatenschap van Dr. Johann Jacoby, Bebel, Liebknecht enz. en verschaft daardoor nieuwe nauwkeurige inlichtingen over rechtstreekse betrekkingen, verhoudingen, plannen enz. Daarentegen was het moeilijk zonder speciale studies alle bewegingen, waarmee Engels in aanraking kwam, volkomen juist weer te geven en in het bizonder geldt dit de Internationale en de latere engelse beweging sinds de tachtiger jaren. Men zal vanzelfsprekend in dit boek hierover geen volledigheid verwachten, maar het dient toch gezegd te worden, dat de Internationale en Bakoenin in Hoofdstuk VII van het tweede deel, blz. 210—621 enigszins te kort zijn gekomen. Men mist hier niet zozeer de volledigheid als wel de werkelijke nauwkeurigheid, d.w.z. men zou in eenzelfde bestek gegevens kunnen aanvoeren, die veel karakteristieker, veel exacter en voor een goed begrip van veel meer gewicht zijn. Hier had Engels nu eens te maken met onafhankelijke mensen (1871—1872) en het gelukte hem een ongeloofelijke hoeveelheid gebrek aan tact, gewetenloosheden, brutaliteiten, misgrepen en erger in het verkeer met Spanje, Italië en in de londense Generale Raad zelf opeen te stapelen en zich door en door gehaat te maken: door zijn optreden en door zijn toedoen werd de Generale Raad onmogelijk gemaakt, (zijn eigendunkelijk handelen maakte de Generale Raad eenvoudig onmogelijk) en hij was de eigenlijke „scherpslijper" in de campagne tegen Bakoenin. De brieven, die Lafargue hem hierover uit Spanje schreef, zijn door mij uitgegeven, en men zou er zich over kunnen verbazen, dat Engels dergelijke brieven in ontvangst nam, wanneer men zich eigenlijk op dit gebied nog over iets zou kunnen verwonderen.

De vraag van de geheime Alliance enz. wordt in de levensbeschrijving slordig behandeld. Wij kennen deze organisatiepogingen en de in aanmerking komende personen en plaatselijke groepen werkelijk vrijwel alle door brieven en herinneringen, en wij weten uit andere publicaties en bronnen, wat Marx, Engels, Lafargue, Utin e.a. hierover meenden te weten of voorgaven te weten. Hier is het werkelijk verbazingwekkend, hoe gebrekkig en onjuist deze laatsten waren ingelicht, hoe gewetenloos zij beweringen uitten en gevolgtrekkingen maakten. Dit alles had in een dergelijke biografie in enkele woorden moeten zijn uitgewerkt, daar het een licht werpt op het optreden van Marx, Engels enz. in de meeste andere dingen: zij waren alles behalve gewetensvol en verbogen de feiten naar hun wil. Kropotkin lachte over de „wetenschappelijkheid" van Marx, die hij een goed „pamfletschrijver" noemde, d.w.z. iemand die voor partijdoeleinden scherp, dikwijls geestig en meestal boosaardig wist te schrijven, maar waarvan men geen objectieve prestaties kon verwachten.

Ik meen dan, dat de biografie van professor Gustav Mayer een zeer interessant boek is, wanneer men het gebruikt voor het persoonlijke leven van Engels en men herhaaldelijk de bronnen zelf naslaat. Maar overigens plaatst het Engels in een te groot kader, dat hij bij lang niet vult. Het gelukte hem nooit in een socialistisch milieu werkelijk te werken, integendeel veel meer een dergelijk milieu te doen uiteenvallen. Het socialisme was voor hem een secte, en de arbeiderspartijen zonder ruggegraat, waarop zijn werken gericht was, misten geestelijke kracht, ethische wil en brachten slechts parlementariërs,

bureaucraten en dictators voort. Hij stierf in 1895 in zijn oude illusies, maar de veertig jaren, die sindsdien verliepen, waren voor het Marxisme een afschuwelijk ontwaken. Het was tragisch voor de europese mensheid, dat het juist ontwakende socialisme stootte op deze langdurige geestelijke onderbreking, die tenslotte een feitelijke werd. De oorzaak ligt naar mijn mening in het wezen van het Marxisme, dat aan de individuen zeer geringe eisen stelt en hen tegelijk een onbegrensd zelfvertrouwen suggereert, de „Communistentrots der onfeilbaarheid" (Marx); voor al het overige zorgen afgevaardigden, beambten, geestelijke leiders en in bepaalde gevallen dictators en hun aanhang. Dit betekende een ontmanning, een afdanking van het socialisme, dat alleen bleef voortbestaan in zijn vrijheidlievende en humanitaire richtingen, die in Marx en Engels hun meest bewuste vijanden hadden. Het is met de beste wil niet mogelijk over deze noodlottige episode tot een ander oordeel te komen. Maar Friedrich Engels van professor Gustav Mayer is desalniettemin een welkom boek en een werk dat van grote vlijt getuigt.

5 Mei 1935.

N.

TEGEN DEN OORLOG!

De kapitalistische wereld gaat een nieuw 1914 tegemoet. Alle staten — hetzij democratisch, bolsjewistisch of fascistisch geregeerd — bereiden zich om het hardst daarop voor. Deze nieuwe oorlog is een bedreiging voor de arbeiders aller landen en voor het internationale socialisme. Slechts één middel is bij machte het uitbreken van dezen oorlog te verhinderen: de onverzoenlijke internationale revolutionaire strijd tegen alle regeeringen en tegen alle staten. Slechts de val van het kapitalisme — zoowel van het particuliere als van het staatskapitalisme — dat door zijn economische tegenstellingen tot oorlog leiden moet en dat door zijn innerlijke tegenstellingen den oorlog niet verhinderen kan, zooals de wereldoorlog en alle feiten sedert den „Vrede" bewijzen — slechts de val van het kapitalisme zal den oorlog kunnen verhinderen. Slechts de sociale revolutie, die in de eerste plaats den staat moet vernietigen, kan den vrede, en ook den „socialen vrede" verzekeren, omdat de sociale revolutie een einde maakt aan de politieke onderdrukking en de economische uitbuiting en daardoor de ware oorzaken van den oorlog opheft.

Het proletariaat is er zich thans reeds van bewust, dat in geval van oorlog iedere regeering het „bewijs" zal leveren, dat zij slechts een „verdedigings-oorlog" voert, terwijl de „vijand" de aanvaller is. En daarom: Wie in den dreigenden wereldoorlog partij kiest voor eenigen staat, kiest partij voor den oorlog.

En wat beteekent ten slotte: „Verdediging der Sovjet-Unie"? — Het beteekent ondersteuning van de staatskapitalistische politiek van de russische regeering, die in de militaristische voorbereiding van den volgenden oorlog een eerste plaats inneemt en die het geheele russische volk vergiftigt met een geest van oorlog en militarisme. Het beteekent de ondersteuning van een politiek van vriendschapsverdragen en militaire bondgenooten met kapitalistische en fascistische staten in Europa en Azië. Het beteekent de ondersteuning van de politiek om Azië te vermilitariseeren, waardoor het oorlogsgevaar wordt vergroot en reeds thans de komende oorlog op breeder basis wordt georganiseerd. Het beteekent speciaal voor het revolutionaire proletariaat de ondersteuning van een regeering, die de arbeiders en de boeren in het eigen land onderdrukt, en daardoor een versterking van deze onderdrukking.

„Verdediging van de Sovjet-Unie" beteekent ten slotte de arbeiders aller landen op te roepen, zich aan de zijde van Rusland te stellen, d.w.z. aan de zijde van de kapitalistische staten, die met Rusland verbonden zullen zijn.

Zooals vóór den wereldoorlog in 1914 de Tweede Internationale het proletariaat opriep tot den Godsvrede in het belang van den nationalen staat en de belangen van het internationale proletariaat ondergeschikt maakte aan de nationale belangen der oorlogvoerende staten, zoo roept de Derde Internationale thans opnieuw het proletariaat op, om in den volgenden oorlog den Godsvrede te sluiten met de onderdrukkers en uitbuiters van het russische proletariaat en met de bourgeoisie van die staten, welke met Rusland verbonden zullen zijn: en dat in het belang van het staatskapitalisme van het bolsjewistische Rusland!
Maar niet door het verdedigen van een bepaalde staatspolitiek kan men den strijd tegen den oorlog voeren; dat kan men slechts doen door strijd tegen iedere regeeringspolitiek en tegen iederen staat.
Oók het russische volk, oók de russische arbeiders en boeren kunnen met het roode leger en met militaire bondgenootschappen evenmin beschermd worden tegen de verschrikkingen van den oorlog als welk ander volk ter wereld ook.
Oók voor het russische proletariaat — zoo goed als voor ieder ander proletariaat — is er maar één weg om den dreigenden oorlog te keren: de eigen regeering ten val brengen, de dictatuur vernietigen, het staatsapparaat sloopen en door een nieuwe golf van de sociale revolutie, die in 1917 is begonnen, zich bevrijden van de staatskapitalistische uitbuiting en het werk der Octoberrevolutie voortzetten in de richting van het vrije communisme, dat in de plaats moet komen van het gezagscommunisme.
In de plaats van de dubbelzinnige, beperkte en baatzuchtige leuzen „Tegen den imperialistischen oorlog" en „Verdediging der Sovjet-Unie", roepen wij in naam van honderdduizenden revolutionaire arbeiders en boeren het wereldproletariaat op tot internationalen strijd in alle landen tegen iederen oorlog en tegen iedere oorlogsvoorbereiding.
Over de hoofden van de politieke partijen, parlementen en regeeringen roepen wij de arbeiders aller landen toe:
Vereenigt u tot den strijd tegen oorlog en oorlogsvoorbereiding op de basis van de directe economische revolutionaire actie.
Vormt comité's van actie in de bewapeningsbedrijven en in alle andere bedrijven, die voor de oorlogsvoering van beteekenis zijn.
Zet den aanmaak van alle oorlogsmateriaal stop.
Transportarbeiders! Spoorwegmannen! Zeelieden! Weigert ieder transport van oorlogsmateriaal! En in de eerste plaats: Bereidt thans reeds, met het oog op de mogelijke oorlogs-mobilisatie, de revolutionaire algemeene werkstaking voor, die de inzet moet vormen voor de sociale revolutie: het eenige doeltreffende wapen, waarover het proletariaat in alle landen beschikt.

Uit het manifest van de IAA. en het IAMB. ter gelegenheid van het bolsjewistische „congres tegen de imperialistische oorlog", Amsterdam Aug. 1932.

VERRAAD

Stalin keurt de nationale defensie goed. Stalin keurt de dienstplicht van twee jaren goed. Stalin keurt de supplementaire milliarden goed. Verraad aan het internationalisme: elke politiek van nationale defensie dreigt de volkeren tegen elkaar op in steeds vijandelijker formaties.
De waarheid is, dat Stalin door zijn verklaring en de hiermede overeenstemmende politiek, welke hij de franse communistische partij doet volgen, het franse proletariaat heeft verkocht ten behoeve van zijn eigen nationale politiek. Maar gij revolutionaire arbeiders, gij zult geen verraad plegen nóch aan de vrede, nóch aan het internationalisme, noch aan de revolutie......
In tegenstelling met Stalin zult gij nimmer enige politiek van nationale verdediging „begrijpen" nóch „goedkeuren". Gij weet, dat de vrede en uw bevrijding slechts kunnen worden verzekerd door eenheid, niet met uw uitbuiters, maar met de arbeiders aller landen om met hen een andere wereld op te bouwen."

Uit het manifest van „La Révolution Prolétarienne"

GROND-SLAGEN

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 4 NUMMER 5-6

ANARCHO-SYNDICALISTISCH TIJDSCHRIFT

GROND-SLAGEN

INHOUD

UITGAVE: NEDERL. SYNDICALISTISCH VAKVERBOND

JAARGANG 4 NUMMER 5-6 1935

Beginselverklaring van het Revolutionnaire Syndicalisme

1. Het revolutionnaire syndicalisme is de op de grondslag van de klassenstrijd staande beweging van het arbeidende volk, welke streeft naar de vereniging van alle hand- en hoofdarbeiders in economische strijdorganisaties, ten einde hun bevrijding, zowel van het juk der loonslaverij als van het onderdrukkingsapparaat van de staat voor te bereiden en praktisch te verwezenlijken. Zijn doel is de reorganisatie van het gehele maatschappelijke leven op de basis van het vrije communisme door de directe revolutionnaire actie van de onderdrukten. Slechts de economische organisaties van het proletariaat in stad en land zijn voor de vervulling van deze taak geschikt. Het revolutionnaire syndicalisme richt zich daarom tot de arbeiders in hun hoedanigheid als producenten en scheppers van maatschappelijke rijkdommen, en niet als leden van de moderne politieke arbeiderspartijen, die niet in aanmerking komen als stuwende kracht voor de economische opbouw.

2. Het revolutionnaire syndicalisme is een uitgesproken tegenstander van alle economische en sociale monopolie's en streeft ernaar deze op te heffen door middel van economische communes en bedrijfsraden, die door de industrie- en landarbeiders worden gekozen op de grondslag van een vrij radensysteem, dat aan geen politieke macht of partij ondergeschikt is. Tegenover de politiek van de staat en van de partijen stelt het de economische organisatie van de arbeid; tegenover het beheersen der mensen, het beheren der zaken. Om deze reden streeft het niet naar de verovering van de politieke macht, maar naar het uitschakelen van iedere staatsfunctie uit het leven der maatschappij. Het is van oordeel, dat met het eigendomsmonopolie ook het gezagsmonopolie moet verdwijnen en dat de staat in geen enkele vorm, ook niet in de vorm van de zogenaamde „dictatuur van het proletariaat", ooit een werktuig voor bevrijding van de arbeid, maar altijd slechts een schepper van nieuwe monopolie's en nieuwe privilege's zijn kan.

3. De taak van het revolutionnaire syndicalisme kan als volgt omschreven worden: eenerzijds voert het de dagelijksche revolutionnaire strijd voor de economische, geestelijke en zedelijke verbetering van de toestand der arbeiders, in het raam der hedendaagse maatschappij, anderzijds is het zijn voornaamste doel de massa op te voeden tot het zelfstandig beheren der productie en distributie en tot de overname van alle takken van het maatschappelijk leven. Het is ervan overtuigd, dat de organisatie eener economische orde, die haar basis geheel vindt in de producenten, niet door regeringsbesluiten of staatsdecreten geregeld kan woredn, maar slechts door de aaneensluiting van alle hoofd- en handarbeiders in iedere speciale tak van productie, door de overname van het beheer van elk afzonderlijk bedrijf door de producenten zèlf en wel zodanig, dat de afzonderlijke groepen, bedrijven en takken van productie zelfstandige delen van het algemene economische organisme zijn, die op de grondslag van wederzijdsche overeenkomst de totale productie en de algemene verdeling steselmatig tot stand brengen in het belang der gemeenschap.

4. Het revolutionnaire syndicalisme is tegenstander van alle centralistische tendenzen en organisaties, die, aan kerk en staat ontleend, het zelfstandig initiatief en het eigen denken systematisch verstikken. Het centralisme is de kunstmatige organisatie van boven naar beneden, die de belangen van alle individuen geheel in handen legt van slechts enkelen. Daardoor wordt de enkeling tot een van boven bestuurde en geleide marionet en moeten de belangen der gemeenschap wijken voor de voorrechten van enkelen, de ver-

Zie vervolg op pag. 3 van de omslag

DE MYSTIEK VAN HET EENHEIDSFRONT

I.

De wereld heeft, naar het schijnt, behoefte aan mystiek. De vroegste mystiek — die van een god — heeft de mensheid reeds onnoembare hekatomben gekost. Sindsdien is er, in tijden van geestelijke of materiële inzinking, altijd weer een nieuwe mystiek opgekomen, die als pleister moest dienen en die de gehele mensheid moest redden. En steeds weer keerde deze mystiek zich tegen degenen, voor wie zij in het leven was geroepen.

In deze laatste twintig jaar — om ons te beperken tot de tijd, die wij kennen en waarin wij leven — hebben wij meerdere van dergelijke mystieke brouwsels gehad. In Rusland blijft de mystiek van de dictatuur van het proletariaat haar verwoestend werk voortzetten. Daaraan heeft zich later de supermystiek van het Vijfjaren-plan vastgehecht, die nu eindelijk het socialisme zou brengen. Wij weten wat daarvan geworden is en hoe deze beide uitingen van mystiek alleen hebben geleid tot een verergering en verzwaring van de slavernij van de grote arbeiders- en boerenmassa's in Rusland ten bate van hen, die deze mystiek juist in het leven hadden geroepen.

Ook de mystiek van het Fascisme was in Italië in het leven geroepen om, door de magische kracht van dit woord zelf, de ingewikkelde problemen van het Kapitalisme, de Staat en de Arbeid tot een oplossing te brengen; zij heeft niet anders gedaan dan de geringste opwellingen naar bevrijding, die in de arbeidende massa's opkwamen, te verstikken. Tegen deze mystiek zien wij thans, vrijwel overal, de nieuwe contra-mystiek van het Eenheidsfront opkomen.

II.

Het doorslaande argument, dat voor dit „eenheidsfront" spreekt, lijkt op het eerste gezicht tamelijk juist en overtuigend: „Alle reactionaire krachten verenigen zich om de rechten en de eisen van arbeiders en boeren te verstikken. Tegen een dergelijke phalanx, die beschikt over alle dwangmiddelen van de Staat, van de banken, van het leger en over de gehele politie, kan alleen de vereniging van alle vijanden van deze reactie in de strijd tegen deze machten de overwinning behalen. Wanneer men dus het fascisme wil verslaan, dan is het noodzakelijk dat alle anti-fascistische elementen het over dit minimum-programma eens worden: de vernietiging van het fascisme".

Men begrijpe ons wel: onder het woord Fascisme verstaan wij thans: alle vormen van de reactie van regering en kapitaal: het politieke regime, de oligarchie der banken, de uitbuiting op het gebied van de industrie en de landbouw, de imperialistische oorlog, de vervolging om redenen van politiek en ras....

Wij willen onmiddellijk de fundamentele dwaling aanstippen van de redenering die schijnbaar onafwendbaar leidt tot het aanvaarden van de mystiek van het eenheidsfront.

De mystiek van het fascisme heeft een bepaald doel: het scheppen van een almachtige staat, die in staat is — of tracht te zijn — alle politieke, economische

en sociale problemen van het land, dat aan dit regime onderworpen is, en waar het individu alleen maar een willig instrument in handen van de staat wordt, op te lossen.

De mystiek van het Eenheidsfront heeft slechts een negatief doel, namelijk het fascisme neer te slaan (waar het reeds bestaat), of, elders, te verhinderen, dat het aan de macht komt.

De strijd voor de vernietiging van het fascisme, het bestaande of het in opkomst zijnde, moet, om werkelijk te kunnen overwinnen, er rekening mede houden, dat het door iets anders moet worden vervangen. In de landen waar het fascisme heerst en waar de strijd van alle antifascistische elementen alleen ten doel heeft dit neer te slaan, betekent dit, dat deze strijd uitsluitend het karakter draagt van een verdediging van de „democratie" en van de „politieke vrijheden". Men strijdt, inderdaad, tegen het fascistische regime, maar het programma van deze strijd reikt niet verder dan het herstel in zekere zin van de democratie, die, uit het oogpunt van kapitalistische uitbuiting, wonderlijk veel lijkt op het regime, dat men wil vernietigen. Een wijziging van politiek misschien, maar geen enkele beslissende wijziging in de economische betrekkingen tussen uitbuiters en uitgebuiten. Want de keus bijvoorbeeld tussen de franse bourgeoisie en de dictatuur der sovjets staat niet meer open: deze gaan hand in hand en staan in de beste verstandhouding.

Maar laten wij het geval nemen van een land waar het fascisme nog enkel pogingen doet om aan de macht te komen. Wij vormen een eenheidsfront om dit te beletten. Op welk ogenblik zal dit eenheidsfront daadwerkelijk optreden? Naar alle waarschijnlijkheid naar aanleiding van een poging van het fascistisch front om de macht aan zich te trekken. Wat dan? Zal men tegenover deze poging de s t a t u s - q u o stellen — d.w.z. het handhaven van het huidige regime? Wanneer het gaat om het redden van „de laatste sporen van de parlementaire democratie en de democratische vrijheden" — moeten wij dan onze krachten en onze levens offeren voor deze „schotel linzen"? Wanneer het er om gaat om in de plaats van het fascisme een ander regime te stellen, — welk dan? Wanneer wij de meerderheid vormen van het eenheidsfront, zullen de andere deelnemers er dan in toestemmen op te trekken voor een vrije maatschappij bij voorbeeld? Wanneer wij de minderheid vormen, zullen wij er dan voor te vinden zijn om mede te werken aan de dictatuur van het proletariaat of aan het parlementaire stelsel? Op al deze vragen hebben de voorstanders van het eenheidsfront geen of een ontwijkend antwoord: „dat is van later zorg" .... Dat is de logica van de mystiek. Daarover valt niet te praten. Men „gelooft" of men gelooft niet. Het is een nieuw christendom .... van links!

Als zodanig vertegenwoordigt deze mystiek de heerschappij van de redeloosheid.

„Geloven", zonder dat dit geloof redelijk vermag te denken, betekent, dat men een door en door slaafse geestesgesteldheid heeft. Mystiek betekent ook niets anders. En de mystiek van het eenheidsfront maakt hierop geen uitzondering.

III.

Ontkent gij dan, zullen de politici en aanhangers van het eenheidsfront zeggen, de scheppende macht der massa's?
Maakt — in de eerste plaats — „het volk" een positieve waarde uit voor de wederopbouw? Natuurlijk niet. Wat uitteraard vormloos is, kan tezelfdertijd niet iets gekristalliseerds zijn. Maar zelfs de arbeidersklasse, deze poging tot kristallisatie van een onderdeel van het volk, kan niet beschouwd worden als een scheppende eenheid. De onderkruipers bij voorbeeld, om ons tot één groep te beperken, doen ons zien, dat de „arbeidersklasse", wel verre van uit één stuk te bestaan, inderdaad in wezen uit verschillende delen is samengesteld.
Waar het, positief bezien, op aankomt, is het bewustzijn van wat men wil en wat men doet. De simpele verklaring van „eendracht maakt macht" is een volslagen vergissing. De bewuste eenheid, ja; de bewuste arbeidersklasse, zeer zeker.
Maar daaruit volgt dat, omdat nu eenmaal niemand het monopolie van het bewustzijn bezit, er zich groepen van bewuste arbeiders vormen, die van elkander niet alleen door schakeringen gescheiden zijn, maar ook door diepgaande en principiële meningsverschillen aangaande sociaal-politiek-economische problemen van de huidige tijd in het algemeen en van de revolutie in het bizonder.
Wat betreft het deel van de massa, dat vormloos is gebleven — dat is de meerderheid — deze wordt door haar instinct naar de ene of de andere kant getrokken. En deze verbinding van een bewuste minderheid met een ongevormde meerderheid is het, die de scheppende macht der massa's vormt.
Men schept derhalve reeds illusies door te spreken van een eenheidsfront der arbeidersklasse, zelfs van het bewuste deel.
Men vergeet een allerbelangrijkst ding: In „normale" tijden, d.w.z. wanneer de vraagstukken, die de arbeidersklasse bezig houden, zich beperken tot economische eisen voor onderdelen — loonsverhogingen, vermindering van arbeidsduur, verbeterde levensomstandigheden enz. — een periode, die typerend was in de vóór-oorlogstijd (einde van de 19de en begin van de 20ste eeuw) — was het eenheidsfront ten behoeve van deze „verbeteringen" mogelijk, wenselijk en te verwerkelijken. Het had een doel, dat beperkt was in object en tijd en waarover de gehele arbeidersklasse, bewust of ongevormd, het eens was. Het raakte niet aan de fundamentele vraagstukken van het bestaan van het een of andere stelsel. Wanneer dit beperkte doel bereikt was, hervatte of vervolgde ieder zijn eigen strijd en propaganda. Het programma voor de gemeenschappelijke actie was beperkt; het raakte de kern niet van het sociale probleem. Het was een minimumprogramma voor bepaalde eisen — meestal van economische aard — of voor een protestactie van politieke aard: vervolgingen, gevangennemingen enz.
De na-oorlogstijd en de revoluties, die de nasleep vormden van de wereldoorlog, hebben het probleem van het bestaan van het kapitalisme en van de staat aan de orde gesteld. Het gaat heden ten dage om principiële oplossingen, die raken aan de gehele sociale structuur, oplossingen ten aanzien waarvan de partijen, de groeperingen en de elementen van de bewuste arbeidersklasse,

wel verre van het eens te zijn, dikwijls volkomen tegenovergestelde opvattingen huldigen. Het eenheidsfront is dus alleen mogelijk om een gemeenschappelijke strijd te voeren, die hoogstens alleen zou dienen ter vernietiging van een gegeven bestel. Zodra dit doel bereikt is zal de opbouw van een nieuw regime het eenheidsfront dwingen zich te ontbinden en een onderlinge strijd te beginnen, omdat bij voorbeeld zij, die geen enkele onderdrukking van de staat, hetzij democratisch of dictatoriaal, wensen, altijd tegen dit nieuwe regime gekant zullen zijn. Het eenheidsfront zou dan in werkelijkheid, inplaats van de moeilijkheden weg te nemen, deze aanwakkeren. Bovendien zou dit reeds een maximumprogramma zijn en dus practisch niet te verwerkelijken door een eenheidsfront dat in het algemeen ook hen zou omvatten, die het huidige regime van de democratische bourgeoisie in sommige opzichten aanvaarden.

IV.

De huidige tactiek der eenheidsfronten werpt voldoende licht over het eigenlijke doel, dat men wil bereiken .... en dat men inderdaad bereikt.
Wij beginnen met het vraagstuk van het Saar-plebisciet. Er had zich een eenheidsfront gevormd van alle anti-nazi partijen — van de meest gematigde republikeinen tot de communisten — ten gunste van de „status quo", d.w.z. ten gunste van het blijven van de Saar onder het mandaat van Frankrijk, daartoe aangewezen door de Volkenbond, overeenkomstig het verdrag van Versailles.
Wij hebben zelfs kunnen zien hoe enkele duitse syndicalisten gemene zaak hebben gemaakt met dit anti-nazi front en propaganda hebben gemaakt voor de politieke en economische statu quo van de Saar als het mindere kwaad tegenover het fascisme en Hitlerisme. [1])
Deze kameraden hebben kennelijk iets over het hoofd gezien: wanneer de Saar zijn statu quo behield, was een frans-duitse oorlog onvermijdelijk. Het vormt een nieuw Elzas-Lotharingen. Het is er verre van, dat alle aanleiding voor een oorlog verdwenen is. Maar er is een aanleiding minder. Wij zouden een aanleiding meer hebben gehad, wanneer men geluisterd had naar deze enkele duitse kameraden, die voorstanders waren van de „statu quo". Ook de vredelievende bourgeoisie van de Saar had dit zeer goed begrepen. Na een vrij zwakke en overtuiginloze propaganda ten gunste van de statu quo, heeft zij op de dag der stemming „duits" gestemd. De communisten, die tot het eenheidsfront behoorden, hebben eveneens op Duitsland gestemd. En met die mensen heeft men gemene zaak gemaakt! Geen eenheidsfront heeft ooit zoo'n smadelijke nederlaag ondergaan als dat van de Saar,

---

[1]) De tactiek van het eenheidsfront is tenslotte het onwettig kind van de „theorie van het minste kwaad" waarmede men bepaalde afwijkingen en „verbeteringen" in de revolutionaire beweging tracht te rechtvaardigen. Men zoekt punten van vergelijking tussen bij voorbeeld de franse bourgeoisie en het duitse nationaal-socialisme, tussen het fascisme en het bolsjewisme en zo verder, om later, op het geschikte ogenblik (of in de verkiezingstijd) te kunnen wijzen op de hoedanigheden van de burgerlijke democratie (in Frankrijk) of van het republikeinsche socialisme (in Spanje), waardoor het mogelijk wordt gemaakt een tamelijk opportunistische „keuze" bij de stembus te doen......

waar onze syndicalistische kameraden van de Saar het kind van de rekening zijn geweest.... zij hebben gestemd (!) ten gunste van Frankrijk, van de Volkenbond en van het verdrag van Versailles!!
Een ander voorbeeld van „theorie en praktijk" van het eenheidsfront is de opstand in Spanje van October 1934.
Wat vormde de kern van deze opstand? Wij willen de voornaamste punten ervan nagaan.
Men herinnere zich de algemene verkiezingen in Spanje in November 1933. De propaganda om zich afzijdig te houden van de C.N.T. draagt vruchten. De aanhang van de C.N.T., en allen die onder haar invloed staan, boycot de stembussen en maken hun houding van 1931 goed, toen zonder twijfel het merendeel „links" stemde. De rechtse partijen winnen ditmaal de verkiezingsstrijd, dank zij, wij herhalen, de onthouding van de C.N.T. Maar zij zijn onze kameraden daar evenmin dankbaar voor als de linkerzijde in 1931. De C.N.T. wordt door de rechtse partijen vervolgd, zoals zij door de linkse partijen werd vervolgd. Maar het spook van het fascisme wordt duidelijker. De C.N.T., zich bewust van haar verantwoordelijkheid tegenover het proletariaat en van de overwinning van haar stembusonthouding, doet een oproep, in December 1933, tot de opstand van het spaanse volk tegen het dreigend fascisme. De „linkerzijde" verroert zich niet. Noch de socialistische partij, noch de republikeinen, noch de reformistische vakverenigingen van de U.G.T. geven aan de oproep gehoor. De opstand van December 1933 wordt neergeslagen.
Maar de onrust onder de linkse partijen neemt steeds toe: zij kunnen niet langer leven zonder „de macht". Men zoekt toenadering bij de C.N.T. — slechts enkele maanden, nadat men rustig had toegezien, hoe de opstand werd neergeslagen! Men ziet in haar, ondanks alles, de enige, die werkelijk bij de verkiezingen winst heeft behaald. Men doet voorstellen tot het vormen van een eenheidsfront tegen het fascisme.... Maar in Catalonië is het juist de linkerzijde (socialisten en linkse republikeinen), die de macht in handen heeft en zonder ophouden onze beweging vervolgt en onderdrukt. De catalaanse Confederatie weigert een bondgenootschap met haar onderdrukkers. In Asturië, waar de regeringsmacht in handen is van het rechtse Madrid, wordt de „Alliantie" tussen de socialistische partij, de communistische partij, de U.G.T. en de C.N.T. een voldongen feit. Men komt in opstand tegen het centraal gezag, terwijl de linkse partijen in Catalonië de Onafhankelijke Catalaanse Republiek uitroepen, — een proclamatie, die gepaard gaat met het gevangennemen van anarchisten en syndicalisten, omdat ook deze willen strijden voor de vrijheid, maar op hun eigen manier. Deze republiek is een doodgeboren kind: het centraal gezag brengt haar ten val. De linkse partijen in Asturië horen van de nederlaag der Catalanen, d.w.z. dat hun hoop om opnieuw aan de macht te komen de bodem wordt ingeslagen, en laten de strijd varen, waarbij zij onze kameraden uit Asturië, die hun plicht van revolutionairen en leden der Alliantie tot het uiterste vervullen, laten vallen. Zij worden tenslotte neergeslagen.
Het doel der socialisten en republikeinen in Spanje was u i t s l u i t e n d het heroveren van de verloren macht. De bevrijdende revolutie boezemde hen niet

de minste belangstelling in. Onze asturische kameraden dachten uitsluitend aan deze revolutie. Het veroveren van de macht was voor hen van geen enkel belang.
Wij komen steeds tot dezelfde gevolgtrekking: het eenheidsfront, zoals dat in Asturië volledig was georganiseerd, was dit alleen voor politieke en antirevolutionaire doeleinden. Toen deze niet bereikt waren, werd het door dezelfde mensen, die het tot stand hadden gebracht, smadelijk verraden. Maar dat zou in geval van succes ook gebeurd zijn: maar dan zouden onze kameraden achter slot zijn gebracht, in plaats van te worden verraden....
Het toetreden van het land van het volmaakte communisme, de Sovjet-Unie, tot de Volkenbond, zo vaak in caricatuur afgebeeld en bespot, en het frans-russisch militair accoord, dat beklonken werd in het beruchte onderhoud tussen Stalin en Laval, vormt eveneens een mijlpaal in de tactiek van het eenheidsfront. Terwijl het bolsjewisme van Stalin met het europeese kapitalisme in zijn burgerlijke en democratische vorm samensmelt, krijgen de communistische partijen bevel gemene zaak te maken met het reformistische socialisme en met de republikeinse bourgeoisie van hun respectievelijke landen. Indien deze omzwaai, (het onvermijdelijke gevolg van de aanvaarde „lijn"), nodig was geworden voor de russische staat, die sinds lang alle verwantschap met revolutie, socialisme en communisme verloren had — ook de omzwaai van de europese communistische partijen is even onafwendbaar geworden (al bleef die voor de grote massa onbegrijpelijk) omdat een onafhankelijke strijd van de communistische partijen tegen het kapitalisme in elk land in zou gaan tegen de reactionaire plannen van hun opdrachtgevers, de regering te Moskou en de Communistische Partij van de Sovjet-Unie.

V.

Deze enkele voorbeelden zijn voldoende om daaruit een gevolgtrekking te maken: het Eenheidsfront, dat met veel misbaar tegen het fascisme wordt uitgeroepen, keert zich juist en openlijk tegen de revolutie, want het bereidt niet alleen de eenheid voor tussen de politieke partijen van de linkerzijde en brengt tussen hen deze tot stand, maar ook en voornamelijk tussen de bolsjewistische dictatuur en de democratische en half-fascistische bourgeoisie. Het accoord tussen Stalin en Laval, het nieuwe frans-russische bondgenootschap .... dat zijn de ware aanleggers en voorvechters van het Eenheidsfront. Dit is derhalve door en door contra-revolutionair.
Bovendien heeft, zoals wij reeds hebben opgemerkt, iedere partij haar eigen „plan", een regime, waaraan zij de voorkeur geeft. En zelfs deze verkiezingsbelangen lopen binnen de verschillende „eenheidsfronten" uiteen. De fusie in Frankrijk van de C.G.T. en de C.G.T.U. dient hoofdzakelijk als verkiezingsspringplank voor de komende regering van het „Volksfront", waarin communisten, socialisten en republikeinen verenigd zijn, maar niettemin geheel andere doeleinden nastreven.
De oorsprong van de nieuwe mystiek van het eenheidsfront tegen het fascisme is dus meestal te zoeken in de verkiezingskeuken.

Ontstaan in Rusland, onder dwang overgenomen door de Komintern, op het punt in Frankrijk te worden „verwerkelijkt", gaat het eenheidsfront verder en wordt internationaal — om het wankele kapitalisme te steunen, zelfs indien het fascisme een zekere stilstand zou vertonen of zelfs een tijdelijke teruggang.
De mystiek van het eenheidsfront zal even nadelig werken als de mystiek van het fascisme. En hoe verleidelijk, hoe aantrekkelijk oppervlakkig gezien, de nieuwe mystiek ook moge zijn, de werkelijke revolutionairen moeten meer dan ooit op hun hoede zijn en de bewuste en georganiseerde arbeidersklasse waarschuwen.
Het enige eenheidsfront, dat in staat is tot een werkelijk eensgezind optreden, blijft, ondanks alles en allen, dat der arbeiders, die niet langer aan de leiband willen lopen; van hen, die genoeg hebben van „redders"; van hen die niet langer willen, dat men hen „redt", dat men hen de weg wijst, dat men voor hen een nieuw regime opricht; van hen, in één woord, die begrepen hebben, dat „de gehele macht" aan X, Y of Z, ja zelfs „de gehele macht aan de vakverenigingen" tot dezelfde moeilijkheden zal leiden en dat alleen nodig is „de macht aan niemand" en *de organisatie van het leven door alle arbeiders*.
Het enige eenheidsfront, dat mogelijk is, blijft dus dat, wat gebaseerd is op de onvermijdelijke noodzaak van een onmiddellijke revolutie. Daarbuiten is elk trachten naar een eenheidsfront slechts politiek, verkiezingszwendel en politieke tinnegieterij.

A. SCHAPIRO

DIKTATUUR EN REVOLUTIE

Terwijl het niet voor tegenspraak vatbaar is, dat de radengedachte een natuurlijk uitvloeisel is van het vrijheidlievende socialisme, die stap voor stap in de schoot der revolutionaire arbeidersbeweging tot ontwikkeling is gekomen en wel als tegenstelling tot alle tradities van de burgerlijke ideologie en haar opvatting over de staat, kan men niet hetzelfde beweren van de dictatuur.
De gedachte van de dictatuur vindt haar oorsprong niet in de socialistische ideënwereld. Zij is geen uitvloeisel van de arbeidersbeweging, maar een noodlottige erfenis van de bourgeoisie, waarmee men het proletariaat heeft opgescheept. Zij is nauw verbonden met het streven naar de politieke macht, dat eveneens haar oorsprong in de burgerlijke partijen vindt.
De dictatuur is een bepaalde vorm van de staatsmacht, *het is de staat, die zich in staat van beleg bevindt*. Evenals alle andere aanhangers van de staatsidee, gaan ook de voorstanders van de dictatuur uit van het standpunt, dat men hetgeen algemeen voor goed en voor tijdelijk noodzakelijk wordt gehouden, aan het volk van bovenaf kan dicteren en opdwingen. *Deze opvatting alleen al maakt de dictatuur tot een uitgesproken beletsel van de sociale revolutie, wier voornaamste levenselement juist het rechtstreekse initiatief en de constructieve werkzaamheid der massa's is. De dictatuur is de ontkenning van de orga-*

nische groei, van de natuurlijke opbouw van beneden naar boven, zij verklaart het volk voor onmondig en oefent een gewelddadige voogdij uit over de massa's door een kleine minderheid. Het is mogelijk, dat haar aanhangers bezield zijn met de beste bedoelingen, maar de ijzeren dwang der feiten zal hen altijd weer dwingen in de richting van het meest extreme despotisme.
Reeds Bakoenin zag dat zeer juist in, toen hij schreef: „De voornaamste reden, dat alle revolutionaire autoritaire staten altijd zo weinig voor de revolutie hebben bereikt, is te zoeken in het feit, dat zij steeds de revolutie trachten te bevorderen door hun eigen autoriteit en door hun eigen macht, waardoor zij natuurlijk slechts tweeërlei resultaat konden bereiken: ten eerste zagen zij zich gedwongen de revolutionaire actie tot het uiterste te beperken, omdat het ook voor de meest intelligente, actieve en oprechte revolutionaire machthebbers onmogelijk is, alle vraagstukken en belangen tegelijk te overzien en verder omdat iedere dictatuur — laat het de dictatuur zijn van een enkeling of van een revolutionaire groep — noodzakerlijkerwijze zeer beperkt en verblind moet zijn, daar zij noch in staat is, door te dringen töt de grond van het leven van het volk, noch dit in zijn gehele omvang kan overzien, evenmin als het machtigste schip in staat is, de gehele breedte en diepte van de zee te omvatten. En in de twede plaats, omdat iedere handeling, die het volk door een officiële instantie van bovenaf door de wet wordt opgedrongen, in de massa onvermijdelijk een gevoel van verzet en reactie moet wakker roepen."
Het maakt een vrij zonderlinge indruk, wanneer Lenin en zijn aanhangers niet moede worden, zich van alle socialistische richtingen, waarmee zij het niet eens zijn, als „kleinburgerlijk" af te maken. Dezelfde mensen, die zelf tot over de oren hopeloos zijn blijven steken in de politieke denkwijze van de kleine burgerij! De kleinburgerlijke partij der Jacobijnen was het, van wie onze staatssocialisten de idee der dictatuur hebben overgenomen. Dezelfde partij, die iedere staking der arbeiders een misdaad noemde en die de vakorganisaties verboden heeft onder bedreiging met de doodstraf. Saint Just en Couthon waren daar de felste voorstanders van en Robespierre handelde onder hun invloed, na eerst deze gedachte een tijdlang te hebben verworpen, en wel uit vrees, dat Brissot dictator zou kunnen worden. Zelfs Marat speelde graag met de gedachte van de dictatuur, ofschoon hij het gevaar ervan zeer goed inzag en daarom een dictator „met een kogel aan het been" verlangde.

De valse en eenzijdige voorstelling van de grote revolutie door de radicale burgerlijke historici, die ook de meeste socialisten sterk beïnvloed heeft, heeft er veel toe bijgedragen, aan de „dictatuur der Jacobijnen" een onverdiend aureool te geven, dat nog versterkt werd door de terechtstelling van hun belangrijkste leiders. De meeste mensen immers zijn maar al te gauw geneigd te vervallen in een verering voor martelaars, die hen ongeschikt maakt aan personen en handelingen een kritische maatstaf aan te leggen. Het was vooral Louis Blanc, die met zijn groot geschiedwerk het meeste heeft bijgedragen tot deze kritiekloze verheerlijking van het Jacobijnendom.

Men zag de grote successen van de revolutie, de afschaffing van het feudale systeem en van de absolute monarchie, en daar de geschiedschrijvers dit alles wensten voor te stellen als het werk der Jacobijnen en van het „revolutionaire convent", ontstond na verloop van tijd een volkomen onjuiste opvatting over de geschiedenis der revolutie. Thans weten wij, dat de algemeen verbreide beschrijving van de grote franse revolutie berust op een volslagen verkeerde voorstelling van de historische gebeurtenissen, dat de eigenlijke en onvergankelijke resultaten der revolutie uitsluitend door het revolutionaire optreden der boeren en stadsproletariërs en wel tegen de wil der nationale vergadering en later tegen de wil van het convent werden afgedwongen. De Jacobijnen en het convent verzetten zich steeds ten sterkste tegen radicale hervormingen, totdat zij voor de voldongen feiten stonden en zich niet langer konden verzetten. Zo is de afschaffing van het feodale stelsel uitsluitend te danken aan de onophoudelijke opstanden der boeren, die door de politieke partijen in de ban werden gedaan en op de scherpste wijze werden vervolgd. Nog in het jaar 1792 bekrachtigde de nationale vergadering het feudale systeem en eerst in 1793, toen de boeren hun rechten reeds veroverd hadden, hechtte het convent haar goedkeuring aan de afschaffing der feudale rechten.
De gang van zaken bij de afschaffing van de monarchie was dezelfde.
De eerste grondleggers van een socialistische volksbeweging in Frankrijk waren voortgekomen uit het kamp der Jacobijnen en het was begrijpelijk, dat zij hun verleden niet geheel hadden kunnen afschudden. Toen Babeuf, Darthé, Buonarotti e.a. de „samenzwering der gelijken" begonnen, was het hun bedoeling door middel van een revolutionaire dictatuur Frankrijk tot een communistische landbouwstaat te maken. Als communisten zagen zij in, dat de idealen der grote revolutie, zoals zij deze opvatten, slechts verwerkelijkt konden worden door de oplossing van het economische vraagstuk. Als Jacobijnen echter dachten zij, dit doel slechts te kunnen bereiken met behulp van een regering, die over buitengewone volmachten beschikte. Het geloof aan de almacht van de staat, die in de Jacobijnen zijn uiterste vorm had bereikt, zat hen te zeer in het bloed, dan dat zij een andere oplossing vermochten te zien.
Babeuf en zijn kameraden betaalden hun overtuiging met de dood, doch hun ideeën leefden verder onder het volk en vonden aanhang in de geheime verenigingen der Babouvisten onder de regering van Louis Philippe. Mannen als Barbès en Blanqui werkten in hun geest en streefden naar de „dictatuur van het proletariaat", om hun staatscommunistische doeleinden te verwerkelijken. Van deze mannen hebben Marx en Engels de idee van de dictatuur van het proletariaat overgenomen, die zij in het „Communistisch Manifest" hebben uiteengezet. Ook zij bedoelden met deze term niets anders dan de instelling van een sterke centrale staatsmacht, wier taak het moest zijn door diep ingrijpende wetten een definitief einde te maken aan de heerschappij der bourgeoisie en de hervorming der maatschappij in socialistische geest voor te bereiden en ten uitvoer te brengen.

Ook deze mannen kwamen uit het kamp van de burgerlijke democratie tot het socialisme en waren geheel doordrongen van de tradities van het Jacobijnen-

dom. Bovendien was de socialistische beweging uit die tijd — met uitzondering van Proudhon en zijn vrienden — nog niet genoeg tot ontwikkeling gekomen om haar eigen weg te gaan en was daarom min of meer aangewezen op de burgerlijke tradities. Pas met de ontwikkeling der arbeidersbeweging ten tijde der Internationale was het ogenblik gekomen, waarop de socialisten in staat waren, de laatste overblijfselen der burgerlijke overleveringen af te werpen en volkomen zelfstandig hun weg te gaan.

De radengedachte was de praktische overwinning van de staatsidee en de machtspolitiek in iedere vorm en staat als zodanig in rechtstreekse tegenstelling tot elke dictatuur, die niet alleen het machtsinstrument der bezittende klassen, de staat, in stand wil houden, maar zelfs de hoogste machtsontplooiïng van de staat najaagt.

De pioniers van het radensysteem zagen zeer goed in, dat met de uitbuiting van de mens door de mens ook de heerschappij van mensen over mensen moest verdwijnen. Zij wisten ook, dat de staat — de belichaming van het georganiseerde geweld der bezittende klassen — nooit kon worden gevormd tot een instrument voor de bevrijding der arbeiders. Daarom waren zij van mening, dat de vernietiging van het oude machtsapparaat de gewichtigste taak moest zijn van de sociale revolutie, om iedere nieuwe vorm van uitbuiting onmogelijk te maken. Op het beruchte haagse congres (1872) heeft James Guillaume, de woordvoerder der federalistische minderheid, deze opvatting duidelijk tot uiting gebracht, doordat hij tegenover de verovering der politieke macht als principiële eis de vernietiging dier macht stelde.

Men werpe ons niet tegen, dat het bij de dictatuur van het proletariaat om iets heel bizonders gaat, dat men deze met geen enkele andere dictatuur kan vergelijken, omdat men hier met de dictatuur van een klasse te maken heeft. Deze sophistische redenering is slechts een spitsvondig middel, om lichtgelovigen omtrent het ware karakter van de zaak te misleiden. *Iets als een dictatuur van een klasse is volslagen ondenkbaar, omdat het in laatste instantie alleen om de dictatuur van een bepaalde partij gaat, die zich aanmatigt te spreken in naam van een klasse: precies zoals de bourgeoisie altijd iedere despotische handeling gerechtvaardigd heeft in naam van het volk*".

En juist bij die partijen, die vroeger nooit de macht hebben bezeten, is de waan der onfeilbaarheid nog sterk ontwikkeld en met nog rampzaliger gevolgen verbonden. De parvenu van de macht is gewoonlijk noch weerzinwekkender en gevaarlijker dan de parvenu van het bezit. Rusland biedt ons in dit opzicht een leerrijk voorbeeld. Daar kan men al niet meer spreken van de dictatuur van een partij, maar hoogstens van de dictatuur van een handvol mannen, op wie de partij niet meer de minste invloed heeft. De reusachtige meerderheid van het russische volk is tegen deze heerschappij van enkelen, die zelfs bij de grote meerderheid van het russische proletariaat reeds lang alle sympathie verbeurd heeft. Wanneer de arbeiders in Rusland — ik spreek thans opzettelijk niet van de boeren, omdat hun vijandige houding tegenover de Sovjet-regering algemeen bekend is — thans in de gelegenheid waren de verkiezingen voor de

Sovjets in vrijheid voor te bereiden, dan zou de gehele bolsjewistische heerschappij in enkele uren instorten als een kaartenhuis. Het is niet de wil van een klasse, die thans in Rusland in de veelgeroemde „dictatuur van het proletariaat" haar uitdrukking vindt, maar alleen de macht der bajonetten. Onder de „dictatuur van het proletariaat" veranderde Rusland in een reusachtige gevangenis, waar ieder spoor van vrijheid systematisch werd uitgeroeid, zonder dat men hiermede de oorspronkelijke doeleinden der revolutie dichterbij heeft gebracht. Integendeel, men verwijderde zich daarvan steeds verder en wel naarmate de nieuwe autocratie in kracht toenam en het revolutionaire initiatief van het volk verstikte. Tegenwoordig is men eindelijk zover gekomen, dat men de in het grijze verleden verkondigde doeleinden definitief heeft opgegeven en met pak en zak terugkomt in het kapitalistische kamp. Zeker, men doet alle moeite om de grote terugtocht door allerlei dialectische spitsvondigheden te verbergen — welke verslagen generaal heeft tot nu toe niet altijd hetzelfde gedaan? — maar ook de fraaiste sophistische kunststukjes van Lenin en Radek zijn thans niet meer in staat, de naakte feiten te verbloemen. De beroemde „dictatuur van het proletariaat" heeft de russische arbeider niet alleen gemaakt tot de meest geknechte van alle slaven, zij heeft ook de brug geslagen tot een nieuwe heerschappij der bourgeoisie.

(1921) RUDOLF ROCKER

Tegenover het slechts door de wil van Mussolini in Abessinië ondernomen avontuur verklaart het Vijfde Congres van de I.A.A., dat het kunstmatig door het italiaanse fascisme geschapen italiaans-abessijnse conflict niets anders is dan een afleidings-manoeuvre, waaraan Italië behoefte heeft tengevolge van de critieke toestand, waarin het zich, zowel politiek als economisch bevindt. De dromen van koloniale uitbreiding en van napoleontisch imperialisme, die door Mussolini en zijn kliek worden gekoesterd, zijn niet slechts een gevolg van de grootheidswaanzin, die alle staten, en vooral de fascistische en dictatoriale staten eigen is, maar evenzeer van de ellende van het italiaanse volk en van de voor een goed deel der bevolking permanent geworden werkloosheid. Door de ontwikkeling van de oorlogsindustrie, die een gedeelte der werklozen opneemt; door de m o o r d op de slagvelden van Abessinië op duizenden en duizenden soldaten, koelbloedig gepleegd om de overgebleven werklozen op te ruimen, hoopt het italiaanse fascisme in het geknakte Italië de vrede der kerkhoven te stichten en het koloniën te verschaffen voor de uitbuiting van de zwarte en arabische bevolking van Abessinië.

Het Vijfde Congres der I.A.A. vestigt de aandacht van de arbeidersklasse der gehele wereld op het dreigende gevaar van een nieuwe wereldoorlog, uitgelokt terwille van de behoeften der binnenlandse politiek van het italiaanse fascisme, en zo nodig aanvaard en in hun eigen belang gevoerd, door de frans-engelse geldheerschappij.

Met alle voorbehoud over de mogelijkheid van een onmiddellijk verzet van het italiaanse proletariaat bij het uitbreken van een oorlog, verzoekt het Vijfde Congres aan zijn italiaanse sectie, de Unione Sindicale Italiana, op haar post te zijn en te bedenken, dat iedere oorlog, onder bepaalde voorwaarden, een gunstig terrein kan worden voor de ontbinding van het leger en de actieve propaganda voor de Revolutie. Het verzoekt de U.S.I. haar kaders te organiseren met het oog op de mogelijkheid van een breuk tussen het fascisme en het leger, tussen het regime en het volk.

(Uit de resolutie van 5e congres van I.A.A.)

HET SYNDICALISME EN HET RADENSTELSEL [1])

Terwijl door de staatssocialisten van alle schakering steeds de opvatting is voorgestaan en nog wordt voorgestaan, dat het socialisme een zaak is van de staat, dat de voorwaarde voor het socialisme de verovering van de politieke macht is en dat de staat de productiemiddelen zgn. moet socialiseren, staan de syndicalisten op het standpunt, dat in een socialistische maatschappij de staat moet worden uitgeschakeld en dat de productiemiddelen niet door de staat kunnen worden „gesocialiseerd", maar in handen moeten komen van de producenten, die deze in het belang van allen beheren. Niet van bovenaf kan het socialisme worden ingevoerd, maar alleen door de arbeiders zelf, van onderen op, in het economisch en maatschappelijk leven verwerkelijkt.

Dit syndicalistische beginsel, dat ouder is dan de beweging, die die naam draagt, dat opgekomen is met de opkomst van de moderne arbeidersbeweging, is tevens het grondbeginsel van de radengedachte. De „raden"-gedachte is dus ouder dan de russische revolutie van 1917.

Voornamelijk sinds en door de russische revolutie en de revoluties in Midden-Europa bij het einde van de oorlog, is het gebruikelijk geworden van „raden" te spreken. Maar wie een duidelijk begrip wil krijgen van wat men onder raden heeft te verstaan moet met het historische verloop van de „raden" rekening houden. Ook heden ten dage bestaan er in Rusland nog „raden". Ze hebben echter zoveel met de werkelijke raden gemeen als het tegenwoordige staatskapitalistische contrarevolutionaire stalinistische Rusland met de russische revolutie van 1917; zoveel als een sociaaldemocratisch bewind van Ebert en Scheidemann en dergelijke met het socialisme te maken had, of een bewind van Albarda met het socialisme te maken zou hebben.

Men pleegt te zeggen, dat het een kenmerk is van de raden dat ze s p o n t a a n ontstaan en dat ze in een zekere tegenstelling tegen het oude partij- en vakverenigingswezen, over de hoofden van de leiders en tegen de leiders ontstaan.

Tevens bleek echter, dat daar, waar ze eenmaal in het revolutionaire proces waren ontstaan de politieke partijen trachtten de raden aan hun politieke doeleinden ondergeschikt te maken, op dezelfde wijze als de reformistische leiders zich aan het hoofd stellen van een tegen hun wil uitgebroken staking om deze in goede banen te leiden.

---

[1]) I n l e i d i n g van het rapport van de studiecommissie inzake arbeidersraden, ingesteld door het N.S.V.-Congres 1932.

Hieruit blijkt dus reeds onmiddellijk, dat het een gevaarlijke illusie is de raden op zichzelf, hoe „spontaan" ze ook mogen zijn ontstaan, als een waarborg te beschouwen voor een socialistische revolutie. Het historische russische voorbeeld spreekt duidelijk genoeg. Ook de spontaneïteit en ook — een ander kenmerk der raden: — de directe vertegenwoordiging, geeft die waarborg niet. De allesbeheersende vraag is: waartoe moeten de raden dienen, welke rol moeten zij vervullen in het maatschappelijke leven en, ten derde, wat zijn de voorwaarden, dat ze deze rol kunnen vervullen.
In Rusland ontstonden de raden op grote schaal in de maanden, die aan de October-revolutie voorafgingen. De revolutie van Februari vertoonde enerzijds het klassieke beeld van alle burgerlijke politieke revoluties der 19e eeuw, maar voor de eerste maal lieten degenen, die de revolutie gemaakt hadden, niet aan de burgerlijke partijen de totale macht. Ze deelden ook niet met hen de politieke macht, maar zij schiepen zich een van de burgerlijke klasse en van de burgerlijke instellingen geheel gescheiden machtspositie. Na de ervaringen van de „eerste russische revolutie" — van 1905 — ontstonden onmiddellijk overal raden.
Op dezelfde dag, dat de parlementsleden het voorlopige comité stichtten om de staatsmacht in handen te nemen, werd te Petersburg de raad van de arbeidersgedeputeerden gevormd, die in zijn eerste zitting besloot, tezamen met de vertegenwoordigers van het leger, de „sovjets van arbeiders- en soldatengedeputeerden" te vormen. In deze klasse-organen, die door de arbeiders, boeren en soldaten in het leven geroepen werden, kwam het sociale karakter van de revolutie tot uitdrukking. Zo ontstond enerzijds de burgerlijke regering en anderzijds de sovjet — de toestand, die in de historie onder de naam van de „dubbele regering" bekend is. Het tweevoudige karakter van de revolutie, de politieke en de sociale tendens, kwam erin tot uitdrukking.
Het sociale karakter van de revolutie kwam daarin tot uitdrukking, dat de strijd niet alleen de monarchie en de oorlog gold, maar tegelijkertijd het kapitalisme en het grootgrondbezit. De economische eisen van de fabrieksarbeiders, de contrôle van de productie, de loonstrijd-acties, hier en daar de bezetting van de fabrieken en vooral de eisen van de boeren naar land en in het bizonder de middelen tot doorvoering van deze eisen, wezen erop, dat men met een revolutionaire sociale beweging te doen had. De arbeiders en boeren ondersteunden niet de burgerlijke revolutie-regering om van deze hun eisen toegestaan te krijgen, maar zij vormden hun eigen, onpolitieke

en tegen de staat gerichte, economische klasseorganisaties: op industrieel gebied de fabriekscomités, op het land de boerensovjets, de „sovjets" der boerengedeputeerden.
Niet in de politieke partijen, die het agrarische vraagstuk in Rusland met behulp van de wetgeving trachtten op te lossen, maar in de economische boerenorganisaties kwam de ware stemming van de boeren tot uitdrukking. Hetzelfde geldt voor de industrie-arbeiders, voor de fabriekscomités. In de eerste dagen van de revolutie waren deze fabriekscomités in Petersburg en Moskou en weldra ook in de provincie ontstaan. Ze werden door alle arbeiders van één fabriek gekozen, waardoor de invloed van de politieke partijen veel geringer was. Ze waren dan ook meer revolutionair dan de sovjets van de arbeiders- en soldatengedeputeerden. Alle kwesties betreffende de fabriek werden door deze fabriekscomités, fabrieksraden, geregeld. Ze stelden hun eisen aan de ondernemers. Deze zowel als de regering, waren gedwongen de fabriekscomités als de vertegenwoordigers van de arbeiders te erkënnen. Er vonden plaatselijke conferenties van alle fabriekscomités plaats, die zich ook landelijk vereenigden.
De door de comités uitgegeven leuzen: contrôle van de productie en verdeling van de goederen kreeg meer en meer het karakter van het in bezit nemen van de fabrieken door de arbeiders.
De sovjets, die in geheel Rusland ontstonden en die organen waren van de revolutie, hadden niet alleen de tendens om de revolutionaire opstand voor te bereiden, maar ook om organen te zijn, die het gehele maatschappelijke leven op een nieuwe basis zouden kunnen doen functioneren.
De politieke partijen konden dan ook krachtens hun gehele wezen deze tendens niet ondersteunen, maar zij probeerden om met de hulp van de sovjets hun staatsgezinde doeleinden te verwerkelijken. De partij der sociaalrevolutionairen en de sociaaldemocraten (mensjewiki) steunden op de sovjets, om invloed te krijgen op de burgerlijke regering en zij moesten op de sovjets steunen om te kunnen regeren. Ze probeerden de zelfwerkzaamheid van de sovjets lam te leggen en alles in handen van de staat te centraliseren. De revolutionaire sociaal-democraten (bolsjewiki) steunden de sovjets als organen van de opstand, als strijdorganisaties tegen de burgerlijke regering en de burgerlijke staat en zij probeerden door de sovjets de regeringsmacht in handen te krijgen. Maar de raden, in het leven geroepen door de „scheppende kracht" van het volk, zouden slechts weinig te betekenen hebben gehad, indien zij slechts gediend zouden hebben om een politieke partij aan de macht te helpen. De sovjets waren door

de revolutie geschapen, ze waren de uitdrukking van deze revolutie. De sociale omwenteling deed een nieuwe maatschappij ontstaan, die nieuwe functies te vervullen had en voor deze functies nieuwe organen nodig had. Daarom is de hele betekenis van de russische revolutie in de sovjets samengevat en de ontwikkeling van de sovjets is de ontwikkeling van de revolutie.
In tegenstelling tot alle partij-politieke, autoritaire en staatsorganisaties, waren de sovjets organische instellingen door de arbeiders op een klassebasis in het leven geroepen.
Overal waar mensen samenwerken en waar arbeid te organiseren is of bepaalde belangen te behartigen zijn, op een bepaalde plaats en op een bepaalde tijd, ontstaat de raad.
De radenorganisatie blijft niet beperkt tot het economische leven, maar breidt zich uit over het gehele maatschappelijke leven. Daar de raden organische instellingen zijn, werken ze van beneden naar boven. Ze zijn de algehele ontkenning van het politieke centralisme en van iedere staatsorganisatie. De raden zijn anti-parlementair: ze zijn geen vertegenwoordigende, maar delegerende organisaties. Het kenmerk van de politieke centralistische staat is, dat de politieke lichamen alleen wetgevende lichamen zijn en de uitvoering der wetten aan een vast beambtenapparaat overgelaten wordt. In de raden bestaat deze tegenstelling niet. De raden zijn decentraliserend en federalistisch. De voorwaarde voor het functioneren van een radensysteem is dan ook de autonomie (zelfstandigheid) van de onderste organen. Het maatschappelijke functioneren van de raden gaat van beneden naar boven. De gedelegeerden van de raden worden door hun medearbeiders gekozen. Ze blijven in onmiddellijk contact met degenen, die hen hebben gekozen, met het werk, waarvoor ze gekozen zijn en ze zijn onmiddellijk terugroepbaar.
Ze vertegenwoordigen een bepaalde economische of sociale eenheid: de fabriek, het huis, de gemeente, het land.
Alle arbeiders in de fabriek — en alleen deze — kiezen de fabrieksraad; de landarbeiders in een bepaalde streek de boerenraad, enz.
Het partijsysteem en het radensysteem zijn onverenigbaar. Indien, zoals in de russische revolutie, de politieke partijen de raden hebben ondersteund en zelfs de leus: „Alle macht aan de raden" tot de hunne hebben gemaakt, dan was dit slechts om door midel van de raden aan de macht te komen, en eenmaal aan de macht hun politieke program door te voeren.
De russische revolutie ging dan ook te gronde, omdat de raden werden geparalyseerd door het nieuwe politieke centralisme van de staat; door het feit, dat de raden radertjes

werden in een nieuw staatsapparaat. Deze nieuwe staat, de zgn. „proletarische staat", de partij-regering der bolsjewiki, kon natuurlijk niet het program van de raden doorvoeren, want het program der politieke partijen bestond in het tegendeel: n.l. het centraliseren van de productiemiddelen in handen van de staat, d.w.z. in handen van de partij, die over de staatsmacht beschikt.
Wat was het doel van Lenin en de bolsjewiki? Het was de verwerkelijking van het marxistische program: het veroveren van de politieke macht om de produktiemiddelen in handen van de staat te brengen.
„Het socialisme, aldus Lenin, is niets anders dan een staatskapitalistisch monopolie." Maar voor dit doel waren natuurlijk de sovjets niet te gebruiken. Dit doel sloot zowel de politieke als de economische zelfstandigheid van de raden uit. Wanneer de partij van Lenin de leus aanhief: „Alle macht aan de sovjets", dan werd daarmee bedoeld: alle macht in handen van onze partij.
Voor de realisering van de staatssocialistische doeleinden van de partij mochten de sovjets hoogstens bureaucratische organen van de staatsmacht, van de dictatuur, d.w.z. werktuigen van het centrale comité van de bolsjewistische partij zijn. De raden als organen van de revolutie, als politieke en economische organen van de zelfregering, moesten vernietigd worden in dezelfde mate als de politieke macht van de partij toenam. Zolang de bolsjewistische partij nog niet de macht veroverd had, was zij ook voor de leus van de arbeiderscontrôle, die meer en meer tot de eis van het in bezit nemen van de gehele fabriek door de arbeiders werd. Eenmaal aan de macht bleek, dat de bolsjewiki ook deze leus, zoals die van: „Alle macht aan de raden", op een bizondere manier hadden opgevat. Zij hadden weliswaar arbeiderscontrôle gezègd, verklaarde Lenin, maar ze hadden eigenlijk staatscontrôle bedoeld!
De bolsjewiki — zoals alle marxisten — wilden dus niets anders dan een staatssocialisme, dat steeds en overal niets anders zijn kan dan een staatskapitalisme. De arbeiders blijven loonarbeiders, zij blijven gescheiden van hun productiemiddelen, die in handen zijn van de staat of juister, van de regerende bureaucratie; het is de staat, die over de arbeidsproducten beschikt. Zoals bij het particuliere kapitalisme wordt voor de markt en niet voor de behoeften geproduceerd en wordt de arbeider onder de „dictatuur van het proletariaat" erger uitgebuit en onderdrukt dan elders. De rechten, die de arbeidersklasse zich in vele tientallen jaren van strijd heeft verworven: het recht van staking, van vereniging, van ver-

gadering is dan ook in het staatskapitalistische Rusland afgeschaft en de uitbuiting, met loonklassen en rationalisatie, is er erger dan in enige andere staat ter wereld.
Het is duidelijk, dat bij zulk een toestand de raden tot een carricatuur geworden zijn. Maar wie gelooft, dat deze toestand pas in het leven geroepen is sinds Stalin in Rusland de scepter zwaait, heeft van de werkelijke oorzaken van de verwording van de russische revolutie niets begrepen. Deze ontwikkeling, deze ondergang, begon reeds in het Rusland van Lenin op het ogenblik, toen het de politieke partij gelukte om op de golven der revolutie tot de macht te komen, een partijdictatuur in te stellen, een nieuwe staatsmacht te vormen, om naar het marxistische schema het socialisme „in te voeren".
Het partijsysteem en het radensysteem zijn onverenigbaar. De partij is centralistisch, de raden zijn federalistisch. De partij is — zoals trouwens ook de dictatuur — van burgerlijke afkomst. De raden zijn klasse-organen van het proletariaat. Het doel van de partij — van iedere partij — is de staat te veroveren. Het doel van de raden is juist de staat overbodig te maken, de staat te onteigenen, de staat te vervangen.
Naast de organisatie der arbeiders op economische basis tot het voeren van de strijd tegen de kapitalistische uitbuiting en tegen de onderdrukking van de staat met de middelen der sociaalrevolutionaire directe actie en het maken van propaganda voor het staatloze socialisme en de sociale revolutie, behoort het tot de voornaamste taak der syndicalistische arbeidersbeweging zich met de vraag van de opbouw ener nieuwe maatschappij in politiek, economisch en sociaal opzicht, bezig te houden. De sociale revolutie betekent de vernietiging van de kapitalistische, de democratische of fascistische staat en de onteigening van de grond en van alle productiemiddelen.
De sociale revolutie betekent tevens de ineenstorting der oude politieke partijen. Dat is de ene voorwaarde voor de sociale revolutie. De andere voorwaarde is, dat de raden, die in het revolutionaire proces spontaan zullen ontstaan en wier voornaamste taak het zal zijn te verhinderen, dat opnieuw de staat wordt hersteld, in staat zullen zijn hun contructieve taak te vervullen.
Hier ligt de grote opgave der syndicalistische beweging. Zij bereidt reeds nu door de vorming van de industriële organisaties, door bedrijfsorganisaties en industrie-federaties die taak voor. Dit betekent tevens, dat de propaganda voor de raden, dat de organisatie ener strijdende arbeidersbeweging en de strijd voor de sociale revolutie slechts mogelijk is, los van alle en tegen alle politieke partijen.

Zoals reeds gezegd: het gaat niet om de naam van de raden, maar om de inhoud, die men aan de raden geeft. Het gaat ook niet om een universeel geneesmiddel tegen alle kwalen, waaraan de huidige arbeidersbeweging lijdt. Het gaat om de geest, om de gezindheid en de praktische kennis waarover de arbeidersbeweging zal beschikken. De raden zijn dus niets anders dan de uitdrukking van het syndicalistische beginsel der zelforganisatie. Waar dit beginsel tot uiting komt, komt het radenbeginsel tot uiting. Overal waar de arbeiders eensgezind en onder eigen leiding met directe actie optreden komt reeds nu dit beginsel tot uiting.
Het radenbeginsel wordt verwerkelijkt daar waar, zoals b.v. in Spanje, een syndicalistische organisatie die geen reformisme, geen bureaucratie en geen beroepsleiders kent, en van tijd tot tijd alle arbeiders op industrieel of agrarisch gebied omvat, tot revolutionaire actie overgaat.
De radenidee is dus niets anders dan de idee, die reeds in de door Bakoenin beïnvloede anti-autoritaire vleügel der 1ste Internationale ontstond tegenover de staatssocialistische en dictatuur-opvattingen van het marxisme: de idee van de verovering van de grond en de productiemiddelen en de regeling van het gehele economische leven buiten en zonder de staat, door de producenten zelf.
Wanneer de belg Hins op het vierde congres der Eerste Internationale te Bazel in 1869 verklaarde, dat het loonsysteem slechts afgeschaft kan worden door een federatie van vrije producenten en dat de regering vervangen moet worden door de raden in de verschillende beroepen en industriën, opdat de politieke systemen voorgoed zullen worden vervangen door de vertegenwoordiging van de arbeid, dan is dat een zuivere formulering van wat wij onder de radengedachte hebben te verstaan. Het zijn de ideeën, die uitgaand van het anarchisme van Proudhon en Bakoenin, overal waar een anti-autoritaire arbeidersbeweging bestond, als in Spanje, steeds in het leven gebleven zijn en die tot de kern behoren van wat later syndicalisme zal worden genoemd.
Het syndicalisme, dat de anti-autoritaire arbeidersbeweging der Eerste Internationale heeft voortgezet, heeft ook deze radengedachte weer opgenomen: het beheer van de productie en de verdeling in eigen handen, als doel der sociale revolutie te stellen. Het syndicalisme gaat ervan uit, dat met de kapitalistische uitbuiting ook de politieke onderdrukking verdwijnen moet, en dat het een niet is zonder het ander, en dat mèt het monopolie van het bezit ook het monopolie van de macht moet verdwijnen.
Het is dan ook het verschil in de opvatting over de rol van de

staat, die het centrale probleem is van de revolutie, en dat sinds de tijden der Eerste Internationale twee grote en onverzoenlijke stromingen in het leven geroepen heeft: de autoritaire en de anti-autoritaire arbeidersbeweging, de vraag of de staat moet worden veroverd of dat de staat moet worden vernietigd.

Wil de komende revolutie dan ook niet opnieuw de reeks der nederlagen der arbeidersklasse voortzetten, maar de grondslag leggen voor een werkelijke bevrijding, dan zal deze niet in het teken moeten staan van het bolsjewisme, maar van het sovjetisme.

Maar de sociale revolutie, die het leven op nieuwe en meer sociale grondslagen zal hebben op te bouwen en die de enige redding zal zijn voor de beschaving, zal moeten worden voorbereid en georganiseerd. Men zal rekening dienen te houden met de woorden, waarmee Kropotkin op het einde van zijn leven de ervaringen van de russische revolutie heeft samengevat en die luiden als volgt: „Het is onmogelijk een dergelijke revolutie door te voeren door middel van dictatuur en staatsmacht. Zonder een brede reconstructie van beneden naar boven — uitgevoerd door de arbeiders en boeren zelf — zal de sociale revolutie gedoemd zijn te mislukken. De russische revolutie heeft dit opnieuw bevestigd, en het is te hopen, dat uit deze les begrepen zal worden: dat overal in Europa en Amerika ernstige pogingen zullen worden ondernomen om in de boezem van de klasse der werkers — boeren, arbeiders en intellectuelen — de kaders te scheppen voor de toekomstige revolutie, die niet zal gehoorzamen aan bevelen van bovenaf, maar die in staat zal zijn zelf de vrije vormen voor het gehele nieuwe economische leven uit te werken."

A.M.L.

DE BOEREN EN DE REVOLUTIE

Het hier volgend artikel is de text van een referaat: „De Boeren en de Maatschappij", gehouden op de Bevrijding-Zomerschool in 1935. Het artikel is overgenomen uit het verslag van de conferentie, dat onder de titel van „Het Vrij-Socialistisch Program" is verschenen.
Ondanks enkele bezwaren bepaalde punten betreffend, drukken we de lezing in zijn geheel en zonder commentaar af, omdat het een algemeen overzicht en een goed inzicht geeft in een van de belangrijke problemen der revolutie, waar in het algemeen te weinig aandacht aan wordt besteed.
De syndicalistische opvatting over het landbouwvraagstuk is neergelegd in de resolutie, aangenomen op het IVde wereldcongres van de I.A.A. Men vindt deze resolutie in aansluiting met het artikel hierachter afgedrukt.

REDACTIE.

In de economische toestand van de boeren is, sinds het oude primitieve boerenbedrijf nog de uitsluitende bedrijfsvorm was, een grote verandering gekomen. In West-Europa, Amerika en Australië is ook de boer warenproduct geworden. Hij brengt een artikel voort, dat niet alleen dient om door het gezin of de familie van de boer verbruikt te worden, doch dat zijn weg via de markt naar de consumenten in binnen- en buitenland vindt. Het boerenbedrijf is in het maatschappelijk verband ingeschakeld, is onderdeel geworden van de kapitalistische staatshuishouding. De tijd, dat de boeren geheel door eigen arbeid in hun behoeften voorzagen, is voorbij. Ze ontvangen geld voor hun producten en kunnen daarmee de producten van anderen kopen. De voortschrijdende invloed van de geldhuishouding heeft het primitieve boerenbedrijf opengebroken. De economische wetten, die in de kapitalistische maatschappij gelden, reguleren steeds meer de boerenbedrijven.
Tot goed begrip echter van de huidige economische toestand van de boerenbevolking lijkt het mij noodzakelijk, de historische ontwikkeling vanaf 1850 in grote trekken te tekenen. De groeiende macht van het kapitaal springt dan direct in het oog.
De periode van 1850 tot 1873 kenmerkt zich door een stijgende welvaart. Engeland, dat zijn industrie in snel tempo uitbreidt en als agrarisch land minder betekenis krijgt, heeft voor zijn omvangrijke industriebevolking veel agrarische producten nodig. Grote hoeveelheden landbouwproducten vinden vanuit Nederland hun weg naar Engeland. De nederlandse boerenbevolking maakte goede zaken. Dit blijkt onmiddellijk uit de toename van vee. Deze steeg van 64000 in 1864 tot 240000 stuks in 1868. Het boerenbedrijf in Nederland was, wat de wijze van productie betreft, niet op de hoogte van de tijd. Men was ten achter met landbouwtechniek en -wetenschap. Toen dan ook andere landen een intensieve cultuur, landbouwwetenschap en -techniek toepasten, kon Nederland zich op de wereldmarkt niet handhaven. De ontsluiting van Amerika met zijn reuzenbedrijf en roofbouw is dan mede oorzaak, dat zich een ernstige crisis inzet. Gebrek aan samenwerking, slechte credietverlening, verwaarlozing door de regering, verouderde bedrijfsmethoden zijn tezamen de oorzaken, dat de boeren in de internationale concurrentiestrijd niet mee kunnen komen.
Ondanks de ingrijpende landbouwcrisis van 1873 tot 1890 zijn er niettemin toch perspectieven. De boeren kunnen het moderne kapitalistische productiesysteem in de landbouw toepassen en hierdoor betere productievoorwaarden scheppen. Vanaf 1900 gaat men daartoe steeds meer over. De chemische wetenschap wordt dienstbaar gemaakt aan een rationele bemesting. Selectie en hybridisatie verhogen de opbrengst. Een grondige bodembewerking, wetenschappelijke bestrijding van plantenziekten hebben plaats. Teeltkeuze bij het vee, toepassing van een gefundeerde voedingsleer bevorderen de productie.

Opkomende industriën als beetwortelsuikerindustrie, kartonindustrie, aardappelmeelfabrieken, zuivelfabrieken, enz. stellen hun aparte eisen aan de producten. Door al deze factoren heeft een ware revolutie plaats in de productiewijze der boeren. Doch deze is steeds gericht op groter en rationeler productie. Een sprekend voorbeeld daarvan geeft het volgende overzichtje:

Artikel	Opbrengst per h.a. in h.l. 1890—1900	1921—1930	Gemiddelde toename der productie
Tarwe	24.9	38.8	55.8%
Aardappelen	181.—	313.—	72.9%

De landbouw in Nederland wijzigt zich van extensief naar intensief. Door de gunstige geografische ligging van Nederland tussen Engeland, België en het krachtige industrieël ontwakende Duitsland, is de onmiddellijke afzet aan groenten, bloemen, zuivelproducten en vee verzekerd. Bevolkingstoename en gunstige beleggingsmogelijkheden doen de rest. De grote ellende der crisis is, dank zij de verbeterde bedrijfsmethoden en de snellere ontwikkeling van een bloeiende industrie in de omringende landen, overwonnen. De rentabiliteit der boerenbedrijven is tijdens de opgaande conjunctuur van de kapitalistische maatschappij gunstig.
Gelijke tred met de intensivering houdt de specialisering. Een gespecialiseerd bedrijf, dit heeft reeds de industrie bewezen, geeft een groter productie. Deze specialisering zet zich in de landbouw door. Graanbouw, veeteelt, pluimveeteelt, zuivelbedrijf, groententeelt, fruitteelt, snijbloementeelt en bloembollenteelt, komen steeds meer gescheiden voor. Daardoor haalt men er uit, wat er in zit, en ook zijn de boeren in staat, de productie voortdurend op te voeren.
De normalisatie vindt eveneens toepassing. Gelijke kwaliteit en verpakking van boter, kaas, fruit, groenten, bloemen komt in zwang, ja, wordt tot eis voor een goed te verhandelen product. Ook spreekt de mechanisatie een woordje mee. In 1925 b.v. geschiedt 94% van de boterproductie machinaal.
Met de toepassing van de modern-kapitalistische bedrijfsmethoden krijgt het oude individualisme, dat in sterke mate bij de landbouwende bevolking werd aangetroffen, een krachtige duw. De boeren sluiten zich in hun coöperaties aaneen om met elkander te bepalen, op welke wijze hun producten verwerkt en verhandeld zullen worden. De particuliere handelaar ziet zijn invloed afnemen, doordat de benodigdheden voor de uitoefening van het bedrijf collectief ingekocht worden. Veilingen, in- en verkoopverenigingen nemen in omvang toe. Beetwortelen, melk, aardappelen, stro worden coöperatief verwerkt. Een optreden der boeren, waaruit een eensgezindheid spreekt, wordt voor hun maatschappelijke handhaving een vereiste. Dit blijkt ook uit de volgende cijfers:

In 1924 kopen reeds 70% van de boeren in Nederland coöperatief in.
In Finland wordt 92% boter en 70% kaas coöperatief verwerkt.
In Estland wordt 84% boter en 84% kaas coöperatief verwerkt.
In Australië wordt 91% boter en 91% kaas coöperatief verwerkt.
En in Amerika is in 1928 reeds ¼ van de gehele agrarische productie coöperatief verkocht.

Organisatorisch worden de boeren zelfstandiger, minder afhankelijk van andere bevolkingsgroepen. Tegelijkertijd, dat hun organisatorische zelfstandigheid toeneemt, worden ze economisch meer afhankelijk. Door de overgang van extensief naar intensief bedrijf zijn de boeren volledig in de macht van het bank- en particuliere kapitaal gekomen.
Voor de uitoefening van een intensief bedrijf, dat gespecialiseerd en geïndustrialiseerd is, zoals in Aalsmeer en het Westland b.v., is veel meer grond- en bedrijfskapitaal nodig, dan voor de verouderde bedrijfsmethoden. Hoe sterker de intensieve exploitatie is, des te zwaarder lasten legt het grondkapitaal op de bedrijven.
Nemen we als voorbeeld de grondprijs op de friese klei per h.a. in 1928, dan bedraagt deze ongeveer *f* 2250 tot *f* 2500.

Beschouwen we daarnaast het Westland, waar de tuinbouw hoog ontwikkeld is, dan is daar de prijs per h.a. ƒ 7000 tot ƒ 9000, terwijl Aalsmeer, waar de opbrengsten in die jaren zeer groot waren, prijzen te zien geeft van ƒ 15.000 tot ƒ 30.000.
Voor bedrijfskapitaal zijn ook grote bedragen nodig. De opzet van 1 h.a. kasrozencultuur bedroeg buiten de grond ƒ 100.000.
Dat de kwekers zich in vlug tempo onder de dictatuur der banken stelden, wordt duidelijk, als in een betrekkelijk kleine streek als Aalsmeer van 1922 tot '25 voor kassenbouw een uitgave plaats had van ƒ 1.260.000 en in 1926 alleen voor rozenkassenbouw bijna een half millioen. De bedrijven zijn volledig verkapitaliseerd. Het oude boerenbedrijf heeft zich ontwikkeld tot gespecialiseerde en geïndustrialiseerde warenproductie, is geheel ingeschakeld in de geldhuishouding. De Coöp. Tuinbank te Aalsmeer had over 1926 een ontvangsten- en uitgavensaldo van ƒ 38.000.000. Deze cijfers demonstreren duidelijk de toestand.
Buiten de hoog ontwikkelde tuinbouw geraken de boeren evenzeer in de macht van het kapitaal. Bedenken we slechts, dat de nieuwe inschrijvingen van hypotheken op landelijke eigendommen van 1917 tot en met 1932 ƒ 1¾ milliard bedragen hebben of gemiddeld bijna ƒ 117 millioen per jaar. De landelijke eigendommen werden veelal bezwaard om aan de steeds grotere eisen voor bedrijfskapitaal te kunnen voldoen.
Door deze economische ontwikkeling van het boerenbedrijf zijn de boeren voor hun bestaan volkomen afhankelijk van het grootkapitaal en de ontwikkeling der kapitalistische maatschappij. In tegenstelling echter met de industrie en de geijkte opvatting der marxisten heeft de verkapitalisering der landbouw zich niet voltrokken door de concentratie van het productieapparaat. Integendeel, het kleinbedrijf heeft zich volkomen gehandhaafd. In 1904 waren van de 182566 landbouwbedrijven er 127491 of 69.8% van 1 tot 10 h.a. In 1930 zijn deze cijfers resp. 234145 en 166146 of 70.9%. De bedrijven van 1 tot 10 h.a. zijn typisch kleinbedrijf en klein-middenbedrijf.
De verkapitalisering heeft zich voltrokken langs de weg der wetenschappelijke bedrijfsmethoden, specialisering, rationalisatie en industrialisatie.
Hoe staat het thans met de welvaart der boeren? De crisis striemt op felle wijze de boeren en werpt hen op een zeer laag levenspeil terug. De dagen van voorspoed zijn voorbij. De ontvangsten dalen onrustbarend. De geweldige lasten van het enorme kapitaal, dat de boerenbedrijven de laatste 30 jaren hebben geabsorbeerd, worden ondragelijk. Duizenden boeren staan aan de rand van de afgrond. Volgen we de statistieken, dan blijkt, dat over 1932 aan de hand van 4296 gecontroleerde bedrijven het gemiddelde verlies per h.a. kon vastgesteld worden op ƒ 73.—. Hierin is dan geen loon van bedrijfsleider en zijn minderjarige kinderen berekend. In 1933 bedroeg het verlies per h.a. ƒ 28.—, doch dit kon slechts bereikt worden door zeer drastische bezuinigingen op arbeidslonen en diverse bedrijfsuitgaven.
De boeren gaan zwaar gebukt onder de gevolgen van de crisis. Deze gevolgen kunnen echter zo zwaar wegen door de ontzaglijke uitbuiting door het grondkapitaal, dat 30 à 40% van de bruto-opbrengst der boerenbedrijven opeist. Onder deze omstandigheden is het niet te verwonderen, dat het aantal gefailleerde bedrijven van 1929 tot en met 1933 met 263% is toegenomen. De crisismaatregelen kunnen evenmin het grote aantal kleine boeren redden. Een andere zaak is het met de grootbedrijven, die tarwe en suikerbieten verbouwen. Deze toch ontvangen een dusdanige bescherming van en premie op hun artikelen, dat de pachtboeren in staat blijven, aan hun geldelijke verplichtingen tegenover de grootgrondbezitters te voldoen. We kunnen zeggen, dat de bedragen, die door de maatregelen der regering méér ontvangen worden, via de pachters, in de zakken der grootgrondbezitters terecht komen.
Niet alleen de boeren verpauperiseren. Het staat er met de ruim 400.000 landarbeiders evenmin rooskleurig voor. De al zeer karige vergoeding van hun arbeid is reeds gemiddeld gedaald met 30%. Het gemiddelde loon over geheel Nederland bedraagt op het moment ongeveer ƒ 15.— per week. Bovendien neemt de werkloosheid door de drastische bezuinigingen onrustbarend toe. Vele landarbeiders en kleine boertjes vinden een weg naar de werkverschaffingen.

We kunnen dus vaststellen, dat door de kapitalistische ontwikkeling van het landbouwbedrijf en de huidige internationale economische toestand, de boeren en landarbeiders aan de ellende zijn prijsgegeven en in grote mate door het grootkapitaal worden uitgebuit.
Door deze ontwikkeling is de maatschappelijke voorwaarde gesteld, waardoor de boeren en landarbeiders zich op hun sociale bevrijding hebben te bezinnen. Alvorens de strijd voor sociale bevrijding te bezien, zullen we eerst de ideologische gesteldheid der boeren beschouwen.
In de maatschappij nemen de boeren een eigen plaats in. Zij tonen hun eigen apart karakter, dat sterk beïnvloed is door de eigenaardigheden van het beroep. De vrijheidsopvattingen zijn kenmerkend. Juist hebben wij gezien, dat de boer economisch aan handen en voeten gebonden is. Toch gevoelt hij zich daardoor niet onvrij. De maatschappelijke positie, de grote gebondenheid der werkkring, de dwang der natuur, zij benemen de boer niet het diep ingewortelde vrijheidsgevoel. Hij beleeft de vrijheid, omdat hij minder direct afhankelijk is van andere bevolkingsgroepen. In de uitoefening van zijn bedrijf behoeft hij geen andere mensen naar de ogen te zien. Wat de regeling van zijn werkzaamheden betreft en de verhouding tot de andere mensen, is de boer min of meer vrij. Een maatschappelijke positie, die meebrengt, met anderen mee te praten, zou de boer als zeer onvrij beleven en hij zou zich daaraan moeilijk kunnen onderwerpen. In dat opzicht is het een slechte zakenman. Doch ook wordt door de huidige economische omstandigheden het vrijheidsgevoel enigermate gekwetst. Door de intensieve bedrijfsmethoden en de export is er meer welvaart gekomen en is men deze natuurlijk gaan vinden. De noodzaak, om zelf meer te presteren en soberder te leven, ziet de boer niet. Hij aanvaardt dit niet meer en beleeft onder de bestaande verhoudingen in toenemende mate deze dwang als onvrijheid. Dat zich hier de psychische factoren voor een conflict met de maatschappij voordoen, is duidelijk. Slagen de bewindvoerders en de leiders van het geestelijke leven er niet in, de boeren deze verslechteringen als noodzakelijk te doen beleven, dan zal het verzet der boeren toenemen.
Natuur en aardgebondenheid is een ander kenmerk. De boeren zijn door hun beroep midden in de natuur geplaatst. Ze wonen en werken buiten, hebben te maken met de grond en het weer. Is de grond onvruchtbaar: het resultaat der arbeid zal minder zijn. Is de grond moeilijk te bewerken: de inspanning van het bewerken is groter. Is het weer tegen, dan kan de oogst mislukken. Is het weer mee, dan is de groei goed en hooi- en graanoogst vlotten voortreffelijk. Men ziet de gewassen opkomen, groeien, bloeien, vruchtdragen, het vee geboren worden. Zeer nauw zijn de boeren met het scheppende leven verbonden. Al deze factoren drukken een stempel op het karakter. De boeren zijn verknocht aan hun grond. De grond, die tevens de weg vormt, waardoor men verantwoordelijke posities kan innemen, b.v. in de waterschappen.
Gezin en familie vormen er nog een sterke geslotenheid. In Duitsland wordt dat sterk bevorderd door het Anerbenrecht. Dat deze gebondenheid aan de grond, gezin en familie vaak leidt tot conservatisme, is duidelijk. Ook wordt dit conservatisme uitgebuit voor de reactionaire doeleinden der heersende klasse. De boeren vormden vaak het bolwerk, waarop de reactionaire elementen vaste voet hadden. Bij duizenden nemen zij aan de burgerwachten deel. Doch ook komt de schraapzucht, waarvan de boeren meerdere malen een verwijt wordt gemaakt, uit deze bron voort. In dat opzicht hebben de boeren nog veel te overwinnen, evenals trouwens andere bevolkingsgroepen.
Mede door het beroep wordt een sterk afhankelijkheidsbesef gevormd. De natuur stelt grenzen. Vele factoren bepalen de uitkomsten. Grond, weer en wind spelen een rol. Door willekeurig ingrijpen van de producenten kan men niet al deze factoren uitschakelen. Met het opvoeren der productie stelt de natuur evenzeer grenzen. Denken we in dit verband ook aan de wet der afnemende meeropbrengst, die in de landbouw veel eerder te onderkennen is dan in de industrie. Het gevoel van afhankelijk te zijn, heeft een sterke positieve kant: het leidt tot verantwoordelijkheid. Binnen de grenzen van het mogelijke moeten de factoren, die de uitkomsten bepalen, beheerst worden, om er zo veel mogelijk van te maken. De verantwoordelijkheid voor de arbeid is diep geworteld. Arbeid wordt als iets vanzelfsprekends aanvaard. Zich verrijken door andere mid-

delen dan in het bedrijf werkzaam te zijn, is verwerpelijk. Bij geboorte en sterven bestaan uitgebreide plichten. Waar nodig is het plicht, om bij die gebeurtenissen de behulpzame hand te bieden. Het grafwaarts dragen van een overledene is burenplicht. Toch komt hierin kentering en vindt dit reeds lang niet meer zo uitgebreid toepassing als voorheen. In de verhoudingen tussen werknemer en werkgever voelt men zich in sterke mate verantwoordelijk voor elkanders goed en leven. Dit komt vooral in de kleine bedrijven uit en in de extensieve bedrijven van niet te grote omvang, waar beide met elkander het werk verrichten en het welvaartspeil vaak niet veel verschilt. Waar echter de landbouw zich sterk geïndustrialiseerd heeft, is deze karaktertrek sterk aan het afnemen. Daar treedt de scherpe scheiding tussen uitbuiter en uitgebuitene op de voorgrond. De klassetegenstellingen zijn daar sterker ontwikkeld.

Bij het keren van gevaren blijkt er een sterk saamhorigheidsgevoel te bestaan. Dan is geen moeite te veel en getroost men ook vaak grote materiële opofferingen.

Het boerentype kenmerkt zich door evenwichtigheid. Het vervalt niet zo spoedig tot uitersten, kent de begrenzing in economische en natuurlijke zin, ervaart de betrekkelijkheid van veel praktische factoren. De zelfstandigheid der arbeid bevordert het eveneens.

Over het algemeen is de waardering voor intellectuele arbeid niet groot. Een intellectueel is een heer, die zich eigenlijk niet hoeft af te tobben. Al is de intellectueel ook met problemen bezig, die hem geestelijk zeer afmatten en het uiterste van zijn wil en zenuwen vragen, toch ziet de boer dat over het algemeen niet als zwaar werken. Dat is niet het echte werken. Met echt werken moet men zich physiek zeer vermoeien. Zo is de opvatting. Een feit is evenzeer, dat de arbeid der boeren geen grote intellectuele ontwikkeling vraagt. Deze is bij de boeren in doorsnee laag.

Het gemeenschapsbesef, dat de boeren in zo sterke mate bezitten, blijft uitsluitend beperkt tot eigen dorpsbewoners of waterschap. Met het wel en wee der andere bevolkingsgroepen in de maatschappij is men nog niet sterk verbonden.

Tegen ambtenarij koesteren zij een grote vijandschap. Bemoeizucht van anderen verdragen zij niet. Zij willen zelfstandig hun eigen bedrijven beheren en onderwerpen zich niet gemakkelijk aan de voorschriften van de regering en de bemoeiingen der ambtenaren. Ze gaan van het standpunt uit, dat deze laatsten hen tegelijk bedillen en uitbuiten. Hiertegen rijst verzet en ontstaat een geprikkeldheid tegenover ambtenarij, die met hun karakter vergroeid is.

Hoe groot de macht der kerk is, valt niet gemakkelijk vast te stellen. Of de boeren echter daadwerkelijk aan het kerkelijke leven deelnemen of niet, de sterk dogmatische, strakke calvinistische levensopvatting bepaalt toch nog een groot gedeelte van het leven. Het strenge plichtgevoel en de levensontkenning komen nog vaak voor. Ook is de invloed der katholieke kerk niet gering. Waar een vrij grote groep katholieken bestaat, hebben ook de geestelijke adviseurs grote invloed. In die streken heeft de kerk zelfs veel invloed op maatschappelijk terrein. De hervormde kerk heeft over het algemeen niet veel invloed. En de nog resterende invloed ebt de laatste jaren sterk terug. Overigens schijnt de boerenbevolking de kerk niet als een eigen cultuurvormend element te beleven. Zij ziet er sterk het vreemde element der stadscultuur in.

Zo ook met de politieke partijen. Echte partijfanatici treft men weinig aan. Politiek zijn de boeren vrij onverschillig. Dat zij zich met grote hartstocht op een louter politieke strijd werpen, zal men moeilijk kunnen constateren. Evenmin zullen de voorschriften van het bestuur ener politieke partij streng opgevolgd worden. Tenzij religie en politiek verbonden zijn.

Intussen oefent de crisis op de gehele ideologie zeker een sterke invloed uit. Oude geijkte opvattingen beginnen te tanen. Wat hecht gefundeerd leek, zinkt onder de voeten weg. Het is nog betrekkelijk kort, dat de boeren zich in coöperaties organiseerden. Er was eerst veel conservatisme te overwinnen, alvorens ze daarvoor gewonnen waren. Eenmaal gewonnen, was het vertrouwen, dat deze coöperatieve organisaties in staat waren, om een betere maatschappelijke positie der boeren te handhaven, groot. Zij werden als een sterk wapen beschouwd in de strijd om het bestaan. Nu de crisis geducht zijn slagen laat voelen, taant dat vertrouwen. Het besef

breekt baan, dat er strijdorganisaties moeten zijn. Men moet buiten de coöperatieve verenigingen om met alle andere vakgenoten kunnen spreken over de maatregelen, die getroffen moeten worden, om de slechte omstandigheden het hoofd te bieden. Neutrale Bond, Boerencomité's, Tuindersbond, Landbouw en Maatschappij zijn als uitvloeisel hiervan te zien. Verzetten de boeren zich vroeger tegen agitatie, vonden ze dat aanstellerij, die bij de arbeidersbeweging uit de steden behoorde, doch die beneden hun waardigheid was, nu komen ze zelf de weg op. Zij demonstreerden in Amsterdam; zij beleggen hun congressen en hebben op het moment weer demonstratieve vergaderingen in voorbereiding, om te ageren tegen de slechte omstandigheden en de politiek der regering. Echter zij blijven over het algemeen binnen wettelijke perken, komen op tegen belemmeringen van de uitvoer, de crisisambtenarij, zoals b.v. op de landbouwdag te Assen dit jaar. Juichten niet 40.000 demonstrerende boeren de koning van Denemarken toe? Toch beginnen ook radicale tonen te klinken. Maar nog weinige. Een positieve instelling op sociale vernieuwing is op het moment nog niet aan de orde. Wat er in dit opzicht van Spanje te verwachten is, valt nog moeilijk te bepalen, al hebben zich daar wel degelijk tendenzen tot sociale vernieuwing voorgedaan. Hoe het zij, er is in ieder geval een groeiend verzet tegen de maatschappelijke verhoudingen, die de boeren geen bestaan meer waarborgen. Het conflict, waarvan we hier vóór de psychologische gronden hebben uiteen gezet, is een feit geworden. De terugval van het levenspeil overschrijdt de grens der natuurlijke aanvaardbaarheid. Op vele manieren wordt de strijd geprobeerd. Zij schrikken niet terug voor het toepassen van revolutionaire strijdmiddelen.

Persoonlijk zijn mij gevallen bekend, waarbij een driehonderd aanwezigen bij een executieve verkoop, na daartoe eerst door enigen opgewekt te zijn, geen bod deden. Herhaalde malen getuigden boeren, landarbeiders en anderen van hun solidariteit. Ook door middel van boycot wist men zich herhaaldelijk tegen de macht van het bankkapitaal te verdedigen, waarbij de bewoner op het bedrijf bleef en de banken een eventuele verkoop niet wisten door te zetten.

Op het moment komen de boeren in Frankrijk in beweging. Zij hebben reeds geconstateerd, dat de reformistische strijdmiddelen geen uitkomst meer bieden en in dit revolutionaire tijdperk andere middelen nodig zijn om hun eisen kracht bij te zetten (N.R.C. 8-8-'35). Juist lees ik in de N.R.C., dat de leider van deze boeren gearresteerd is, daar hij de boeren opriep tot belastingweigering.

Ook in Holland zijn gevallen bekend, waar men de mogelijkheid van de toepassing van dit strijdmiddel overwoog.

In Denemarken dreigen de boeren met productiestaking, om daardoor de deviezenvoorraad in gevaar te brengen, ten einde hun eisen te steunen en de regering tot diverse maatregelen te dwingen.

Zo nodig deinzen de boeren voor het gebruik van radicale middelen niet terug. Intussen draait alles nog om de belangen van de eigen groep binnen het kapitalisme. Het is nog niet uitgegroeid tot een strijdbare beweging, die de blik op het socialisme gevestigd houdt. Of er in de naaste toekomst veel voor het revolutionair socialisme van de boeren te verwachten is, moeten we voorlopig in het midden laten. Zeker zijn er enige lichtpunten. Maar er hangt ook een diepe duisternis. Denken we allereerst eens aan het fascisme. Het fascisme doet zijn best, om de boerenmassa's te ambiëren. Waar het zich in de propaganda richt tegen de uitgebreide en willekeurige ambtenarij, wekt het zeker sympathiën bij de boeren. Waar het komt met waardering voor de noeste vlijt en de spaarzin der boeren en het goed recht van maatregelen, door de regering te nemen, om de boeren in een gunstiger positie te brengen, hun een bestaan te verzekeren, luistert men met onverholen instemming. Als het optreedt tegen de cumulatie van betrekkingen en zich richt tegen de uitbuiting van de plattelandsbevolking door de bonzen, en de heilige rechten der boeren op de bodem erkent en die bevorderen wil, speelt het de sterkste troeven uit, om de boerenmassa's mee te krijgen. Op de landdag te Assen waren dan ook vele N.S.B.-speldjes te zien.

Toch is de invloed der N.S.B. op de boeren nog niet groot. Boeren met midden- en groot-

bedrijven hebben zeker de sterkste sympathiën voor de N.S.B. Overigens vindt deze de grootste aanhang op het platteland bij de middenstand, de kleine zakenmensen, die door het snel teruggaan der koopkracht hun bestaan bedreigd zien en zich in hun wanhoop aan de ijdele steun van de N.S.B. vastklemmen. Bij de vele bewoners en eigenaren der kleine boerenbedrijfjes heeft de N.S.B. voorlopig echter nog weinig vaste voet.
Als de omstandigheden slechter en de boeren radicaler worden, de socialistische beweging in gebreke blijft, om op psychologisch juiste wijze de boeren in de strijd voor het socialisme te betrekken en het stellen van een duidelijk program verzuimt, is de kans niet gering, dat grotere groepen van boeren zich zullen scharen onder de banier van het fascisme.
De staatssocialistische propaganda is er tot dusver nog niet in geslaagd, om een mentaliteit te wekken, die de boeren immuun maakt tegen het fascisme. Er kleven aan deze propaganda grote principiële en psychologische fouten.
De propaganda der S.D.A.P. is zuiver reformistisch ingesteld. Steeds valt de nadruk op de parlementaire methode. De boeren moeten vertrouwen stellen in de afgevaardigden in de Kamer. Zij moeten de leiding van de actie tot verbetering in handen laten van de partij en de kamerleden. Dan zijn hun belangen het best gediend. De gehele propaganda voor de strijd tot opheffing der sociale ongerechtigheid richt zich op verbeteringen op de basis van de kapitalistische maatschappij. Of in uiterste instantie, in geval van socialisatie, tot de opbouw van een staatskapitalisme, waarbij de boeren onteigend blijven. In dezelfde lijn voeren ook de partij-politieke links-marxistische groeperingen hun propaganda. Alleen gaan deze een stap verder en verbinden aan de reformistische ook de revolutionaire propaganda. Niet alleen echter uit een oogpunt van praktische politiek, om contact met de boeren te krijgen, doch krachtens hun principe en positieve doelstelling komen zij er toe, agitatieleuzen onder de boeren te brengen, die van zuiver opportunistisch karakter zijn.

Een moratorium voor alle pachten en hypotheekrenten en een verbod van executie voor pacht- en hypotheekschulden wijzigt in beginsel nog geenszins de economische positie der boeren. Doch dit veronderstelt tevens, dat de staat de verhoudingen van de boeren ten opzichte van grond- en bankkapitaal regelt en leidt; dat de staat het politieke orgaan is, van waaruit de economische verhoudingen bepaald worden en de plaats, die de boeren tegenover de grond en de productiemiddelen zullen innemen, van de staat afhankelijk is. Dit beginsel, dat onvoorwaardelijk ten grondslag ligt aan de marxistische partijpolitieke zienswijze, doet zich daarom gelden in al de propaganda. De staat moet de uitsluitende eigenaar zijn (staatsmonopolie voor graan en meel, enz. collectivisatie der bedrijven), het productieapparaat moet gecentraliseerd worden onder contrôle van de staat.. Komen de boeren in actie tegen de machten, die hen onderdrukken en uitbuiten, komen ze op voor lotsverbetering, dan moet deze actie zich ontwikkelen via de politieke partij. De actie der boeren moet zo gericht worden, dat de macht der politieke partij zich uitbreidt. De boeren hebben zich onder leiding te stellen van het proletariaat in de steden en van de politieke partij.

Aldus de inzichten van de marxistische politieke partijen. Hun gehele propaganda is daarop gericht. Ondanks de camouflage, die wel zeer duidelijk in de boerencomité's tot uitdrukking komt, is de opzet, dat de landbouwende bevolking, boeren en landarbeiders, onder voogdij komt van de politieke partij om later des te gemakkelijker onder voogdij van de staat gesteld te kunnen worden.

Principieel is deze propaganda en doelstelling aanvechtbaar en onjuist. De zelfactie van alle onderdrukten is een primaire factor voor hun sociale bevrijding. Wordt deze zelfactie, van welk deel der onderdrukten ook, dienstbaar gemaakt aan de machtsuitbreiding der politieke partij, dan stelt deze actieve groep zich onder voogdij. De spontane verzetkracht bepaalt niet zelf meer de vorm van de strijd. De politieke partij bepaalt die en doodt daarmee de spontane actie zelf. Partij-politieke formatie legt op; eist gehoorzaamheid, onderwerping; is onbestaanbaar zonder discipline verhindert het uitgroeien der spontane zelfactie, damt haar in, zodat ze niet

meer gevaarlijk is voor de partij-politieke formatie, die haar wil gebruiken, doch neemt daarmee de primaire basis voor sociale bevrijding weg.
Onder de staatsvorm, die de marxistische partijen zich denken, is de boer wezenlijk onteigend. De producenten zelf hebben generlei directe beschikking over de grond en de productiemiddelen, om voor de gemeenschap voort te brengen.
De grond is staatsmonopolie geworden, de boer gedegradeerd tot loonslaaf, tot contract-loonarbeider in de agrarische fabriek met de rode directeur-specialist aan het hoofd. Het grote agrarische bedrijf onder directe staatscontrôle, dat evenals het kapitalistische bedrijf van de meerwaarde zijn reserves aanlegt, om deze opnieuw in het bedrijf te beleggen. Van de zelfbeschikking, het oorspronkelijk doel der raden, blijft niets meer over. De boeren mogen wel vergaderen.
De leiding en verantwoordelijkheid blijven bij de directie berusten. Het recht tot bespreken blijft uitsluitend een psychische functie. De economische positie blijft dezelfde., d.w.z. onterfden te zijn. De grondslagen voor uitbuiting en onderdrukking blijven bestaan.
Naast de principiële bezwaren, die wij nu in het kort even aanhaalden, komen de psychologische bezwaren.
De leiding der politieke partij in hun strijd voor verbetering zullen de boeren niet spoedig aanvaarden. Het gehele streven der boeren is er steeds meer op gericht, z e l f de leiding van hun eigen organisaties te veroveren, z e l f het besturen der waterschappen, coöperaties, enz. in handen te nemen. Zij verkeren in een periode, dat ze naar organisatorische zelfstandigheid streven en groeien. Bovendien voelt de boerenbevolking in de leiding der politieke partij een vreemd element, een element, dat aan zijn traditie tegengesteld is. Hier komt nog bij, dat zij gewend zijn, zelfstandig hun arbeid te regelen, vele onderdelen van de bedrijfsverrichtingen zelf uit te oefenen en zich niet gemakkelijk onder de leiding van anderen voegen. De feiten bevestigen deze zienswijze: de boeren voeren hun strijd tegen de maatschappij en de uitbuiting voornamelijk langs de weg van hun eigen strijdorganisaties (Denemarken, Frankrijk, Holland). Daarin verenigen zich vele politieke en religieuze schakeringen. In de strijd voor lotsverbetering treden zij veel meer op als boeren, dan als leden van een politieke partij. Het sterke wantrouwen tegen staatsambtenarij, hun afkeer van de bemoeizucht van bovenaf, hun zelfstandige positie in het productieproces houden de psychische kiemen in, waaruit het verzet tegen de staatsmacht groeit.
Niet minder felle reacties zal de propaganda en de landbouwpolitiek voor collectivisatie opwekken. In doorsnee is de boer niet aan collectieve arbeid gewend. Bovendien is hij zeer gehecht aan de bodem en aan zijn omgeving en hij zal in geforceerd tempo nimmer vrijwillig de collectivisatie aanvaarden, die hem losscheurt van zijn traditie.
Trouwens, Rusland bewijst in dit opzicht alles. De landbouwpolitiek der bolsjewiki is één mislukking geweest, heeft immers op straffe autoritaire wijze de heiligste gevoelens van de boeren beledigd en gehoond. De dictatuur hangt als een donkere nacht over de millioenen boeren, waarin de mens is geschonden. Nóg worstelt men in Rusland met de boeren. Nóg kan men de geforceerde landbouwpolitiek alleen doorzetten door de macht van de Gepeoe. Ook nu stemmen de boeren nog nimmer vrijwillig in met de vermechanisering, die de collectivisatie bracht. Zij zullen zich tegen de staatsmacht, tegen de dictatuur van de politieke partij, tegen de gedwongen collectivisatie blijven verzetten, omdat deze instanties de boerenbevolking dreigen los te snijden van de voedingsbodem hunner intiemste levenselementen.
De staatssocialistische partijen kunnen noch in de propaganda, noch in de praktijk het agrarische probleem oplossen. Zij hebben hun vormen van strijd te veel gefundeerd op de ideologie van het collectieve industrieproletariaat en gericht op het gecentraliseerde productieapparaat en de staatsalmacht. Instanties, die ideologisch zozeer onderscheiden zijn van de ideologie der boeren, kunnen niet als basis dienen voor de sociale bevrijding van de agrarische bevolking.
De staatssocialistische propaganda onder de boeren is principieel en psychologisch onjuist en daarom te verwerpen.

De vrij-socialistische propaganda heeft evenmin een grote invloed onder de boeren. Ideologische onklaarheid en organisatorische zwakte zijn hier de beide belangrijkste oorzaken.
Toch zou de vrij-socialistische propaganda de beste kansen hebben. Veel is er in de vrij-socialistische beginselen, dat onmiddellijk aansluit bij de ideologie der boeren. Denk allereerst maar aan de afkeer van staatsbemoeiing en aan de zelfstandigheid van de menselijke persoonlijkheid.
Willen de boeren en de landarbeiders tot strijders voor het socialisme worden, dan zullen ze eerst een juist inzicht in hun eigen economische positie moeten hebben. Hieraan mankeert veel. De traditie, dat de boeren nog weinig met de maatschappij te maken hadden, werkt nog steeds door. Ze zullen eerst moeten beseffen, dat ze tot in alle onderdelen afhankelijk zijn geworden van de gehele maatschappij en alle andere producenten. Bovendien, dat de kapitalistische maatschappij hun een periode van stijgende welvaart heeft bezorgd, om hen nu des te zekerder in de ellende terug te werpen, zonder perspectieven; dat de kapitalistische staatshuishouding ellende betekent en geen basis vormt tot sociale bevrijding.
Wil men de boeren over deze problemen inlichten, dan kan dat het beste bereikt worden door aan te sluiten bij de problemen, die de dagelijkse strijd om het bestaan opwerpt. Hoge pachten, hypotheekrenten, crisislasten, staatsbemoeiingen, melkproductiebeperking, werkloosheid en werkverschaffing kunnen dienen tot onderwerp van de schriftelijke propaganda. In kleine eenvoudige geschriftjes kan het karakter van de bestaande maatschappij ontleend worden.
Ook bieden de diverse standsorganisaties werkterrein. Voor kameraden, die op deze wijze kunnen werken, kan daar contact met de boeren verkregen worden. Men kan daar de vraagstukken opwerpen, het maatschappelijk probleem van de voortgaande verpauperisering der boeren critisch beschouwen. Al moet men duidelijk voor ogen houden, dat daar het werkterrein beperkt is door het karakter der diverse organisaties, die zonder uitzondering reformistisch zijn ingesteld. Echter een taktisch oppositioneel optreden is een stimulans tot nadenken over de oorzaak der huidige toestand.
Voor boeren, die reeds meer interesse hebben in de maatschappelijke problemen, zich een inzicht aan het veroveren zijn, is kernvorming van het meeste belang. Door uitwisseling van gedachten, door de problemen van verschillende kanten te bezien, groeit er in de kernen een ideologisch fundament, waaruit de richtlijnen voor een eventuele actie kunnen worden vastgesteld. Deze kernen staan niet buiten de strijd der boeren, doch er midden in. Hun taak is niet, de leidende posities in de organisaties te veroveren, doch meer ideologische klaarheid in de boerenmassa's te werpen, de problemen te stellen en te bespreken, en hun plaats in te nemen in de spontane actie der boeren bij verhindering van executies, boycotbeweging, belastingweigering en het collectief weigeren om pachten en hypotheekrenten te betalen. Dit is immers de plaats, die uit de behoeften der strijdenden zelf voortspruit. Het gaat veel minder om het bezetten der bestuursfuncties dan om de juiste ideologische fundering te leggen en de belangrijkste strijdmiddelen vast te stellen. De ideologische vorming is primair. Dat de boeren intussen bereid zijn, tot zelfactie over te gaan buiten de politieke partijen om en strijdmiddelen als boycot, collectief weigeren om pachten en hypotheekrenten te betalen, aan te wenden, heeft de historie bewezen. Evenals de ernstige propaganda en voorbereiding, om tot collectieve belastingweigering over te gaan. De strijdmiddelen voor revolutionair verzet zijn de boeren niet vreemd. Een mogelijkheid is, dat bij het toenemende onvrijheidsgevoel wordt aangesloten en er in de propaganda op wordt gewezen, dat het toenemende zelfbestuur van hun organisaties in de practijk geneutraliseerd wordt door hun economische slavernij, dat het groeiend zelfbestuur pas een natuurlijke bevestiging vindt in de radenbeweging, die ook de boeren in staat stelt, zelfstandig, zonder staatsoverheersing, de bedrijven te beheren en waardoor de boeren niet verdrongen behoeven te worden van hun bodem en uit hun omgeving. Staande op de basis, vastgelegd in de Grondbeginselen der Communistische Productie en Distributie (G.I.C.), kunnen ook de boeren zich invoegen in het geheel der productieve krachten, zonder overheerst te worden of te overheersen. Zonder ook, en dit vooral, de heftige

psychische reacties op te roepen, die noodwendig elk staatssocialistisch streven moet wekken. De verhouding landarbeiders—boeren vormt niet het grootste struikelblok. Er bestaat tussen hen niet die scherpe tegenstelling als in de steden tussen ondernemer en arbeider. De dienstverhouding mist die scherp afgetekende tegenstelling. Met uitzondering dan van het grootbedrijf en de geïndustrialiseerde tuinbouw. Bovendien bestaat een grote ideologische verwantschap. Reeds werkten landarbeiders en boeren in diverse acties samen. Intussen komt het er op aan, dat het inzicht rijpt, dat de bevrijding van boeren en landarbeiders alleen door h e n z è l f kan geschieden en dit dan nog alleen in samenwerking met de revolutionaire volksmassa's uit de steden. M.i. bestaan de ideologische en practische voorwaarden, waardoor de boeren en landarbeiders hun sociale bevrijding kunnen zoeken in de richting van het vrij-socialisme.

Veel hangt ook af van het feit, of de vrij-socialistische beweging op de juiste wijze de propaganda weet op te zetten. En of zij het psychologisch inzicht, hoe onder deze bevolking gewerkt moet worden, weet te versterken en te verbinden met een duidelijk uitgewerkt economisch program. De tijd voor een nadere concretisering van deze punten is nu aangebroken. We zullen hopen, dat de vrij-socialistische beweging daartoe het scheppende vermogen niet mist. De sociale bevrijding van alle bevolkingsgroepen kan daarmee slechts gediend zijn.

Al is het inzicht in de gezindheid der boeren en landarbeiders, om hun verzet tegen de kapitalistische maatschappij sociaal op een hoger niveau te richten, nog gering, de maatschappelijke voorwaarde is vervuld en er bestaan psychisch enige mogelijkheden.

Het komt er nu op aan, deze mogelijkheden in hun ontwikkeling te stimuleren.

PIET DEKKER.

HET REVOLUTIONAIRE SYNDICALISME EN HET AGRARISCHE VRAAGSTUK

Het vierde wereldcongres der I.A.A. verklaart, dat bij het vaststellen van de revolutionaire tactiek der arbeidersklasse in haar strijd voor de uiteindelijke bevrijding van het kapitalisme in stad en land, arbeiders en boeren tot dezelfde uitgebuite en onderdrukte klasse behoren, en dat de organisatiemethoden der arbeiders in stad en land gezamenlijk op dezelfde wijze moeten worden uitgewerkt.

In overeenstemming hiermede verklaart het congres met betrekking tot

HET LANDARBEIDERSVRAAGSTUK:

1. dat voor de overwinning van een werkelijk sociale en socialistische revolutie het organiseren, de voorbereiding en deelname der landarbeidersbevolking op grond van de beginselen en de tactiek der I.A.A. vereist is;

2. dat deze arbeid des te noodzakelijker is, waar de vrijheidlievend-syndicalistische beweging in tegenstelling tot de politieke partijen en de vakverenigingscentrales met sociaaldemocratische en bolsjewistische tendens, die door de Twede en Derde Internationale en door het Internationale Vakverbond en de Rode Vakverenigings-Internationale vertegenwoordigd zijn, geen enkele richting van het proletariaat het recht toekent, de politieke staatsmacht te monopoliseren, om democratische of dictatoriale regeringsfuncties uit te oefenen, maar streeft naar de vernietiging van iedere politieke en economische tirannie, en naar de daadwerkelijke bevrijding der arbeiders in stad en land door het scheppen van een vrije maatschappij van de georganiseerde producenten, een doel, dat de revolutionaire vorming en samenwerking der arbeiders van stad en land vereist, en niet de onderdrukking van de ene groep door de andere.

3. dat het, om de landarbeiders in de strijd te betrekken, noodzakelijk is, de verscheidenheid en verschillende geaardheid van het werkende landproletariaat in aanmerking te nemen en tevens te beseffen, dat er, naast de landarbeiders die voor loon werken, nog andere groepen landarbeiders zijn (zetboeren en kleine pachters), die eveneens uitgebuit worden en door de hebzucht van de fiscus en van het op woekerwinsten beluste bank- en handelskapitaal van de opbrengst van hun arbeid beroofd worden.

4. dat, gezien de bovengenoemde feiten, de secties van de I.A.A. haar bizondere aandacht wijden aan de propaganda op het land, dat zij zich met het vormen en versterken van vakverenigingen op het land moeten bezighouden, waarin dagloners, zetboeren en kleine pachters, ieder in aparte secties, moeten worden tezamengebracht, en die door een gemeenschappelijke band van solidariteit verbonden zijn tegen het front der uitbuiters, dat door grootgrondbezitters, staat en kapitalisme gevormd word. Deze vakbonden moeten zich tot landelijke en internationale organisaties aaneensluiten, voor zelfverdediging en voor samenwerking op tactisch, technisch en moreel gebied.

5. Het programma der revolutionaire vakverenigingen op het land sluit aan bij de eisen van het ogenblik, die geschikt zijn om de geestelijke en materiële toestand van hun leden langs de weg van de klassenstrijd te verbeteren, doch met het uitgesproken doel, door de revolutie de kapitalistische maatschappijorde te vernietigen en door een politiek en economisch, vrij-socialistisch, regime te vervangen, dat voor goed een einde maakt aan de uitbuiting en overheersing van de ene mens door de andere.

6. De opstelling van directe eisen op het platteland sluit aan bij de plaatselijke, gewestelijke en nationale verhoudingen, waarbij er evenwel naar gestreefd moet worden, de positie van kapitalisme, staat en grootgrondbezit systematisch te verzwakken. In het algemeen kunnen de volgende strijdleuzen worden aangeheven:

a. Verheffing van den levensstandaard der dagloners op het land door verhoging der lonen en verkorting van de arbeidstijd, die in geen geval langer mag zijn dan de arbeidstijd van den industriearbeider.

b. Afschaffing van diverse betalingen en grondrente, van schulden en hypothecaire lasten, van die bezittingen, waarvan de grond door de eigenaars zelf zonder gebruik van vreemde arbeidskrachten voor hun eigen levensonderhoud bewerkt wordt.

c. Afschaffing van de pachtbetaling en van betalingen in natura, die de kleine pachters aan de grootgrondbezitters en eigenaars moeten doen.

d. Onteigening zonder schadeloosstelling van het grootgrondbezit ten bate van de landarbeidersvakorganisaties en arme werkloze landarbeiders, die de grond onder contrôle van de landarbeidersorganisaties moeten bewerken.

Al deze eisen, die door andere kunnen worden aangevuld, moeten door een intensieve propaganda en met behulp van stakingen en verzet van iedere soort ondersteund worden, om het landarbeidersproletariaat uit zijn lange slaap te wekken, de klassenstrijd openlijk op het platteland uit te dragen en de werkende plattelandsbevolking organisatorisch en revolutionair voor te bereiden. De arbeidersorganisaties en de pers van de I.A.A. ondersteunen de landarbeiders in hun strijd, practisch en moreel, zoveel in hun vermogen is.

7. Het congres ziet de betekenis en noodzakelijkheid van de door strijd verkregen verbeteringen op moreel en praktisch gebied binnen het raam van de kapitalistische maatschappij-orde volkomen in, is echter van mening, dat de strijd voor dergelijke verbeteringen slechts een voorbereiding mag zijn voor de eindstrijd, die door een gemeenschappelijke actie van industrie- en landsproletariaat een eind maakt aan het kapitalistische systeem met zijn onderdrukkings- en uitbuitingsinstellingen. In overeenstemming met deze gedachte stelt zich de syndicalistische landarbeidersbeweging als einddoel van haar optreden de taak, de brede massa's van landarbeiders voor te bereiden.

a. voor de revolutie,
b. voor het libertaire communisme,
c. voor de samenwerking op economisch gebied van de kleine boeren en pachters.

8. Om de revolutie voor te bereiden is het noodzakelijk, onder de uitgebuite landarbeidersbevolking de geest van de opstand te wekken en wakker te houden, door hun aan te tonen, dat de oorzaak van hun ellende en hun uitbuiting in het kapitalistische systeem en in de staat gelegen zijn, en daarmee staan en vallen; dat de afdracht aan de staat, de woeker, de door het bank- en handelskapitaal gepleegde uitbuiting en de monopolisering van de grond en der productiemiddelen slechts kunnen verdwijnen, als de staat en kapitalisme, die ze in leven houden, vernietigd worden; dat de zoogenaamde agrarische hervormingen, waardoor de staat het revolutionaire streven op het land op behendige wijze tracht in te dammen, door de grond in kleine lapjes te verdelen, slechts demagogische manoeuvres zijn, die de nood en de armoede van kleine pachters, kleine boeren en landarbeiders niet afdoend kunnen opheffen, zoals blijkt uit de resultaten van de agrarische hervormingen in 14 europese landen onmiddellijk na de wereldoorlog; dat de bevrijding der uitgebuitenen op het land slechts mogelijk wordt wanneer ze in machtige, revolutionaire vakbonden georganiseerd zijn, zodat ze gezamenlijk tegen al hun uitbuiters kunnen strijden.

9. De voorbereiding van de landarbeiders voor den socialistischen opbouw is de belangrijkste en de moeilijkste taak van het syndicalisme op het platteland. De belangrijkste, omdat zonder haar de consequente ontwikkeling der sociale revolutie niet mogelijk is. De moeilijkste, omdat de traditie en de subjectieve hindernissen — achterlijkheid op cultureel gebied, eigendomsinstinct, egocentrisch individualisme — de opvoeding van de massa's der landarbeiders voor de socialistische doelstelling bemoeilijken. De syndicalistische landarbeidersbeweging kan en moet deze moeilijkheden overwinnen door duidelijke, diepgaande, en onvermoeide propaganda van haar doelstellingen, en door opvoedende propaganda en vakverenigingswerkzaamheid, die bij de landarbeiders het solidaire bewustzijn wekt en ze in staat stelt in hun eigen belang met volkomen overgave aan het tot stand komen van een socialistische maatschappij-orde mee te werken.

10. Het congres verklaart, dat de socialisatie van de grond en van de voor de bewerking van de grond en de opbrengst van de landbouw benodigde machines en gereedschappen, evenals het beheer daarvan, door de verenigde producenten op het platteland de noodzakelijke voorwaarde vormt voor een socialistische huishouding, die de arbeidersbevolking het volle genot van haar arbeidsproduct waarborgt. Dit fundamentele programpunt berust op de volgende overwegingen:

a. dat de verdeling van de grond onder de landarbeiders met de daaraan verbonden onvermijdelijke gevolgen van op zichzelf staande bewerking en individuele handel het socialisme praktisch uitsluiten en rechtstreeks op de ophoping van goederen en de wederopbouw van het kapitalisme uitloopt;

b. dat in het economisch leven van een revolutionair land de verzorging met landbouw- en industrieproducten en de uitwisseling daarvan systematisch georganiseerd moet plaats hebben, en los moet worden gemaakt van toevallige omstandigheden en schommelingen, die de individueel geleide landbouw noodzakelijk met zich brengt en die voor de ontwikkeling der revolutie gevaarlijk kunnen zijn.

c. dat de gemeenschappelijke bewerking van de grond, die het gebruik van de moderne technische vooruitgang in de landbouw in de sterkste mate mogelijk maakt, noodzakelijkerwijze binnen korte tijd tot een productievergroting ten bate der gemeenschap zal leiden en er toe zal bijdragen, de ontwikkeling van de revolutie te waarborgen.

DE IMPERIALISTISCHE OORLOG

1. Het imperialisme.

„Expansie of explosie" heeft Mussolini gezegd en dat is in vele opzichten juist; hoewel ook mèt expansie de explosie niet achterwege blijft. Het moderne kapitalisme heeft expansie nodig om te kunnen bestaan. Het kapitalistische proces, het accumulatieproces van het kapitaal, is een expansie-proces. Het bestaat in het afzetten van waren, in het zoeken van markten, in het exporteren van kapitaal, in het monopoliseren van grondstoffen. En zodra dit alles niet in het eigen „kapitalistische" land gevonden kan worden, of niet meer gevonden kan worden, of elders gemakkelijker gevonden kan worden, begint de expansie. Het moderne kapitalisme is dus imperialistisch van wezen. De conflicten der moderne staten zijn vrijwel zonder uitzondering imperialistische conflicten: de uitdrukking van het in conflict geraken van de expansie-behoeften van het kapitalisme der verschillende landen. De jacht naar koloniën, die in de tweede helft van de 19e eeuw begon, de strijd om koloniën was een van de kenmerkende symptomen ervan. De imperialistische kolonie vervult dus een geheel andere functie dan in vroegere eeuwen, toen de grote koloniale rijken werden gesticht. De vreemde gewesten werden oorspronkelijk opgezocht, omdat er wat te roven viel en er grote rijkdommen te plunderen waren, hetgeen gepaard ging met moord en doodslag. Voor Nederland dus de historie, die begon met Jan Pietersz. Coen. Deze roverijen geschiedden door compagniën, die daartoe het monopolie gekregen hadden van de staat. Later bleken deze gebieden niet slechts geschikt om er rijke en peperdure producten vandaan te halen, maar ook om de waren, die het kapitalisme in het moederland produceerde, af te zetten. Daarvoor was het natuurlijk nodig, dat de bevolking niet langer werd uitgeroeid. Wel om ze te civiliseren.

Wat een kolonie tot een kolonie maakt en het wezenlijke belang ervan, was dit, dat het roven en het brengen van producten uitsluitend door het „moederland" mocht geschieden. De rijkdom, die in de 17de eeuw o.a. van Indië naar Holland is gevoerd, is dan ook aan dit monopolie te danken.

In de imperialistische phase van het kapitalisme, dat gekarakteriseerd wordt door zijn *trusts*, *door zijn monopolies en door de overheersende rol van het financiële kapitaal*, begint de *overplanting van het gehele kapitalistische productie-systeem naar de koloniën*: behalve een markt voor gewone waren en een gebied voor het monopoliseren van grondstoffen, worden er zulke „waren" afgezet, die waren kunnen produceren.

De inenting van de moderne productiemethoden op de sociale structuur van deze landen bracht dezelfde verschijnselen met zich mee als bij de invoering van het industriële kapitalisme in Europa. De nationale revoluties, die in deze landen ontstaan, zijn niets anders dan de politieke uitdrukking van de economische revolutie, die zich voltrekt: het einde van de primitieve feodale huishouding. Met het kapitalisme, dat de koloniaal-agrarische landen industrialiseert, de inheemse nijverheid verdringt en vernietigt, het volk door landroof

verproletariseert, verandert ook het gehele aspect van het koloniale imperialisme.
Door het opkomen van een gekleurd kapitalisme ontstaan nieuwe tegenstellingen in de imperialistische landen. Het is overbekend, dat de tegenwoordige crisis in omvang en diepte heeft toegenomen door de ontwikkeling sinds de oorlog van het kapitalisme in India, China en Japan.
Het invoeren van de kapitalistische productiewijze doet in deze landen een proletariaat ontstaan, dat tegen de economische uitbuiting in verzet komt; het bevordert tevens het opkomen van de gekleurde nationale bourgeoisie: de periode voor de strijd van de nationale onafhankelijkheid begint. Voorzover de strijd van het proletariaat zich allereerst richt tegen de uitbuiter, die tevens de „vreemde overheerser" is, vermengt deze strijd zich met de nationale beweging; beide bewegingen doorkruisen zich of vormen ook een nieuwe tegenstelling. Als het te pas komt verbindt de inheemse opkomende bourgeoisie zich ook met de „vreemde overheerser" tegen de revolutionaire arbeiders en boeren van het eigen land. De geschiedenis van China van de laatste vijftien jaar geeft het beeld van al deze overgangen en tendensen en buitendien een voorbeeld van de noodlottige en misdadige rol, die de Komintern in China, zoals overal elders, heeft gespeeld. Het door Moskou voorgestane eenheidsfront met de linkse bourgeoisie kostte aan 300.000 arbeiders en boeren het leven, en bracht de reactionaire dictatuur aan de macht. Deze chinese episode was een voorspel van wat zich nu als „eenheidsfront" op wereldschaal voltrekt.
De eerste imperialistische wereldoorlog van 1914—18 was de onvermijdelijke explosie van de drift naar expansie der kapitalistische landen. De verdeling van de wereld was toen zo goed als afgesloten. Door de oorlog vond niet alleen een verschuiving van de grenzen in Europa plaats, maar vooral ook in Azië en Afrika: de koloniën wisselden van bezitters, nieuwe staten, „mandaten" en „protectoraten" ontstonden.
Met de vrede van Versailles ontstond buitendien de Volkenbond, wiens voornaamste doel het was de vrede van Versailles te handhaven, d.w.z. de nieuwe imperialistische verdeling: de status quo.
Maar het kapitaal is bewegelijk. Kapitaal moet accumuleren, het kapitaal kan niet bestaan zonder expansie, het kapitaal kènt geen status quo. En expansie van het monopolie-kapitaal betekent in laatste instantie een kwestie van macht.
De strijd om grondstoffen werd na de oorlog scherper dan ooit weer gevoerd. Sinds de oorlog tot een ware industrie geworden is voor mensenverdelging zijn de grondstoffen even onmisbaar als voor welke industrie ook. Wanneer reeds in de oorlog iedere druppel olie zoveel waard was als een druppel mensenbloed, zo geldt dit heden in nog veel hogere mate en niet van de olie alleen. Vandaar ook het streven naar economisch „autarkie", die tot de economische oorlogsvoorbereiding behoort. In Duitsland is, sinds Hitler aan de macht is, niet alleen de militaire dienstplicht herstelt en de oorlogsindustrie koortsachtig aan het werk gesteld, maar staat het gehele economische leven in dienst van de oorlogsvoorbereiding. Alle arbeiders zijn nog slechts soldaten

in de fabriek en de boeren soldaten voor de voedselvoorziening. Wat de duitse sociaaldemocratie van Noske tot Severing, met Reichswehr en Pantserkruisers had voorbereid heeft Hitler tot een succesvol einde gevoerd: de militaire restauratie.
Met het uittreden van Duitsland uit de Volkenbond, met de herbewapening en het verbreken van „de ketenen van Versailles" — waartoe de duitse communistische partij in ideologisch opzicht zo uitstekend voorbereidend werk heeft gedaan — is de directe strijd om een nieuwe verdeling van de wereld begonnen. Het is geen toeval, dat de in hun expansie beknotte kapitalistische machten als Duitsland, Japan en Italië, op het ogenblik tot de agressiefste en oorlogszuchtigste staten behoren.
De verovering van Mandsjoerije en de inval op het ogenblik in Noord-China was weliswaar de voortzetting van de koloniale roofpolitiek der kapitalistische staten in Azië, die reeds voor de oorlog begonnen was, maar het is anderzijds het voorspel van het onvermijdelijke gewapende conflict, waartoe de imperialistische tegenstellingen in dit gebied der wereld zullen leiden. Een ander voorspel, zoal niet het begin van de algemene explosie, waartoe alle staten zich sinds de vrede hebben voorbereid, is het „italiaans-abessijnse conflict".

2. Italiaanse expansie.

Toen de imperialistische phase van het italiaanse kapitalisme, in het begin van deze eeuw, begon, was ook het zwarte werelddeel reeds zo goed als verdeeld. Vanaf het einde der vorige eeuw tot de wereldoorlog was Noord-Afrika, Klein-Azië en Zuid-Oost-Europa, en de half-koloniale Balkan, één groot gebied voor het uitwoeden der expansiedriften der europese kapitalistische staten. De gehele politiek dezer staten werd vrijwel door deze niet-kapitalistische en half-kapitalistische gebieden bepaald: het was een imperialistische politiek. (Men denke slechts aan de conflicten om Marokko, enz.) Met duits kapitaal werd de Bagdad-spoorweg gebouwd, die Constantinopel met de Perzische Golf moest verbinden, maar die engelse belangen bedreigde. Turkije werd overstroomd met duitse waren en duits kapitaal, maar dit duits-turks bondgenootschap legde tevens de grondslag voor de tegenstelling met Engeland en bepaalde de constellatie van de oorlog.
De expansie van Italië op de Balkan werd voornl. door Oostenrijk gedwarsboomd. Zo zocht Italië expansie in Noord-Afrika: de oorlog, die Italië in 1911 aan Turkije verklaarde, eindigde met de verovering van Tripolis en Cyrenaïca. De verdeling van het turkse imperium legde de grondslag voor nieuwe conflicten: de grieks-turkse oorlog, waarbij de grieken door Kemal Pascha uit Azië werden verdreven en de zee ingedreven, was een der eerste belangrijke correcties van de vredesverdragen. De ineenstorting van het geweldige turkse imperium betekende niet de bevrijding van de onderdrukte arabische volken. De van het turkse juk verloste volken voelden trouwens niets voor hun bevrijders, die nieuwe heersers bleken te zijn. De „mandaten" steunden dan ook minder op het pact van de Volkenbond dan op engelse en franse bajonetten.

Met diplomatie, met bedrog en geweld, versterkte Engeland zijn positie in Klein-Azië met het oog op zijn economische en strategische belangen. Bij het verdrag van 1926 van Turkije, Groot-Britannië en Irak werd het oliegebied van Mossul aan Irak toegewezen. In Januari 1935 werd de grootste pipe-line ter wereld in gebruik genomen: de oliepijp verbond Mossul met Haïfa, op het ogenblik een der belangrijkste steunpunten en oliehavens voor de engelse Middellandse-Zeevloot.

De geschiedenis herhaalt zich: opnieuw zoekt Italië een uitweg naar Afrika, nadat alle pogingen sinds het einde van de oorlog om de Balkan tot een economische en politieke invloedsspheer te maken, schipbreuk hebben geleden. Het fascistische Italië droomt van een imperium der Middellandse Zee als eens het oude Rome. Zijn koloniale politiek in Noord-Afrika en op de Balkan waren oorzaak van jarenlange spanningen met het imperialistische Frankrijk. Het beruchte bezoek van Laval bij Mussolini en het accoord van 7 Januari 1935, dat te Rome werd gesloten, had ten doel de basis voor een gemeenschappelijke politiek te leggen. Frankrijk stond aan Italië een groot stuk grondgebied in Noord-Afrika af; de oude nationaliteitenquaestie in het overwegend door italianen bewoonde Tunis werd geregeld. Het is aan geen twijfel onderhevig, dat Laval toen Mussolini de vrije hand voor zijn abessijnse avontuur heeft gegeven.[1])

Men kan overigens Italië geen verwijt maken, dat het zijn doeleinden zou hebben gecamoufleerd. Nadat zijn diplomatieke stappen op moeilijkheden waren gestuit, nadat het internationale onderzoek naar het karakter der grensconflicten aan Italië de mogelijkheid hadden ontnomen op grond hiervan tot zijn „strafexpeditie" over te gaan, is openlijk erkend waarom het te doen was: niet alleen om economische expansie, maar om een koloniale verovering. Italië, zo sprak Mussolini de 3de October bij de burgerlijke mobilisatie van 20 millioen italianen, „eist eindelijk zijn recht op expansie, zijn recht op koloniën, zijn recht op zijn plaats onder de zon, die aan Italië misgund wordt door de zwaarste onrechtvaardigheid. Toen in 1915 Italië zijn lot aan dat der geallieërden bond: „wat voor beloften!" maar, na de gemeenschappelijke overwinning, toen men zich om de gierige vredestafel zette, ontving Italië alleen enkele kruimels van de rijke koloniale buit."

Het ogenblik was dus voor Italië gekomen, om met geweld te nemen wat het door de oorlog en bij de verdeling van de buit te Versailles niet kreeg. „Met Ethiopië hebben wij 40 jaar geduld gehad, nu is het genoeg", aldus Mussolini. Dat Ethiopië nog altijd zijn onafhankelijkheid min of meer wist te handhaven had trouwens andere oorzaken dan het italiaanse geduld. De poging van Italië, 40 jaar geleden, het te veroveren eindigde met de nederlaag van Adoea, de smaad die intussen „gewroken" is.

---

[1]) In het interview van Ward Price voor de Daily Mail vroeg de engelse journalist aan Mussolini: „Is het juist, dat u al uw geschillen met Frankrijk in Tunis en elders geregeld hebt in ruil met de toezegging van de franse regering om u de handen vrij te laten in Oost-Afrika"? Mussolini antwoordde: „Het is juist, dat tengevolge van het accoord van 7 Jan. alle geschillen tussen ons en Frankrijk geregeld zijn".

Voor de „koloniale strafexpeditie", die aan Italië, „aan dit Italië van 1935, het dertiende jaar van de fascistische jaartelling", expansie moet verschaffen werd een speciaal voor dat doel, met alle middelen der moderne oorlogstechniek uitgerust leger van 300.000 naar Afrika verscheept: een novum in de geschiedenis der koloniale veroveringsoorlogen van het blanke imperialisme.

3. Het italiaans-abessijnse Conflict

Dat Italië recht heeft op zijn „plaats onder de zon", dus: op imperialistische expansie, werd trouwens door niemand ontkend; van de „Times" tot „Het Volk", van de „Osservatore romano" en de „Temps" tot het „Handelblad" werd het erkend.

De 1ste Augustus 1935, in zijn grote rede voor het Lagerhuis, verklaarde Samuel Hoare, minister van buitenlandse zaken, uitdrukkelijk, dat Engeland „niet zonder sympathie de italiaanse behoeften van expansie beschouwde": „wij houden rekening", aldus minister De Graeff, de nederlandse gedelegeerde te Genève, „met de behoefte van expansie van zulke landen, die terecht het levensbelang van hun volken veilig zoeken te stellen"; terwijl het officieuse franse regeringsorgaan de „Temps", niet moe werd te herhalen, dat Italie „zijn imperialistische behoeften geheel binnen het raam van de Volkenbond zou kunnen bevredigen".

Italië was er trouwens toe bereid. „Met Genève, zonder Genève, of tegen Genève", was immers de leus......

Wat waren de doeleinden van Italië? Na de mislukte diplomatieke onderhandelingen stond het vast, dat Mussolini zich slechts tevreden wilde stellen met de *politieke* annexatie van Abessinië. Volgens de italiaanse opvatting was het niet noodzakelijk, dat de Volkenbond hierbij in de weg stond. De Volkenbond kon immers constateren dat, Abessinië niet aan zijn verplichtingen van het Pact had voldaan, dat het niet in staat was om de „orde" in het eigen land te handhaven, dat de slavernij zeer verbreid was, dat het eigenlijk in het geheel geen „staat" is, met vastomlijnde grenzen, enz. — Kortom, de Volkenbond zou de „fout van 1923" kunnen herstellen, toen, op voorstel van Frankrijk (dat reeds in 1919 het initiatief had genomen) en tegen de wil van Engeland, Abessinië tot lid van de Volkenbond werd toegelaten. In 1923 steunde Italië de franse opvatting, daar het immers ook reeds bij verdrag, de politieke onafhankelijkheid van Ethiopië had erkend! Maar nu was het Italië, dat op dezelfde gronden als waarop zich indertijd Engeland tegen de toelating van Abessinië keerde, er tegen protesteerde, dat een half barbaars en achterlijk land met een economisch systeem, gebaseerd op de slavernij, te Genève op gelijke voet werd behandeld als het beschaafde Italië......

In het „Handvest" van de Volkenbond worden protectoraten en mandaten erkend. Volgens artikel 22 van het Handvest — is het een heilige taak van de „civilisatie" om voor het „welzijn en de ontwikkeling te zorgen" van de „koloniën en gebieden, die tengevolge van de oorlog opgehouden hebben onder de souvereiniteit van die staten te staan, die ze voordien beheersten en door zulke volken zijn bewoond, die nog niet in staat zijn, onder de bijzondere moeilijke

omstandigheden van de huidige tijd, zichzelf te leiden." Dit schone artikel 22, waarbij de Volkenbond, onder de naam mandaat, aan zijn leden „koloniën en andere gebieden" toedeelt, maakt het, naar de italiaanse opvatting mogelijk, om Italië een mandaat over Abessinië te geven, nadat de „fout van 1923" hersteld zou zijn.
In de geest van de vierde alinea van genoemd artikel, waar sprake is van de gebieden, die vroeger tot het turkse Rijk hebben behoord en die als „mandaat" aan europese mogendheden zijn toegewezen, zou dit ook bij Abessinië mogelijk zijn. Weliswaar wordt in dezelfde alinea vastgesteld, dat men bij de keus van de mandaathouder in de eerste plaats met de wensen van de bevolking van deze gebieden rekening te houden heeft. Dat Abessinië een italiaans mandaat zou accepteren is niet waarschijnlijk. Op deze tegenwerping antwoordde de officieuse italiaanse revue „Affari Esteri": „Heeft men wellicht de volken van Syrië, van Palestina, van Mesopotamië gevraagd of ze iets van een engels of frans mandaat moesten hebben? En hebben Frankrijk en Engeland niet hun toevlucht tot de wapenen moeten nemen om dit mandaat te doen accepteren"? In deze geest en terecht verklaarde Mussolini: „Wij volgen letterlijk degenen na, die ons nu de les lezen." Naar de italiaanse opvatting kan Italië niet toestaan. dat de andere landen, die koloniale rijken hebben gesticht, Italië er van terughouden hetzelfde te doen. Indien de Volkenbond zich daartoe zou lenen, zou Italië geen belang bij de Volkenbond hebben, evenmin als Japan en Duitsland......
Het imperialistische „recht" van Italië werd, met name van franse zijde erkend.[1])
Het is van minder belang, dat deze argumenten werden geuit om de antisanctiepolitiek van Laval kracht bij te zetten: het waren sterke imperialistische argumenten voor het italiaanse standpunt, ook al zou deze franse „publieke opinie" uitsluitend aan italiaanse lires te danken zijn.
Het partij-kiezen voor Ethiopië zou trouwens naar de italiaanse opvatting de decadentie betekenen van het blanke ras, de europese solidariteit ondermijnen en zeer gevaarlijk zijn: de koloniale taak wordt er niet gemakkelijker door, indien „de trots van onwetende en onbeschaafde volken wordt opgewekt".
Maar het beroep op de imperialistische solidariteit was te vergeefs. Groter

---

[1]) Na een interview met Mussolini, schreef Henri de Kérillis in de „Echo de Paris": „Ik smeek de staatslieden en de publieke opinie van mijn land om het onwrikbare besluit, dat Mussolini genomen heeft te begrijpen. Niets kan hem meer terughouden. De beslissing is genomen. De teerling is geworpen en het is niet aan ons fransen, veroveraars van Algiers, van Tonkin, van Madagascar, van Marokko, die sentimentele of andere tegenwerpingen kunnen te berde brengen, het zijn evenmin de engelsen, die de halve wereld in bezit hebben genomen en die volken als van Egypte en Transvaal onder hun voogdij hebben gebracht, duizend maal meer ontwikkeld dan Ethiopië."
„De Volkenbond, constateerde Stephan Lauzanne, herhaalt men dagelijks, betekent rechtvaardigheid. Maar er is geen rechtvaardigheid zonder gelijkheid. Wanneer Irak, dat tenslotte ook geen land is, waarin wilde horden leven, aan een strafexpeditie kon worden onderworpen, dan geldt dat ook voor Abessinië. Er is geen reden voor om Europa in een oorlog te storten, omdat Italië zo met zwarten zou willen omspringen als Engeland met blanken omgesprongen is."

dan het gemeenschappelijk belang om gekleurde rassen uit te buiten waren de belangentegenstellingen. Het geheele „conflict" was niets anders dan de strijd om de verdeling van de huid van de abessijnse beer en van de „koloniale buit" in het algemeen......

4. Imperialistische diplomatie.

Behalve door het pact van den Volkenbond was de „politieke onafhankelijkheid" van Abessinië gewaarborgd door het italiaans-frans-engels verdrag van 1906. Dit klassiek imperialistische verdrag — nog steeds van kracht! — had Abessinië, in drie „invloedsferen" — door latere overeenkomsten nader uitgewerkt — verdeeld. De invloed van Engeland domineerde in de streek van het Tsana-meer, de franse belangen waren gewaarborgd om en nabij de franse spoorweg van Djiboeti naar Addis Abeba, terwijl voor Italië de gebieden gereserveerd waren, die aansloten bij Erithrea en Somalieland......
Op dit verdrag beriep Engeland zich o.a. toen de engelse gezant bij de Negus protesteerde tegen de geruchtmakende concessieverlening Ricket van een groot gedeelte van Abessinië, ten behoeve ener amerikaanse petroleummaatschappij, daar een dergelijke verdeling in strijd zou zijn met de regeling van de economische invloedssfeerverdeling van het verdrag van 1906, dat nota bene door Abessinië nooit was getekend en nooit was erkend.
Indien Abessinië tot nu toe als laatste afrikaanse staat zijn onafhankelijkheid wist te bewaren, dan is dit in de eerste plaats te wijten aan het feit, dat het bergachtige Abessinië, een gebied tweemaal zo groot als Frankrijk, het meest ontoegankelijke deel van Afrika was en in de twede plaats door het feit, dat de belangen van drie grote mogendheden de politieke annexatie door één van hen in de weg stond. De vroegere verdragen tonen duidelijk genoeg aan, dat de belangstelling van Engeland voor Abessinië van oudere datum is dan die voor het Handvest van de Volkenbond!
De rijkdommen van Abessinië zijn nog steeds niet geëxploreerd. Abessinië met zijn feodale maatschappij, gebaseerd op slavernij, is nog altijd te „ontsluiten". „Wat dan ook het politieke lot van Ethiopië moge zijn — constateerde het „Financial News" — de tijd, dat zijn rijkdommen ongebruikt konden blijven, is voorbij". Men vindt er belangrijke grondstoffen: ijzer, koper, goud, platina, wellicht petroleum, in ieder geval steenkool. Het land zelf is te administreren. Er zijn spoorwegen aan te leggen.
19 Januari 1935 verzocht de italiaanse gezant te Rome aan de engelse regering om de herziening van het verdrag van 1906. Het werd door Londen geweigerd. Uit de gehele ontwikkeling van het conflict bleek, dat het Italië niet alleen te doen was om zijn concessie, maar dat het Abessinië militair wenste te bezetten en politiek te administreren, kortom: te annexeren.
De buitengewone zitting van de Volkenbondsraad van 3 Augustus besloot dat de belanghebbende mogendheden, waartoe uit de aard der zaak niet Ethiopië behoorde, zouden trachten een weg te zoeken om het italiaans-ethiopisch geschil vredelievend op te lossen. De „Conferentie van drie" vond 16—18 Aug. te Parijs plaats. Frankrijk en Engeland kwamen overeen om voorstellen te

doen, die neerkwamen op een gedeeltelijk protectoraat van Italië. Men zou de Negus voorstellen de hulp van de Volkenbond in te roepen om zijn keizerrijk economisch en administratief te „reorganiseren"; officieel zou de Volkenbond dan aan Frankrijk, Engeland en Italië deze taak opdragen, maar in werkelijkheid zou hoofdzakelijk Italië ervan profiteren. Op economisch, financieel en handelsgebied zou de italiaanse invloed domineren. Het zou technische raadgevers en militaire instructeurs benoemen, spoorwegen aanleggen en land ontginnen, de grenspolitie en de politie in het algemeen organiseren, eveneens het monopolie verkrijgen van de P.T.T.
Naar Eden, de 5de September te Genève verklaarde, was ook de mogelijkheid, dat bepaalde gebieden aan Italië werden afgestaan, niet buitengesloten. Een vertegenwoordiger van de Abessijnse regering deelde aan een correspondent van de „Daily Telegraph" mede, dat Abessinië bereid zou zijn geweest, om de vrede te handhaven, Ogaden en Aoessa af te staan tegen betaling en het land onder leiding van buitenlandse deskundigen te laten moderniseren. Buitendien zou aan Italië toegestaan worden een spoorweg aan te leggen, die zijn koloniën Somalieland en Erithrea zou verbinden en wel op gelijke basis als de lijn Djiboeti-Addis Abeba door Frankrijk aangelegd is, met uitsluiting van iedere territoriale concessie langs deze lijn[7]).
Met de voorstellen van Frankrijk en Engeland zou de weg vrij zijn voor een italiaans protectoraat en uitsluitend wanneer de Negus deze voorstellen zou aanvaarden, zou men Italië verzoeken om van de oorlog af te zien. Maar de voorstellen werden door Italië afgewezen. De franse poging om de italiaanse expansie met de handhaving van de onafhankelijkheid van Ethiopië te verenigen, waren daarmee mislukt en het conflict verscherpt. Met enige ontstemming constateerde de officieuse franse pers de italiaanse weigering: de voorgestelde concessies zouden immers het begin zijn van een protectoraat van Italië. „Noch het protectoraat van Groot-Britannië over Egypte, noch dat van Frankrijk over Marokko, is het werk geweest van één dag. Irak, onafhankelijk in naam, blijft geheel onder de invloed van het britse Rijk. Aan Italië wordt op het ogenblik met toestemming van de belanghebbende grote mogendheden de mogelijkheid gegeven om in Ethiopië een duurzame invloed te vestigen voor zijn handwerk en industrie om er een absoluut bevoorrechte positie in te nemen, die voor uitbreiding geschikt is".[8])
Volgens de verklaring van Aloisi (20 Aug. 1935), ging het bij de frans-britse voorstellen alleen om economische concessies.
Ze zouden ook geen rekening gehouden hebben (volgens het officiële italiaanse regeringscommuniqué van 28 September) met de verdragen, die de vóórrang van de italiaanse belangen in Ethiopië hebben erkend. Volgens de „Affari Esteri" moest het drievoudig verdrag van 1906, waarbij de onafhankelijkheid van Abessinië gewaarborgd werd, worden herzien. Italië „eist de volledige vrijheid om in Ethiopië zijn koloniserende en beschavende politiek te ontwikkelen, zoals Frankrijk en Engeland het elders hebben gedaan." Italië wenste niet alleen economische, maar vooral ook politieke concessies.

7) „Le Temps", 25 September 1935.
8) „Le Temps", 20 Augustus 1935.

De andere reden was niet genoemd: de ondermijnde fascistische dictatuur had de oorlog nodig. De dreigende explosie van binnen moest door de expansie naar buiten worden afgeleid, naar ook de burgerlijke pers heeft erkend.

5. Imperialistisch eenheidsfront

Begin October werd tenslotte de Mareb overschreden en kwam de Volkenbond, op sleeptouw genomen door het engelse imperialisme en enthousiast gesteund door het proletarische eenheidsfront, in actie. De internationale rechtsorde zou ditmaal over het brutale geweld zegevieren; ter elfder ure bleek de Volkenbond bereid met zijn taak de vrede te handhaven ernst te maken; de gehele wereld zou zich eensgezind tegen de „aanvaller" keren; de vrede zou worden gehandhaafd en met het begin van de victorie in Genève zou een nieuwe bladzijde in de wereldhistorie beginnen.
De sanctie-politiek, die als het ware door een sanitair cordon de aanvaller moest isoleren, bleek wel geschikt tot chauvenistische ophitsing van het italiaanse volk, maar allerminst een probaat middel om een „koloniale strafexpeditie" te verhinderen....
Het dreigende olie-embargo werd te juister tijd door Laval van de agenda afgevoerd....
Intussen was, waar tussen Gibraltar en Aden, de britse vlag waait de staat van oorlog geproklameerd. Met uitzondering hoogstens van Volk-lezers en Volkenbond-communisten, drong het langzamerhand wel tot iedereen door, dat het centrum van het italiaans-abessijns conflict zich minder in Addis Abeba dan wel tussen Malta en Kairo bevond. Cyprus, Haïfa en Alexandrië werden in koortsachtige haast in staat van verdediging gebracht; troepen naar de lybische grens gezonden; onverwacht bleek plotseling de gehele Middellandse-Zeevloot van Engeland zich in het oostelijk gedeelte van de Middellandse Zee te bevinden. Malta, het sterke engelse zeefort, werd te zeer door de italiaanse luchtvloot bedreigd; eveneens de smalle doorvaart tussen Sicilië en de afrikaanse kust.
Terwijl de marxistische arbeiderspartijen zich achter de sanctiepolitiek van de Volkenbond scharen en partij kiezen voor een feodale slavenstaat en het britse imperialisme, omdat het hier een strijd zou gelden tussen „democratie" en „fascisme", bleek iedere dag meer, dat het in het gehele conflict om niets anders dan zuiver imperialistische belangen gaat. De britse democratie had er ook niet de geringste behoefte aan het fascisme in Italië ten val te brengen en er ook geen belang bij, dat het gekleurde ras op een te grote overwinning kan bogen. Van de 430 millioen mensen, die het britse imperium telt, behoren 360 millioen tot het gekleurde ras. Reeds was Engeland genoodzaakt aan het egyptische nationalisme, dat dreigend zijn hoofd opstak een concessie te doen: de 12de December werd de grondwet van 1923 hersteld.
In verband met de vredeskansen, schreef de democratische „L'Oeuvre" [1]) zeer verhelderend: „De grote mogendheden beseffen, dat een al te duidelijke

[1]) Vergl. „N.R.C.", 11 Januari 1936.

overwinning van een zwart volk op een grote mogendheid en de totale uitputting van Italië een onherstelbaar nadelige invloed zouden kunnen hebben op het evenwicht van Europa en op de rust van de koloniserende volken".

Het wereldproletariaat opnieuw in de oorlog te drijven, daarop is de vredespolitiek der Twede en Derde Internationale gericht.

Voor de internationale sociaaldemocratie, die nooit iets anders dan de godsvrede met de kapitalistische bourgeoisie en de nationale staat voorstaat en in praktijk heeft gebracht, spreekt dit vanzelf. Voor het karakterloze opportunisme der communistische partij eveneens. Sinds Sovjet-Rusland lid is van de Volkenbond, is het, naar een bolsjewistisch blad schreef, „niet meer object, maar medespeler bij de grote combinaties der buitenlandse politiek".

De Comintern maakt propaganda — evenals de sociaal-democratie — voor de oorlog tegen het Derde Rijk. Natuurlijk moet niet „het fascisme" worden bestreden — waarmee Sovjet-Rusland, in Italië immers jarenlang uitstekende betrekkingen onderhield, met name op militair en maritiem gebied, maar er moeten bondgenoten worden gezocht voor het rode leger in zijn eventuele strijd tegen het agressieve Derde Rijk. In de landen, die, naar de huidige constellatie der wereldpolitiek in de komende imperialistische wereldoorlog aan de zijde van Sovjet-Rusland zullen staan, zoals Frankrijk en Tschecho-Slovakije, zijn de communistische partijen reeds nu de bondgenoten van de kapitalistische en nationalistische bourgeoisie. Onder de leus van de verdediging der Sovjet-Unie, sluiten zij de godsvrede met de burgerlijke regeringen, die zich uit zuiver imperialistische en kapitalistische overwegingen met Sovjet-Rusland hebben verbonden.

In plaats van internationale klassenstrijd: nationale eenheid; inplaats van revolutie: de oorlog; inplaats van verzet tegen de bourgeoisie tot iedere prijs, dat ook de mogelijkheid schept tot uitbreiding der revolutie in andere landen; ondersteuning van de oorlogvoerende kapitalistische staat, zgn. in het belang van de militaire positie van Sovjet-Rusland.

Ziehier de ware betekenis van het eenheidsfront: de strijd te voeren tegen het fascisme en voor het socialisme, gezamelijk met de kapitalistische bourgeoisie en onder de militaire diktatuur van de imperialistische staat.

HYR. BOSCH.

DE INTERNATIONALE ARBEIDERSKLASSE EN DE OORLOG

Resolutie van het vijfde congres van de I.A.A.

Aangezien de voortdurende en steeds meer versnelde bewapeningswedloop bewijst, dat de heersende klassen niet in staat zijn hun imperialistische tegenstellingen anders dan met de wapenen tot een oplossing te brengen;

aangezien de herbewapening van Duitsland, waarvan de grondslagen zijn gelegd door de contra-revolutionaire houding der duitse sociaaldemocratie, thans een feit is geworden dank zij het optreden van het oorlogszuchtige fascisme, dat met zijn chauvinistische ophitsing en zijn nationalistische en imperialistische strekkingen een onmiddellijke bedreiging van de wereldvrede is;

aangezien het vredesstelsel van Versailles, dat berustte op de macht der wapenen, is omver geworpen en de thans aangevangen nieuwe verdeling der wereld noodzakelijk tot een oorlog leiden moet,
verklaart het Vijfde Congres der I.A.A.:

1. dat de propaganda der Twede en Derde Internationale tegen Hitler-Duitsland de voorbereiding betekent van een nieuwe bloedige godsvrede ten bate van de politieke belangen van de kapitalistische wereldbourgeoisie;
2. dat het niet de taak is van het proletariaat van enig land om in een imperialistisch conflict te kiezen tussen meer fascistische of minder fascistische staten, maar dat het hun enige plicht is zich onder alle omstandigheden tegen hun eigen uitbuiters en onderdrukkers te keren;
3. dat de strijd tegen het fascisme niet kan worden gevoerd in samenwerking met de bourgeoisie van een ander land, maar alleen door het proletariaat van elk land tegen zijn eigen bourgeoisie, terwijl het fascisme alleen kan worden vernietigd door de sociale revolutie.

Het Congres verklaart, dat de contra-revolutionaire ontwikkeling van het russische staatskapitalisme steeds nauwer betrekkingen met de kapitalistische en fascistische staten tot gevolg heeft; dat deze ontwikkeling haar bekroning vond in het toetreden van Rusland tot de Volkenbond en in de historische verklaring van Stalin ten gunste van het franse imperialisme en militarisme en dat tenslotte de Komintern, die van haar oprichting af een werktuig was in handen van de russische regering, de internationale belangen der arbeidersklasse ondergeschikt heeft gemaakt aan die van het russische staatskapitalisme;
dat de zogenaamde „verdediging van Sovjet-Rusland" niets anders betekent dan de verplichting van het proletariaat, zich aan de zijde van de bourgeoisie in de kapitalistische en fascistische staten te scharen, die met het oog op de komende oorlog, bezig zijn, met Rusland als bondgenoot, militaire verbonden te sluiten, hetgeen neerkomt op samenwerking van het proletariaat met de uitbuiters en onderdrukkers der millioenen russische arbeiders en boeren.
Het Congres verklaart, dat het Eenheidsfront van de partijen in de Twede en Derde Internationale in de grond van de zaak een eenheidsfront is voor de oorlog, een voorbereiding voor een nieuwe godsvrede en bijgevolg een verraad aan alle beginselen van de internationale klassenstrijd.
Het Congres brandmerkt dit verraad der politieke partijen en hun vakbonden en verklaart eens te meer, dat er slechts één mogelijkheid bestaat, om een oorlog te vermijden, n.l. de vernietiging van de kapitalistische bourgeoisie en van de altijd krijgsvaardige staat, de onteigening van de bourgeoisie en het in bezit nemen van alle productiemiddelen door de arbeiders. Het Congres verklaart bovendien, dat de meest belangrijke en dringende taak van alle secties der I.A.A., evenals van de gehele arbeidersbeweging, bestaat in de onmiddellijke organisatie van een felle propaganda tegen de oorlog; tegenover de oorlogstoebereidselen van alle staten moet begonnen worden met de voorbereiding van de middelen om de oorlog te verhinderen; in de wapenindustrie en in alle bedrijven, die voor de oorlog noodzakelijk zijn, moeten comité's van actie worden gevormd met het oog op het doorvoeren van de boycot en de

sabotage van deze industriën en het transport en wier taak het verder is de revolutionaire algemene staking voor te bereiden, welke het in beweging brengen van het oorlogsmechanisme automatisch zal moeten verhinderen.
Voor het geval men niet zou slagen in het verhinderen van het ontketenen van de oorlog, is het de taak van het proletariaat zo spoedig mogelijk de eenmaal begonnen oorlog om te zetten in de burgeroorlog en de arbeiders en soldaten op te doen trekken tegen hun eigen bourgeoisie. Dit moet gebeuren, ook al zou het verzet aanvankelijk slechts een deel van het land omvatten, teneinde het leger en zijn industriële en economische grondslag te desorganiseren, zich met het proletariaat der andere oorlogvoerende staten te kunnen verbroederen en om de sociale revolutie te ontketenen en door te zetten tot de vernietiging van het gehele militaire apparaat van de staat.

HET VRIJ-SOCIALISTISCH PROGRAM

Onder de titel: **Het vrij-socialistisch Program** zijn een vijftal lezingen („Sociale Grondslagen"; „Psychologische Grondslagen"; „De Crisis van het Kapitalisme en de Crisis van het Socialisme"; „De Zelf-Organisatie van de Revolutie"; „De Boeren en de Maatschappij") gehouden op de Bevrijdings-Zomerschool in 1935, gepubliceerd.

Men kan niet zeggen, dat de inhoud beantwoordt aan de verwachtingen, die de titel wekt. Men had overigens ook niet beoogd met een uitgewerkt „program" voor de dag te komen; dit was als zodanig slechts „in onderlinge bespreking aan de orde gesteld" en het woord vooraf omschrijft als volgt nader de bedoeling: „Met de publicatie van de hierachter volgende lezingen wordt niet bedoeld een kant en klaar program van het vrijsocialisme aan te bieden, doch slechts een aan de orde stellen van de beginselpunten, waaruit eerlang zulk een program kan groeien. Uiteraard is met deze publicatie volledigheid nog lang niet bereikt. Dit zal pas op de duur kunnen geschieden, na uitvoerige uitwisseling van meningen en ontwikkeling van samenvattende conclusies."

Of, door het op deze wijze aan de orde stellen van beginselpunten eerlang **het** vrij-socialistisch program kan groeien, wagen we te betwijfelen, zoals uit wat volgt wel zal blijken.

Jarenlang zijn pogingen aangewend om de crisis van het anarchisme, die terecht een „chronische desorganisatie" is genoemd, te boven te komen door het stichten van een organisatie, die alle anarchisten zou moeten omvatten. Op dezelfde wijze als nu van het **eenheidsfront,** verwachtte men het heil van de aaneensluiting der **anarchisten** in één organisatie. Hier te lande vormen de pogingen **„om tot meer eenheid in de libertaire beweging te komen",** een hele historie op zichzelf.

Al deze pogingen mislukten natuurlijk. Natuurlijk, want de zwakte van de anarchistische beweging **was niet het gevolg van het ontbreken van een behoorlijke organisatie van alle anarchisten.** Evenmin als de **zwakte** van de huidige arbeidersbeweging een gevolg is van haar verdeeldheid. Het eenheidsfront en de mechanische eenheid kunnen de werkelijke oorzaken van de nederlaag der arbeidersbeweging slechts camoufleren, en ze tevens bestendigen. Met name de russische revolutie had het duidelijk gemaakt, dat een beweging, die een praktische rol wenste te vervullen, ook een praktisch program moest bezitten. Het voorstaan van anarchistische idealen bleek niet voldoende. Trouwens ook de marxisten verklaarden, althans in theorie, voorstanders van het anarchistische ideaal te zijn en naar de staatloze maatschappij te streven. Een anarchistisch program diende dus niet alleen antwoord te geven op de vraag wat de anarchisten willen, maar ook wat zij op het ogenblik willen. Het diende een antwoord te geven op de vraag naar de methoden van strijd, naar de vormen van organisatie en van maatschappelijke opbouw.

De pogingen, om zulk een program te ontwerpen en op grond van zulk een program de eenheid der anarchisten tot stand te brengen kon niet anders dan mislukken.

Een der meest konsekwente pogingen was die der „platformisten", geïnspireerd door Archinof. Zijn opvattingen waren niet zonder logiek. Hij propageerde een gedisciplineerde organisatie van anarchisten, met een welomschreven taktisch en praktisch program. Deze organisatie zou niet slechts moeten dienen voor opvoeding en propaganda, maar ook leiding moeten geven en in de arbeidersbeweging een richting gevende kracht zijn en het initiatief nemen voor alle vragen der revolutie. Praktisch kwam dit natuurlijk neer op het stichten van een anarchistische partij. Op deze wijze was het probleem wel opgelost, maar met overboordgooiïng van het anarchistisch beginsel. Archinof is vandaag dan ook bolsjewiek.

De twede poging, bekend onder de naam van de „synthese", door andere russische anarchisten voorgestaan, die overeenstemt met de veelal hier te lande aangehangen opvattingen, had al evenmin succes en kan het ook niet hebben. Hoe juist het ook moge zijn, dat alle anarchisten toch veel gemeenschappelijks hebben, toch kan deze „synthese", d.w.z. de vereniging van alle anarchisten van verschillende richtingen, geen enkele van de oorzaken wegnemen, die tot de crisis van het anarchisme hebben geleid. Waar alle anarchisten het over eens zijn, dat is voornamelijk het negatieve: het anti-parlementarisme, het anti-autoritaire, het anti-staatsgezinde, het afwijzen van de politieke partij. Verschil van mening begint juist bij de positieve praktijk, bij de praktische problemen over de organisatie der arbeidersbeweging, over strijdmethoden, enz. enz. Daarom betekent de vereniging van alle anarchisten op de basis van „de synthese", een vereniging op de basis van de negatie, een bestendiging van de crisis van het anarchisme, een versterking van zijn zwakheid, een vóórtdurende demonstratie van zijn verwarring.

Een dergelijke eenheid van heterogene elementen — zowel in theoretisch als in praktisch opzicht, is slechts een mechanische vereniging van individuën, die alle problemen van het anarchisme verschillend zien. Bij de eerste positieve actie valt de eenheid dan ook uiteen. Op dezelfde wijze, zoals de mechanische eenheid van de arbeidersklasse, met of zonder eenheidsfront, bij iedere positieve actie uiteen zal moeten vallen, als het vóór die tijd niet reeds ineengevallen is. Juist waarnaar gezocht werd: een constructief opbouwend program en een strijdende organisatie, in staat tot oplossing van de praktische problemen, kon ook de „synthese" niet geven. Op zijn best zou de chronische desorganisatie vervangen kunnen worden door de georganiseerde destructie.

Men draait in een cirkel rond. Het probleem is onoplosbaar, omdat het probleem fout is gesteld. Wie zich afvraagt, **waartoe men eigenlijk anarchisten wil organiseren en op welke basis,** komt namelijk tot de conclusie, dat de vraag van anarchistische organisatie ook niet het probleem is, dat om oplossing vraagt.

De kardinale vraag luidt niet: hoe moeten anarchisten zich organiseren, maar: **hoe moet de arbeidersklasse zich organiseren?** In dit verband merkte een der russische anarchisten op grond van zijn ervaringen, die hij in de russische revolutie had opgedaan, op: „Wij hebben veel tijd verloren met onze zelf-organisatie, terwijl het levensbelang van de revolutie het organiseren van de arbeidende massa eiste." Wat aan het anarchisme ontbreekt, dat blijkt dus niet zo zeer gebrek aan organisatie te zijn en zelfs niet aan een program. Wat ontbreekt is het levend contact met de arbeidersbeweging.

Alleen uit dit contact kan een program ontstaan, dat van praktische betekenis is voor de bevrijdingsstrijd van de arbeidersklasse. Het is natuurlijk niet toevallig, dat in Spanje, waar de anarchistische beweging geen libertaire propagandaclub is, noch een debatingclub is, de anarchistische ideologie een **realiteit** is in de arbeidersklasse en een anarchistische arbeidersorganisatie in het maatschappelijke leven een **macht.** Dat dit te danken is aan het feit, dat sinds de dagen van Bakoenin de libertaire arbeidersbeweging in Spanje op economische basis is georganiseerd — m.a.w., dat het anarchisme steeds syndicalistisch en 't syndicalisme steeds anarcho-syndicalistisch is geweest — dat is wel onbestrijdbaar, maar wordt daarom

door alle anarchisten in zijn consequenties nog niet aanvaard.

De conclusies over de perspectieven van het anarchisme in Nederland, geschreven — in 1928 — naar aanleiding van een der toenmalige pogingen om de sociaal-anarchisten in Nederland in één organisatie te verenigen, kunnen onveranderd worden herdrukt:

„Alle symptomen wijzen erop, dat het historisch ziekte-proces, dat het anarchisme ook in Nederland doormaakt, nog niet ten einde is en enige kentekenen voor een werkelijk constructieve vernieuwing zijn nog niet te ontdekken. Deze vernieuwing zal o.i. ook niet anders tot stand kunnen worden gebracht dan door de libertaire **arbeidersbeweging,** die niet in de eerste plaats een ideologische maar een economische strijdorganisatie is, gebaseerd op de realiteit der kapitalistische maatschappij en die ook de loonstrijd als een noodzakelijk kwaad dezer maatschappij aanvaardt en strijdt en, aansluitend bij alle conflicten die deze maatschappij voortbrengt, deze strijd principieel verdiept en richt tegen de gehele huidige maatschappij.

De syndicalistische beweging biedt krachtens haar eigen doelstellingen: vervanging van patronaat en staat door de vrije communistische maatschappij, alle waarborgen voor de propaganda en voor de strijd, die ook het sociaal-anarchisme zich stelt."

De referenten van het vrij-socialistisch program zien de problemen van de arbeidersbeweging en van de revolutie nog altijd anders: weliswaar wordt aan „zelforganisatie" van de anarchisten minder tijd verloren, daarentegen wordt de revolutie tot een psychologisch probleem en de taak van de anarchist tot een paedagogische.

„De belangrijkste functie van het vrij-socialisme is dan ook een paedagogische", lezen we op pag. 15 en op pag. 48, „want het probleem van de revolutie in West-Europa en Amerika is in de allereerste plaats een psychologisch probleem". Dergelijke uitspraken zijn kenmerkend voor de geest van de referaten van het „Program".

II.

Wat ons van syndicalistisch standpunt uit de aard der zaak speciaal in dit „vrij-socialistisch Program" interesseert zijn de opvattingen over de organisatie van de arbeidersbeweging en de organisatie der revolutie. In verband met het referaat over de „zelf-organisatie der revolutie", waar de raden behandeld worden, is het van belang te wijzen op het artikel, dat de referent vóór zijn lezing in **„Bevrijding"** [1]) onder de titel „Anarcho-socialisme en Anarcho-syndicalisme" heeft gepubliceerd. De opvatting, die in dit artikel wordt uiteengezet, vormt, naar de schrijver zelf meedeelt, het uitgangspunt van zijn lezing over de zelf-organisatie der revolutie, die in „Het vrij-socialistisch Program" is afgedrukt (pagina 39—57).

De voorbereiding van de raden — leest men in het artikel — die, naar de opvatting van de schrijver, pas in de revolutie worden gevormd, „is geen organisatorische, maar een sociaal-paedagogische taak". En de eigenlijke taak van de „vrij-socialist" ziet de schrijver in de bevordering van een psychisch groeiproces, dat de **geestelijke eenheid** tot resultaat heeft. Immers is deze geestelijke eenheid tot stand gekomen, dan komt daaruit „spontaan" de organisatorische eenheid te voorschijn. Deze opvatting is gebaseerd op een tegenstelling, die er tussen het anarcho-socialisme en het anarcho-syndicalisme zou bestaan op grond van een verschillende opvatting over de verhouding van organisatie en idee. De anarcho-syndicalisten nml. zouden menen, dat idee en organisatie niet alleen gelijkwaardig zijn, maar ze laten al het accent vallen op de organisatie, terwijl de anarcho-socialisten van opvatting zouden zijn, dat de organisatie uit de idee voortkomt en dus het volle accent op de vorming van de socialistische ideologie moet vallen.

Deze tegenstelling is niet alleen in hoge mate simplistisch, ze is, indien mogelijk, in nog hogere mate volkomen fout.

De tegenstelling is een geheel andere. Het gaat om een verschillende opvatting over de wijze hoe ideeën gerealiseerd worden; over geheel verschillende opvattingen over de verhouding — niet van idee en organisatie — maar van socialisme en arbeidersbeweging. De voor-

[1]) 7e Jaargang, Nr. 5, Mei 1935.

stelling alsof anarcho-socialisten zich ten doel stellen ideeën te propageren en anarcho-syndicalisten het erop aanleggen om maar een organisatie te vormen, is eenvoudig belachelijk. Zonder twijfel valt voor het anarcho-syndicalisme het volle accent op de organisatie, maar niet op organisatie zonder meer. De taak van de anarcho-syndicalist is dan ook niet in de eerste plaats een sociaal-paedagogische, maar een sociaal-organisatorische, omdat het socialisme niet een zaak is van propaganda, maar van strijd.

„Vandaar al dat nutteloze en dwaze gejammer over organisatorische versplintering, waardoor we zo machteloos zouden zijn. Het geneesmiddel is dan organisatorische eenheid". Maar welke anarcho-syndicalist beweert dat? Of heeft dat ooit beweerd?

„Elke organisatorische eenheid baat niets, wanneer er geen ideologische eenheid aan ten grondslag ligt."

„Niet de uiterlijke organisatorische apparatuur, al is die ook nog zo volmaakt, maar de innerlijke en psychische gesteldheid der leden vormt de ware kracht van een organisatie. Is het nu zo moeilijk om dat in te zien?" — Neen, dat is niet zo moeilijk. Wat wel moeilijk is om in te zien is het feit hoe iemand, die meent te dezer zake van voorlichting te moeten dienen en daarmee een der sluimerende tegenstellingen in het libertaire socialisme tot op haar „diepste diepte" meent te peilen, een betoog houdt dat van a tot z een slag in de lucht is.

Zolang er hier te lande sprake is van anarcho-syndicalisme is dit gekenmerkt door de strijd voor een organisatorische eenheid, die voor honderd procent aan de ideologische eenheid beantwoordt. Met alle voorkeur voor organisatorische eenheid en voor zo groot mógelijke eenheid, hebben anarcho-syndicalisten, zowel hier te lande als elders, nooit geaarzeld met de organisatie te breken, en hiertoe op te roepen, als het bleek, dat er uitsluitend een organisatorische en geen ideologische eenheid bestónd.

Een tegenstelling, in abstracto, tussen idee en organisatie: alsof aan één van beide in abstracto de voorkeur te geven zou zijn, bestaat misschien wel voor „vrij-socialisten", maar niet voor anarcho-syndicalisten, die ook zo vrij zijn zich vrije socialisten, of te wel sociaal-anarchisten, bakoenisten te noemen. Maar wanneer er in de praktijk een conflict ontstaat tussen idee en organisatie, tussen ideologische eenheid en organisatorische eenheid, dàn geven anarcho-syndicalisten de voorkeur aan de idee en de ideologische eenheid om dan onmiddellijk tot een nieuwe organisatie te komen, die dááraan beantwoordt.

De zéér organisatorische franse syndicalisten hebben, na de herhaalde splitsingen, de kleinst mogelijke organisatorische eenheid verkozen, terwille van de ideologische eenheid. Ondanks de in Frankrijk sterk levende traditie van het voor-oorlogse syndicalisme der „unité", der eenheid, die nu ook praktisch tot stand gekomen is door de fusie van het vakverbond van Jouhaux met het communistische vakverbond, verkiezen de franse syndicalisten de kleine minderheidsorganisatie, omdat zij voor hun propaganda en hun strijd, — en wel de vrij-socialistische — een ideologische eenheid noodzakelijk achten. De overgrote meerderheid der franse „vrij-socialisten" daarentegen, voelden meer voor de organisatorische eenheid met **reformisten** en **staatssocialisten...**

De gehele historie van de syndicalistische Internationale — de stichting zelf was er het bewijs van — is een weerlegging van de opvatting, dat het bij de anarcho-syndicalisten „vrijwel uitsluitend" om de organisatie zou gaan, terwijl de idee maar bijzaak is. Zowel in **theorie als in praktijk blijkt juist het tegendeel** waar te zijn.

Over het referaat: „de zelf-organisatie der revolutie" kunnen we na het bovenstaande, met enkele opmerkingen, volstaan.

Het is nu wel duidelijk, dat het onjuist en ontoelaatbaar is, wanneer, in overeenstemming met het artikel in „Bevrijding", gezegd wordt: „Men zoekt de oorzaak van de machteloosheid der arbeidersklasse in haar organisatorische versplintering" pag. 40), ook syndicalisten onder deze „men" te rangschikken. Evenmin is het juist, „dat alle activiteit op de uitbouw van de organisatie gericht is"; zoals wij zagen, soms ook op de splitsing. Evenmin mag het een syndicalistische opvatting heten: „voor er iets gedaan kan worden moeten eerst alle arbeiders in een grote organisatie verenigd worden." De opvatting, dat er pas iets gedaan kan worden nà de revolutie, is weliswaar óók geen

syndicalistische opvatting...... In tegenstelling met de opvatting, dat de strijdorganisaties der arbeidersklasse vóór de revolutie van geen enkele betekenis zijn en revolutionaire arbeiders blijkbaar alleen een sociaal-paedagogische taak zouden hebben, is de syndicalistische opvatting over de raden deze: dat het voor de organisatorische, de „paedagogische" en de „psychologische" voorwaarden, voor het ontstaan en het **functioneren** van de raden in de revolutie noodzakelijk is, reeds vóór de revolutie economische strijdorganisaties in het leven te roepen. Zoals Kropotkin schreef: „de kaders voor de toekomstige revolutie"; zoals Clara Wichmann schreef: dat het „voor de wording van nieuwe productieverhoudingen juist van het allergrootste belang is de worsteling, om in de werkelijkheid van het economische leven tot massale, zelfstandige organisaties te komen in de geest van de spreuk der I.W.W.: „de nieuwe maatschappij binnen de schaal van de oude te bouwen..".'

Het is dus een geheel andere opvatting over de voorbereiding van de zelf-organisatie in de revolutie, dan die van de referent over dit onderwerp: „Wanneer we spreken van het bouwen van de nieuwe maatschappij in de oude, kan dat niets anders betekenen, dan het bouwen aan, het arbeiden aan de innerlijke rijping van de mens" (pag. 48). En op pag. 53: „de socialistische propaganda gaat uit van en begint bij de enkele mens". Kort en bondig luidt het: „het radensocialisme ziet steeds de enkele mens". Wanneer de referent zich hier tegen de syndicalistische opvatting keert, dan heeft hij ditmaal gelijk. Het radensocialisme, zoals het syndicalisme dit opvat, doet dit inderdaad niet. We zullen er voorlopig alleen maar dit van zeggen, dat de opvatting ons hoogst bedenkelijk lijkt. Dat bij dergelijke opvattingen het probleem van de organisatie wat op de achtergrond komt, is echter duidelijk. De enkele mens behoeft men natuurlijk niet te organiseren.

De syndicalistische opvatting over het radensocialisme gaat niet uit van de enkele mens, maar van de proletarische klasse. Het gaat niet, in eerste instantie, om de „rijping van de mens", maar om de sociale bevrijding van het proletariaat.

Ons einddoel is de afschaffing van de staat en het loonstelsel en een maatschappij, gebaseerd op het federalisme en de vrijheid. Om te komen tot deze vrije maatschappij en de vrijheid van het individu is de sociale revolutie onvermijdelijk. Deze sociale revolutie is niet een zaak van anarchistische groepen; deze revolutie wordt gemaakt door de massa, maar deze massa, althans een deel daarvan, moet voor dit doel worden georganiseerd. Dit werk kan uitsluitend geschieden temidden van deze massa. Het kan niet het werk zijn van groepen, wier voornaamste taak 't is ideën te propageren. Uitsluitend **die** proletarische organisaties, die een federalistisch anti-etatistisch beginsel hebben, kunnen in aanmerking komen. Samenwerking te zoeken met andere proletarische organisaties, die niet hetzelfde doel en hetzelfde beginsel hebben, is onmogelijk. Het zou vóór de revolutie betekenen ten gunste van het reformisme afstand te doen van de beginselen der directe actie en na de revolutie het bevorderen van een etatistisch centralistisch regime.

„Het zal reeds opgevallen zijn — leest men op pag. 42 — dat in de raden-ideologie het woord „zelf" een grote rol speelt. „**Zelf**-werkzaamheid, **zelf**-ordening, **zelf**-contrôle, **zelf**-verantwoordelijkheid, **zelf**bestemming, **zelf**beheersing". Er kan niets tegen zijn dit alles kenmerken van het „raden-socialisme" te noemen. Bezwaar zou men daar slechts tegen kunnen hebben, indien de suggestie gewekt werd, alsof het hier om nieuwe **inhouden** ging! Zelfwerkzaamheid, enz., was immers steeds ook het kenmerkende van het syndicalistische socialisme. De gehele syndicalistische maatschappijbeschouwing kan men, in tegenstelling tot iedere vorm van staatssocialisme, in het woord **„zelfregering"** samenvatten. Indien het merkwaardig is, „dat deze terminologie ook schering en inslag is in de moderne paedagogie, speciaal bij Montessori," dan kan men daaruit concluderen, dat in zoverre deze Montessori-paedagogiek een anarchistische paedagogiek is...... Maar daarom is de sociale revolutie nog geen paedagogische, zelfs geen sociaal-paedagogische aangelegenheid, ook al is een revolutie in de paedagogiek voor de socialistische revolutie niet zonder nut.

Na het bovenstaande kunnen we met enkele opmerkingen over de andere lezingen, waaruit

het Program is samengesteld en die in het algemeen dezelfde geest ademen, volstaan.
Het is wel duidelijk, dat we een geheel andere opvatting over het „vrij-socialisme" huldigen dan in dit **Program** tot uiting komt, met name geldt dit ook voor de „sociale grondslagen". Het heeft weinig zin op alle aanvechtbare passages hier speciaal de aandacht te vestigen. Een en ander is trouwens doorlopend wat vaag geformuleerd en men mist voortdurend nauwkeurige omschrijvingen en bepaalde conclusies.
Bij een conclusie, dat de **belangrijkste functie** van het vrije socialisme een **paedagogische** is, en het vrij-socialisme blijkbaar beschouwd wordt als een corrigerend ferment voor andere bewegingen, is dit ook wel niet anders mogelijk. De vakorganisatie als strijdorganisatie heeft men „als vrij-socialisten volledig te aanvaarden"; de historische waarde van het „syndicalisme" wordt erkend; of een syndicalistische organisatie, vakbeweging, en radenorganisatie te gelijk kan zijn èn revolutionaire propaganda voeren, is aan twijfel onderhevig.
Aan twijfel is alles onderhevig, al kan men een en ander toch ook wel laten gelden. Maar tot praktische conclusies komt men op deze wijze niet. De onvruchtbare tegenstelling van „idee" en „organisatie" verhindert ook hier ieder werkelijk inzicht en zelfs, waar de aandacht gevestigd wordt op praktische organisatieproblemen, heeft men het onbevredigende gevoel in het luchtledige te worden rondgeleid. Men constateert enigszins teleurgesteld, dat Clara Wichmann, wier naam toch ook in de kringen dezer „vrij-socialisten" een goede klank heeft, haar heldere uiteenzettingen in deze zaken niet voor hen heeft geschreven. Of het moest de volgende uitspraak zijn: „dat het syndicalistisch beginsel veel meer inhoudt dan het organisatieprincipe van een vakbeweging, dat het eigenlijk een hele maatschappijbeschouwing en een methodiek van de revolutionaire strijd omvat, gaat aan de meesten, althans in Nederland voorbij."
De enige uitzondering van de hierboven geschetste geest vormt, naar het ons lijkt, de lezing over **De boeren en de maatschappij** [1]. Hier heeft men tenminste het gevoel, dat niet getheoretiseerd wordt terwille van de theorie; dat men niet met abstracte beschouwingen te doen heeft, die met de werkelijke strijd van de arbeidersklasse niets meer hebben te maken. Ofschoon wel rekening wordt gehouden, en terecht, dat men voor een succesvolle propaganda de psychologische gesteldheid i.c. van de boeren in aanmerking moet nemen, is de konsekwentie daarvan toch niet, dat de bevrijdingsstrijd van de boeren „in de allereerste plaats een psychologisch probleem is"...... En uitgegaan wordt van het juiste, van het enig juiste standpunt, dat niet propaganda — zonder meer — van ideëen succes heeft, maar dat deze propaganda moet aansluiten bij de onmiddellijke materiële belangen. „Wil men de boeren over deze problemen (nml. van hun positie in de maatschappij) inlichten, dan kan dat het best bereikt worden — wordt volkomen juist opgemerkt — door aan te sluiten bij de problemen, die de dagelijkse strijd om het bestaan opwerpt. Hoge pachten, hypotheekrenten, crisislasten, staats bemoeiingen, melkproductiebeperking, werkloosheid en werkverschaffing, kunnen dienen tot onderwerp van de schriftelijke propaganda" (pag. 68). — Ziehier de wijze, waarop ook de anarcho-syndicalisten de propaganda voor het vrije socialisme zien.
Het anarcho-syndicalistische program bestaat buitendien hierin: de door staat en kapitaal uitgebuite arbeidende massa's te **organiseren** om de strijd voor de dagelijkse directe belangen te verdiepen tot een principiële revolutionaire strijd tegen het heersende stelsel. Daarbij ligt vanzelf, naar Bakoenins woord, het accent op de **propaganda door de praktijk.**

HYR. BOSCH.

---

[1]) Men vindt deze elders in dit nummer afgedrukt. (Red.).

scheidenheid voor de eenvormigheid, de verantwoordelijkheid voor een dode discipline, de opvoeding voor de dressuur. Om deze reden staat het revolutionnaire syndicalisme op de grondslag van federalistische vereniging, d.w.z. van de organisatie van beneden naar boven, van de vrijwillige aaneensluiting van alle krachten op de basis der gemeenschappelijke belangen en overtuigingen.

5. Het revolutionnaire syndicalisme verwerpt iedere parlementaire actie en iedere medewerking aan de wetgevende lichamen. Ook het meest vrije stemrecht kan de gapende tegenstellingen in de hedendaagse maatschappij niet verzachten en het gehele parlementaire stelsel heeft slechts ten doel aan de heerschappij van de leugen en van de sociale ongerechtigheid een schijn van legaal recht te verleenen — den slaaf te bewegen aan zijn eigen slavernij wettelijke sanctie te verleenen.

6. Het revolutionnaire syndicalisme verwerpt alle willekeurig getrokken politieke en nationale grenzen en ziet in het nationalisme slechts de religie van de moderne staat, waarachter zich enkel en alleen de belangen der bezittende klassen verbergen. Het eischt, zoowel voor enkelingen als organisaties, die op economische, gewestelijke of nationale grondslag vereenigd zijn, het recht om hun eigen aangelegenheden zelf te kunnen regelen in solidaire overeenkomst met alle andere vereenigingen van denzelfden aard.

7. Om dezelfde reden bestrijdt het revol. synd. het militarisme in elke vorm en beschouwt de anti-militaristische propaganda als een der belangrijkste onderdelen van zijn taak in de strijd tegen het bestaande stelsel. De weigering van de persoonlijkheid aan de staat en vooral de georganiseerde boycot der arbeiders tegen de vervaardiging van legerbehoeften dienen in de eerste plaats in het oog te worden gevat.

8. Het revolutionnaire syndicalisme staat op de grondslag der directe actie en is bereid aan iedere strijd van het volk deel te nemen, die niet in tegenstelling staat tot zijn doeleinden: afschaffing van het economische monopolie en de geweldheerschappij van de staat. Het erkent als strijdmiddelen de staking, de boycot, de sabobtage, enz. De hoogste ontplooiing van de directe actie is de sociale, algemeene werkstaking, die, wil ze leiden tot een overwinning in den geest van het revolutionnaire syndicalisme, tevens de inleiding moet zijn tot de sociale revolutie.

9. Hoewel de syndicalisten tegenstanders zijn van ieder georganiseerd geweld, in de hand van welke revolutionaire regering ook, ontkennen zij niet, dat de beslissende phasen van de strijd tussen het kapitalistische heden en de vrije communistische toekomst zich niet zonder botsingen zullen voltrekken. Zij aanvaarden daarom het geweld als verdedigingsmiddel tegen de geweldsmethoden der regerende klassen in de strijd voor de bezetting van de bedrijven en van de grond en bodem door het revolutionnaire volk. Evenzeer als de onteigening der bedrijven en van het land door de revolutionaire economische arbeidersorganisaties praktisch moet worden doorgevoerd en in de banen der sociale revolutie geleid, mag ook de verdediging der revolutie niet worden overgelaten aan een bepaalde militaire of aan enige andere organisatie, die buiten de economische groeperingen staat; zij moet veeleer worden toevertrouwd aan de massa zelf en haar economische organisaties.

10. Slechts in de revolutionnaire economische organisaties van het arbeidende volk ligt de hefboom tot zijn bevrijding en de scheppende kracht voor de wederopbouw van de maatschappij in de geest van het vrije communisme.

arbeidskracht voor de economische groei, de [illegible] voor een deels [illegible] de opvoeding voor de [illegible]. Om deze reden moet het revolutionaire [illegible] op de [illegible] van [illegible] [illegible] van de [illegible] van alle [illegible] in de basis der [illegible] [illegible] en [illegible].

2. Het revolutionaire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

3. Op [illegible] reden [illegible] het [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

4. Het [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

5. Hoewel de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

6. Slechts in de revolutionaire [illegible] organisatie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] van de maatschappij in de geest van het [illegible] communisme.

INDEX OP JAARGANG I-IV

van persoonsnamen en tijdschriften
Verwijzingen naar als auteur voorkomende namen zijn cursief.

De romeinse cijfers verwijzen naar de jaargang, de arabische naar de bladzijde.

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

archistiese uitgaven · postbus 1329 · amsterdam